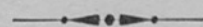
عثمانلی مؤلفلری

عثمانلیلرك ظهورندن زمانمزه قدر كلن ومسلكلرنده اثر يازان
تورك مشايخ ، علما ، شعرا وأدبا ، مورخين ، اطبا ، رياضيون
وجوغرافيونك مختصر ترجمهٔ حاللريله اثرلرينه دائر
معلومات كافيه‌يی حاويدر

برنجی جلد

محرری
بروسه‌لی محمد طاهر

معارف عموميه نظارت جليله‌سی طرفندن
طبعنه همت بيورلمشدر

استانبول — مطبعهٔ عامره
۱۳۳۳ هجريه

ولی عهد عالیٔ سلطنت و حامیٔ علم و معرفت

یوسف عزالدین افندی حضرتلرینک

نام نامیلرینه تقدمه‌در

عثمانلی مؤلفلری

بروسه‌لی محمد طاهر

علمافصلنك فهرسی

آ

ا

صحیفه

ذ

ر

صحیفه

ز

س

ش

صحیفه

ص

ض

ط

صحیفه

ع

صحيفه

صحيفه

صحيفه

صحيفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

مشایخ فصلی فهرسیدر

حاوى اولديغى فصللر :

برنجى فصل : مشايخ
ايكنجى « : علما
اوچنجى « : شعرا وادبا
دردنجى « : مورخين
بشنجى « : اطبا
آلتنجى « : رياضيون
يدنجى « : جوغرافيون

افاده

كاتب چلبى مرحومك (كشف‌الظنون) مقدمه‌سنده نقل ايتديكى (من ورّخ مؤمناً فكانما احياه) حديث شريفنه امتثالاً اولجه نشرينه موفق اولديغم رسائل ناچيزانه‌مك اصحاب مطالعه‌نك تقديرلرينه مظهر اوليشى عبد عاجزى بو اثرك‌ده ميدانه كلمسنه تشويق ايتدى اللهك عنايتيله بوكره بتيرمكه موفق اولدم . تراجم احوالنى يازديغم ذواتك ترجمهٔ حاللرينه مأخذ اوله‌رق كوره‌بيلديكم آثار معتبردن بر قسمنك حتى عباره‌لرينى بيله دكيشديرمكه لزوم كورميه‌رك بعض پارچه‌لرينى عيناً نقل ايتديكم كبى طبيعت شعريه‌سى اولانلرك‌ده اك مشهور منظومه‌لريله بالخاصه ادبى ، اخلاقى ، حكمى بعض منظومه‌لرينى علاوه ايله‌دم . اسملرينى‌ده تاريخ وفاتلرى صيراسنه كوره شهرت ومخلصلرينه ومنتسبى بولندقلرى علم وفنلردن يالكز بريسنه مخصوص اولان فصله يازه‌رق ديكر فصللره يازمقدن صرف نظر ايتدم . مختلف فصللرده اسملرى يازيلان مؤلفاتدن بعضيلرينه دائرده علم احوال كتب (كتابيات) قاعده‌سنه توفيقاً ممكن مرتبه ايضاحات ويردم. فقط مجرد بضاعه نقصانى كبى اسبابدن دولايى كورولن خطالرك علاوه صورتيله ياپيله‌جق جلد مخصوصه درج ايدلمك اوزره دوغريدن دوغرى‌يه عاجزلرينه اشعار بويورلماسنى امتك معارف شناساندن استرحام أيله‌رم . اسملرى يازيلان ذواتدن بعضيلرينك وبالخاصه علما زمره‌سى آثارينك اكثريتى اعتباريله عربجه يازلماسى بحثنه كلنجه (توركلرك علوم وفنونه خدمتلرى) رساله‌سنك مقدمه‌سنده دخى يازديغم وجهله بر قاچى مستثنا اولمق اوزره بالعموم تورك علما وفضلاسى علمى وفنى اثرلرينى عربجه و قسماً فرسجه يازدقلرى كبى عثمانلى ارباب معارفندن بوزمره‌يى تشكيل ايدن ذوات‌ده قدما اثرينه تبعاً اثرلرينى همان عربجه يازمشلردر كه [١] فكرمجه بواتباعك اسبابندن برى‌ده لسان عثمانى قواعدينك وقتيله تدوين اولنه‌مامسى اوله‌جقدر كرچه لسانمزك صرف و نحو قواعدى ٩٣٧ تاريخنده برغمه‌لى قدرى اسمنده علم وقلم اربابندن برذات طرفندن واقفانه بر صورتده [ميسّرة‌العلوم] [٢] اسميله تدوين ايدلمش ايسه‌ده نسخه‌لرى

---

[١] فرانسزجه (عربلرك‌مدنيتى) اسمنده‌كى اثرمشهورك صاحبى (كوستاولوبون)، (كشف‌الظنون)ك عربجه يازلماسندن ناشى مؤلفى اولان (كاتب چلبى) مرحومى علماى عرب ميانده ذكر ايله‌يور.

[٢] بو مهم اثرك مندرجات و موضوعاتنه دائر محررين عثمانيه‌دن (كاظم‌نامى) بك طرفندن [تورك يوردى] مجموعه‌سنك (٧٤٨) صحيفه‌سنده ايضاحات لازمه يازلديغى كبى (تورك بيلكى درنكى) مجموعه‌سنك (٦) نومرولو نسخه‌سنده‌ده طرف عاجزيدن برمقالهٔ علميه يازلمشدر.

انتشار ایده‌مه‌دیکندن کوتاهیه‌لی (خواجه‌عبدالرحمن) افندینك (مقیاس‌اللسان وقسطاس‌البیان) وفاضل شهیر (جودت) پاشانك (قواعد عثمانیه) سنك انتشارلرینه قادار اشبو تدوین قواعد خصوصی اهمال ایدلمشدر. مع‌هذا لسانمزك قواعد صرفیه ونحویه‌سیله اصول‌ادبیه‌سی صوکره‌لری تدوینه باشـلاندیغی حالده له‌الحمد هرفندن وجوده کلن آثار ایله افتخار ایتمکده اولدیغمز کبی لطف‌حقله بوندن بویله‌ده احتیاجات زمانیه‌ایله متناسب پك چوق آثارنفیسه ومتنوعه کورمکله‌ده مباهی اوله‌جغز .

بواثری یازمقدن اصل مقصد عاجزانه‌م منسوبیتیله مفتخر بولندیغم عثمانلی تورکلرندن یتیشن ارباب کمال ومعارف زمره‌سندن اولوبده‌تدریس مشغله‌سندن ناشی اثر تألیفنه‌وقت بولامیانلردن صرف‌نظرله یالکز مسلکلرنده آثار یازان ذواتدن انجق برنبذه‌سنك مختصراً تراجم احوالیله:

(ان آثارنا تدل علینا . فانظروا بعدنا الی الاثار)

بیتی مفادینه تبعاً اسـاساً فضل وکماللرینه دلالت ایده‌جك اولان اسـامیٔ مؤلفاتنی یازه‌رق بالعموم معارف منتسبلریله مؤلفات عثمانیه‌یی بیلمك ایسته‌ین سـائر ملتلره هیچ اولماز ایسه بو مؤلفات فهرسـنك برقسمنی حاوی اولمق اوزره عثمانلی ارباب معارفنك کمالات علمیه وملکات فنیه‌لرینك علی طریق الاختصار اثبات واتیاننه ناچیزانه واسطه اولوب فطرةً ذکی و عالیجناب اولان بوقوم کریمه برطاقم غرضکارانك اسناد ایتمك ایسته‌دکلری یاکلیش‌وغرضلی فکر وتلقیلری رد ایتمکدر. چونکه عثمانلیلرك عوام قسمنی تشکیل ایدنلرك بیله‌راست کلدکلری عرفان اربابنه صوك‌درجه حرمتده بولنمه‌لری بالعموم عثمانلی قومنك محب ومفتون معارف‌اولدقلرینه دلیل قویدر عثمانلیلرك تا بدایت تأسسلرندن بری معارفپرور اولدقلرینك علنی دلائلندن بریسی‌ده همان عادی قصبه‌لرینه وارنجیه قدر زیراداره‌لرینه آلدقلری بالجمله ممالکده سلاطین عظام حضراتیله وزراء واصحاب یسار طرفلرندن بنا وانشا اولونان جامعلر، تکیه‌لر ، مدرسه‌لر ، مکتبلر ، کتبخانه‌لر، کوپرولر، چشمه‌لر ، کاروان سرایلردر . [١] تواریخ صحائفنه عطف نظر اولونسون، معارفله مألوف اولمایان بر قومك بویله استیلا ایتدیکی ممالکده مدرسـه ، مکتب ، کتبخانه و سـائره تأسیسی کبی نشانهٔ معارف اولان آثار براقمق خاطر وخیاللرینه کلمشمی‌در ؟ عجبا جهل اسـناد اولونمق ایسته‌نیلن برقومدن شـعبات علوم وفنونه دائر بونجه مؤلفـات مقبوله میدانه کتیرن وبواثرده آنجاق برقسم جزئیسنك اسملری یازیله‌بیلن ارباب فضیلت میدانه کله‌بیلیرمی ؟ مادام‌که بوذوات‌علمی وفنی اثرلریله منسوب اولدقلری علم‌وفنلرده فضل وکماللرینی اثبات ایله‌مشـلردر ، آرتق‌بوقدر علماوفضلا یتشدیرن برقومه جهالت اسناد ایتمك‌شیمهٔ انسانیت وانصافه یاقیشیرمی ؟

[١] عطا تاریخنك بشنجی جلدنده بوکبی مبانی حقنده اولدقجه تفصیلات واردر.

بوبابده ایراد اولنه‌بیلمسی ممکناتدن اولان متنوع براهین‌دن صرف نظرله عثمانلی فضلاسندن یالکز ایکی ذاتی‌اله آله‌رق (ماجار) ملت‌محترمه‌سندن والسنهٔ‌شرقیه علماسندن متوفی (وامبری) جنـابلرینك : [(کاتب چلبی) ، (اولیا چلبی) کبی ذاتلر یتشـدیرن ملته متمدن ، مترقی ، مستعد دینور] کلاملرینی بعض کوته نظرانك فکر سـقیملرینه قارشی مقام استشهادده درج وایراد ایده‌ریز .

آنجاق ارباب انصاف نظرنده آثارعدیده‌سیله تظاهرایله‌ین معـارف عثمانیه‌یی بالطبع تماميله بوناچیز اثر بیلدیره‌میه‌جکندن معلومات مفصـله آلمق ایچون اصحاب فضیلت طرفندن یازیلان ویازلمقده اولان اثارمتنوعه‌یه مراجعته حواله ایده‌رم. شوراسی‌ده بدیهیدرکه برمملکتدن یتیشن برفاضلك اوممکت خلقیله برابر منسوب اولدیغی قومه بیله شرف بخش ایتمه‌سی آشکار اولدیغی کبی حتی‌مدفون بولوندیغی شهر وقصبه خلقی دخی من وجه اودکرلی ذات ایله افتخار ایتدکلری میدانده ایکن فضلامزك‌تراجم احوالنه‌بالاطراف عدم وقوفمزدن ناشی وجودلریله افتخارایتدیکمز بعض ذواتك تراب نسیان آلتنده قالماسـنه هیچ شبهه یوقکه برعثمانلی وجدانی قائل دکلـدر . ایشته بوکبی مدار مباهاتمز اولان اعاظمك اوزون اوزادی‌یه مآثر عرفانلرندن قطع‌النظر هیچ اولمازسه مولد ومدفنلریله [١] باشلیجه اثرلرینی بیلمك ـ قدرشناسلغمز خاصه‌سندن‌اولدیغیچون ـ البته واجبـهٔ ذمتمزدر . چونکه غربلیلر کندیلرندن یتیشن ملت ومعـارف خادملرینك حتی عادیسنی بیله عالی کوستروب اسلافی اخلافه طانتدیرمغه یکانه واسـطه اولمق اوزره یازدقلری متعدد ترجمهٔ حاللریله اکتفا ایتمیه‌رك نامرینـه هیکللر یاپمقده سـتونلر دیکمکده‌لر ایکن بزلر دینمزه، دولتمزه ، معارفمزه قولاً ، قلماً ، فعلاً خدمت ایدن بویوکلریمزی نیچون بیلمه‌یه‌لم ؟

(شقایق نعمانیه) ایله (کشف‌الظنون) وذیللرینی ، (طبقات فقها) یی (تذاکر شعرایی) یازان اسلافمزك اثرلرینه نیچون اقتفا ایتمه‌یه‌لم ؟ فقط حمد اولسون زمانمزده نشر اولونان (لغات تاریخیه وجغرافیه) ، (مشاهیر اسلام) ، (مشـاهیرالنسا) ، (سجل عثمانی) ، (اسـامی) ، (اسلاف) ، (قاموس‌الاعلام) وسـائره کبی باشـلیجه تراجم احوال کتابلری برزماندن بری ایتمکده اولدیغمز قصورلریمزی بردرجه‌یه قدر تخفیف ایتدی . اشبو اثرعاجزانه‌مده اسملری مندرج اولوب مقداری بیك آلتی یوزی تجاوز ایدن مؤلفین عثمانیه‌نك منسوب اولدقلری علم

[١] تراجم احوال کتابلریمزك اکثرنده یالکز تاریخ وفات کوستریله‌رك برچوغنك مدفنلرینه دائر اعطای معلومات ایدلمه‌دیکندن بوبابده بعض ذواتك معلومات خصوصیه‌لرینه مراجعت ایدلمشدر. اولاد عرب وانسال عجمدن یتیش‌فضلا وارباب‌کمال بعون‌الله تعالی آیری آیری یازیله‌جقدر . مؤلفات عسکریه‌مزه دائرده متقاعد ارکان حربیه فضلاسندن عسکری موزه‌سی مدیری احمد مختار پاشانك (احوال‌نامهٔ مؤلفات‌عسکریه) عنوانیله ١٣١٦ سنهٔ هجریه‌سنده نشر ایتدکاری کلیات آثاره مراجعت اقتضا ایدر .

وقلرده‌كی درجهٔ اختصاصلرینك بالاطراف اتیانی بالطبع عدیم الامكاندر. هیأت عمومیه‌سی اعتباریله بوكلیاتك طبعنه موفقیت حاصل اولدقدن صوكره برایكی مؤلف انتخاب ایده‌رك واثرلری حقنده الدن كله‌بیلن تدقیقاتی یاپه‌رق مفصل واطرافلی برر ترجمهٔ حال یازمق نیتنده‌یم .

ومن الله التوفیق ٢٤ ربیع الاول سنه ١٣٣٣ ، ٢٧ كانون ثانی سنه ١٣٣٠

بروسه‌لی محمد طاهر بن رفعت

باشلیجه مأخذلر :

(١) ترجمهٔ شقایق نعمانیه وذیللرندن عطائی ، عشاقی ، شیخی .
(٢) كشف الظنون وذیللرندن ابراهیم رومی ، حنیف زاده ، شیخ الاسلام عارف حكمت بك .
(٣) (سلم الوصول الی طبقات الفحول) .
(٤) قاموس الاعلام .
(٥) موضوعات العلوم .
(٦) لغات تاریخیه وجغرافیا .
(٧) سجل عثمانی .
(٨) اسلاف .
(٩) اسامی ومجموعهٔ معلم .
(١٠) كلدستهٔ ریاض عرفان وذیللری .
(١١) تذاكر شعرادن سهی ، لطیفی ، حسن چلبی ، ریاضی ، عهدی ، بیانی ، اسرارده‌ده ، عاشق چلبی ، رامز ، قاف زاده ، وذیلی بروسه‌لی بلیغ ، رضا ، سالم ، فطین ، شعرای آمد تذكره‌لری .
(١٢) ممالك عثمانیه كتبخانه‌لرینك قسم اعظمیله مصر كتبخانه‌سنك اسامیٔ كتب دفترلری .
(١٣) حدیقة الجوامع وینه بواثر مؤلفنك مجموعهٔ وفیاتی .
(١٤) الفوائد البهیة فی تراجم الحنفیة .
(١٥) تبیان وسائل الحقایق فی بیان سلاسل الطرائق .
(١٦) مطبوع وغیر مطبوع مناقبنامه‌لر .
(١٧) آماسیه تاریخی .
(١٨) هدیة العارفین واسماء المؤلفین وآثار المصنفین .
(١٩) ایضاح المكنون عن كشف الظنون .
(٢٠) مرآت مكتب طبیه ومرآت مكتب حربیه ومرآت مهندسخانهٔ همایون .

هرعصرك رجالی ، ورجالك كندیلرینه مخصوص برطور وحالی ونشوهٔ عرفان وكمالی واردر . اخلافه دوشن اسلافی حرمت ورحمتله یاد ایله‌مكدر . یوقسه تفوق نمایشلریله كچمشلری تزییفه قالقیشمق روا دكلدر .

(هرسكلی عارف حكمت بك)

هنروران امتك حیات ومماتده مظهر احترام اولدقلری دائما كورولمه‌لیدركه هركس شوقه كلسون ده اونلردن اولمغه چالیشسون .

(معلم ناجی افندی)

انسانی قومنك مناقب ومفاخرینه دائر سویله‌نن سوز قدر هیچ برسوز محظوظ ایده‌مز .

(بركت زاده اسماعیل حقی بك)

رجال منسیه‌مز صره‌سنده نوعلری شخصلرینه منحصر اویله ذاتلر واردركه اقوام غربیه آراسنده كورولن امثالنك ناملرینه هیكللر ركز اولونمش واختصاص ایتدكلری مسلكلرینی كوستررلوحه‌لر تصویر ایدلمشدر . بزده ایسه برقرن صوكره بلكه اسملرینی بیله یاد ایده‌بیله‌جك آدم بولونمایه‌جقدر .

(ابوالضیا توفیق بك)

یاد اعاظم اویله بر دستور مبجلدركه ملتلرك حق حیاتی اوكا مربوط و وابسته‌در . بناءً علیه یاشامغی ایسته‌ین ملتلر اعاظمنی ، اكابرینی ، دائما یاد وتوقیر ایدر. چونكه افرادینك تربیهٔ اجتماعیه‌سی ، رتبهٔ عرفانی آنجق بوسایه‌ده یوكسه‌لیر . محیط اجتماعی‌ده موجودیت مادیه‌سنی آنجق بوواسطه ایله تأمین وحق حیاتنی ادامه ایده‌بیلیر .

(محمد ضیا بك)

استقبالده بویوكلر یتیشدیرمك ایسته‌ین برقوم ، اسلافك خاطره‌لرینی برخشوع دینی ایله تقدیس وتعزیز ایتمه‌لیدر .

(كوپریلی زاده محمد فؤاد بك)

قدر بیلن ملتلر آراسنده قدری بیلنه‌جك آدملر چوغالیر .

(شهبال)

ماضیسندن خبردار اولمیان برملت ، حال واستقبال ایچون برخط حركت تعیین ایده‌مز. تنویر حال واستقبالك عوامل مهمه‌سندن بری‌ده ماضی‌یی هردرلو وقایعیله ، اشخاصیله ، آثاریله تتبع ایتمكده‌در .

(ابن الامین محمود كمال بك)

مشایخ فصلی

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الله تعالى فی کتابه الکریم (الا ان اولياء الله لاخوف عليهم ولاهم يحزنون)
قال الله تعالى فی الحديث القدسی (اوليائی تحت قبابی لايعرفهم غيری)
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (اذکروا موتاکم بالخير)
(عند ذکر الصالحين تنزل الرحمة)

ایکی عالمده تصرف اهلیدر روح ولی — دیمه‌کیم بومرده‌در بوندن نیجه درمان اوله
روح شمشیر خدادر تن غلاف اولمش اکا — داخی اعلا کار ایدر برتیغ کیم عریان اوله
(لا)

آق شمس الدين

شیخ محمد بن حمزه

کبار اولياء اللهدن علم و عرفان صاحبی برذات عالی اولوب عرفای امتدن (شرف الدين حمزهٔ شامی) نك مخدومی‌در . (شقايق نعمانيه) ترجمه‌سنده مسقط رأسنك (شام) اولديغی محرر سه‌ده زمانمزك مدقق مورخلرندن آماسیه‌لی (حسين حسام الدين) افندينك آماسیه و حواليسنه متعلق (آماسیه تاريخی) اسمنده‌كی اثر جسيمنده والده‌سنك (عثمانجق) لی بولونديغی مندرجدر.

تحصيلی (عثمانجق) و (آماسیه) ده بعد الاكمال كوكلنه طلوع ايدن آرزوی تصوف داعيه‌سنه تبعاً او تاريخده فيض ارشاد ايله تشهر ايدن پيران عظامدن (حاجی بايرام ولی) ايله (زين الدين حافی) حضراتندن ايكنجيسنی ترجيح ايده‌رك برای انتساب (حلب) ه قادار كيتمش سه‌ده كيفيت ارشادك برنجی واسطه ايله ظهوره كله‌جكنه دائر كورديكی برمعنايه اتباعاً (آنقره) يه عودتله ولی مشار اليه حضرتلرينك مريدانی ميانه دخالت و خداداد استعدادينه انضمام ايدن مجاهداتی ثمره‌سی اولمق اوزره من جهة الطريقه اخذ خلافت أيله‌دی . بعده آناطولينك بعض بلادنده و ازجمله اختيار توطن ايلديكی (كوينوك ـ طوربه‌لی) قصبه‌سنده تدريس و ارشاد ايله مشغول اولدی .

بوآرالق استانبول فتحی تداركيله مشغول بولونان فاتح سلطان محمد خان طرفندن استجلاب روحانيتلری و محاصرينك قوهٔ معنويه‌لرينك تقويه‌سی امنيه‌سيله پيرداشی (آق بيق عبد الله سلطان) ايله برابر اولونان دعوت همايونه اجابةً موكب همايونه التحاق ايده‌رك كرك اثنای فتحده‌كی عسكری تشجيع كرك بعد الفتح مهماندار جناب نبوی حضرت (خالد بن زيد الانصاری) نك قبر

شريفلرينی كشف و تعيين كبی خصوصات معنويه‌ده كنديلرندن پك چوق استفاده اولوندی .

وبوكبی خدمات معنويه‌نك مكافات و نشانهٔ معنويه‌سی اولمق اوزره هرايكی عزيزكناملرينه استانبولده برر جامع شريف بنا قيلندی . برمدت صوكره آرزولری وجهله بو عزيزلردن (آق شمس الدين) (كوينوك) ه و (آق بيق) (بروسه‌يه) مطيباً اعزام ايدلدی. صاحب ترجمه (آق شمس الدين) حضرتلری (كوينوك) ه مواصلتلرندن برقاچ سنه صوكره يعنی (كاشف اسرار) و (مرشد طريق) تركيبلرينك دلالتی اولان (٨٦٣) تاريخنده داربقايه رحلت ايده‌رك اليوم زيارتكاه انام بولونان تربهٔ مباركه‌لرينه دفن ايدلدی . پدرعاليلرينك مدفنی آماسیه‌ده‌در .

مرحوم مشار اليهك حق عاليلرنده انشاد ايديلن منظومهٔ معنيدار :

قره‌كون دوستی ايمش فاتحك آق شمس الدين
كه يوزوندن لمعـن ايتدی آنك فتح مبين
نصری چشم حقيقتله كوروب ويردی خبر
بويله هركاری اوزاقدن كورور ارباب يقين

حضرتك ابيات عارفانه‌لرندن :

كوردم چو حقك وجهنی عين اليقين ياهو ديرم
كه صوفی لادن دم اورور بن هردم الاهو ديرم

حضرتك آثار عارفانه‌لری اساميسی :

١ ــ (رسالة النورية) : سلوك طريقت و غوامض علم حقيقته دائر عربی العباره برتأليف دقيق اولوب نسخه‌لری استانبول كتبخانه‌لرينك بعضيلرنده واردر .

٢ ــ (حل مشكلات) : اكابر متصوفه‌دن بعض ذوات عاليه‌نك غوامض تصوفه عائد اولان كلمات و جمل محققانه‌لرينك حلنی مبين عربی العباره براثر معتبردر . بعضيلرينك بو اثره (شرح اقوال حاجی بايرام ولی) ديه اسم ويرمه‌لری نقصانٔ تتبعدن منبعثدر .

٣ ــ (مادة الحياة) : منتسب بولوندقلری علم طبده‌كی مجربات متنوعه‌لرندن باحث توركجه بررسالهٔ طبيه‌در .

برده (مقامات اوليا) اسمنده براثر عارفانه‌لری اولديغی (شقايق نعمانيه) ترجمه‌سنده محرر ايسه‌ده بواثر خلفای كراملرندن اولوب كنديلرندن صوكره سجادهٔ ارشادلرينه قائم اولان شيخ (حمزه) بابانكدر .

مناقب عليه‌لرينه دائر يازيلان رسائلدن (اميرحسين) نككی مطبوع ، ايوبی مؤذن (عبدالرزاق) افندينككی غير مطبوعدر . مخاديم عليه‌لرندن (سعدالله ، فضل الله ، امرالله ، حمدالله) افنديلردن اك كوچوكلری اولان حمدالله افندی عرفان و اشعاريله ادبيات عثمانيه عالمنده تميز ايدن ذواتدندر . خلفای كراملرينك اك مشهورلری سابق الذكر (حمزه) بابا ايله ناظم (كلزار

معنوی) قیصریه ده مدفون (ابراهیم تنـوری) وناظم (وحدتنامه) ... قره حصارده
مدفون (عبدالرحیم) افندیلر حضراتیدر .

آجیوه باشه محمود افندی

نقشبندیه عرفاسندن فاضل برذات اولوب آمد (دیاربکر) لیدر . علم عشقی سائقه‌سیله بر مدت سـیاحتدن صوکره (بروسه) ده اختیار اقامت ایده‌رك (دایه خاتون) جامعنده تدریس وارشادایله امرار حیات ایله‌دی . (اورادفتحیه) یه مداوم‌ایدی . (١٠٧٧) تاریخنده ارتحال ایدوب جامع مذکور حضیره‌سنه دفن‌ایدلدی . اون ایکی علمدن باحث بر اثر قیمتدار ترتیب ایده‌رك وزیر اعظم کوپرولوزاده احمدپاشایه اهدا ایتدی . رسمی[١] مخلصلی السنهٔ ثلثه‌یی جامع بر ده مجموعهٔ اشعاری واردر . حمیدیه ایله بشکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده بر مجموعه‌ده یکرمی دوقوز باب اوزره مرتب (کزیده) اسمنده تورکجه مفصل بر تجویدی ، فارسیدن مترجم (اورادفتحیه) شرحی وبروسه‌ده‌مدفون (امیرسلطان) حضرتلرینك منسوب اولدقلری (نوربخشی) طریقتنك اوراد و سلسله‌سنی مبین (رسـالهٔ نوربخشیه) نامنده بر رسـاله‌سی واردر . آثارینك جمله‌سی غیرمطبوعدر .

اشعار فارسیه‌لرندن :

درباديهٔ عشق تو سرکشته وحیران
باشـدکه بخـاك درخود راهنمایی
منت بشه عشق‌که رسمی تو بعالم
آزادهٔ کشمکش خوف ورجایی

اشعار تورکیه‌لرندن :

بو عالم فانیده نه‌میرم نه امیرم
افتادهٔ وادیٔ فنا مرد حقیرم
المنةلله که اولوب جان ایله بنده
میدان محبتده نظر کردهٔ پیرم
باری‌یه شکر مالك کنجینهٔ رازم
یوق‌سیم‌وزرم‌کرچه‌بودنیاده‌فقیرم

[١] شاعر مشهور بروسه‌لی احمد پاشا معاصر ومصاحبلرندن بروسه‌لی (رسمی) ده شعرای عارفیندن بر ذات اولوب باخصوص تخمیس غزلیاتده بهره‌سی واردر . ازجمله (شیخی) نك غزلنی تخمیسندن ؟

دوران یاقاکی ایله‌دن ظلم ایله چاك — سیف ستمله دهر سنی ایته‌دن هلاك
خاك اوله‌دن بوجسم ویله وارمادن بوخاك — ژانکار غمدن ایت دل جان کوزکوسنی [*] پاك
جام می ایله کاینهٔ غیب بین اول

[*] (کوزکو) آینه دیمکدر .

... یارلری عثمانه فضلیٔ الهی

مشایخ جلوتیه‌دن محقق بر ذات اولوب تفسیر (روح‌البیان) صاحبی شیخ (اسماعیل‌حقی) مرحومك مرشد مکرمیدر . برمدت مسقط رأسی بولونان (شومنی) ده ، بعده (آیدوس) و(فلبه) ده‌وداها صوکره (استانبول) ده ارشادوتدریس ایله مشغول اولدی . بواثناده بعض حسودوقدر ناشناسلرك سعایتیله (قبریس) اطه‌سی قصباتندن (ماغوسه) یه نفی ایدیله‌رك (مقام‌الشیخ فردوس وطوبی) جمله‌سیله (روح پاکیچون عزیزك اوقویه‌لم فاتحه) مصرعنك دلالتی اولان (١١٠٢) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . مناقب صوریه وکمالات علمیه‌سنك اك روحلی قسملری حقی مرحومك (کتاب‌الخطاب) نك (شیوخ ثلثه) بحثیله (سـلسلهٔ نامهٔ جلوتی) و (تمام‌الفیض) و (رسالهٔ خلیلیه) اسملرنده‌کی اثرلرنده مندرجدر

مؤلفات علیه‌لری :

(١) (مصباح‌القلب) شیخ کبیر (صدرالدین قونوی) نك دقایق علم‌تصوفدن (مفتاح‌الغیب) اسمنده‌کی اثر قدسیلرینك شرحیدر خط دستلریله محرر نسخه عاشر افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(٢) (مرأت اسرارالعرفان علی اعجازالبیان) حضرت صدرالدینك لسان تحقیق وتصوف اوزره یازدیغی فاتحهٔ شریفه تفسیرینه حاشیه‌در .

(٣) (تجلیات برقیه) خضرت شیخ اکبرك :

لنا من امره روح وجسم
لنامن جوهرالاشیاءوطلسم
لنا فی جمع الآسماء اسم
فهذا من جنون العشق‌قسم

مطلعلی قصیده‌لرینك شرحیدر .

(٤) حاشیهٔ شرح فصوص‌الحکم
(٥) اصول فقهدن (تنقیح) شرحی
(٦) اصول فقهدن (تلویح) حاشیه‌سی
(٧) « « (رسالهٔ امام جلدکی) حاشیه‌سی
(٨) فن آداب ومناظره‌دن (حنفیه) شرحی
(٩) (هدایةالمتحیرین) حکمت وکیمیای عتیقدن باحث اولوب برنسـخه‌سی (ازمیر) ده (خاتونیه) کتبخانه‌سنده‌در .

(١٠) علم بياندن (مطول) حاشيه‌سی
(١١) مختصر (معانی) حاشيه‌سی
(١٢) (فتح الباب) : علم مناظره‌دن رسالهٔ عضديه شرحيدر
(١٣) رسالة الرحمانية
(١٤) لايحات البرقية فی كشف الحجب والاستار عن وجوه اسرار بعض الاحاديث والايات

اشبو آثاردن يالكز (حنفيه) شرحی مطبوعدر . ديكرلری استانبول كتبخانه‌لرنده موجوددر.

ابيات عارفانه‌لرندن :

شهود ايلردی انواری اولی الابصار اولانلر هپ
ولی اغياری منع ايلر ايدوب غيرت جلال هـو

(آت پازاری) شهرتی استانبولده (فاتح) جوارنده‌كی (آت پازاری) سمتنده اقامتلرندن ناشيدر .

شيخ اده‌بالی

عثمانلی سلطنتنك مؤسسی سلطان عثمان غازی حضرتلرينك قاين پدری اولوب يوز يكرمی سنه عمر سورمش ظاهر و باطنی معمور برشيخ مشهوردر . تحصيلنك بدايتی مملكتی اولان (قره‌مان) ده نهايتی (شام) ده‌در . تفسير ، حديث ، تصوفده خصوصيله فقهده صاحب اختصاص ايديلر . سلطان مشاراليه حقنده‌كی رؤيا تعبيری و خيردعالری بالعموم عثمانلی تاريخلرنده مذكوردر.

كاتب چلبی مرحومك (سلم الوصول الی طبقات الفحول) نده تاج العارفين (ابو الوفاء بغدادی) طريقندن اولدقلری محرردر .

بوذات عالی‌نك مدفنی حقنده نوعما اختلاف وارسه‌ده (عاشق پاشا زاده) تاريخنده‌كی بو [اورخان غازينك آناسی الله رحمتنه واردی . وهم ده‌ده‌سی (اده‌بالی) وحتی قيزندن براز اوكدن الله رحمتنه واردی . ايكيسنی دخی (بيله‌جك) حصارنده قوديلر] افاده‌يه كوره (بيله‌جك) ده مدفون اولدقلری آكلاشيليور . مع هذا (اسكی شهر) ده‌ده نام عاليلرينه منسوب بر تربه زيارت اولونمقده‌در . (قره‌جه‌حصار [١] ـ قره‌جه‌شهر) ده ايلك خطبهٔ استقلالی اوقويان داماد عاليلری (قره‌مان) لی (طورسون فقيه) ك قبری اولمق اوزره اسكی شهرده‌كی (شيخ اده‌بالی) تربه‌سی خارجنده كتابه‌سز برقبر زيارت اولونمقده ايسه‌ده بوذاتك ده (بيله‌جك) له (سوكود) آراسنده (كوره‌كوبی) يانده شوسه كنارنده مدفون اولديغی موثوقاً مرويدر .

احمد بجانه

آتی الترجمه يازيجی زاده محمد افندی حضرتلرينك كوچوك برادريدر نحافت بدنيه‌سی (بجا

[١] اسكی شهره بربوچوق ساعت مسافه‌ده كوتاهيه خطی اوزرنده برقريه اولوب استقلال عثمانيه دائر ايلك خطبهٔ جليله اوقونان جامع شريف بوراده‌در .

لقنه بادی اولمشدر . آثاری : محمديه طرزنده مطبوع (انوار العاشقين) ايله خواص مواليد و عجائبدن باحث اون سكز باب اوزره مرتب غير مطبوع توركجه (در مكنون) و (عجائب المخلوقات) و (منتهی) دن عبارتدر . مدفنی برادری يانده‌در [١] . (در مكنون) ايله (عجائب المخلوقات) ده نقليات ضعيفه واردر . (منتهی) تصوف ، كلام و محاضراتدن باحث برجلد كبير ، توركجه بر اثر اولوب برنسخه‌سی خالص افندينك خصوصی كتبخانه‌سنده موجوددر .

(انوار العاشقين) بش باب اوزره مرتب اولوب برادرلرينك (مغارب الزمان) ندن مترجمدر .

اشرف رومی « اشرف زاده ـ اشرف اوغلو »

اسم عاليلری (عبدالله) اولوب طريقت قادريه شعباتندن (اشرفيه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان عاشق و عارف باللهدر . بدايت ارشادلری قائن پدرلری (حاجی بايرام ولی) دن ، استكمال فيضلری احفاد كيلانيدن (حسين حموی) حضرتلرندندر . آثار منثوره‌لرندن مطبوع (مزكی النفوس) ايله ديوان عاشقانه‌لری مشهوردر . برده غير مطبوع طريقتنامه‌لری واردر [٢] . رحلتلری (اشرف زاده عزم جنان ايلدی) مصراعنك دلالت ايتديكی (٨٧٤) ده ، قبر مباركلری مسقط رأسلری اولان (ازنيق) ده‌در . الهيات عاشقانه‌لرندن :

تجلی شوق ديدارك بنی مست ايله‌دی حيران
انا الحق سرينی جاندن آنكچون قيلمازام پنهان

بيتيله باشلايان مشهور الهيلری بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر . مطبوع ديوان عاشقانه‌لری يازمه‌سنه نظراً نقصاندر . (مزكی النفوس) هيأت مجموعه‌سی اعتباريله عشق و مجاهده واديسنده يازلمش براثردر . ديوانلرنده عشق و عرفانه دائر پك چوق مسرودات واردر . (يونس امره) ديوانی كبی تاريخ لسان عثمانی نظرندن‌ده قيمتداردر .

ابراهيم بن دميرخان بن حمزة البوسنوی

مشايخ عاشقيندن سياح برذات اولوب قزار شهرتيله معروفدر . طريقت بايراميه‌نك (ملاميه)

[١] اوليا چلبی مرحوم سياحتنامه‌سنك بشنجی جلدنده صوفيه‌ی برمحله امامندن نقلاً صوفيه‌ده مدفون اولديغنی روايت ايديورسه‌ده موثوق دكلدر .

[٢] داماد عاليلری صاحب ديوان عبدالرحيم تيرسی‌نك حفيدی (علی سری) افنديكده (تصديق العشاق) اسمنده منثور و (سر الاركان) اسمنده منظوم اثرلريله ديوان عارفانه‌لری و بنه بو سلاله‌دن بروسه‌ده انجيرلی دركاهنده مدفون (سری عبدالقادر) افنديكده (سر دوران) اسمنده براثری واردر . (تيرسه) ازنيق جوارنده برقريه‌در .

شعبه‌سندندر . مصرده اختیار اقامت و (١٠٢٦) تاریخنده رحلت ایتدی . باب‌الوزیرده نظامیه قارشیسنده مدفوندر . (محرقة‌القلوب فی‌الشوق لعلام الغیوب) اسمنده (کشف‌الظنون) ده بر اثری مذکوراولدیغی کبی رسائل سائره‌سی‌ده اولدیغی (ابن لحنبلی) (درالحبیب) نده ذکرایدییور. بایرام ولی‌یه‌نسبتی بروجه‌آتی‌در : محمدرومی ، سیدجعفر ، ده‌ده عمرسکینی ، حاجی بایرام ولی .

ابن عیسای صاروخانی

طریقت (بایرامیه) مشایخ عارفیننده واقف علوم برذات اولوب اسمی (الیاس) مولدی (آقحصار) در. علوم رسمیه‌یی تحصیلدن صوکره مشایخ کاملیندن پدرلری (مجدالدین‌عیسا)دن اخذ طریقتله نائل اجازت اولدی . سلطان سلیم ثانی نامنه تألیف ایتدیکی (نوریه) اسمنده‌کی اثری آثارینک بیوکلرندندر. بوندن باشقا (رموزدلکشا) واحکام جفریه ایله تاریخ وتصوفدن باحث ١٢ فصل‌اوزره مرتب (رموزالکنوز)ایله (طبیعت‌نامه)، (فرحنامه) ، (قیافت‌نامه)، (فصول سبعه) ، (فصول عشره) ، (منظوم شرح اسماء حسنی) ، (قواعدالتسخیر) ، (ابواب سته) ، (کنزالاسرار) اسملرنده غیر مطبوع اثرلریده واردرکه قسم اعظمی علوم غریبه‌یه متعلقدر. بونلردن باشقه پدر عالیلرینک مناقبنی مبین (١٥٣) منقبه‌یی حاوی (مناقب شیخ مجدالدین عیسی) اسمنده براثری دها واردرکه آثار سائره‌لرندن بعضیلریله برنسخه‌سی (آقحصار) ده مطالعه کذارم اولدی . علوم غریبه‌نك بتخصیص جفر ، خواص ، وفق ، نجوم شعبه‌لرنده مسلك مخصوص صاحبیدر. (٩٦٧) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایده‌رك پدرلری یاننه دفن ایدیلدی .

شرح اسماء حسنی منظومه‌سندن :

زهی قادرکه اوردی قافه چون نون
فلاحت درة بیضا من‌النون

بویعنی ظاهر اولدی روح اعظم
زهی روح کیم قمودن اولدی اکرم

بوظلك ظلیدر ارواح واجساد
چوسایه سایه سیدرام و اولاد

اوشمسك ذره‌سیدر عرش وافلاك
اوبحرك قطره‌سیدر فرش واملاك

سلسلهٔ طریقتلری ، پیر طریقت (حاجی بایرام ولی) حضرتلرینه بووجهله پیوسته‌در :

شیخ الیاس ابن عیسای صاروخانی
« مجدالدین عیسای صاروخانی
« تنوری زاده سید قاسم قیصری
« تنوری ابراهیم سیواسی ثم‌القیصری
« آق شمس‌الدین محمد بن حمزه
« حاجی بایرام ولی آنقره‌وی

ابراهیم کلشنی

طریقت خلوتیه‌دن (کلشنی) شعبه‌سنك مؤسسی اولان عارف بالله اولوب دِیاربکرلیدر . آتی‌الترجمه آیدینلی (ده‌ده عمر روشنی) دن مستخلفدر . بعدالاستخلاف بولندقلری تبریزدن مصره عزیمتلرندن برمدت صکره سلطان سلیمان قانونی طرفندن اولنان دعوته اجابةً استانبوله کله‌رك بعده ینه مصره عودت بیوردیلر . بو اثناده مولانا ابن کمال ایله دلنوازانه مصاحبه‌لری وقوع بولمشدر . مثنویٔ شریفه نظیره ومن وجه جواب اولمق اوزره علی روایةٍ قرق کونده قرق بیك بیتلی نظم ایلدکلری (معنوی) اسمنده‌کی اثرقدسیلری مشهور اولدیغی کبی ابن‌فارضك قصیدهٔ تائیه‌سنه‌ده نظیرهٔ عارفانه‌لری ، فارسی وتورکی دیوان حقایق بیانلریله (سیمرغ نامه) ، (چوبان‌نامه) ، (رسالة‌الاطوار) اسملرنده آثار محققانه‌لری واردر . (مات قطب‌الزمان ابراهیم) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٩٤٠) تاریخنده مصرده رحلت بیوردیلر .

مولانا جلال‌الدین رومی حضرتلری :

دیدم رخ‌خوب کلشنی‌را   آن چشم چراغ روشنی‌را

بیتیله اوچیوز سنه اقدم ظهورلرینه اشارت بیوردقلری معلوم عرفادر . آثار علیه‌لرندن یالکز معنویٔ شریفك برقسمی مطبوعدر. ترکی دیوانلرینك (٢٤) بیك بیتی حاوی اولدیغی مرویدر. معنویٔ شریف مطلعندن :

بشنوازنی چون زدم ساز آورد
ساز سوزان ازچه دمساز آورد

سازنی از سوز عشق آردنوا
کزنوا ذوقی دهند عشاق را

برده (پندنامه) و (قدمنامه) اسملرنده منظومه‌لری واردر. پندنامه‌نك مطلعی :

جهان برمنزل عقبادر ای دوست
مقام‌حیرت وحسرتدر ای دوست

قتی عیاره ومکاره‌در بو
قتی غراره وغداره‌در بو

ابراهیم بن حمزة بن مسعود التیره‌وی

خلوتیه مشایخی فضلاسندن برذات اولوب (تیره) لیدر . (٩٣٣) ده (ادرنه) ده (نقطه‌جی) درکاهنده (جامع‌الانوار فی‌لجج الافکار والبحار) اسمیله برتفسیر شریف تألیف ایتمشدر. اخیراً (مکه) یه هجرت وبوراده دار آخرته رحلت ایله‌دی . (جامع‌الانوار) ك بر نسخه‌سی کوچوك افندی کتبخانه‌سنده واردر .

بو طریق رجالندن اولوب (وفا شیخی) دیمکله معروف (علی بن درویش بایزید) ده (تیره) دن یتیشن عرفادن اولوب (مقصدالسالکین) اسمنده تورکجه براثری واردر .

احمد ساربانه

ملامیهٔ بایرامیه عرفاسندن برذات عالیدر. سلطان سلیمان قانونینك عراقین سفرنده (ساربان باشیلق) خدمتنده بولنمشلردی. عودتنده پیرعلی حضرتلرندن اخذ فیض ایده‌رك خیره‌بولیده اختیار عزلت‌ایلدی. ارتحالی (٩٥٢)ده اولوب نامنه منسوب درکاهده مدفوندر. مریداننده بعضیلرینه کوندردکلری مکتوبلریله مرتب دیوانلری اولوب‌اشعار والهیاتنده که (احمدی)، که (قیغوسز) تخلص ایدرلردی. دیوانلرینك برنسخه‌سی اسکدارده سلیم آغا کتبخانه‌سنده واردر.

الهیات عارفانه‌لرینك بر خیلیسی مستقیم زاده‌نك (احوال ملامیهٔ بایرامیه) رساله‌سنده مندرجدر . اشعار عاشقانه‌لرندن :

پرتو نورخداسین کوکلنك بیل قدرینی
مظهر ذات وصفاتله رحمت رحمانی کور

برنسخه‌سی نورعثمانیه‌ده موجود (تعریفات‌سید) طرزنده (تحلیلات کبری) اسمنده‌کی اثرك مؤلفی (شیخ حمزه بن علی) ده (خیره‌بولی) دن یتیشن فضلاء مشایخدندر.

امی سنانه

اسم عالیلری ابراهیم اولوب طریقت خلوتیه شعباتندن (سنانیه) شعبه‌سنك مؤسسی‌اولان

پیر عالی‌در. مولدلری (پرزرین) حوالیسنده اولمق اوزره منقول ایسه‌ده مصحح براجازتنامه‌ده (بروسه) لی اولدقلری کورلمشدر ؛ قره‌مان دیارندن اولدقلری‌ده مرویدر . کندیلری عالم اولدقلری حالده کوردکلری بر معنا اوزرینه (امی) لقبیله تخلص ایتدیلر . متصوفانه بعض الهیات عارفانه‌لری‌اولوب رحلتلری (کتدی ٩٥٨ ده امی‌سنان) مصراعی وجهله‌در. حضرت خالد جوارنده (اولوقلو بایر) نام محلده خلفای علیه‌لرندن نصوح افندی طرفندن بنا اولونان درکاهده مدفوندر. اولاد واحفادیله دامادی طوپ قاپی جوارنده کورکجی باشی احمد شمس‌الدین محله‌سنده سلطان‌سلیمان قانونی جانبندن‌ذات مرشدانه‌لریچون انشابیوریلان‌درکاهده‌در. مغنیساده (مرادیه) کتبخانه‌سنده (رسالهٔ شریفهٔ استانبولی امی سنان) اسمنده بر اثری منظور عاجزی اولدی .

الهیات عارفانه‌لرندن :

ارنلرك صحبتی اله کیره‌سی دکل
اقرارایله کلنلر محروم‌قاله‌سی‌دکل

امی‌سنان یول عیان اولوبدر هرشی عیان
درویشلك یولی‌همان تاج‌وخرقه‌سی‌دکل[١]

تربهٔ علیه‌لرینك نیازپنجره‌سی بالاسنده معلق بیت :

مرید راه حقه قبله‌کاه عاشقاندر بو
ادبله کیرکوزوك آچ تربهٔ امی‌سناندربو

افتاده «محمد محی الدین» [١]

طریقت جلوتیه‌نك زمان عالیلرنده قمر حالنده‌کی انکشافنه بادی پیر افخم اولوب بروسه‌لیدر . تحقیق وعرفانلرینه سلوك حقیقت واحوال طریقته متعلق کلمات عالیه‌لرینی جامع اولان وخلیفهٔ ارشدلری‌حضرت هدایی طرفندن جمع وترتیب اولنان (واقعات) [٣] اسمنده‌کی

---

[١] مطبوع مناقبنامهٔ مصریده بوالهینك (نیازیٔ مصری) حضرتلرینك مرشدلری (المالی) لی محمد سنان امی حضرتلرینك اولدیغی مذکور ایسه‌ده موثوقیتنه حکم اولنه‌ماز .

[٢] تفصیل احوال علیه‌لری حسام‌الدین بروسه‌وینك ترتیبی اولان مناقبنامه ایله دیکر بر مناقبنامهٔ مخصوصده واسماعیل حقی مرحومك (سلسله‌نامهٔ حلوتی) لرنده مذکوردر .

[٣] عربی العباره اولان‌بواثر کبیرك برنسخه‌سی طرف عاجزانه‌مدن بروسه‌ده‌کی جامع کبیر کتبخانه‌سنه وقف‌ایدلمشدر. برر نسخه‌لری‌ده درسعادتده (بایزید) جامع شریفی درونده‌کی کتبخانه‌ایله استانهٔ هدائی واسکدارده (آطلاما طاشی) کتبخانه‌لرنده موجوددر. بواثرك بعض پارچه‌لری ترجمه اولونمشدر.

اثرعالی شاهد عادلدر. برخطبه مجموعه سیله متصوفانه الهیاتی جامع دیوانچه لری ده واردر. رحلتلری (نورالله مضجعه) ترکیبنك دلالتی اولان (۹۸۸) [۱] تاریخنده ومرقد مبارکلری حصار داخلنده یرقاپی (باب زمین) محله سنده جامع شریفلری یاننده کی تربه لرنده در . مرشدلری اولوب بروسه ده اوچ قوزولر آلتنده مدفون اولان حضر دده نك وفاتندن صکره شیخ اکبر حضرتلرینك روحانیتلرندن استفاضه بیوردقلری (واقعات) مندرجاتندن مستباندر. جامع کبیر حقنده انشاد بیوردقلری :

یا جامع الکبیر ویا مجمع الکبار　　طوبی لمن یزورك فی اللیل والنهار

بیت معنیداری صنعت خط جهتیله ده معبد مذکوری تزیین ایدن لوحه لر میاننده مشاهده اولونمقده در .

الهیات عارفانه لرندن :

(ینه دوش اولدی کوکل یارك جمالی شمعنه) و (اصلنی بیلن کشی ایتمز بوایللرده قرار) مصرعلریله باشلایان الهیلری ترجمهٔ حالی (ع) حرفنده مذکور شیخ علی عرفی افندی طرفندن شرح اولونمشدر.

ابیات عارفانه لرندن :

اهل عرفان دیدیلرسن چیقمانجه آرادن
بیله مزسین کیمدر کندویی پنهان ایله ین
سن چیقنجه آرادن
قالیر سنی یارادن

حضرت هدایی نك حق عالیلرنده کی منظومه لری اولوب صندوقه لرنده معلق اولان منظومه بروجه آتیدر :

باغ عشقك عندلیبی حضرت افتاده در
دردلی عاشقلر طبیبی حضرت افتاده در

واصل کامل اودر توحید ذاته شبهه سز
دوست ایلینك رهنماسی حضرت افتاده در

---

[۱] دوشدی دله قلمدن　　تارغ ارتحال افتاده اوفتاده

(مستقیم زاده)

تربهٔ مبارکه لری دیوارنده محکوك تارغ :

دوشدی اسقاط یا ایله تارغ
کچدی افتاده بورسه نك قطبی

دیوان عالیلری معرفت عاجزانه مله طبع ایدلدی .

ایله ین روحندن استمداد ایریشور مطلبه
حل ایدن هرمشکلاتی حضرت افتاده در

مرشد عالی دیلرسه ك دامن پاکنی طوت
کوسترن راه خدایی حضرت افتاده در

صدق ایله قول اول هدائی أشیکنده دائما
بیل حقیقت قطب الأقطاب حضرت افتاده در

احمد افندی « مرکز زاده »

ترجمهٔ حالی م حرفنده مذکور مرکز افندینك مخدوم فضائل موسومیدر. والده لری یاووز سلطان سلیمك کریمه لرندن شاه سلطاندر. رجب بك اسمنده کی برادری خدمت دولته سلوك ایتدی . (حدیقة الجوامع)ك نقلنه کوره (۹۶۳) ده (عشاق) ده ارتحال ایله مشدر. ترجمهٔ شقایق ده ایسه پدرینك مسقط رأسی اولان دکزلی کویلرندن آقچه کویده اختیار اقامت ایله دیکی محرردر. مشهور (قاموس) ی (بابوس) اسمیله ترجمه ایله مشدرکه خط دستیله محرر نسخه سی عاطف افندی کتبخانه سنده در. برنسخه سی ده (ادرنه)ده (سلطان سلیم ثانی) کتبخانه سیله اندرون ده سلطان احمد ثالث کتبخانه سنده موجوددر. مهم لغت کتابلریمزدن اولان بواثر مترجمنك فضلنه برهاندر . (عصمة الانبیاء وتحفة الاصفیا) اسمنده براثری دها واردر . (بابوس) مفردات ومرکبات نامیله ایکی قسمدر .

ابراهیم قریمی

آتی الترجمه (نورالدین زاده) خلفاسندن فاضل برذاتدر. (جراح پاشا) جامع شریفنده واعظلغی واردر . (۱۰۴۲) ده ارتحال ایله دی . آثاری غیرمطبوع اولوب اسملری بونلردر: (مدارج المنان فی معارج الانسان) (تفسیر سورهٔ نور) (شرح حدیث امراه تعالی اعطانی سبع المثانی . . .) (حاشیه علی الجامی) در .

ادریس مختفی

عن اصل (ترحاله) لی اولوب استانبولده اقامتلری زماننده نام مستعارلری (علی بك) ایدی. ملامیهٔ بایرامیه اعاظم رجالندن اولان بوذات عالی صاری عبداه افندی وسائره کبی پك چوق عرفا یتشدیرمشلردر . رحلتلری (۱۰۲۴) ده قبر شریفلری قاسم پاشاده قولاقسز جامعی قارشیسنده کی یوقوشك آلت باشنده اوق میداننك ترسانه یه ناظر اولان جهتنده در . عارفانه

الهياتنی حاوی مجموعه‌لری غیر مطبوعدر . (ایش بو دمه ایرنجه اوچ کز دوغدوم آنادن) مصرعیله باشلایان نطقلری بعض مشایخ طرفندن شرح اولونمشدر .

اسماعیل انقره‌وی [١]

مشایخ مولویه کبراسندن فضل وعرفانله مشتهر بر ذات اولوب شارح مثنوی شهرتیله‌ده بنامدر . آثار علیه‌لرندن مشهورلری شونلردر :

(١) (شرح مثنوی) موجود مثنوی شرحلرینك اك مشهورلرندن اولوب التی جلد اوزره مرتب ومطبوعدر .

(٢) (شرح نقش فصوص) ك ترجمه‌سی اولان (زبدة الفصوص) درکه مطبوعدر. بواثر شیخ اکبرك اجل مؤلفاتندن بولنان (فصوص الحکم) ك ینه مشارالیه طرفندن یاپیلان خلاصه‌سی درکه مولانا جامی طرفندن (نقدالنصوص) اسمیله لسان فارسی اوزره شرح اولوندیغی کبی اجلهٔ صوفیه‌دن (سید خواجه محمد نورالعربی الملامی) طرفندن‌ده (مرج النصوص) نامیله عربجه شرح اولونمشدر .

(٣) (شرح هیاکل النور) اسمی (ایضاح الحکم) اولوب تورکجه وغیر مطبوعدر. فلسفه وتصوف ممزوج اولان متن رساله (٥٨٧) ده حلبده مقتول اولان (شهاب الدین سهروردی) نك اثریدرکه علامه (جلال دوانی) طرفندن شرح و شاعر ذوفنون (نوعی) افندی طرفندن تحشیه ایدلمشدر .

(٤) (منهاج الفقرا) بعض مباحث تصوفیه ایله احوال درویشانه‌دن باحث تورکجه براثر اولوب مسروداتنك همان قسم اعظمی (فتوحات مکیه) و (مثنوی) ایله تأیید اولونمشدر . مثنوی شرحندن صوکره سالکین مولویه میاننده متعارفدر . مطبوع نسخه‌سنك نهایتنه سماعك حلنه دائر دلائلی محتوی اولان (حجة السماع) رساله‌سی علاوه ایدلمشدر .

(٥) (مفتاح البلاغة ومصباح الفصاحة) خواجهٔ جهانك (مناظر الانشا) سی ایله خطیب دمشقی نك تلخیصی اساس اتخاذ ایدیله‌رك میدانه کلن بواثر مطبوع قواعد ادبیه وبلاغت عثمانیه‌یه دائر لسانمزده یازیلان آثارك مقدمی اولدیغندن ادبیاتله متوغل ذواته استفاده بخش در .

(٦) (نصاب مولوی) فارسی العباره براثر قیمتدار اولوب غیرمطبوعدر. تاریخ تألیفی (ختم) کلمه‌سنك دلالتی اولان (١٠٤١) تاریخیدر .

---

[١] منظوم ومنثور اوله‌رق مثنویٔ شریفی تکمیلاً وقسماً شرح ایدوب ترجمهٔ حاللری بواثرده مذکور وللمایان عرفای عثمانیه‌نك اسملری: (سیروزلی حسن ظریفیٔ کلشنی)، (مصطفای بوسنه‌وی) ، (صبوحی دده) ، (درویش علمیٔ مولوی) .

بونلردن بشقه (شرح قصیدهٔ تائیه المسمی بمقاصد العلیة)، (شرح حدیث اربعین) ،(شرح فصوص الحکم) ، (جنـاح الارواح) ، (مصباح الاسرار) ، (شرح قصیدة المنفرجه المسمی بحکم المندرجة) ، (الفاتحة العینیة فی تفسیر سورة الفاتحه) ، (حل مشکلات مثنوی) ، [١] (سماط الموقنین) ، (الرسالة التنزیهیه فی شان المولویه) ،(مرتب دیوان) ، (شرح جلد سابع من المثنوی)[٢] وسائره کبی آثار عارفانه‌لری واردر . فاتحهٔ شریفه تفسیری اخیراً طبع ایدلدی. (جامع الآیات) مثنوی‌ده‌کی آیات ، احادیث وابیات عربیه‌یی، (فاتح الابیات) فارسی ابیات معضله‌یی ، (مجموعة اللطائف مطمورة المعارف) ده هر ایکیسـنی مبین‌در . رحلتلری (ختام) کلمه‌سنك دلالتی اولان (١٠٤١) ده ، قبر عالیلری غلطه مولویخانه‌سنده‌در. شعرلرنده (رسوخی) تخلص ایدرلردی .

ابیات عارفانه‌لرندن :

کل رسوخینك سوزین دیکله سماعه عاشق اول
کی تکون بین اهل العشق من اهل الشرف

اسماعیل رومی

طوسیه‌نك (بابصا) کویندن اولوب قسطمونی‌ده اکمال تحصیلدن صـکره بغداده کیده‌رك تصفیهٔ باطن ایتمش و پیرثانی عنواننه مظهریتله اسـتانبوله کله‌رك طوپخانه جوارنده‌کی قادریخانه درکاهنی تأسیس ایله فیوضات معنویه نشر ایله‌مش بر ذات عالی‌در. رحلتلری (قیلدی اسماعیل افندی نقل کلزار جنان) مصرعنك ناطق اولدیغی (١٠٤١) تاریخنده ، قبر مبارکلری درکاه مذکورده‌در . احوال علیه‌لرینك تفصیلی آتی الترجمه (حافظ احمد رفعت افندی) مرحومك (نفحة الریاض العالیه فی بیان طریقة القادریة) سنده مندرجدر .

شبکهٔ علیه‌لری بالاسنده بیت آتی محکوکدر :

بیلورسین روح اهل اللهی کیم صاحب تصرفدر
بو اسماعیل رومی مشهدیدر ایله استمداد

صاحب ترجمه اسماعیل رومی حضرتلریله خلفاسندن بعض ذواتك تراجم احوالی بو طریق

---

[١] ترجمهٔ حالی ادبا فصلنده محرر شعبان زاده محمد افندینك (مظهر الاشکال فی بیان لغات المثنوی) اسمنده بر اثری‌ده واردر .

[٢] حضرت شارحك اشبو جلدی اجزاء مثنویٔ شریفدن اولمق اوزره قبول وشرح ایله‌مه‌سی لسبب اثر ذهول اولدیغی فاضل شهیر جودت پاشا مرحومك ٨ حزیران سنه ٣١١ تاریخ و (٣٣) نومرولی (مکتب) جریده‌سیله نشر اولونان مکتوبلرندن مستبان اولور .

منتسبلرندن تکفور طاغلی سری علی افندی طرفندن (١٢٠٢) تاریخنده تحریر ایدیلن (تحفهٔ رومی) اسمنده‌کی اثر منظومده محرردر .

احمد رومیٔ آق حصاری «صارو خانی»

مشایخ خلوتیه علماسندن زهدی غالب برذاتدر . (١٠٤١) ده وفات ایله‌دی . آقحصارده اوزون‌طاش نامیله موسوم قبرستانده مدفوندر . مؤلفاتی : مصابیح شریفدن انتخاب طریقیله یوز حدیث شریفك شرح و تفصیلنی حاوی اولان (مجالس الابرار و مسالك الاخیار) ایله (دقایق‌الحقایق) ، (رسالةالتقلید) ، (رساله فی ذکر اللسان والقلب) ، (دخانیه) ، (ریائیه) (شرح درالیتیم من‌التجوید) درکه جمله‌سی غیرمطبوعدر . ابوالسعود تفسیرینه‌ده سورهٔ روم‌دن سورهٔ دخانه قدر تعلیقات یازمشدر .

أراوغلو نوری افندی

آتی‌الترجمه (یکیت باشی) خلفاسندن المالیلی شیخ عبدالوهاب افندیدن مستخلف اولوب (المالی) دندر . (قوله) ایله (اشمه) قضالری آراسنده نامنه مضاف (أر اوغلو) قریه‌سنده مدفوندر . دیوانیله (مرآة العاشقین) اسمنده احوال سلوکه دائر تورکجه براثری (قوله) ده منظورم اولدی . (مرآت)ك برنسخه‌سی‌ده (مغنیسا) ده مرادیه کتبخانه‌سنده واردر .

ندا ایتدم کلسون عاشق اولانلر　　حقه کیدنلرك یولیدر توحید
عشقك درسین بوندن آلدی آلانلر　　علم لدن دیلیدر توحید
کرکدر بو یولده برکامل اوسته　　کفیل اولدی سزه وصلت دوسته
یاپیشه‌لم قدرت الیدر توحید

اولانلر شیخی ابراهیم افندی

سید سیف‌الله افندی خلفاسندن (حقیقی زاده عثمان) افندیدن مستخلف اولوب (اکری دره) لیدر . مع‌مافیه عزیز محمود هدایی ایله عبدالاحدالنوری وحسین‌لامکانی حضراتندن‌ده اخذ فیض ایله‌مشلردر (١٠٦٦) تاریخنده ارتحال ایتدی . استانبولده اقسرای محله‌سنده‌کی درکاهلرنده مدفوندر . آثار عارفانه‌لری (دل‌دانا) اسمنده‌کی قصیده‌سیله دیوانچه‌لرندن عبارت اولوب غیرمطبوعدر . خلفاسندن آتی‌الترجمه (غیبی) نك بیعتنامه‌سنده ملامیهٔ بایرامیه‌دن (احمد

ساربان) خلفاسندن (طب طب شاه علی) دن مستخلف اولدقلری‌ده محرردر . مناجات عارفانه‌لرندن :

الٓهٰا علمکه یوق حد وغایت
خدایا وصفکه یوق هیچ نهایت

قمو اشیایه ذاتکدر مسما
ایدرسك هرنفسده بیك تجلا

شریکك یوق نظیرك یوق احدسك
منزه ذاتك الله‌الصمدسك

کمال حکمتك آناًفاناً
ظهور ایتمکده دائم آشکارا

هوالاول هوالآخرسك ای حق
هوالباطن هوالظاهرسك ای‌حق

جمیع اشیاده نورك اولدی ظاهر
قمو اشیایه نورکدر مظاهر

برده (مفید ومختصر) اسمنده منظوم اثر عارفانه‌لری واردر؛ مطلعندن :

ذات پاکك قل هوالله‌احد　　ای صفاتك وصف الله‌الصمد
جمله عالم نور ذاتکله دولو　　جمله عالمدن صفاتکدر اولو
آدمی ذاتکه مرآت ایله‌دك　　نورکی آدمده آیات ایله‌دك

اسماعیل آیدینی

مشایخ خلوتیه علماسندن برذات‌اولوب آیدین حوالیسنده (شیخ اسماعیل رومی) شهرتیله بنامدر . علم حدیث فروعاتندن (اسامیٔ رواة) نامنده براثری واردرکه برنسخه‌سی بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنده موجوددر . (١٠٥٧) تاریخنده آیدینده ارتحال ایلدی . وقتیله اداره‌سنی تأمین ایدن برقادیندن ناشی (هندیه) اسمیله بنام اولان درکاهده مدفوندر .

ایوب افندی

آتی‌الترجمه (عدلی حسن افندی) خلفاسندن صاحب فضیلت برذات اولوب شهریدر . (١٠٧١) تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده ارتحال ایله‌دی . پدری ایوبده شاه سلطان تکیه‌سنده

مدفون سلالهٔ صديقيه‌دن (عبدالخالق) چلبی‌در . آثاری (رسالة الاسمائيه) ، (رسالة التحقيق فی سلالة الصديق) ، (مجموعهٔ الهيات) در .

احمد اميدی

مشايخ جلوتيه علما وشعراسندن بر ذات اولوب (قيزانلق) ليدر. درسعادتده اكمال تحصيلدن صوكره فاتح سلطان محمدخان جامع شريفنده وعظ ايلر و كوچوك آياصوفيه قربنده حسين اغا زاويه‌سنده مشيخت ايدردی. (١١٠٦) تاريخنده رحلت ايتدی. فاتحده (چيرچير) مسجدی قربنده چيويجيلر سوقاغنده پدری اسماعيل افندی يانده مدفوندر . آثاری غير مطبوع اولوب بونلردر : يكرمی جزء مقدارنده اولان (مجالس الاوليا) ايله (ديوان الهيات) ، (ترجمهٔ كشف بيان فی الطب) ، (رسالة الادعيه) در . پدری اسماعيل اميدی افندی حضرت هدايی خلفاسندندر . برنعتندن :

ای سعادت برجنك ماهی محمد مصطفی
مرحبا ای نور امت مرحبا يا مرحبا

چونكه دوغدك اولدی عالم مقدمكله پرضيا
مرحبا ای نور امت مرحبا يا مرحبا

انسی حسن افندی

قره باش ولی خلفاسندن وعارفندن بر ذات اولوب (طاش كوپرو) ليدر درسعادتده ارشاد وتدريس ايله مشغول اولديلر . (١١٣٦) ده وفات ايده‌رك باب عالی قربنده (صالقم سكود) ده آيدين اوغلو دركاهنه دفن اولنديلر . الهياتی حاوی ديوانچه‌لری ايله (سرّ احدية) اسمنده رساله‌لری واردر . خلفاسندن اولوب (١١٧٥) تاريخنده وفات ايده‌رك دركاه مذكوره دفن ايديلن استانبولی (ابراهيم خاص) كده بيك بر الهی‌يی جامع ديوانی ايله مناقب اولياِيی محتوی (تذكرة الخاص) وانسی افنديك كلمات عارفانه‌لرينی جامع (كلام عزيز) و سائره كبی آثاری موجوددر . بو آثارك جمله‌سی غير مطبوعدر .

اسماعيل حقی جلوتی

علما ومشايخ عثمانيه ايچنده كثرت آثاريله متعارف بر شيخ فضائلسماتدر . محل ولادتلری (ايدوس) ، مجموع اثاری يوزی متجاوز اولوب مطبوع اولانلری (م) حرفيله كوستريلن اساميسی بروجه آتيدر :

(١) درت جلد كبير تفسير روح البيان م (٢) ايكی جلد كبير شرح محمديه م (٣) ايكی جلد كبير شرح مثنوی م (٤) شرح پند عطار [١] م (٥) شرح بستان سعدی (٦) فروق (٧) شرح حديث اربعين م (٨) تمام الفيض (٩) كتاب الكبير (١٠) نقد الحال (١١) رسالة الجامعة فی مسائل النافعه (١٢) رسالهٔ ورديه (١٣) شرح شعب الايمان م (١٤) رساله فی علم حديث (١٥) حضرات خمس الهی (١٦) وسيلة المرام (١٧) كنز مخفی م (١٨) شرح نظم حيرتی (١٩) سلسله نامهٔ جلوتی م (٢٠) مزيل الاحزان (٢١) شرح الكبائر م (٢٢) كتاب المتفرقات (٢٣) شرح الاصول لتيسير الوصول (٢٤) تعليقات علی الفاتحه لتفسير القاضی (٢٥) كتاب النتيجه (٢٦) شرح الآداب (٢٧) حاشيه علی سورة النباء (٢٨) نخبة الفكر فی اصول الحديث (٢٩) شرح غزل بيرام ولی (٣٠) شرح غزل يونس امره (٣١) حيات البال (٣٢) كتاب الانوار فی حق عوض پاشا (٣٣) سلوك الملوك (٣٤) حجة البالغه (٣٥) مجموعة الاسرار (٣٦) شرح فقه كيدانی (٣٧) كتاب المرآة (٣٨) رسالهٔ محيی البشير النذير (٣٩) كتاب النحو (٤٠) واردات الكبری (٤١) ايها البلبل (٤٢) نخبة اللطائف (٤٣) شرح مقدمه فی علم نحو (٤٤) شرح صلواة [٢] ابن مشيش م (٤٥) نوادر الصوم (٤٦) خطب الخطباء (٤٧) كتاب الحروف (٤٨) كتاب النجاة (٤٩) كتاب الذكر والشرف (٥٠) شرح نظم احمدی (٥١) تحفهٔ خليليه م (٥٢) تحفهٔ اسماعيليه م (٥٣ تحفهٔ رجبيه (٥٤) تحفهٔ خصكيه (٥٥) تحفهٔ عطائيه (٥٦) تحفهٔ وسميه م (٥٧) رسالهٔ عمريه م (٥٨) رسالهٔ بحريه (٥٩) رسالهٔ حسينيه م (٦٠) كتاب حق الصريح والكشف الصحيح (١٦) بيعتنامهٔ طوبی زاده محمد اغا (٦٢) بيعتنامهٔ محمد بحری بك (٦٣) رسالهٔ ان شرطيه (٦٤) شرح نظم صحفی (٦٥) شرح نظم مصری نيازی م (٦٦) شرح نظم عبدی (٦٧) منظومهٔ معراج النبی « معراجنامه » م (٦٨) كتاب التوجد (٦٩) كتاب المسائل الكلاميه (٧٠) شرح ديباجهٔ قصيدة الفارضيه (٧١) شرح ملتقی الی النصف (٧٢) حاشيهٔ ولديه م (٧٣) مجلس م (٧٤) شرح [٣] اصول عشره م [٣] (٨٥) نجاة تام (٧٦) ضيای معنوی (٧٧) تحفهٔ نفس الرحمن (٧٨) اصول سبعه (٧٩) كتاب الفضل والنوال (٨٠) كتاب الصكوك (٨١) تحفهٔ شيبيه

---

[١] (٨٩٣) ده وفات ايدن شعرادن ادرنه‌لی (امری) ده نظماً ترجمه ايله‌مشدركه برنسخه‌سی كتبخانهٔ عموميده موجوددر .

ديديلر تاريخ دی ای مردكار — ديدم ايشته نه‌صد وشصت وچهار
ای قمو دوشمشلره سن دسترس — بوی عفوك امری كمراهه بس

بو شرح تركيدر مشايخ خلوتيه‌دن احمد راشد مصری طرفندن ده منظوم اوله‌رق تعريباً ترجمه ايديلن نسخه (١٢٨٩) ده طبع اولنمشدر .

[٢] متأخرين علمای عثمانيه‌دن طرنوويلی طورونجی‌زاده محمد امين بن احمد افندی ايله عبداه فردی افندی طرفلرندن دخی عربی العباره شرح اولنمشدر .

[٣] (١٢٤٥) ده (ديمه‌طوقه) لی محمد صالح نقشبندی طرفندن‌ده ترجمه اولنمشدر .

(٨٢) رساله‌ٔ خیریه (٨٣) راحة‌الروح (٨٤) شرح حدیث‌المؤمن مرآت‌المؤمن (٨٥) رساله‌ٔ عماریه (٨٦) رسالة‌الجهر والاخفا (٨٧) رسالة‌النوافل (٨٨) اسرار الحج (٨٩) شرح مکتوب‌الشیخ (٩٠) رسالة‌الزلزلة (٩١) شرح صلوة‌الشافعی (٩٢) شرح کلام عصام (٩٣) رساله‌ٔ وحدت وجود (٩٤) تفسیر بیدك‌الخیر (٩٥) تفسیر ومابث فیها من دابة (٩٦) تفسیر یاایها‌الناس اعبدوا (٩٧) شرح اجازتنامه‌ٔ شیخ برماوی (٩٨) شرح اجازتنامه‌ٔ محمدالشامی (٩٩) دیوان حقایق بیانلری م (١٠٠) تفسیر و لقد اخذالله میثاق بنی اسرائیل (١٠١) تفسیر ان‌الذین یحادون‌الله ورسوله (١٠٢) رساله‌ٔ لایحات (١٠٣) رسالة‌النصایح الی سیدعلی چلبی‌م (١٠٤) عهدنامه‌م . (١٠٥) شرح نظم‌السلوك .

آثار مطبوعه‌لرندن بعضیلرینه دائر ایضاحات :

(تفسیر روح‌البیان) عربی‌العباره درت جلد کبیر اوزره مرتب بر تفسیردرکه مؤلفك اك مشهور واك بویوك اثریدر. منقولاتنك کثرتی دولاییسیله (مجموعة‌التفاسیر) مقامنده‌در . تصوفی اولان اقسامندن بتخصیص (تأویلات نجمیه) دن آلنان نقلیات ، محققانه‌در . آنجق سائر بعض افادات وباخصوص تاریخه تعلق ایدن بعض نقلیات ضعیفدر . مع مافیه بوکبی مباحثدن صرفنظر اولوندیغی تقدیرده هیئات عمومیه‌سی اعتباریله موجب استفاده تفاسیردندر .

(شرح مثنوی) ایکی جلد اوزره مرتب اولوب مثنوی‌ٔ شریفك مشهور اون سکز بیتنك شرحیدر . اکثر مباحثی وخاصةً اثرك مطلعی اولان : (بشنو از نی چون حکایت میکند) مصراعی حقنده‌کی مسروداتی علم تصوف منتسبلریچون موجب استفاده‌در .

(شرح محمدیه) ایکی جلد کبیردن عبارت مطبوع بر اثر نافع اولوب اتی‌الترجمه یازیجی‌زاده محمد افندینك محمدیه‌سنك شرحیدر . بو اثرده تصوف مراقلیلریچون استفاده بخشدر .

(شرح حدیث اربعین) تورکجه یازیلان حدیث اربعین شرحلرینك اك بویوکیدر . اثر اساساً (امام نووی) نك شرحنك توسیعاً ترجمه‌سی درکه مطبوعدر .

(کتاب‌النجاة) تصوف ممزوج اوله‌رق مؤلف جداً استفاده‌لی برکلام کتابیدر .

(شرح پند عطار) پند عطار شرحلرینك مفصل واستفاده‌لیسیدر . بو شرحله بوستان شرحندن مؤلفك قواعد فارسیه‌ده وقوف تامی اولدیغی مستبان اولمقده‌در . مطبوعدر .

(فروق) مترادف ومتشابه لغاتك فرقلریله محل استعماللرندن باحث بر اثر اولوب باش طرفلرنده قواعد اشتقاقیه‌یه دائر باعث استفاده مباحثی شامل اولدیغندن لغت وادبیات ایله متوغل ذواته لزوملی مطبوع بر اثردر . فضلای عصردن علی انور افندی طرفندن (الوثوق فی ترجمة‌الفروق) اسمیله ترجمه اولونمشدر .

(تمام‌الفیض) تصوفی مباحثدن وبالخاصه مؤلفك منتسبی بولوندیغی طریقت جلوتیه آیین واحوالندن باحث اولوب عربی وغیر مطبوعدر . مؤلف بعض آثارنده بو کتابنی ثنا ایله‌یور .

(واردات کبری) زمانلری کوسترلمك اوزره مختلف زمانلرده وارد وسانح اولان واردات وسنوحات غیبیه‌لرینك شرح وتفصیلندن عبارت عربی بر اثر اولوب برنسخه‌سی درسعادتده (وفا) کتبخانه‌سنده واردر .

(شرح اصول عشره) احوال سلوکه عائد اولوب (نجم‌الدین کبری) حضرتلرینه منسوب اولان (اصول عشره) رساله‌سنك تورکجه شرحندن عبارت ومطبوعدر .

(کتاب‌الخطاب) باش طرفلری ایمان وکلمهٔ توحیدك شرح وتفصیلندن آشاغیلری شیوخ ثلثه (شیخ اکبر ، شیخ صدرالدین قونوی ، شیخ عثمان آت پازاری) نك فضائل وکرامات کونیه‌لرندن باحث ونهایتلریده غوث (قطب‌الاقطاب) ، امامان ، رجبیون ، ملامیون ، ابدال وسائره کبی رجال‌اللهك توصیف احواللرینی حاکی اولوب برجلد اوزره مطبوع وتورکجه‌در .

(سلسله‌نامهٔ جلوتی) کندی ترجمهٔ حالیله برابر مرشدندن اعتباراً فخر رسالت افندمزه قدر اولان ذوات کرامك مختصر تراجم احوالیله بعض کرامات علمیه وکونیه‌لرندن باحث اولوب تورکجه مطبوع بر اثردر .

(دیوان) منشیانه وعارفانه بر مقدمه‌یی حاوی اولان اشبو دیوانلرینك نهایتنده شیخ (نیازی‌ٔ مصری) نك : (مشکلم وار حق دوستلری ایلین کشاد) مصرعیله باشلایان غزلنك شرحیله علامه (ابن کمال) ك سنه حسابنك حلی وبعض لایحات منثوره واردر ؛ مطبوعدر . خط دستلریله محرر نسخه کتبخانهٔ عمومیه‌ده‌در .

(کنز مخفی) اساساً (کنت کنزاً . . .) حدیث قدسی‌سنك شرحندن عبارت مفصلجه استفاده‌لی مطبوع بر رساله‌در . اجله‌ٔ متصوفه‌دن مصری (سید خواجه محمد نورالعربی) حضرتلرینك‌ده بو حدیثك شرحنه دائر (کنزالمخفی عن‌اهل‌الحجاب) اسمنده عربی‌العباره بر رساله‌لری واردر .

(شرح نطق حاجی بایرام ولی) ولی‌ٔ مشارالیهك (چالابم بر شار یاراتمش ایکی جهان آره‌سنده - باقیجاق دیدار کورونور اول شارك کنارنده) بیتیله باشلایان نطقنك مفصل تورکجه شرحیدر . (خواجه محمد نورالعربی) حضرتلرینك‌ده صغیرالجم کثیرالمعنی تورکجه شرحلری واردر . هرایکیسی‌ده غیر مطبوعدر .

مشارالیهك افاده‌لری اکثریتی اعتباریله برطاقم استطراداتی جامع اولدیغندن طرز تحریرلری (اطناب) ی آکدیررسه‌ده هرحالده باعث استفاده‌در . خذ ما صفا دع ما کدر . استانبولده

استكمال فيض طريقتدن صوكره اوسكوب ، بروسه ، شام ، اسكداره سياحت ايده‌رك وطن ثانى اتخاذ ايتديكى بروسه‌يه عودتله (رحلة التحرير) تركيبيله (حق حق ديدى عزم ايلدى حق افندى جنته) مصرعنك كوستر ديكى (۱۱۳۷) تاريخنده رحلت ايله‌مشلردر . شهرك وسطى صاييله بيلن طوز پازارى جوارنده‌كى دركاهلرنده مدفوندر . آثارندن برخيليسى كندى يازيلرى اولمق اوزره بودركاه كتبخانه‌سنده موجوددر . استانبول كتبخانه‌لرندن (وفا) كتبخانه‌سنده‌ده برخيلى آثارى واردر . (كتاب الحق الصريح) خلفاسندن (پرتوى احمد) افندى طرفندن تلخيص ايدلمشدر .

ابيات عارفانه‌لرندن :

يتر ساحلنشين عالم صورت سين اى غافل
مجرد لفظ ايله قالمه ايريش درياى معنايه
صور اسرافيله بكزر اوليانك نغمه‌سى
بر نفسده نيجه يوزبيك مرده دللر جان بولور

(بورسه) بروسه حقنده برقطعه‌سى :

عجب ميدر حيات نو بولورسه مرده دللر آنده
حقيقت مظهر انفاس روح قدسدر بورسه
نيجه كنجينه‌لر پنهان ايله‌مشدر قدسياتنده
در آغوش ايله‌يوب انلرله دائم انسدر بورسه

مصارعندن :

هر مكان بر طور اولور كرچك مناجات اهلنه

انيس رجب دده

مشايخ مولويه سر آمدانندن [۱] اولوب ادرنه‌ليدر . (كرسئ جنتده مولانا انيس اولسون جليس) مصرعنك ناطق اولديغى (۱۱٤۵) تاريخنده سجاده‌نشين بولنديغى ادرنه مولويخانه‌سنده انتقال ايتمشدر . كثير الفيض برمرشد آكاه اولوب ازجمله راغب پاشا وچلبى زاده اسماعيل عاصم افندى كبى فضلا كنديسندن استفاده واستفاضه ايله‌مشلردر . مرتب ديوانلرى مطبوعدر . حضرت مولانانك بعض غزلياتى شرح ايتمشدر .

[۱] مؤسس طريقت جناب (مولانا) نك ولادتلرى (عشق صمد) تركيبنك رحلتلرى (عبرت) كلمه‌سنك دلالتى اولوب مرقد منورلرى (قونيه) ده‌در .

نعوت عاشقانه‌لرندن :

انيسك مطلبى دائم جلال الدين روميدن
نكاه لطفله بردم سؤالك يا رسول الله

ابيات عارفانه‌لرندن :

آشناى روح قدسه حالت افزادر سماع
تشنكان بزم عشقه شوق بخشادر سماع

احمد مرشدى افندى

مشايخ عاشقيندن برذات اولوب (ديار بكر) ليدر . (۱۱۷٤) تاريخنده مملكتنده ارتحال ايله‌دى . شهره برساعت مسافه‌ده‌كى على بيكارى قريه‌سيله شهر آراسنده مدفوندر . (بيره جكلى ابو بكر افندى) دن مستخلفدر . آثارندن احمديه اسمنده‌كى پندنامه‌سى مطبوع ومشهوردر . (يوسف وزليخا) و (مولد نبى) منظومه‌لرى‌ده واردر .

احمديه‌يه ارضروم علماسندن شريفى محمد افندى طرفندن (پند) ناميله برنظيره ياپيلمشدركه برنسخه‌سى يحيى افندى كتبخانه‌سنده واردر .

اسماعيل نور الدين اسكدارى « ابو اليمن »

مشايخ نقشبنديه فضلاسندن برذات اولوب فقه ، حديث ، تصوف وسائره‌ده يدطولى صاحبى ايدى . (صحيح مسلم) ايله (شفاء شريف) ى شرح ايله‌مش (شهاب) ى اختصار ايتمش وسائر نافع اثرلر يازمشدر (۱۱۸۲) ده (مدينهٔ منوره) ده وفات ايده‌رك (بقيع) قبرستاننه دفن ايدلدى .

ابرهيم حقئ ارضرومى

تصوف واخلاق ايله فنون متنوعه‌دن باحث مشهور ومطبوع (معرفتنامه) اسمنده‌كى اثر قيمتداراك صاحبى اولوب (ارضروم) ليدر . (ارضروم) ه نسبتلرى پدر عاليلرى (شيخ عثمان) افندينك (حسن قلعه) دن (ارضروم) ه نقل وهجرتندن ناشيدر . علوم آليه وعاليه‌يى (ارضروم) فضلاسندن اخذ وتحصيل ايتديكى كبى زبان فارسى‌يى‌ده مفتئ بلده (حاذق محمد) افنديدن تعلم ايله‌دى . اكمال تحصيلدن صوكره اختيار سياحت ايتديكى اثناده (سعرد) قراسندن (تلّو) ده مشايخ قادريه ونقشيه‌دن عارف بالله (شيخ اسماعيل فقير الله) ه انتساب ايده‌رك طريقه مرتبهٔ خلافته

نائل اولمقله برابر صهریةً ده کسب قرابت ایله‌دی . مرشد وقاین پدرلرینك ارتحالندن صوگره‌ده برطرفدن تألیف آثار برطرفدن‌ده مسترشدینه تعلیم اذکار ایله دمکذار اولوب (١١٨٦) تاریخنده دارالقراره عازم اولدی . اثرلرندن یالکز (معرفتنامه) ایله (دیوان الهیات) مطبوعدر.

اثرلرینك قسم اعظمی تورکجه متباقیسی عربجه وفرسجه اولوب بروجه آتیدر :

(١) معرفتنامه ،
(٢) دیوان الهیات ،
(٣) تذکرةالاحباب ،
(٤) حصن العارفین ،
(٥) کلمات فقیرالله ،
(٦) عرفانیه : (من عرف نفسه فقد عرف ربه) حدیث شریفنك محتوی اولدیغی مضامینه دائر السنهٔ ثلثه اوزره منظوم ومنثور آثار منتخبه‌یی جامعدر .
(٧) انسانیه : اسرار توحیده دائر السنهٔ ثلثه‌ده‌کی الك منتخب آثار منظومه‌یی جامعدر.
(٨) لب العرفان : تصوفه دائر اولمق اوزره رجال اللهك اقوالنی جامعدر .
(٩) مرشدالمتأهلین : منثور بر اثر اولوب مطبوع ومتداول اولاندن باشقادر .
(١٠) تجوید : مشهور قره‌باش تجویدی وادیسنده وفقط داها مفید وداها واضحدر .
(١١) منتخبات منظومه : قسم اعظمی فارسی اولمق اوزره السنهٔ ثلثه‌ده‌کی تصوفی منظوماتی جامعدر .
(١٢) قوت جان : مرشد اکرملری شیخ اسماعیل فقیراللهك مناقبنی مبیندر .
(١٣) جلاءالقلوب لتجلی المطلوب : بر مقدمه ایله اون فصل بر خاتمه اوزره مرتب تورکجه منثور بر اثر اولوب اسمنك دلالتی اولان (١١٨٠) تاریخنده تألیف اولونمشدر .
(١٤) انسان کامل : برمقدمه اون یدی فصل اوزره مرتب تورکجه تصوفی بر اثردر.
(١٥) سفینةالنوح من واردات الفتوح : تألیفی (١١٨٦) اولان بومنظوم اثر قیرق وارده اوزره مرتبدر .
(١٦) مجموعهٔ مکاتیب : قسم اعظمی عربی اولمق اوزره محبانه کوندردیکی مکاتیب عارفانه‌در.
(١٧) نوش جان : مخدومی فهیم افندی‌یه خطاباً یازدیغی منظومهٔ تصوفیه‌در .
(١٨) رازنامه : بعض اخوانه کوندردیکی اخلاق وتصوفدن باحث تورکجه بررساله‌در.
(١٩) کتاب عالم : تصوفی رسالهٔ عربیه‌در .
(٢٠) کنزالفتوح : تصوف واخلاقه دائر برمنظومه‌در .
(٢١) عروةالاسلام : برمقدمه اون بش باب بر خاتمه اوزره مرتب عربی العباره براثردر.

(٢٢) ترتیب العلوم : علم دلالت ، اجمال آلت ، قرآن وخط ، فقه ولغت ، تعریف، نحو، نظم ، آداب ، معانی ، بیان کبی علومدن باحث منظوم براثردر .
(٢٣) وصلت نامه : اون اساسدن باحث تورکجه منظوم بر اثردر .
(٢٤) شکرنامه : تورکجه برمنظومه‌در .
(٢٥) اقبال نامه : تورکجه منظوم رسالهٔ اخلاقیه‌در .
(٢٦) الهی نامه : « » » »
(٢٧) منظومهٔ عوامل ،
(٢٨) اعمال فلکیه بالربع المجیب : برمقدمه یکرمی بابدر .
(٢٩) استخراج اعمال فلکیه : اوغلنه خطاباً یازلمش بر منظومهٔ فنیه‌در .
(٣٠) لغتچه : السنهٔ ثلثه لغاتنی مبیندر .
(٣١) قواعد فرسیه : بر مقدمه ، درت باب ، بر خاتمه‌در .
(٣٢) رسالهٔ مرآت کونین : مشایخدن (مصطفی فانی) افندی‌یه خطاباً یازلمش برمنظومهٔ عربیه اولوب اهل باطن ایله اهل ظاهرك احوالنی معرفدر .
(٣٣) ادعیهٔ مأثوره
(٣٤) سلوك نقشبندی
(٣٥) تحفة الکرام
(٣٦) نخبةالکرام
(٣٧) الفةالانام

} بو اثرلر منظور عاجزی اولمامشدر . فقط ترجمهٔ حاللرینی مبین اثرلرنده مذکوردر .

(٣٨) هیأت اسلامیه : ١٨ تفسیر و ٣٠٠ حدیث شریفدن اقتباس ایدلمك شرطیله تألیف اولوندیغی مقدمه‌سنده مذکور اولوب ٢٠ باب وبر خاتمه اوزره مرتبدر .
(٣٩) مجموعة الوحدانیة فی معرفة النفس الربانیة : امهات کتب صوفیه‌دن ٥٨ کتابدن انتخاب اولونمش برمجموعهٔ قیمتدار اولوب (١١٨٤) ده جمع وترتیب ایدلمشدر .

مرشد عالی‌تبارلرینك اساساً اویسی اولدقلری (تذکرةالاحباب) ده مندرجدر .

مخدوم عالیلری (اسماعیل فهیم) افندی‌ده ارباب معارفدن برذاتدر . برمقدمه اون بش فصل، برخاتمه اوزره مرتب (معیارالاوقات) اسمنده‌کی اثرلرینك برنسخه‌سی کتبخانهٔ خدیوی دفترنده مقیددر .

خلفاسندن خلیل افندینکده لسان تصوف ممزوج اولمق اوزره تورکجه (آمنت) شرحی وینه خلفاسندن اولوب (ارضروم) ایلیجه‌سی قربنده مدفون ابراهیم افندینکده تورکجه (کتاب النقطة) ایله وحدت وجوده دائر رساله‌لری واردر .

الهيات عارفانه‌لرندن :

حق شرلری خير ايلر
عارف آنی سير ايلر
ظن ايتمه كه غير ايلر
مولا كوره‌لم نيلر
نيلرسه كوزه‌ل ايلر

پارچه‌سنك باخصوص (مولا كوره‌لم نيلر . . . . .) نقرات معنيداری اهل عرفانك ورد زبانی‌در.

امين محمد نوقادی

خواجكان نقشبنديه (۱) كبراسندن برذات اولوب پدرلری دياربكرليدر . اكمال تحصيلدن صوكره مكهٔ مكرمه‌ده سادات نقشبنديه‌دن خواجه احمد يكدست جوريانيدن تكميل سلوك ايده‌رك درسعادته كلوب تدريس وارشاد ايله مشغول اولدی. خلفاسنك اك مشهوری اولان مستقيم‌زاده سعدالدين افندينك سويلديكی (اولدی لاهوته روان الله ديوب روح امين) مصرعنك دلالت ايتديكی (۱۱۵۸) ده ارتحال ايليوب زيرك جوارنده (پيری محمد پاشا)نك انشا ايتديكی (صوغوق قويو) مدرسه‌سنه متصل مقبره‌يه دفن ايدلدی. علم موسيقی ايله خطه‌ده انتسابی اولوب علم خطی مشهور يدی قله‌لی سيد عبداللهدن تمشق ايله‌دی .

عربی وتوركی اون قدر غير مطبوع رساله‌لری واردركه بعضلری شونلردر : (ارشاد السالكين)، (رسالة الاطوار)، (شرح قصيدهٔ عسقلانی)، (تحفة الطلاب) ، (خلاصهٔ طريقت)، (رسالهٔ روحيه) (صيانت درويشان فی بحث دوران صوفيان)، (سؤال وجواب) در . اكثری توركجه اولمق اوزره السنهٔ ثلاثه‌ده الهيات ومنظوماتی واردر. مثنویٔ شريف ابياتندن (آن خيالاتی كه دام اولياست) مصرعلی بيتی‌ده شرح ايتمشلردر .

فاضل فاسی‌نك (مطالع المسرات) نيله ابن حجرك (صواعق المحرقه) سنی و امام غزالينك (رسالهٔ امانت) نی‌ده ترجمه ايتمشلردر .

برنعتندن :

دوعالم اهلنه فريادرس ذات شريفكدر
جميع درد مندانه فضل حقسك يارسولاه

(۱) مناقب احوالی خلفاسندن مستقيم زاده ويحيی افنديلر طرفندن تحرير ايدلمشدر (تذكرهٔ شعرای آمد) ده دخی مفصلجه ترجمهٔ حاللری واردر .

احمد مآبی افندی

طريقت خلوتيه شعباتندن (سمانيه) شعبه‌سنك مؤسسی (محمد سمان مدنی) خلفاسندن (صديق بن عمر خان) دن مستخلفدر . ۲۴ باب وهرباب برطاقم فصولی مشتمل اولمق اوزره (مصفا) اسمنده كيفيت سلوك وآدابدن باحث تصوفدن توركجه مفصل براثری واردركه نهايتنده‌كی:

مصفانك ختامنه ديدی ملهم بونی تاريخ
الهی ربنا هیٔ لنا امرك رشداً

بيتنك دلالتی اولان (۱۲۱۱) اتمام ايتمشدر .

بواثرك بعض فصولنده برر مقدار اشعاری‌ده مندرجدر . ازجمله :

مال واولاد علم واذعان نافع اولماز ای مآب
ماسوا اغيار الندن دل مسلّم اولمادن

بعض قرائنه كوره استانبولی اولديغی اكلاشيليور . اثرك بعض يرلرنده اولانلر شيخی ابراهيم افندينك منظومه‌لری درج ايدلمشدر .

احمد افندی « حافظ سيد احمد بن محمد بن ابوبكر افندی »

طريقت جلوتيه فضلاسندن متفنن برذات اولوب (ازميت) ليدر . بين العرفا ، (اسماء اربعين) ناميله معروف اولوب حضرت (ادريس) عليه السلامه منسوب ولسان عبرانی اوزره منقول اولان وحضرت شيخ اكبر طرفندن لسان عربی‌يه نقل وشرح ايديلن اسماء شريفه‌نك توسيعاً ترجمه‌سنی حاوی برمقدمه ايكی فصل برخاتمه اوزره مرتب (نور الهدا) اسمنده قيمتدار براثری واردر. بواثرنده حضرت شيخ اكبرك (كتاب الانوار) نی ترجمه ايتديكنی وعلم طب دن (حكمة العارفين) اسمنده برأثر تأليف ايله‌ديكنی واستانهٔ حضرت هدائی سجاده نشينلرندن (مودانيه‌لی روشن) افنديدن مستخلف اولديغی بيان ايديور. (نور الهدايه) يازديغی تاريخی:

فيض حقدن داد ايروب سيد ديدی تاريخنی
شبهه‌سز احسان حقدر عاشقه نور الهدا

سنه ۱۲۱۴

(سيد) مخلصلی الهيات عارفانه‌سی‌ده واردر . (نور الهدا) ده مندرج نعت نبويسندن :

اسم رحمن مظهريسين يا محمد مصطفی
راه عشقك رهبريسين يا محمد مصطفی

انس وجن حقا قدومكله مشرف اولديلر
جمله‌نك پيغمبريسين يا محمد مصطفى

جدى ابوبكر افندى‌ده فضلادن برذات اولوب (ملتقى) يى شرح ايتمشدر .

ابراهيم نورالدين افندى

مشايخ قادريه‌دن فاضل برذات اولوب (جه‌جه‌لى زاده) شهرتيله معروفدر. (١٢٦٠) كسور تاريخنده مملكتى اولان (قسطمونى) ده ارتحال ايده‌رك (اسفنديار) زاده‌لردن (اسماعيل بك) جامع شريفى حظيره‌سنه دفن ايدلدى . عقائددن (جه‌جه‌لى زاده) ناميله بنام برمنظومه‌سى اولديغى كبى (شرح وصيت نامهٔ امام اعظم) (فرائد اللآلى فى شرح اسماء المتعالى) اسملرنده مطبوع اثرلرى‌ده واردر .

اوليا زاده اسماعيل حقى افندى «كوتاهيه‌لى»

مشايخ نقشبنديه فضلاسندن برذات اولوب كوتاهيه‌لى‌در . ١٢٨٢ ده قيصريه‌ده ارتحال ايله‌دى (مفتاح التفاسير) اسمنده‌كى مفصل فاتحهٔ شريفه تفسيرى آثار مطبوعه‌لرندندر .

اسماعيل وهبى افندى

مشايخ نقشبنديه علماسندن برذات اولوب بروسه‌لى‌در . آتى الترجمه (مولانا خالد بغدادى) خلفاسندن محمد خانيدن مستخلفدر. (١٢٩٢) تاريخنده وطننده ارتحال ايله‌دى (زينيلر) ده جامع شريف اوكنده مدفوندر. منظوم مناجات ونصيحتنامه‌سى وبروسه عرضنه كوره روزنامه‌سى ٢٤٠ خطبه‌يى جامع مجموعه‌سى و (رسالة السلوك) ى واردر .

نصيحتنامه‌سندن :

قيل حيات جاودانى دمبدم حقدن ديله‌ك
نفخهٔ صور اولديغنده نه بشر وار نه ملك

(ب)

بدرالدين سماوى « ابن قاضئ سماونه » [١]

حرالافكار افاضل مشايخدن فيلسوف برذات اولوب (سماو) ليدر. تكميل تحصيل ايچون مصره عزيمتله سيد شريف وحاجى پاشا ايله مشاركةً مباركشاه منطقيدن تعلم ايتدكلرى كبى مشايخ كرامدن (حسين اخلاطى) دن علم تصوف تلقن ايله‌مشدر. تبريزده تيمورلنك حضورنده منعقد بويوك برمجلس علمايه حكملك ايده‌رك اثبات فضل ايتمشلردى . سوق قدرله (عجل الوصل له‌عشق ودودالابد) تركيبنك دلالتى اولان (٨٢٣) ده سيروزده صلباً اعدام اولونديلر. مجموع آثارينك (٣٨) پارچه اولديغى سيروزده‌كى دركاهلرنده منظوم اولان مناقبنامه‌لرنده محرردركه بعضيلرى بونلردر: علم تفسيردن (نورالقلوب) فروع علم فقهدن (لطائف الاشارات) وشرحى تسهيل ايله (جامع الفصولين) [٢] ، (جامع الفتاوى) وتصوفدن (مسرة القلوب) (واردات كبرى) [٣] و علم صرفدن (عقود الجواهر) اسمنده شرح مقصود علم نحودن (چراغ الفتوح) اسمنده (شرح ضوء) وسائره‌دركه بو آثاردن يالكز (جامع الفصولين) مطبوعدر برده فقهدن مجمع شرحى واردركه خط دستيله محرر نسخه‌سى شهزاده جامع شريفى كتبخانه‌سنده‌در . (تسهيل)ك نسخه‌لرى استانبول كتبخانه‌لرينك بعضيلرنده‌ازجمله ابراهيم پاشا كتبخانه‌سنده‌واردر.

واردات ، اساساً امور آخرت ايله مبدأ ومعاددن باحث دقيق برأثر اولوب دقايقه انتقال ايده‌مين بعضيلر طرفندن مظهر قبول اولامامشدر. مقاصدينى تيقن‌ايدن ذوات‌ايسه حسن قبول ايتمشلردر. ازجمله (نيازئ مصرى) ديوانده‌كى :

محى الدين وبدرالدين ايتديلر احياى دين
دريا نيازى فصوص انهاريدر واردات

مطلعلى منظومه بواثر حقنده‌در .

سلسلهٔ طريقتلرى بروجه آتى‌در :

شيخ بدرالدين ، حسين اخلاطى ، اباالفتح السعدى ، ابومدين مغربى ، ابوسعيداندلسى ،

---

[١] كوتاهيه سنجاغى ملحقاتندن برقضا مركزيدر .

[٢] علم فقهه عائد اولان بوقيمتدار اثر اخيراً طبع اولنديغى كبى بعض علما طرفندن‌ده شرح وتلخيص ايدلمشدركه فصول العمادى ايله فصول استروشنى‌يى جامعدر .

[٣] (شيخ الهى) ، (شيخ ياوه‌ى) ، (نورالدين زاده)، (خواجه محمد نورالعربى) طرفلرندن عربيجه (سيد كمال‌الدين حريرى) طرفندن توركجه شرح اولونمشدر .

ابوالبركات ابوالفضل بغدادى ، احمد غزالى ، ابوبكر نسّاج ، اباالقاسم ، ابو على كاتبى ، على داودبارى ، جنيد بغدادى .

منقح ترجمهٔ حالى جودت پاشانك (قصص انبيا) سنك ١٢ نجى جزؤنده مندرجدر . خلفاسندن اولديغى منظوم مقدمه‌سندن آكلاشيلان (مصطفى بن برهان) نامنده برذاتك (تصوير القلوب) اسمنده تصوفدن توركجه براثرى (آيدين) ده مطالعه‌كذارم اولدى .

بايزيد رومى

فضلادن وآقى الترجه جمال خلوتى خلفاسندندر (٩٠٠) كسورتاريخلرنده ادرنه‌ده ارتحال ايده‌رك قيىق قبرستاننده باجدارخانه‌يه دفن ايدلدى .. مؤلفاتى : (شرح فصوص الحكم) (شرح نصوص) ، (تفسير الفاتحه المسمى بسجنجل الارواح) ، (طورسينا) (بيان الاسرار للاحرار فى بوادى الملك الجبار الغفار) ايله (سرّ جانان) اسمنده‌كى منظومهٔ تركيه‌سندن عبارتدركه جمله‌سى غير مطبوعدر . خلفاسندن (محيى) نام ذاتك (٩٤٦) تاريخنده محرر (دوائر المعارف) اسمنده براثرى منظور عاجزى اولدى . اشعار عارفانه‌سندن [١] .

كندى حسنن خوبلر شكلنده پيدا ايله‌دى   چشم عاشقدن آنى دوندى تماشا ايله‌دى

بابا نعمة الله محمود [٢]

عرفاى نقشبنديه‌دن [٣] وكبراى علمادن بر ذات اولوب قافقاسيا قطعه‌سنده‌كى نخجوان قصبه‌سندندر . مادى ومعنوى اكمال تحصيلدن صوكره اناطولى‌يه رحلتله آق شهرده اختيار اقامت بيورديلر . تاريخ وفاتلرى (٩٠٢) ده قبر مباركلرى قصبهٔ مذكوره خارجنده‌در . هيچ بر تفسيره مراجعت ايتمكسزين تحرير بيوردقلرى (فواتح الالهيه والمفاتيح الغيبيه) اسمنده‌كى تفسير شريفلرى الحق شايان استفاده آثار قدسيه‌دن اولوب انفس برطرزده و (تأويلات نجميه)

[١] ارزوى يار ظاهر ومظهر يكيست ليك   درحكم عقل اين ديكر آمده   (مولاناجامى)

[٢] (٩٦٩) ده درسعادتده وفات ايده‌رك ادرنه قپوسى خارجنده‌كى امير بخارى زاويه‌سنه دفن ايديلن مشايخ نقشبنديه‌دن لغات فارسيه صاحبى صوفيه‌لى (نعمةالله) افنديده فضلاى عرفادن برذاتدر . (١٠٦٠) ده وفات ايده‌رك بونار باشى مقابرينه دفن اولونان فضلاى شعرادن بروسه‌لى (سيد نعمتى چلبى) نكده برلغات فارسيه تأليف ايتديكنى كلدستهٔ رياض عرفان نقل ايديور .

[٣] مؤسس طريقت شاه نقشبندك تاريخ ولادتلرى (پيرنقشبند) اولوب (قصر عارفان) تركيبيده ارتحاللرينى مبيندر . مرقد انورى (بخارا) قربنده‌كى (قصر عارفان) ده‌در .

واديسنده‌دركه ايكى جلد اوزره طبعنه همت اولوندى [١] (كلشن راز) ده عارفانه برصورتده فارسى العباره مفصل برشرح يازمشلردركه برنسخه‌سى استانبول كتبخانه‌لرينك بعضيلريله بروسه‌ده اينه‌بك كتبخانه‌سنده واردر . بونلردن باشقه شيخ اكبرك (فصوص الحكم) نى و (تفسير قاضى) يى تحشيه ايله‌مشلردر . (هداية الاخوان) اسمنده تصوفدن براثرى وبرنسخه‌سى نور عثمانيه‌ده موجود (رسالة الوجود) نامنده بررساله‌سى داها واردر . تفسيردن ماعداسى غيرمطبوعدر .

تفسير شريفك (٩٠١) تاريخنده خط دست عاليلريله محرر نسخه‌سى (اندرون همايون) ده سلطان احمد ثالث كتبخانه‌سنده‌در .

بابا يوسف سيورى حصارى

مظنهٔ كرامدن وآق شمس الدين خلفاسندن برذات اولوب (روحنه‌رحمت) تركيبنك دلالتى اولان (٩١٧) ده استانبولده وفات ايده‌رك ايوب سلطان تربهٔ شريفه‌سى قپوسى حواليسنك قارشيسنه دفن ايدلدى . حج شريفدن عودتنده بااشارت معنويه قبهٔ سعادت خارجنده‌كى عصاء شريفى آله‌رق اوچ پارچه ايدوب برقطعه‌سنى ايوب سلطان، برقطعه‌سنى اميرسلطان، برقطعه‌سنى [٢] حاجى بايرام ولى تربه‌لرينه وضع ايلديكى منقولدر . سنوحات ربانيه ايله (حجرالاسود) نزدنده انشاد ايله‌دكلرى منظومهٔ عارفانه‌لرى شايان مطالعه‌در .

بهاءالدين زاده محى الدين محمد افندى

مشايخ بايراميه فضلاسندن برذات عاليدر . علوم رسميه‌يى (مولانا كستلى) دن تلمذ ايله‌دى . برمدت مرشدلرى (شيخ ياوصى) نك مقامنه قائم اوله‌رق ارشاد عاشقين ايله امرار ايام ايتدى . (بهاءالدين زاده‌اتدى عزم‌دركه بيچون) مصراعنك ناطق اولديغى (٩٥١) تاريخنده (قيصريه) ده رحلت ايله‌دى . آثارى (شرح اسماء حسنى) ، (شرح فقه اكبر) ، (رسالة التوحيد) ، (رسالة الوجود) ، (رسالة سرالقدر) ، (مدافعه نامه فى حق شيخ اكبر) دركه جمله‌سى غير مطبوعدر . خلفاسندن آق شهرلى (شيخ مصطفى بن على) افنديكده اون اوچ باب اوزره مرتب توركجه سير سلوكه عائد براثرى واردر . ادرنه‌ده مدفون پدرلرى (رفع المشبهة

[١] كلشن راز (٧٢٠) تاريخنده وفات ايدن شيخ محمود شبسترينك مثنوى طرزنده‌كى منظومهٔ عارفانه‌لريدركه مشايخ كلشنيه‌دن شيخ محمود حلوى طرفندن جام دلنواز اسميله ترجمه وشرح اولونمشدر .

[٢] بوقطعه‌نك سيوريحصارده مدفون (بابا حمدالله) تربه‌سنده اولديغى ده مرويدر .

العامة) صاحبی شیخ بهاءالدین افندی‌ایله بالیکسرده دفین خاك بویوك پدرلری شیخ لطف‌الله افندی‌ده خلفای بایرامیه‌دندرلر .

بالیٔ صوفیه‌وی

طریقت خلوتیه فضلا وعرفاسندن اولوب استرومجه‌لیدر . مرشدلری استانبول جوارنده‌کی چتالجه کویلرندن (بابا نقاش) ده مدفون قاسم چلبی‌در . تحصیل وتفیضلری صوفیه ودرسعادتده‌در . آثار علیه‌لرینك اك مشهوری مطبعهٔ عثمانیه‌ده طبع اولونان (شرح فصوص الحکم) در. (اصول فقر) اسمیله‌ده بنام (اطوارسته) ، (رسالهٔ قضا وقدر) ، (مجموعة النصایح) ، (منظومهٔ واردات) ، (شرح حدیث قدسی کنت کنزاً) کبی غیر مطبوع آثار عارفانه‌لری ده واردر . رحلتلری (٩٦٠) ده مرقد عالیلری صوفیه‌نك برساعت خارجنده‌در . واردات منظومه‌لرندن :

حوروعینك دوشمه دام زلفنه زاهدکبی
کچ هواسندن بهشتك مقصدا تصالی کور

ابیات سائره‌لرندن :

چون نصیب اولدی ازل میخانهٔ عشقك بکا
کچمشم خوف وریادن ماسوا نیلر بکا

بهشتی رمضان افندی

مرکز افندی خلفاسندن فاضل ، شاعر برذات اولوب (ویزه) لیدر . (چورلو) ده اختیار اقامت ایده‌رك وعظ وارشاد ایله مشغول اولدی . (٩٧٩) ده (چورلو) ده ارتحال ایتدی . علوم عالیه وآلیه‌یه متعلق تعلیقاتی واردرکه بعضیلری شونلردر :

(حاشیه علی شرح عقائد للعلامة التفتازانی) ، (تعلیقات علی شرح مفتاح) ، (حاشیهٔ آداب مسعودی) ، (تعلیقات علی الجامی) در (جم شاه و علمشاه) اسمنده‌کی شاعرانه و عارفانه منظومه‌سی مقبول شعرادر. نصفی منظوم ، نصف دیکری منثور برده (سلیمان نامه) یازمشدر . برنجی اثری مطبوعدر .

ابیاتندن :

وصالك کعبه‌در روز اجل عزمی زمانیدر
کفن احرامی تابوت اول یولك تخت روانیدر

دیکر

بلبل کلشن قدسم بو جهان دامم‌در ‏ ‏ ‏ نی بونده طوتان اول سروکل اندامم‌د
ینه کلشنده بوکون بلبله بر حال اولمش ‏ ‏ ‏ کلی خارایله کوروب منکسر البال اولمش
کزدیرر شوقله بازار کلستانده مدام ‏ ‏ ‏ بادکل یوسفنی صاتمغه دلال اولمش

شارح فصوص عبدالله بوسنوی

پیر اعظم حاجی بایرام ولی خلفاسندن (کوینوك — طوربالی) ده مدفون اولان بروسه‌لی بیچاقجی عمر دده معرفتیله تشعب ایدن (ملامیهٔ بایرامیه) شعبه‌سی مشایخندن جامع الکمالات برذاتدر . مقدمات علومی مسقط رأسی اولان بوسنه‌ده ، علوم آلیه وعالیه‌یی (استانبول) ده بعد الاکمال بروسه‌یه عزیمتله رجال ملامیه‌دن بروسه‌لی شیخ حسن قبادوزه انتساب ایله‌یوب تکمیل مراتبه نائل اولدی . بعده مصره و (١٠٤٦) تاریخنده حجازه عزیمتله فریضهٔ حجی ادادن صوکره شامه کلوب شیخ اکبر محیی الدین عربی حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌لری جوارنده انزوا ایله‌دی . قونیه‌یه عزیمتله شیخ کبیر صدرالدین قونوی ایله مولانا جلال الدین رومی حضراتی کبی ذوات عالیه‌نك مراقد شریفه‌لرینی زیارتله اختیار اقامت و (١٠٥٤) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب وصیتلری اوزره جوار حضرت صدرالدینه دفن ایدلدی . (هذا قبر غریب الله فی ارضه وسماه عبداه البوسنوی الرومی البایرامی) عباره‌سنك سنك مزارلرینه یازلماسی وصایای عارفانه‌لری جمله‌سندن اولدیغی (مستقیم زاده) مرحومك (احوال ملامیهٔ بایرامیه) اسمنده‌کی اثرنده مذکوردر . عربستانده‌کی سیاحتلری اثناسنده ملاقی اولدقلری عرفا وفضلانك کافه‌سی علو کعبلرینی تصدیق ایله‌دکلری کبی تحریر بیوردقلری آثار محققانه‌لری ده ارباب علم وعرفانك حرز جانیدر . کندیلرندن اخذ علوم ومعارف ایدن فضلای عرفانك باشلیجه‌لری شونلردر :

شیخ غرس الدین خلیلی ، شیخ محمد میرزا السروجی الدمشقی الصوفی ، شیخ محمد مکی المدنی ، شیخ سید محمد بن ابی بکر العقود .

مؤلفات علیه‌لری :

١ شرح فصوص الحکم المسمی بتجلیات عرائس النصوص فی منصات حکم الفصوص . (آثار علیه‌لرینك اك مشهوری اولوب مطبوعدر)
٢ مواقف الفقرا .
٣ الوصول الی الحضرة الالهیة لایمکن الابحصول العبودیة .

٤ حقيقة اليقين .

٥ مطالع النور السنى عن طهارة النبى العربى .

٦ تفسير آية فاخلع نعليك على بطون السبعة .

٧ رسالهٔ حضرات الغيب .

٨ تجلى النور المبين فى مرآة اياك نعبد واياك نستعين .

٩ شرح على نظم مراتب الوجود للشيخ غرس الدين [١] .

١٠ شرح على القصيدة التائية لابن الفارض .

١١ رسالة فى تفسير ن والقلم .

١٢ رسالة اعيان ثابته .

١٣ رسالة فى شرح الحمد لله الذى اوجد الاشياء عن عدم وعدمه [٢] .

١٤ ترجمة ترشيحات .

١٥ كلشن راز عارفان فى بيان اصول راه عرفان . (منظومدر)

١٦ رسالة فى تفضيل البشر على الملك .

١٧ شرح كلام مؤيد الجندى فى اوائل شرح الفصوص .

١٨ جلاء العيون فى شرح قصيدة الشيخ عبدالمجيد سيواسى .

١٩ اليد الاجود فى استلام الحجر الاسود .

٢٠ شرح رب يسر ولا تعسر رب تمم بالخير .

٢١ البرهان الجلى فى حرف السوء عن وجه الآية فى حال يوسف . (ع٠م)

٢٢ رساله فى تمثل جبريل فى صورة البشر .

٢٣ رسالهٔ اخرى فى تمثل الجبريل . (توركى)

٢٤ تفسير سورهٔ والعاديات .

٢٥ رساله فى نشأة الانسانية (شرح باب السادس من الفتوحات المكية) .

٢٦ تفسير سورهٔ عصر .

٢٧ تفسير حتى اذا بلغ مغرب الشمس .

٢٨ مناجات .

---

[١] مراتب وجود رساله‌سى پير طريقت سيد عبدالقادر كيلانى احفادندن (انسان كامل) صاحبى (شيخ عبدالكريم جيلى) نك اثرى اولوب متصوفه‌نك اعتبار ايتدكلرى (مراتب اربعين)ى مبين دركه غير مطبوعدر . شيخ غرس الدين بو مراتبى نظماً بيان ايتمشدر .

[٢] شيخ اكبرك مشهور آفاق اولان (فتوحات مكيه) سنك مقدمه‌سيدر .

٢٩ شرح الفصوص بالعربيه .

٣٠ كتاب القرى الروحى الممدود للاضياف الواردين من مراتب الوجود .

٣١ كتاب المفاضلة الاسمى بين افضل البشر والملأ الاعلى .

٣٢ كتاب منتهى مقاصد الكلمات ومبتنى توجه التعينات فى بيان اكمل النشأت .

٣٣ رسالة رفع الحجاب فى اتصال البسملة بفاتحة الكتاب .

٣٤ كتاب المستوى الاعلى فى الشرب الاحلى فى تفسير قوله تعالى وكان عرشه على الماء .

٣٥ رسالة الاوبة فى بيان الانابة والتوبة .

٣٦ رسالة فى تفسير قوله تعالى حتى اذا استيأس الرسل .

٣٧ كتاب مشرق الروحانية ومغرب الجسمانية فى تفسير آية حتى اذا بلغ مغرب الشمس .

٣٨ رسالة فى تفسير آية ولولا ان يكون الناس امة واحدة .

٣٩ « « « هو الذى خلق السموات والارض فى ستة ايام .

٤٠ « « ولقد ارسلنا موسى بآياتنا .

٤١ « « ولئن اذقنا الانسان منا رحمة .

٤٢ كتاب لب اللب فى بيان الاكل والشرب .

٤٣ كتاب روح المتابعة فى بيان شروط المبايعة .

٤٤ كتاب كشف السر المبهم فى اول سورة مريم .

٤٥ رسالة لب النواة فى حقيقة القيام .

٤٦ كتاب الدر المنظوم فى بيان سرّ المعلوم .

٤٧ كتاب كشف اسرار البررة فى تفسير آية قتل الانسان ما اكفره .

٤٨ كتاب الغفر المطلق عند ذهاب عالم الفرق .

٤٩ رسالة فى قول الجنيد .

٥٠ تزييل فى منازعة ابليس لسهل بن عبدالله التسترى .

٥١ تحقق الجزء بصرة الكل وظهور الفرع على صورة الاصل .

٥٢ كتاب النفس الواردات فى شرح اول الفتوحات .

٥٣ كتاب ضياء اللمع والبرق فى حضرة الجمع والفرق .

٥٤ كتاب الكشف عن الامر فى تفسير آخر سورة الحشر .

٥٥ كتاب سر الحقايق العلميه فى بيان الاعيان الثابتة .

٥٦ كتاب الانفاس المسكية الرومية فى تنفيس الفوايح البانية .

دروننده (عربی‌العباره منثور مولد نبی) ، (مناسك حج) ، (قصیدة الدرّیه) ، (رسالة المعلوم والمجهول من الصرف) ، (قصیدهٔ نظم الناصحین) اسملرنده‌كی رسائلدن عبارتدر .

چهارشنبه محله‌سنده‌كی مراد ملا درگاهنه برنجی شیخ اولمشدر . اكمال سلوكی ایوبده مدفون مراد بخاری حضرتلرینك خلفاسندن (كلیبولی) لی مصطفی افندیدن مستخلف (حصاری حافظ محمد) افندیدندر .

بهجت علی افندی

مشایخ نقشبندیه عرفاسندن واولاد مولانادن وبروسه‌لی امین افندی خلفاسندن برذات اولوب (قونیه) لیدر . (كوچدی دعوتكه دیداره جناب بهجت) مصراعنك ناطق اولدیغی (١٢٣٨) ده ارتحال ایده‌رك پوست نشینی بولوندقلری اسكدارده (سلیمیه) درگاهنه دفن ایدلدی . سلوك نقشبندیه‌یه دائر (رسالهٔ عبیدیهٔ نقشبندیه) اسمنده مطبوع رساله‌سی ایله غیر مطبوع (بهجة السلوك) ، (دیوانچه) ، (حدیقة الابدال) وسائره كبی آثاری واردر .

(پ)

پیر محمد بهاء الدین ارزنجانی

سر خلقهٔ خلوتیان آتی الترجمه (سید یحیای شروانی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن برذات اولوب ارزنجان ملحقاتندن (كثرلیچ) دندر . خلفاسنك باشلیجه‌لری جمال خلوتی ایله ابراهیم كامل ، وتاج الدین قیصری حضراتیدر . (٨٧٩) تاریخنده ارزنجانده ارتحال ایده‌رك جامع كبیر یانـنه دفن ایدلدیلر .

مغنیساده (مرادیه) كتبخانه‌سنده (٨٧٣) تاریخنده (ارزنجان) ده یازیلمش (مقامات العارفین و معارف السالكین) اسمنده منظوم تورکجه براثر عارفانه‌لری منظور عاجزی اولدی . اثر مذكور مطلعندن :

توكل ایله‌دك اسمینه آنك — ازلدن اولونان قسمینه آنك
كه‌ذاتك ایله‌دی اسمینه مبدأ — بر اسمی بیك بر اسمه اولدی منشأ

پیر محمد افندی

فاضل وعارف برذات اولوب (خزینة الابرار) اسمیله شرح ایتدیكی مثنویٔ شریفك

کتاب الکنز المختوم فی تبعیة العلم للمعلوم فی الرد علی عبدالکریم الجیلی المرحوم ، ٥٧
کتاب سرالکلمتین فی مطابقة حروف الشهادتین . ٥٨
مقاصد انوار عینیه و مصاعد ارواح طیبهٔ غیبیه . ٥٩
شرح بیت مثنوی ٦٠

كفت المعنی هوالله شیخ دین
بحر معنیهای رب العالمین

بیوجودی محمد طالب اسكداری

مشایخ جلوتیه علماسندن برذات اولوب دواتی (دیوتجی) شیخ مصطفی افندینك مخدومیدر . (١٠٩٧) تاریخنده ارتحال ایده‌رك شیخ جامعی حظیره‌سنده پدری یانـنه دفن ایدلدی . موعظه‌دن (مجالس) اسمنده برمجموعه‌سی مفصل برتعبیرنامه‌سی ومرتب دیوان الهیاتی وكلشن اسرار نامنده بر اثری ، بربیتی تورکجه بربیتی فرسجه اوله‌رق منظوم قصیدهٔ بردهٔ شرحی واردر . تعبیرنامه‌سی مقدمه‌سنده (بیوجودی) مخلصیله تخلص ایتدیكی مندرجدر . آثاری غیرمطبوعدر .

بكائی زاده ولی الدین افندی

استانبولجه قطار مشایخی دینیلن كرسی شیخلرندن فاضل متقی برذات اولوب بكائی خلیل افندینك اوغلودر . وفاتندن برسنه اول اردو شیخی اولمشدی . (١١٨٣) استانبولده ارتحال ایتدی . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر :

(حدیقة العلما) ، (سراج الامة فی مناقب الائمه) ، (نور الابصار فی حق الابرار) ، (غایة المرام) ، (تفسیر سورهٔ اخلاص) ، (روضة الریاحین ـ مناقب چهار یارگزین) در . صوك ایكی اثری اسكدارده (آطلاما طاشی) كتبخانه‌سنده واردر .

بكزاده مصطفی افندی

علمای نقشبندیه‌دن اولوب ولادتلری (آخسخه) ده تحصیل وتفیضلری استانبولده‌در . (١٢٠٠) تاریخنده ایكنجی دفعه حجّه عزیمتنده جده‌یه قریب برمحلده كمیده رحلت ایتدیلر . جده‌ده حضرت حوا قربنده مدفوندر . شارح قاموس مولانا سید مرتضی ایله مصرده مصاحبه‌لری وبعدالمفارقه مكاتبه‌لری واشعار عربیه‌لری واردر . مؤلفاتی مطبوع برمجموعه

دردنجی جلدی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده‌در (١٠٢٦) تاریخنده یازدیغی بوشرحك نهایتنده‌کی (پیر محمد مولوی‌الشهیر بجان عالم) قیدینه‌کوره فضلای‌مولویه‌دن اولدیغی آکلاشیلیور. ینه بوشرحده مولداً (بالیکسر) لی موطناً (استانبول) لو اولدیغنی‌ده تصریح ایدییور. (حدیقة الجوامع) صاحبی (آیوانسرایی)نك مجموعهٔ وفیاتنده ایسه زمرهٔ متصوفه نزدنده (جان‌عالم)عوام آراسنده (شیخ بوداق) شهرتیله بنام اولدیغی وکیرماستیلی‌اولوب اسمی (عبدالقادر) بولوندیغی و (بروسه)ده (اشرف زاده) مرحومك کریمه زاده‌لری (شیخ حمدی) افندی‌دن مستخلف ایدوکی ومثنویٔ شریفك درت جلدینی شرح ایله‌دیکی و (اسکدار) ایچنده مدفون بولوندیغی محرردر. اسمده‌کی فرقدن صرف نظر اولوندیغی تقدیرده بوفاضل ذاتك سلوکاً اشرفی وعلی طریق‌التبرك مولوی‌اولدیغی آکلاشیلیور. غوامض مثنوی‌یی مملکتنده مدفون (فنائی سلطان)نك اشارت معنویه‌سیله (بروسه) ده حضرت (افتاده) دن تلقی ایتمشدر .

پاره‌پاره محمد دده

کلیبولی مولویخانه‌سی بانیسی کبار مولویه‌دن کلیبولیلی (اغازاده محمد دده) نك برادرزاده‌سیدر . برآرالق مولویه‌دن ملامیته نقل ایتمش‌سه‌ده برآزصوکره ینه‌مسلك قدیمی‌اولان طریقت مولویه‌یه رجوع ایتمشدر .

مرتب دیوانی ، ملك احمد پاشا نامنه تصورات شرحی ، (ملاجلال) ك کل و نوروزینه کوزل ترجمه‌لری واردر : (١٠٩٠) ده کلیبولی‌ده ارتحال ایده‌رك درکاه مولوی‌یه دفن‌ایدلدی. برغزلندن :

بزمیك صفالری هپ خاطرمده‌در
اول بزمك آشنالری هپ خاطرمده‌در

برقافله ایله همره ایدم برزمان هنوز
هنکامهٔ درالری هپ خاطرمده‌در

مست صدای بلبل باغ الست ایدم
اول بلبلك نوالری هپ خاطرمده‌در

(١١٤٧) ده (استانبول) ده وفات ایده‌رك (ادرنه قاپیسی) دیشاریسنده‌کی (امیربخاری) درکاهی حظیره‌سنه دفن ایدیلان مخدومی (عبدالباقی) افندی‌ده فضلادن بر ذات اولوب (کاشانی) نك (بدایع) نه حاشیه‌سی وبعض رسائلی واردر .

— ت —

تنوری ابراهیم افندی

مشایخ عارفیندن بر ذاتدر . پدری سیواسلی والده‌سی آماسیه‌لی اولوب کندیسی آماسیه‌ده دنیایه کلمشدر . قونیه‌ده مولانا صاری یعقوبدن اکمال تحصیلدن صوکره بر مدت تدریس ایله مشغول اولارق بعده آق‌شمس‌الدین حضرتلرینه انتساب ایتمشلردر . محمدیه وادیسنده (کلزار معنوی) اسمنده‌کی غیرمطبوع آثار عارفانه‌لری کماللرینه شاهددرکه برنسخه‌سی (نورعثمانیه) واسعدافندی کتبخانه‌لرنده واردر . وفاتی (٨٨٧) ده مرقد عالیلری (قیصریه) ده‌در . بر نعت عارفانه‌لرندن :

اول ایتدی حج اکبر قوروب عرش اوستنه تختی
اوقو ربی واسطه اندن آن کیم اسم اعظمدر
انك میقاتیدر دنیا انك احرامیدر عقبا
انك قربانیدر یوقلق اکا عشق آب زمزمدر

کلزارمعنوی مطلعندن :

قیله‌لم حمد ایله هرایشه بنیاد
انی خیر ایله ختم ایده استاد
ایشك استادی اولدرکیم جهانی
یاراتدی هم ایچنده جسم وجانی
قموسن کوزکو قیلدی صنعتنه

ولی کوزکونك آردندن باقانلر
کوره‌مه‌دی وکوزسز قالدی آنلر
چو بیلمه‌دی اولار شاه جهانی
دلنده قالدی کوزکونك نشانی

احفادندن وسلطان‌مرادثالث معاصرلرندن‌ابوالسعود بن‌شیخ‌سعداه افندی‌ده‌علماوعرفادن برذات اولوب (مفتاح‌العدالة) اسمنده ایکی باب‌اوزره مرتب تورکجه براثری واردرکه باب‌اول (فضائل‌الغزاة والمجاهدین) باب‌ثانی (فضائل مراکب ارباب‌الدنیا والدین) در. یدی باب اوزره مرتب تورکجه (طریقت‌نامه) مؤلفی اولان (دعاجی اوغلو) ده طریقت بایرامیه عرفاسندندر .

ترزی بابا « خیاط وهبی »

مولانا خالد بغدادی خلفاسندن ارزنجانی عبدالله افندیدن مستخلف عاشق بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر . (مفتاح الکنز) اسمنده مطبوع بر منظومه‌لری و تقریرات عارفانه‌لرندن متشکل صفات ثبوتیه رساله‌سی واردر . (١٢٦٤) ده ارزنجانده ارتحال ایله‌دی . ابیاتندن :

کل ای خیاط وهبی سن بیان ایت
هدایتدن بر آز معنی عیان ایت
هدایتدر قولینه اول ایمان
قوله سعی ایدرسه ایلر احسان

(ث)

ثاقب مصطفی دده

عرفا وشعرای مولویه‌دن برذات اولوب (ازمیر) لیدر . (سجل عثمانی) ده (بروسه‌لی) کوستریلمسی اثر ذهولدر . اکمال تحصیل و تکمیل چله‌دن صوکره (کوتاهیه) مولویخانه‌سی مشیختنه تعیین اولوندیلر . رجال مولویه‌نك تراجم احوالنی مبین مفصل و مطبوع (سفینهٔ مولویه) اسمنده‌کی اثریله میان مولویانده ابقای نام ایله‌دی . بوندن باشقه مرتب دیوان عارفانه‌لری‌ده واردر . (١١٤٨) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب سجاده نشینی بولندیغی درکاهه دفن ایدلدی . (خدمت) ردیفلی مطول بر قصیده‌لرندن :

کلمز کشینك رتبه‌سنه شمهٔ نقصان
مالاً بدناً ایتمه‌ده احبابنه خدمت

(فطین) تذکره‌سنده کیده‌ریر ردیفنده عارفانه برغزللری مندرجدر . ترجمهٔ حالی جانشین و مخدومی اولان (خالص احمد) افندی طرفندن مفصلاً تحریر ایدلمشدر . سفینه‌نك طرز تحریری ویسیانه‌در .

— « ج » —

جمال‌الدین اسحق قره‌مانی

ذوالجناحین بر شیخ کامل اولوب بعدالحج استانبوله کلدکلرنده قره‌مانی پیری محمد پاشانك یوکسك قالدیرم‌ده بنا ایتدکلری درکاهده ـ الیوم قوروق درکاهی نامیله معروفدر ـ ارشاد و تدریس ایله مشغول اولدیلر . رحلتی (مات زبدة الاولیا) ترکیبنك و (لامکانی عالم بالایه رحلت ایلدی) مصرعنك دلالت ایتدیکی (٩٢٣) ده‌در . درسعادتده حضرت خالد قارشوسنده (سودلیجه) محله‌سنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر. بو تربه یاننده (سلیمانیه) جامعنك یازیلرینی یازان خطاط شهیر (حسن قره حصاری) ایله شعرادن (یتیم علی چلبی) مدفوندرلر . علوم رسمیه‌یی مولانا (کستلی) دن ، علوم باطنه‌یی آتی‌الترجمه سید یحیای شروانی خلفاسندن (حبیب قره‌مانیٔ خلوتی) دن اخذ ایله‌مشلردر . مؤلفاتی : (حاشیه علی تفسیر بیضاوی) ، (رساله فی اطوارالسلوك) ، (شرح حدیث اربعین) ایله علم صرفدن (نوابغ) اسمنده بر متنی و سورهٔ مجادله‌دن بدأ ایله نهایت قرآنه قدر اون وجه اوزره توجیه بیوردقلری (جمالی) اسمنده‌کی تفسیر شریفلرندن عبارتدرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . واعظ ملا عربك دوران صوفیه علیهنه یازدیغی رساله‌سنده ردیه‌سی و قصائد عربیه‌سی واردر. آثار محققانه‌لرندن (وحدت وجود) رساله‌سی شیخ‌الاسلام اسبق (موسی کاظم) افندی طرفندن ترجمه اولونمشدر .

مفصل حدیث اربعین نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در .

جمال خلوتی « چلبی خلیفه »

اکابر خلوتیه‌دن اولان بوذات عالی قره‌مانی‌الاصل اولوب مولداً آماسیه‌لیدر . مولانا جمال‌الدین آقسرایی نسلندن استکمال فیضلری (پیر محمد بهاءالدین ارزنجانی) حضرتلرندندر . سلطان بایزید ثانی طرفندن اولنان دعوت اوزرینه برمدت استانبولده قوجه مصطفی پاشا درکاهنده نشر طریقتدن صوکره جانب حجازه عزیمتله (قدمات شاه اولیا) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٨٩٩) [*] تاریخنده طریق حجده شام شریفدن دوقوزنجی مرحله‌ده (حساء) نام دیکر (تبوك قوروسی) دنیلن محلده عازم جنان اولدقلرندن وصیتلری اوزره معبر حجاجه دفن اولوندیلر. عربی مؤلفات علیه‌لری غایت سلیس وواضح برطرزده محرر اولوب باشلیجه‌لری بونلردر : (تفسیر سورهٔ

[*] (لمظات)ك نقلنه کوره رحلتلری (٩١٢) ده‌در .

فاتحه) (دیکر تفسیر فاتحه ومن سـورة‌الضحی الی آخر القرآن) ، (شرح اربعین حدیث قدسی) ، (شرح حدیث اربعین نبوی) ، (جامعة‌الاسرار والغرائب) ، (سرح صد کلمهٔ امام علی المسمی بزبدة الاسرار) ، (چنکنامه) ، (رسالهٔ تشریحیه) ، (رساله فی بیان الولایة) ، (تفسیر آیة الکرسی) ، (جواهر القلوب) ، (اسرار الوضوء) ، (رسالهٔ اطوار) (شرح صد کلمهٔ صدیق اکبر) (رسالهٔ فقریه) (شرح البیتین ـ الرب حق والعبد حق ...) (رساله فی اسمین الاعظمین الله ورحمن) (رسالهٔ کوثریه) وسائره کبی یکرمی بر پارچه‌درکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . آثار علیه‌لرندن منظور عاجزانهم اولان بتخصیص تفسیر رسـاله‌سیله ، حدیث اربعین شرحی وصد کلمهٔ علی شرحی الحق محققانه وعارفانه در .

غزلیات عارفانه‌لرندن :

صفحهٔ صدرنده دائم عاشقك افکار هو
شاکرك شکری هوالله ذاکرك اذکار هو
روضهٔ هوبی مقام ایت ای جمال خلوتی
تاوجودك ملکنه کشف اوله بواسرار هو

جنونی احمد دده

عارف اسرار مثنوی برذات عالی اولوب (لارنده) لیدر . اکمال تحصیل واتمام چله‌دن صوکره برمدت (بغداد) مولویخانه‌سی مثنوی‌خوانلغنده بولونه‌رق بروسـه‌یه رحلتله احیاسنه موفق اولدیغی مولویخانه‌ده نشر انوار معرفت ایله‌دی . (قلدی جنونی دده تسـلیم روح) مصراعنك و (جنونی فاضل) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٣٠) تاریخنده ارتحال دارنعیم ایتـدی . غزل آتی زادهٔ طبع عارفانه‌لریدر :

من طوطئ قدسم تن فانی قفسمدر
احیا ایدن امواتی مسیحا نفسمدر
من بار امانت چکیجی برشترم که
نالهم ره مقصودیه بانك جرسمدر
دل ویرمه‌دی دنیایه اولان عارف بالله
بونده سبب مکثه هوا وهوسمدر
اول لمعهٔ رخساره درر اصل سماعم
موسی صفتم نور شجر مقتبسمدر

کنجینهٔ اسرار اولالی قلب جنونی
نفس اژدری حقا که کمینه عسسمدر
اشعار فارسیه‌سی‌ده واردر .

همشیره زاده وجانشینلری اولوب « ١٠٧٣ » ده وفات ایدن « ذهنی صـالح » دده افندیده شعرای مولویه‌دندر .

جاهدی احمد افندی

مشایخ عشاقیه‌دن مجاهد بر ذات اولوب (ادرنه) لیدر . احوال سلوك طریقته دائر منثور (کتاب النصیحة) ایله مرتب دیوانی واردرکه هرایکیسی‌ده غیرمطبوعدر . (قلعهٔ سلطانیه ـ چاناق قلعه) بوغازنده‌کی (کلیدالبحر) ده مدفوندر . رحلتلری (استراحت) کلمه‌سـنك دلالتی اولان (١٠٧٠) ده‌در

بر منظومهٔ عارفانه‌سندن :

بر تفرج ایله‌یوب باقدم جهانك یوزینه
هر نه‌یه باقدم‌سه عبرت کورینور هم کوزیمه
عاقل ایسه‌ك جان کوزك آچ طوت قولاق بوسوزیمه
بردکرمندر بودنیا اوکودور برکون بزی

جهانکیری حسن برهان الدین افندی

آتی الترجمه (رمضان مخفی) طریقندن مجاهد برذات اولوب (خرپوط) قراسندن (پرچیخ) دندر . (قدمات مولی العارفین) ترکیبنك و (اولدی حسن افندی جنتده‌ده جهانکیر) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٧٤) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك (جهانکیر) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . (سلوك خلوتیه) یه دائر رسـاله‌سی وبعض الهیاتی واردر . سلوکی (بروسـه‌لی یعقوب فانی) حضرتلرندندر .

مناقب علیه‌لری (مصطفی نهجی) افندی طرفندن یازلمشدر .

جنت محمد افندی

مشایخ جلوتیه کبارندن بر ذات اولوب (طوپخانه) لیدر. حضرت پیردن صوکره آستانهٔ هدائی‌یه سجاده نشین اولانلرك اوچنجیسیدر. وزمان حضرت پیرده بر مدت عصادارلق خدمتنده بولنمشدر. فنائی مخلصلی دیوان الهیاتی احوال سلوکه دائر (تجلیات) اسمنده رساله‌سی وتفاسیره متعلق تعلیقاتی واردر.

(جنت افندی‌یه اوله دار جنان مکان) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٧٥) ده ارتحال ایده‌رك درکاه شریفك آلت قاپیسی قارشیسنده‌کی تربه‌یه دفن ایدلدی. عشق ردیفنده‌کی غزلنك مقطع بیتی:

چونکه موجود نطق ایمش عالمده عشق قائممقام
بیزه بیلدیردی فنایی رهبر مولای عشق

مواعظه متعلق اقوال عارفانه‌لری خانقاه حضرت هدائی‌ده مدفون عرفای جلوتیه‌دن (عرب زاده محمود دده ابن احمد) طرفندن (جنتیه فی معارف الالهیته) اسمیله (١٠٨٥) تاریخنده جمع ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر.

جمال‌الدین عشاقی «محمد جمال‌الدین ادرنه‌وی»

طریقت خلوتیه‌نك (عشاقیه) شعبه‌سی مشایخ کرامندن بر ذاتدر. (ادرنه) ده اکمال سلوکدن صوکره (استانبول) ده (اکری قاپی) خارجنده (صاواقلر) ده احیاسنه موفق اولدقلری درکاهده نشر طریقتله امرار حیات ایله‌دیلر. آتی‌الترجمه (صلاح‌الدین عشاقی) حضرتلرینك مرشد عالیلریدر. (١١٦٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك درکاه مذکوره‌ده دفن ایدلدیلر. مرتب دیوان الهیاتی واردر.

الهیات عاشقانه‌لرندن:

صحبت نادان ایله بیکانه‌لکدن آل بیزی
صحبت عارف ایله ایت آشناکدن ای چالاب

بو جمالی‌نك وجودی پرده‌سنی رفع ایدوب
بردم آیبرمه آنی ذوق لقاکدن ای چالاب

دیکر:

حقك یولك آرار ایسه‌ك دلده نهان ایچنده‌در
آندن نشان صورار ایسه‌ك هر بر نشان ایچنده‌در

سندن یاقیندر اول سکا صانمه آنی سندن جدا
سندن یوری سن وار اکا اول سنده جان ایچنده‌در

آنسز دکل ارض وسما آنکله طولو هر آرا
ظن ایتمه بر یرده اولا اول بی مکان ایچنده‌در

هر یرده اولدر کورونن هر کوزدن اولدر هم کورن
هر شیئی اولدر بورونن هر آنده آن ایچنده‌در

ایشیت جمالی‌نك سوزین آکلا حقیقتجه اوزین
قو غفلتی آچ جان کوزین کور حق عیان ایچنده‌در

— چ —

چرکشی مصطفی افندی

مشایخ شعبانیه اعاظمندن برذات اولوب (چرکش) لیدر. آتی‌الترجمه (قوش اطه‌لی ابراهیم) افندینك مرشدینك مرشدیدر. نشر طریقته موفق رجالدندر. (١٣٢٩) تاریخنده وطننده ارتحال ایله‌دی. بر سلسلهٔ عرفا و علما تشکیل ایله‌ین (چرکشی زاده‌لر) بوذاتك اولاد واحفادیدر. احوالٔ واصناف طریقته دائر اولان رسالهٔ تورکیه‌لری مطبوعدر.

— ح —

حمیدالدین آقسرایی «حامد بن موسی»

آتی‌الترجمه حاجی بایرام ولینك مرشد عالی قدری اولوب (قیصریه) لیدر. علوم رسمیه‌ده صاحب کمال اولدقلری حالده بروسه‌ده بولندقلری زمان امیانه برطور ایله اکمك پیشیروب صاتدقلرندن بین‌الاهالی (صومونجی بابا) نامیله یاد اولونمشلردی. ملا فناری محله‌سنده‌کی فرونلری حالا زیارت اولنمقده‌در. آثار علیه‌لرندن لسان تصوفله یازدقلری (شرح حدیث اربعین) کماللرینه شاهد اولدیغی کبی (امیر سلطان) و (ملا فناری) کبی ذوات عالیه دخی کماللرینك مصدقلرندن ایدیلر. امیر سلطان حضرتلرینك دلالتیله بروسه جامع کبیرنده ایلك دفعه خطابت

ایله‌دکلری زمان علوقدر ومنزلتلری تظاهر ایله‌مشدی . رحلتلری (تاج عارفین) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٨١٥) تاریخنده، قبر عالیلری (آقسرای) قصبه‌سنده‌در.

حاجی بایرام ولی

لسان اهل طریقتده (پیر) نامیله یاد اولونان صاحب طریق ذوات عالیه‌دن اولوب (بایرامیه) طریقنك مؤسسی اولان پیر اکملدر . اسم عالیلری نعمان ایسه‌ده مرشد عالیقدرلری اولان (حامد اقسرایی) حضرتلریله شرف ملاقاتلری برقربان بایرامنه تصادف ایتدیکی ایچون مرشد مشارالیه طرفندن (بایرام) اسمیله تسمیه ایدلمشلردر . کندیلرندن صوکره طریقلری آلتی شعبه‌یه آیرلمش سه‌ده مشهورلری (آق شمس الدین) واسطه‌سیله منتشر (بایرامیه) و (٨٨٠) ده (کوینوك) ده وفات ایدن بروسه‌لی (دده عمر سکینی) واسطه‌سیله نشر اولنان (ملامیهٔ بایرامیه) و حضرده‌ده خلیفه‌سی بروسه‌لی حضرت افتاده ایله خلیفهٔ ارشدی حضرت هدائی معرفتلریله تأسیس اولونان (جلوتیه) در . رحلتلری (ارتحال الانسان) ترکیبنك دلالتی اولان (٨٣٣) ده، مرقد مبارکلری [٥] آنقره‌ده‌در. بین المشایخ الده موجود اولان اوچ نطقلرندن باشقا آثار علیه‌لرینه دسترس اولونه‌مدی . بو نطقلرندن (چالابم بر شار یاراتمش ایکی جهان آراسنده) (باقیجق دیدار کورینور اول شارك کناره‌سنده) بیتیله باشلایانی (شیخ اسماعیل حقی) و (خواجه محمد نورالعربی) و (بروسه‌لی محمد صحفی) ، (عبدالحی جلوتی) مثللو اکابر متصوفه طرفلرندن شرح اولنمشدر .

دیکری‌ده بودر :

بیلمك ایسترسه‌ك سنی جان ایچنده آرا جانی
کچ جانندن بول آنی سن سنی بیل سن سنی
کیم بیلدی افعالنی اول بیلدی صفاتنی
آنده کوردی ذاتنی ایضاً
کیم که حیرته واردی نوره مستغرق اولدی
توحید ذاتی بولدی ایضاً
بایرام اوزونی بیلدی بیله‌نی آنده بولدی
بولان اول کندی اولدی سن سنی بیل سن سنی

[٥] مولدلری آنقره جوارنده (صول فصل ـ ذوالفضل) قریه‌سیدر .

دیکرینك مطلعی‌ده :

(هیچ کیمسه چکه‌بیلمز کوچدر فلکك یایی
دردینه کوکل ویرمه بر کون کوتورور وایی) در .

زیارتیله مشرف اولدیغم تربهٔ شریفه‌لرنده‌کی لوحه‌لردن .

شرق وغربه نوری اولمش منجلی
حصه مند فیضیدر آناطولی
راه عرفانی کشاده ایله‌مش
حضرت الحاج بایرام ولی

اخیراً طبعنه موفق اولدیغم (حاجی بایرام ولی) اسمنده‌کی اثر عاجزانه‌مده حق عالیلرنده بیلنمه‌سی لازم کلن معلومات مندرجدر . خلفای علیه‌لرندن (بدرالدین) افندی‌ده علم تصوفدن ابراهیم عراقی‌نك (لمعات) اسمنده‌کی اثر مشهورینی ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنده واردر .

حسن افندی « حسن خواجه ابن یوسف »

فضلای مشایخدن برذات اولوب روم ایلی یکی شهری قراسندن (قوچ باصانلر) قریه‌سندندر. مملکتنده اکمال تحصیلدن صوکره بروسه‌ده (امیر سلطان ـ امیر محمد شمس الدین بخاری) حضرتلرینه انتساب ایده‌رك امیر مشار الیهك وفاتلرنده وصیتلری موجبنجه جانشینلری اولدی. اون ایکی سنه مقام ارشادده بولوندقدن صوکره زیارت کعبة اللهدن عودتنده (قدس شریف) ده (٨٤٥) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . سنك مزارنده (شیخ حسن رومی) عباره‌سنك منقوش اولدیغی (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده محرردر . علم تصوفدن عربی العباره (مزیل الشکوك) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی طرف ناچیزانه‌مدن بروسه جامع کبیری کتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر . امیر سلطان خلفاسندن بروسه‌لی (یحیی بن مصطفی) نك‌ده (٨٩٨) تاریخنده تألیف ایتدیکی سیر نبی ایله خلفاء اربعه وامامین احوالندن باحث (انوار القلوب) اسمنده منظوم اثری واردر . ینه حضرت امیر طریقندن (سلیمان بن یوسف کرمیانی) نك‌ده (سیر السالکین وسراج السائرین) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

حاجی احمد بن سیدی

طریقت (زینیه) مشایخی فضلاسندن برذات اولوب (بیغا) لیدر . (عوارف المعارف) ده‌کی آیات کریمه‌یی تأویلات نجمیه ، تأویلات قاشانی ، حقایق سلمی ، عیون التفاسیر کبی تفاسیره احادیث شریفه‌یی‌ده بخاری ، مسلم ، مصابیح ، مشارق متن و شرحلرینه مراجعتله (٨٦٣) تاریخنده توسیعاً ترجمه ایتمشدر . شیخنك (قوجه ایلی – ازمیت) لی محی الدین خلیفه اولدیغی ترجمه‌نك مقدمه‌سنده مذکوردر . تاریخ وفاتیله مدفننه دسترس اولونامادی . علوم آلیه وعالیه‌یی (بالیکسر) لی مولانا (حاجی حسن زاده محمد جامی) دن تعلم أیله‌مشدر . (اسرار فاتحه) اسمنده بر تألیفی‌ده واردر . آثار سائره‌سی ده اولدیغی آكلاشیلورسه‌ده كورولمه‌مشدر .

حسام الدین علی البتلیسی

ذوالجناحین برذات عالی اولوب ترجمهٔ حالی مورخین فصلنده مذکور (مولانا ادریس بتلیسی) نك پدریدر . (٩٠٠) تاریخلرنده وطننده ارتحال أیله‌دی . طریقت نور بخشی‌نك مؤسسی (سید محمد نوربخشی) حضرتلرندن مستخلفدر . (اشارة منزل الکتاب) اسمنده ایکی جلد کبیردن عبارت برتفسیر شریفی واردرکه برنسخه‌سی ادرنه‌ده سلطان سلیم کتبخانه‌سنده‌در . (شیخ عبدالرزاق قاشانی) نك اصطلاحات صوفیه‌سنی‌ده شرح ایله‌مشدرکه بونك‌ده برنسخه‌سی (مغنیسا) ده (مرادیه) کتبخانه‌سنده‌در . (کلشن راز) ده ده فارسی شرحی واردرکه بر نسخه‌سی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

حبیب قره‌مانی

آتی الترجمه (سید یحیای شروانی) خلفاسندن برذات عالیدر. (٩٠٢) تاریخنده (آماسیه) ده ارتحال أیله‌دی . آثاری : (منظوم اطوار سبعه) ایله منثور (کتاب النصایح) در .

حقیقی زاده عثمان افندی

آتی الترجمه سید نظام حضرتلرینك خلفاسندن عارف برذات اولوب شهریدر (شیخ واصل

و (کلمة التقوی) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (١٠٣٧) تاریخنده ارتحال ایده‌رك اکری قاپی داخلنده تکفور سرایی قربنده بنا کرده‌سی اولان درکاهه دفن ایدلدی . مرتب دیوان الهیاتی واردر . الهیاتندن :

بلبل شوریده‌یم کلدن نصیبم وار بنم
صانما کز بیهوده‌یم کلدن نصیبم وار بنم

حسینی «حسینی بن احمد سیروزی»

طریقت خلوتیه عرفا وشعراسندن برذات اولوب (سیروز) لیدر. مرشدینك (صلاح الدین)، وطننك (سیروز) اولدیغی برنسخه‌سی (موزهٔ همایون) کتبخانه‌سنده موجود (جامع الانوار) اسمنده‌کی اثر منظومنك نهایتنده ذکر ایدییور . کندیسنك‌ده بیك تاریخی رجالندن اولدیغی آكلاشیلیور . (جامع الانوار) مطلعندن :

الهی خالق کونین سنکدر ارض هم افلاك
سکا مخصوصدر اول آنجاق یاراتمق نورکی کیم خاك
و سنسین نقش ایدن صورت سکندر عز هم قدرت
ایره‌مز عقل هم فکرت کمسنه أیله‌مز ادراك

بر نسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده موجود اولان (جامع النصایح) اسمنده (محمدیه) طرزنده‌کی اثر منظومنك مقدمه‌سندن :

الهی سن سین اولان خلاق و مولا
که ذاتکدر منزه قدرك اعلا
کمسنه یوقدر هرکز شریکك
بدلمی اولیسر سکا یا مثلا
احددر ذات پاکك چوق صفاتك
ایرشمز علمکه عقل و دل اصلا
یالکز سین آنادن سین مجرد
آنادن کلمه‌دك یوق سکا نسلا
ایکی دیین اولور مغبون و محروم
منزه تا کری سین حاشا وکلا

علم قرائتدن مشهور (قصیدهٔ جزری) یی ده (درمکنون) اسمیله نظماً شرح ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (عاشر افندی) ده واردر .

حسام الدین بروسوی

صفی القلب بر ذات اولوب علوم رسمیه‌یی (اخی زاده عبدالحلیم) افندیدن وطریقت سمرقندیه‌یی [۱] شیخ محمد افندیدن اخذ أیله‌مشدر. وفاتی (۱۰۴۲) ده تبری بروسه‌ده کشیش طاغی اتکنده نامنه منسوب درکاهده‌در . مؤلفاتی : (مناقب حضرت افتاده) ، (دیوان الهیات) ، (شرح حدیث اربعین) ، (مناقب شیخ علی السمرقندی) [۲] (مرآت الکائنات) [۳] (درر الاحادیث)، (منتخب ترویح الارواح) ، (منتخب نزهة التصوف) ، (فضائل الجهاد)، (مناقب بابا سلطان) ، (عدالت نامه) ، (رساله فی فضائل السواك) ، (مفتاح المعلقات) ، (مناقب حضرت امیر و خلفائه) ، (مهمات المؤمنین فی امور الدنیا والدین) ، (مناقب ابدال مراد) ، (مناقب شیخ ابواسحق) درکه جمله‌سی غیرمطبوعدر . (مهمات) آثارینك اك بویوکی اولوب (٦٠) باب اوزره مرتب موعظه، اخلاق وسائره‌دن باحث تورکجه براثردر. بر نسخه‌سی اندرون همایونده (بغداد کوشکی) کتبخانه‌سنده واردر .

حیدر زاده محمد فیضی افندی « کفوی »

حیدر زاده محمد فیضی افندی (کفه‌وی) : طریقت خلوتیه مشایخندن وفضلادن برذات اولوب (کفه) لیدر . آثاری (رسالة فی جواز دوران صوفیه) (شرح حدیث اربعین ـ روضة

---

[۱] بوطریقك مؤسسی اولان و(۸٦۲) تاریخنده وفات ایدن علاءالدین علی السمرقندی حضرتلری سادات کرامدن اولوب (ایچ ایل) سنجاغی داخلنده (کلنار) قضاسنك (زینة) قریه‌سنده مدفوندرکه سورهٔ مجادله‌یه قدر اوچ جلددن عبارت اولان بر نسخه‌سی بروسه‌ده حسام الدین درکاهنده موجود بولنان (بحر العلوم) اسمنده‌کی مشهور وغیرمطبوع تفسیرشریفك صاحبیدر. چکرکه‌لرك دفعنه مدار اولمق اوزره صغرجق قوشلرینك جمعی ایچون برصوکزدیرن شیخلرك منسوبیتلرینی نقل ایتدکلری (شیخ علی السمرقندی) حضرتلری ایسه آنقره جوارنده (یابان آباد) ده مدفون دیکر برذاتدر .

[۲] شیخ شهاب الدین هندی‌نك فارسی العباره (جامع المناقب) و (جامع البوارق) کتابلری سید نظام الدین بدخشی‌نك ترکی العباره (کتاب المناقب)ی بوذات عالی حقنده تألیف اولونان اثرلردندر.

[۳] بواثرده نقلیات ضعیفه واردر. مورخین فصلنده مذکور اولان مرآت الکائنات‌دن باشقه‌در .

العباد) (رساله فی حق الخمر) و سائره‌در . اوچنجی رساله‌نك تاریخ تألیفی (۱۰۱۷) در . (۱۰۲۵) ده استانبولده ارتحال ایتدی .

طبیعت شعریه‌سی و (قلیج علی پاشا) کتبخانه‌سنده (حدائق الاخیار فی حقایق الاخبار) اسمنده براثری واردر .

حلوی محمود افندی « جمال الدین محمود حلوی افندی »

رجال خلوتیه عرفاسندن برذات اولوب شهیردر. پدری احمد آغا سرای همایون حلواجی باشیسی اولدیغیچون (حلوی) مخلصنی اختیار ایتدی . (کلشن راز) شرحی (لاهیجی) یی (جام دلنواز) اسمیله ترجمه‌سی مواعظه متعلق کوزل براثریله خمسهٔ یحیایه نظیره‌سی ، طبقات ومناقب اولیاء اللهی حاکی (لمظات) نامنده برتألیفی ومرتب دیوان عارفانه‌لری واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر. رحلتلری (جان حلوی ایلدی اقبال شهد جنته) مصراعنك دلالتی اولان (۱۰٦٤) ده، مرقدلری استانبولده شهر امینی جوارنده تراموای جاده‌سنده ارکلی محله‌سنده (شیروغنی) اسمیله یاد اولونان درکاه حظیره‌سنده‌در. حج شریفدن عودتنده مصره اوغرایه‌رق طریقت کلشنیه‌دن‌ده اخذ اجازت أیله‌مشدر .

عاشقانه برغزلندن :

بز نغمه سراینده‌ٔ میخانهٔ عشقز — بخشنده‌ٔ شوق دل مستانهٔ عشقز
ظاهرده اولوب عشقله مجنونه مشابه — معنیده ولی عاقل وفرزانهٔ عشقز

بدایت سلوکلری سنبلیه‌دندر. خط دستیله محرر اولان جام دلنواز شهیدعلی پاشا کتبخانه‌سنده موجوددر .

حسن افندی « امی سنان زاده جد حسن افندی »

رجال خلوتیه‌دن فاضل برذات اولوب شهیردر. وعظ وارشاد ایله امرار حیات ایده‌رك (کیندی اهل سلوکك استادی) مصراعنك دلالتی اولان (۱۰۸۸) ده استانبولده ارتحال ایتدی . (شهرامینی) قربنده‌کی (امی سنان) تکیه‌سنده مدفوندر. (مجالس سنانیه) اسمنده‌کی موعظه‌سی مشهور ومطبوعدر . غیرمطبوع (کنوز الحقایق فی رموز الدقایق) (دیوان الهیات) و(فضائل الشهور) اسملرنده اثرلری‌ده واردر .

الهیاتندن : عاشقی معشوقه واصل أیله‌ین هو ذکریدر
طالبی مطلوبه واصل أیله‌ین هو ذکریدر

حسن رضائی افندی « حسن رضائی بن عبدالرحمن »

مشایخ جلوتیه‌دن عالم وطبیعت شعریه‌یه مالك برذات اولوب (قونیه) ولایتنده‌کی (آقسرای) دندر. (١٠٨٠) تاریخنده کلستانی نظماً ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی رستم پاشا کتبخانه‌سنده موجوددر الهیاتی جامع براثری‌ده واردر .

حسین افندی « حاجی اوحد شیخی »

(زغفران بولی) قراسندن عالم ومجاهد بر ذات اولوب آتی الترجمه عبدالاحد النوری حضرتلرندن مستخلفدر. درسعادتده اکمال تحصیل ایده‌رك سلیمانیه واعظی اولدی. (١١٠٥) ده وفات ایتدی. مرکز افندی درکاهنك خارجنده‌کی قبرستانده مدفوندر . آثاری (مجمع التفاسیر) اسمنده‌کی مجلس ایله (رسالهٔ دورانیه) وتورکجه (فرائض) و (عزی) شرحلریدر. سید حسین مخلصلی الهیاتی‌ده واردر . الهیاتندن :

درویش اولان صادق کرك اویولده هم صادق کرك
ترك ایله‌یوب سرکشلکی اثبات ایده‌ر درویشلکی
اثبات ایدوب مردلکی هم کامله طالب کرك

(حامد افندی)

کوچوك حامد افندی

اسکدارده عنادیه محله‌سنده‌کی جلوتی درکاهنك بانیسی طریقت جلوتیه مشایخ عظامندن باندیرمه‌لی شیخ یوسف افندینك بویوك مخدومی وصاحب دیوان عارفانه هاشم افندینك بویوك برادری اولوب مولداً اسکداری‌در. علی الاصول اکمال تحصیل علوم وتکمیل سلوکدن صوکره محضا استکمال فیض وعلوم مقصدیله عربستانه عزیمتله سوریه وبتخصیص مصرده ملاقی اولدیغی اعاظم علمادن بالتعلم اخذ اجازت ایده‌رك مدینهٔ منوره‌ده اختیار مجاورت أیله‌یوب برطرفدن

آثار متنوعه تألیفی برطرفدن علوم آلیه وعالیه تدریسیله مشغول اولدی . صوکره باندیرمه‌یه عودت ایده‌رك (١١٧٢) تاریخنده عالم فانی‌یه وداع أیله‌دی . طریقت نقشیه‌دن علی افندی درکاهی حظیره‌سنده مدفوندر . صاحب ترجمه‌نك بین العلماء والمشایخ فضیلتیله متناسب اشتهار ایده‌مه‌مسی مجرد آثارینك طبعنه همت اولونمادیغندن نشأت أیله‌مشدر . (عقود الفرائد فی حدود العقائد) اسمنده‌کی اثرینك مقدمه‌سنده تألیفاتنك سکسانه بالغ اولدیغنی تصریح أیله‌یورکه منظور عاجزی اولانلردن بعضیلری بروجه آتیدر :

(١) تعریفات علم اصول حدیث (عقود الدرر فی حدود علم الاثر)
(٢) « عقائد (عقود الفرائد فی حدود العقائد)
(٣) « اصول فقه (تعریفات الفحول)
(٤) « فرائض (شهود الفرائض)
(٥) « آداب (شهود الغالب)
(٦) « عروض وقوافی (مهمات الکافی)
(٧) « نحو (شهود الصحو)
(٨) « تعریف (جیود التعریف)
(٩) « منطق ومیزان (محلفات حکماء الیونان فی معرفات علم المیزان »
(١٠) « تیجان فضائل الشهور
(١١) « درة التیجان والقلانس ورونق الوعاظ والمجالس
(١٢) « بدرتام فی تخریج احادیث شرعة الاسلام
(١٣) « سیل العرم فی جامع الکلم
(١٤) « تعریفات عقود اللآلی
(١٥) « جامع روایات الفهارس ولامع قلوب اهل المدارس
(١٦) « جوامع النسم فی جوامع الکلم
(١٧) « تبیین المسلسلات فی الحدیث

اشبو آثارك قسم اعظمی پدر عالیلری درکاهنده محفوظ اولدیغی کبی صوك اثرینك بر نسخه‌سی‌ده (یره باتان) محله‌سنده‌کی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

حجابی عبدالباقی افندی

آتی الترجمه طورحال شیخی مصطفی افندی خلفاسندن فاضل برذات اولوب (قریم) ك (باغچه سرای) قصبه‌سنده تولد ایتمشدر. ترجمهٔ حالی علما فصلنده مذکور (دده جنکی) احفادندن اولدیغی جدی ابوالسعود محمدافندینك کفه مفتیسی ایکن تألیف ایلدیکی (اباحة الدخان) رساله‌سنك نهایتنده مندرجدر. علوم رسمیه‌یی استیلا تاریخی اولان (١١٨٨) ده آماسیه‌یه هجرتنده (ارکوبی حاجی احمد) افندیدن تعلم ایتمشدی. (دده جنکی) آماسیه‌لی ایسه‌ده اون سنه قادار (کفه) مفتیلکنده بولندیغندن صاحب ترجمه حجابی افندی وسائره کبی قریمده احفادی واردر. برنسخه‌سی محفوظم اولان (الابکرةالمؤتلفه فی شرح امثلةالمختلفه) اسمنده‌کی اثرنده مشهور امثله‌یی لسان تصوفله مفصل برصورتده شرح ایتدیکی کورولمکده‌در. (هدیهٔ هلال (ایناس والاستیناس) (بادهٔ کوثر) (نکات توحیدیه) (ایقاظ النائم) (بادهٔ فقر وقنا) (تعریف الانسان) اسملرنده رساله‌لری‌ده واردر.

(١٢٣٨) ده ارتحال ایده‌رك آماسیه‌یه برساعت مسافه‌ده (زیره) نام محله‌ده بناسنه موفق اولدوغی درکاه حظیره‌سنه دفن ایدلدی.

مغرب علماسندن (عبدالقادر بن احمدالکوهنی) ده علم نحودن مشهور (اجرومیه) یی لسان تصوفله شرح ایتمشدرکه (١٣١٦) تاریخنده استانبولده طبع اولونمشدر.

حسین حمدی بن سید حسین افندی

طریق نقشبندی فضلا وعرفاسندن برذاتدر. جناب شیخ اکبرك (فتوحات ملکیه) سنی (صفوة الفتوحات المکیة فی بیان الحقایق الالهیة والکونیة) اسمیله تلخیص ایتمشدرکه (١٢٥٧) تاریخنده خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده‌در. شیخ شمس الدین سیواسی‌نك اولدیغی معلوم عرفاء ایکن اسم مشابهتی دولاییسیله بعضیلر طرفندن حضرت (شمس تبریزی) یه نسبت اولنان:

(بحمدالله دیرم الله آلوب عقلیمی ذکرالله) مطلعلی نطق عارفانه‌یی‌ده (درالمصون) اسمیله شرح ایتمشدر. بونکده نسخه‌سی (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده واردر.

حقی محمد افندی

طریق نقشبندی علماء مشایخندن زاهد ومتقی بر ذات اولوب (نازللی) دندر. سادات نقشبندیه‌دن (عبدالله دهلوی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب [١٢٦٧] ده مکهٔ مکرمه‌ده ارتحال ایله‌ین هندی (محمدجان) افندی مستخلفلرندن بولونان و (١٢٨٥) تاریخلرنده مملکتی اولان (اوده‌مش) ده وفات ایدن (حاجی خلیل حلمی) افندیدن مستخلفدر. (١٣١٥) تاریخلرنده (مکهٔ مکرمه) ده رحمت یزدانه مقارن اولدی.

(خزینة الابرار وجلیلة الاذکار) اسمنده عربی العباره مطبوع براثری واردر. بو اثرك نهایتنه مطبعه خطاسی اوله‌رق (شیخ اکبر محی الدین عربی) حضرتلرینك (رسالة الانوار) اسمنده‌کی اثرلرینه مشار الیهك ادق آثار جلیله‌لرندن اولان (تدبیرات الهیة) سی اسمی ویریله‌رك علاوه ایدیلمشدر.

(نصرة الجنود عمدة الشهود)، (مفرع الخلائق)، (سنوحات مکیه)، (طب القرآن حب الرحمن)، (تفهیم الاخوان فی تجویدالقرآن)، (احکام المذاهب فی اطوار اللحی والشوراب) اسملرنده‌کی عربی العباره آثاری‌ده بریرده اوله‌رق مطبوعدر.

حمزه نظاری افندی

طریقت خالدیه مشایخی فضلاسندن و سادات حسنیه‌دن بر ذات اولوب (قره‌باغ) لیدر. (آماسیه) ده مدفون شیخ اسماعیل شروانی خلفاسندندر. (١٣٠٤) تاریخنده (خرپوت) ده ارتحال ایده‌رك محبانی طرفندن (آماسیه) یه نقل ایدلدی. آثارندن تورکی وفارسی دیوانلری مطبوعدر. (نکارنامه)، (ساقی‌نامه) اسملرنده غیر مطبوع اثرلری‌ده واردر.

(خ)

خیالی احمد شمس الدین افندی

سابق الترجمه ابراهیم کلشنی حضرتلرینك مخدوم عالیلریدر. پدرینك جانشینی اولدی. (٩٧٧)

تاریخنده ارتحال ایده‌رك اب محترمی یاننه دفن ایدلدی . مرتب دیوان عارفانه‌سی و محبانه مرسول مکتوباتی واردر . برغزلندن :

مجلا ایله دل لوحن بوکون نور تجلادن
جمالن کوستر الله بو مرآت مجلادن
نظرکاه خدادر دل ولی صانمه جدادر دل
اوچار مثل هما در دل بکچر عرش معلادن

مناقب علیه‌لرینك تفصیلی مناقب کلشنیه ولمظات حلوی‌ایله تذکرهٔ شعرای آمده محرردر.

خلوصی افندی « درونی زاده محمد خلوصی افندی »

طریقت جلوتیه مشایخی علماسندن و سابق الترجمه اسماعیل حقی حضرتلرینك خلفاسندن اولوب (اوستروجه)لیدر. اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره وطننده افتا وارشاد ایله دمکذار اوله‌رق (١١٦٧) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . عقائددن مشهور (قصیدهٔ امالی) ایله (قصیدهٔ نونیه) یی تورکجه شرح ایتمشدرکه امالی شرحنك خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده مرتب دیوانچه‌سنك نسخه‌سی‌ده اسکدارده حضرت هدائی درکاه شریفی کتبخانه‌سنده موجوددر.

برغزلندن :

شها خونریز غمزهٔ‌ك زخمی بیمار اولاندن صور
پریشان خاطری دلبستهٔ دلدار اولاندن صور
خلوصی رمزی چوقدر نسخهٔ عشقك حقیقتده
اوترکیبك بیانن واقف اسرار اولاندن صور

خالد ضیاءالدین بغدادی « مولانا خالد »

طریقت نقشیه‌دن (خالدیه) شعبه‌سنك صاحبی برشیخ جذبه‌داردر. نشأتلری سلیمانیه‌ده، تحصیللری بغدادده اولوب استکمال فیضلری هندی (عبداه دهلوی)حضرتلرندندر . آثار مطبوعه‌لری دیوان عاشقانه‌لری ایله (العقد الجوهری من الکلام [١])، (شرح عقائد حاشیه‌سی

[١] شارح قصیدهٔ برئه عمرالخربوطی زاده حمید افندی طرفندن (السمط العبقری فی شرح العقد الجوهری) اسمیله شرح اولونان نسخه مطبوعدر .

سیلکوتی‌یه تعلیقات)، (رابطه رساله‌سی) ، (ارادهٔ جزئیه) رساله‌سی (جلاءالاکدار) (فرائد الفوائد)اولوب رحلتلری (١٢٤٢) ده مرقدلری شام شریفده (صالحیه) نام موقعه‌ددر. (فرائد) کماخلی حاجی فیض‌الله افندی طرفندن ترجمه وطبع اولونمشدر . مولانا جامی‌نك غزل تخمیسلرندن :

کرچه درصورت ذرات جهان جلوه کری
که درخود نماینده وکه‌در بشری
لیك چون ذات توازژنك حدوث است بری
نه‌بشر خوانمت ای دوست، نه‌حور ونه‌پری
ای همه برتو حجابست توچیزی دیکری

خواجه حسام افندی « مثنویخوان »

شهری‌الاصل واقف اسرار مثنوی برمرد معنوی‌در. استکمال فیضلری مشایخ نقشبندیه‌دن بروسه‌لی خواجه امین افندیدندر. رحلتلری (١٢٨٠)ده اولوب حضرت‌خالد جوارنده ادریس کوشکی دینلن محله‌دکی درکاهده استادی آخسخه‌لی خواجه سلیم افندی یاننه دفن ایدلدی . مثنویٔ شریفك ملاجامی طرزنده ابتدا کی بیتنی وبخاریٔ شریفك ابتداسندن اون‌بش جزؤنی شرح بیوردقلری کبی آثار امام ترمذی‌دن شمائل شریفه‌یی‌ده ترجمه بیورمشلردرکه مطبوعدر . ترجمهٔ حال عائله‌لری حالت بك طرفندن یازلمشدر.

(د)

داود قیصری

شرف الدین داود بن محمود قیصری

علماء راسخین ومشایخ واصلیندن برذات اولوب (قیصریه)لیدر . علوم آلیه‌یی کاملاً ، علوم عالیه‌یی‌ده قسماً وطنی فضلاسندن بعدالتعلم دیار مصره عزیمتله برقاچ سنه اقامت وکیجه‌یی کوندوزه قاتارجه‌سنه جهد واقدام ایله نائل مقصد اوله‌رق شرکاسی میاننده متمیز بر صورتده اخذاجازتدن صوکره مسلك قویم تصوفه سلوك ایله‌یوب شیخ کبیرصدرالدین قونوی خلفاسندن صاحب تفسیر وشارح فصوص‌الحکم (کمال الدین قاشانی) نك ارشادیله بو سلك جلیله دخی قطع مراتب معنویه ایله رتبهٔ خلافته بعدالمظهریه مسقط رأسنه عودتله نشر علم وعرفانه باشلادی.

بوائنالرده (ازنيق)ك فتحنه موفق اولان اورخان غازى ، صاحب ترجمه‌نك صيت فضلنى ايشيده‌رك (ازنيق)ه دعوتله ايلك بنا ايتديكى مدرسه‌نك مدرسلكنى توجيه بيوردى . وحضرت فاضلك حيات علميه‌سى اصل بوندن صكره انكشاف ايده‌رك برچوق تلاميذ يتشديرمك شرطيله ثمره‌دار اولدى وبووادیده تدريس وتأليف ايله اوقات كذار ايكن (٧٥١) تاريخنده ارتحال دارنعيم ايله‌دى. چاندارلى غازى خيرالدين پاشا جامع شريفى قارشيسنده اليوم (چينارديبى) دنيلن محلده مدفوندر .

آثار محققانه‌لرى :

(١) شرح فصوص الحكم : (مطلع خصوص الكلم فى معانى فصوص الحكم) اسميله مسمى اولوب اخيراً هندستانده طبع ايدلدى . بادئ اشتهارى اولان بوشرحك حاوى اولديغى مقدمه‌سى بروجه آتى اون ايكى قسمه منقسمدر. (١) وجود حق؛ (٢) اسماء وصفات حق؛ (٣) اعيان ثابته ؛ (٤) جوهر عرض ؛ (٥) عوالم كليه وحضرات خمس الهيه ؛ (٦) عالم مثاله تعلق ايدن مسائل؛ (٧) مراتب كشف وانواعى ؛ (٨) بحسب المراتب صورت حقيقت انسانيه اولان عالم ؛ (٩) خلافت محمديه واقطاب ؛ (١٠) عالم انسانيده‌كى روح اعظمك مراتب واسماسى ؛ (١١) روحك ومظاهر علويه وسفليه‌سنك حقه رجوعى ؛ (١٢) نبوت، رسالت ، ولايت .

(٢) شرح حديث اربعين .

(٣) شرح قصيدهٔ تائيهٔ ابن فارض اسمى (كشف وجوه العز لمعانى الدر) در .

(٤) مراتب التوحيد .

(٥) تحقيق ماءالحيات وكشف اسرارالظمات .

(٦) نهاية البيان ودراية الزمان [درت فصل اوزره مرتب اولوب برنسخه‌سى بشيكطاشده يحيى افندى كتبخانه‌سنده واردر .]

(٧) شرح قصيدهٔ شرح اكبرالمسمى بقرة عين الشهود .

(٨) شرح عروض اندلسى .

(٩) تفسير قاشانى‌نك بسملهٔ شريفه تفسيرنده‌كى صورت نوعيهٔ انسانيه بحثنه دائر رساله [كتبخانهٔ عمومى‌ده واردر .]

(١٠) شرح فصوص الحكم (صغير) . [كتبخانهٔ عمومى‌ده واردر.]

(١١) شرح منازل السائرين .

(١٢) رساله فى بيان احوال خضر (عليه السلام) [نورعثمانيه كتبخانه‌سنده .]

(١٣) شرح قصيدهٔ خمريه . [كتبخانهٔ عمومى‌ده واردر .]

اشبو آثاردن يالكز برنجيسى مطبوعدر .

داود خلوتى

آتى الترجمه سيد يحياى شروانى خلفاسندن (جيب قره‌مانى) خليفه‌سى جذبه‌دار بر ذات اولوب (مودورنى)ليدر . اطوار سبعه‌يى مبين عربى وتوركى لسانلريله ملمع (كلشن توحيد) اسميله منظوم وقسماً منثور اثر متصوفانه‌لرى واردر. وفاتى (٩١٣) ده مرقدى(مودورنى)ده‌در. خلفاسندن (كاشفى) مخلصلى بر شاعر فاضلك (شهرستانى)نك (ملل ونحل)ى طرزنده (تهذيب العقائد ومفيدة الفوائد) اسمنده بر اثرى موجوددر .

ده‌ده عمر روشنى

اكابر خلوتيه‌دن صاحب مقامات قدسى صفات برذات اولوب (آيدين) ليدر . بروسه‌ده علوم رسميه تحصيلى اوانده برآرالق بعض هواپيشه‌لر ايله همبزم اوله‌رق تابع هوا وهوس اولمغله برابر برده علاقهٔ صوريه بليه‌سنه كرفتار اولمش ايسه‌ده مايهٔ اصليسنك نزاهت وطهارتى سائقه‌سيله بوكبى اذواق عاديه وموقته‌دن روكردان اولوب (قره‌مان) ده ارشاد ايله مشغول اولان بويوك برادرى (شيخ علاء الدين خلوتى) نزدينه عزيمت ومرشد مشاراليهك همت ودلالتيله كرفتارى بولنديغى عوالم سفليه‌يه بالكليه اظهار ندامت ايله‌يوب تصفيهٔ باطن ايله‌مك اوزره (باكو)ده سجاده‌نشين ارشاد اولان سرخلقهٔ خلوتيان صاحب وردستار (سيد يحياى شروانى) حضرتلرينك مجلس فيض انيسلرينه دخالت واصول خلوتيان دائره‌سنده اكمال خلوت واستكمال اطواردن صوكره مأموراً بالارشاد تبريز ، كنجه ، بردعه ، قره باغده اجراى سياحتله نشر انوار طريقت ايله‌دى . (٨٩٢) تاريخنده (تبريزده) دار اخرته رحلت ايتدى. بلدهٔ مذكوره‌ده (سلچوق خاتون) طرفندن كنديلريچون بنا اولونان دركاهده مدفوندر . (آيدين)لى اولدقلرندن اشعار عارفانه‌لرنده (روشنى) تخلص بيوررلردى . حلفاسنك اكبر وارشدى شعبات خلوتيه‌دن (كلشنى) شعبه‌سنك مؤسسى اولان وظهورى اوچيوز سنه اقدم طرف مولانادن رمزاً اخبار بيوريلان ناظم (كتاب معنوى) مصرده مدفون (پير ابراهيم كلشنى)در . ديوان الهياتنك برنسخه‌سى (مغله) كتبخانه‌سنده موجوددر . اخلاقى وتصوفى منظومه‌لرندن برقسمنى حاوى اولان (آثار عشق) اسمنده‌كى اثر عاليلرينك اخيراً طبعنه همت

ایدیلدی . نعوت عارفانه‌لرندن آتیده مندرج نعت شریفلری بر چوق شعرا طرفندن تنظیر وتخمیس ایدیلشدر .

چون طوغوب طوتدی جهان یوزینی حسنك کونشی
کیم اوله سومه‌یه بو وجهله سن ماهوشی
ترك وکرد وعجم وهندیلور بونی که سن
هاشمی‌سن عربیسن مدنیسن قرشی
سنسك اول پشت وپناه ملك وانس وپری
انبیانك کوزلی سوکیلیسی خوب وخوشی
پارمغندن آقیدوب آب روان بخش روان
نیجه یوز بیك کشیدن رفع ایدیسر سن عطشی
سن امیره قول اولان هرنقدر مدبر ایسه
بندهٔ مقبل اولور مثل بلال حبشی
دیك حکمتده پشوردی چوسنی سوکیلی حق
جبرئیل اولسه نوله مطبخنك حمه کشی
اوزولور عرقی ابوجهل کبی ابتر اولور
سن ابوالقاسم ایله هرکیم ایدرسه کورشی
والضحی وردیکه واللیل اوقورم سنبلکه
روشنی وردك اوقور کل غداة وعشی

دمیر طاسه « ابو عبدالله محمد »

سابق الترجمه‌ده عمر روشنی حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب (کوتاهیه) جوارندندر. برای تحصیل (مصر) ه کیتدیکی زمان روشنی خلفاسندن (حسن عینتابی) ایله مشایخ مصردن (احمد بن عقبه) نك صحبتلریله مشرف اولدقدن صوکره اکمال طریقت ایچون (تبریز) ده حضرت روشنی‌یه کیده‌رك اخذ اجازه ایله (مصر) ه عودت و جوار (قاهره) ده یتشدیردیکی بر خرمالقده بنا ایتدیکی زاویه‌ده نشر طریقته مبادرت ایله‌دی . (٩٣٥) تاریخنده ارتحال ایده‌رك بنا کرده‌سی اولان زاویه‌یه دفن ایدلدی . (شیخ عطار) ك (منطق الطیر) ندن بر حکایه‌یی انفسه تطبیق ایتمك شرطیله (جمع الاسرار و کشف الاستار) اسمنده بر اثر تصوفیلری واردرکه

برنسخه‌سی (امیرسلطان) خلفاسندن اولوب (آلاشهر) ده مدفون (شیخ سنان) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی برده فقهدن اشباه حاشیه‌سی واردر .

داود بن شیخ محمد افندی

طریقت خلوتیه فضلاسندن بر ذات اولوب (قسطمونی) ملحقاتندن (کره) دندر . سلطان ابراهیم بن احمد خان معاصری‌در. (هدی یهدی المضلین الی الحق والاحکام والشرایع) اسمنده عربی العباره بر جلد تفسیری واردر .

دوکوملو بابا « دوکوملو حافظ مصطفی بابا »

مجاذیب الهیه‌دن باهرالکرامة بر ذات اولوب (آماصری) لیدر . بدایت حالنده لاز احمد پاشانك امامتنده بولونمش ایدی ایفای حج شریفدن وطریقت نقشبندیه‌دن استخلافدن صوکره کندیسنی حال جذبه استیلا ایله‌دیکندن همان دوکومدن عبارت البسه کیر و دائما النه کچن ایپلری سیجملری دوکومله‌یوب صاریغنه البسه‌سنه باغلادیغیچون استانبولده (دوکوملو بابا) نامیله شهرت بولمشدی . قبری سلطان احمد جامع شریفی قارشوسنده‌کی درکاهده‌در. (٨٣) یاشنده (١٢٨٣) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (الا ان اولیاء الله لاخوف علیهم ولاهم یحزنون) آیت کریمه‌سی تاریخ وفاتنه مصادف اولدیغی کبی (عاش سعیداً ومات شهیداً) ترکیبی ایله :

چلهٔ هستیٔ پیچیده آچیلدی چوزیلوب ٦٧٠
حقه ربط ایله دلن کوچدی دوکملی بابا ٦١٣ / ١٢٨٣

بیتی و (علائق عقده‌سن چوزدی دوکملی قید هستیدن) ١٢٨٣ مصراعی تاریخ وفاتی مبین معنیدار تاریخلردندر. مناقبی کمال پاشا مرحوم طرفندن (کمالنامهٔ دوکوملو بابا) نامیله ایکی جلد اوزره نظماً تحریر ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی سلیمیه کتبخانه‌سنده واردر .

(ذ)

ذاکر زاده عبدالله افندی

سابق الترجمه شیخ اسماعیل حقی‌نك (سلسله نامهٔ جلوتی) نامنده‌کی اثر مطبوعنده : (ارباب ذکرك دلپسندی ذاکر زاده عبدالله افندی) وصفیله توصیف بیوردیغی ذات عالیدر.

حضرت هدائی خلفاسندن اولوب جانشینلری اولان بالیکسرلی دزدار زاده احمد افندینك خلیفه‌سی و آت پازاری عثمان افندی ایله سلامی علی افندینك مرشد اکرملریدر. پدر عالیلری حضرت هدائی‌نك ذاکر باشیسی اولوب حضرت مشارالیهك اکثر الهیاتی بسته‌له‌مشدر .

صاحب ترجمه عبدالله افندی علی پاشا زاویه‌سنه شیخ فاتح جامعنه واعظ تعیین اولوندی . (شیخ الواصل) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (١٠٦٨) تاریخنده اسکدارده ارتحال ایده‌رك قره‌جه احمدده مسکینلر تکیه‌سی آرقه‌سنده‌کی بویوك مقبره‌نك اورتاسنه دفن ایدلدی . دیوانچه تشکیل ایده‌جك قادار اشعار و الهیاتی واردر . ازجمله :

الهی فضل و لطفکله بکا بر فتح باب ایله
ایریشدیر وحدت ذاته قولك نعم المآب ایله

وجودم نسخه‌سین یازدك ید قدرتله چون یارب
سنك ذات و صفاتکدن عبارت بر کتاب ایله
سنك عاشقلرك آلسین ضیامی آفتابمدن
هلال قلبنی یارب اولارك ماهتاب ایله

قبول ایله قولك بیچاره‌نك حاجاتنی لطف ایت
کریما محض فضلکله آنی سن کامیاب ایله

ذاتی سلیمان افندی

عرفاء شعرادن و شیخ اسماعیل حقی خلفاسندن اولوب (سجل عثمانی) ده بروسه‌لی اولدیغی محررسه‌ده (مفتاح المسائل) مقدمه‌سنده (کلیبولی) دن اولدیغنی بیان ایدییورلر. مؤخراً جوارنده‌کی (کشان) [١] قصبه‌سنه هجرت ایله‌دی. متصوفانه اشعارینی حاوی اولان دیوانیله (سوانح النوادر فی معرفة العناصر) رسالهٔ منظومه‌سی دیوانیله بر یرده مطبوعدر . منثور اوله‌رق (٢٣) اسئلهٔ متصوفانه‌یه جوابنامه‌سی و (اسکدار) ده (آطلاما طاشنده سلیم اغا) کتبخانه‌سنده (مفتاح المسائل) اسمنده بر اثری واردر . وفاتی (١١٥١) تاریخنده قبری کشانده‌در .

[١] مرتب دیوانیله (وصل آباد) اسمنده بر منظومه‌سی اولان و (١١٨٠) کسورده وفات ایدن (ذهنی محمد سعید) افندی‌ده (کشان) دن نشأت ایدن شعرادندر .

غزل

دلا کیفیت عشقی یورومیخور اولاندن صور
ایچوب وحدت شرابنی ابد مخمور اولاندن صور

صاقین سن سر عرفانی مظاهر اهلنه صورمه
آنی انجق معارفله دولوب پرنور اولاندن صور

اکر ماهیت لطف ایله قهرن بیلمك ایسترسه‌ك
آنی واردرد ایله ایوب کبی مشهور اولاندن صور

فنا اربابنك کیفیتن بیلمك ایسه مقصود
لباس معرفت ایچره کیروب مستور اولاندن صور

انا الحق سرینی ذاتی ریاست اهلنه صورمه
انی سن دار دلداره بوکون منصور اولاندن صور

سوانحندن :

طلوع ایتدی ینه انوار وحدت — کوروندی کوزلره انواع قدرت
جهانی سرتسر طوتدی ضیاسی — قورولدی عالمك رسم و اساسی
احددن واحدیت اولدی ظاهر — چون اول نور خفیدر اولدی باهر

ابیاتندن :

بو میقات محبتده کین احرام تجریدی — سزادر ذاتیا اکا وصال کعبهٔ علیا

مرشد عالیلری شیخ اسماعیل حقی نك :

بر الف بول مکتب عرفانده اول بابی صور
قد خمیده ایله‌یوب یا کبی آندن بابی صور

مطلعلی قصیده‌سنی‌ده مفصل بر صورتده شرح ایتمشدرکه بر نسخه‌سی طرف حقیرانه‌مدن استانهٔ هدائی کتبخانه‌سنه اهدا قیلنمشدر .

شاهدی مرحومك (کلشن وحدت) منظومه‌سنی‌ده شرحه باشلامشلرسه‌ده اتمامنه عمری وفا ایتمدیکندن آتی الترجمه فخری افندی اکمال ایتمشدر .

خلفاسندن اولوب (ادرنه) ده صاری جامع شریف قارشوسنده‌کی مدرسه حذاسنده مدفون (ادرنه) لی (ثنائی علی) افندینکده مرتب دیوانی واردر .

زکائی مصطفی افندی

شعرای عثمانیه وعرفای شعبانیه‌دن اولوب اسکدار محافظی میرمیراندن بروسه یکیشهرلی ابراهیم بکك مخدومی‌در . سیاولی شیخ حسن افندیدن تکمیل طریقت ایله‌دی . استانبولده طوپ قاپی جوارنده کورکجی باشی احمدشمس‌الدین محله‌سنده‌کی پیرامی سنان درکاهی مشیختنه تعیین اولوندقلری زمان تبرکاً سنانیه مشایخندن چوقه‌دار محمد افندیدن ده استخلاف ایتدی . اشعار متصوفانه‌سنی جامع اولان دیوانی مطبوع ومشهوردر . وفاتی (هوایله عارف ذکائی عزم لاهوت ایلدی) مجوهر مصراعك دلالت ایتدیکی (١٢٢٧) تاریخنده ومرقد عالیلری ماراليان درکاهده‌در .

برنعتندن :

کل وجودك آتش عشق حبیب‌اللهه یاق
چشم قلبی اول ضیادن فتح ایدوب مولایه باق
سینه‌ك ایچره نور ذکریله اویاندر برچراغ
اوچراغك شعله‌سیله کورونه دیدار حق
نورفخر عالمه ایله توجه دائما
ماه قلبك ایده انکشت عنایت ایکی شق

ابیات عارفانه‌لرندن :

جان ایله کوش ایله اشیاده انا الحق نعره‌سن
دیدهٔ عبرتله باق هرذره برمنصوردر

ذکائی بومرایاده کورن اولدر کورینن ده
مظاهر کثرتیله وحدت ذاته خلل کلمز

برمرثیه‌سندن :

اولیادن یوجه‌در شاه شهیدك پایه‌سی — قاب قوسین او ادنادن آلنمش مایه‌سی
یثرب وبطحاده خورشید تجلی برق اوروب — کربلا طوپراغنه دوشدی اونورك سایه‌سی

حضرت نصوحی‌نك (رسالة الولدیه) سنی شرح ایتمشدرکه غیر مطبوعدر .

(ر)

رمضان افندی (رمضان مخفی)

طریقت خلوتیه شعباتندن (رمضانیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان پیر مکرم اولوب (آفیون قره حصار) لیدر. اکمال تحصیلدن صوکره استانبوله کله‌رك ارشاد عاشقین ایله مشغول اولدیلر. (رضاء پاك) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٢٥) تاریخنده رحلت بیوروب قوجه مصطفی پاشا جوارنده‌کی درکاه عالیلرینه دفن اولوندیلر. مخفی مخلصلی بعض الهیات عارفانه‌لری واردر . بعضیلری مطبوع شرح عقائد شرحنی [*] بوذاته نسبت ایدرلرسه‌ده ذکری سبق ایدن شیخ رمضان بهشتی نکدر . الهیات عاشقانه‌لرندن :

مخفی بوکون کوزله‌یوب — کیردی یوله عشق اوزله‌یوب
عاشقلرین جمع ایله‌یوب — کیتسون بوکون هو هو دیو

بوطریق رجالندن حسین رومی خلفاسندن قسطمونیلی (حسن وصلت) افندینك‌ده مرتب دیوانی واردر . دیوانی مطلعندن :

سر بسم‌الله ایله فتح زبانم ابتدا
لی مع اللهك خطابیدر نهانم ابتدا

عهد ومیثاقم ازلدندر رضاسی بندینه
باغلایان اول‌دست قدرتدر میانم ابتدا

رجب بن شیخ ابراهیم جمال‌الدین سیواسی

شمس‌الدین سیواسی حضرتلرینك برادر زاده‌سی ودامادی وخلیفه‌سی عالم برذاتدر . مؤلفاتی غیرمطبوع اولوب بعضیلری شونلردر. عربی العباره (نجم الهدی فی مناقب الشیخ شمس‌الدین ابی الثناء) ایله ، (اسماء الاصول) ، (نورالهدی) ومجموعهٔ الهیات‌در . سیواسده حضرت شمس‌الدین درکاهنده مدفوندر .

رشادی محمد افندی

آتی الترجمه قره‌باش ولی خلفاسندن عارف برذات اولوب مرتب دیوانیله تصوفه متعلق رسائلی واردر. (١١١٦) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . الهیاتندن :

کل خیر اول ای مجاهد فی سبیل — مرشد ایله ایریشیلور مولایه
بولمامشدر حقی کیمسه بی دلیل — رهبر ایله بیل واریلورمولایه

[*] اواخر عمرنده بروسه‌ده چلبی سلطان محمد خان غازی مدرسه‌سی مدرسی ایکن وفات ایدن معلم بایزید ثانی (بولو) لو (صلاح‌الدین) افندینك‌ده بر (عقائد نسفیه) حاشیه‌سی واردر .

رؤفی سید احمد اسکداری

طریقت خلوتیه شعباتندن (رمضانیه) شعبه‌سی مشایخ کرامندن اسکدارده سلامسز محله‌سنده سلامی علی افندی جامعی حظیره‌سنده مدفون کوستندیلی علی افندی خلفاسندن عالم وعارف بر ذاتدر . (١١٧١) ده ارتحال ایده‌رك طوغانجیلر قربنده فاتح یمن سنان پاشا جامعی حریمنده ودیعهٔ خاك فنا قیلندی . (قرةالعیون) اسمنده تورکجه رساله‌سیله الهیات عارفانه‌لرینی جامع دیوانلری واردرکه ایکیسی‌ده غیر مطبوعدر . الهیاتندن :

چالیش رؤفی لمعه آل   کیتسون ضمیرکدن جدال
کل وحدتك بحرینه دال   عمانه کل توحید ایله

(غلطه) مولویخانه‌سی کتبخانه‌سنده (١١٦٠) تاریخنده مؤلف ٦٦ مجلس اوزره مرتب موعظه‌دن عربی‌العباره (مجالس) ی واردر .

رفعت افندی « حافظ احمد رفعت »

مشایخ قادریه علماسندن بر ذات اولوب شهریدر . (١٢٦٩) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك (حکیم اوغلو علی پاشا) جامعی حظیره‌سنده شادروان یاننه دفن ایدلدی . حدیث وتصوف ایله تاریخك تراجم احوال شعبه‌سنده بهره‌سی واردر . (نفحةالریاض العالیة فی بیان طریقةالقادریة) اسمنده‌کی تورکجه اثر کبیرنده سلوك وآداب طریقتله رجال قادریه‌نك تراجم احوالی محرردر . تورکجه تعبیرنامه‌سیله مناسك حجی وعلم حدیثدن ایکی اثری ورسالةالتاجیه‌سی واردر . شیخ اکبرك (رسالةالخلوت) ی ایله شهاب‌الدین سیواسینك (جذاب‌القلوب) نی‌ده ترجمه ایتمشدر . (طریق‌العارفین) اسمنده آریجه رساله‌سی‌ده موجوددر . آثارندن یالکز (مناسك حج) رساله‌سی مطبوعدر .

رستم افندی « محمد رستم راشد افندی »

طریق نقشبندی فضلاسندن بر ذات اولوب (سیواس) لیدر . (مولانا خالد بغدادی) خلفاسندن (عبدالفتاح) افندیدن مستخلفدر . (١٢٨٠) تاریخلرنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی. یکرمی‌یی متجاوز رسائلی اولدیغی مرویدر . (١٢٤١) تاریخنده تألیف ایتدیکی عربی‌العباره

خط دستیله محرر (اسماء حسناء) شرحنده هر اسم شریف شرحنك نهایتنده (خط عارف) افاده‌سیله عارفانه اقوالی مندرجدر. (١٢٧٦) تاریخنده جمع وترتیب ایتدیکی طرق علیه سلاسلنی مبین اولان طومار شکلنده‌کی اثری مطبوعدر .

روشن افندی « مودانیه‌لی زاده محمد روشن توفیقی افندی »

مودانیه‌لی زاده بویوك روشن افندینك حفیدی اولوب استانهٔ جلوتی سجاده نشین‌لکنده ومجلس مشایخ ریاستنده ایفای خدمات ایله‌دی. (١٣٠٩) ده ارتحال ایده‌رك تربهٔ جناب هدائی تمه‌سنه دفن ایدلدی. عرفا وارباب دانشدن بر ذات ایدی. علم موسیقی‌ده‌ده بهرهٔ کلی صاحبی اولدیغندن پك چوق الهیات بسته‌له‌مشدر . (فضائل رمضان)، (فضائل محرم) رساله‌لریله ٤٠ مجلسدن مرکب مواعظه متعلق بر مجلسی (واقعات هدائی) دن التقاط ایتمك شرطیله میدانه کلن (سلوك جلوتیه رساله‌سی) ومجموعهٔ الهیاتی واردر . آثاری غیر مطبوعدر .

عشق ردیفنده بر غزلی :

شهر دلده ایتمکه عشاقه دیوان عشق
قوردی اقلیم وجودده تختنی سلطان عشق
جمع ایدوب عاشقلری صحرای عشقه سوبسو
هر برینه ایتمکه بیك ناز ایله فرمان عشق
چون اوطورمش تخت استغناسنه اول پادشاه
هر نکهده اولمه‌ده افتادکان سوزان عشق
اللری باغلی حضورنده دورور بیچاره‌لر
منتظردر هر بری ایسترکه بر احسان عشق
نیله‌سون دنیا وما فیهایی عاشق نیله‌سون
دائما مقصودی آنك وصلت جانان عشق
وصف اولونماز حالت عشقك دمی بر وجهله
ظاهرا کریان وسوزان معنوی خندان عشق
شمع حقده محو ایده کور کندینی پروانه وش
ایتمه روشن بلبل شیدا کبی افغان عشق

پدری سیدعبدالرحمن‌نسیب افندی‌ده ارباب دانشدن برذات اولوب سید مخلصلی دیوانچه‌سیله سلوك جلوتیه‌یه دائر رساله‌سی واردر .

(ز)

زهری احمد افندی

طریقت خلوتیه‌نك (سنانیه) شعبه‌سی مشایخ کبارندن مجاهد برذات اولوب (نوره‌قوپ) لیدر. حریری زاده سیدکمال افندی مرحومك (تبیان) نده قیصریه‌لی اولدقلری محرردر. (۱۱۶۵) تاریخنده سلانیکده ارتحال ایده‌رك بنا کرده‌لری اولان والیوم (پازار تکیه‌سی) دنیلن درکاهه دفن ایدلدیلر. مرشد عالیلری سلانیکده (یعقوب پاشا) درکاهنده مدفون سلانیکلی (سلیمان) افندی‌در. مناقب علیه‌لری شعرا فصلنده مذکور (صالح لطفی) افندی طرفندن (گلشن کرامات) اسمیله تحریر ایدلمشدر. الهیات عارفانه‌لرندن :

طریق حقه کیردکسه عزیمت راه یاباندر
کوکل شهرینه ایردکسه غنیمت حد وپایاندر
طلبکارسه‌ك دل آرایه نظر قیل شرع غرایه
جهد قیل حکمن اجرایه شریعت بحر عماندر

(س)

سنبل افندی « سنبل یوسف سنان افندی »

طریقت خلوتیه شعباتندن سنبلیه شعبه‌سنك مؤسسی اولان پیر اکرمدر. (رسالة الاطوار) ایله دوران صوفیه وسماعك حلنه دائر (تحقیقیه) نامیله [٤] بری عربی دیکری ترکی ایکی رساله‌لری وبرقاچ الهیات عارفانه‌لری واردرکه جمله‌سی غیرمطبوعدر. مسقط رأسلری مرزیفون جوارنده‌کی (بورلو) اولوب مرشد عالیلری اولان (جمال خلوتی) دن صوکره مدت مدیده استانبولده قوجه مصطفی پاشا درکاهنده ارشاد عباد ایله مشغول اولدیلر. رحلتلری (ایلدی بستان زهدك سنبلی مأوایه عزم)، (جانینه سنبل سنانك فاتحه)، (نوراوله سنبل سنانك قبری هپ) مصراعلریله (استادعشق) و (فیض الٓهی) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (۹۳٦) ده اولوب قبر مبارکلری بودرکاه شریفده‌در. علوم رسمیه‌یی افضل زاده‌دن اخذ ایتدیلر.

[٤] مرکز افندی خلفاسندن اولوب مولدی اولان کوتاهیه قراسندن (چاودار - قالبورجی) قریه‌سنده (۹۷۸) ده وفات ایدن شیخ بشیر افندینك وسلطان محمد بن ابراهیم زمانی خلوتی مشایخندن (ابراهیم بن محمد نیکساری) نکده (برهان الالحان فی حکم التغنی والدوران) اسمنده بووادیده تورکجه مفصل اثرلری وحیدر زاده (فیضی کفه‌وی) نکده بررساله‌سی واردر.

الهیات عارفانه‌لرندن :

سرای وحدت اولمشکن مقامم ‌ ‌ ‌ بو کثرت عالمن سیرانه کلدم
چوبردر سنبلی معروف وعارف ‌ ‌ ‌ ایدوب دعوی دیمه عرفانه کلدم

دیکر :

همای عشقی صید ایتمك دیلرسه‌ك ‌ ‌ ‌ دل ویرانه‌مه کل کیم یتاقدر
کل ای سالك دیه‌م بر سوز که حقدر ‌ ‌ ‌ ایشیدر حقی شول کیم حق قولاقدر

مطلعلی نطق عالیلری زمانمز عرفاسندن جبار زاده عارف بك طرفندن شرح ایدلمشدر.

حق عالیلرنده سویله‌نن ابیاتدن :

خلقهٔ توحیدی فرض ایتسه‌ك اکر برکلستان
بر کل صد برکیدر اول کلشنك سنبل سنان

خطاط شهیر حافظ عثمان افندی بو خانقاه شریف حظیره‌سنده مدفوندر. ارتحالی (۱۱۱۰) در.

سماعی محمد ده‌ده افندی «سلطان دیوانی»

طریقت مولویه‌نك رکن رکینی اولمالریله نزد مولویانده موقع مخصوصلری پك عالیدر. رحلتلری (۹۳٦) تاریخنده مرقد شریفلری (قره‌حصار صاحب) ده‌در. شعرلرنده (سماعی) تخلص بیورمشلردر. دیوان کبیر مولانایی اشارت معنویه ایله شرقدن کتیردکلری ایچون منتسبین مولویه آراسنده (سلطان دیوانی) شهرتیله بنامدرلر.

وفاتلرینه سویله‌نن : (بقا ملکینه چکدی عسکرین سلطان دیوانی) تاریخی معنیداردر. زیرا وفاتلرینی متعاقب برچوق محبانی پیرولری اولمشدر.

ابیات عارفانه‌لرندن :

بلا دلدندر اول دلدار الندن دادمز یوقدر
کوکلدندر شکایت کیمسه‌دن فریادمز یوقدر

بیتی اسرار ده‌ده تذکره‌سنده مسطور اولان مسدسلرینك نقراتیدر.

سینه چاك یوسف سنان الدین مولوی [۱]

کبرا و عرفای مولویه‌دن اولوب (واردار یکیجه‌سندندر) مقدمهٔ فیضلری (ابراهیم گلشنی) حضرتلرندندر. سائقهٔ عشق و محبتله بلاد عربی دولاشدقدنصوکره اولا ادرنه مولوی درگاهنده بعده درسعادتده (سودلیجه) محله‌سنده ارشاد طالبین ایله مشغول اولمشلردر. تألیف عارفانه‌لری مشهور و مطبوع (جزیرهٔ مثنوی) ایله (منتخبات ربابنامه) و (نظیرهٔ محمدیه) دن عبارتدر. برادری اولوب (الشیخ) کلمه‌سنك دلالتی اولان (۹۴۱) ده وفات ایدن صاحب دیوان (بابا حیرتیٔ گلشنی) ایله برابر (سودلیجه) ده مدفوندرلر . رحلتلری (انسان شیرینکار) ترکیبنك دلالتی اولان (۹۵۳) تاریخنده‌در. (جزیرهٔ مثنوی) درویش علمی طرفندن شرح ایدلمشدر.

ابیاتندن :

کیمنك دنیا مرامی کیمنك عقبادر
یوسفك سنسنك مرامی ایکی عالمده فقط

ارباب محبت بزی یوسف بیلور اما
اصحاب حسد کوزینه‌ای دوست سنانز

سرخوش بالی افندی

رجال خلوتیه‌دن قاسم چلبی خلفاسندن (۹۵۲) ده رحلت ایدن قره باش شیخ رمضان افندیدن مستخلف اولوب پدری آماسیه‌لی کندیسی مولداً (تیره) در . سرمست جام توحید اولدقلریچون سرخوش وسکران نامیله یاد اولونمشلر ایدی. آثار عارفانه‌لری غیرمطبوع (شرح فصوص) وسائره اولوب شعرده قوللاندقلری مخلصی (جوهری) در . مدفنلری استانبولده آغا یوقوشی باشنده قورشونلو تربه جوارنده (آلتونجی) [۵] زاویه‌سنده اولوب رحلتلری اولان(۹۸۰) تاریخنی مبین: (فناجامی ایله بالی افندی مست ایدی کچدی) مصرعی تربه‌لرنده منقوشدر.

اشعار عالیلرندن :

عز ایسه مقصود اکرای یوزی مصباح آلنی نور
منطقك حکمتدن ایت ایتمه عوام ایله کلام

---

[۱] سنك مزارنده محرر بیت :

غریبم دردناکم سینه چاکم
سراسر روح پاکم گرچه خاکم

[۵] علامهٔ (ابن کمال) ك جدی کمال پاشا ایله پدری (سلیمان بك) بو زاویه اتصالنده‌کی مسجد حظیره‌سنده مدفوندرلر .

سلامی مصطفی افندی

طریقت زینیه مشایخ عارفیننden اولوب (ایزنیق) لیدر. اکمال تحصیل و سلوکدن صوکره درسعادتده رحلتله فاتح وسلیمانیه جامع شریفلری کرسی شیخلکنده، مؤخراً سلطان سلیم قربنده‌کی شیخ یاوصی درگاهی پوست نشینلکنده ایفای خدمت ایله‌دی . (۹۹۳) تاریخنده ارتحال ایده‌رك ادرنه قپوسی خارجنده‌کی (امیر بخاری) تکیه‌سی حظیره‌سنه دفن ایدلدی. طرز قدیم کتابت اوزره یازلمش (دلائل الهدی) اسمنده منثور اثریله منظوم (حدیث اربعین) شرحی واسماء حسنی شرحنی مبین (رسالة الرشاد فی تحقیق سبیل السداد) اسمنده تورکجه بر اثری ومولد شریف منظومه‌سی واردر .

سید سیف الله قاسم افندی

سیلیوری قاپیسی خارجنده مدفون کبار مشایخدن سید نظام الدین حضرتلرینك مخدوم عالیلری اولوب سابق الترجمه (ابراهیم امی سنان) حضرتلرینك اخص خلفاسندن وزمرهٔ عاشقیندن برذات عالیدر . (معراج المؤمنین) ، (سلسلهٔ طریقت) ، (سلسلهٔ نسبیه) ، (جامع المعارف) ، (اطوار سبعه) ، (شرف سیادت) ، (معدن المعارف) ، (اسرار العارفین) ، (سیرسلوك) ، (دیوان) اسملرنده‌کی آثار عارفانه‌لرینی حاوی اولوب جمله‌سی بریرده مطبوع اولان کلیاتلریله (مفتاح وحدت وجود) ، (تاجنامه) نامنده‌کی اثر منثورلری مطبوعدر . (قضاء حق) و (یامفخر الاولیا) ترکیبلرینك دلالت ایتدیکی (۱۰۱۰) تاریخنده ارتحال ایله‌دیلر. قبر عالیلری مولدلری اولان استانبولده سیلیوری قپوسی جوارنده امیرلر محله‌سنده‌در.

ابیات عالیلرندن :

نان ایچون مدح ایله‌مه نادانی نادانلق بودر
خیبر نفسك هلاك ایت شاه مردانلق بودر

الهیات عارفانه‌لرینك اك مشهوری :

بو عشق بحر عماندر   بوكا حد وكنار اولمز
دلیلم سر قرآندر   بونی بیلنده عار اولمز

سوره کلدك ازلیدن   پیرم محمد علیدن
شراب لایزالیدن   ایچنلرده خمار اولمز

اکر عاشق ایسه‌ك یاره صاقین آلدانمه اغیاره
دوش ابراهیم کبی ناره بو کلشنده یانار اولمز
قیامز سه‌ك باشه، جانه ایراق طور کیرمه میدانه
بو میدانده نیجه باشلر کسیلور هیچ صورار اولمز
حق ایله حق اولانلره کندی اوزون بیلنلره
دوست یولنده اولنلره قان بهاسی دینار اولمز
باق شو منصورك ایشنه خلقی اوشورمش باشنه
انا الحقك فراشنه دوشنلره تیمار اولمز
سیف الله سوزنده مستدر شیخندن آلدیغی دستدر
دیوانه‌را قلم نیستدر نه سویلسه قانار اولمز

بو غزل بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر .

سنان افندی « عالم سنان افندی »

طریقت خلوتیه‌نك (عشاقیه)شعبه‌سی مشایخی فضلاسندن برذات اولوب (موغله) کویلرندن (لینه) لیدر . علم حدیثدن مشهور (مصابیح) ی ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (موغله) کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . بو اثرده (۳۰) سنه (کلیبولی) قربنده‌کی (بولایر) ده اقامت ایله‌دیکی مندرجدر . نهایتنده‌کی منظومه‌نك بر بیتی نقل ایدلدی :

دیار منتشادن درکه لینه خاکیدر خاکم
حسام الدین فقیه اوغلو سنان آدم ابو التقصیر

(اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده‌ده منظوم بر عقائدی واردرکه خاتمه‌سی :

مشایخدن بودر نقل وروایت
کوتوردم تورکی دیلجه قیل درایت
کزوب مصر وحلب شام وعراقی
بولونمایه بو نسخه اتفاقی
کلیبولی بولایردن سنانی
دعاء خیر ایله یاد ایت سن آنی

بودر .

آنی الترجمه (قول اوغلو) نك مرشدیدر . کندیسی‌ده (ممی جان) افندی خلفاسندن (کلیبولی) لی (عمر قریچی) افندیدن مستخلفدر .

سکونی محمد افندی

خلوتیه مشایخی فضلاسندن اولوب (مودورنی) لیدر . علوم رسمیه‌یی اکمالدن صوکره حضرت (نیازیٔ مصری) دن اخذ فیض ایله‌مشلردر . کلیبولی مفتیسی ایکن زیارت قصدیله بروسه‌یه کلدکلرنده (اوله ساکن عرش روح سکونی) مصرعنك دلالتی اولان (۱۱۰۳) تاریخنده ارتحال ایلدی . دوه‌جیلر مزارلغنده مدفوندر . مؤلفاتی: (دره) اسمیله قصیدهٔ برئه‌یه یازدقلری نظیره‌یه (غره) نامنده‌کی شرحلریله مولانا جامی ومولانا عصام ارالرنده‌کی تعریضاته (فوائد علیه) اسمیله یازدقلری بر فیصلنامه‌دن عبارتدر . دره‌لرندن :

امن تشوق احباب بذی سلم
تجری دموعك من عینك کالقلم

سکسان بش بیتلی عربی العباره بر نعت شریفی‌ده واردر .

۱۱۳۶ تاریخنده قصیدهٔ برئه‌یه (وردة الملیح فی شرح بردة المدیح) اسمیله شرح یازان (محمد بن مصطفی) افندی‌ده (مودورنی) دن یتیشن ارباب دانشندندر .

سلامی علی افندی [۱]

مشایخ خلوتیه کبارندن برذات اولوب منتشانك (قوزیاقا) کویندندر . اختلاف مشارب نتیجه‌سی اوله‌رق حضرت مصری ایله بینلرنده بعض مکاتیب تعاطی اولونمشدر . تصوفه متعلق مطبوع رساله‌لری ایله متصوفانه بعض الهیاتی واردر . اسکداراده (سلامسز) ، (آجی بادم) (بولغورلی) جامعلریله بروسه‌ده چلبی سلطان محمد جامع شریفی جوارنده‌کی درکاه آثار خیریه‌لرندندر . رحلتلری (خطاب الست) ترکیبنك دلالتی اولان (۱۱۰۴) تاریخنده، قبری اسکدارده (قیسیقلی) ده بنا کرده‌لری اولان جامع شریف قربنده‌در .

---

[۱] اخص خلفاسندن اولوب (۱۱۵۸) ده وفات ایده‌رك اسکدارده بازار باشی محله‌سنده بنا ایتدکلری درکاهه دفن ایدیلن کوتاهیه‌لی فنایی علی افندی‌ده عرفادن برذاتدر. فنایی مخلصلی الهیاتی واردر. برالهیسندن : یا الهی آستانك خسته‌یه دار الشفا شربت وصلك ایچنلر بولدی هر درده دوا

سزائی حسن افندی [١]

طریقت کلشنیه‌نك کل رعناسی تعبیرینه‌سزا اولان بومرد خدانك نشأتی (کوردوس) [٢]دن اولوب تفیضلری (ادرنه) ده‌در. شعرلری الحق عارفانه وشاعرانه‌در. (سزائی) لقبنی حضرت مصری نیازی تلقیب ایله‌مشدر. رحلتلری (قدسه پرواز ایلدی روح سزائی کلشنی)، (قطب ایکن کوچدی سزائی رحمة‌الله علیه) ، (دیدی هاتف سزایی رحلت ایتدی) مصرعلرینك دلالتی اولان (١١٥١) ده، قبرمبارکلری ادرنه‌ده نام عالیلرینه منسوب درکاهده‌در. مرتب ومطبوع دیوان حقایق بیانلرندن بشقه (مکتوبات) عارفانه‌لری مشهور ومطبوعدر . بعض ارباب دقت اشعارینك لطافت وروحنوازلغی جهتیله مشارالیهی عثمانلیلرك حافظ شیرازیسی مقامنده تلقی ایدرلر. حضرت مصری‌نك : (خلق ایچره برآیینه‌یم هرکس باقار برآن کورر) مصرعیله باشلایان غزل عارفانه‌لرینی شرح بیورمشلردرکه دیوانلری نهایتنده مطبوعدر. خلفاسندن (محمدفقری قریمی) ده عارف برذات اولوب (منازل السائرین) ی ترجمه ایتمشدر .

ابیات عارفانه‌لرندن : [٣]

شاهد غیبی تجلی ایله‌دکجه بی‌حجاب — چاك ایدر عاشق اوشوقیله وجودی جامه‌سین
مردکامل شرفن برتر ایدرغربتده — قدری آرتار کهرك چیقسه اکر کانندن

غزل آتی الکمشهور غزلیات عارفانه‌لرندندر :

آدم معنایی مرآة ایله ینلر ظاهرا — سیر ایدر اللهی خلقده خلقی ده اللهده
سعی ایدوب قوللقده محواول صدقله کیم لاجرم — عبدمخصی شاه ایدرلر بواولو درکاهده
بادهٔ انکوره ال صونمام بو بزم فانیده — بولمشم جام محبت نشئه سن بن آهده
صانمه منزلده قرار ایدن اولور اهل کمال — ای سزائی کامل اولدر کوله دائم راهده

نعوت عاشقانه‌سندن :

(حضرت حقك حبیبی سوکیلی بردانه‌سی — اولدیغیچون اولدی عالم حسننك دیوانه‌سی)

---

[١] حضرت سزائی خلفاسندن اولوب کندی وفاتنه [مات من العشق حسیب] تاریخنی سویله‌ین خیره بولی‌ده اسمنه مضاف جامع شریف حظیره‌سنده مدفون اولان چورومی زاده (محمدحسیب بك) ده‌صاحب دیوان شعرادن عاشق برذات اولوب سلسلهٔ کلشنی‌یی (کلشن ابرار) نامیله سلك نظمه چکمشدر. بنه بوراده مدفون (محوی) افندی‌ده خلفای سزائیدن صاحب دیوان برذاتدر .

[٢] شیمدیکی [قورینت] شهرینه اسکی عثمانلیلر طرفندن ویریلن اسمدر .

[٣] (قلم صنع ازل هرنه‌که تحریر ایتدی — قید ایدوب صحف ابدده آنی تقریر ایتدی) مطلعلی غزل عارفانه‌لری شرف‌الدین افندی طرفندن عارفانه برصورتده شرح اولونه‌رق طبعنه همت ایدلمشدر . (آدم همین بوبزم دلارایه برکلیر — سرجمال یاری تماشایه برکلیر) مطلعلی غزل عارفانه‌لری ده خواجهٔ عرفام حریری زاده شیخ سید کمال‌الدین افندی مرحوم طرفندن محققانه برصورتده شرح اولونمشدر .

عاشق یونسك : علم وشفاعت کانی — عالملرك سلطانی
عاشق یونسك جانی — سنسین یارسول‌الله

بیتنی فاضل شهیر جودت پاشا مرحوم ادبیات عثمانیه تدریسی اثناسنده (هم منثور هم منظوم اوله‌رق سویلنمش کوزل سوزلردر) دیه‌رك تقدیر ایتمشدر .

سنان امی « محمد سنان امی »

طریقت خلوتیه‌نك (یکیت باشی) شعبه‌سی کبارندن عارف برذات اولوب (قونیه) ولایتی داخلنده‌کی (المالی) دندر . (قطب المعانی) اسمنده تورکجه منثور براثریله مرتب دیوانی واردر. دیوانی مطبوعدر . خلیفهٔ ارشدلری (نیازی مصری) دیوانده‌کی (الله الله دیدی وقلدی بقایه ارتحال) مصراعنك ناطق اولدیغی (١٠٧٥) تاریخنده (المالی) ده عازم داربقا اولدی .

دیوان مذکورده :

دوست ایللرینك منزلی که عالی کوروندی
دردلولره درمان اولان المالی کوروندی

بیتیله باشلایان الهی‌ده‌کی المالی صاحب ترجمه‌نك مسقط رأسی اولان قصبه‌در .

بر الهیلرندن :

اویالدن عشقنه آنك کرکمز غیری برهانی
ایرلدن دردینه انك کرکمز غیر برهانی
بوکون میدان عشق ایچره بنی سیران ایدراول دوست
چون اولموشم اکا سیران کرکمز غیری سیرانی
مرادك اکلادم انك بنی دردیله یاندرمق
انکچون یچمیشم بندن کرکمز بکا بیك جانی
قییجق جانه اسماعیل اکا کوندردی قوچ الله
بن ایتدم جانمی قربان کرکمز غیری قربانی
تجلیدن تسلیدن مبرا اولدیغم آکلا
خیال عشقه مهمانم کرکمز غیری مهمانی
سنان امی اناالحق کوروك عشقدن عیان ایلر
عیانه ایریشن کلسون کرکمز غیری اعیانی

سرى عبد الباقى دده

غلطه مولويخانه‌سى عرفاى مشايخندن و (غوثى دده) يه داماد اولان معراجيه ناظم وبسته‌كارى (نايى عثمان دده) نك نجل نجيبيدر. (غوثى دده) نك ارتحالندن صوكره (عثمان دده) جانشينى اولمش وقوع ارتحاليله (باقى دده) نجمشدر .

سيد وهبى‌نك : (عثمان دده كوچدى اوله سرى باقى)

مصراعى هم عثمان دده‌نك وفاتنه ، هم مخدومنك مشيختنه تاريخدر. (١١٦٤) ده وفات ايده‌رك غلطه مولويخانه‌سنه دفن ايدلدى .

جهاندن كيتدى سرى آدى باقى قالدى دنياده

باقى دده‌نك مناجاتندن :

يارب كرمكله دستكير اول　　　دنياده وآخرتده يارب
بن زاره معين اولوب ظهير اول　　　قيل بن قولكه رضاكى مطلب
بن بى كس اى كريم مطلق　　　بن شيفته حاله رأفت ايله
هر حالده خيره قيل موفق　　　عفو ايت كنهم عنايت ايله

سليم بابا

عاشقيندن برذات اولوب (قريم) ليدر. استانبولده اكمال تحصيلدن صوكره مسلك قضايه سالك اولمشلردى . (بوسنه) نيابتنده ايكن ترك مسلك ايله‌يوب اولا شيخ محمد افندى اسمنده برذاتدن بعده مشايخ قادريه‌دن (كسريه) لى شيخ (حسين) افنديدن اخذ فيض ايله‌ديلر . رحلتلرى (١١٧٠) كسور تاريخلرنده ، قبر عاليلرى (كوپريلى) ده‌در . بعض الهياتى‌ده حاوى اولان (برهان العارفين) اسمنده‌كى مشهور رساله‌لرى ايله آريجه‌ديوانچه‌لرى و(مفتاح مشكلات الصادقين وآداب طريق الواصلين) اسمنده اثر عارفانه‌لرى واردركه جمله‌سى غير مطبوعدر .

ابيات عاشقانه‌لرندن :

آلدى عقلن جمله وارين بو سليم ديوانه‌نك
وارلغم جمله آنكدر بن آنك برهانى‌يم

كيتدى كثرت اولدى وحدت جمله عالم سرتسر
محو اولوب صورتله اسما جانه ايردم بن بوكون

(١١٨٥) ده استانبولده ارتحال ايدن خلوتيه مشايخندن مؤلف (رسالهٔ توحيد) شيخ (حامد بى‌نوا) ده قريمدن يتيشن علماى مشايخندندر .

سلامى مصطفى افندى

شعراى عثمانيه‌دن وعاشقين نقشبنديدن برذات اولوب (ازمير) ليدر . (١٢٢٨) تاريخنده حضرت خالد جوارنده (رضه) ده (باباحيدر) محله‌سنده سجاده نشين بولونديغى دركاهده ارتحال ايله‌دى . پدرلرى شيخ اسماعيل شرحى افندى طرفندن (١٢٠٠) تاريخنده ازميرده بر تكيه بنا اولونديغى صاحب ترجمه‌نك ديواننده مصرحدر . ديوانى مطبوع اولوب برده (مولد) منظومه‌سى واردر. (ك) حرفى غزللرندن نظم آتيسى مشهوردر .

ادنى قولى‌يم فخر رسول الثقلينك
اول نور احد احمد جد الحسنينك
نوش ايلر ايسه‌م شاه حسن عشقنه زهرى
چكمم المى يولنه باش كيتسه حسينك

شوق طرب مقامندن بسته‌لنن نعت نبويسى‌ده مشهوردركه بروجه آتيدر :

بر معظم پادشه‌سن كه قولكدر جمله شاه　　　قرب اوادنى‌ده وضع اولدى سنكچون تختكاه
نه فلك هفت زمين آنجق سكا بر باركاه　　　امريكه محكومدر عالم هر سوزك وحى اله
الصلاة والسلام اى هادئ راه خدا　　　كنت عاصى ياشفيع المذنبين اشفع لنا
اولالى رخسوده پاى پاككه عرش برين　　　عشقك ايله دمبدم جولان ايدر اى شاه دين
روضه‌ك ايچون چاغريشوب دير هر ملك يامؤمنين　　　هذه جنات عدن فادخلوها خالدين

ايضاً

خاك روضه‌كدن كونش نور ايلر ايكن اكتساب　　　كرد پايك كحل چشم جان ايدركن ماهتاب
ياعجبمى عرشه فخر ايلرسه روضه‌كده تراب　　　جانته منت ايدى نعلينك اولسه آفتاب

ايضاً

كيم كه نور مهر ذاتك مظهر آگاهيدر　　　اختر اسلام ايچنده اوج دينك ماهيدر
كيم غلام اولدى دركده كائناتك شاهيدر　　　مور اولمق آستاننده سليمان جاهيدر

ايضاً

هانكى خاكه باصسه پاى دولتك اوطور اولور　　　جانب حقدن تجليات ايله پرنور اولور
هر نظرده عينه وجه خدا منظور اولور　　　بو سلامى خدمت نعتك ايله مغفور اولور

سلیمان افندی

« کوستندیلی ملازاده سلیمان شجی افندی »

طریق نقشبندی فضلاسندن بر ذات اولوب (کوستندیل) دندر ابتدائی ووسط درجه‌ده‌کی تحصیللرینی مملکتنده بعدالاکمال تحصیل عالی ایچون استانبوله کله‌رك زمانی افاضلندن تکمیل نسخ ایله‌دی . وطننه عودتله تعلیم طالبینه وبو اثناده سادات نقشبندیه‌دن شیخ علی شامی افندی‌یه انتساب ایله‌یوب (۱۱۹۳) تاریخنده طریقهٔ مرتبهٔ خلافته نائل اوله‌رق ارشاد سالکینه باشلادی . و (۱۳۳۵) تاریخنده ارتحال ایده‌رك بنا کرده‌لری اولان درکاهه دفن ایدلدی. مع التأسف مرقد عالیلری بلغارستان تشکلندن صوکره ییقیله‌رق باشقه بر بنایه تحویل ایدلمشدر.

(لمعات نقشبند) اسمنده‌کی اثرلرنده مرشد اکرملری علی افندی دلالتیله نائل اولدقلری تجلیات الهیه تفصیلات لازمه‌سیله مذکوردر .

اثرلرینك اك بویوکی (۱۳۳۱) تاریخنده اتمام ایتدکلری (بحرالولایة) نامنده‌درکه امام جعفر صادق (رضی‌الله عنه) حضرتلرندن باشلایه‌رق بیك بر اولیاءاللهك مختصر تراجم احوالیله کرامات علمیه وکونیه‌لرندن باحث اولوب صوکنده کندی ترجمهٔ حالیده مندرجدر. بر نسخه‌سی بشکطاشده یحیی افندی درکاهی کتبخانه‌سنده واردر .

آثاری بروجه آتیدر :

(۱) (بحرالولایة)
(۲) (زبدهٔ نفحات الانس)
(۳) (تاریخ کوستندیل)
(٤) (نکات الحکم)
(۵) (مجمع العارف)
(٦) (رسالهٔ طالعه)
(۷) (دیوان)
(۸) شرح (بعض غزلیات مصری ونقشی)
(۹) (اصول الوصول)
(۱۰) (مدارسالکان فی اطوار خواجکان)
(۱۱) (قوةالعشاق)
(۱۲) (سبحةاللوایح)
(۱۳) (تأویلات اربعین)
(۱٤) (ترکیبات اربعین)
(۱۵) (مرآت الموحدین)
(۱٦) (نبذات العرفان)
(۱۷) (مجمع الاسرار)
(۱۸) (اسئلةالاسرار)
(۱۹) (رسالهٔ وصایا)
(۲۰) (رسالهٔ شرح جلالیه)
(۲۱) (لمعات نقشبند)
(۲۲) (شرح کلام کبار)
(۲۳) شرح کلام الواسطی)
(۲٤) (شرح کلمات بدرالدین سیماوی)
(۲۵) (شرح کلام جعفر الصادق)
(۲٦) (مکتوبات اربعین)

اشبو آثاردر یالکز دیوان مطبوعدر .

سوزی احمد افندی

آتی‌الترجمه شیخ شمس‌الدین سیواسی حضرتلرینك احفادندن عاشق بر ذات اولوب سیواس‌لیدر. علوم آلیه وعالیه‌یی (خادمی) مرحومدن علم تصوفیده (شیخ عبدالمجید) افندیدن اخذ ایله‌مشدر. (۱۲٤٦) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جد اعلاسی حضرت شمس‌الدین جوارینه دفن ایدلدی . (سوزی) مخلصلی الهیات عاشقانه‌سنی حاوی اولان دیوانی مطبوعدر. برده (قصیدهٔ برئه) ترجمه‌سیله (سلوك نامه) اسمنده براثری واردر .

ابیاتندن :

نه آرارسین بوفنا باغنده سن
دل کلستاننده‌کی ازهاری کور

سعید افندی « محمد سعید افندی »

مشایخ نقشبندیه علماسندن بر ذات اولوب قیصریه‌لیدر آتی‌الترجمه نوری محمد شمس‌الدین افندینك مرشدیدر. حاجی بکتاشی ولی درکاهی مشیختنه تعیین اولوندی و (۱۲۵۷) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . آثاری : (کنوز الحقایق) ، (تفسیر سورة والعادیات) ، (تفسیر سورهٔ والضحی)، (رسالهٔ تصوفیه) درکه جمله‌سی بشکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده واردر .

سید احمد حجابی افندی

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن بر ذات اولوب (قسطمونی) لیدر . پدر عالیلری احمد سیاهی افندی سابق‌الترجمه مولانا خالدك صوك خلیفه‌سیدرکه (۱۲۹۱) ده قسطمونیده ارتحال ایتمشدر . سید افندی بدایت تحصیلنی مملکتی علماسندن کسکین زاده‌دن بعدالاکمال استانبولده شهری حافظ افندیدن اتمام وعلوم ریاضیه‌یی‌ده منجم باشی طاهر افندیدن تعلم ایله‌دی . (۱۳۰٦) ده وفات ایده‌رك پدری یانته دفن ایدلدی . پدریله کندینك ترجمهٔ حاللری (قسطمونی) ارباب معارفندن ورجال عدلیه‌دن (زهدی بك) طرفندن تحسر نامیله یازیله‌رق طبع ایدلمشدر . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر : (رسالهٔ وحدت وجود)، (تلخیص فکوك) ، (تعلیقات علی الطرسوسی) ، (تعلیقات علی قره خلیل) در . سید مخلصلی اشعاری والهیات عارفانه‌سی‌ده واردر .

ابیاتندن :

پرتو شمع حقیقی چوره‌سین پروازایدن
یاقیلور پروانه آسا سیدا آواره‌لر

(ش)

شهاب الدین احمد سیواسی

مفسریندن وطریقت (زینیه) مشایخی اعاظمندن برذات اولوب (سیواس) لیدر . علوم الیه وعالیه‌یی بلده‌سی علماسندن تحصیلدن صوکره مؤسس طریقت (زین الدین خافی) حضرتلرینك اکابر خلفاسندن محمد افندی نامنده برذاته انتساب ایله‌دی . برمدت صوکره مرشدیله برابر او تاریخده معمور اولان (آیاثلوغ) بلده‌سنه هجرت وملکی (آیدین اوغلی) محمد بکدن کوردکلری احترام اوزرینه اختیار اقامت ایده‌رك الی آخرالعمر تدریس وارشاد ایله مشغول اولدیلر . ایشته بووجهله اوقات گذار ایکن مرشدلرینك ارتحالندن برقاچ سنه صوکره یعنی (٨٦٠) تاریخنده کندیلریده ارتحال ایله‌دیلر . (آیاثلوغ) استاسیونندن قضا مرکزی اولان (قوش آطه‌سی) نه کیدن شوسه‌نك صول جهتنده‌کی تارلالر ایچنده مشهود اولان برکنبد خرابه‌سی اوکنده مدفون اولدقلری زیارت ایلدیکم کتابهٔ سنك مزارندن مستبان اولمقده‌در .

بین العلما (تفسیر شیخ) شهرتیله بنام اولان (عیون التفاسیر) اسمنده ایکی جلد تفسیر شریفلریله (رسالة النجاة من شر الصفات) نامنده براثر تصوفیلریده واردر . صاحب شقایق علم تصوفدن براثری داها اولدیغی مشهوداتنه عطفاً روایت ایلیورکه منظورمز اولان اوتوز باب اوزره مرتب جذاب القلوب اسمنده‌کی اثر تصوفی اولمالیدر . علم فرائضدن (سراجیه)یی‌ده شرح ایتمشدر . اصول واصطلاح علمه دائر (ریاض الازهار فی جلائل الابصار) اسمنده بر اثری ده واردر . اوتاریخلرده ممالك عثمانیه‌ده منتشر اولوب الیوم بوحوالیده رجالی منقرض اولان (طریقت زینیه) صاحب ترجمه شیخ (شهاب الدین) افندی ایله پیرطریقت (زین الدین خافی) اعاظم خلفاسندن بروسه‌ده (زینیلر) ده مدفون (عبداللطیف مقدسی) وبو ذاتك اخص خلفاسندن (استانبول) ده نام عالیلرینه منسوب محله‌ده مدفون (شیخ وفاء قونوی) وساطتریله نشر اولنمش ایدی .

باشی اوزرنده‌کی طاشده :

لیلة الاحد فی یوم الثانی من شهر ربیع الاول سنه ستین وثمانمائة

بدنیا دل نبندد هرکه مرد است — که دنیا بی‌کمان اندوه ودرد است
بگورستان نظرکن تا ببابی — که این دنیا حریفش چند برداست

باش طرفك طاشی :

نه‌چنان رفته‌ام که بازآیم

آیاق طرفی طاشی :

نزلنا ههنا ثم ارتحلنا — وما احد علی الدنیا بباق
کذا الدنیا نزول وارتحال — وما باق علی الانسان حال

شیخ الهی نقشبندی [١]

سادات نقشبندیه‌دن برذات قدسی سمات اولوب اسم عالیلری (عبدالله) مملکتلری (سماو) در. استکمال فیض علوم مقصدیله بخارایه قادارعزیمتله علوم ظاهره‌یی مولانا طوسیدن، علوم باطنه‌یی‌ده (عبیدالله احرار) حضرتلرندن اخذ ایده‌رك اولا وطنلرینه صوکره استانبوله کلدیلر . برمدت صوکره غازی اورانوس زاده احمد بکك التماسیله واردار یکیجه‌سنه کله‌رك الی آخرالعمر ارشاد وتألیفله وقت کچیردیلر . وفاتلری آغستوس ناحیه‌سنده وقوع بولارق مؤخراً یکیجه‌یه نقل اولونمشدر . الیوم ناحیهٔ مذکوره‌ده‌کی فابریقه اتصالنده مقام عالیلری اولمق اوزره زیارت اولونان اوطه‌یی محرر عاجزده زیارت ایله‌دم . وفاتلری (٨٩٣) ی مشعر اولان (رحمت بر الهی) ترکیبیدر . آثارعلیه‌لرینك اك دقیقلرندن بر نسخه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده موجود اولان عربی العباره (شرح علی واردات کبری للشیخ بدرالدین سماوی)، (شرح علی مفتاح الغیب للشیخ صدرالدین) اولوب (زادالمشتاقین)، (نجاة الارواح من دنس الاشباح)، (اسرارنامه)، (مسلك الطالبین)، (منظومهٔ معراجیه)، (فصول الوصول)

[١] (الهی‌یه قله رحمت منان) تاریخنك دلالت ایتدیکی (٩٧٩) ده وفات ایدن صاحب دیوان یکیجه‌لی (الهی) ده شعرادندر .
اسمنك سلیمان اولدیغنی ریاضی تذکره‌سندن آکلاشیلیور .
ابیاتندن :

نتیجه حاصل اولا دیردك اشکال تفکردن
فلك عکسنی کوستردی زیان ایتدك تصوردن

اسملرنده‌کی تورکی‌العباره آثار سائره‌سی‌ده واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . استانبولده فاتح جوارنده مدفون اولان (امیر احمد بخاری) حضرتلری بوذات عالینك اخص خلفاسندندر .

اشعار علیه‌لرندن :

چون تو تسلیم رضای‌حق شوی بی‌خویش باش
یفعل‌الله مایشـاء ویحکم‌الله ما یرید

شاهدی ابراهیم دده

رجال مولویه افاخمنـدن برذات عرفانسمات اولوب (موغله ــ مغله) لیدر . علوم آلیه وعالیه‌یی بعدالتحصیل (قره حصار صاحب) ده (سلطان دیوانی) حضرتلرینك آستانه‌لرینه رومال اولارق فیض مولانایه مظهر اولدی . (شاهدی) اسمیله بنام لغات فارسیه منظومه‌لری مشهور ومتداول‌اولدیغی کبی ترکی وفارسی دواوین عارفانه‌لریله مثنوی طرزنده (کلشن‌اسرار)، (کلشن توحید) ، (کلشن وحدت) اسـملرنده‌کی منظومه‌لری‌ده نزد ارباب عرفانده مقبول ومتعارفدر . (کلستان) ه‌ده برشرحی واردر (٩٥٧) تاریخنده (موغله) ده عازم دارجنان اولارق سجاده‌نشینی بولندیغی درکاهه دفن ایدلدی . (سماعخانۀ ادب) قولنجه مرشد عالیلرینی زیارت ایچون قره حصاره عزیمتلرنده قره حصارده ارتحال ایتمشدر . (خدایی) مخلصلی پدر عالیلرینی تلمیحاً انشاد بیوردقلری منظومه‌لرندن :

شاهدیٔ مولوی‌یم عارفم کلسون بری
ایسته‌ین سرخدایی من خدایی زاده‌یم

برنسخه‌سی (مغله) کتبخانه‌سنده منظورم اولان (کلشن وحدت) ك نهایتلرنده‌کی معرفت فصلندن :

کورونن اشیای ظاهر سربسر
مظهر دیدار حقدر ای بسر

جمله حیوان ونبات وهم جماد
عارفه مرآت حقدر یاعباد

بوفنا صورتده حقدر کورونن
هم منزهدر فنادن ذوالمنن

جمله عالم بردن اولمشدر عیان
غیری یوقدر ینه اول بردر همان

مومی کورکیم نخل ایدوبدر نخل بند
قیلدی مومی نیجه رنك وشکل چند

قیلدی استادآنده ظاهر چوق صور
تا تماشـا ایده هر اهل هنر

(شـاهدی) منظومه‌سی برچوق ارباب معـارف طرفلرندن شرح وتنظیر ایدلدیکی کبی علمـاء عربدن (ابراهیم بن سلیمان ازهری) طرفندن مفصـل (علامۀ خفـاجی) تلامیذندن (عبدالقادر بغدادی) ایله (١١٢٦) ده شامده ارتحال ایدن (آغریبوزلی) (احمد سلامی) طرفندن‌ده مختصر برصورتده لسان عربی‌یه نقل‌اولونمشدر. نظماً رومجه‌یه مترجم نسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده‌در. حضرت شاهدی‌نك آثارندن یالکز لغت منظومه‌سیله (کلشن توحید) کندیلری طرفندن (بلبلی کوکلشن توحید جو) مصراع تاریخیسنك کوستردیکی (٨٣٧) تاریخنده (مثنویٔ شریف) ك آلتی جلدینك بهرندن یوزر بیت آلنه‌رق تخمیس ایدلمك صورتیله میدانه کلمشدرکه برپارچه‌سی بروجه آتی نقل ایدلدی :

مثنوی :

آتش‌است این بانك نای ونیست باد
هرکه این آتش ندارد نیست باد

کلشن توحید :

از دم‌نایی چوهو رفت اندرو
آتشی پیدا شد از انوار هو
پردهٔ عشاق زین آتش بسوخت
ازشعاعش شمع دلهاشان فروخت
کر تو خواهی روشنیٔ شمع دل
شوبرون ازظلمت این آب وکل
باش خالی از تشاویش جهان
تاترا انوارهو کردد عیان
روز حب سیم وزر دررا بشو
تادلت روشن شود زانوار هو

تحفهٔ شاهدی‌ده بحث اولونان تحفهٔ حسامی مؤلفی حسام‌الدين افنديك (مغله) نواحيسندن (اوله) ناحيه‌سی مركزنده مدفون اولديغی مرويدر . يازمه برنسخه‌سی مغله كتبخانه‌سنده منظومدر اولان (تحفهٔ حسامی)

مطلعندن :

ابتدا وافتتاح فاتحت آغازكار
استمالت دل خوش دادن موافق سازكار

شاهدی مرحومك مخدومی (حسام‌الدين) افنديك‌ده قواعد فارسيه‌يی مبين برمنظومه‌سی واردركه خاتمه‌سی بروجه آتيدر :

كلك صحتله بونی يازدی حسام بن شاهدی   اوقويان تحصيل فرس‌ايدوب مرادينه ايره
ديديلر كوكده ملائك شوق ايله تاريخ ايله   شاهدی زاده حسامی يادكارينی كوره

٩٩٢

(مغله) مولويخانه‌سنده زيارت اولونان تربه‌ده موجود ايكی صندوقه‌دن بری (خدائی)، ديكری (شاهدی) اولمق اوزره متواتردر . حتی شاهدی‌نك صندوقه‌سی يانده‌كی مزارده منظومهٔ آتيه محكوكدر :

كدايم شاهدیٔ مولوی‌يم   ديار منتشاده مغله‌وی‌يم
بحمدالله كه مرد معنوی‌يم   كه غوّاص بحار مثنوی‌يم
شاهدی‌يه هركيم ايدرسه دعا   ايده محشرده شفاعت مصطفی

شعبان ولی

طريقت خلوتيه شعباتندن (شعبانيه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان (عارف بالله) اولوب (طاش كوپرو) ليدر . مراتب عرفانيه‌يی اكمالدن صوكره (قسطمونی) ده ارشاد عباد ايله مشغول اولارق پك چوق عرفا يتشديرمشلردر . رحلتلری : (ايلدی شعبان افندی عزم دلدار جان) مصراعنك دلالت اتديكی (٩٧٦) ده ، قبر منورلری قسطمونيده‌در . كلمات عارفانه‌لرينك برقسمی (١٢٩٣) ده طبع اولونان مناقبنامهٔ مخصوصه‌لرنده محرردر . خلفای كرامندن قسطمونيلی (مصلح‌الدين وحيی) افندی‌ده صاحب كمال برذات اولوب (معراج‌البيان) اسمنده مطبوع تصوفی منظوم رساله‌لری واردر .

طريقت خلوتيه شعباتندن (شمسيه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان عارف بالله اولوب (زيله) دندر . يدی ياشنده ايكن پدر عاليلرينك مرشدی اولان آماسيه‌وی (شيخ حاجی خضر) افنديك دعاسنی آلمق اوزره معيت پدرده (آماسيه‌يه) عزيمت وحضرت شيخك توجهاتنه مظهريتدن صوكره مسقط رأسنه عودت ايله‌دی . بعده (توقات) ه كيده‌رك مشاهير علمادن (عرقيه‌جی زاده شمس‌الدين) افنديدن تحصيله باشلاديلر . داها صوكره استانبوله كله‌رك تحصيلنی اكمال ايتديلر طريقهٔ فيضلری جمعه پازارلی (مصلح‌الدين) افنديله شيروانلی (مجدالدين) افنديلر حضراتندندر . صوكره‌لری (سيواس) رحلت ايده‌رك تدريس وارشاد ايله اشتغال ايتديلر و (نه‌فلك شمسی طوغاندی نورايله) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٠٦) تاريخنده ارتحال ايله‌ديلر (اكری) سفرنده بولونان مستجاب‌الدعوة ذوات عاليه‌دندر .

مناقب عليه‌لری شيخ (رجب سيواسی) نك (نجم‌الهدی) وشيخ (نظمیٔ استانبولی) نك (هدية‌الاخوان) و (مستقيم زاده سليمان سعدالدين) افنديك (خلاصة‌الهدية) اسملرنده‌كی اثرلريله آثار سائره‌ده مذكوردر .

مؤلفات عليه‌لرندن منثور اولانلر :

(١) شرح مختصر المنارالمسمی (بزبدة‌الاسرار)
(٢) شرح قواعدالاعراب لابن هاشم المسمی (بحل المعاقد)
(٣) مناقب چهاريار كزين (مطبوعدر)
(٤) جلاء عيون العرائس المخدرة
(٥) نقدالخاطر (٣٠)
(٦) عمدة‌الاديب فی التعلم والتأديب - قواعد فارسيه
(٧) شرح غزليات سلطان مراد خان ثالث
(٨) الجام النفوس
(٩) لطائف الايات ونقوش البينات
(١٠) دائرة‌الاصول
(١١) حجة‌الهية
(١٢) قصهٔ موسی وخضر
(١٣) شرح كلمات كميل بن زياد
(١٤) منازل العارفين
(١٥) مجلس

منظوم اولانلر :

(١) مناقب امام اعظم (مطبوعدر)
(٢) ارشادالعوام
(٣) مناسك حج
(٤) مرأة‌الاخلاق ومشوق‌الاشواق (٣١)
(٥) عبرتنما (٣٢)
(٦) كلشن آباد
(٧) هشت بهشت (٣٣)
(٨) ترجمة‌الهی نامهٔ شيخ عطار
(٩) ترجمهٔ پندنامهٔ شيخ عطار (٢٤)
(١٠) سليمان نامه
(١١) ديوان عارفانه
(١٢) مولدنبی (مطبوعدر)
(١٣) الفصايح فی ترجمة‌اللوايح
(١٤) ترجمهٔ قصيدهٔ برده
(١٥) مرآة‌الاشواق

افندی حضرتلرینك‌ده بواسمده بر اثرلری واردر .
[(٣٠) شیخ اسماعیل حقی
استانبول بستان زاده یحیی افندینك‌ده یکرمی سکز
(٣١) ١٠٠٥ ده وفات ایدن قاضیٔ
باب اوزره بواسمده وبو وادیده بر کتابی موجوددر .
(٣٢) بروسه‌لی لامعی چلبی ایله مشایخ عشاقیه‌دن بروسه‌ده اوچ قوزولرده مدفون
بروسه‌وی مخلصلی محمد محی‌الدین افندینك‌ده بواسمده براثرلری واردرکه بونلردن برنجیسی
مطبوع ایکنجیسی غیرمطبوعدر .
(٣٣) مولانا ادریس بتلیسی‌نك بو اسمده فارسی‌العباره تاریخ عثمانیسی ، سهی بکك
(تذکرةالشعراسی) شهری زاده سعید افندینك قسطنطینیه تاریخی واردر .
(٣٤) مطبوع اولان بوشرح‌اولمایوب شعرادن «٨٩٣» ده وفات‌ایدن‌ادرنه‌لی (امری) نکدر.]

غزلیات عارفانه‌لرندن :

واصل اولماز کیمسه حقه جمله‌دن دور اولمادن
کنز آچیلماز شول کوکلدن تاکه پرنور اولمادن
موتوا قبل ان‌تموتوا سرینه مظهر اولان
کوردی آنلر حشر ونشری نفخهٔ صوراولمادن
سن میسر ایله یارب بزلره بیتك طواف
علمك ایله عامل ایله وعده تکمیل اولمادن
حق جمالن کعبه‌سنی قیلدی عاشقلر طواف
یرده کعبه کوك یوزنده بیت معمور اولمادن
مست هم مستانه کلدم تا ازلدن تاابد
ایچمشم عشقك شرابن آب انکور اولمادن
مست اولانلر کلامی کندودن کلمز ولی
پس اناالحق نیجه سویلر کیشی منصور اولمادن
بردواسز درده دوشدی بودل شمسی مدام
حقه مقبول اولمق ایستر خلقه منفور اولمادن

مولد نبی منظومه‌لرندن :

ای خداوند توانا پادشاه
یرده کوکده‌سندن اوزکه‌یوق‌اله
یوغیکن اشیایی ایجاد ایلدك
کن دیدك ویرانی آبادایلدك

شاه ولی عینتابی « شاه‌ولی بن‌قایا نائب‌العسکری »

طریقت خلوتیه مشایخندن فاضل برذاتدر. (١٠٠٠) تاریخنه‌یاقین مملکتنده ارتحال‌ایله‌دی. (غنیةالسالکین) اسمنده عربی‌العباره مفصل (ورد ستار) شرحی واردرکه برنسخه‌سی طرف عاجزیدن (اسکدار) ده حضرت نصوحی درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر. ایکیسی برمجموعه‌ده اولمق اوزره آیاصوفیه کتبخانه‌سنده (الکواکب المضیئة فی‌الطریقة المحمدیة) اسمنده منثور (ورسالةالبدریة فی‌بیان طریقةالمرضیة) نامنده منظوم اثرلری واردر. (بدریة) نك مطلعی:

هوالاول دیدم الحمدلله هوالظاهرله ظاهر اولدی عالم
هوالاخر ینه الشکرلله هو الباطنله اولور بیت مبهم

(کواکب)ك مقدمه‌سنده (٩٥٦) ده شیخ یعقوب افندی‌یه انتساب‌ایتدیکنی ذکرایدییور.

شهودی محمد افندی

عرفای شعرادن برذات اولوب (بابا اسکی) لیدر . آتی الترجمه (نورالدین جراحی) ایله پیرداشدر. اکمال تحصیل وسلوکدنصکره وطننده تألیف وارشاد ایله مشغول اولارق (١١٢٦) وفات ایتدی . طرف سبحانیدن (عبدالرحیم رحمانی) تلقیب ایدلدیکی الهام اولندیغندن آثار منثوره‌سنده (عبدالرحیم) امضاسی واردر . مرشدی علاءالدین علی کوستندیلی‌نك کلمات عارفانه‌سنی جامع براثریله (تذکره) سی و (شهودی) مخلصلی دیوانی (تلویحات سبحانیه) اسمنده برتألیفی واردر . سنبلیه‌دن حسن نجم‌الدین افندی خلفاسندن اولوب (معلم‌الخیر) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٢١) تاریخنده وفات ایدن (شهودی محمد فندی) دیکر برذاتدر. بوذاتك صنعت خطه‌ده انتسابی واردر .

شمدلی زاده احمد افندی

مشایخ کلشنیه‌دن عالم برذات اولوب (بروسه) لیدر . محضا تحصیل وترقی مقصدیله سیاحتی اختیار ایده‌رك (مصر) ده اقامت وبواثناده محیی زاده حسن افندیدن اخذ طریقت ایله‌دی . بعده (بروسه‌یه) عودتله جامع کبیر قربنده (قره‌چلبی زاده عبدالعزیز) افندینك بنا کرده‌سی اولان مکتب صبیانه معلم اولدی . (موتوا قبل ان تموتوا) حدیث شریفنك ناطق اولدیغی (١٠٨٩) ده ارتحال ایله‌یوب مکتب مذکور حظیره‌سنه دفن ایدلدی . سابق‌الترجمه (ابراهیم

کلشنی) نك مناقب علیه‌لرینی مبین اثریله ۲۸ شیوه اوزره مرتب (کلشنیه) سلوك واحوالنی مبین تورکجه براثری و (رندی) مخلصلی الهیاتی واردر . (کلزار عرفان) ده پوست‌نشینی بولوندیغی علی مست سلطان زاویه‌سنده مدفون اولدیغی محرردر .

شعبانه نقشبندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب (مودورنی) لیدر. (استانبول) ده امیر بخاری زاویه‌سنده منزویانه امرارحیات ایله‌دی. غیرمطبوع عربی‌العباره (قضا وقدر) تورکجه (مراتب سلوك وکشف) رساله‌لری واردر . (فوت نقشبندی) ترکیبنك دلالتی اولان (۱۰۰۳) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . شیخ وفا تربه‌سی حریمنده مدفوندر . مرشدی (حکیم چلبی) شهرتیله بنام (شیخ محمد) افندی‌ده بوراده دفین خاکدر .

شمس‌الدین افندی « نصوحی زاده »

آتی‌الترجمه حضرت (نصوحی) نك حفید عالیلری‌اولوب فاضل وعارف برذاتدر. (ایلدی شمس‌الدین افندی ارتحال) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۴۹) ده ارتحال‌ایده‌رك پوست‌نشینی بولوندیغی جد عالیلری درکاهنه دفن ایدلدی . (وردستار) ه عربی العباره شرحی وعربی (رسالهٔ سلوکیه) سی وایمان فرعون حقنده حضرت (شیخ اکبر) ك قولنه تبعاً تورکجه رسالهٔ مخصوصه‌سی واردر .

شاکر افندی « محمد شاکر افندی »

طریقت خلوتیه‌نك جراحیه شعبه‌سی مشایخندن عاشق برذات اولوب شهریدر. (معزز کوچدی یاهو شیخ شاکر بزم دیداره) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۶۹) تاریخنده ارتحال ایتدی . (فاتح) جوارنده‌کی (نشانجی) جامعی قارشوسنده مدفوندر . (اطوارسبعه) رساله‌سیله دیوان الهیاتی واردر .

الهیاتندن :

مرشد الندن نوش شراب ایت صوکره درونك عشقه کباب ایت
سینهٔ شوقك بزمه رباب ایت راه خدایه بویله شتاب ایت

خلفاسندن (توفیق) افندینکده دیوان الهیاتی واردر .

شرف‌الدین شعیب افندی

شعبات خلوتیه‌دن کلشنی شعبه‌سی مشایخ کرامندن عارف ادیب برذات اولوب (ادرنه) لیدر. (شیخ عارف بالله) ترکیبینك دلالتی اولان (۱۳۲۹) تاریخنده ارتحال ایده‌رك پوست نشینی بولوندقلری مسلم افندی درکاهنه دفن ایدلدیلر. حضرت‌سزائی‌نك (قلم صنع ازل هرنه‌که تحریر ایتدی) مصراعیله باشلایان غزل‌عارفانه‌لرینی الحق‌عارفانه برصورتده شرح ایده‌رك (ایضاح‌المرام فی‌مزیة‌الکلام ، یاخود شرح‌النقطة والقلم) تسمیه ایتمشلردرکه مطبوعدر. مکاتیب عارفانه‌لرینی حاوی مجموعه‌لریله طبیعت شعریه‌لری‌ده اولوب غزل آتی زادهٔ طبع عارفانه‌لریدر. حقیقت نوره عائد رساله‌لریله اسرار صلاته دائر (کشف‌الصلوة) اسمنده رساله‌لریده واردرکه هرایکیسی‌ده غیرمطبوعدر .

رنك والوان جهانله ایتمه جانا اتصاف
سیل کوکلدن‌غیرفکرین ایله کندین سینه‌صاف

نورعرفان ایله کشف‌ایت اکله‌نفسك حیله‌سین
قیل سفر ملك درونه ایله دل‌بیتن طواف

تخت دلده حکم‌ایدوب ای شاه دیوان ایتمکه
چوق کرکدر نفسله چون اجتهاد واختلاف

حقه وصلت ایستر ایسه‌ك سرفرو قیل آدمه
آدم معنی درر زیرا حقیقتده مطاف

واقف اسرار اولان بر کاملك کیر قلبنه
ای شرف بولمق دیلرسه‌ك دوجهانده سن معاف

— ص —

صاری عبدالله افندی

عثمانلی ارباب کمال ومعارفی آره‌سنده دینی ، اخلاقی ، ادبی ، سیاسی آثاریله موقع ممتاز احراز ایله‌ین بر ذات عرفان سماتدر . مغرب شهزاده‌لرندن اولان پدر عالیلری سید محمد افندی استانبوله کله‌رك کوردیکی معامله‌ٔ احترامکارانه‌یه بناءً اختیار اقامت ایتدیکی زمانده سلطان احمد اول دوری صدر اعظملرندن خلیل پاشانك برادری محمد پاشانك کریمه‌سیله ازدواج ایده‌رك صاحب ترجمه عبدالله افندی دنیایه کلدی . سن فرقه وصولنده خلیل پاشا دلالتیله زمانی افاضلندن استفاده ایتدیکی کبی ینه پاشانك دلالتیله پیر افخم عزیز محمود هدائی‌دن استفاضه‌ایتدی . پاشانك ایکنجی صدارتنده وشرق سردارلغی اواننده تذکره‌جیلك وظیفه‌سیله برابرجه اثنای عزیمتنده رئیس الکتاب اولان محمد افندینك (توقات) ده وفاتی جهتیله ترفیعاً بووظیفه‌یه تعیین اولوندی . فقط اوسنه ایچنده صدارتك خسرو پاشایه توجیهی دولاییسیله خلیل پاشا ایله برابر اسکداره عودتله حضرت هدائی درکاهنده انزوائی اختیار وپاشانك وفاتندن صوکره‌ده اون سنه قدر بووجهله اوقاتکذار اولارق (۱۰۴۰) تاریخنده رکاب همایون ریاستیله وفاتح ثانیٔ بغداد سلطان مراد رابع معیتیله (بغداد) ه عزیمت ایله‌دی . اثنای فتح وظفرده قضاءً شهید اولان رئیس اسماعیل افندی‌یه خلف و (۴۷) اواخرنده (دیاربکر) ده بدایع الوقایع مؤلفی حسین افندی‌یه سلف اولوب (۴۹) شعباننده ریاست وکالتنه (۵۰) اواسطنده (آناطولی) وبعده جزیه محاسبه‌سنه (۶۰) حدودنده پیاده مقابله‌سنه و (۶۵) اوائلنده منسوخ مقاطعه‌یه تعیین اولونه‌رق ایفای حسن خدمت ایله‌دی . بوتاریخدن صوکره مناصب دیوانیه‌دن چکیله‌رك علم وعبادتله اشتغال ایده‌رك (زائر عدن اوله روحی صاری عبداللهك) (نسرین عدن اوله الهی صاری عبدالله) مصراعلرینك دلالتی اولان (۱۰۷۱) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب (طوپ قاپی) دن (مالتپه) خسته‌خانه‌سنه کیدن جاده‌نك صولنده سد اوستنده‌کی مقبره‌یه دفن ایدلدی . سنك مزارنده : مردمعنوی شارح مثنوی سابقا رئیس الکتاب حضرت عبدالله افندی ابن السید محمد روح شریفلریچون وجمیع اهل ایمان ارواحیچون رضاءً لله ایچون فاتحه) عباره‌سی منقوشدر . احفادندن لعلی زاده عبدالباقی افندینك (ملامیهٔ بایرامیه) رجالنك احوال ومناقبندن باحث مطبوع رساله‌سندن آکلاشلدیغنه کوره صاحب ترجمه‌نك من جهة السلوك مربیٔ معنویلری (ادریس مختفی) حضرتلریدر . مع هذا پیر عالی حضرت

(هدائی) نك تربیهٔ معنویه‌لرندن‌ده استفاضه ایله‌مشلردر . اشعاری اکثریت اعتباریله متصوفانه اولوب مخلصلری (عبدی) در .

آثار متنوعه‌لری بروجه آتیدر :

(۱) شرح مثنوی — اك مشهور اثرلری‌در بش جلد اوزره مرتب اولوب اسمی (جواهر بواهر مثنوی) در مثنویٔ شریفك تمامنی جامع دکلدر .

(۲) ثمرات الفؤاد فی المبدأ والمعاد — بش باب برخاتمه اوزره مرتب اولوب تورکجه ومطبوعدر .

(باب اول) حضرت آدم علیه‌السلامك خلافتی واطوار ومنازل خلقت آدمی ومراتب نوع انسانی بیاننده اولوب اوچ فصلی مشتملدر . (باب ثانی) طلب حب اصلی وجلای قلب وغوث وانسان کامل بیاننده اوچ فصلی مشتملدر . (باب ثالث) اهل سلوکك اقسام ودروشلری بیاننده اولوب آلتی فصلی مشتملدر . (باب رابع) دنیادن ترهیب و طریق حقه ومرشد کامله ترغیب وفقرایه سوء ظندن اعراض وارباب سلوکه توضیحی لازم بعض ارکان وشرائطی توصیه بیاننده‌در . (باب خامس) نقشبندیه ، بایرامیه ، خلوتیه ، مولویه ، کبرویه قادریه‌نك عموماً عنعنهٔ سلسله‌لری ، ابوبکرالصدیق وامام علی رضی الله عنهمادن فخرکائناته منتهی اولوب اول مناسبت ایله بعض ائمه ، صحابه ، تابعین ، اولیا مناقبی بیاننده‌در . (خاتمه) روح حیوانی وروح انسانی واضافیدن بعض معارف بیاننده‌در .

(۳) نصیحة الملوك ترغیباً لحسن السلوك — سلطان محمد خان رابعه تقدیم اولونان بواثر تورکجه وغیرمطبوع اولوب مؤخراً (عثمان‌زاده احمدتائب) افندی طرفندن (تلخیص النصایح) اسمیله خلاصه ایدیله‌رك سلطان احمد خان ثالثه تقدیم اولونمشدرکه مطبوع وایکی باب اوزره مرتبدر . (باب اول) درانتظام امور دنیا واهلها ، (فصل اول) خلافت آدم ، موسی ، یوسف ، داوود ، سلیمان ، (فصل ثانی) خلفای راشدین ؛ (باب ثانی) احوال عقبی ، (فصل اول) موت وحقیقت موت وقبض عزرائیل واحوال برزخ ، (فصل ثانی) قیام ساعة ، نفخ صور حشراجساد مع الارواح ، احوال عرصات جهنم وجنت ، وسعت رحمت خدا ، خط دستیله محرر اولان نسخه کوتاهیه‌ده رئیس الکتاب محمدامین وحید افندی کتبخانه‌سنده موجوددر .

(۴) مرآت الاصفیا فی صفات ملامیة الاخفیا — طائفهٔ ملامیه حقنده فتوحات مکیه‌نك مختلف باب وفصللرنده مذکور اولان اقوالك توضیحیله (شیخ اکبر) حضرتلرینك فضائل ومناقبندن باحث اولوب عربجه وغیر مطبوعدر . برر نسخه‌سی (بایزید) جامعی کتبخانه‌سیله بشکطاشده (یحیی) افندی کتبخانه‌سنده واردر . (مرقات الاولیا) اسمنده‌کی ترجمه‌سی‌ده (اسکدار) ده (آطلامه طاشنده سلیم آغا) کتبخانه‌سنده‌در .

(۵) رجال الغیب — بو طائفهٔ علیه‌نك احوال واقسامندن باحث اولوب غیر مطبوعدر .

(٦) توقیعات سلاطین عثمانیه — دستور الانشا — رئیس الکتاب یعنی خارجیه ناظری بولوندقلری زمانلرده (فریدون بك) منشاآتی طرزنده طوپلادقلری ویازدقلری یوز اللی قادار مکاتیبی جامع اولوب غیرمطبوعدر . (۱۱۵۳) ده محرر بر نسخه‌سی مغنیساده مرادیه کتبخانه‌سنده بر نسخه‌سی‌ده خالص افندی کتبخانه‌سنده واردر . (دستورالانشا) تاریخ تألیفی اولان (۱۰۵۳) سنه‌سنی مبین‌در .

(۷) مسلك العشاق — احوال سلوکه دائر تورکجه منظوم برقصیده اولوب احفادندن آنی الترجمه (لعلی زاده عبدالباقی) افندی طرفندن تذییل وتورکجه شرح وتفسیر ایدلمشدر . متن قصیده ایله ذیلی باقی افندینك آثارندن مطبوع اولان (مناقب ملامیهٔ بیرامیه) رساله‌سنك نهایتنده مندرجدر .

(۸) جوهرالبدایة ودرةالنهایة — سلطان مراد رابعك احوالیله بغداد فتحندن وأئمهٔ اربعه ایله بعض اولیاء اللهك مناقبندن باحث اولوب غیر مطبوعدرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(۹) ترجمهٔ مقاصدالعینیه — بواثرك عبدالمجید سیواسی طرفندن‌ده ترجمه ایدلدیکی آنی‌ده محرردر .

مخدوم عالیلری مصطفی رسمی افندی‌ده علماء شعرادن بر ذاتدر .

(۱۰) تدبیرالنشأتین واصلاح النسختین — اون بش باب اوزره مرتب سیاسی واخلاقی غایت مهم بر اثردر . نسخه‌لری شهید علی پاشا ایله خالص افندی کتبخانه‌لرنده واردر .

مظاهردر بتون اشیا بزم کوردیکمز ظاهر
جهانده هرنه وارایسه همان انوار رحمتدر

حضرت هدائی غزلی تخمیسلرندن :

سکا سندن یاقیندر حق صاقین اولمه دلا غافل
همان سنلکدرانجق اورتاده بوکا اولان حائل
کوزوك آچ معنی‌یی آکلا بو ذوقیله اولور حاصل
محیط بحر توحیدی بیلوب عمان بی‌ساحلی
وجودك قطره‌سین محوایت اکراولدکسه اهل دل

صفی الله موسی دده

عرفا وفضلای مولویه‌دن اولوب پدرلری آتنه‌لی جلال علی دده افندی طرابلس شام مولویخانه‌سی شیخی ایکن طرابلس‌ده تولد ایتمشدر . السنهٔ ثلاثه‌ده انشاد نظمه مقتدر ایدی . تفسیر ، حدیث کبی علوم عالیه‌یی (عبدالغنی نابلسی) حضرتلرندن تعلم ایله‌مشلردر . آخر مشیختی استانبولده یکی قاپی مولویخانه‌سنده‌در . (۱۱۵۷) ده ارتحال ایدرك درکاه مذکوره دفن ایدلدی . (صحاح جوهری) ترجمه‌سی اولان (وان قولی) نك طبعنده مصححلك خدمتنی ایفا ایتدیلر . مذهب حنفی اوزره مسائل فرائضیه‌یی حاوی (ارجوزهٔ جدیده) جملهٔ مؤلفاتندندر .[۱]

صحفی محمد افندی « صحاف »

حضرت نیازیٔ مصرینك اخص خلفاسندن [۲] عاشق وعارف برذات اولوب بروسه‌لیدر . (الهی جلوه‌کاه شیخ صحفی‌یی جنان ایله) مصراع مجوهرینك دلالت ایتدیکی (۱۱٤٦) تاریخنده بروسه‌ده وفات ایدرك آستانهٔ مصری‌یه دفن ایدلدی . آثاری :

(زین الاعیاد) اسمنده‌کی (شرح غزل حاجی بیرام ولی - چالایم برشار یاراتمش ایکی جهان آراسنده) ایله (شرح غزل اشرف‌زاده - تجلی شوق دیدارك بنی مست ایله‌دی حیران) ، (شرح غزل نیازیٔ مصری کشف الرموز فی حل الکنوز - مشکلم وارحق دوستلری ایله‌ك کشاد)[۳] . (منظومهٔ مواجیه) (مجموعهٔ الهیات) اولوب غیر مطبوعدر .

---

[۱] سلطان عبدالعزیزخان دوری عرفاسندن اولوب غلطه مولویخانه‌سنده مدفون بولونان واوراد مولویه‌یی مفصل برصورتده شرح ایدن بوسنه‌لی محمد فاضل پاشاده فضلای مولویه‌دندر . بوذاتك مذکور مولویخانه کتبخانه‌سنده برده دیوانی واردر . اوراد شرحی مطبوعدر .

[۲] حضرت نیازی خلفاسندن بری‌ده بروسه‌لی امیرقاسم زاده (سید محمد امین) افندی‌درکه مرتب دیوانی واردر . (شیخ افندی بزم عدنه هو ایله بولدی وصول) مصراع مجوهرینك دلالت ایتدیکی (۱۱۳٤) ده ارتحال ایله‌دی . شیخ حسام‌الدین افندی درکاهی التنده‌کی مصری تکیه‌سنده مدفوندر .

ابیاتندن :

جانانه ویروب جانی جانان اوله‌لم عاشق   بوراه حقیقتده برهان اوله‌لم عاشق
صدقیله اکرمؤمن طوتدکسه سواصومن   کل عید وصاله قربان اوله‌لم عاشق
عشقیله اولوب زنده دوستی بوله‌لم دلده   کل علم لدنیده لقمان اوله‌لم عاشق

[۳] بومصراع ایله باشلایان غزل شیخ اسماعیل حقی طرفندن دخی شرح اولونمشدرکه مطبوع دیوانینك نهایتنده مذکوردر .

ابیاتندن :

دلاسن منطق‌الطیری اوزی انسان اولاندن صور
دیلرسن کنت کنزاً رمزنی وارکاندن صور

صلاحی افندی « عبدالله صلاحیٔ عشاقی »

جامع‌الفضائل برذات اولوب بالیکسرلیدر. یکرمی یاشنه قادار مملکتی علماسندن علوم‌آلیه تعلمندن صوکره استانبوله کلەرك تکمیل نسخ ایتمك اوزره تکرار درسه ابتدار ایتدیکی کبی قدردان بر ذاتك دلالتیله‌ده « تحویل » قلمنه دوامه باشلادیلر .

آزوقت ظرفنده طلبه وکتبه آراسنده شیوع بولان شهرت فوق‌العاده‌لرینه بناءً اولا مکتوبجیلق صوکره دیوان افندیلکی خدمتیله حکیم اوغلو علی پاشا معیتنه تعیین اولونەرق بو خدمتله ایچه دولاشدیلر . لکن مرقدلری اکری قاپی خارجنده اولان واوتاریخده ادرنه‌ده ارشاد عباد ایله مشغول بولنان شیخ جمال‌الدین عشاقی حضرتلرینه انتسابلرندن برمدت صوکره استعفا ایدەرك یدی سنه وحدت وانزوا عالملرنده امرار اوقات ایتمشلرکه بوفضلی عالمده :

مشکلن کمسه‌یه ظاهرده صلاحی صورماز
خواجهٔ باطنه صوردی صوراجق اسراری

بیتیله‌ده تکمل مراتب عرفانیه ایلدکلرینی و :

جلوتی ، بایرامی وسعدی ، قادری
نقشبندی ،مولوی وکلشنی ،عشاقی یز

بیتیله‌ده جامع‌الطرق بر ذات اولدقلرینی رمز وایما بیورمشلردر . بوزمانلرده عالم معنی‌ده شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری طرف عالیلرندن درت سطرلق بر یازی اوقودیلەرق مادی وبالخاصه معنوی پك‌چوق واردات وفیوضات قلبیه‌یه مظهراولدقدن صوکره تألیفاته شروع ایتمشلردر . ارباب علم وعرفان نزدنده حرزجان ایدلمکده اولان آثار قیمتدار عارفانه‌لری فضل وعرفان وتحقیق وایقانلرینه دالدر . ارتحاللری سنك مزارنده منقوش : (صلاحی شوق انوار جماله اولدی پروانه) مصراعنك دلالت ایتدیکی ١١٩٦ تاریخنده مدفنلری‌ده سلطان مصطفی خان ثالث دوری رجالندن طاهر آغا نام ذاتك فاتح جوارنده عاشق پاشا محله‌سنده بنا ایدەرك مشیختنی عهده‌لرینه توجیه ایتدیکی درکاهك حظیره‌سنده‌در .

آثار علیه‌لری :

١ انا عرضنا ... آیت کریمه‌سنك تفسیری
٢ اصول حدیث شرحی
٣ اصول فقهدن مختصر منار شرحی
٤ حضرت شیخ اکبرك آثارندن اولان (مواقع‌النجوم) شرحی [برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر .]
٥ حضرت شیخ اکبرك کلمات قدسیه‌لرندن اولان (سبحان من اظهرالخلایق وهو عینها) نك (مفتاح‌الوجود الاشهر فی توجیه کلام شیخ‌الاکبر) اسمیله شرحی
٦ دیوان جناب علی شرحی
٧ مثنویٔ شریف ترجمه‌سی
٨ ابن فارضك قصیدهٔ خمریه‌سنك شرحی
٩ حضرت شیخ اکبرك (حوض‌الحیاة) رساله‌لرینك شرحی
١٠ » » » (غوثیه) » » »
١١ امام غزالی مؤلفاتندن (فیصل‌التفرقة بین‌الاسلام والزندقة) و (معرفة العجز) رساله‌لرینك ترجمه‌سی
١٢ مفتاح‌الرموز والا سرارالکنوز
١٣ علوم‌المظنون
١٤ مرأت‌الاسما رساله‌سی
١٥ توفیق‌العون فی حق‌الایمان
١٦ حلیهٔ حسنین‌الاحسنین
١٧ کلشن توحید ترجمه‌سی
١٨ مصطلحات صوفیه ترجمه‌سی
١٩ شیخ محمود شبستری مؤلفاتندن (مرأت‌المحققین) ترجمه‌سی
٢٠ » ابوالحسن‌الخرقانی » (اسرار سلوك) »
٢١ خواجه محمود پارسا » (ذکر ، وجود ، قدسیه) رساله‌لرینك ترجمه‌لری
٢٢ شیخ سهروردی مؤلفاتندن (خواص جل اسماء) ترجمه‌سی
٢٣ مقامات حمیدیه‌ایله رباعیات فارسیه‌یی فنون ادبیه‌یه تطبیق طریقیله‌وجوده کتیردکلری نفیس شرحلری

٢٤ مولانا جلال‌الدین رومی وشیخ نیازیٔ مصری ونصوحی ، اشرف رومی ، نقشیٔ آقکرمانی حضراتنك بعض نطقلرینك شرحی

٢٥ امام‌علی‌یه منسوب (عينان عينان لم يأخذ هما رمد / في كل عين من العينين نونان) قطعه‌نك شرحی

٢٦ جمعی حسن بصری حضرتلرینه نسبت اولونان اللی درت فرضك شرحی

٢٧ شوکت ، صائب ، میرخسرو دهلوی ، خاقانی‌نك اکثر مشکل غزللرینك شرحلری

٢٨ عروض شرحی

٢٩ دیوان عارفانه‌لری

٣٠ مکتوبات وانشا رساله‌لری

٣١ (واهب‌المواهب فی بیان مقامات والمراتب) ترجمه‌سی

٣٢ لفظ طریقت رساله‌سی

٣٣ نقشبندیه رساله‌سی

٣٤ تاج، کمر، علامت رساله‌لرینك شرحلری

٣٥ بعض قصائد عربیه‌نك شرحلری

٣٦ معمای اسماء حسنی رساله‌سی

٣٧ نحودن (مغنی) شرحی

٣٨ مختصر ومفصل قواعد اعراب

٣٩ شافیه شرحی

٤٠ قواعد فارسیه شرحی

٤١ (مفاتیح‌الدریه) شرحی

٤٢ مدار مبدأ ومعاد

٤٣ شرح مقالات خواجه نصرالدین

٤٤ تسهیل المبتدی

٤٥ ذیل‌الکتاب باحسن الخطاب

٤٦ اسرار نهان درختم خواجکان

٤٧ رسالهٔ جواهر تاج خلافت

٤٨ شرح نطق عاشق عمر

٤٩ کل صدبرك

٥٠ تحفة‌العاشقین

٥١ شرح قصیدهٔ بانت سعاد

٥٢ شرح حل معاقدالرموز

٥٣ تخمیس قصیدهٔ برئه

٥٤ السنهٔ ثلثه اوزره منظومهٔ معراجیه

٥٥ منظومهٔ مولد نبی

٥٦ تسدیس قصیدهٔ منفرجه

٥٧ مستزاد جناب مولانایه منظوم شرح

صادق محمد ارزنجانی

مشایخ نقشبندیه‌دن مجاهد برذاتدر. اناطولی وروم ایلی قطعه‌لرنده برچوق سیاحت ایله‌دیکی و (١١٩٢) تاریخنده ارضرومده بولوندیغی رسالهٔ مرغوبه‌سنده محرردر. (١٢٠٩)تاریخنده شیخی بولندیغی اسکدارده آلاجه مناره زاویه‌سنده ارتحال ایده‌رك اورایه دفن ایدلدی. جمله‌سی بریده مطبوع تورکجه رسائل ترکیه‌سی واردرکه اسملری بروجه آتی : (رسالهٔ مرغوبه) (رسالهٔ تربیه‌نامه) (رسالهٔ معرفة‌النفس) (رسالهٔ محبوب) اولوب (حقیقة‌الیقین) ترجمه‌سی‌ده جملهٔ آثارندندر.

صافی احمد افندی

مشایخ مولویه‌دن عارف وعلوم غربیه‌یه واقف برذات اولوب (توقات) لیـدر . اکمال تحصیل وچله‌دن صوکره برمدت وطنی مولویخانه‌سـنده اجرای مشیخت ایدوب بعدهٔ آیدین درکاهی مشیختنه نقل ایله‌دی. (١٢٩٠) کسور تاریخلرنده لمصلحة استانبوله ورودنده وفات ایده‌رك یکی قاپی مولویخانه‌سنه دفن ایدلدی . (عروض ملا جامی) یی (جام مظفر) اسمیله تورکجه شرح ایله‌یوب مصرده طبع ایتدیرمشـدی (عینی حسن) افنـدینك (نظم الجواهر) نامنده‌کی لغت منظومه‌سنی‌ده شرح ایتمشدر . آثار سائره‌سنه دسترس اولونامادی . زبان فارسی وعلم حکمتی (کتخدازاده) عارف افندیدن تعلم ایتمشدر (تذکرهٔ فطین)ده عارفانه برغزلی مندرجدر.

كبير منظومه‌لرى واردركه هربابى‌ده اوتر فصل اولارق ترتيب ايدلمشدر . بواثر تاريخ ادبيات عثمانيه نقطه‌سندن‌ده مهمدر. (٧٣٣) تاريخنده قيرشهرنده ارتحال ايتديلر . مرقدلرى زيارتكاه انامدر . (پاشا) لقبى باباسنك ايلك اولادى اولديغندندر . رتبهٔ رسميه دكلدر . مغنيساده مراديه كتبخانه‌سنده (رساله فى بيان‌السماع) ناميله منثور براثرى‌ده واردر . تفصيل احوالى (تورك درنكى) اسمنده‌كى رسائل موقوته‌نك برنجى جزئنده‌كى مقالهٔ عاجزى‌ده مندرجدر.

اشعار عارفانه‌لرندن :

جمله عالم براشارتدر همان	نيجه‌يوزبيك ملكى‌وارحقك نهان
انس‌وجندن‌كمسه‌لركورمش‌دكل	كمسه اول‌يردن خبرويرمش دكل
فكر وعقلك ايره‌مز اول منزله	آدى او ملكك دخى كلمز دله

كتابك باش طرفنده حروف هجا ترتيبى اوزره كورولن منظومه‌لرك برنجيسى او وقتك نظمنه كوره كوزل بر نمونه اولديغندن عيناً درج ايدلدى :

اول‌بزه واجب‌اولان الله آدين آكمق دورر	انك آدين ذكر ايده‌لم اول كيم قمو مشتاق دورر
اول دخى اولدور قديم اخر دخى اولدرمقيم	اولدركريم‌اولدوررحيم‌اولدوركه‌شكسيزحق‌دورر
ايكى جهان يارادان اول آى وكونش يوريدن	اول‌انس‌وملك‌دورودن اول كيم‌اول خلاق دورر
اولدوراحداولدورصمداولدورازل‌اولدورابد	اول‌بى‌حساب وبى‌عدد اولدوركه‌اول‌رزاق دورر
اولدركه‌جان‌ويردى‌تنه‌اولدركه‌تن‌ويردى‌جانه	اولدركه‌رنك ويردى قانه اول حاكم مطلق دورر
آنسز اكا كيم وارير آنسز اكا كيم ايرير	آنسز آنى كيم كورير اندن يكا كيم باقدورر
آيرلماسين بولدق انى آيرلمه‌سين بيلدك انى	اوكدن صوكا (عاشق) جانى انكله مستغرق‌دورر

مولدنى ناظمى سليمان دده مرحومك بواثردن اقتباس ايتديكى برنجى بيتدن اكلاشيلور . مشاراليهك مخدومى (علوان) الوان چلبى دخى عشق وعرفان ايله مشتهر جذبه‌دار برشاعر اولوب قبرى [١] اماسيه جوارنده نامنه منسوب قريه‌ده‌در . (اطوار سلوك) اسمنده بر منظومه‌سى واردر . [٢] اشعار عارفانه‌سندن برقسمى (ثمرات‌الفواد) ده مذكوردر . ازجمله :

[١] مورخ عالى چوروم قربنده برقريه‌ده اولديغنى بيان ايديور . مخلص پاشا ، مصرده (قوس) شهرنده (باباالياس خراسانى) ده آماسيه‌يه ايكى ساعت مسافه‌ده نام عاليلرينه منسوب (الياس) كوينده مدفوندرلر . مخلص پاشانك وفاتى ٧٠٩ و بابا الياسك وفاتى ٦٥٧ در .

[٢] مرادثانى‌يه تقدمه ايله‌ديكى منظوم (كلشن راز) صاحبى شيرازى (علوان ـ الوان) چلبى ديكر برذاتدر .

مزين ايده سنى خوب خلّاق	بيلنه علم انفس وعلم آفاق
صفاته ترك ايدرسه‌ك صفاتى	همان تبديل ايدرسين ذاته‌ذاتى

عبدالرحيم نظام‌الدين مرزيفونلى «صارى دانشمند زاده»

چلبى سلطان محمدخان دورى مشايخ عظامندن اولوب تصوفدن (ارشادالانام) اسمنده‌كى اثريله عشقنامه‌سى وديوانچهٔ الهياتى واردر .

طريقت زينيه پيرى (زين‌الدين خافى) [١] حضرتلرندن تكميل سلوك ايله‌مشدى . مملكتنه عودتنده پك چوق عاشقينى دلاسير ايده‌رك وفات ايله‌دى . اشعار صوفيانه‌سنده (رومى) تخلص ايدردى . مرشدلرى كنديلرى حقنده : (برعشق كوتوكن ياقوب ديار رومه آتدق) بيورمشلردر . اشعارندن انجق دسترس اولونابيلن يالكز شو :

توبه يارب خطا يولونه كيتدكلريمه
بيلوب ايتدكلريمه بيلمه‌يوب ايتدكلريمه
بيتى‌دركه سهل ممتنع قبيلندندر.

منشئ مشهور ويسى افندى توبه‌نامه‌سنده بيت مذكوره :

پيرو اولدم اوسخن پروره ايتدم توبه
دائما ره‌سير عمد وخطا ايتدكلريمه

بيتيله اشارت ايله‌مشدر . (نفحات‌الانس) ترجمه‌سنده مذكور مفصل اجازه‌نامه‌دن مستبان اولديغنه كوره مرشدلرينه مصرده انتسابدن صوكره برابرجه (خراسان) ه كيده‌رك تكميل سلوك ايله‌يوب عودت ايتمشلردر . پدرلرى (صارى دانشمند) شهرتيله بنام (امير عزيز) افندى‌در .

---

[١] خاف (خراسان) مضافاتندن برقصبه‌در . اكثريا خواجه ، خواهر وسائره كبى واو معدوله ايله (خواف) صورتنده يازيلير .

علاءالدين على آقسرايى [١]

(قره‌مانى) شيخ على السمرقندى خلفاسندن خيرالدين افنديدن مستخلفدر. اشهر مؤلفاتى شيخ اكبر (رضه) حضرتلرينك (عنقاى مغرب) اسمنده‌كى اثر دقيقنك شرحى‌دركه غير مطبوعدر. سلطان سليمان قانونى بغداد سفرينه عزيمتلرنده بوذات ايله ملاقات ايده‌رك حق شاهانه‌لرنده خير دعاده بولنمشلردى. مؤخراً بروسه‌يه هجرتله دار آخرته رحلت ايله‌ديلر. باشچى ابراهيم بك جامع شريفنك قبله طرفنده مدفوندر. (كلدستهٔ رياض عرفان) ده لارنده‌لى اولدقلرى محرردر.

عبدالكريم افندى

سابق‌الترجمه (ابراهيم كلشنى) خلفاسندن (ادرنه) لى (عاشق موسى) افنديدن مستخلف عارف وشاعر برذات اولوب (ادرنه) ليدر. تاريخ تأليفى (٩٦٣) اولان (حضرات خمس) ترتيبى اوزره بر مولد نبوى منظومه‌سى واردر. (٩٩٢) ده مملكتنده ارتحال ايله‌دى.

منظومه‌نك مطلعندن :

الهى معرفت نورين دليل ايت
سراج عقله قدرتدن فتيل ايت
قلوبك قالبنى روشن ايله
معانى سرى‌ايله كلشن‌ايله

خلفاسندن (لارنده) لى (شانى ابراهيم‌افندى) ده عرفادن برذات اولوب (مرآت‌الصفا) اسمنده تصوفدن براثر مقبولى واردر.

ابياتندن :

كاربان راه اقليم فنانك شانيا
باش‌وجان تركن‌اورر برقافله‌سالارى‌يز

---

[١] بچوى تاريخنك جلد اولنده كوريلن برافاده بروجه‌آتى تحرير ايدلدى : شيخ‌الاكبرك عنقاى مغرب رساله‌سين شرح ايدوب اشارات عليه ورموز خفيه‌دن سنه (٩٤٠) ده حرف اولى (ع) اولان شيخ وينه حرف اولى (س) اولان پادشاه ذيشان ايله اولى (ق) آخرى (ه) اولان شهرده‌كه قونيه‌ده ملاقى اوله‌لر ديو صريحاً اشارت واردر.

عبدالمجيد بن شيخ نصوح

(رسالة الادوية فى الطريقة المحمدية) و (رسالهٔ آدابيه) صاحبى طريقت زينيه كبارندن طوسيه‌لى شيخ نصوح افندينك مخدوميدر. آثارى : (تذكرهٔ اولى‌الالباب) ، (الخوف والحزن) (الفلاح والهدى) ، (الفوزالعظيم) ، (رياض‌الناصحين) ، (روضةالازهار و جنةالأثمار) بزده منظوم قيافتنامه‌سى واردر. جمله‌سى غيرمطبوعدر. (٩٧٣) تاريخنده طوسيه‌ده ارتحال ايله‌دى. نصوح افندى طريقت زينيه پيرى (زين الدين خافى) نك اخص خلفاسندن بروسه‌ده مدفون عبداللطيف قدسى خليفه‌سى (تاج الدين) افنديدن مستخلفدر. برده تمثيله تعلق ايدن آيات كريمه‌نك تفسيرينه متعلق براثرى واردركه خط دستيله محرر نسخه‌سى شهيد على پاشا كتبخانه‌سنده‌در.

عارفانه برغزلى :

كل‌اى طالب قو اسمايى مسمادن خبردار اول — صاقين اولمايه‌سك عامى معمادن خبردار اول
حجاب اسمله اولمه مسمادن صاقين محجوب — كيدر بنلك حجابنى بومعنادن خبردار اول
نه‌كيم وار ايكى عالمده وجود حقدر جمله — بورمزى آكله اى‌عارف بوايمادن خبرداراول
فنا جاميله نوش ايدن هميشه نيشنى عشقك — بقا بزمنده شاد اولور بوصهبادن خبردار اول
كيروب بازارعشق ايچره بوكون درد الهى آل — ويروب نازى نيازايسته بوسودادن خبرداراول
اكر مجنون عشق‌ايسه‌ك مجيدى حسن ليلايه — كوز آييرمه جمالندن تماشادن خبردار اول

برده منظوم پند عطار شرحى واردر.

مطلعندن :

حمد بى‌حد آن خداى پاك را — آنكه ايمان دادمشتى خاك‌را
حمد بى‌حد آكا كيم اول مستعان — ويردى‌ايمان برآووج‌خاكه‌همان

(كنزالفوائد) تصوف واخلاقدن باحث برجلد كبير عربى براثر اولوب نسخه‌سى (يحيى افندى) كتبخانه‌سنده موجوددر.

عمر بن حمزه

طريقت (زينيه) مشايخندن فاضل برذات اولوب (ادرنه) ليدر. طريق‌مذكور مشايخندن

(فره‌جیك) لی شیخ (علی بن سنان) افندی نامنه مؤلف (انیس الجلیس) اسمنده عربی العباره اخلاق ومحاضراتدن باحث براثری واردرکه تاریخ تألیفی (٩٨٦) در . بواثر طابع ذهولی اولمق اوزره (١٣٠٦) تاریخنده (امام سیوطی) یه نسبت ایدیله‌رك مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدلمشدر.

عارف محمد افندی

(طریقت زینیه) کبراسندن برذات اولوب (دکزلی) دندر. (استانبول) ده اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره (ایزمیت)ه نقل مکان ایده‌رك نشر طریقت وتألیفله امرار حیات ایله‌دی . (روضة التوحید) اسمنده تورکجه منظوم اثر تصوفلرینی (٩٤٧) تاریخنده اکمال بیوردیلر . (ایزمیت) ده (اورخان غازی) جامعی یوقاروسنده‌کی مزارستانده مخدومی (احمد افندی) ایله برابر مدفوندرلر . (٩٧١) ده وفات ایدن احمد افندینك‌ده (نزهة الموحدین) اسمنده منظوم اثری واردر . (روضة التوحید) دن :

ای قدیم وحیّ وقیوم واحد
سن سین اول خلّاق اشیا بی عدد

عبدالرحیم قره‌حصاری [١] آفیون قره حصاری

آق‌شمس الدین حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب علم تصوف واخلاقدن باحث بر مقدمه ایکی قسم وبرخاتمه‌یی وهرقسم اون بابی حاوی ترکی العباره (منیة الابرار وغنیة الاخبار) ایله (٨٦٥) تاریخنده اکمال ایتدیکی منظوم (وحدتنامه) ومنظوم (ترجمهٔ قصیدهٔ رائیه) اسمنده‌کی آثاردن کمالی مستبان اولور . قره حصارده نامنه مضاف جامع شریف یاننده مدفوندر . آثاری مطبوع دکلدر . (منیة الابرار) استانبولك فتحی سنه‌سنده اکمال اولونمشدر .

[١] نجم الدین رازی ونجم الدین دایه اسملریله بنام اولان ذاتك اجل آثاردن اولوب تصوف واحوال سلوك وتربیهٔ نفسدن باحث (مرصاد العباد من المبدأ والمعاد) اسمنده‌کی اثر دقیقك مترجمی سلطان مراد ثانی دوری فضلاسندن (قاسم بن محمود قره حصاری) ده علمای متصوفه‌دن بر ذاتدر . ترجمه‌نك اسمنی (ارشاد المریدین الی المراد) تسمیه ایلمشدر. سلطان محمود اول معاصری (شفاء الصدور وصفاء القلوب) مؤلفی (شیخ مصطفی بن مراد) ایله (اصول وصول الهیة) اسمنده (١١٨٥) تاریخنده براثر یازان (شیخ محمد خلوتی) ده قره حصاردن یتیشن مشایخدندرلر .

ابیاتندن :

کرچه اولدی مولدم قره حصار
یوزوم آغ ایت قیلمه‌بنی شرمسار

وحدتنامه‌سندن :

حمدایدر اول ذاته جانی پاك اولان
کیم خلافت بولدی آندن خاك اولان

علی دده بوسنوی

علمای خلوتیه‌دن برذات اولوب (بوسنه‌لی) در . (خلاصة الاثر) ده (موستار) لی اولدیغی محرردر . تربه شیخی دینمکله مشهور ایدی . مرشدلرینك رجال خلوتیه‌دن (نورالدین زاده) اولدیغی وبرمدت (سکتوار) قلعه‌سنده مشهد قانونی‌ده بنا اولونان تربه وخانقاهده بولوندیغی محاضراتنده حکایه ایدییور . مؤلفاتی ، (١٠٠١) تاریخنده مکهٔ مکرمه‌ده تألیف ایدوب مختصراً (اسئلة الحکم) و (خواتم الحکم) اسمیله‌ده تسمیه ایلدیکی اثریله (تمکین المقام فی مسجد الحرام) ، (سباعیات فی الفروع) ، (مواقف الاخرة واللطائف الفاخرة) ، (محاضرات الاوائل والاواخر) ، (انوار المشارق) ، (رسالهٔ انتصاریه) ، (تربیع المراتب والاصول لارباب الموصول) در . صاطرجی محمد پاشانك دعوتی اوزرینه (وارات) سفرینه عزیمتله عودتنده (تمام وصلت) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٠٧) ده رحلت ایله‌دی. (سکتوار) قربنده (صولنق) ده مدفوندر.

آثار مذکوره‌دن (اسئلة الحکم) تصوف ، عقائد وسائره‌دن باحث اولوب عربی العباره (٣٦٠) سؤالدن مرکبدر . (خواتم الحکم) اسمیله‌ده مسمادر. اسئله‌نك قسم اعظمی موجب استفاده‌در . (١٣١٤) ده مصرده طبع اولنمشدر. کنارنده طقوز جلددن عبارت اولان تفسیر (روح المعانی) صاحبی مفتیٔ بغداد افاضلدن (محمود آلوسی) نك (اجوبة العراقیه علی اسئلة الایرانیه) سی واردر .

(محاضرات الاوائل والاواخر): امام سیوطی نك (اولیات) ی طرزنده اکثریتی اعتباریله تاریخه تعلق ایدر عربی براثردر. بوده مصرده طبع اولونمشدر. بعض اقوالی ضعیف اولمغله برابر اکثر موادی تاریخ ومحاضرات ایله مشتغل ذواته استفاده بخشدر .

(رسالهٔ انتصاریه) : خاندان آل عثمان حضراتنك فضائلیله بقای سلطنتلرینه دائر اکابر ومکاشفین امتك اولبابده‌کی افادات ونقلیاتنی جامع مفید ومختصر عربی براثردر. محفوظ کتبخانهٔ عاجزی اولان بورساله مطبوع دکلدر .

(تمكين المقام فى مسجد الحرام) سلطان مراد ثالث طرفندن (١٠٠١) تاريخنده مقام ابراهيمك تجديدينه مأمور اولديغى وقت تحرير ايله‌مشدر . درت ركن بر خاتمه اوزره مرتب اولوب (١) اومقامده نزول ايدن آيتلردن (٢) اومقامده‌كى فضيلت صلاتدن (٣) اومقامك اسرارندن (٤) اوائل مقاماتدن وبرخاتمه‌دن عبارتدر .

(تربيع) ك برنسخه‌سى آياصوفيه كتبخانه‌سنده واردر .

على چلبى بن خسرو ازنيقى

علوم متنوعه‌يه واقف عارف بر ذات اولوب مشهور شيخ اده‌بالى نسلندن (وحى‌زاده) نك متعلقاتندندر .

بداية‌ً پدرلرى محلولندن اولان سلك زعامته دخول ايله بلغراد وجوارى سفرلرنده بولندقدن صوكره مسقط رأسنه عودتله يكيدن تحصيله باشلادى وسلطان محمدخان ثالث زماننده (استانبول) ه كله‌رك (سودليجه) ده اقامت ايله‌دى . علوم متداوله وتخصيص علم تفسير وتصوف وكلام ايله علوم غريبه وحكميه وكيمويه‌ده‌كى وقوف تاملرينى بوفنلرده‌كى تأليفات عديده‌لريله اثبات ايلدكلرندن بين الخواص (مؤلف جديد) شهرتيله بنام اولدى. ملامية بايراميه كبار مشايخندن (ادريس مختفى) شهرتيله بنام (ترحاله‌لى خواجه على الرومى) دن مستخلف اولديغى (مستقيم زاده) مرحومك مناقب ملامية بايراميه‌سنده محرردر. (من اضعف الخليقة الى اكمل الطريقة) عباره‌سيله باشلايان استرشادى حاوى (عزيز محمود هدائى) حضرتلرينه تقديم ايتدكلرى نامه‌لرينه حسن قبولى متضمن (من اضعف الفقرا) فقره‌سيله بدأ ايدن جوابنامه‌دن استنباط اولونديغنه كوره طريقت جلوتيه‌يه ده منتسب اولدقلرى آكلاشيلمقده‌در. (١١٠٨) تاريخنده عالم آخرته سفر ايليوب حضرت خالد (رضى الله عنهك) تربهٔ شريفه‌لرى حريمنه دفن اولونديلر .

مؤلفات عديده‌لرندن باشليجه‌لرى شونلردر : [١]

(١) — جواهر الاسرار .
(٢) — ثمرة الارشاد .
(٣) — درر الانوار فى اسرار الاحجار .
(٤) — الدرة البيضاء فى الاكسير الاحمر .
(٥) — مقدمة الوصل .
(٦) — ديوان الحكمة (منظوم)
(٧) — كشف الاسرار وهتك الاستار .
(٨) — السر الربانى فى العلم الجسمانى والروحانى .
(٩) — طوالع البدور فى شرح الشذور .

[١] محفوظ يد عاجزى اولان (درر الانوار فى اسرار الاحجار) اسمنده‌كى اثرينك نهايتندن آلندى .

(١٠) — درة الغواص فى اسرار الخواص .
(١١) — ترويح الارواح فى اسرار المفتاح .
(١٢) — رسالهٔ قضا وقدر .
(١٣) — مفاتيح الكنوز فى حل الرموز .
(١٤) — انوار التركيب .
(١٥) — اللوايح فى اسرار الحروف الفواتح (مؤلف بواثرنده ترجمهٔ حالنى يازديغنى (درر الانوار) نده حكايه ايدييور.)
(١٦) — المنتخب فى صناعة الذهب .
(١٧) — شرح قصيدهٔ صعلوكيه .
(١٨) — ديوان اكسير .
(١٩) — مجموعهٔ مجربات .
(٢٠) — مفتاح الحكمة .
(٢١) — حجر ثلاثة .
(٢٢) — عشرة ابواب .
(٢٣) — المصباح فى علم اسرار المفتاح .
(٢٤) — كتاب دقايق الميزان فى مقادير الاوزان .
(٢٥) — كتاب انواع الدرر فى ايضاح الحجر .
(٢٦) — كتاب لوح ذهب الاسرار فى معارف الاحجار
(٢٧) — كتاب المنتخب فى الاكسير .
(٢٨) — درة الدرر وتحفة الغرر .

(١) نومرولى (جواهر الاسرار) ايله (٢٠) نومرودن آشاغيسنى حاوى اولان بش اثرينى جامع بر مجموعه‌سى (اسكدار) ده (آطلاما طاشنده سليم آغا) كتبخانه‌سنده، برقاچ دانه‌سى‌ده كتبخانهٔ عموميده جار الله ولى الدين افندى كتابلرى آراسنده و (كشف الاسرار وهتك الاستار) اسمنده‌كى تفسيرينك برنسخه‌سى (روان اوطه‌سى) كتبخانه‌سنده واردر .

علمى دده

علما وشعراى مولويه‌دن اولوب (بغداد) ليدر. بغداد واستانبولده اكمال تحصيلدن صوكره برمدت نيابتله سياحت ايده‌رك (شام) ده (دالى) دده‌يه انتساب ايله‌دى . شيخنك وفاتنده جانشينى اولدى . اثناى سلوكده روحى ، صمقى ، انسى ايله سياحتلرى واردر . (١٠٢٠) ده (شام) ده ارتحال ايله‌دى . مرتب ديوانيله جريزهٔ مثنويه شرحى ، فتوحات وفصوصك بعض نقاطنك شرحنه دائر تعليقاتى وسائر رسائلى موجوددر .

ابياتندن :

علميا عين كمال ايله كمال كامل
هرنفس واصل ايدر عارفه روحانى قوت

عدلی حسن افندی

طریقت سنبلیه مشایخ کرامندن برذات اولوب (ایشتیب) لیدر. اکمال سلوك ایله‌دکدن صوکره آستانهٔ سنبلی مشیختنده بولوندیلر. رحلتلری (رضاء پاك) و (مبشرالجنة) ترکیبلرینك دلالت ایتدیکی (۱۰۲٦) ده قبر عالیلری درکاه مذکوره‌ده‌در. تاریخ تألیفی (رسالهٔ آخرکار) ترکیبی اولان منظوم (ترغیبات) ایله (مرتب دیوان) کبی غیر مطبوع آثاری واردر.

الهیات عارفانه‌لرندن :

لوح دلدن اوقویان علم الهیدن سبق
ذره‌جه یادنده قالماز محو اولوب هپ ماسبق
نور حق قلبك منور ایله‌سین دیرسه‌ك دلا
آتش توحید ایله کل ماسوایی اوده یاق

عمر فانی افندی

آتی الترجمه نورالدین زاده خلفاسندن دراغمان شیخی بوسنه‌لی (عبدالمؤمن) افندی خلیفه‌سی وداماری اولوب (دبره) لیدر. (۱۰۳۲) ده ارتحال ایله‌دی. (الحجة النيرة فی بيان الطريقة المنيرة)، (قیافتنامه) اسملرنده اثرلر یازمشدر. علم تفسیر ایله اشتغالندن ناشی (تفسیری) لقبیله‌ده ملقبدر. فاتح جوارنده (ترجمان — دراغمان) تکیه‌سنده مدفوندر. اکری سفرنده بولونمش ایدی. آیاصوفیه‌ده واعظلغی واردر.

عمر فؤادی افندی

طریقت شعبانیه [۱] عرفا وفضلاسندن برذات اولوب مؤسس طریقت شیخ شعبان ولی حضرتلرینك خلفاسندن قسطمونیلی شیخ محیی الدین افندیدن مستخلفدر. (۱۰٤٦) تاریخنده وفات ایده‌رك آستانهٔ شعبانی‌یه دفن ایدلدیلر. مؤلفاتی (ترجمهٔ معیار الطريقة)، (واقعات)،

[۱] (مرآت العاشقين)، (ميزان العاشقين) اسملرنده‌کی مطبوع رساله‌لرك مؤلفی زعفرانبولیلی (محمد امین) افندی‌ده علمای مشایخ شعبانیه‌دندر. بوذاتك خلفاسندن اولوب (۱۳۱۲) ده وفات ایدن (انوره‌قوب) لی احمد افندینك‌ده (معين المريد) اسمنده غیر مطبوع بر اثری واردر.

(رسالهٔ توحیدیه)، (مرتب دیوان)، (بلبلیه)، (مصلح النفس)، (پندنامه)، (تعریفات علم نحو)، (رسالهٔ دریه)، (مقالهٔ فردیه ورسالهٔ وردیه) اولوب یالکز مناقب مطبوعدر.

بلبلیه‌لرندن :

نیك و بدن نه اولسه دلده حاضر
لسانه اول اولور البته ظاهر

ابیات سائره‌لرندن :

بن بلا صحراسنك مجنونی ایللر بی‌خبر
لیلی‌یی مولایه تبدیل ایتدم ایللر بی‌خبر
کورمك ایسترسه‌ك اکر علم وکمالك حالنی
کندی آیینه‌کی صاف ایله فؤادی هرآن

آثار عارفانه‌لرندن :

توثیقیه	شرح ورد ستار [۱]
صدفیه	خلوتیه
شوقیه فی حق دوران صوفیه	کلابیه
شرح رسالهٔ زنبیلی علی افندی فی حق	حیاتیه
دوران صوفیه	عسلیه
رسالهٔ دوران	سلسله‌نامه
روضات العلما	مثلثات طاسیه
مناقب شعبانیه	تربه‌نامه

ایله مخدوم عالیلری (قلبی) افندینك بعض اشعارینی حاوی اولان بویوك مجموعه (یحیی) افندی کتبخانه‌سنده‌در.

عبدالکریم افندی «ایشتیبلی امیر افندی»

آتی الترجمه (نورالدین زاده) نك ارشد خلفاسی ملامی مشرب برذات اولوب (ایشتیب) لیدر.

[۱] ورد ستارك دیکر شارحلری : (شاه ولی)، (عیشی محمد تیره‌وی)، (عبدالله شرقاوی)، (مستقیم زاده)، (شمس الدين نصوحی زاده)، (سید کمال الدين حریری). بوشرحلردن یالکز (حریری زاده) نك‌کی مطبوعدر.

ارتحالی (۱۰۱۵) ده مرقد عالیلری استانبولده (قدرغه) ده (صوقوللو محمدپاشا ـ شهید محمد پاشا) درکاهنده‌در . (مغنیسا) ده (چاشنیکیر) کتبخانه‌سنده (رسالة‌الهدی لاولی‌الاهتدی) اسمنده براثری ودوران صوفیه‌نك حلنه دائر رساله‌سی و (ایشتیبی) مخلصلی بعض الهیاتی واردر . علوم غریبه‌یه‌ده واقف ایدی .

الهیاتندن :

کل برو ای طالب حق مطلب اعلایی کور
جمله وارلقدن نچوب اول ذات بی‌همتایی کور
هو شرابندن ایچوب مست اولدك ایسه صوفیا
عین وحدتله نظر قیل سر او ادنایی کور
کندیدر کندیسنی چون کیم بیلن ای ایشتیبی
برزخ عرفانده قالمه اول هوالمولایی کور

عبدالمجید سیواسی

کبرای خلوتیه‌دن وعم اکرمی شیخ شمس‌الدین سیواسی خلفاسندن اولوب ترجمهٔ حالی علما فصلنده مذکور محرم افندینك مخدومیدر . (سلطان محمدخان ثالث) ك دعوت همایونلرینه امتثالاً درسعادته رحلتله وعظ وارشاد طالبین ایله مشغول اولدیلر . (بیك قرق طقوزده آلدی اوچمقده مکان) مصراعنك دلالتی اولان (۱۰۴۹) تاریخنده وفات ایده‌رك ایوب قربنده نشانجی‌ده‌کی درکاهه دفن اولوندیلر . اشعار عارفانه‌لرندن (شیخی) تخلص ایدرلردی . مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب (شرح مثنوی) ، (لذائذالاثار ولطائف‌الازهار) ، (شرح علی قصیدهٔ میمیه لمولانا جلال‌الدین رومی) ، (مصقل‌القلوب)، (فضائل صلوة‌النبی) ، (دررالعقائد) (مرتب دیوان الهیات) ، (شرح جزیرة‌المثنوی) ، (عمدة‌المستعدین فی‌الصرف) ، (مقاصد عینیه [۱] ومصاعد ارواح طیبه وعینیه) ، (قهرالسوس فی‌الجام‌النفوس) ، (میادین الفرسان ـ قواعد فارسیه) ، (تفسیر فاتحه) وسائره کبی یکرمیدن زیاده‌در .

---

[۱] بو اثرعالی ترجمهٔ حالی (ی) حرفنده مذکور اولان (شیخ یار علی بن سیاوش دیوریکی) نك کتاب‌المقاصد الناجیة فی‌المبداء والمعاش والمعاد) ینك تورکجه شرحی اولوب (۱۰۳۸) تاریخنده اکمال ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده واردر .

عبدالکریم وارداری

فضلای مشایخدن برذات اولوب واردار یکیجه‌سندندر . آثاری : (تفسیر فاتحه) ، (تفسیر آیة قال علیك‌السلام) ، (تفسیر آیة ماکان علی‌النبی خرج) ، (شرح کما صلیت علی ابراهیم) در . ایلك اثرینی (۱۷۰۱) تاریخنده تحریر ایتمشدر .

عبدالاحد نوری افندی

خلوتیه مشایخ کرامی آره‌سنده فضل وعرفان ایله اشتهار ایله‌ین ذواتدن اولوب (سیواس) لیدر. مقدمات علومی تحصیله باشلادقلری اثناده دایسی معلم ومرشد اکرمی اولان شیخ عبدالمجید سیواسی حضرتلری سلطان محمدخان ثالث طرفندن اولونان دعوت همایونه امتثالاً استانبوله عزیمتلرنده برابرلرنده آلدقلرندن تحصیل وتفیضنی استانبولده اکمال ایله‌دیلر .

علوم ظاهره و باطنه‌دن اخذ اجازه‌یه مظهر اوله‌رق وظیفهٔ ارشاد ایله مدللی‌یه کیده‌رك بر مدت نشر علم وطریقتله توغلدن صوکره (۱۰۳۳) تاریخنده درسعادته جلب اولونه‌رق محمد آغا تکیه‌سی مشیختنه تعیین اولوندیلر . براز صوکره یعنی (۱۰۴۱) ده فاتح سلطان محمد خان و (۱۰۵۱) ده سلطان بایزید خان ثانی حضراتنك جوامع شریفه‌سنه بعده آیاصوفیه جامع شریفنه واعظ تعیین بیورلدیلر . ایشته بووجهله وعظ وارشاد وتألیف اثار ایله مشغول ایکن (الشیخ عبدالاحد) ترکیبیله شعرادن فیضی افندینك (کتدی جنته عبدالاحد) وخلفاسندن شیخ نظمی افندینك (عبدالاحد افندی اولسون مقیم جنت) مصراعلرینك دلالتی اولان (۱۰۶۱) تاریخنده ارتحال ایده‌رك ایوب نشانجیسنده مرشد مکرملری عبدالمجید سیواسی حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌لری قارشی‌سنه دفن ایدلدیلر .

علم تصوف ایله تعبیر رؤیاده‌کی اقتدار مرشدانه‌لری مسلم انام ایدی. اوچ بطنه قدر سلسلهٔ علیه‌لری (شیخ اوحدالدین عبدالاحدالنوری ابن مصلح‌الدین مصطفی صفایی بن اسماعیل بن ابی‌البرکات) اولمق اوزره مضبوطدرکه بونلردن پدرلری اولان صفایی افندی زمرهٔ قضاتدن وعبدالمجید سیواسی‌نك جدعالیلری ابوالبرکاتك کریمه زاده‌لری وملتقی شارحلرندن سیواس مفتیسی اسماعیل افندینك اوغلودر. والده‌لری‌ده ابوالبرکاتك مخدومی محرم افندینك کریمه‌لریدر .

مؤلفات عارفانه‌لرینك باشلیجه‌لری :

۱ شرح اربعینیات
۲ ریاض‌الاذکار
۳ تأدیب‌المتمردین فی‌اسلام‌الابوین
۴ رسالة فی‌حیوة الخضر والیاس

٥ رسالة فى توفيق تعارض الآيات
٦ رسالة مرأة الوجود فى المراتب الكلية والحضرات
٧ رسالة فى نفع مساعى الاحياء للاموات
٨ رسالة فى جواز اداء النوافل بالجماعة
٩ رسالة فى شرائط استجابة الدعاء
١٠ رسالة فى محبة العبد لربه
١١ رسالة فى حقيقة ليلة القدر
١٢ رسالة فى شروط طلب العلم النافع
١٣ رسالة فى اثبات الشعور لاهل القبور
١٤ رسالة فى ثبوت طى المكان لاولياء الامة
١٥ رسالة فى جواز دوران الصوفيه باللغة التركية
١٦ رسالة ماعرفناك
١٧ شرح كلمات كميل بن زياد
١٨ مراتب معرفة الرحمن
١٩ رسالة العطريه
٢٠ انقاذ الطالبين
٢١ اثبات العلم والشعور
٢٢ حجة الوداد
٢٣ العدل والاقساط بين التفريط والافراط
٢٤ قصم المبتدعين
٢٥ درر نورى
٢٦ رسالة التاج
٢٧ اثبات الواجب فى ماهية الوجود
٢٨ مرآت الوجود ومرقات الشهود

غزليات عارفانه‌لرندن :

كنت كنزك سريدر دنيا وعقبادن غرض
اكا مكتب خانه‌در بوچرخ مينادن غرض
انفس وآفاقى رؤيتله كماله عارف اول
معرفتدر چونكه مخلوقات بيدادن غرض
بر معمادر بو عالم فهم ايدن عارفلره
اسم اعظم سريدر چون اول معمادن غرض
صوفيا اسماده قالمه كل مسما درسين آل
بيل مسمادر كوزوم تعليم اسمادن غرض
قومبادى شغلنى سن مقصد اقصايى كور
چون نتايجدر قموصغرا و كبرادن غرض
قطره‌سنده نجه عمان كزليدر دل بحرينك
حاصلى در حقيقتدر او دريادن غرض
(نوريا) هيچ غيرى مطلب قالمادى عاشقلره
حق جماليدر همين جنات عقبادن غرض

عدنى رجب دده

شعرا وعرفاى مولويه‌دن اولوب سيروزليدر . نشاطى وآغازاده كبى اكابردن استفاضه ايتمشدر . (۱۱۰۰) تاريخنده شيخى بولونديغى (بلغراد) [۱] مولويخانه‌سنده كلشن عدمه عازم اولدى . مؤلفاتى : مثنوى شريفدن منتخب برچوق ابياتى - هربيتنى بش بيت ايله تفسير صورتيله شارح و برچوق غوامض و اسرار معنويه‌يى موضح اولان (نخل تجلى) ايله شرح قصيدهٔ عرفى ومرتب ديوان عارفانه‌لرندن عبارتدركه غير مطبوعدر .

ابياتندن :

شاه اولمق ايسته‌ين غم ايله مبتلا اولمق كرك
عالمده سلطنت طلب ايدن كدا كرك

آه ايتدكجه جوشه كلير كوزلرم ياشى
دريا تموج ايتمكه البت هوا كرك

عين اكبر محمد افندى

رجال خلوتيه‌دن عارف وفاضل برذات اولوب اسكى شهرليدر. آتى الترجمه حضرت نيازى‌دن مستخلفدر. شمائل شريفى تركجه نظم ايله‌دى. مرشدينك قصيدهٔ برئه تسبيعى‌ده (فوائد زمريه) اسميله شرح ايتمشدركه خط دستيله محرر نسخه سلطان بايزيد ثانى جامع شريفى جناحنده‌كى شيخ الاسلام تعليق نويس ولى الدين افندى كتبخانه‌سنده‌در . هرايكيسى‌ده غير مطبوعدر . ارتحالى (۱۱۳۵) تاريخنده‌در . بروسه‌ده امير سلطان جامعنك عزب قپوسى دينلن شرق طرفنده‌كى قاپيسى خارجنده مدفون اولديغى (كلزار عرفان) ده محرردر . حديقة الجوامع‌ده ايوبده يحيى افندى دركاهنده مدفون اولديغى محررسه‌ده موثوق دكلدر .

عاجزى سليمان افندى

طريقت سعديه‌دن [۲] (عاجزيه) ناميله معروف اولان شعبه‌نك صاحبى برذات اولوب

[۱] علم تصوف وكلامدن باحث (ترشيحات) اسمنده‌كى غير مطبوع اثر مقبول صاحبى اولان و (واصل رحمة ربه) تركيبنك دلالتى بولونان (۹۸٤) تاريخنده وفات ايدن عرفاى نقشبنديه‌دن (نصوحى چلبى) بلغراددن يتيشن فضلادندر . (ترشيحات) ك تاريخ تأليفى (۹٥۷) اولوب برنسخه‌سى اسعد افندى كتبخانه‌سنده واردر .

[۲] مؤسس طريقت (سعدالدين جباوى حضرتلرينك) رحلتلرى (كمال نور سعدالدين) تركيبنك دلالتى اولان (۷۰۰) تاريخنده ومرقد مباركلرى (حوران) قطعه‌سنده (جبا) قريه‌سنده‌در .

عن اصل اشقودره‌لیدر . علوم رسمیه‌یی استانبولده اکمالدن صوکره مسلك قویم تصوفه دخالتله (پرزه‌رین) ده اختیار اقامت ایتدی . رحلتلری (١١٥٠) تاریخلرنده‌در . قسم اعظمی ترکی ومتباقیسی عربی وفارسی اولمق اوزره غیر مطبوع دیوانی اولدیغی کبی بعض رسائلی‌ده اولدیغی مرویدر . اسکدارده عتیق والده کتبخانه‌سنده اخلاق وتصوفدن باحث منظوم براثری واردر. بوشعبه‌دن اولان درویشان ادهمی (درت ترکلی) عراقیه کیررلر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

حقیقت باغ عبرتده اولی‌الابصار حکمتدر
کل نازکاری ناسوت ایدر انسان اولورپیدا

عبدالکریم جلوتی

طریقت جلوتیه مشایخندن فضل وعرفان صاحبی برذات اولوب شهیردر . پدرعالیلری استانبولده اکمال تحصیلنی متعاقب پیر افخم عزیز محمود هدائی حضرتلرینك خلفاسندن اولان وشهزاده جامع شریفی کرسی شیخلکنه تعیین اولنوب (وصل رحمانه سفر قیلدی ولی کامل) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٠٦١) تاریخنده ارتحال ایله (قره‌جه احمد) تربه‌سی قربنه دفن ایدیلان (قره‌حصار شرقی) لی (شیخ ولی‌الدین) افندیدر. صاحب ترجمه (عبدالکریم افندی) علوم رسمیه‌یی پدریله زمانی فضلاسندن وعلم تصوفی مختصراً پدرندن اخذ ایله‌دکدن صوکره (لاله‌لی) قربنده (احمدآغا) جامع شریفی واعظلغنده بولونه‌رق ارشاد عباد وتألیف آثار ایله اوقاتکذار اولدی . و (١١٠٠) تاریخنده وفات ایده‌رك پدری یانـنه دفن ایدلدی . خط‌دستیله محرر اولان آثار فاضلانه وعارفانه‌سنك قسم اعظمی کتبخانهٔ عمومیه‌ده موجوددر . کوچوك برادری (عبدالوهاب) افندی‌ده فضلادن برذات اولوب آثارندن (ابی‌الفرج ابن جوزی) نك (ذم الهوی) اسمنده‌کی اثرینی اختصار صورتیله میدانه کتیردیکی اثری کتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر.

عبدالکریم افندینك آثاری :

١ تفسیر سورهٔ یوسف — ٥ جامع الاحادیث الانواریه فی الاخبار المصطفویه
٢ زبدة الاخبار والاثار — ٦ حدیث اربعین فی فضائل ذکرالله
٣ مزیل الاشتباه عن اسماء الصحابة والتابعین والرواة — ٧ المعارج الوصولیه الی آی القرآنیه
٤ تبیین الکلام فی القیام والصیام — ٨ حدیث اربعین فی فضائل الصلوة علی النبی

٩ رساله فی حق دوران صوفیه — ١١ تنویر السالکین وترغیب الطالبین
١٠ مجمع الفوائد ومعدن الفرائد فی حق صلوة شریفه — ١٢ مجالس وعظیه

بو آثاردن باشقه مطالعه ایتدیکی کتب متنوعه کنارلرنده محققانه تعلیقاتی‌ده کورولمکده‌در.

علی بن شعبان آقسرایی

فضلای مشایخدن برذات اولوب (استانبول) ده وعظ وارشاد ایله امرار حیات ایله‌دی . (١١١١) تاریخنده وفات ایده‌رك (طوپ قپو) خارجنده قاضی‌زاده شیخ محمد افندی جوارینه دفن ایدلدی . آثاری: (شرح حکمة العین)، (حاشیه علی قول احمد الفناری)، (تفسیر قوله تعالی والشمس تجری) ایله رسائل عدیده‌دن عبارت اولوب جمله‌سی غیرمطبوعدر .

علی بن ابراهیم طاغستانی

طریق نقشبندی فضلاسندن برذات اولوب (طاغستان) ك (برکشاد) قصبه‌سندندر . وطننده اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره (مدینهٔ منوره) ده اختیار مجاورت ایده‌رك (١١١٦) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . مرشد عالیلری سید محمد ارمویدر . آثاری غیر مطبوعدر . بر نسخه‌سی (اندرون) ده سلطان (احمد ثالث) کتبخانه‌سنده موجود اولان (کواکب السعادة) اسمنده‌کی اثرنده اون عدد تألیفی اولدیغی مذکوردرکه بعضیلری بونلردر :
(مهمات المعارف)، (دلیل الزائرین وانیس المجاورین)، (خلاصة التواریخ)، (جامع المناسك)، (اقصی المطالب) ، (مشارع البر والاحسان فی مناقب آل عثمان) .

عبدالحی افندی

مشایخ جلوتیه کبارندن ادرنه‌ده مدفون صاچلی ابراهیم افندینك مخدومی اولوب سلامی علی افندینك ایکنجی دفعه مشیختندن صوکره استانهٔ هدائی‌یه سجاده نشین اولدی . (قبله عبدالحی سکا حق رحمتی) مصرعنك دلالت ایتدیکی (١١١٧) ده ارتحال ایده‌رك جوار خانقاهده خلیل پاشا تربه‌سنده خلیل پاشا زاده محمود بکك یانـنه دفن ایدلدی . دیوانچه تشکیل

صالح رفعت افندی

اکابر متصوفه‌دن سید خواجه محمد نورالعربی الملامی حضرتلرینك خلفاسندن صاحب تمکین برذات عرفانسمات اولوب (اشتیب) لیدر. خواجهٔ مشارالیهه انتسابندن صوکره بنا ایتدیکی درکاهده تربیهٔ سالکین ایله امرار حیات ایله‌دی. (١٣٢٦) تاریخنده ارتحال ایده‌رك درکاه مذکور حظیره‌سنه‌دفن ایدلدی. مرتب دیوانچه‌لری ومصطلحات صوفیه‌یی مبین رساله‌سی واردر.

دیوان الهیاتنك مطلعندن :

خدایا سکا حمد اولسون سنکله — ینه سن‌سك سنی حامدسنکله
ظهورك باطن اولدی ظاهرکله — که معلوم اول آخرکله
وجودکله دونر انجم فلکلر — بوتون شمع وجوهکدر دیلکلر
حبیبك مظهرندندر ظهورك — خروشه کلدی دریای بطونك
سکا مرآت اولوبدر چونکه ذاتی — تجلی قیلدك آنکله صفاتی
قو افعال واحکام ایله اسما — اول اولدی مظهر جمله مسما

(ط)

طورحال شیخی مصطفی افندی

آماسیه ایله‌طوقات آراسنده‌کی طورحال ناحیه‌سندن فاضل عارف برذاتدر. آماسیه‌واستانبولده تحصیلی اکمالدن صوکره شیخ مراد نقشبندی مخدومی علی افندی‌یه انتسـاب ایله‌یوب نائل خلافت اولارق وطننه عودتله نشر علم وطریقته باشلادی. (١١٩٧) ده وفات ایده‌رك بناسنه موفق اولدیغی جامع شریف حظیره‌سنه دفن ایدلدی. صدراعظم سید محمد پاشانك کندیسنه اخلاصی دولاییسیله ناحیه‌سی جوارنده‌کی (طازیه) قریه‌سی طرف پادشاهیدن تملیك ایدلمشدی. بوقریه‌یی کندی املاکیله برابر مملکتنده تأسیس ایتدیکی جامع، مدرسه، تکیه‌یه وقف ایتدی. صحاح احادیثدن جمع وتلفیق ایتمك شرطیله (البدرالمنیر فی شرح احادیث البشیرالنذیر) اسمنده‌کی حدیثه دائر اثریله (مرشدالسالکین) نامنده برتألیفی، وحدیث اربعین شرحی ایله دیکر برتألیفی واردر. طریقت خلوتیه‌نك شعبانیه شعبه‌سندن‌ده مستخلف اولدیغی اسکدارده کوردیکم برطوماره‌ده مندرجدر.

(ظ)

ظریفی عمر افندی «بابا»

طریقت سعدیه مشایخ کرامندن بصر بصیرت صاحبی بر ذات اولوب (روسجق) لیدر. (١٢١٠) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی. بك مزارلغی قارشیسنده طومبول جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر. علم اخلاقه دائر مشهور (پندنامه) سی مطبوعدر. برده غیرمطبوع دیوان عارفانه‌سی واردر. پندنامه‌دن مشورت بحثی :

کندودن اولویه رغبت ایله کل
هم کلامی بیل ادبله سویله کل

اولو قدرین فهم ایدن اولور اولو
کوزله‌ین آداب وارکان ویولو

اولونك خیر دعاسن آله‌سك
رتبهٔ عالی آنکله بولاسك

اولولرله مشورت قیلسه کشی
چیقارير البته باشه اول ایشی

مشورتسز کیم که بر ایش ایشله‌یه
شول ندامت پارماغن چوق دیشله‌یه

(ع)

عاشق علی پاشا «بشه»

سلطنت عثمانیه‌نك مؤسسی عثمان غازی دوری مشایخ وشعرای عارفیندن وپادشاه مشارالیهك معیتده بولنمش اولان مظنهٔ کرامدن شیخ مخلص پاشا بن الیاس اوغلو اولدیغی (غریب نامه) مقدمه‌سنده محرردر. عابد وزاهد مستجاب الدعوه برذات اولوب اطوار سلوك ومقامات عارفینه واقف ایدی. زمان اشتهاری اورخان غازی دورنده‌در. محبت ومعرفت الهیه‌یه، روحك اوصاف وخصائلنه ودها بومثللو مباحث دینیه وتصوفیه‌یه دائر اون باب اوزره مرتب (غریب نامه) یاخود (معارف نامه) اسمنده تورکجه یکرمی درت بیك مصراعه قریب غیر مطبوع برجلد

ایده‌جك قادار الهیاتی وحاجی بایرام ولی‌نك (چالابم برشار یاراتمش ایکی جهان آراسنده) مطلعلی نطق عالیلرینه وحضرت هدائی‌نك (ایسته‌ین یارین خاك ایدر وارین) مطلعلی الهیلرینه شرحلری واردر. (امام بوصیری) نك قصیدهٔ برده‌سنی‌ده نظماً ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی نورعثمانیه کتبخانه‌سنده موجوددر. برده (سورهٔ فتح) تفسیرینه دائر عربی‌العباره (فتح‌البیان لحصول‌النصر والفتح والامان) اسمنده براثری واردرکه (بشیر آغا) کتبخانه‌سنده موجوددر. حفیدلری محمد نسیم افندی‌ده ارباب دانشدن برذاتدر. اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌کی بر مجموعه‌ده (شیخ وردی) اسمنده برذاتك نطقنه شرحی واردر.

(هو) ردیفلی غزل عارفانه‌لرندن:

جلوه‌گاه سینه‌ده دوران ایدر افکار هو
طور دلدن منجلیدر شعلهٔ انوار هو

عزالدین احمد افندی «اشرف زاده»

فضلا وعرفای قادریه‌دن اولوب بروسه‌لیدر. علوم رسمیه‌یی شارح نصوص (مالقوچ مصطفی) افندی‌دن تحصیلدن صوکره پدرندن استخلاف ایده‌رك بروسه‌ده اشرفیه‌دن اینجیرلی درگاهنه پوست نشین اولمشلرایدی. (کلدی اوچلر رحما تاریخ فوتك دیدیلر) (کچدی اشرف زاده عزالدین افندی قطب ایکن) بیتنك دلالت‌ایتدیکی (١١٥٢) تاریخنده مسافرةً استانبولده مقیم ایکن وفات ایده‌رك طوپخانه‌ده قادریخانه‌یه دفن اولوندیلر. (انیس‌الجنان) عنوانیله درت جلد کبیر عربی تفسیر شریفی (مشوق‌العشاق) اسمنده بر موعظه‌سیله (عزی) مخلصلی اشعار عارفانه‌سی واردر. مناقبنی مریداندن تنوری زاده مصطفی افندی (هدیة‌الفقرا) نامنده‌کی اثرنده تفصیل ایله‌مشدر.

الهیات عارفانه‌لرندن:

سینه‌که سوراخ آچوب نی کبی نالان اولمه‌دن
حالت عشق ایله هردم زار وافغان ایسته‌مه

عیسی محوی

علوم رسمیه‌یه واقف ومعارف محمدیه‌دن نصیبه‌دار بر شیخ کامل اولوب آتی‌الترجمه

فتحی عبدالکریم افندی خلیفه‌سیدر. عن اصل (بولی) ملحقاتندن (کره‌ده) لیدر. غنی زاده نادری افندینك همشیره‌زاده‌سی و (سلیمانیه) جامعی واعظی ایدی. ایفای حج شریفدن عودتنده (مات عیسی ولم‌یمت حب) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٢٧) ده شامده وفات ایده‌رك جوار شیخ اکبره دفن ایدلدی. مرتب دیوانی ونحودن (مفیدالاعراب) اسمنده باشلیجه براثری واردر.

ابیات عارفانه‌لرندن:

یوقلغنده وار اولان وارلقده بیلمز یوقلغی
صحبت یار لذتن بیلمز بکم اغیار اولان

بیتی سابق‌الترجمه مستقیم زاده طرفندن شرح اولونمشدر.

(١١٧٣) ده درسعادتده وفات ایده‌رك ترجمان یونس (دراغمان) جامعی حظیره‌سنه دفن اولونان مخدومی (محوی) محمد صالح افندی‌ده شعرای مشایخدن اولوب (تذکرهٔ رامز) ده اشعار عارفانه‌سی مندرجدر. ازجمله:

(جمالك عالمه مهر منور یارسول‌الله وجودك جملهٔ نور مصور یارسول‌الله)

مطلعلی نعت شریفی مشهوردر.

علمی محمد افندی (عرب زاده)

فضلای نقشبندیه‌دن برذات اولوب (ادرنه) لیدر. (مختصرة‌الولایة) مؤلفی محمد انصاری اسکداریدن مستخلفدر. شعرا فصلنده مذکور (نجار زاده شیخ رضا) افندینك مرشدیدر. (رهبرطریقت) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٣٠) تاریخنده ادرنه‌ده ارتحال ایله‌دی. علم حدیثدن (مجمع‌الدرر والغرر فی‌احادیث سیدالبشر) اسمنده‌کی اثرینك برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر:

ابیاتندن

ریا وسمعه‌یی ترك ایت قلندر مشرب اول علمی
جهانك بود ونابودی حقیقت ابتلادر هپ

عزبى مصطفى افندى « درويش عزبى »

دركاه عالى چاوشلرندن ایكن آتى الترجمه (حضرت نیازى) ده كوردیكى آثار كماله بناءً ترك خدمتله مشارالیهه انتساب ایله‌دى . مولداً (كوتاهیه‌لى) در . (متوجه الروحانیه) تركیبنك ناطق اولدیغى (١١٦٠) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسكدار) قراسندن (نردبان) كوینده‌كى (شاه قولى) دركاهنه دفن ایدلدى. آثارندن: (تخمیس دیوان نیازى) مطبوع دیوانى غیر مطبوعدر.

دیوانى مطلعندن :

قلم جولان ایدوب دوكسون زبانك جوهریكتا
خریدار متاع عشق اولان لابد اولور دانا
بیلن آكلار خبر سویلر یا بیلمز اكلاماز سویلر
رموز نطقه‌دن سویله بیان اولسون نجه معنا

عبدالله بن عبدالرحمن جلوتى

طریقت جلوتیه مشایخ وعلماسندن برذات اولوب اكمال تحصیلدن صوكره كدك پاشا تربه‌سى قربنده‌كى حمزه پاشا جامعى امامتنده بولوندى. (١١٦٤) ده ارتحـال ایده‌رك (اسكدار) ده (قره‌جه احمد) دن (حیدرپاشا) یه كیدن جاده‌نك صولنه دفن ایدلدى . آثارى غیر مطبوع اولوب بروجه آتى در : (التحفة الندیره فى منع اطلاق المطلق على وجود الحق)، (النبذة الیسیره على الشارح القیروانى لشرح السنوسیة) ، (المنح الالهیة فى شرح مقدمة الفخریة)، (المقدمة الفخریة فى اصطلاحات النحویة) .

عیونى سید محمد افندى « رحیقى زاده »

مشایخ سنبلیه‌دن شاعر برذات اولوب شهریدر . (سودلیجه شیخى) شهرتیله بنام ایدى . (خاتمهٔ صلحا) تركیبنك كوستردیكى (١١٦٦) تاریخنده رحلت ایله‌دى . (سودلیجه) ده (سینه چاك) قربنده مدفوندر. آثارى: (دیوان)، (سلسلهٔ نامهٔ مشایخ عظام)، (تعریفنامهٔ دركاهان) در.

برنعتندن :

جمیع انبیایه پیشواسین یارسول الله
جمیع اولیایه رهنماسین یارسول الله

عبدالقادر نجیب افندى « اشرف زاده »

فضلا وعرفاى قادریه‌دن اولوب سابق الترجمه بروسه‌لى شیخ عزالدین افندینك مخدوملریدر. (١٠٢٢) تاریخنده وفات ایله‌دى . بروسه‌ده جدعالیلرینك تأسیس كرده‌لرى اولان (انجیرلى) نامیله معروف (اشرفى) دركاهنده مدفوندر. مؤلفاتى: (زبدة البیان) اسمنده عربى العباره بر تفسیر شریفله (منظومهٔ مولدنبى) و دیوانلرندن عبارتدر . پدریله كندیلرینك تفسیرلرى غیر مطبوع اولوب اینجیرلى دركاهنده‌در .

نعوت عارفانه‌لرندن :

جمالك اى نبى مرآة انوار سعادتدر
نكاهك محض فیض رحمت اسرار رؤیتدر

ابیات سائره‌لرندن :

طوق عشقى كردن صدقه طاقوب میدانه كل
فوز مقصودى نجیبا سن بو دیوانده آرا

عرفانى عبدالله دارنده‌وى

علماء مشایخدن برذات اولوب (دارنده) لیدر. (عرفانى) مخلصلى اشعار متصوفانه‌سى ایله (فوائد اللطیفه) اسمنده بسملهٔ شریفه تفسیرى و (مسالك السـالكین) نامنده دیكر براثرى واردر . صوك اثرینى (١١٨٤) تاریخنده تألیف ایتمشـدر . (دارنده) ده مدفون اولدیغى مروى‌در. هرایكى اثرى‌ده (بروسه) ده‌كى جامع كبیر كتبخانه‌سنده واردر .

عثمان نقشبندى

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب (مودورنى) لیدر. (١٢٠٠) تاریخنده اسكى شهرده ارتحال ایله‌دى . بروسه‌ده‌كى جامع كبیر كتبخانه‌سنك مؤسسى اولوب (١٢١١) تاریخنده وفات ایده‌رك بنا ایتدكلرى (تللى تكیه) ده مدفون اولان (منزوى عبدالله) افندى حضرتلرندن تصفیهٔ باطن ایله‌مشدر. آثارى : (قواعد التفسیر) ، (مسلك السالكین)، (رسالهٔ نقشبندیه)

وسائره اولوب غیر مطبوعدر. جامع کبیر کتبخانه‌سنده‌کی کتابلرك برقسمی‌ده بو ذات طرفندن وقف ایدلمشدر .

عبداللطیف بن دورمش فقیه قرامانی

فضلای مشایخدن برذات اولوب اخلاق ، تصوف ، مواعظدن باحث تورکجه (آداب المنازل) ایله (معراج المشتاقین ومنهاج المتقین) اسملرنده آثاری واردر . برنجی اثرینی (٩٨٥) ده تألیف ایتمشدر . علمادن (بروسه‌لی احمد بن علی) افندی‌نك‌ده وظائف وامور بیتیه‌یه دائر (٢٣) فصل اوزره مرتب (آداب منازل) اسمنده تورکجه براثری موجوددرکه تاریخ تألیفی (١٠٤١) در . برنسخه‌سی نور عثمانی‌ده واردر .

عبدالباقی دده « ناصر سید عبدالباقی دده »

مشایخ مولویه‌دن صاحب معارف برذات اولوب کوتاهیه‌لی ابوبکر افندینك ایکنجی اوغلودر. درسعادتده (یکی قپو) مولویخانه‌سی شیخی ایکن (١٢٢٦) ده رحلت ایله‌دی . علم موسیقی‌یه‌ده کمالیله انتسابلری اولدیغندن برخیلی بسته‌لر ترتیب ایتمشدر . مؤلفاتی : (شرح شاهدی) ، (ترجمهٔ مناقب عارفین) ، (دیوان اشعار) اولوب غیر مطبوعدر . سلطان سلیم ثالث نامنه (تدقیق وتحقیق) نامیله رسالهٔ موسیقی یازدیغی کبی مؤخراً حروف ایله یازیله‌رق التنه دخی رقم ایله مقدار صوتلری اشارت ایدلمك صورتیله اشارت ایدیلن برنوطه‌نك اصول وقواعدندن باحث (تحریریه) نامیله بررساله داها تألیف وشهریار مشار الیهك بولدقلری (سوز دل آرا) مقامنده‌کی آیین شریفلریله ینه بومقامدن اولان پیشرو قیمتدارلرینی برنوطه ایله تحریر ورساله‌یه تبدیل ایده‌رك حضور شاهانه‌لرینه تقدیم ایتمشدر . ریاضیه‌نك موسیقی‌یه تعلق ایدن الحان وصدا واهتزازات صوتیه مباحثنده قدمانك آثارینی کثرت تتبع ومطالعه ایله بوخصوصده صاحب هنر وکمال اولدیغندن اصفهان وعجم بوسلك مقامنده ایکی آیین بسته‌له‌مشدرکه الیوم درکاهده اوقونمقده‌در . (شوق طرب) آیینی‌ده بوذاتکدر .

عثمان بن احمد فرته‌کی

طریقت شاذلیه ونقشیه فضلاسندن برذات اولوب نیکده قراسندن (فرته‌ك) قریه‌سندندر.

(مصر) ده اکمال تحصیل وتفیضدن صوکره مملکتنه عودت ایده‌رك تدریس وارشاد ایله مشغول اولدی . جلجلوتیه شرحنك نهایتنده علم وعرفان تحصیلیچون (٤٥) سنه سیاحت ومجاهده ایتدیکنی وآخر عمرنده (نیکده) ده برنقشبندی زاویه‌سی بنا ایله‌دیکنی یازییور . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتی‌در :

(١) شرح وردستار [(١٢١٥) تاریخنده تألیف ایتمشدر .]
(٢) شرح دورالاعلی [(١٢٠٥) تاریخنده حسن بن اسماعیل حصاری طرفندن عربی العباره شرح اولونمشدر .]
(٣) شرح حزب نووی
(٤) شرح صلوة مشیشه
(٥) شرح جلجلوتیه
(٦) انکشاف القلوب
(٧) شرح اسم اعظم

عبدالرحمن خالص طالبانی

اکابر قادریه‌دن برذات عالی اولوب (کرکوك) لیدر . (١٢٧٥) تاریخنده رحلت ایله‌دی . کرکوك‌ده‌کی درکاه عالیلرنده مدفوندر . آثار مطبوعه‌لری : (مرتب دیوان) ایله مثنویٔ شریفك اون سکز بیتنك فارسی العباره نظماً شرحندن ومناقب عبدالقادر کیلانی‌یه دائر شیخ علی نوربخش طرفندن تألیف اولونان (بهجة الاسرار) اسمنده‌کی اثرك ترجمه‌سندن عبارتدر . (بهجة الاسرار) (١٠٠٧) تاریخنده بغداد حاکمی اولان حسین بن حسن ادرنه‌وی طرفندن‌ده ترجمه ایدلمشدر .

(فضولی) نك اولور ردیفلی غزلنی تخمیسندن :

آتش عشقك فروزان اولسه عاشق نار اولور
هرزمان کوردکجه عاشق کوزلرك خمار اولور
حسننی آیینهٔ دلده کورن هشیار اولور
حسنك اولدقجه فزون عشق اهلی آرتق زار اولور
حسن نه مقدار اولورسه عشق اول مقدار اولور

مثنویٔ شریفك اون سکز بیتی شرحندن :

جلوهٔ عشقست کاندر کل فتاد
شورش عشقست در بلبل فتاد

سايهٔ عشقست در عالم فتاد
مايهٔ عشقست در آدم فتاد

عبدالحميد افندى «قره ملا زاده»

مشايخ نقشبنديه فضلاسندن بر ذات اولوب (عينتاب) ليدر . وطننده تدريس وارشاد ايله امرار حيات ايلەدى . (١٢٧٨) تاريخنده ارتحال ايدەرك (قربان بابا) اتكندەكى جبله دفن ايدلدى . اشهر آثارى فقهدن مشهور (طحطاوى) حاشيەسنك ترجمەسيدركه يدى جلدى مطبوعدر . فرائضه متعلق اولان سكزنجى جلدى غير مطبوعدر . (محمد بن عبدالله بن احمد الخطيب التمرتاشى الغنمذى) نك (تنوير الابصار) نى (محمد علاءالدين الحصكفى) شرح ايلەمش وبوشرحى (احمد طحطاوى) تحشيه ايتمشدر .
(آداب الذاكرين ونجات السالكين) اسمندەده تصوفى براثرىده واردر .

عبدالرحيم افندى

مشايخ قادريه علماسندن برذات اولوب (ايورانيه) ليدر. مؤخراً اسكوبه هجرت و (١٢٨٢) تاريخنده داربقايه رحلت ايلەدى . اوسكوبده دكانجق دركاهنده مدفوندر . آثارى : (منظومهٔ عقائد وشرحى) ، (منظومهٔ فرائض) ، (ديوانچه) ، (منظوم قواعد نحويه) ، (منظوم تجويد) ، (سبحهٔ صبيان) طرزنده (لغات عربيه منظومەسى) ، (منظوم تركى وفارسى ترجمهٔ قصيدهٔ بردە) دركه صوك اثرى مطبوعدر .

ابياتندن :

سراسر نطقه مظهر دوشدى عالمده قمو اشيا
زبان قال وحال ايله خدانك حمدينى كويا

(١٢٤٤) ده (ايورانيه) ده وفات ايدن پدرى شيخ على افنديكده عربى العباره (رسالة الروح) اسمنده براثرى واردر .

عبدالرحيم افندى

فضلاى مشايخدن عاشق ومحقق برذات اولوب (پرزرين) ليدر. اجلهٔ متصوفەدن مصرى

سيد خواجه (محمد نورالعربى الملامى) حضرتلرينك داماد عاليلرى واخص خلفاسيدر. اسكوبده تدريس وارشاد ايله مشغول اولديلر . (١٣٠٣) غرەسنده حج شريفدن عودتلرنده وفات ايدەرك (سويش) جوارنده (عين موسى) نام محله دفن ايدلديلر. خلقهٔ تدريسنده بولونان طلبهٔ علومه ايكى دفعه اجازت ويرمكه موفق اولمشلر ايدى. آثارى : بيك بيته قريب (محمديه) طرزندەكى (قصيدهٔ نونيه) ، (قصيدهٔ تائيه) ايله (منظوم شرح شافيه)،(شرح سر انا الحق)، (هدية الحج) ، (رسالهٔ ارادهٔ جزئيه) ، (رسالهٔ احوال ملاميه) ، (منظوم مراتب الوجود) (منظومهٔ وهبيه) ، (مجموعة الهيات) وسائرەدركه غير مطبوعدر. الهياتندەكى مخلصلرى (فدائى) در.

عثمان صلاح الدين افندى

فضلاى مولويەدن سياستەده واقف برذات اولوب سابق الترجمه (ناصر عبدالباقى دده) افنديك مخدوميدر . (هو ديوب عثمان افندى واردى مولانانسه) مصراعنك دلالتى اولان (١٣٠٤) تاريخنده ارتحال ايدەرك پدرعاليلرى قربنه دفن ايدلدى. عربى العباره (اللسان المحمدية فياضل بهاالعيسوية) خواجه اسحق افندى مرحومه جواب طرزنده (رسالهٔ وحدت وجود) ايله پادشاهان عظام حضراتنه لازم اولان اوصاف وخصائل عاليەدن باحث اخلاقى وسياسى رسالەلرى وبعض متصوفانه اشعارى واردر. جانشينلرى اولوب (١٣٢٦) تاريخندە وفات ايدن مخدوملرى (جلال الدين) افنديده عرفاى مولويەدن شاعر ومهرهٔ موسيقى شناساندن برذات ايدى .
عثمان افنديك ترجمهٔ حاللرى زمانمز ارباب دانشندن ضيا بكك (يكى قپو مولويخانەسى) اسمندەكى اثرنده مندرجدر. سنەلرجه اوقوتدقلرى (مثنوى شريف) ه دائر سنوحات عارفانەلرينى حاوى اولان مجموعەلرى مع التأسف دركاهك احتراقده يانمشدر .

عبدالله خلوصى افندى

مظهەدن و (١٣٠٥) تاريخنده (اوستروجه) ده ارتحال ايلەين (مصرى سيد خواجه محمد نورالعربى) حضرتلرينك خلفاسندن اهل تمكين فاضل وعارف برذات اولوب (كليولى) ملحقاتندن (مرفته) دندر . استانبولده اكمال تحصيلدن صوكره يارم عصرى متجاوز (فاتح) جوارنده (قاضى چشمەسى) مدرسەسى مدرسلكى ايله اختيار قناعت وانزوا ايدەرك (١٣٠٥) تاريخنده ارتحال ايلەيوب (طوپ قاپى) خارجنده (صارى عبدالله) افندى يانىنه دفن ايدلدى .

سرعت قلمیه‌سی وخط تعلیقده مهارتی اولدیغیچون سنه‌لرجه طاش باصمه‌سی مطبعه‌لرنده خطاطلق ایده‌رك هم عرفان مملکته خدمت هم کفاف نفس ایله‌دی . ملاجامی‌نك فارسی‌العباره (مرآت‌العقائد) ینی تورکجه شرح ایله‌یوب طبع ایتدیردیکی کبی شیخ عطارك فارسی‌العباره منظوم ومطبوع (منطق‌الطیر) ترجمه‌سی‌ده محبانندن فدائی مخلصلی بر شاعر نامنه محررسه‌ده اصل ترجمه اساساً بوذاتکدر . مطبوع تعریفات سید تتمه‌سی‌ده کندی طرفندن علاوه ایدلمك صورتیله تحریر وطبع ایدلمشدر . باشقا آثاری‌ده اولدیغی مأمول‌قوی ایسه‌ده منظور عاجزی اولمامشدر .

علی عرفی افندی

عرفای مشایخدن اهل تمکین وسخا برذات اولوب (کوریجه) قراسندن (پولیان) قریه‌سندندر . سن فرقه واصل اولدقدن صوکره تجارت طریقیله مصره کیده‌رك مدت مدیده اقامت واو حوالیده سیاحت ایتمش ونهایت سلانیکده اختیار اقامت ایله‌مش ایدی بعده اکابر متصوفه‌دن سید خواجه (محمد نورالعربی‌الملامی) حضرتلرینه انتساب ایده‌رك فیض محمدی‌یه مظهر اولدی . سنك مزارنده‌کی (قیلدی الحاجی علی عرفی بهشتی آشیان) مصراعنك دلالتی اولان (١٣٠٥) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب یکی قپو خارجنده مولویخانه جوارنده‌کی قبرستانه دفن ایدلدی . آثاری : (شرح دیوان نیازیٔ مصری) ، (ترجمهٔ انسان‌کامل) ، (ترجمهٔ‌واردات) (ترجمهٔ‌حکم‌عطائی) ، (مرتب دیوان‌الهیات) ، (ترجمهٔ مقصدالاقصی)، (اسئله‌ٔ واجوبهٔ متصوفانه) (شرح غزل حضرت افتاده) وسائره‌در که جمله‌سی غیر مطبوعدر .

عزمی حسین دده

عرفا وفضلای مولویه‌دن اولوب (کلیبولی) لیدر . مدت مدیده (کلیبولی) و (مصر) مولویخانه‌لری مشیختنده ایفای رشادت ایله‌مشدر . اشعاری عارفانه وشاعرانه‌در . (١٣١١) تاریخنده برای تبدیل هوا بولوندقلری (بیروت) ده ارتحال ایله‌دی . اونی متجاوز غیرمطبوع رسائلی اولوب اسملری بروجه‌آتیدر :

(تمیزالامرین) : (یفعل‌الله مایشاء ویحکم مایرید) آیت کریمه‌سنده‌کی مشیت ایله اراده‌نك تمیزینه دائردر .

(تمدیدالحیات) : (الصدقة تردالبلاء وتزیدالعمر) حدیث شریفنی معرفدر .

(رسالهٔ تطبیق) : انسانیت وحیوانیتك تطبیقنه دائردر .

(اشراب‌المرام) : اثبات واجبله وجودملئکة وکتب انبیانك لزومنه دائردر.

(مرآت الحقایق) : حقایق تصوفه دائردر .

(لازم البیان) : فرق ضاله‌دن بعضیلرینه قارشی ردیه‌در .

(مفتاح‌القلوب) : سلوك مولویه‌یه دائردر .

(نخبة الاداب) : قانون مولویه‌یه دائردر .

(بیان المقاصد) : سیر سلوکه دائردر .

(میزان‌الادیان) : نصارا ایله مباحثاتی مبین‌در .

(تطبیق) : حکمتله کلامك جمع‌وتألیفنه دائردر .

(دیوان) : طرز معلوم اوزره‌در .

برغزل عارفانه‌لرندن :

نقوش رنك رودن صانعی برنور کوسترمش
تعین مظهرنده صانمه عینی دور کوسترمش

تجلیٔ عیانی رونمادر جمع وحدتده
کلیمه ذات مطلق کوییا کیم‌طور کوسترمش

تنی پوشیدهٔ جان ایله‌مش چون خانهٔ زنبور
نه‌سردر صنع حق اول خانه‌یی مستور کوسترمش

مرایای عیانه منعکس اول ماهر واما
عیون کچ نکاهه برشب دیجور کوسترمش

عبدالقادر کمال‌الدین افندی

فضلاء مشایخدن برذات اولوب (اربیل) دندر . طریقهٔ خلوتی، قادری ، نقشبندی‌در. (١٣١٥) ده وطن ثانی اتخاذ ایتدیکی (اورفه ـ رها) ده ارتحال ایله‌دی . آثارندن (حجة الذاکرین فی‌الرد علی‌المنکرین) ایله (تفریح‌الخاطر فی‌مناقب عبدالقادر) مطبوعدر. دیکرلری بروجه آتیدر : (طریقةالرحمانیة فی‌الرجوع والوصول الی‌الحضرةالعلیة)، (الالهامات الالهیة فی‌معرفة الحقیقة الانسانیة) ، (مرآت الشهود فی‌بیان وحدت الوجود)، (حدیقة الازهار

فی الحکمة والاسرار)، (الدرر المعتبره فی شرح الایات الثمانیة عشرة من مقدمة المثنوی الشریف) (شرح کلمات الفارسیة من اللمعات العراقیة) تاریخ تألیفی (١١٠٦) اولان (مقناطیس العلوم) مؤلفی شیخ عمر بن محمد الواعظده (اورفه ــ رها) دن نشأت ایدن فضلای مشایخدندر .

(غ)

غفوری محمود افندی

طریقت جلوتیه مشایخی عرفا و علماسندن اولوب (کلیبولی) دندر . اکمال تحصیلدن صوکره فاتح جامع شریفنه واعظ تعیین اولوندی. بعده (اسکدار) ده (حضرت هدایی) خانقاهنه پوست نشین اولدی. (آچیکز محمود افندی روحنه ال فاتحه) (مرشد کامل حق بولدی مقام محمود) مصراعلرینک دلالتی اولان (١٠٧٨) ده ارتحال ایتدی. استانهٔ هدائی قربنده خلیل پاشا تربه‌سی حریمنه دفن ایدلدی . دیوانچهٔ الهیاتی واردر .

برغزلندن :

چون بهار ایروب شجرلر سبز ورونق گیر اولور
آیت صنع خدایی هر ورق تفسیر اولور
نور ذکر الله ایله هر کیم که قلبی اولدی آق
صورتاً اول شاب ایسه معنیده لکن پیر اولور
سجن تندن قورتولوب ایردی سرای وحدته
حصن توحید ایچره کیم پابستهٔ زنجیر اولور
عاشق صادق ایسه‌ك ترك ایله خواب وراحتی
ای غفوری طالب دیدار اولان شبگیر اولور

(١٠٨٩) ده ارتحال ایده‌رك ادرنه قاپیسی خارجنده امیر بخاری تکیه‌سی جوارینه دفن ایدیلن خلیفه‌لری (موسی شکوری) افندینکده عارفانه الهیاتی واردر .

غیبی صنع الله افندی

سابق الترجمه اولانلر شیخی ابراهیم افندینك خلفاسندن اولوب اسمی سنبل افندی ترجمهٔ

حالنده مذکور اولان قالبورجی شیخی احمد بشیر افندی احفادندندر. مملکتی اولان کوتاهیه‌ده (مصلا) ده مدفوندر . مرشدینك کلمات متصوفانه‌سنی جمع ایده‌رك (صحبتنامهٔ غیبی) تسمیه ایله‌مشدر. مرتب دیوانی و (٩٩) بیتی حاوی (کشف الغطا) اسمنده برمنظومهٔ عارفانه‌سیله (طریق الحق فی التوجه المطلق) ، (روح الحقیقة)، (بیعتنامه) اسملرنده رسائل صغیره‌سی واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . (روح الحقیقة) رساله‌سنی (١٠٧٢) ده تألیف ایتمشدر .

ابیاتندن :

حمد لله بز بهشت معرفتده ساکنز
دوزخ جهل ایچره دائم یانماده اهل عذاب

(کشف الغطا) مطلعندن :

بر وجوددر جمله اشیا عین اشیادر خدا
هپ هویتدر کورونن یوق خدادن ماعدا
لیك واردر بو وجودك ظاهری وباطنی
پس بو حیثیتدن اولور اول وآخر آکا

(بوسنه) قطعه‌سنك (غرادیشقا) قصبه‌سنده وفات ایدن (علی غیبیٔ بوسنوی) ده عرفادن برذاتدر. قائمی حسن افندی خلفاسندن اولان بوذاتك‌ده اشعار عارفانه‌سی واردر .

غوثی احمد دده

مولویه فضلا وعرفاسندن برذات اولوب (کلیبولی) لی یازیجی زاده عائله‌سندندر . اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره (غلطه) مولویخانه‌سی مشیختنه تعیین اولوندی. نایی عثمان دده‌نك قاین پدرلریدر. (دوران قودی احمد دده‌سز تکیه‌مزی حیف) مصراعنك دلالتی اولان (١١٠٩) ده ارتحال ایله‌دی. مرتب دیوانی عارفانه وعاشقانه اشعاری واردر .

برغزلندن :

برق حسنی عاشق دیدار بیلمز کیم بیلور
نالش نوری دل بیدار بیلمز کیم بیلور
چشم امیدین آییرماز لمعهٔ رخساردن
برق حسنی غوثیٔ بیمار بیلمز کیم بیلور

غزی زاده عبداللطیف افندی

بروسه‌دن یتیشن فضلا وعرفای مشایخدن اولوب طریقهٔ (خلوتیهٔ مصریه) دندر . علوم متداوله‌یی زمانی علمای بنامندن وتخصیص جدی (غزی زاده مصطفی نسیب) افندیدن تحصیل واکمالدن صوکره سلوك خلوتیه اطوارینی بعدالاکمال تدریس طالبین وتسلیك عاشقین ایله دمکذار اولدیلر . طریق جلوتی‌یی‌ده علی طریق التبرك (١٢١٦) ده ارتحال ایدن (افتاده زاده) شیخ مصطفی فندیدن اخذ ایله‌دیلر .

آثاری : (تمهیدالمقامات) ، (روح‌القدس) ، (رسالةالزينة فی‌المسلك‌العلية) ، (عندلیب‌العشاق فی‌السماع) ، (رسالةالعبارات والتعبیر) ، (رسالةالجهاد) ، (کراماتالاولیا) ، (ردالزنادقة) ، (ارشاد اهل‌السلوك) ، (مجموعةالفوائد) ، (مجالس) ، (تفسیرالفاتحه ـ فتوحات کنزقرآن) ، (مناقب‌الاولیا) ، (وقایع بابا پاشا) ، (ترجمةالذخیرة) ، (درةالبیضاء فی‌بیان مولدالمصطفی) ، (اختصار فروق حقی ـ مجمع‌الفروق) ، (پرتو انوار) ، (حاشیهٔ درر) ، (مرغوب‌السالکین) ، (ناسخ ومنسوخ) ، (واقعات) ، (زائرالقدس) ، (ترجمهٔ الجانب‌الغربی فی حل مشکلات ابن‌عربی) ، (زبدةالبیان ـ سورهٔ نسادن سورهٔ نحله قدر تفسیر شریف) ، (مختصر وفیات بروسه) ، (روضات‌المفلحون) در. کرك کندی کرك جدی آثارینك قسم اعظمی (بروسه) ده (اورخان غازی) جامع شریفنده‌کی کتبخانه‌ده موجوددر . (روضات المفلحون) ، مفصل (بروسه) وفیاتیدر .

غزی زاده مصطفی نسیب افندی

عالم وعارف برذات‌اولوب بروسه‌لیدر. مرتب دیوانیله احوال سلوکه دائر (تزیین‌المقامات) نامنده براری و (عشق نامه) اسمنده برمنظومه‌سی وتفسیر قاضیٔ بیضاوی‌یه تعلیقاتی واردر . آثاری غیرمطبوعدر . (١٢٠٢) ده بروسه‌ده وفات ایدرك فیشقریق محله‌سنده‌کی جدی (احمد غزی) درکاهنه دفن ایدلدی .

(ف)

فخرالدین رومی

سلطان بایزیداول دوری علما ومشایخندن اولوب ایزمیت جوارنده (مودورنی) ده ارشاد عباد ایله مشغول ایدی . دعواة مأثوره حقنده‌کی مباحث وروایاتی حاوی اثریله فتاوادن (مشتمل‌الاحکام) تصوف وکلامدن (فرائداللآلی)ناملرنده آثاری واردر . (مشتمل الاحکام) صغیر وکبیر ناملریله ایکی قطعه‌در . بر نسخه‌سی یکی جامع کتبخانه‌سنده موجوددر . (ابن فخرالدین) نامیله بنام اولان مخدومنکده (اسرار محمدیه) اسمنده براثری واردر .

فیضی حسن افندی «سیمکش زاده»

السنهٔ ثلثه‌ده انشاد نظمه مقتدر شاعر ، عارف برذات اولوب شهریدر . ذیل شقایق صاحبی شیخی‌نك پدریدر . (شیخ‌عبدالاحد نوری) دن استخلافدن‌صوکره (ملامیهٔ بایرامیه) مشایخندن (شیخ بشیر) افندی‌یه انتساب ایتدیکی (هدیةالاخوان) ده مذکوردر .

١١٠٢ ده وفات ایده‌رك پوست نشینی بولوندیغی ادرنه قاپیسی‌خارجنده امیر بخاری دامادی محمود چلبی درکاهنه دفن ایدلدی. تفسیر بیضاوی‌نك سورهٔ بقره قسمنه تعلیقاتی ومرتب‌دیوانی و (معراجنامه) ، (جوابنامه)، (غمزهٔ دل) اسملرنده منظومه‌لری واردرکه جمله‌سی‌غیرمطبوعدر.

ابیاتندن :

عرض ایلسه صبحدم یوزین‌اول شهسواریمز
صحرای صبر عشقده قالماز قراریمز

جوابنامه‌سندن :

قالمه صورتده معنی بین اولا کور
واصل نکتهٔ یقین اولا کور
بیله‌سن لا نه‌در الا نه‌در
آچیلیرسه کوکل کوزی الاّ
یوقدر یرده کوکده غیری اله
دیندی چون لااله الاالله

فتحی عبدالکریم افندی «بلبلجی زاده»

سابق‌الترجمه (عبدالاحدالنوری) خلفاسندن‌برذات اولوب‌علمادن عبداللطیف قرامانی‌نك

مخدومیدر . اکمال تحصیل وسلوکی (استانبول) دەدر . سلاطین عظام جوامع شریفەسندن بعضیلرندە کرسی شیخلکی خدمتیدە ایفا ایلەدی . ارتحالی : (عبدالکریم افندی‌یە جنت اولە محل) مصراعنك دلالتی اولان (١١٠٦) تاریخندەدر . مرتب دیوانی سلوك ومواعظە متعلق رسائلی واردر. مرشد عالیلری (عبدالاحدالنوری) تربەسنك قبلە جهتندە مدفوندر .

الهیاتندن :

کوکل آیینەسی اولسون مجلا
سنك بر ذرۀ عشقکلە مولا
کورونسون صورت معنامصفا
کوکل آیینەسی اولسون مجلا

کدر کیتسون کوکللردن سراپا
سیلنسون شکل صغرا ایلە کبرا
وصالك ذوقی اولسون دلدە پیدا
ایضاً

بوسردن دلدە محزون اولدی لوحی
محال اولدی کمالی اوزرە شرحی
هلە دیوانە اولدی شمدی فتحی

ایضاً

یاندە مدفون کوچوك مخدومی (عبدالرحیم منیب) افندینکدە عارفانە الهیاتی واردر .

فنائی مصطفی افندی

سابق الترجمە سلامی علی افندی خلفاسندن عاشق برذات اولوب (شومنی) لیدر. بشکطاشی یحیی افندی تربەسی جوارندە بنا ایتدیکی درکاهدە انزوا ایلەدی. وفاتی شیرخدا ترکیبنك دلالتی اولان (١١١٥) دەدر. مسلك درویشانە انتساب ایتمزدن اول یکیچریلرك یکرمنجی بلوکنك اوطە باشیسی اولدیغی ایچون زماننده (اوطە باشی شیخی) نامیلە معروف ایدی. اکثر اشعاری نعوتە متعلقدر . برنطقندن :

ای جمالك پرتوین عالمدە پیدا ایلەین
ینە اول آیینەدە حسنن تماشا ایلەین

برآووج طوپراغە صالمش جام عشقك جرعەسن
کیمنی عاقل کیمن مجنون وشیدا ایلەین

شمس وحدت ذرەسندن آب وکلدە وار اثر
چشم وعقلی پس اودر دانا وبینا ایلەین

بربیتندن :

کشف اولور اکا بوتون ماهیت کون ومکان
سر توحید اولسە بر آیینۀ دلدە عیان

فخری احمد افندی

مشایخ جلوتیەدن وعرفاء شعرادن برذات اولوب (کلیبولی) جوارندەکی (شارکوی) لیدر. سابق الترجمە ذاتی سلیمان افندینك مخدومی (حسین شاهی) افندیدن مستخلفدر . اواخر عمرندە استانبولە کلەرك (١٢١٤) تاریخندە ارتحال ایلەدی . قاسم پاشادە علی افندی درکاهندە مدفوندر .

مرتب دیوانیلە عرفادن (مفتی بابا) دینیلن ذاتك (یونس امرە) طورندەکی نطقنە شرحی واردرکە برنسخەسی طرف حقیرانەمدن حضرت هدائی درکاهی کتبخانەسنە اهدا قلنمشدر .

برغزلندن :

باخدا بر عندلیب دلفزا ایستر کوکل
کلشن بزم الستە آشنا ایستر کوکل

ایتمکە معراج روحانی حریم حضرتە
سراودنایە محرم رهنما ایستر کوکل

لن تنالوا البر حتی‌نك رموزین آکلایوب
راه حقدە نقد وباش وجان فدا ایستر کوکل

حکمت پندادردن دلخانەسین تطهیر ایچون
شمع ذات ذوالجلالیدن ضیا ایستر کوکل

نوش ایدوب جام اناالحقدە هوالحق بادەسین
کنت کنز اسرارین عارف اولیا ایستر کوکل

نحن اقرب نغمه‌سین كوش ایله یلدن فخریا
باغ وحدت كاستاننده نوا ایستر كوكل

الفدن باشلادی دل باده بولدی سرروحانی
تدنی ایله‌یوب تادن ثبات امید ایدوب ثاده

مطلعلی منظومه‌یی‌ده شرح ایله‌مشدر .

ذاتی افندینك (كلشن وحدت) شرحی‌ده

هركه ازدیدار برخوردار شد
این‌جهان درچشم‌او مردارشد

بیتندن آشاغیسنی شرح ایده‌رك اكمال ایتمشدر .

فردی عبدالله افندی

طریقت نقشیه فضلاسندن برذات اولوب مغنیسا ملحقاتندن (دورغودلو ــ قصبه) دندر . (استانبول) ده اكمال تحصیلدن صوكره (قصبه) مفتیلكنده بولونه‌رق نشر علم ایله‌دی . حجازه عزیمتنده (مكهٔ مكرمه) ده اكابر نقشیه‌دن (هندی محمدجان) افندی حضرتلرینه انتساب ایده‌رك اخذخلافتله مملكتنه عودت‌ایتدی . وشیخ‌الاسلام (عارف حكمت) بكك دلالت‌قدرشناسانه‌سیله (استانبول)ده (فاتح) جوارنده‌كی (امیر بخاری) دركاهی مشیختنه تعیین اولوندی . بووظیفه ایله موظف ایكن (١٢٧٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك دركاه مذكور حظیره‌سنه دفن ایدلدی . (قصبه) ده اصحاب خیراتدن (حسین آغا) كتبخانه‌سنه یازدیغی منظوم تاریخ كتبخانه قاپیسنده محكوكدر .

آثارندن بوكتبخانه‌ده (١٢٥٩) تاریخنده خط دستیله محرر برمجموعه‌ده (صلوة مشیشه) شرحی ایله امام سیوطی‌نك (آیات منسوخه) رساله‌سنك نظماً ترجمه وشرحی واردر . ترجمه‌نك مقدمه‌سندن :

مكتب مفتاح بسم‌الله ایله
فتح‌اولورهرمشكلات الله‌ایله

حمدلله زینت افزای كلام
روضهٔ‌پاكه صلوت‌ایله سلام

آل واصحابك اوله ارواحی شاد
راضی‌اولسون جمله‌دن رب‌عباد

السنهٔ ثلثه‌ده انشاد نظمه مقتدر اولدیغی دركاهده محفوظ دیواندن آكلاشیلمقده‌در . فطین تذكره‌سنده (قدح) ردیفلی برغزلی مندرجدر . برده قصیدهٔ‌برئه شرحی اولدیغی مرویدر .

فیض‌الله افندی «مثنوی خوان»

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب شهیردر . زماننده رئیس‌القراء ایدی . جوار ایوبده اقامتندن ناشی عصرنده (ایوبی) شهرتیله بنام اولمشدی . مثنوی‌خانه‌ده مثنوی خوانلغی، مراد بخاری دركاهنده مشیختی واردر . رسائل مطبوعه‌سی بروجه‌آتیدر :

(اشارةالمعنویة فی آیین مولویه) ، (احسن‌التحدیث فی‌روایةالحدیث) در. (١٢٨٤) تاریخنده وفات ایلدی . ایوب نشانجی‌سنده كبرای نقشیه‌دن مراد بخاری دركاهنه دفن ایدلدی . مخدومی محمدعبداللطیف افندی‌ده عرفادن برذاتدر آثارندن (رسالهٔ غوثیه) ترجمه‌سی مطبوعدر. مشاهیر خطاطیندن (محمود جلال‌الدین) افندی‌ده بودركاهده مدفون اولوب تاریخ ارتحالی (١٢٤٥)در .

فائق محمد بك

علمای متصوفه اعاظمندن سید خواجه (محمد نورالعربی الملالی) خلفاسندن و ارباب عرفاندن برذات اولوب (اوستروجه) لیدر . (١٣١٩) تاریخنده مسافرةً بولوندیغی سلانیكده ارتحال ایله‌دی . یكی قاپی خارجنده‌كی قبرستانده (لانغاطه) جاده‌سنك صول كنارنده مدفوندر. (تحقیقات فائقیه علی‌عقائد اسلامیه) ، (شرح رسالهٔ غوثیه) ، (شرح‌حدیث موتوا قبل‌ان‌تموتوا) (مجموعهٔ الهیات) ، (اجوبهٔ متصوفانه) وسائره كبی غیرمطبوع آثاری واردر .

برنعتندن :

تا ازلدن فائق بیچاره عاشقدر سكا
قیل‌شفاعت لطف‌ایدوب آل كمتری سندن یكا

روز محشرده جمال پاككی كوستر بكا
ذات‌پاكك‌اهل عشقك سوكیلی جانانی‌سك

(ق)

قطب الدین ازنیقی

مشایخ وعلمانك اجله‌سندن اولوب علوم رسمیه‌یی مولانا حسن پاشادن تحصیل ایله‌مشدر. (ازنیق) ده (خیرالدین پاشا) احفادندن (خلیل پاشا جامعی) اتصالنده‌کی تربه‌سنده مدفوندر. ارتحالی (٨٢١) ده‌در. مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب شونلردر :

نام عالیلرینه مضاف تفسیر شریفله (العقدالثمین والعقدالیمین) وکتاب صلاتك مسائل مهمه‌سنی جامع (مقدمه) وحواشیٔ سائره‌دن عبارتدر. برده (زادالمعاد فی الفروع والاخلاق) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی بروسه‌ده اینجیرلی درکاهی کتبخانه‌سنده موجوددر. تیمورلنك ایله اولان مصاحبه‌سنده اجراآت ظالمانه‌سنه قارشی دوغرو وآجی سوزلر سویله‌دیکی حالده تیمورك سکوتی اختیاره مجبور اولدیغی مرویدر . برده فرض اولان علمك تعیننه وعلم حالك وجوب تحصیلنه دائر تورکجه (راحة القلوب) اسمنده براثری دها واردرکه بر نسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

قیغوسز بابا « قیغوسز ابدال »

طریقت بکتاشیه قدما وعرفاسندن عاشق برذات اولوب (قره‌مان) لیدر . (مصر) ده برمغاره دروننده مدفون اولدیغی ایچون اولاد عرب آراسنده (عبدالله مغاره‌وی) اسمیله بنامدر. بویوك بردیوانیله مقدمه‌سنده : (بوکتابه دلیل بدلا ودفتر عاشق شیدا وسیر صادقان وخیال نادان دخی دیرلر) دیدیکی رساله‌ٔ تورکیه‌سی واردر. دیوانی تاریخ لسان عثمانی نقطه‌سندن‌ده موجب استفاده‌در .

دیوانی مطلعندن :

بوعشق موجی ینه باشمدن آشدی
سرم فاش ایله‌دی رازیمی آچدی

کوروندی اول کیم اول عین بقادر
اوزون فاش ایله‌یوب اوزی صفادر

قدمای بکتاشیه‌دن ابدال موسی‌دن نصیب آلدیغی دیواننده‌کی :

آبدال موسی‌یه قول اولدی جاندن
چکدی الینی ایکی جهاندن
} بیتندن آکلاشیلمقده‌در .

قره چلبی محمد افندی

اکابر خلوتیه‌دن (حبیب قره‌مانی) خلفاسندن سابق الترجمه (جمال الدین اسحق قره‌مانی) خلیفه‌سی (تیره‌لی عبدالکریم) افندیدن مستخلفدر . مولداً (تیره) لی ایسه‌ده اواخر عمرینی (آیدین) ده کچیرمشدر . (کوچوك افندی) کتبخانه‌سنده (مطالع الانوار)، (جواهرالمعنویة) اسملرنده متصوفانه آثاری واردر. اوراد خلوتیه اولان (وردستار) ی‌ده شرح ایتمشدر.

قاسم افندی « قاسم بن شیخ الیاس بن ادریس آنطاکی »

فضلاء مشایخدن وپیر اعظم عبدالقادر کیلانی احفادندن برذات اولوب (بروسه) ولایتی داخلنده‌کی (اینه‌کول) ده اختیار اقامت ایده‌رك (٩٤١) ده ارتحال ایله‌دی . تصوف ، اخلاق موعظه‌دن باحث (٩٠٢) تاریخنده تألیف ایتدیکی (٣٢) باب اوزره مرتب تورکجه (جواهرالاخبار) اسمنده‌کی منظومه‌سی (اینه‌کول) ده منظورم اولدی . آتی الترجمه یکیت باشی خلفاسندن (عزالدین علی القرمانی الصاروخانی) دن مستخلفدر . (نقطه‌جی) شهرتیله‌ده معروفدر . (٩٩٤) ده وفات ایدن خلیفه‌سی (ابن نقطه‌جی) نامیله مشتهر (محمد محی الدین قره‌حصاری) نکده (عرائس الوصول) اسمنده (اصول عشرة) شرحی واردر . سابق الترجمه (رمضان) افندینك مرشدیدر .

قورت محمد افندی « محمد بن عمر »

رجال خلوتیه اکابرندن صوفیه‌لی بالی افندی خلفاسندن ظاهر وباطنی معمور برذات اولوب تاتار پازارجغندندر . علوم آلیه وعالیه‌یی تحصیلدن صوکره مرشدینك وصیتی اوزره جانشینی اولمش وبعده پیرداشی اولان (نورالدین زاده) نك وفاتنده قدرغه‌ده (صوقوللی محمد پاشا) درکاهنده مقامنه قائم اوله‌رق ارشاد طالبین ایله امرار ایام ایله‌مشدر. رحم صله ایچون مملکتنه

كيتديكی صيه‌ده (خلد آشيان) تركيبنك دلالتی اولان (٩٩٦) تاريخنده وفات ايله‌دی . آثاری غيرمطبوع اولوب بروجه‌آتيدر . (مرشدالانام الی دارالسلام) تسميه ايتديكی (شرعة‌الاسلام) شرحی قرائتدن جزری‌يه تركی‌العباره شرحی، كافيه جاميسی ترجمه‌سی، اطوار سبعه رساله‌سی، (تعبيرنامه)، (سورهٔ ملك تفسيری) ، (وقايه ترجمه‌سی) وسائره‌در . مريدانه امام غزالينك آثاری مطالعه‌سنی توصيه ايلرمش ، مرشدی بالی افندينك بوذاته توجهی (نورالدين زاده) يه اولان توجهندن زياده اولديغی مرويدر ؛ فقهدن (بدايه) يی (ترجمان بدايه) اسميله نحودن (مراح‌الارواح) ی‌ده (ريحان‌الارواح) ناميله ترجمه ايتمشدر .

قدوسی عبدالرحمن افندی «عبدالله افندی زاده»

علمای مشايخدن وشيخ عبدالاحد النوری خلفاسندن اولوب (مغنيسا) لی‌در . (١٠٨٠)ده مغنيساده ارتحال ايله‌دی . آثارينك باشليجه‌لری (تعليقات علی تفسيرالقاضی) ، (شرح منظومهٔ شاهدی اسمی تحفة‌الملوك) در. بعض رسائلی ده وارسه‌ده اسملرينه مطلع اولونامادی. آثارينك جمله‌سی غيرمطبوعدر .

قول اوغلو مصطفی افندی

سلطان مراد رابع دوری رجالندن وخلوتيهٔ عشاقيه مشايخندن كليبوليلی عالم سنان افندی خلفاسندن عاشق وفاضل برذاتدر . مصابيح شريفی نظماً ترجمه ايله‌مشدر . (١٤٠٥) تاريخنده اكمال ايده‌رك (ديوان همايون) نامنی ويرديكی ديوان كبيری‌ده واردركه هرايكيسنك‌ده نسخه‌لری كتبخانهٔ عمومی‌ده موجوددر . برده مولد نبی منظومه‌سی واردر .

ديوانندن :

سن سين كريم ذوالنوال سن‌سين قديم لايزال
سن‌سين حكيم بی‌مثال يوق حكمتكه چون وچرا

انزال ايدوب آياتنی كيم بيليسر غاياتنی
قيل غيل مجلی ذاتنی مامن علی العرش استوی

ايله عنايتدن اثر ايركور هدايتدن ظفر
لطف ايله‌يوب قيل غيل نظر آلدی بزی نفس وهوا

قره‌قاسم زاده عمر افندی

مشايخ جلوتيه علماسندن وادبادن برذات اولوب (بروسه) ليدر . (١٠٤٧) تاريخنده ادرنه‌ده وفات ايله‌دی . آثاری تصوف واخلاقدن باحث قديم كتابت عثمانيه اوزره يازيلان آثاردن معدود اولان وفقط براز متعصبانه وافراطپرورانه يازيلان (نورالهدی لمن اهتدی) ايله (شرح رسالهٔ خواجه جهان) ومرتب (ديوان) در . (نورالهدی) دن طريقت نقشيه‌يه‌ده منتسب اولديغی مستبان اولمقده‌در .

الهياتندن :

همين يوقلق درر وارلق عزيزم
بوقولی طوتدی شيخمده دده‌مده

(مرآت‌العشاق ونور الاحداق) اسمنده درت باب وبرخاتمه اوزره مرتب براثری داها واردر. بر نسخه‌سی حميديه‌ده موجوددر. سلطان احمد اول دوری قاضی عسكرلرندن ومحشی سنان افندی احفادندن (حاجی مصطفی) نامنده برذاتده (زكريا بن محمد الغزنوی) نك (مفيد العلوم ومبيد الهموم) نی (نورالهدی) اسميله ترجمه ايتمشدركه بر نسخه‌سی حميديه كتبخانه‌سنده واردر .

قطب ابراهيم افندی «ابراهيم صادق افندی»

حضرت افتاده‌نك حفيدی اولوب جلالی جماله غالب برذات عاليدر . جدعاليلرينك وفاتنه بناءً سير سلوكنی اشارت معنويه ايله اسكدارده حضرت هدائيدن اكمال ايله‌مشدر . (كچدی بيك سكسان طقوزده جنته قطب زمان) (ايلدی افتاده زاده هو ايله عزم سفر) مصراعلرينك دلالت ايتديكی تاريخده ارتحال ايده‌رك جدعاليلری تربه‌سی قارشوسنه دفن ايدلديلر . الهيات عارفانه‌لری غير مطبوعدر. برپارچه‌سی بروجه آتيدر :

آچ كوزوك غفلتدن اويان
فلاح بولماز نفسه اويان

سرّ توحيد اولسون عيان
كل توحيد ايدهلم توحيد

مقطع بيتى شو :

لى مع الله سرّينه محرمدر ابراهيم بوكون
اول سراى وحدته مهمان اولان آكلار بزى

اولان غزل عارفانه‌لرى حضرت نيازئ مصرى طرفندن تخميس ايدلمشدركه ديوان نيازى‌ده محرردر .

قائمى حسن افندى

علم جفره عائد منظوم استخراجلريله شهرت بولان برذات اولوب (بوسنه) ليدر . مرتب ديوانندن (قادرى) رجالندن اولديغى اكلاشلمقده‌در . (شقايق) ذيلى (شيخى) ده خلوتى مشايخ كرامندن (اوزيجه) لى (مصلح الدين) افنديدن مستخلف اولدقلرى مذكوردر . (١٩٠١) ده اختيار اقامت ايتديكى (ايزوورنيق) ده ارتحال ايله‌دى .

ابيات عارفانه‌سندن :

حيات جاودان رمزين حقيقتله بيله‌م ديرسه‌م
حضروش آب حيوانى قارانلقده ايچندن صور

مصلح الدين افندى علماء مشايخدن برذات اولوب ذكر جهرى وسماع صوفيانه دائر تحقيقيه اسمنده براثرى واردر .

قره‌باش ولى «على علاء الدين الاطول» [١]

اكابر شعبانيه‌دن محقق برذات عالى اولوب (عربكير) ليدرلر . استانبولده اكمال تحصيلدن صوكره مسلك تصوفه سلوك ايله اسكدارده اختيار اقامت ايده‌رك ارشاد وتأليفله مشغول اولمشلردر . (على الاطول) شهرتيله بنامدر . مؤلفات عليه‌لرى غيرمطبوع اولوب باشليجه‌لرى

[١] علم تجويددن مشهور قره‌باش رساله‌سنك مؤلفى (٩٠٤) ده درسعادتده وفات ايده‌رك محمد پاشا جوارنده‌كى مسجدى حظيره‌سنده مدفون اولان (شيخ عبدالرحمن قره‌باشى)نك اولديغى مرويدر. بورساله ابتدا (١٢٥١) تاريخنده (حمزهٔ مسكين) نام ذاتك تركى العباره يازديغى (تجويد ادائيه) اسمنده‌كى تجويديله برابر طبع اولونمشدر .

باشليجه‌لرى بونلردر : اصل كمال عرفانلرينه دال اولان (كاشف اسرار فصوص) اسمنده‌كى (شرح فصوص) وبونك مختصرى اولان (جامع اسرار الفصوص) ايله (شرح عقائد نسفيه بلسان التحقيق) [١] (معيار الطريقة) ، (طريقتنامه) ، (شرح قصيدهٔ عشقيه للشيخ الاكبر) ، (رسالهٔ اصول اربعين) ، (شرح حديث حبب الىّ من دنياكم ..) ، (رساله فى جواز دوران صوفيه) ، (اساس الدين) ، (تفسير سورهٔ طه) ، (تعبيرنامه) وسائره‌در . (١٠٩٧) تاريخنده حجدن عودتلرنده مصره ياقين (غيلان) قريه‌سنده رحلت ايله‌ديلر . اشبو آثارك بويوكى اولان (فصوص الحكم) شرحنك برنسخه‌سى بشيكطاشى يحيى افندى كتبخانه‌سنده واردر . حضرت شيخ اكبرك (فتوحات موصليه) اسمنده‌كى اثر عاليلرنده : (بعد النبى المصطفى الاعظم العلى الاطول الاكرم الاجسم غنم ختم وهو بختم الزمان) عباره‌سنده ظهور عاليلرينه اشارت واردركه ختم (١٤٠) خلافت تاريخنه ، غنم (١٠٩٠) نفى تاريخنه ، الاطول (٧٧) مدت عمرلرينه ، الاكرم (٦٥٨) خلفاسنه دالدر .

قره‌بابا زاده ابراهيم افندى

علماى نقشبنديه‌دن اولوب بروسه‌ليدر. (١١٣٥) تاريخنده وفات ايده‌رك (زينيلر) ه دفن ايدلدى . عقائددن ايكى رساله ايله سلوك نقشبنديه‌يه دائر وصل وفصل حقنده براثرى واردركه بواثرينى مرشدى شيخ (مراد نقشبندئ بخارى) نك امريله يازديغنى مقدمه‌سنده نقل ايدييور . برده اصول وفضائل ذكره دائر رساله‌سى واردر .

قونوى محمد وهبى افندى

عرفاى مولويه‌دن فاضل برذات اولوب قونيه‌جه (اشعرى زاده) ديمكله معروفدر . خواجه حافظ شيرازى ديوانته يازديغى مطبوع شرح مشهوردر . وفاتى (١٢٤٤) تاريخنده مرقدى دركاه جناب مولاناده‌در .

---

[١] بو شرح بين العلما معلوم ومعروف اولان شرح وحاشيه‌لردن هيچ برينه مراجعت اولونمادن يازلمش موجز براثردر .

قبولی مصطفی افندی [١]

ادرنه‌دن یتیشن عرفای رفاعیه‌دن اولوب بدایت حاللرنده محکمه باش کاتبی ایکن مؤخراً ترك مسلك ایده‌رك خانه‌سنی درکاه اتخاذ ایتمشدی. (١٢٤) تاریخنده رحلت ایدوب نامنه منسوب درکاهه دفن اولوندی . آثاری مطبوع (کنزالاسرار) ایله (موصلة الهدایه) ، (مرتب دیوان) و (مشکلکشا) اسمنده‌کی یکرمی جزءدن مرکب فارسی لغتندن عبارتدر .

تخمیس غزل سزائی‌دن :

ای کوکل ایلر غنی‌الله بریوزدن دخی
خلق‌ایدر مرد سخی الله « «
ایدوب اکرام وفی « « «

شادایدر غمکینلری الله بریوزدن دخی
فتح‌ایدر هر مشکلی « « «

ترجیع بندینك مطلعی :

صانماك بزی زاهدکبی بیهوده مقالز
بز کاشف اسرار معانی ومآلز

قدوسی احمد افندی

رجال قادریه‌دن [٢] اولوب مرعشی زاده لقبیله بنامدر . عاشق ومجاهد برذات اولوب مطبوع دیوانی اولدیغی کبی مطبوع ومختصر وصیتنامه ایله (مختصر طب‌نبوی) و (پندنامه) اسملرنده غیر مطبوع اثری‌ده واردر. ارتحالی (١٢٦٥) ده قبرعالیلری (نیکده) یاقیننده (بور) قصبه‌سنده‌در . اشعار عاشقانه‌لرندن :

ماسوایه میل ایدن عاشق خدادن دور اولوب
دفتر عشاقده آنك اسمی نامعلوم اولور

---

[١] مؤسس طریقت جناب (رفاعی) نك رحلتلری (جنات عدن) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٥٧٨) تاریخنده ومرقد شریفلری (بصره) جوارنده (ام‌عبیده) قریه‌سنده در .

[٢] مؤسس طریقت حضرت (عبدالقادر کیلانی) نك ارتحاللری (کمال عشق) ترکیبنك دلالتی اولان (٥٦١) تاریخنده ومرقد مبارکاری (بغداد) ده‌در .

(١٠٤٤) تاریخنده (حسین واعظ) ك (مواهب لدنیه) اسمنده‌کی مشهور تفسیرینی ترجمه ایدن شیخ (عمر عدولی) افندی‌ده (نیکده)دن یتیشن علماء مشایخدندر. ترجمه‌نك نسخه‌سی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده واردر .

قیغولی خلیل افندی

طریقةً جلوتی، اصولاً قادری، مشرباً اویسی صفی‌القلب برذات اولوب اصلاً (اورخان ایلی — اطرانوس) قضاسی مرکزی اولان (بکجه) دندر . (١٢٣٤) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایده‌رك (دوه‌جیلر) قبرستانی یاننده‌کی درکاهنه دفن ایدلدی . (عاشق یونس) دیوانی طرزینی آکدیرر (هادی‌العشاق) اسمنده‌کی بویوك منظومه‌سیله بعض الهیاتی حاوی کوچوك دیوانچه‌سی مطبوعدر . برده منثور ولایتنامه‌سی واردر. پدری علی افندی (آلاجه‌خرقه) محله‌سنده مدفوندر. جدی اورخان غازی امراسندن (قیغولو) بکدرکه دیوان کبیرنده: (جدم قیغولو بك وزیر اورخان) مصرعیله اشارت ایله‌مشدر. (قیغولو) بك سلطان مراد ثانی تربه‌سی جوارنده مدفوندر .

قوشه آطه‌لی ابراهیم افندی

طریقت خلوتیه‌نك (شعبانیه) شعبه‌سی کبار مشایخندن علم وعرفانی کشف وکراماتیله معروف برذات اولوب (قوش آطه) سنك (چینار) قریه‌سندندر. مقدمات علومی مسقط رأسیله (آیدین) ده نهایتنی‌ده (درسعادت)ده بعدالاکمال مسلك قویم تصوفه انتساب ایله بهره‌یاب فیض محمدی اولدیلر. مرشد عالیلری (استانبول) ده بشیکجی درکاهنده مدفون بکپازاری علی افندی‌در. بر آره‌لق (مصر) و (شام) ده اقامتدن صوکره درسعادته عودتله نشر طریقت بیوردیلر . دفعهٔ ثانیه اوله‌رق جانب حجازه عزیمتلری تاریخی اولان (١٢٦٢) سنه‌سنده (رابغ) ده ارتحال آخرت ایله‌دیلر. منتسبلرندن بعض ذواته مرسول مکاتیب عارفانه‌لرندن آلتمش کسوری طریقت مذکوره رجالی نزدنده محفوظ اولدیغی کبی غزل آتی زادهٔ طبع عارفانه‌لری اولمق اوزره منقولدر .

وجه‌یاره دوش اولان عالمده سیران ایسته‌مز — جانی جانانه تسلیم ایله‌ین جان ایسته‌مز
بو مسافرخانه‌نك فانیلکن فهم ایله‌ین — خانهٔ قلبنده حقدن غیری مهمان ایسته‌مز

کرچه ظاهر علمنك نفعیده واردر طالبه / لیك اسراره ایرنلر صوری عرفان ایسته‌مز
ارجعی آوازی ایردی مرغ جانم سمعنه / بیقرار اولدی آنکچون ورد خندان ایسته‌مز
ماسوی اللهدن مجرد اولدی ابراهیم بوکون / وارینی دلداره ویردی وصل وهجران ایسته‌مز

ترجمهٔ حال مرشدانه‌لری منسوبلرندن اولوب ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده مذکور اولان (عالی افندی) طرفندن (هدایة الولی فی واردات قوش آطه‌لی) اسمیله یازلمشدرکه برنسخه‌سی بشکطاشی (یحیی افندی) درکاهی کتبخانه‌سنده واردر .

خلفای علیه‌لرندن اولوب (١٢٧٢) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسکدار) ده حضرت نصوحی درکاهنه دفن ایدیلن کوتاهیه‌لی نازکی احمد افندینك‌ده مرتب دیوان الهیاتی واردر .

(ك)

کمال امی « اسماعیل کمال امی »

آتی الترجمه مشهور (یونس امره) نشوه‌سنده برذات اولوب قره‌مانلیدر . افاخم خلوتیه‌دن (جمال خلوتی) نك پیرداشلرندن و (محمد بهاء الدین ارزنجانی) مستخلفلرندندر. (شفقت) کلمه‌سنك دلالتی اولان (٨٨٠) تاریخنده (قره‌مان) ده ارتحال ایتدیکی تراجم احوال کتابلرنده مندرج ایسه‌ده (مغنیسا) ده دخی بوذات نامنه برقبرزیارت اولونمقده‌در. لطیفی تذکره‌سنده نسیمی ایله مرافقتنه دائر نقلیات واردر . الهیات عارفانه‌سنی جامع دیوان کبیری واردرکه بروجه آتی بعض بیتلری نقل ایدلدی :

الهی درد مندم چاره سندن
کیروم مرهم سن اور چون یاره سندن

الهی فضل واحسان لطف ودرمان
بوکون بو درد وآه زاره سندن

آغاردی کوزلرم حسرت یاشندن
بودر قورقوم که یوزوم قاره سندن

اکرچه سن بکا بندن یاقین سك
ولی بن اولمشم آواره سندن

بکا سن ویر سنی بندن بنی آل
چون ایرمك دیله‌رم سن یاره سندن

بو دیوان عاشق یونس دیوانی کبی تاریخ لسان عثمانی نقطه‌سندن‌ده شایان اهمیتدر .

کوچوك محمد علمی افندی «قاضی زاده»

فضلادن برذات اولوب (آماسیه) لیدر. (زیله) لی عبدالرحمن افندینك تلمیذی وشیخ (عبدالمجید) سیواسی‌نك خلیفه‌سیدر. آماسیه‌ده سلطان بایزید ثانی جامع شریفی کرسی شیخی ایدی. (١٠٤٥) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك پیرالیاس خلوتی یاننه دفن ایدلدی آثاری بروجه آتیدر.

(١) (کتاب المقبول فی حال الخیول) تورکجه اوچ باب اوزره مرتب اولوب سلطان عثمان ثانی‌یه تقدیم ایتمشدر .
(٢) (مسموعة النقایح ومجموعة النصایح) برنسخه‌سی ایوبده خسرو پاشا کتبخانه‌سنده‌در .
(٣) (نصح الحکام سبب النظام) » » »
(٤) (نهر الاصحاب وقهر السباب)
(٥) (رسالة فی التعلیم والتعلم)
(٦) رسالهٔ رغائبیه
(٧) الحکم الالهیة

اشبو آثاردن یالکز برنجیسی مطبوعدر .

کشفی جعفر افندی

سابق الترجمه عدلی حسن افندی خلفاسندن اولوب شهیردر . (هو دیوب جعفر افندی عزم فردوس ایلدی) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٥٣) ده ارتحال ایده‌رك (فندقلی) ده قپودان عرب احمد پاشا مسجدی تحتنده حرمی پریزاد خاتونك بنا ایتدیکی درکاهه دفن ایدلدی. کشفی مخلصلی برخیلی الهیاتی واردر .

ازجمله :

شول کوکل کیم مبتلای درد عشق الله اولور
درد ایله درمان بولونجه کاری ذکر الله اولور

طالب ديدار اولان اى دردمند كشفى بو كون
ما وسعنى رمزينك اسرارينه آكاه اولور

كنزى حسن افندى

سنبليه عرفاسندن برذات اولوب (آياش) ليدر . مملكتيله استانبولده تحصيلنى اكمالدن صوكره آستانهٔ سنبلى مشايخ كرامندن (سيد علاءالدين) افندى‌يه انتساب وعلى الاصول تكميل سلوك واطوار ايله فيوض طريقتدن بهره‌ياب اولارق مأموراً للارشاد مغنيسايه عزيمت ايله‌دى . برقاچ سنه‌لر نشر طريقت ايله‌يوب (١١١٢) تاريخنده (مغنيسا) ده ارتحال ايتدى . الهيات عاشقانه‌سنى جامع ديوانچه‌سى واردر .

الهياتندن :

آلدكمى صفا ايله مصفا خبرين سن
اول نور خدا وجه مجلّا خبرين سن
هر مدعى‌يه صورمه كه عشقدن خبرى يوق
وامقه سؤال ايله او عذرا خبرين سن

كردى حسن افندى

فضلاى مشايخدن برذات اولوب كردستانك (بان) ناحيه‌سندندر. شامه كيده‌رك تدريس وتأليف ايله امرار حيات ايله‌دى . (١١٤٨) ده ارتحالى ايده‌رك (مرج دحداح) قبرستانه دفن ايدلدى . آثارى غيرمطبوع اولوب بروجه آتى‌در :

شرحِ فصوص الحكم	شرح عزى
« مواقع النجوم	« عوامل جرجانيه
« رسالهٔ شيخ رسلان	« حاشيه على شرح العقائد للقيروانى

كوسه‌ج احمد افندى

عارف وفاضل برذات اولوب (طربزون) ليدر . (١١٩٥) تاريخنده قونيه‌ده ارتحال ايده‌رك تربهٔ مولانا يانده‌كى كتبخانه آرقه‌سنه دفن ايدلدى . طريقهٔ نقشى ومولوى‌در .

(شرح رسالة النقشبنديه للخادمى)، (سلسلهٔ خواجكان فى آداب عبودية الاعيان)، (عشرة رشحات) (التحفة البهية فى الطريقة المولوية)، (آداب العبودية فى السنن المحمدية للسالكين طريقة الخلوتيه)، (الصحبة الصافية) اسملرنده غيرمطبوع رساله‌لرى واردر. برده شيخ مراد بخارى‌نك (سلسلة الذهب) نى (تحفة الاحباب فى السلوك الى طريق الاصحاب) اسميله شرح ايتمشدر . طريقت خلوتيه‌يى‌ده شيخ مصطفى البكرى خلفاسندن (شيخ محمد حفناوى) دن اخذ ايله‌مشدر . (الصحبة الصافية) غالب دده طرفندن تحشيه ايدلمشدر .

كمال افندى

خواجهٔ عرفانم ولى نعمتم حريرى زاده سيد محمد كمال الدين افندى

فضلا وعرفاى مشايخدن اولان بوذات عالى (١٢٦٧) تاريخ هجريسنده (استانبول) ده تولد ايله‌يوب علوم آليه وعاليه‌يى تعلمدن صوكره پدر عاليلرى شيخ (عبدالرحمن الحريرى) دن طريقت رفاعيه وخلوتيه‌يى تلقن ايده‌رك اصولى دائره‌سنده مجاهده واشتغاله دوام ايله شيخ (محمد انيس الحسينى الدمشقى) دن تكميل طريقته موفق اولديلر .

اساساً حلبلى اولدقلرندن ناشى (١٢٨٦) تاريخنده حلبه بعده مصره كيده‌رك درت آى قادار اوحواليده‌كى فضلا ومشايخله صحبت ايله‌يوب (استانبول) ه عودتلرنده علماى حديثدن (عبداللطيف بخارى) وشيخ قاسم مغربى حضراتندن (بخارئ شريف) و (مسلسلات ابن عقيلة المكى) وسائره قرائت بيورديلر . (١٢٨٨) تاريخنده‌دخى متبحرين متصوفه‌دن (شيخ سيد خواجه محمد نور العربى الملامى) حضرتلرينك صحبت عليه‌لريله مشرف اولارق جناب (شيخ اكبر) ك فصوص و (رسالة الاحديه) سيلة (ابن فارض) مرحومك (تائيه) قصيده‌سنى تدرس ايله‌ديلر. تاريخ مذكوردن صوكره خرقهٔ شريف جوارنده‌كى خانه‌لرنده مطالعه وتأليف ايله مشغول اولدقلرى كبى مراجعت ايدن طالبين عرفانه‌ده استعدادلرى نسبتنده معارف ربانيه تلقين بيورورلردى. بو وجهله اوقاتكذار ايكن (١٢٩٩) سنه‌سى ذى القعده‌سنده ارتحال ايده‌رك حضرت خالد (رضى الله عنه) قربنده‌كى (رفاعيه) دن حسيب افندى دركاه شريفى حظيره‌سنده پدر عاليلرى قبرينه دفن اولونديلر. (قدس الله سره العزيز)

شاعر عربينك : (ان آثارنا تدل علينا ، فانظروا بعدنا الى الاثار) بيتى مصداقنجه فضل وكمال عاليلرى تأليفنه موفق اولدقلرى بروجه آتى قرق كسور آثار متنوعه‌دن نمايان اولاجغى جهتله اووادیدن صرف نظرله يالكز اسامئ مؤلفات عليه‌لرينك اتيانته شروع اولوندى :

(١) تبیان وسائل الحقایق فی بیان سلاسل الطرائق (فاتح کتبخانه‌سنه وقف ایدیلن بوأثر عالی عربی العباره حروف هجا ترتیبی اوزره اوچ کبیر جلدی محتوی اولوب یوز اللی قادار طرق علیه پیرانک تراجم احوالیله تأسیس بیوردقلری طریقلرک کیفیت سلوک ومنبالرینی مبین اولوب قاموس طرق مقامنده‌در .)

(٢) فتح ورد الاسرار شرح ورد الستار : (تورکجه مطبوعدر)

(٣) فتوحات الهیه شرح واردات الهیه للشیخ بدرالدین سیماوی (تورکجه)

(٤) فتح دولاغلا شرح دور الاعلی للشیخ الاکبر (تورکجه)

(٥) کنزالفیض فی السلوک وآداب الطریق الخلوتیه : (مؤلف خطیله محرر نسخه یحیی افندی کتبخانه‌سنده‌در. برنسخه‌سی‌ده طرف عاجزانه‌مدن اسکدارده حضرت نصوحی درگاهی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .)

(٦) روضة العلیه فی طریقة الشاذلیه (عربی)

(٧) مرآت حقیقت (ترکی)

(٨) شرح غزل سزائی (آدم همین بو بزم دلارایه برکلیر) (ترکی)

(٩) فجر الاسماء وصبح المسمی (ترکی برنسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده‌در)

(١٠) سر الاسرار ونور الانوار (ترکی)

(١١) مدار واحدیت ومرکز احدیت (ترکی)

(١٢) سر التوصل فی الذکر والتبتل (عربی)

(١٣) الدرتین فی شرح البیتین (عربی)

(١٤) شرح بیت مولانا جامی (کل ما فی الکون وهم اوخیال) (عربی)

(١٥) شرح مرشد العشاق للشیخ خواجه محمد نورالعربی (ترکی)

(١٦) شرح برهان السالکین « «

(١٧) سیر الاسما وسر المسمی فی شرح الاسماء الاثنی عشر الرفاعیة (ترکی)

(١٨) حدیقة الحقیقة (ترکی)

(١٩) حقیقة الطریقة (ترکی)

(٢٠) شرح صلوة الانوریه فی شرح صلوة الاکبریه (ترکی)

(٢١) درة الانوار علی صلوة جوهرة الاسرار (عربی)

(٢٢) قول المبین فی احوال الشیخ نورالدین جراحی الخلوتی (ترکی)

(٢٣) صلوة الاتحاف بشرح صلوة السقاف (ترکی)

(٢٤) فیض المغنی فی شرح حدیث قدسی من طلبنی (ترکی)

(٢٥) شرح حزب الکبیر للشاذلی المسمی برشف الغدیر (ترکی)

(٢٦) شرح حزب البحر المسمی بضیاء البدر (عربی)

(٢٧) شرح تحفة المرسله (ترکی)

(٢٨) تحقیق الطریق (ترکی)

(١٩) حضرت مصرینک اوچ عدد غزللرینک شرحلری (ترکی)

(٣٠) ترجمۀ امر المربوط المحکم (للشیخ الاکبر) (ترکی)

(٣١) اسرار المعین فی شرح اسماء الاربعین (عربی)

(٣٢) رشحات الاسنی علی توجهات الاسماء (عربی)

(٣٣) مدد البکری من سید البکری (مناقب مصطفی شمس الدین بکری) (عربی)

(٣٤) روشن دلنواز شرح گلشن راز (ترکی)

(٣٥) المورد الخاص بالخواص فی تفسیر سورة الاخلاص (عربی)

{ مؤلف خطیله محرر نسخه‌لری یحیی افندی کتبخانه‌سنده موجوددر .

(٣٦) کالنامۀ آل عبا (ترکی مطبوعدر)

(٣٧) فوایح الازهار الحقایق ولوایح انوار الطرائق (عربی اون ایکی رساله‌یی حاویدر.)

اشبو آثارک همان کافه‌سی کتبخانۀ عاجزانه‌مده محفوظدر .

کوموشخانه‌لی احمد ضیاءالدین افندی

مشایخ خالدیه فضلاسندن برذات اولوب مدت مدیده استانبولده نشر طریقت وعلوم دینیه تدریسیله امرار اوقات ایده‌رک (١٣١١) تاریخنده رحلت ایله‌دی . (سلیمانیه) جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر .

آثار مطبوعه‌لری :

علم حدیثدن (غرائب الاحادیث) و (راموز الاحادیث) ایله شرحی بش جلد (لوامع الفصول) (روح العارفین) ، (جامع المتون فی حق انواع الصفات الالهیة) ، (نجات الغافلین) ، (فضائل جهاد) (مناسک حج) ، (حدیث اربعین) ، (رساله فی المهاجرة) ، (مستغنی الشروح)، (اسرار طریق) ، (دواء المسلمین) ، (مجامع الاصول) وطرق علیه اوراد واحزابنی حاوی مجموعه‌دن عبارتدر. (مجامع الاصول) کنارنده امام (قاشانی) نک اصطلاحات صوفیه‌سی واردر .

كاك احمد قادری افندی

مشایخ قادریه فضلاسندن وسادات برزنجیه‌دن باهرایکرامة برذات اولوب (سلیمانیه) لیدر. (١٣١٥) ده مملکتنده ارتحال ایله‌دی .

آثاری : (رغبة الطالبین فی فضیلة العلم والعلماء العاملین) ، (فتح الجواد فی بیان فضائل الجهاد) ، (فتح الرؤف فی معانی الحروف) ، (فك القفول فی شرح سلّم الوصول) ، (منظومه فی علم المعانی) ، (رسالة القلب) ، (ادب الدنیا فی التصوف والاخلاق) ، (رسالتان فی العقائد صغری وکبری) ، (کاك) ، کردجه بویوك قارداش معناسنه‌در . مع مافیه تورکجه‌ده کوچوکلره تلطیف ایچون آغابك دینلدیکی کبی کردجه‌ده دخی کوچوکلره (کاك) دینلدیکی مرویدر .

(ل)

لطف الله قره‌مانی

بروسه‌ده مدفون امیر سلطان حضرتلرینك وفاتلرندن صوکره جانشینلری اولان ذواتك اوچنجیسی اولوب فاضل، مجاهد برذاتدر . امیر مشارالیهك بخارادن بروسه‌یه اثنای هجرتلرنده قره‌مانه اوغرادقلری زمان صاحب ترجمه‌نك پدری عبدالله فقیهك خانه‌سنده مهمان اولمشلر وفقیه مومی الیهه عن قریب بر ولد صالحه نائل اوله‌جقلرینی تبشیر ایتمشلردی. (٨٩٤) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایده‌رك امیرسلطان جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی. علم تصوفدن (جناح السالکین) اسمنده براثری واردر .

لعلی محمد فنائی افندی

طریقت کلشنیه خلفاسندن برذات عالیدر. موطناً قسطمونیلی اولدیغی حالده ادرنه‌ده ارشاد عباد ایله مشغول اولدیلر ارشد خلفاسی حضرت سزائی‌در . معنوی شریفك ابتدالرینه عارفانه برشرحلری واردرکه ابراهیم کلشنی حضرتلرینك ترجمهٔ حالی ومکتوبات سزائی ایله بریرده طبع اولونمشدر. رحلتلری (مدد قوپدی نهال کلشـنیدن برکل لعلی) مصراعنك دلالت ایتـدیکی (١١١٢) ده قبرعالیلری ادرنه‌ده‌کی کلشنی آستانه‌سنده‌در . دیوانچه‌لری سزائی دیوانی نهایتنده مطبوعدر . اشعار عارفانه‌لرندن :

ای فنائی کل فنا بحرنده اول مثل صدف
آچمه آغزك تا کمالك بوله درّ من عرف
هرنه کلسه دوشدن خوش کور بولاسین تاشرف
باغ وحدت بلبلی سچمز کلینی خاردن

لعلی زاده عبدالباقی افندی

شارح مثنوی صـاری عبدالله افندی‌نك کریمه زاده‌سی لعلی شیخ محمد افندینك مخدومی وملامیهٔ بایرامیه عرفاسندن فاضل برذات اولوب شیخ مراد نقشبندی‌دن تکمیل سلوك ایله‌مشلردر. وفاتی (کلشن جنته کلبن اوله لعلی زاده) مصراعنك دلالتی اولان (١١٥٩) ده قبری ایوبده یحیی افندی درکاهی مقابلنده‌کی قلندرخانه حظیره‌سنده‌در . آثاری : (مناقب ملامیهٔ بایرامیه) ، (ترجمهٔ انسـان کامل للشیـخ عبـدالکریم جیلی) ، (غدای روح) ، (ترجمهٔ حقیقة الیقین وزلفة التمکین للشیخ عبدالکریم جیلی) ، (شرح وذیل علی قصیدة مسلك العشاق للشیخ صاری عبدالله افندی) ، (رسالهٔ مبدأ ومعاد) ، (ترجمهٔ کیمیای سعادت للغزالی) در. حکیم ترمذی‌نك (نوادر الاصول) نی‌ده اختصار ایله‌مشدر. خط تعلیقده ماهر ایدی. اشعارنده (یتیم) تخلص ایتمشدر. فن صکه دائر (زبدة الصکوك) اسمنده براثری‌ده واردر. مسلك العشاق قصیده‌سنه اولان ذیلندن:

بودر آنجق صراط مستقیمی اهل وجدانك
محبت راهیدر عاشـقلره مأواسی وصـلتدر

آثارندن یالکز (مناقب ملامیهٔ بایرامیه) مطبوعدر . عرفای ایراندن (محمود جلال الدین الجرهی) نك (نمود وبود) رساله‌سنی‌ده ترجمه ایتمشدر .

(م)

محمد محی الدین بن قطب الدین ایزنیقی « قطب الدین زاده »

(مولانا فناری) نك اك متمیز تلامیذندن اولوب اکمال تحصیلدن صوکره مسلك تصوفه انتساب ایتمش ذوالجناحین برذات عالیدر. مؤلفات علیه‌لری غیرمطبوع اولوب بروجه آتی‌در : (شرح علی مفتاح الغیب المسمی بفتح مفتاح الغیب) خط دستیله محرر نسـخه‌سی راغب پاشا

کتبخانه‌سنده‌در . (شرح اوراد زینیه المسمی بتنویرالاوراد) ، (شرح فصوص الحکم) ، (شرح علی النصوص للشیخ صدرالدین قونوی المسمی بزبدة التحقیق ونزهة التوفیق) ، (التعبیر المنیف والتأویل الشریف) ، (رسالهٔ حملیه) ، (رسالة العمل والحکمة) ، (مزیل الشك) ، (مفتاح جنت) ، (توفیقات‌المصابیح) (منیة‌الدعوات) ، ایله اکثر کتب معتبره‌یه حواشئ مقبوله‌لریدر. آثارندن اولوب خط دستیله محرر اولان رسائلندن (رسالة المعرفة) ، (رسالة فی شرح حدیث احتجاج آدم وموسی) وسائره‌یی حاوی مجموعه‌سی شیخ‌الاسلام‌اسبق (صاحب ملا) بکك کتبخانه‌سنده‌در. رحلتلری (لقداتی‌الله بقلب سلیم) و (رحمة‌الله‌علیه‌دائما) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (٨٨٥) ده ، قبرعالیلری (ادرنه) ده (زندان آلتنده) (تاتار خان) مزارستاننده‌در . سنك مزارنده‌کی تاریخك (٨٨٥) اولدیغنه کوره (ترجمهٔ شقایق) ایله (کشف‌الظنون) ده محرر تاریخلرك یاکلش اولدیغی اکلاشلمقده‌در . (شرح سبحانك ماعرفناك) ، (احتجاج آدم مع موسی) ، (شرح قول ابن عربی فی حق ایمان فرعون) ، (شرح العلماء ورثة‌الانبیا) ، (فی بیان حکمة خلق القمله) ، (تسلیتنامه‌الی محمودپاشاحین‌انعزل) رساله‌لرینی حاوی اولان آثاری‌ده (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده‌در . ادرنه‌ده مدفون اولدیغی ترجمهٔ حالی مورخین فصلنده مذکور (بادی) افندینك ادرنه تاریخنده محرردر. مع هذا (ایزنیق) ده زیارت ایتدیکم بدرعالیلری تربه‌سنده بوذاته منسوب برصندوقه‌ده واردر .

محمود بن ادهم

مشایخ نقشبندیه‌دن وارباب علم وقلمدن برذات اولوب پدری آق شهرلی ایسه‌ده کندیسنك تولدی (آماسیه) ده‌در . (تحفة‌الادب صرف لغة‌العرب) ، (کلشن انشا) اسملرنده آثار ادبیه‌سی واردر. ایکنجیسنی اختصار وصوکره انتخاب ایده‌رك ایکی اثر داها میدانه کتیرمشدر. فارسی وترکی (مفتاح‌اللغة) اسمنده (٨٩٧) تاریخنده بر اثر لغوی‌ده یازمشدرکه بر نسخه‌سی شهید علی‌پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

مرکز موسی مصلح‌الدین افندی

ذکر عالیلری سبق ایدن سنبل افندی حضرتلرینك کزیده خلفاسندن عارف سرالهی بر ذات اولوب مسقط رأسلری (دکزلی) تاریخ وفاتلری (مرکزك دائره‌سین نورایده الله)

مصرعیله (مات تقی) ترکیبنك دلالتی اولان (٩٥٩) تاریخنده ومرقدمبارکلری سوراستانبول خارجنده‌کی درکاهلرنده‌در. قرائت اولونمقده اولان اوچ دانه عارفانه الهیلرندن باشقه اثرلرینه دسترس اولونامادی .

بر الهیلرندن :

ایا عالملرك شاهی تجلی قیل تسلی قیل
کوکللر برجنك ماهی تجلی قیل تسلی قیل

جکردن ایلرم فریاد بوبنلك دعواسندن داد
ایکیلکدن قیلوب آزاد تجلی قیل تسلی قیل

موسی بن شیخ طاهر نوقادی

کبار خلوتیه‌دن شیخ علاءالدین قره‌مانی خلفاسندن عارف برذاتدر (فیض قدسی) و (منطق الغیب) اسملرنده تورکجه منثور رسائل متصوفانه‌سی واردرکه هر ایکیسی‌ده اون اوچر بابدر . (منطق‌الغیب) ك برنسخه‌سی عاشر افندی کتبخانه‌سنده واردر . (فیض قدسی) نك بایزید خان شهزاده‌لرندن (اورخان) نامنه تألیف ایدلدیکی مقدمه‌سنده محرردر .

محیی « محمد » جانه افندی

پیرحسن حسام‌الدین عشاقی حضرتلرینك اخص خلفاسندن فاضل برذات اولوب (صاروخان) لیدر. (شیخ زمان) ترکیبنك و (ایله‌یوب روح روان ویردی جان عزیز) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٠٨) ده درسعادتده وفات ایله‌دی . (امیربخاری) تربه‌سندن خسرو پاشایه کیدن یولك صاغنده‌کی تربه‌سنده مدفوندر . آثاری (لب الاصول فی معرفة طریقة الوصول) ، (مطالب السلوك) اولوب غیر مطبوعدر . بوائرینی سلطان مراد ثالثه تقدمه ایله‌یوب مظهر احترام شهریاری اولمشدر. سلطان مشارالیهك مدایحنه دائر اولان برمنظومه‌لری (اقنوم‌الحکم فی معرفة سرالقدم) اسمیله خلفاسندن (محمدالقاضئ چورومی) طرفندن بلیغانه برصورتده شرح اولونمشدرکه بوده غیرمطبوعدر .

الهیاتندن:

عالم ایچره قیل نظر کیم کوستریر رسم نما
بهجةالانوار ایله پیراسته اولمش ای هما

آنی کور کیم عاشقانی دم چکر ارض وسما
الامان خلاق عالم ایکلەرم هر صبح شام

ینه بوطریق رجالندن (احمدصافی بن حاجی محمد) کده مرادثالث نامنه مؤلف (کنزاخلاص) اسمنده براثری واردرکه برنسخەسی خسرو پاشا کتبخانەسنده موجوددر .

محیی افندی

« محمد محیی الدین کلشنی »

طریقت خلوتیەنك کلشنی شعبەسی فضلای مشایخندن برذات اولوب (ادرنه) لیدر . سلانیك مولویخانەسنك بانیسی اتمکجی زاده، احمد پاشانك برادریدر . وطنی علماسندن بالتعلم اخذ اجازەیه موفقیتدن صوکره برمدت زهد وصلاح دائرەسنده عزلت وآثار دینیه مطالعەسنه مواظبت ایلەدی . بواثناده (٩٨١) تاریخنده ادرنه قاضیسی اولوب ـ بحسب المظهریة ـ زمرۀ متصوفەیه علیهدارلغی ایله مشهور اولان (چیوی زاده افندی) برجمعه کونی جامع شریفده الده مطالعه ایتمکله مشغول برکتابدن طولایی صاحب ترجمەیی حضورینه جلب ایدەرك کتابك اسمنی استفسار ایتدی . محی الدین افندیده مربی العارفین جناب شیخ اکبر محی الدینك اجل آثارندن بولونان (فصوص الحکم) اولدیغنی لاابالیانه برطرزده بیان ایتمسی اوزرینه غضبەکلن چیوی زاده افندی تصمیم ایتدیکی تکدیر وتوبیخه وسیله اولور . مطالعەسیله کتاب جلیل مذکورك عباراتی قواعددن سؤاللر ترتیبیله امتحانه باشلادیسەده آلدیغی واقفانه وعالمانه جوابلره قارشی بالعکس تقدیر وتحسینه مجبور اولدی . بعده اوتاریخلرده مصر دفترداری بولونان برادری نزدینه کیدەرك بورادنده جانب حجازه عزیمتله ایفای حج شریفدن صوکره مصره عودت واختیار اقامتله کلشنی زاده سید علی صفوتی افندی‌یه تسلیم ارادت ایلەدی . مجاهداتنك مکافاتی اولمق اوزره نائل رتبۀ خلافت اولمغله برابر کریمەسیله ازدواجندن ناشی صهریةده مرشدینه کسب قربت ایلەدی . والی آخرالعمر ارشاد وتألیفله مشغول اولەرق (١٠١٤) سنەسنده ارتحال ایدەرك (آستانۀ کلشنی) یه دفن ایدلدی .

مؤلفاتنك طبعنه همت اولونمادیغیچون علم وعرفانی نسبتنده شهرت آلامایان مشایخ عثمانیەدندر . منظوماتنده (محیی) تخلص ایتمشدر .

آثاری :

١ ـ رساله فی بیان اسماء حسنی
٢ ـ نفحات المسیح العنبری
٣ ـ شرح المستزاد
٤ ـ المعمیات
٥ ـ معمای مرثیۀ کلشنی زاده
٦ ـ المقطعات
٧ ـ الرباعیات
٨ ـ غزال نامه
٩ ـ المصادر السنیه
١٠ ـ الشمسیه
١١ ـ العینیه
١٢ ـ حسن دل
١٣ ـ شرح الاربعین
١٤ ـ کشف سهرالاعیان فی حروف سرسطر لاب الاحسان
١٥ ـ شرح حدیث جبریل
١٦ ـ سلسلة العشق
١٧ ـ فیوض المولی
١٨ ـ حق الیقین فی الحکایات والنصایح
١٩ ـ هدی الحرمین
٢٠ ـ نفحات الاسحار
٢١ ـ اخلاق الکرام
٢٢ ـ مناقب کلشنی
٢٣ ـ مشاهدالوجود
٢٤ ـ کتاب مآب
٢٥ ـ دیوان

بونلردن باشقه (بالی بلن) اسمیله وناشنیده برطرزده بویوجك برقطعەده برلغت تورکەسی واردرکه تورکجەنك لغت واشتقاقیله متوغل ذوات ایچون برکره کوروله جك آثاردندر . (اخلاق کرام) اوچ فصل اوزره مرتب تورکجه براثردر .

١ ـ فعل ـ تهذیب اخلاق . ٢ ـ تدبیرمنازل . ٣ ـ سیاست مدن .

مؤذن زاده احمد افندی

طریقت قادریەنك اشرفیه شعبەسی مشایخندن ازنیقی شیخ احمد حمدی افندی خلفاسندن فاضل ، عارف برذات اولوب بروسەلیدر . برمدت حضرت امیرده خطابت ایدەرك (١٢٠٥) ده رحلت ایلەدی . (حمزه بك) مزارستاننده مدفوندر . تصوفدن (زاد القوافل فی طی المراحل) (رسالۀ قدسیه)، (تعبیرنامۀ انفسی) ، (اسماء سلوك) اسملرنده ترکی العباره رساله‌لری اولدیغی کبی

(احياء العلوم) ى (شفاء شريف) ى (منهاج العابدين) ى ده اختصار ايتمشدركه جمله‌سى غيرمطبوعدر . شيخ احمد افنديننكده توركجه تعبيرنامه‌سى واردر .

محمد معزالدين افندى

مشايخ جلوتيه‌دن فاضل برذاتدر . آثارندن پير طريقت حضرت (هدائى) خلفاسندن اولديغى آكلاشلمقده‌در . ايوبده (صوقوللو) محمد پاشا كتبخانه‌سنده بويوك برمجموعه‌ده رسائل آتيه‌سى كورلمكده‌در :

(١) ترجمهٔ جامع الفضائل لحضرت پيرعزيز محمود هدائى
(٢) « مفتاح الصلوة « « «
(٣) « تجليات « « «
(٤) « كشف القناع عن وجه السماع « « «
(٥) « واقعات « « « « (برقسم اصغريدر)
(٦) « منازل السالكين
(٧) « ميزان النجات
(٨) « شرح مفتاح الصلوة المسمى بمصباح الصلوة ومرآت الدرجات

آثار مذكوره‌نك اكثرنده (١٠٣٣) تاريخى محرردر .

محى الدين بروسوى

طريقت خلوتيه‌نك (عشاقيه) شعبه‌سندن وجاهدى افندى خلفاسندن على افنديدن مستخلف عارف، شاعر برذاتدر. (١٠٩١) ده وفات ايتدى . بروسه‌ده اوچ قوزولر دركاهنده مدفوندر. اشعارنده (بروسه‌وى) تخلص ايدردى . مرتب ديوانيله (توحيدنامه) ، (عبرتنما) ، (مشاهده) اسملرنده غيرمطبوع اثرلرى واردر .

الهيات عارفانه‌لرندن :

بوروسه‌وى كل ايتمه زارى موسايه‌ديندى لن ترانى
كورونمز دوستك جمالى سيلمه‌يجه غبارانى

مولانا جامى‌نك :

زدرياى شهادت چون نهنك لا برآورد سر
تيمّ واجب آمد نوح را در وقت طوفانش

بيتنى‌ده عارفانه برلسانله شرح ايتمشلردر .

محمد دده «كوموشه آباده»

مشايخ مولويه علماسندن برذات اولوب بروسه‌ليدر . بروسه مولويخانه‌سى سجاده نشينى ايكن (١١١٥) تاريخنده وفات ايله‌دى . (شيخى) مخلصلى اشعارى واردر . پدرلرى كنديسنى حديث‌السن براقدقلرندن سلوك مثنويسنى حضرت مصريدن اكمال ايتمشدر .

آثارى : تصوفدن عربى‌العباره (جامع الكلم) ايله (سلوكنامهٔ طريقت مولويه) علم حسابدن (شرح بهائيه) جغرافيادن بررساله‌دركه جمله‌سى غيرمطبوعدر .

ابياتندن :

برعرصه‌كه عشقدر اولسه عجب اولماز
ارباب دل اولمازينه مسرور اولورسه
هركوشه‌سى صدوامق ومجنونله مملو
جيب دلى كنجينهٔ قارونله مملو

معنوى مصطفى افندى

سابق الترجمه (قره‌باش ولى) حضرتلرينك مخدومى فاضل برذاتدر . (١١١٤) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (اسكدار) ده (طوغانجيلر) ده حضرت (نصوحى) دركاهى حظيره‌سنه دفن ايدلدى . عارفانه برفصوص الحكم شرحيله مرتب ديوانى واردركه ايكيسى‌ده غيرمطبوعدر .

ديوانك مطلعندن :

حق تعالى‌دن عطادر شرع پاك مصطفى
نور ذات كبريادر « « «
مجمع اوصاف رب العالمين‌در شبهه‌سز
مظهر ذات خدادر شرع پاك مصطفى

ذات واسما وصفاتی شرح ایدن شارح بودر
سر وجه کبریادر « « «
مطلع اسرار حقدر مغز قرآن عظیم
جمله‌یه شمس الضحی‌در « « «

مسلم افندی «ابوالوفا احمد مسلم افندی»

سابق الترجمه حضرت سزائی‌نك داماد عالیلری عارف و شاعر بر ذات اولوب اساساً (بلغراد) لیدر. (ختامه مسك) ترکیبنك و (بقانك کلشنی احمد افندی‌یه مسلمدر) مصرعنك دلالتی اولان (١١٦٦) تاریخنده (ادرنه) ده ارتحال ایدرك (ولی دده) درکاهنه دفن ایدلدی. (شموع لامع فی بیان اطوار سابع) اسمنده حضرت سزائی‌نك (اطوار سبعه) منظومه‌لرینك شرحی ایله دیوانلری اخیراً طبع ایدلدی.

اشعار عارفانه‌لرندن :

هر مقامك پردهٔ رازی انین اوستونده‌در
سایهٔ لطف خدا قلب حزین اوستونده‌در
اهل ذکرك صاغ وصوله انحرافك کورمه عیب
نفی جند ماسوا ایچون کمین اوستونده‌در

ابیات سائره‌لرندن :

طوتمه هر بابه صاقین کوشکی اولمه عساس
خلقه‌وش قالمایه‌سین طشره‌ده سن لیل ونهار

مخدوم عالیلری اولوب پدرلری یاننده مدفون اولان (محمد وفا) افندی‌ده شعرا وعرفادن برذات اولوب (حدائق الصلوة) اسمنده عربی العباره (شرح حدیث اربعین) کبی آثاری واردر. مجموعهٔ اشعارندن برقسمی پدری اشعارندن برقسمیله برابر (نزهة الاخوان) اسمیله طبع ایدلمشدر.

وطن اصلیسی اولان (بلغراد) تحسرینه دائر ابیاتندن :

حسرت حصن بلغراد ایله هر شام وسحر
طونه وصاوا کبی دورماز دو چشمم آغلار

مدنی محمد افندی «طربزونی»

مشایخ قادریه فضلاسندن برذات اولوب (مدینهٔ منوره) ده مجاورتندن ناشی عصرنده (مدنی) افندی نامیله بنام ایدی. (١١٢٣) ده مدینه‌ده ارتحال ایله‌دی.

آثاری : (حاشیهٔ علی نخبة الفکر)، (اتحاف لسنیه فی احادیث القدسیه)، (شرح قصیدهٔ بانت سعاد)، (لوامع السبوحی فی شرح فصل النوحی)، (شرح حزب الاعظم)، (شرح اسماء اهل بدر)، (تحفة الاخوان فی الحرام والحرام من الحیوان) ایله خواص قرآنه دائر (درر الثمینه فی فضائل الایات والسور)، (رسالة فی بیان ماوقع من الاوهام مافی الصحاح)، (رسالة فی بیان الاضداد)، (رسالة فی بیان مثلثات لغویه)، (رسالة فیمایتعدی ومالایتعدی)، (رساله فی بیان صوم عاشورا)، (کشف معضلات السوآلین)، (تجوید)، (عدم اکفار مسلمین) درکه جمله‌سی غیر مطبوعدر. (خواص قرآنه دائر اولان) اثرینك برنسخه‌سی طرف عاجزانه‌مدن بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر. خط دستیله محرر رسائلندن (١٦) رساله‌سنی حاوی مجموعه‌سی سلیمانیه کتبخانه‌سنده‌در.

مستقیم مصطفی نیازی افندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب (قونیه ارکلی) سندندر. (١١٦٣) تاریخنده تألیف ایتدیکی (صحبة الغایة) و (سلوك قویم وصراط مستقیم) اسملرنده‌کی متصوفانه رساله‌لری کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر. (١١٧٣) ده تألیف ایتدیکی (موجب الایقان) رساله‌سی‌ده (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر.

محمد بن محمد القاضی

طریقت خلوتیه فضلا وعرفاسندن برذات اولوب (چوروم) لی اولدقلری مرویدر. بر مدت وزیر حکیم (قوجه راغب پاشا) نك کتابجیلغی خدمتنده بولوندیلر.

آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر :

(شرح فصوص الحکم)، (رسالهٔ نابرات فی بیان ختم الولایة المحمدیة)، (اسرار المحمدی وارشاد الاحمدی)، (اثبات خاتم الاولیا). ایکنجی اثرینی (١١٨٤) ده تألیف ایتمشدر.

مستقيم زاده سليمان سعدالدين افندى

متأخرين علما ومشايخ نقشبنديه‌دن اولوب اكتساب فيض و كمالدن صوكره عزلتى اختيار ايده‌رك وقتنى تأليف آثاره حصر ايله‌مش ايدى . علم خطـه‌ده انتسـابلرى واردر . (توكات على الحى القيوم) تركيبنك دلالتى اولان (١٢٠٢) تاريخنده مولدى اولان استانبولده رحلت ايله‌دى . علمى عرفاننه غالب برذاتدر . زيرك جوارنده صوغوق قويو مدرسه‌سى قربنده مرشد عاليلرى توقادى امين افندى ياننده مدفوندر . مؤلفاتى : (ترجمهٔ مكتوبات امام ربانى)، (شرح ديوان على)، (دوحة المشـايخ) [١]، (مجلة النصاب فى النسب والكنى والالقاب) [٢] ، (ترجمهٔ لغات قانون الادب للزمخشرى) [٣]، (شرح قصيدهٔ مضريه)، (شرح وردستار)، (ترجمهٔ فقه اكبر) [٤]، (اهل طريقك سرپوش شريفلرينه دائر رساله)، (شرح حديث من عرف نفسه..)، (شرح حزب الحفظ)، (رساله فى ايمان ابوى رسول الله) [٥]، (حاشيهٔ حزب اعظم)، (خلاصة الهديه) [٦]، (شرح اورادقادريه)، (شرح بى نقط احاديث نبويه)، (جواهر خمسه)، (مناقب اصحاب بدر)، (مناقت امام اعظم)، (انوارديار بحماية الابار)، (اصطلاحات شعريه)، (تحفة المرام)، (حليهٔ نبويه وخلفاء اربعه)، (تحقيق التسليم)، (امانت معروفه)، (الاسكندريه)، (تحقيق الصلوة)، (محجة الخط الحسن)، (تشنيف الازهر فى تعريف الاحمر)، (حسن التقويم) (حصن حصين)، (رياض العلما)، (شرح العقود اللؤلؤية فى الطريقة المولويه للنابلسى)، (مجلة الاعيـان)، [تذكرهٔ شعرادر]، (تحفة الخطاطين) [٧]، (وسيلة التصلى فى شرح منية المصلى)، (طرز السلام لاحراز

---

[١] مسند مشيخت اسلاميه‌ده بولنان ذوات كرامك تراجم احوالنى حاكى بر اثر مقبولدركه ١٢٢١ تاريخنه قدر عينتابى خواجه منيب افندى و ١٢٤٨ تاريخنه قدر محصل زاده سليمان فائق بك و ١٢٧٩ تاريخنه‌قدر مكتوبى زاده عبدالعزيز افندى طرفلرندن تذييل ايدلمشدر. ١٢٩٣ تاريخلرنده درسعادتده وفات ايدن ارباب معارفدن طوپال رفعت افندى مرحومك دوحة المشايخى بو آثارك جمله‌سنى جامعدر .

[٢] اشبو اسم تاريخ تسويدى اولان ١١٦٨ تاريخنه دالدر. نسخه‌سى غلطه مولويخانه‌سى كتبخانه‌سنده‌در جداً موجب استفاده بر اثردر .

[٣] خط دستيله محررطاقمى كوچوك افندى كتبخانه‌سنده‌در . ترجمه‌يه (السنهٔ ثلاثة) تسميه ايتمشدركه تاريخ ترجمه‌يى مشعردر . سحق خواجه‌سى احمد افندى طرفندن ياپيلان ترجمه مطبوعدر .

[٤] اقدام مطبعه‌سى همتيله طبع اولوندى .

[٥] ابن كمال، صاچاقلى زاده، سيد دحلان كبى فضلاى بنامك ده بو خصوصده رسالهٔ مخصوصه‌لرى واردر .

[٦] شيخ نظمى افنديك (هدية الاخوان) نك ملخصيدركه كتابك اسمى اولان (خلاصة الهديه) تاريخ تلخيصنى مشعردر .

[٧] ١٠٦٠ تاريخنده درسعادتده وفات ايدن خطاط (نفس زاده ابراهيم) افنديك (گلزار صواب) و (١١٧١) تاريخنده وفات ايدن خطاط (صويولجى زاده نجيب) افنديك (دوحة الكتاب) و(١٢٧٢) تاريخنده كوستنديله‌ده وفات ايدن خطاط (مفتى محمد شمعى) افنديك (تحفة الخطاطين) اسملرنده تراجم احوال خطاطينى جامع اثرلرى واردر. (خط وخطاطان) نامنده‌كى اثر مطبوعك قسم اعظمى بو اثرلردن التقاط ايدلمشدر.

الاسلام) ، (جهاز المعجون فى الخلاص من الطاعون) ، (المقالة المفيده فى الكلام) ، (روضهٔ مشايخ كبار) ، (آداب الاولى الالباب) ، (خصال عشره) ، (رسالة الحى فى بيان الكى) ، (غرة البدر فى بيان شهور اثناعشر) ، (الارادة العلية فى الارادة الجزئية والكلية) ، (جدول ائمهٔ اثنى عشر) ، (جدول عشرهٔ مبشره) ، (شرح بعض ابيات مثنوى) ، (ترجمهٔ مرصع ابن اثير) ، (مشايخنامهٔ اسلام) ، (رسالهٔ صلوة وسطى) ، (تراجم احوال شيوخ آياصوفيه) ، (مناقب ملاميهٔ بايراميه) ، (شرح صلوة البديع) ، (رشف الحقيقه فى كشف العقيقه) ، (رسالهٔ نسيان) ، (نصرت مبتدى) ، (تحفة المرام اسئله واجوبه) ، (طرح المعنى فى شرح اسماء الحسنى) ، (مرآة الصفا فى نخبة اسماء) ، (ترجمهٔ عقود اللؤلؤيه فى آيين مولويه) ، (تفسير الفاتحه) ، (طرثوث فى البرغوث) ، (ترجمهٔ مرشد المتأهلين)، (كلمات حكميه) وسائره‌در برخيلى اشعارى ، لطيف ومعنيدار تاريخلرى‌ده واردر .

برمناجاتندن :

يارب قلمم موى فنادن صـاقلا　　تحريرمى طعن سفهادن صـاقلا
توفيقن ايدوب قنده كيدرسه‌م بكا رهبر　　شهراه شريعتده خطادن صـاقلا

رسائلنك قسم اعظمنى حاوى اولان برمجموعه ييلديز كتبخانه‌سنده‌در .
ديوان امام على شرحنك خط دستيله محرر نسخه‌سى اسعد افندى كتبخانه‌سنده (دوحهٔ مشايخ) عاشر افندى‌ده مكتوبات ترجمه‌سى‌ده يحيى افندى‌ده‌در.

محمد مراد نقشبندى

علما وعرفادن برذات اولوب شهيددر . اسـتانبولده چهارشنبه محله‌سنده‌كى مراد ملا دركاهنده ارشاد ومثنوى تدريسيله مشغول اولورلردى . بو دركاه قربنده بردار المثنوى انشاسنه همت ايله‌مشـدر . مؤلفاتندن (خلاصة الشروح) نامنده‌كى آلتى جلد مثنوىٔ شريف شرحيله (شرح تحفهٔ شاهدى المسمى بمزيل الخفا) ، (رسـالة الثقلين) ، (معين الواعظين) غير مطبوع و (ماحضر) اسمنده‌كى مختصر (پند عطار) شرحيله ديوانى مطبوعدر . رحلتى (١٢٦٤) ده مرقدى دار المثنوى‌ده‌در .

برنعتندن :

مراد دردمندك جمله احوالى سكا معلوم
آنى تقرير وتحريره نه‌حاجت يارسول الله

وشاعر مشهور (شوکت بخاری) نك :

(ازبسکه ریخت جنون برسرم هوا)

مصراعیله باشلایان قصیده‌سنك شرحی . آثارینك کافه‌سی دارالمثنوی کتبخانه‌سنده واردر.

مصطفی انور افندی «مصطفی بك»

طریقت شعبانیه مشایخندن رشید احمد افندی خلفاسندن ایکن مؤخراً قوش‌اطه‌لی ابراهیم افندی حضرتلرینك قائممقام ارشادی حمامی‌شهرتیله معروف بوسنوی الحاج محمد توفیق افندی‌دن تجدید نسبت ایله‌مش ومشار الیهك وفاتندن صوکره امر ارشاده مباشرت ایتمشدر. عالم، شاعر برذات اولوب اسکدارده عنادیه جوارنده نعلچه‌جی درکاهی پوست نشینی ایدیلر . (۱۲۸۹) ده ارتحال ایده‌رك درکاه مذکوره دفن اولوندیلر. حمامی افندی‌ده بودرکاهده مدفوندر . اوچی بریرده اوله‌رق طبع ایدیلن (ترجمهٔ اصول عشره) ، (ترجمهٔ کلمات کمیل بن زیاد) ، (ترجمهٔ باب الشیوخ من فتوحات المکیة) رساله‌لریله غیر مطبوع (مجموعهٔ الهیات) آثارندندر .

عارفانه برمخمسلرندن :

بایزیدك جذبه‌سنده جل شانی رمزنی
ذات احمددن تجلی من‌رآنی رمزنی
اذرمیت نص پاکنده معانی رمزنی
رؤیت دیدار حقدن لن‌ترانی رمزنی
جسم زارم عشقله طور اولمانجه بیلمه‌دم
سعی وغیرت ایله‌یوب آکلا شریعت سرینی
باب حیدردن دخول ایت بیل انابت سرینی
عارف رمز فنا اول کور طریقت سرینی
کسوهٔ آل عبا انور حقیقت سرینی
وصلت مرشدله مسرور اولمانجه بیلمه‌دم

محمد بهاءالدین افندی

فضلادن برذات اولوب کبرای خالدیه‌دن بوزقیرلی محسن افندینك مخدومیدر . اکمال تحصیل

وسلوکدن صوکره قونیه‌یه هجرتله نشر علم وطریقت ایله‌دی . (۱۳۲۱) ده ارتحال ایله‌یوب (حاجی عبدالفتاح) قبرستاننه دفن ایدلدی . وحدت وجوده دائر عربی العباره (باعث المغفرة فی بیان اقوال الوحدة) ایله فضائل ذکرالله‌ه دائر (ایقاظ النائمین وتنبیه المقلدین) اسملرنده رسائل محققانه‌سی واردر .

(ن)

نورالدین زاده مصلح الدین مصطفی افندی

صوفیه‌لی بالی افندی خلفاسندن اولوب فلبه‌لیدر . ظاهری وباطنی معمور ذواتدندر . رحلتلری (خیرالعمل) ترکیبنك دلالتی اولان (۹۸۱) ده ، مرقد عالیلری درسعادتده ادرنه‌قاپیسی خارجنده‌کی صیرت تکیه‌ده‌در . سلطان سلیمان قانونی معیتنده (سکتوار) سفرنده بولنمشلر ایدی . مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب شونلردر : (سورهٔ انعام) ه قدر اولان تفسیر شریفلریله آیریجه تفسیر فاتحه و (شرح علی واردات کبری للشیخ بدرالدین) ، (شرح علی نصوص للشیخ صدرالدین) ، (ترجمهٔ منازل السائرین) ، (رسالهٔ وحدت وجود) ، (رسالهٔ معراج) وسائره‌در . (منازل السائرین) تصوف وحکمت اخلاق وسلوکدن باحث برائردر . (۴۸۱) ده ارتحال ایدن مشاهیر متصوفه وعلمادن شیخ الاسلام لقبیله ملقب (عبدالله انصاری هروی) نك اولوب بر خیلی ذوات طرفندن شرح اولونمشدر .

نعمة‌الله افندی

بروسه‌ده مدفون اولان امیر سلیمان درکاهی پوست نشینلرندن ابراهیم افندیدن مستخلف اولوب روم ایلی یکی شهرلیدر . (مناقب امیر سلطان) (رسالهٔ تاج وخرقه) اسملرنده اثرلری واردر .

نقشی علی آقکرمانی

طریق خلوتی کبراسندن عارف وفاضل برذات اولوب (عین‌الحیات) اسمنده‌کی منظوم اثر

تصوفيلرنده مسقط رأسلرينك (ديوريك) اولديغى مندرجدر . مشهور ومطبوع [١] ديوان عارفانه‌لريله غيرمطبوع (منظومهٔ عين‌الحياة) ، (واقعات) ، (بيعتنامه) ،(منظومهٔ غوريه) اسملرنده بعض آثارى واردر. رحلتلرى (تاراج نقشى) تركيبنك دلالتى‌اولان (١٠٦٢) تاريخنده‌در .
مأموراً للارشاد كوندرلدكلرى (آق كرمان) ده مدفوندر . (واقعات) اسمنده‌كى اثرلرنده سالف الترجمه رمضان افندى خلفاسندن اولوب قريم‌دن اوزى‌يه هجرت ايدن (مراد قريمى) دن مستخلف بولونديغى محرردر. اشعار عارفانه‌لرندن :

لى مع الله مكتبنده اوقودكسه ماسبق
سن‌سنى بيلدك نه‌دن‌سك آچ كوزك برخوشجه‌باق

اشعار عارفانه‌لرندن غزل آتى بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر :

ايا سن صانمه‌كيم سندن بوكفتارى‌دهان سويلر ويا تركيب اولان عنصر ويا لحم زبان سويلر
سنى‌اول‌سكا بيلديرمك مرادين قصدايدوب مولا عناصردن كيوب بردون يوزندن ترجمان سويلر
خيال ظل يتر عبرت كورونن خيمهٔ تنده دكلدر نطق‌ايدن‌صورت درونده دوران سويلر
شولركيم بيلمه‌دى‌نفسن عرفدن آلمادى درسن دكلدر حقه عارفلر اوزون بيلمز يالان سويلر
كيميكدربونجه‌جنبشلر كيمكدرنطق‌ايدن جوهر اوزوكدن‌اولمادك‌عارف‌اوزوندن‌اوزكه‌كان‌سويلر
ياراتدى جمله اشيايى اوزون پنهان ايدوب آنده كوروندى نيجه‌بيك يوزدن‌ولى كندى‌نهان‌سويلر
سقيهم ربهم خمرين ايچن عاشقلر اى نقشى ايرر معشوقه انلر مكاندن لامكان سويلر

(١٠٤٧) ده اكمال ايتدكلرى غوريه منظومه‌لرينك مقدمه‌سندن :

كل بروای دردى يولداش ايله‌ين
راه عشقده كوزلرين ياش ايله‌ين

نيازى محمد مصرى [٢]

طريقت خلوتيه‌دن مصريه شعبه‌سنك مؤسسى اولان مرد خدادر . مولدلرى (ملاطيه -

[١] بو ديوانك طبعنه همت اولونمش ايسه‌ده (نقشى) مخلصنه آلدانه‌رق سهواً (ديوان شاه نقشبند) اسميله طبع ايتمشلردر . غير مطبوع نسخه‌سنده فضله اشعار واردركه بر نسخه‌سى طرف حقيرانه‌مدن (رمضان افندى) دركاهى كتبخانه‌سنه اهدا قيلنمشدر .

[٢] احوال‌عليه‌لرينك‌تفصيلى‌مشايخ مصريه‌دن‌اولوب (١٣١٠) تاريخلرنده بروسه‌ده وفات‌ايدن موره‌لى زاده (مصطفى لطفى) افندى طرفندن ترتيب وبروسه‌ده طبع ايديلن مناقبنامه‌لرنده مذكوردر .

آشپوزى) اولوب ماردين ، مصرده اكمال تحصيلدن صوكره قونيه ولايتنده‌كى المالى‌ده (سنان امى) حضرتلرندن استكمال فيض طريقت ايليه‌رك بروسه‌يى مسكن اتخاذ ايتديلرسه‌ده سائقهٔ قدرله لمنى‌يه ايكنجى اعزاملرنده (روح‌مصرى محفل عالى‌يه پرواز ايلدى) ، (ايليه مصرى افندى قصر عدنى جايكاه) مصراعلرينك دلالت ايتديكى (١١٠٥) سنه‌سنده وفات ايله‌ديلر . جذبه وعرفانى غالب بر ذاتدر . باشليجه يكرمى سكز خليفه‌سى اولديغى مطبوع مناقبنده مذكوردر . مؤلفاتى :

(١) (موائدالعرفان وعوائد الاحسان) : (٧٢) مائده اوزره مرتب عربى‌العباره منثور براثر اولوب آثار عارفانه‌لرينك الك بويوكيدركه بعض آياتك تفاسير انفسيه‌لرينى ، بعض مقالات عارفانه‌يى ، برقاچ مكتوبى ، كنديلرينك قسماً ترجمهٔ حاللرينى محتوى‌در . برنسخه‌سى طرف حقيرانه‌مدن اسكدارده حضرت نصوحى دركاهى كتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

(٢) (تفسير فاتحهٔ شريفه) : عربى‌العباره مختصر ومفيد براثردر. كتبخانهٔ عمومى‌ده واردر.

(٣) (دورهٔ عرشيه) : مبدأ ومعاددن باحث اوچ باب برخاتمه اوزره مرتب عربى‌العباره بر رسالهٔ قيمتداردر . ديوانلرنده : (دورهٔ عرشيه‌دن هركيم خبردار اولدى ايسه اول بيلير آنجق نيازى علم وعرفانم بنم) بيتيله اشارت ايتدكلرى رساله‌در .

(٤) (تسبيع قصيدهٔ برئه) : امام بوصيرى مرحومك مشهورآفاق‌اولان قصيدهٔ برئه‌لرينك عربى‌العباره تسبيعى‌در برنسخه‌سى مطبوعدر . طرف حقيرانه‌مدن بروسه‌ده جامع كبير كتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

(٥) (رسالةالتوحيد) : مراتب توحيد اولان افعال ، صفات ، ذاتدن باحث توركجه بر رساله‌در .

(٦) (شرح اسماءالحسنى) : كلمهٔ‌توحيد ايله اسماء حسنى‌دن الله ، على ، هو ، قهار ، حى ، عظيم ، حق ، واحد ، قيوم ، صمد ، احد اسماء شريفه‌سنك لسان تصوفله شرحى اولوب توركجه‌در .

(٧) (تفسير سورهٔ يوسف) : انفسى توركجه بررسالهٔ تفسيردر .

(٨) (اسئله واجوبهٔ متصوفانه) : سؤال وجواب طرزنده بعض اصطلاحات متصوفانه‌يى مبين بررساله اولوب علم تصوفله اشتغاله باشلايان ذواته لزوملى رسائلدندر .

(٩) (شرح نطق يونس‌امره) عارف‌خدا عاشق يونس حضرتلرينك معماى‌متصوفانه‌قبيلندن اولان (چيقدم اريك دالنه آنده يه‌دم اوزومى ـ بوستان ايسى قاقيوب دير نه‌يرسك قوزومى) بيتيله مصدر بولونان نطقك شرحيدركه شيخ اسماعيل حقى مرحومكده بو شرحه بر مقدار ذيلى واردر .

(۱۰) (دیوان الهیات) : لسان عثمانی‌ده زبان تصوفله یازیلان دواوین صوفیه‌نك اك‌مشهور ومنتشرلرندن اولوب الحق عارفانه وعاشقانه بردیوان حقایق بیاندر. مصحح نسخه‌سی اك اول (۱۲٥٤) تاریخنده مصرده طبع اولونان نسخه‌در .

(۱۱) (رساله‌ٔ اشراط ساعات) : علامات قیامتدن اولان اشراط ساعاتك جهت انفسیه‌سنی مبین تورکجه بررساله‌ٔ صغیره‌در .

(۱۲) (تعبیرنامه) : مفید ومختصر تورکجه بررساله‌در .

(۱۳) (رساله‌ٔ حسنین) : حسنین (رضی الله عنهما) حضراتنك نبوت تعریفیه‌ایله نبی اولدقلرینه دائر منثور بررساله‌ٔ صغیره اولوب وقتیله (روسجق) ده طبع اولونمشدر . (۱٤) مکتوبات : متعدد مکتوبلرینی حاویدر. برنسخه‌سی کوچوك افندی کتبخانه‌سنده‌در .

اشبو آثاردن (تسبیح قصیدهٔ برئه)، (اسئله واجوبهٔ متصوفانه) ، (دیوان) مطبوعدر . بعض ذوات شیخ اسماعیل حقی‌یه منسوب اولان (لب اللب وسرالسر) اسمنده‌کی مطبوع رساله‌یی‌ده بعض قرائن دولاییسیله حضرت نیازی‌یه نسبت ایتمکده‌درلر . (لب اللب) حضرت شیخ اکبرك اجل مؤلفاتندن اولان (فتوحات مکیه) دن التقاط وترجمه‌اولونمق صورتیله علماء متصوفه‌نك (حضرات خمس) تسمیه ایتدکلری حضراتی مبین تورکجه مطبوع بر رساله‌در .

ابیات عارفانه‌لرندن :

برکوزکه آنك اولمایه عبرت نظرنده   اول دشمنیدر صاحبنك باش اوزرنده

آنادن طوغمه کوزسوزلرکاهی کورمز اشیایی   نیازی وجه‌دلداری اولی الابصاردن صور

هرمرشده‌دل ویرمه کیم یولنی صارپه‌اوغرادر   مرشدکامل اولانك یولی غایت آسان ایمش

برغزل عارفانه‌لرندن :

زهی کنز خفی کاندن کلور هردار اولور پیدا   کیمی ظلمت ظهور ایدر کیمی انوار اولور پیدا

زهی دریای وحدت کیم کسیلمز هرکز امواجی   بوکثرت عالمی آندن طوغوب ناچار اولور پیدا

نه‌سحر بوالعجبدر کیم بویوزدن کورینور اغیار   اویوزدن غیری یوق تنها کلوردلدار اولور پیدا

اویوزدن کورونن اغیار دونر شمع جمالندن   فلکلرده کوروب آنی دونر ادوار اولور پیدا

طاشینور کونده یوزبیك جان عدم اقلمینه هردم   کلور یوزبیك دخی آندن بولور اعمار اولور پیدا

طیشسك ایچه خیالاتی ایچك طیشه ظهوراتی   برندن اول برینه تحفه‌لر هر بار اولور پیدا

او دور ایله کلوبدر انبیا مرسل مراتبجه   کهی مؤمن ظهور ایدر کهی کفار اولور پیدا

تجلی ایله دکجه اول سرای سر اخفاده   بوصورت عالمی ایچره صاتو بازار اولور پیدا

آنك ذاتنه غایت صنعنه هرکز نهایت یوق   آنك چون هر براسمندن کلور برکار اولور پیدا

تجلی ایلر اول دائم جلال وکه جمالندن   برینك حاصلی جنت برنده نار اولور پیدا

جمالی ظاهر اولسه تیز جلالی یاقالار آنی   کوررسك برکل آچلسه یانده خار اولور پیدا

بوسر دندرکه بر کامل ظهور ایتسه بوعالمده   کمی اقرار ایدر آنی کیمه انکار اولور پیدا

ولی عارف جلال ایچره جمالنی کورر دائم   بوخارستانك ایچنده آکا کلزار اولور پیدا

نه سردرکه ایکی کمسه نظر ایلر بو اکوانه   بری آنجق کورر داری بره دیار اولور پیدا

کورر اول کنز مخفیدن نیجه ظاهر اولور اشیا   بیلور هرنقش صورتدن نیجه اسرار اولور پیدا

نقشی ابراهیم افندی

مشایخ سنبلیه‌دن عاشق وشاعر برذات اولوب شهریدر . (جنتده‌دای نقشی کل هودیه‌لم یاهو) مصراعنك دلالتی اولان (۱۱۱٤) تاریخنده ارتحال ایله‌دی. (حکیم اوغلو علی پاشا) جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر . دیوانی غیر مطبوعدر .

برغزل عاشقانه‌سندن :

اولدی کوکلم ملك خلوتخانهٔ مردان عشق
منزل یکتا ایدندی قلبمی سلطان عشق
داغ یاقمش شرحه چکمش سینه‌سن چاك ایله‌مش
بویله‌درعالمده نقشی حال مشتاقان عشق

عاشقانه بربیتی :

هپ مامملکن نقشی نثار ایتدی یولکده   برپیرهنی قالدی همان اول‌ده کفنلك

نظمی محمد افندی

ذکری سبق ایدن (عبدالاحد النوری) حضرتلرینك خلفاسندن اولوب پدری طربزونی ایسه‌ده کندیسی مولداً استانبولی‌در . (۱۱۱۲) تاریخنده وفات ایده‌رك شهرامینی قربنده یواشجه محمدآغا زاویه‌سنه دفن ایدلدی . اساساً کبار خلوتیه‌دن (یوسف مخدوم) ، (محمدرقیه) ، (شهقباد شروانی)،(عبدالمجید شروانی)، (شمس الدین سیواسی)، (عبدالمجیدسیواسی)، (عبدالاحدالنوری) کبی یدی ذاتله خلفاسنك تراجم احوالنی حاکی وفرعاً احوال سلوکه دائر بعض موادی حاوی اولان

(هدیة الاخوان) [۱] ایله (مثنوی شریفك دفتر اولنك نظماً ترجمه‌سی)، (مرتب دیوان)، (منظوم معیار الطریقة)، (اطوار سبعه) اسملرنده غیر مطبوع آثاری واردر.

ابیاتندن:

بی باك کیدر جذبه ایله کعبهٔ وصله
مجذوب الهی هم رهبری نیلر

نصوحی محمد افندی

اکابر شعبانیه‌دن قره‌باش ولی اخص خلفاسندن (نصوحیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان ذات عالی اولوب (اسکدار) لیدر. تاریخ وفاتلری (رهرو طریقت) ترکیبنك ناطق اولدیغی (۱۱۳۰) ده قبر عالیلری اسکدارده طوغانجیلرده خانقاهلرنده‌در. تربهٔ شریفه‌لرینك نیاز پنجره‌سی بالاسنده ذکائی افندینك (مقام اولیادر منبع فیض فتوحیدر. ادبله داخل اول صوفی بودرکاه نصوحیدر) بیتی منقوشدر. آثار مرشدانه‌لرینك جمله‌سی غیر مطبوع اولوب درکاه عالیلری کتبخانه‌سنده واردرکه اسملری بروجه آتی‌در:

(۱) تفسیر شریف: اون جلد صغیر اوزره مرتب اولوب بعض تصرفات علاوه ایدلمك شرطیله تفاسیر معروفه‌دن منتخب برطرزده‌در.

(۲) رسالة الرشدیة: اخص خلفاسندن (مودورنی) ده مدفون عبدالله رشدی افندی نامنه مؤلف وسلوك طریقتدن باحث اولوب عربی العباره‌در.

(۳) رسالة الفخریة: خلفاسندن اولوب (بشیکطاش) ده (ماچقه) محله‌سنده مدفون فخرالدین افندی نامنه مؤلف بر رساله‌در.

(٤) رسالة الولدیة: مخدوم عالیلری علاءالدین علی افندی نامنه مؤلفدر. بو اثره شیخ ذکائی افندینك شرحی واردر.

(٥) شعب الایمان: اسمی موضوعنه دالدر.

(٦) شرح غزل مصریٔ نیازی: (یاجامع الاسرار والفضائل) مصراعیله باشلایان غزلك عربی العباره شرحیدر.

---

[۱] بو اثر مع التأسف طرفکیرانه یازلدیغندن بعض نقاطی خلاف حقیقتدر. از جمله مصریٔ نیازی حقنده استخفافکارانه یازیلان عباره بو مدعایه دلیلدر. بو حاللره اتحاد واخوت اسلامیه نامنه تأسف اولونور. مستقیم زاده تلخیص ایده‌رك (خلاصة الهدیه) تسمیه ایله‌مشدرکه متنك اسمی کبی بوده تاریخ تألیفی مبیندر.

(۷) مجموعة الاحادیث: (حضرت خالد بن زید الانصاری) دن منقول احادیث شریفه‌نك نقل وشرحنه دائردر.

(۸) دیوان الهیات.

بونلردن باشقا برقاچ رساله داها تحریر بیورمشلرسه‌ده مؤخراً ضیاعه اوغرامشدر. مناقب علیه‌لری خلفاسندن (ثنائی حسن) افندی طرفندن تحریر ایدلمشدر. احفاد علیه‌لرندن اولوب الیوم پوستنشین بولونان (کرام الدین) افندی طرفندن‌ده مفصل برصورتده یازلمشدر.

اشعار عارفانه‌لرندن:

کل نصوحینك الندن بر قدح نوش ایله کیم
محو اولوب هپ جمله وارلق قالیه حائل نه‌در
جمله بیلور سن سنك عیان آنجق جمالکدر نهان
اولدی نصوحی غرق آن بحر جمال اللهی کور

نزولی مصطفی افندی

مشایخ خلوتیه عاشقیندن برذات اولوب (دکزلی) دندر. (۱۱۵۷) تاریخنده ارتحال ایله‌دی (قوله) ده درکاهی واردر. قبری شهر مدخلنده زیارتکاهدر سلسلهٔ طریقی آتی الترجمه (یکیت باشی) یه منتهی‌در. دیوان عاشقانه‌لری اخیراً طبع اولوندی.

ابیاتندن:

هرکیم عشقه یار اولورسه هرایشی آسان اولور
آنك ایچون اویدی عشقه انبیا واولیا
مرشد کامل یوزوندن بو نزولی مسکینه
حمدلله دوجهانده عشق اولوبدر رهنما

بو ذاتك (قوله) ده مشهور اولان سلسله‌نامه‌سنده (لاذقیه‌وی) دیه محرردر. آنجق بو (لاذقیه‌وی) سوریه قطعه‌سنده‌کی (لاذقیه) دکلدر. مصرده مطبوع ابن بطوطه ساحتنامه‌سنده جلد ۱ صحیفه ۲۱۷ ایله شقایق نعمانیه ترجمه‌سنده مرکز افندی بحثنده محرر اولدیغی وجهله (دکزلی) درکه بوده جوارنده‌کی (لائودیقیا) خرابهٔ مشهوره‌سندن آلنمه‌در.

نورالدین محمد جراحی [۱]

طریقت خلوتیه شعباننددن (رمضانیه) دن متشعب (جراحیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولوب شهری‌الاصل عارفیندن برذات عالیدر . جراح پاشا محله‌سنده تولدلرندن ناشی (جراحی) تلقیب اولونديلر . رحلتلری (کچدی توحید ایله نورالدین قطب واصلین) مصراعنك دلالتی اولان (۱۱۳۳) تاریخنده قبرعالیلری استانبولده (قره کومروك) جوارنده‌در . اسمی تاریخ تألیفلری اولان (مرشد درویشان) اسمنده منثور غیرمطبوع رساله‌لری ودرکاهلرنده قرائت اولونان (ورد کبیر) ایله (ورد صغیرلری) واردر. استکمال فیضلری (علی علاءالدین کوستندیلی) دندر

الهیات عاشقانه‌لرندن :

دل بیتنی پاك ایدن　　درویشی عنقا ایدن
عالم لاهوته کیدن　　مولاذکریدر ذکری
ذکردن حالت آن　　آشنای روح اولان
عقباده‌دولت بولان　　ایضاً
ترك اهلنه قاریشان　　هم ذوقنه ایریشه‌ن
بحر لدنه کوریشه‌ن　　ایضاً
ارنلرك یولنی　　سوررلر هپ دمنی
درویشلرك معینی　　ایضاً
شیخ النی کیم طوتار　　رفع حجاب اول ایدر
جانان ایلنه کیدر　　ایضاً
نورالدینی دیری قیلان　　توحیدایله چراغی یانان
بحمدالله توفیق آلان　　ایضاً

مصر مشایخندن (شیخ شرنوبی) حضرتلرینك طبقاتنده حق عالیلرنده صریح برصورتده اشارت واردر .

---

[۱] بوذات عالینك مفید ومختصر ترجمهٔ حالی حریری زاده سید محمد کمال افندی مرحوم طرفندن (القول المبین فی احوال شیخ نورالدین) اسمیله تحریر ایدلمش اولدیغی کبی (عزی سلیمان) افندی تاریخنده دخی مذکوردر .

مهری احمد افندی « صوبولجی زاده »

طریقت قادریه‌نك اسماعیل رومی شعبه‌سی مشایخندن عارف برذات اولوب (تکفورطاغی) لیدر. (۱۱۸۲) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی . نامنه منسوب درکاهده مدفوندر . (وحدت وجود) دن باحث براثریله الهیات عارفانه‌سی و ردر .

نوری محمد افندی

مشایخ رفاعیه علماسندن برذات اولوب کرسی شیخلرندن (اسکداری) (عثمان) افندینك مخدومیدر. فاتح جامع شریفنده علوم عربیه‌دن اجازه آلدقدن صوکره شیخ‌الاسلام مکی افندی دلالتیله سلطان سلیم ثالث شهزاده وسلطانلرینك خدمت تعلیمیه‌لرینه تعیین اولونه‌رق یکرمی ایکی سنه ایفای وظائف ایله‌دی. بعده مشایخ رفاعیه‌دن (قره صاریقلی) شهرتیله بنام (ابراهیم) افندی یه انتساب ایله تکمیل سلوکه نائل اولوب (دباغلر) میداننده رجال (حمزویه) دن (قربان نصوح بابا) درکاهی مشیختنه تعیین اولوندی. بودرکاه شریفده ٤٥ سنه نشر طریقته موفق اوله‌رق (۱۲۷۳) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . آثاری غیر مطبوع اولوب اسملری بروجه آتی‌در :

(ترجمهٔ مقالات سیداحمدرفاعی)، (تعبیرنامهٔ محبان)، (شرح صلوة کمالیه) ، (تربیة الطالبین) ، (مفتاح الخواص) ، (حدیقهٔ توحید) ، (روضة الاذکار) ، (رسالهٔ بیعت) ، (رسالهٔ معراج) ، (آداب طریقت)، (سلوکنامه)، (رسالهٔ محبت آل عبا) اشبوآثاردن یالکز (صلوة کمالیه) شرحی مطبوعدر.

نظیف حسن دده

طریقت مولویه عرفاسندن لاابالی مشرب برذات اولوب یکیشهرلیدر . (تعریف السلوك) [۱] اسمنده مطبوع رساله‌لری واردر. غیرمطبوع دیوانچه‌لرنده‌کی اشعار عارفانه‌لری آز اولمغله برابر رنکین ومعنیدار‌در. وفاتلری (۱۲۷۷) تاریخنده مرقدلری بهاریه مولویخانه‌سنده‌در. سلسلهٔ مولویه‌یی مبین مطبوع وبحر حقیقت اسمنده غیر مطبوع لوحه‌لری واردر .

ابیات عارفانه‌لرندن :

---

[۱] محبان عالیلرندن اولوب بعض وزرانك دیوان افندیلکی خدمتلرنده بولونان و (۱۲۷۰) کسور تاریخلرنده استانبولده وفات ایدن ادرنه‌لی خیری افندی طرفندن شرح اولونوب طبع اولونمشدر. بوذاتك برده دیوان شوکت بخاری شرحی واردرکه غیرمطبوعدر .

عزیز مصر وصلت سوزش فرقت نه‌در بیلمز
آنی تنها نشین کلبهٔ احزان اولاندن صور
نور حق آیینهٔ اشیایه اولمش منعکس
خلقك استعدادی مقداری بیلنمش ذات هو

مصارعندن :

باکا بسدر برخدا وبرنبی وبرولی

(١٣٢٩) ده ارتحال ایده‌رك یانلرینه دفن ایدیلن مخدوملری حسین فخری افندی‌ده (الولد صنوابیه) سرینه مظهر ارباب دانشدن بر ذاتدر . مناقب مولایی مبین فارسی العباره (سپهسالار) دن انتخاب طریقیله ترجمه‌سی ودیوانچه تشکیل ایده‌جك قادار اشعارعارفانه‌سی واردر.

برغزلندن :

کوی یاره کیتمه‌دن مقصود بردیداردر
جستجوی طوردن نور تجلاّ در غرض

دیکر :

سریر بزمکاه فقری هربرجانه ویرمزلر
دکل هرجانه یاهو بلکه هرجانانه ویرمزلر
افندی اوممّا سن آب حیات باده‌دن حصّه
آنی انسانه تخصیص ایتدیلر حیوانه ویرمزلر

علم موسیقی‌ده صاحب اختصاص ونایزنلك‌ده استاد زمان ایدی . مفصلجه ترجمهٔ حالی (نوسال عثمانی) نك دردنجی سنه‌سنده مندرجدر .

نوری محمد شمس الدین افندی

علما ومشایخ نقشبندیه‌دن برذات اولوب پدرلری (طاش کوپری) قضاسنك آیوالی قریه‌سندن ایسه‌ده کندیلرینك ولادتی (استانبول)ده‌در . مدت مدیده (بشکطاشی یحیی افندی) تربه‌سنده ایفای رشادت ایتدیلر. (١٢٨٠) تاریخنده ارتحال ایده‌رك تربهٔ مذکوره‌یه دفن ایدلدیلر .
(مفتاح القلوب) ، (رسالهٔ مراقبه) ، (رسالهٔ وصیتنامه) ، (پندنامه) اسملرنده‌كی رسائل متصوفانه‌لری بریرده اولمق اوزره مطبوعدر .
خلفاسندن خرپوطلی مصطفی حلمی افندی‌ده فضلادن بر ذات اولوب تربهٔ مذکوره

مدخلنده‌كی کتبخانه‌ده معارف دینیه ودنیویه‌دن باحث (معرفتنامه) وادیسنده عربی العباره (زبدة العلوم وخلاصة الفنون) اسمنده براثری واردر. (١٢٨٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك مذکور تربه قارشوسنه دفن ایدلدی .

(و)

وفاء قونوی « مصلح الدین مصطفی ابن وفا »

طریقت زینیه اعاظم رجالندن بروسه‌ده زینیلرده مدفون (عبداللطیف قدسی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن جامع الکمالات برذاتدر . برسائل ناپخته‌نك (منصورك اناالحق دیدیکنه نه‌دیرسیکز) سؤالنه قارشی : (اناالباطل می دیسون ایدی) جواب عارفانه‌سیله اسکات بیوردقلری مشهوردر . رحلتلری (الی رحمة ربه) (خلدبرین) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (٨٩٦) ده ومرقد مبارکلری استانبولده نام عالیلرینه مضاف محله‌ده‌در . تجریده حاشیه‌لری اولدیغنی تاج التواریخ) نقل ایدییور . نجوم، هیئات ، موسیقی‌یه‌ده واقف ایدیلر. السنهٔ ثلثه اوزره بعض اشعارعارفانه‌لری واردر. آیاصوفیه کتبخانه‌سنده (سازعرفان) اسمنده‌كی منظومه‌نك ظهریه‌سنده‌كی مشروحاتده بوذاته نسبت اولونماسی اثر ذهولدر. زیرا منظومه‌نك نهایتنده (بحری) نامنده‌كی برشاعرك اثری اولدیغی محرردر . نیاز پنجره‌سنده سلما بنت عالی پاشا خطیله بیت آتی محرردر:

(مقتدای اهل معنی مصلح الدین بوالوفا — اعین عشاقه خاك مرقدیدر توتیا)

اشعار عارفانه‌لرندن :

یازدیغن چونکه ازلده دوست تغییر ایله‌مز — هرکه عارفدر بوسری بیلدی تدبیر ایله‌مز
روحك جماله آیینه اولسه بشیر اولور — یاخود جلاله آیینه‌در خود نذیر اولور

اول توحیدی ذکر ایت — صوکره جرمنی فکر ایت ؛ مطالعی نطق عالیلری زمانمز عرفاسندن جبار
واریولوکه دوغروکیت — درویش اوله‌یم دیرسه‌ك ؛ زاده عارف بك طرفندن (دافع الظلم لقلوب الامم) اسمیله شرح اولونمشدر .
برده استانبول طول وعرضنه کوره (روزنامچه) سی واردرکه (حس الاقتفاء لحل روزنامهٔ شیخ وفا) اسمیله ریاضیون عثمانیه‌دن برذات طرفندن شرح اولونمشدر .

رمي زاده محمد افندی « ایزنیقی »

عرفا وافاضلدن برذات اولوب کنیه‌سی (ابوعبدالله محمد بن احمد الایزنیقی) در . بدایت تحصیلنی مملکتنده بیتیره‌رك استانبوله کلوب اکمال ایله‌دی . سابق‌الترجمه (علی چلبی)یه قرابتی واردر . اواخر عمرینه دوغرو (اسکدار) ده (عتیق والده) دارالحدیثنده محدث وجامع شریفده واعظ اولدی. (ملاقات موت) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٠٨) ده ارتحال ایده‌رك (عتیق والده) سلطان جامع شریفی محرابی اوکنه دفن ایدلدی. (نورالدین زاده) نك ارشد خلفاسندندر . آثاری غیر مطبوع اولوب اك مشهوری علم نحودن (مغنی اللبیب) ه مدققانه یازدیغی مفصل شرحیدرکه علمای عربك بوشرحدن منقولات واستشهاداتی واردر دیکرلری: (شرح مشارق شریف) ، (شرح ابیات مفتاح العلوم) ، (اشارات الحائزه لشرح حل الرامزة من العروض) در. (حلمی) مخلصلی الهیاتی و(بحرالکمال) اسمنده منظومه‌سی واردر .

وحدتی عثمان افندی [١]

شیخ اسماعیل حقی خلفاسندن اولوب مولداً اسکوبلی ایسه‌ده ادرنه‌ده اختیار اقامتندناشی ادرنه‌وی یاد اولونور . علم وعرفانی بعض رسائل عرفانیه وآثار منظومه‌سندن علم فقهنده‌کی اختصاصی‌ده اخیراً برجلدی طبع اولونان مفصل (مهتدی الانهر الی ملتقی الابحر) اسمنده‌کی ملتقی شرحندن مستبان اولور. غیرمطبوع دیوانچه‌سیله (شرح حدیث اربعین) جملهٔ مؤلفاتندندر. برده فقهدن (کفایه) یی ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر . خط دستیله محرر حدیث اربعین شرحی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در. وفاتی: (١١٣٥) ده‌در. ادرنه‌ده (اوزون قالدیرم) ده (عایشه قادین) خانی اتصالنده‌کی قبرستانده مدفوندر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

الی اهلندن آل کیم اوله سرینی ظاهر — عرافت‌مهری دست‌؛زره کیرمکله عریف‌اولماز
جلوتی‌یز ظاهرا اکرچه سکوندر دائمز — روح وسرده چوقدر اما رقصمز دورانمز

---

[١] مرأت جمالکده ظهور ایله‌دی مولا — آیات خطوطنده‌در اسماء و مسماء
منشئ ازل صفحهٔ حسنکده سراسر — نطق صفتن کنهی ایله‌ایله‌دی افشا

منظومه‌سنك ناظمی صاحب دیوان (وحدتی) افندی بکتاشی‌مشرب حروفی مذهب‌اولان‌دیکر برذاتدر.

بوذات عالیدن باشقا علماء عثمانیه ایچنده‌کی ملتقی شارحلرندن بعضیلری :

١ (١٠١٦) ده وفات ایدن محمدعیشی تیروی
٢ (١٠٤٨) « « « اسماعیل بن‌سنان سیواسی
٣ (١٠٥٢) « « « شاه محمد بن‌احمد بن ابی‌السعود الصدیقی المناستری
٤ (١٠٧٢) « « « شیخ زاده قاضیعسکر عبدالرحمن افندی
٥ (١٠٧٥) « « « شیخ خلیل بن‌رسول سینوبی آقجه‌چامی
٦ (١٠٥٥) « « « قصاب زاده محمدافندی
٧ (١٠٦٨) « « « عبدالرحیم مرعشی
٨ (١١٢٥) « « « عبدالرحمن خصالی
٩ (١١٦٠) « « « محمدالازمیری
١٠ (١١٣٠) « « « محمد بن‌یوسف
١١ (١١٠٠) « « « (داماد عبدالرحمن بن‌شیخ محمد)
١٢ (١١٠١) « « « شیخ نیازئ مصری خلفاسندن مصطفای عشاقی
١٣ (١٠٣٤) « « « بوستان زاده محمد افندی
١٤ (٩٨٠) « « « قاسم بن سلیمان نیکده‌وی
١٥ (١١٨٠) تاریخلرنده « سید حسن بن علی القیصری
١٦ (١١١٥) « « « عبدالنافع قریمی
١٧ (١٠٦٥) « « « موقوفاتی محمد افندی (ترجمه‌در)
١٨ (١١٧٠) « « « بابا باشی‌امامی محمد افندی
١٩ (١١٠٥) « « « ادرنه‌لی مرتضی افندی
٢٠ (١١٢٧) « « « دیوریکلی عبدالرحمن پاشا
٢١ (١٠٩٣) « « « مصطفی بن‌عمر اسکداری
٢٢ (١٢٢٧) « « « فیض‌الله بن‌ولی‌الدین طرسوسی ثم‌الدبره‌وی
٢٣ (١١٥٢) « « « بروسه‌لی قوشاقجی‌زاده ـ (قوشاقجی محمد دده‌نك اوغلیدر)
٢٤ (١٠١٤) « « « علی بن‌شرف‌الدین (ظریفی)
٢٥ (١١٢٠) « « « اوج زاده شیخ احمد افندی
٢٦ (١١٤٠) « « « سید ابی‌بکر بن‌احمد ازمیدی
٢٧ (١١٦٨) « « « حافظ مصطفی افندی ابن‌محمد

٢٨ (١١١٠) ده وفات ایدن مفتئ كلیبولی سلیمان افندی
٢٩ (١١٢٠) « « « رهاوی سید طاهر افندی
٣٠ (١٢٩٧) « « « کرد زاده عینتابلی کاتب مصطفی افندی

وصالی ابراهیم افندی

سابق الترجمه اسماعیل حقی خلفاسندن معارفمند برذات اولوب (بروسه یکیشهر) لیدر. اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره وطننه عودتله نشر علوم وطریقت ایله دی. وفاتنده درکاهنه دفن ایدلدی. اثبات ذات وصفاته دائر بر اثریله الهیات عارفانه سی واردر .

ولی الدین زاده حفظی افندی

طریق نقشبندی عرفاسندن وارباب دانشدن برذات اولوب شهریدر . اکابر نقشیه دن شیخ (احمد فاروقی) نك (هدایة الطالبین) نی ترجمه ایتمشدرکه خط دستیله (١٢٥٣) تاریخنده محرر نسخه سی یحیی افندی کتبخانه سنده در . کبرای نقشیه دن (عبیدالله احرار) سمرقندی نك (العروة الوثقی لارباب الارتقا) سیله (عبدالله دهلوی) نك (الفیوضات الاحدیة فی مراقبات الاحمدیة) سنی ده تعریب ایتمشدر .

وهبی مصطفی افندی

مشایخ نقشبندیه دن عالم برذات اولوب شهریدر. سابق الترجمه (خواجه حسام) افندینك ولد معنوی وتلمیذ خاصیدر . (١٢٩٥) تاریخنده (مدینهٔ منوره) ده ارتحال ایده رك مجاهد مشهور طاغستانی شیخ شامل (شموئیل) افندی یاننه دفن ایدلدی آثارندن تصوف وعقائده متعلق (سبحة الذاکرین) و (درة العزیزیه) اسملرنده مطبوع و (هز الذاکرین) اسمنده کی (حدیث اربعین) شرحی غیرمطبوعدر .

هدائی عزیز محمود افندی [١]

طریقت جلوتیه نك زمان عالیلرنده بدر حالنده کی انکشافنه بادی باهر الفیوضات پیراعظم اولوب (عطائی) نك شقایق ذیلنده خداوندکار ولایتنده کی سیوری حصار (سفری حصار) لی اسماعیل حقی نك (سلسله نامهٔ جلوتی) سنده قوچ حصارلی اولدقلری مذکورسه ده موثوق بعض قرائنه کوره سیوری حصارلی اولدقلری آکلاشیلیور. برمدت نیابتله سیاحتدن صوکره بروسه یه کلدکلری زمان شیخ افتاده حضرتلرندن تجدید انابتله اوچ سنه ده واصل حقیقت اوله رق مأمور للارشاد اسکداره عزیمت ایله یوب الی آخرالعمر بوراده سجاده نشین ارشاد وخلافت اولدیلر . قرق سکز خلفای کرامی اولدیغی اسملریله برابر یازمه برطومارده محرردر . (اوله مقام محمود اول مرشدك مکانی) (هدائی هوچکوب روحی همان عزم جنان ایتدی) مصراعلریله (شیخ عزیز محمود هدائی) ترکیبنك ناطق اولدیغی (١٠٣٨) تاریخنده مرقد پرنورلری اسکداره کی خانقاه عالیلرنده در .

اشعار مرشدانه لرندن برغزل عاشقانه لری :

طینت آدمده قونماسه ازل سودای عشق	جنتی بردانه یه صاتمازدی اول دانای عشق
کنز مخفیدن ظهوره کلدی اشیا لاجرم	باد حبیله تموج ایتدی چون دریای عشق
عشق ومسك اولماز نهان آنی بیلور خلق جهان	عاشق بیچاره یه ممکنمیدر اخفای عشق
بلبلك حالن بیانلر کوش ایدرلر ناله سن	برکل بیخار ایچوندر بوبجه هوی وهای عشق
طالب دیدار اولوب دور ایله یه تا حشره دك	کیمکه نوش ایده ازل بزمنده کر صهبای عشق
عشق شیرین اولدی فریادینه فرهادك سبب	ای نیجه دانالری مجنون ایدن لیلای عشق
ای هدائی حالت عشقی نه بیلسون هرمکس	قلهٔ قاف حقیقت مرغیدر عنقای عشق

ابیات حکیمانه لرندن :

استقامت اهلی حفظ حقده در ایرمز زیان
آنك ایچون سروی اینجیتمز بکم باد خزان

---

[١] طریقت جلوتیه نك من جهة النشر اولان احوالی ابراهیم زاهد کیلانی حضرتلری زماننده هلال، شیخ افتاده حضرتلری دورنده قمر، زمان عزیز محمود هدائی ده بدره تشبیه اولوندیغی اسماعیل حقی مرحومك نقلیاتی جمله سندندر .

الهیات عارفانه‌لرندن :

ایسته‌ین یازین خانٔ ایدر وارین   بولسه دلدارین صاقلار اسرارین

مطلعلی الهیلری بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر .

تربهٔ مبارکه‌لری قپوسنده محرر اولان منظومه :

بوشهد مجمع ارواح اجساد خدائیدر   ادبله کیر عزیزم تربهٔ پاك هدائیدر
دلا تحصیل ایدەم دیرسه‌ك اکر ذوق خدائیدن   نصیبنی آلیر البت کیرن باب هدائیدن

(درکاه شریفك قپوسی اوزرنده‌کی بیت) :

اکر واصل اولام دیرسه‌ك دلا سن سرّ مقصوده
کل آداب ایله یوز سور آستان شیخ محموده

مؤلفات علیه‌لری :

(١) نفائس المجالس : بعض آیات کریمه‌نك تفاسیرینی مبین اولوب تورکجه برجلد کیردر .

(٢) تجلیات : تواریخ مختلفه‌ده مظهر اولدقلری تجلیات الهیه‌یی مبین قسم اعظمی عربی بررساله اولوب محقق مشهور (عبدالغنی نابلسی) طرفندن (لمعات البرق النجدی شرح تجلیات محمود افندی) اسمیله شرح اولونمشدر .

(٣) نجات الغریق : لسان تصوفده (جمع وفرق) دنیلن مقاماتی مبین تورکجه منظوم بر رساله‌درکه مطلعی بروجه آتی‌در :

خدایه حمد ومنت اوّل و آخر   که اولدر ظاهر و باطنده ظاهر
ظهوری پرده اولمشدر ظهوره   کوزی اولان دلیل ایسترمی نوره
کونش ظاهر دکلیدر قرنداش   نه‌وار کورمزسه آنی چشم خفاش

(٤) طریقتنامه : آداب وارکان درویشانه‌یی مبین تورکجه بر رساله‌در .

(٥) دیوان الهیات : نصایح وحکمیات متصوفانه‌یی مبین تورکجه بر دیوان حقایق بیاندر . عاشق یونس دیوانی کبی تاریخ لسان نقطه‌سندن‌ده شایان استفاده‌در .

(٦) تذاکر هدائی : بعضیسی عربی بعضیسی ترکی اولمق اوزره قسم کلیسی منتسبلرندن سلطان احمد خان اوله ارسال بیوردقلری تذاکر ومکتوبات عارفانه‌یی حاوی اولوب (١٧٠) کسوردر برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر .

(٧) جامع الفضائل وقامع الرزائل : عربی العباره اولان بواثر ابواب وفصول مختلفه‌یی حاوی‌در . باب اول احوال عامه وفضائل مهمه‌یی مبین اولوب بوده برطاقم فصولی جامعدر . باب ثانی اخلاق النفس وطریق اصلاحنی مبین اولوب بوده برطاقم فصولی جامعدر .

(٨) کشف القناع عن وجه السماع : سماع صوفیه‌نك احوال ودلائلندن باحث اولوب عربی‌در .

(٩) فتح الباب ورفع الحجاب : اوچ باب اوزره مرتب اولوب باب اول خلق انسان باب ثانی توبه باب ثالث جامعیة الانسان واحتجابه بالسر الالهی بیاننده‌در عربی‌در .

(١٠) مفتاح الصلوة ومرقات النجات : اوچ باب اوزره مرتب اولوب باب اول کیفیة اقامة الصلوة وبعض اسرارها ورعایة آدابه، باب ثانی فضائل الصلوة وانواعه، باب ثالث فضائل جمعه والجماعه بیاننده‌در عربی‌در .

(١١) حبة المحبة : برطاقم فصولی محتوی اولوب فصل اول محبة الله، فصل ثانی محبة رسول الله، فصل ثالث محبة آل النبی عربی‌در .

(١٢) حیات الارواح ونجات الاشباح : مبدأ ومعاددن باحث اولوب ابواب وفصولی مشتملدر. باب اول موت اضطراری، باب ثانی الفتن عندالموت، باب ثالث احوال السعداء والاشقیاء، باب رابع ان الارواح بعد مفارقة الاشباح این یکونون والی این یذهبون، باب خامس فیمن لایبلی جسده ولایأکل التراب، باب سادس فی النفخ والبعث واول من ینشق فی الارض، باب سابع احوال الحشر وکیفیته ، باب ثامن حساب ، باب تاسع شفاعة ودخول الجنة وسائره‌در عربی‌در .

(١٣) خلاصة الاخبار فی احوال نبی المختار : ابواب وفصولی محتویدر. باب اول خلق العالم، باب ثانی خلق آدم وحوی ، باب ثالث نشأت حضرت محمد (صلعم) ، باب رابع علم ومعرفه‌در عربی‌در .

(١٤) مجموعهٔ خطب : ترتیبکرده‌لری اولان خطبه‌لری جامعدرکه خانقاهلرنده قرائت اولونمقده‌در .

(١٥) طریقت محمدیه : طریقتنامه‌نك عربی العباره متنی‌در .

(١٦) واقعات : (التبر المسبوك المشتمل علی ماجری من الطائف فی اثناء السلوك) اسمنده‌در. اثنای سلوکلرنده معارف الهیه ایله احوال واسرار طریقته دائر مرشد عالیلری حضرت افتاده‌دن صادر اولان کلمات محققانه‌یی جامع اولوب عربی العباره بویوك براثر قیمتداردر . برنسخه‌سی بایزید جامع شریفی کتبخانه‌سیله اسکدارده آطلامه طاشنده‌کی کتبخانه‌ده واردر .

برنسخه‌ی‌ده طرف حقیرانه‌مدن بروسه‌ده جامع كبير كتبخانه‌سنه اهدا قيلنمشدر. بواثر كبيرك بعض اقسامی ترجمه اولونمشدر .

(۱۷) شرح على قصيدة الوترية فى مدح خير البرية (ابوبكر بن عبدالكريم حلبى) نك اثرى اولان قصيدهٔ شريفه‌نك تورکجه شرحيدر .

(۱۸) منثور مولد نبوى .

(۱۹) حاشيه على قهستانى شرح فقه كيدانى
(۲۰) شمائل النبوية الاحمدية
(۲۱) الفتح الالهى
(۲۲) اخبارالنبى
(۲۳) حال الارواح واحوال الموتى

جمله‌سی عربی العباره اولوب اسملری مندرجاتلرينه دلالت ايتمكده‌در .

اشبو آثاردن يالكز ديوان ، طريقتنامه ونجات الغريق برآراده مطبوعدر .

هاشمی امير عثمان افندی

ملامیهٔ بایرامیه اکابرندن برذات اولوب (سیواس) لیدر . استانبولده اکمال تحصیلدن صوكره (ویزه) ده (علاءالدین علی) و (غضنفر) افندیلر حضراتندن فیضیاب اولدیلر . سابق الترجمه (نورالدين زاده) افنديدن‌ده طريقت خلوتيه تلقن ايتديلر . (۱۰۰۳) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (قاسم پاشا) ده بنا كرده‌لرى اولان دركاهه دفن ايدلديلر . (هاشمى) مخلصلى الهيات عارفانه‌لرنى جامع ديوانچه‌لرينك اخيراً طبعنه همت اولوندى .

ابيات عاشقانه‌لرندن :

شول كشى كيم جان ودلدن ربنى ايلر طلب
هيچ اولامى كيم مرادن ويرمه‌يه آكا چلب

سن همان آنك يولونده جد ايله جهد ايده‌كور
دامن مقصوده چون ايرمك ديلرسه‌ك چك تعب

بادهٔ عشقى ازل جامندن ايچدكسه اكر
مست عشق اولدك سكا لازم دكل ماء عنب

اخوان ومحبانه كوندردكلرى مكتوبات عارفانه‌لرندن متشكل منشأتى واردر .

همت افندی

مشايخ بايراميه كبارندن برذات اولوب (بولى) دندر . طريقت خلوتيه‌يه‌ده انتسابلرى واردر . عشق وعرفانلرينه ديوانچه‌لريله منظومهٔ مواجيه [۱] (وطريقتنامه) لرى شاهددر . وفاتلرى (رحمت بهمت) تركيبيله منتسبه‌لرندن صدقى امة‌الله قادينك (بوكون همت افندى عدنى قيلدى كندويه مأوا) تاريخى اولان (۱۰۹۵) ده قبرعاليلرى اسكدارده ديوتجيلرده (بزجى‌زاده محمد محى‌الدين افندى) دركاهنده‌در .

سوادن قلبكى پاك ايت كوكل مرآت رحمندر
صفادن سينه‌كى چاك ايت كوكل مرآت رحمندر

بوعالم نسخهٔ صغرا نه‌در بيل نسخهٔ كبرا
چكلمش طغرهٔ غرا — ايضاً

سوره‌رسك ماسواللهى بولورسك حقى باللهى
طلب قيل وجه‌اللهى كوكل مرآت رحمندر

كل اى همت شكار ايله كوكلدن اوزكه كارايله
بوسرى آشكار ايله — ايضاً

طريق بايرامى‌يى (بولى) لى احمدافنديدن ، طريق خلوتئ شعبانى‌يى بزجى‌زاده محمد محى‌الدين افنديدن اخذ ايتمشلردر .

هاشم مصطفى بابا

مشايخ جلوتيه عرفاسندن اولوب (الى ربه الكريم) تركيبنك دلالت ايتديكى (۱۱۹۷) تاريخنده رحلت ايلديلر . (اسكدار) ده عناديه محله‌سنده پدر ومرشد عاليلرى يوسف نظام‌الدين افنديك بناكرده‌لرى اولان (بانديرمالى زاده) دركاهنده مدفوندر . غير مطبوع (عنقاى مشرق) اسمنده‌كى منثور اثريله مطبوع ديوان ومقالات عارفانه‌لرى واردر .

---

[۱] عزيز مشار اليهك (زبدة الحقايق) اسمنده‌كى اثر عارفانه‌لرينك (غاية الدقايق) اسميله (عينتابى حافظ محمد افندى) طرفندن ترجمه اولونان نسخه‌سى (۱۲۹۲) تاريخنده كنارنده متن فارسيسى اولديغى حالده مصرده طبع ايدلديكى كبى يالكز ترجمه‌سى‌ده (استانبول) ده طبع ايدلمشدركه الحق موجب استفاده آثاردندر .

ابیاتندن :

حضور اتقیایی مظهر انوار اولاندن صور
ظهور اولیایی جامع اطوار اولاندن صور

خلفاسندن اولوب (١٢٢٠) ده کرید آداسنك (قاندیه ـ قندیه) شهرنده وفات ایدن کریدی (صلاحی‌زاده مصطفی) افندی‌ده مرشدی مشربنده شعرای مشایخدن اولوب غیرمطبوع دیوان ومقالات منثوره‌سی واردرکه برنسخه‌سی طرف عاجزیدن حضرت هدائی آستانه‌سی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر.

ابیاتندن :

شعر ارباب حقیقت باشقه بر رفتاردر
نطق اهل‌الله‌ه طعن اولماز سلیس اولمازسه‌ده

حضرت سزائی‌نك بر غزلنی تخمیسندن :

کوهر عشقله دلخانه‌سن ایت مالامال — ایتمه انکاره محل زاهد بیمایه مثال
دیکله مردان حقك نطق شریفك درس آل — حاسد قلبه دیمه حق وحقیقتله مقال
نه‌روا بوینه کلبك طاقاسین زر خلخال

حانیه‌ده مدفون صاحب دیوان بیرداشلرندن حکمتی افندینك غزلنی تخمیسندن :

چون سعیده بسدر عالمده آنجق بر سبق
ذره‌دن ارشاداولور عبرتدر ایشته هرورق
هو دیوکل سن دخی عرفان قپوسن ایله دق
قلعهٔ پولاد آهندر بکا اسمای حق
دشمن اوزره نعرهٔ الله اکبر بزده‌در

کل حقیقت اهلنك دنیاده بول اربابنی
کوستره تاکیم سکا هم راه حق آدابنی
دیلر ایسه‌ك علم سرك جمله فصل وبابنی
آتشه یاق ای منجم زیج واصطرلابنی
نه فلك برج منازل یدی اختر بزده‌در

صلاحی زاده خلفاسندن کریدی (عبداللطیف) افندی‌ده ارباب عرفاندن برذات اولوب محققیندن (عزیز محمد نسفی) نك رسائل فارسیه‌سنی ترجمه ایتمشدر. تورکجه وحدت وجود رساله‌سی مؤلفی (خلیل بن ابراهیم) افندی‌ده (کرید) دن یتیشن عرفاندر.

(لا)

لامکانی حسین افندی

ملامیهٔ بایرامیه عرفاسندن وبروسه‌لی (حسن قبادوز) افندی خلفاسندن اولوب (پشته) لیدر.[1] (١٣٠٤) تاریخنده (استانبول) ده ارتحال ایده‌رك داودپاشا جامع شریفی جوارنده (سلطان شاه) مسجدی حظیره‌سنه دفن ایدلدی. سابق‌الترجمه اولانلر شیخی ابراهیم افندی خلفاسنك باشلیجه‌لرندندر. (وحدتنامه) اسمنده ترکی‌العباره غیر مطبوع منثور براثریله بعض غزلیات ومکاتیب عارفانه‌لری واردر. آیوانسرایی وفیاتنده درت رساله‌سی اولدیغنی مذکوردر.[2]

غزل

پاك ایله کوکل چشمه‌سنی تا دورولونجه — دیك طوت کوزینی کوکله کوکلك کوزاولونجه
انکاری قودل دستیسنی اول چشمه‌یه طوت دور — اول آب صفا بخش ایله بو دستی طولونجه
چون حق سنی دربان درخانه‌سی ایتدی — دور قپوده غیری قومه تا آنی بولونجه
سن چیق آره‌دن خانه‌سنی صاحبنه ویر — بی‌شك کلیر الله اوینه سن صاوولونجه
اول قومه کیم صوکره چیقارمق کوج اولور کوج — شیطان چریسی خانهٔ قلبه قوبولونجه
چکدك بو جهان ایچره نیجه محنت وزحمت — اول پیر خدا مرشد کاملی بولونجه
ای لائی مکانم سنی بن چوق آرادم چوق — سینه‌مده مقیم اولدیغنك تا دویولونجه

بونطق شعرای عرفادن بعضیلری طرفندن تنظیر وتخمیس ایدلمشدر. (١١٨١) ده وفات ایده‌رك اسکدارده سیداحمد دره‌سنه‌دفن ایدیلن قضاتدن ورجال سعدیه‌دن (حسین لبیب) افندینك تخمیسی اك مشهوریدرکه مطلعی بروجه آتیدر :

[1] یازمه بر اثرده بوسنه‌لی اولدیغی کورولدیکی کبی آیوانسرایی وفیاتنده‌ده (خورپشته) لی اولمق اوزره مقیدسه‌ده هرایکیسی‌ده موثوق دکلدر.

[2] خلفاسندن (هادی احمد) افندینك‌ده وحدته دائر بر اثریله منظوم سلسلهٔ بایرامیه‌سی واردر.

برکاملك اول بنده‌سی تا کامل اولونجه   سیر ایله طریقتده کمال اوزره بولونجه
قیل خدمتنی جان وکوکلدن یورولونجه   پاك ایله کوکل چشمه‌سنی تا دورولونجه
دیك طوت کوزوکی کوکلکه کوکلك کوز اولونجه

تاریخ تألیفی (۱۰۵۱) اولان تورکجه (بحرالعیون) اسمنده‌کی اثرك صاحبی (شیخ علاءالدین لامکانی) ده عرفادن برذاتدر. بو اثرك برنسخه‌سی بروسه کتبخانه‌سنده واردر.

(ی)

یارعلی بن سیاوش بن آورده دیوریکی

فضلادن برذات عالی اولوب (آماسیه) لیدر. پدری (زین‌الدین سیاوش) دیوریکلی ایسه‌ده آماسیه‌یه هجرت ایتمشدر. (۷۷۷) تاریخنده فارسی العباره اوله‌رق اکمال ایتدکلری (کتاب المقاصد الناجیة فی المبداء والمعاش والمعاد) اسمنده‌کی اثر دقیق عرفان وکماللرینك شاهدیدر. بو اثرك (شیخ عبدالمجید سیواسی) طرفندن ترجمه وشرح ایدلدیکی مذکوردر. (۸۱۲) ده اماسیه‌ده ارتحال ایتدی. علم تصوفدن مشهور (لمعات عراقی) یی ده فارسی العباره (لمحات) اسمیله شرح ایتمشدرکه برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر.

یونس امره — عاشق یونس

اهل طرق میاننده عشقیله، اخلاصیله، عرفانیله، مجاهده‌سیله مشتهر برذات اولوب ترجمهٔ شقایق نقلنه کوره (بولو) سنجاغندن (سقاریا) نهری سواحلندندر. اوحوالیده ارشاد ایله مشغول — علی روایةٍ اعمی — (طاپدق امره) نامنده (طریقت قادریه) رجالندن برذاته انتساب ایده‌رك مراتب عالیه‌یه واصل اولدی. تواتراً نقل اولندیغنه کوره سیرسلوك ومجاهده‌سنده منسوب اولدیغی درکاهه صیرتیله کتیردیکی اودونلر ایچنده — بودرکاهه اکریلك کیرمز دیه‌رك — اکری براودون بولوندرمامشدرکه بودخی صدق واخلاصنك کمالنه دالدر. مطبوع دیوان الهیاتی، الهیات عارفانه‌لرینك کافه‌سنی حاوی دکلدر. مع هذا طبعنه همت اولونان بونسخه علم تصوف نقطه‌سندن بالوجوه حائز اهمیت اولدیغی کبی اشعار عثمانیه‌نك تاریخ ادواری نقطه‌سندن‌ده

قیمتداردر. بعض تراجم احوال کتابلریمزده تاریخ وفاتلری (کلشن توحید) ترکیبنك دلالتی اولان (۸۴۳) اولمق اوزره مقید ایسه‌ده دیوانده‌کی:

تاریخ دخی یدی یوز یدی ایدی
یونس جانی بو یولده قودی ایدی

بیتنه‌نظرا (۸۴۳) دن اقدم اولمسی لازم کلیور. الهیات عارفانه‌لری ساده وآمیانه اولمقله برابر غوامض علم تصوف جهتیله پك چوق مضامینی جامع اولدیغی کندیسندن صوکره کلن بالجمله ارباب عرفان وکمالك مسلمیدر.

برالهیدن:

نظر ایله ایتری، پازار ایله کوتوری
یارادیلانی خوش کور، یارادندن اوتوری

دیکر:

عارف آکا دیرلرکه کان اولا
معرفت عالمنده عمان اولا

دیکر:

عشقك آلدی بنی بندن   مولام سنی ایسترم سنی
بن یانارم دونی کونی   « « « «
عاشقلره وصلت کرك   زاهدلره جنت کرك
مجنونلره لیلا کرك   مولام سنی ایسترم سنی
جنت جنت دیدکلری   برقاچ اوله برقاچ حوری
ایسته‌یه نه ویر آنلری   ایضاً

دیکر:

اتایله‌دری‌یه‌بوروندم   یونس دیه کوروندم

بعض مشاهیرك مدافنی حقنده اولدیغی کبی بوذاتلرك مدفنلری حقنده دخی بربرینه بکزه‌مز برطاقم نقلیات واردرکه بعضیلری بروجه‌آتی نقل ایدلدی:

بروسه‌لی (لامعی چلبی) نك مطبوع (نفحات الانس) ترجمه‌سنده (پورصوق) صوینك (سقاریه) نهری قاریشدیغی محلده اولمق اوزره مذکور وصاحب ترجمه‌نك معمای متصوفانه قبیلندن اولان مشهور (چیقدم اریك دالنه آنده یدم اوزومی، بوستان اسسی قاقیوب دیر

نه‌یرسك قوزومی) بیتیله مصدر اولان منظومه‌سنك (شیخ نیازیٔ مصری) طرفندن اولونان شرح مطبوعنه بروسه‌لی شیخ اسماعیل حقی‌نك یازدیغی حاشیهٔ غیرمطبوعه‌ده : (امره ظاهر بودر ترکی‌ده القاب مدحندندر اتراك آراسنده (آتابك) ورومیان میاننده (لالا) وامثالی کبی (شیخ یونس امره) اناطولیده اسپارطه جوارنده (کچی بورلو) نام قصبه قربنده اولان غدیر عظیمك جانب شرقیسنده اولان پشت طرفنده بر قریه‌ده نشو ونما بولوب مزاری دخی اول قریه‌ده‌در) عباره‌سیله محرردر . (قرممان) ده وبروسه‌ده چلبی سلطان محمد ایله امیر سلطان آراسنده‌کی شبلی محله‌سنده‌کی طریقت سعدیه‌دن (قره عبد الرزاق) درکاهنده هرایکیسی نامنه برقبر زیارت اولونمقده‌در. برده (اسکیشهر ـ آنقره) خطی اوزرنده‌کی استاسیونلردن صاری کوی استاسیوننده بوذات نامنه برزیارتکاه واردرکه (لامعی) چلبی‌نك بیان ایتدیکی یردر .

بونلردن باشقا (صاروخان) سنجاغنك قوله وصالحلی قضالری آره‌سنده (امره) نامنده‌کی یتمش‌خانه‌لی برقریه‌ده اخیراً زیارت ایتدیکم کارکیر برتربه‌ده (طاپدق‌امره) نك اولاد واحفادی ایله تربه درونده (عاشق یونس) تربه‌قپوسنك اشیکی اوکنده مدفون اولدقلری منظور عاجزی اولدی . فقط مزارطاشلرینك هیچ‌برنده یازی یوقدر . یالکز (عاشق‌یونس) ك سنك‌مزارنده اوفاق برباالطه رسمی محکوکدر (امره) کلمه‌سی حقنده‌کی افاداتدن شیخ اسماعیل حقی‌نك عباره‌سی بروجه بالا ذکر ایدیلدی . (مرآت الکائنات) اسمنده‌کی مطبوع تاریخده دخی (تورکجه‌ده بیوك بر ادره امره دیرلر) عباره‌سی مندرجدر . بعضیلرینك قولنه کوره (امرالله) مخففی‌در . (طاپدق) کلمه‌سی‌ده (ارضروم) وحوالیسنده الفله یعنی طاپداق صورتنده دوز وعارضه‌سز مقامنده مستعملدر . طاپداق یول یعنی دوز وعارضه‌سز یول دیمکدرکه بومعنایه کوره (طاپداق امره) یه پاکیٔ وجدانلرندن ناشی تلقیب اولنمق لازم کلیور . فقط طاپمق یعنی عبادت ایتمك مصدرندن طاپدق یعنی عابد معناسنه حمل ایدلمك دها مناسب کیدرکه امره قریه‌سنده‌کی یاپدیغم تحقیقات‌ده بونی مؤیددر .

یازیجی زاده محمد افندی [١]

مشایخ بایرامیه فضلاسندن اولوب مشهورآفاق اولان (محمدیه) نك ناظم عارفیدر . عشق ، عرفانیله معروف برذاتدر . مولدی (معلقره) قراسندن (قاضی‌کویی) ایسه‌ده کلیبولی‌یی اقامتکاه اتخاذ ایدنمشدر . تحصیل کمال مقصدیله ایران و ماوراء النهره کیده‌رك حیدر خافی وزین‌العرب

[١] پدر عالیلری (یازیجی‌صلاح الدین) ده ارباب معارفدن برذات اولوب (سبع المثانی) ، (ماهمه) ، (تعبیرنامه) ، رساله فی‌الطب) کبی آثاری اولدیغنی وعلم‌خطده دخی بهره‌سی بولوندیغنی اولیا چلبی روایت ایلیورکه ترجمهٔ حالی ریاضیون فصلنده محرردر .

کبی مشاهیردن استفاده ایتمش ایسه‌ده اصل باعث فیض معنویلری حاجی بایرام‌ولی حضرتلریدر .

تاریخ وفاتلری (٨٥٥) ده قبر مبارکلری کلیبولیده‌در . قونیه مظفریتنی اعلام ایچون خداوندکار غازی طرفندن سفارتله مصره کوندرلمشدی . (شرح فصوص الحکم) [١] و (تفسیرالفاتحهٔ شریفه) ایله بش‌فصل اوزره مرتب وبرنسخه‌سی (شهید علی‌پاشا) ، (نورعثمانیه) ، (آیاصوفیه) کتبخانه‌لرنده موجود اولان (مغارب‌الزمان لغروب الاشیاء فی‌العین والعیان) غیر مطبوع مؤلفاتندندرکه برادرلرینك (انوارالعاشقین) ی التقاط صورتیله عربی‌العباره اولان بو اثردن ترجمه ایدیله‌رك میدانه کلمشدر . سابق‌الترجمه شیخ اسماعیل حقی‌نك (محمدیه) یه ایکی جلد اوزره مکمل مطبوع برشرحی واردر .

محمدیه‌نك مطلعی :

اله واحد رب تعالی   هوالله البدیع الحق الاعلی
تعالی ذاته لما تجلی   من الغیب الی العین فجلی
احد درذاتی مستجمع صفاتی   تجلی ذاتنه اسماسی مجلی
مقدسدر جلال کبریاسی   کمال سلطنتده شانی اجلا
کمالینه بو موجودات آیات   جمالینه دو عالملر مجلی
چون‌اولدر عالم‌غیب وشهادت   پس اولدر قادر وخلاق مولا
تحیرده قمو افهام واوهام   آنك درکاه عزتده تعالی
جمیع کائناتی قیلدی ابداع   دلائل قیلدی ذاتینه معلا
آنك‌درنصرعزت جودرحمت   آنکدرغیب وعین‌اخری واولی
چوفردانیت آنك حمدآ کادر   چون‌وحدانیت آنك‌شکری اولی

ابیات سائره‌سندن:

بولدی مریم بکر ایکن برشمه حسنکدن اثر
بو سببدن طاپدیلر عیسایه چندین ماه وسال

ینه عرض ایله‌دی دلبریوزین قصرجلالیدن   ینه نالنده شیدایم شراب لایزالیدن
ینه کشف حجاب‌ایتدی کوزوم کوکلم جهالتدن   کیرو جانه ندا ایتدی ندا ذوالتعالیدن

[١] کوستندیلی سلیمان شیخی مرحوم (بحرالولایة) نامنده‌کی اثرنده بوشرحی برادرلری احمد بیجانه نسبت ایدیورکه فی‌الحقیقه شرح مذکورده اعتراض کونا مسطور اولان بعض مواد صاحب محمدیه‌نك عرفانیله متناسب دکلدر احتمال‌که مدسوس اولا . حاجی‌بایرام ولی‌یه ملاقاتدن اول اولمق احتمالی‌ده واردر .

مطلعلی قصيدۀ الهيه‌سنی سابق الترجمه (صاری عبدالله) افندی (ثمرات الفوآد) ده (كمال لطافت وغايت بلاغتده‌در) ديه‌رك تقدير ايديیور .

ديكر :

عالمك نقشن خيال كوردم همه عالم چو مظهر حقدر
اوخيال ايچره برجمال كوردم آنك ايچون قمو كمال كوردم

(مغارب الزمان) ك حاوی اولديغی فصولك مندرجاتی :

(١) فی ترتيب الموجودات والنظام
(٢) فی خطابات الله مع الانبياء العظام
(٣) فی كلمات الله مع الملئكة الكرام
(٤) فی خطاب الله يوم القيام
(٥) فی كلمات الله فی اعلی المقام

يوسف حقيقی

سابق الترجمه (حميدالدين) آقسرايی حضرتلرينك مخدوم عاليلری صاحب عرفان برذاتدر . (محمديه) طرزنده و (حقيقی نامه) اسمنده ايكی جلد اوزره مرتب منظوم اثرعارفانه‌لری واردركه علی روايةٍ كريمه‌لری خطيله محرر برنسخه‌سی تربه‌لرنده موجوددر . (مغنيسا) ده (محبتنامه) اسمنده ديكر براثری‌ده منظورم اولدی .

(حقيقی نامه) نك توحيد سرلوحه‌لی قسمندن :

اعيان انس وجن‌ده آنك فيضی‌در جود فاش
اطوار جسم وجان‌ده آنك لطفيدر نهان
عبّاد آنك عبادتی ذوقنده دلفروز
عشق آنك محبتی شوقنده جان فشان
كيم وصف ايده‌بيلير حقيقی بو رازی چون
صيغماز بو معرفتده همان كل اولور لسان

مشاراليه پدرلری يانده مدفون اولوب اكمال سلوكی حاجی بايرام ولی‌دندر . بشيكطاشده يحيی افندی كتبخانه‌سنده (مطالع الايمان) اسمنده تورجكه براثری‌ده واردر .

يحيای شروانی «سيد يحيی جلال الدين»

سردفتر خلوتيان اولان پيراعظم ومرشد اكرمدر . ترتيب كرده‌لری اولان ورد ستار [١] بالعموم شعبات خلوتيه‌ده قرائت اولونمقده‌در. رحلتلری (جانشين جنت) تركيبنك ناطق اولديغی (٨٦٢) تاريخنده قبر عاليلری (باكو) [٢] ده‌در . آثار عليه‌لرندن اولوب كلمۀ توحيد عدد حروفی قادار اولان (٢٤) فصل اوزره مرتب (اسرار الطالبين) [٣] نامنده‌كی مطبوع رساله‌لری مشهوردركه زمرۀ درويشانه الزم آثاردندر . (شفاء الاسرار) و (اسرارالوحی) اسملرنده آثار عارفانه‌لری داها اولديغی مرويدر . نام عاليلرينه منسوباً مغنيساده مراديه كتبخانه‌سنده يازمه برمجموعه‌ده قسم اعظمی فارسی اولمق اوزره بروجه‌آتی رسائل منظورم اولدی :

(كشف القلوب) ، (مراتب اسرار القلب) ، (اسرارالوضوء) ، (رموزالاشارات) ، (منازل العارفين) ، (شرح اسمای ثمانيه) ، (شرح سئوالات كلشن راز) ، (اطوارالقلب) ، (علم لدنی) .

يوسف مخدوم «يوسف ضياء الدين مخدوم»

(شروان) ك مركزی اولان شماخی بلده‌سی قاضی القضاتی مولانا (علی فاضل) ك مخدوم عاليلری فاضل وعارف برذاتدر . علوم رسميه‌يی پدريله عربستان علماسندن علم تصوفی‌ده سابق الترجمه (سيد يحيای شروانی) دن تلقن ايله‌مشدر . (٨٩٠) تاريخنده مملكتنده ارتحال ايده‌رك خانقاهلرينه دفن ايدلدی . (آداب الارشاد) اسمنده (٢٤) فصل اوزره اثر عارفانه‌لری وعلم روحه دائر (سلسلة الارواح) نامنده تأليف عالمانه‌لری واردر .

يكيت باشی احمد شمس الدين مرمره‌وی

طريقت خلوتيه شعباتی ميانده (اورتا قول) ونام عاليلرينه نسبةً (احمديه) ناميله‌ده بنام اولان شعبه‌نك مؤسسی بولونان عارف بالله اولوب (صاروخان) سنجاغی ملحقاتندن (آقحصار)

[١] بالعموم طريقت خلوتيه رجالی بيننده قرائت اولونمقده بولونان اوراد شريفك متعدد شرحلری وارايسه‌ده اك مشهور ومنتشری تركی العباره اولوب حريری‌زاده سيدكمال الدين افندی مرحومك آثارندن اولان و (١٢٨٧) سنۀ هجريه‌سنده مطبعۀ عامره‌ده طبع ايدلمشدر .

[٢] (تلخيص الاثار فی عجائب الافكار) مؤلفی عبدالرشيد بن صالح نامنده‌كی ذات دخی باكودن يتيشن ارباب معارفدندر .

[٣] مشايخدن (اسد بن احمد البروسه‌وی) نك‌ده (ارشاد الطالبين فی شرح وصايا المهتدين) اسمنده اخلاق وتصوفدن باحث (وصايای سهرورديه) شرحی واردر .

قضاسنه مربوط (كول مرمره‌سى) ويا مرمره‌جك وساده (مرمره) اسميله‌ده مسمى ناحيه‌دندر علوم رسميه‌يى تحصيلدن صوكره (عشاق) ده (قباقلى) قريه‌سنده مدفون كبار خلوتيه‌دن (علاء الدين عشاقى) حضرتلرندن اخذ فيض ايده‌رك خدمت ارشاد ايله (مغنيسا) يه عزيمت ايتديلر . او تاريخده استانبول مشايخى آره‌سنده تكون ايدن برمسأله‌نك حل وحسمنه مأمور اولدقلرندن مشهود اولان كمالات معنويه‌لرينه بناءً اولجه تلقيب اولندقلرى (يكيت باشى) لقبى تأييد ايلدى . بعده (مغنيسا) يه عودتله كالاول ارشاد طالبين ايله مشغول اولوب (٩١٠) تاريخنده رحمت حقه قرين اولديلر . نام عاليلرينه منسوب دركاهده مدفوندرلر . طريقت خلوتيه شعبه‌لرندن (سنانيه) ، (مصريه) ، (رمضانيه) ، (جراحيه) ، شعبه‌لرى كنديلرندن صوكره تشعب ايله‌مشدر . احوال طريقت وسلوك حقيقته دائر توركجه منثور (رسالة التوحيد) ، (روضة الواصلين) ، (مقدمة الصالحة) ، (كشف الاسرار) ، (اعمال الطالبين) ، (منظومهٔ جامع الاسرار) ، (بحرين العشق) ، (احوال الابرار والمقربين) اسملرنده غيرمطبوع آثار متصوفانه‌لرى ميان اهل طريقتده حرزجان ايدلمكده‌در .
جامع الاسرار مطلعندن :

ابتدا قيلدق كتابه فضل بسم الله ايله
ذكر اولونسون هم دخى توحيد ذات الله ايله

آثار مذكوره‌دن آلتيسنى جامع اولان برمجموعه طرف حقيرانه‌مدن استانبولده حضرت امى سنان آستانه‌سى كتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

آلاشهرده مدفون قاضى مخلصلى مرتب ديوان عارفانه‌سى اولان (آلاشهرلى قاضى محمد) افندى‌ده بعض قرائنه كوره (يكيت باشى) شعبه‌سندن عاشق وعارف برذاتدر .
ابياتندن :

نوش ايدن عشقك شرابك آب كوثر ايسته‌مز
باغ وصلك سير ايدن فروس اعلادن كچر
ماسوايى قاضيا ترك ايله يارك عشقنه
عاشق ديدار اولان دنيا وعقبادن كچر

ياوصى محمد محى الدين عمادى [١]

مولانا ابوالسعودك پدر محترملرى اولوب اسملرى (محمد محى الدين) مولدلرى (اسكليب) در.

[١] ياوصى ، كلمه‌سنك كنه دنيلن حيوانجق معناسنده مستعمل اولديغى بر (اسكليب) لى دن تحقيق ايدلدى . صاحب ترجمه‌نك علم شريفه كنه كبى ياپيشديغندن كنايه اولسه كرك .

ذوالجناحين علمادندر. آق شمس الدين خلفاسندن (ابراهيم تنورى) دن مستخلفدر. علوم رسميه‌يى مولانا (على قوشجى) دن تعلم ايله‌مشلردر . (٩٢٢) تاريخنده (اسكليب) ده رحلت بيورديلر . (ابوالسعود) افندى طرفندن مكمل برتربه انشا ايدلمشدر . مؤلفاتى غير مطبوع اولوب بروجه آتى‌در :
(شرح على واردات كبرى للشيخ بدر الدين سماوى) ، (تعليقات على تفسير البيضاوى) ، (رساله فى احوال السلوك) ايله بعض رسائل عارفانه‌دن عبارتدر . (احوال سلوك) رساله‌سى سابق الترجمه كمال الدين حريرى حضرتلرينك (تبيان) نده مندرجدر . اوچ باب اوزره مرتب عربى العباره (بهجة الضياء فى احوال التلاوة والذكر والدعا) مؤلفى (محمد بن عثمان) افندى‌ده (اسكليب) دن يتيشن فضلادندر .

يونس بن خليل

طريقت خلوتيه فضلاسندن برذات اولوب (قسطمونى) ليدر . (٩٤٠) تاريخنده اسفنديار زاده‌لردن (اسماعيل بك) نامنه اخلاق و موعظه‌دن باحث (معيار الاسرار والاخبار) اسميله توركجه برائر منثور يازمشدركه نسخه‌سى (يحيى افندى) كتبخانه‌سنده واردر .

يحيى بن بخشى

بروسه‌ده مدفون امير سلطان حضرتلرينك خلفاسندن فاضل وعارف برذاتدر. آلاشهرده مدفون شيخ سنان افنديدن تكميل سلوكى (بويوك لطف الله) افنديدن اولوب قره‌سى بلادندن (كونان) ليدر . (٨٤٠) ده يايلاجقده (طوزله) ده ارتحال ايتدى . آثارى مطبوع اولوب بروجه آتى‌در :
(شرح شرعة الاسلام) ، (مناقب امير سلطان) ، (انوار القلوب) ، (مناقب شيخ محمد بن عيساى آق‌حصارى) ، (صحاح عجمى) ، (مقتل امام حسين) ، (ديوان الهيات) ، (مولدنبى) در .
(شرعة) شرحنك برنسخه‌سى (نورعثمانيه) كتبخانه‌سنده واردر .
(امير سلطان) حضرتلرينك مناقب عليه‌لرينه دائر يازيلان آثار :
(١) صاحب ترجمه (شيخ يحيى) افندى طرفندن
(٢) روم ايلى يكيشهرلى (نعمة الله) افندى طرفندن
(٣) وسيلة المطالب وجواهر المناقب اسميله ابراهيم چلبى طرفندن

(٤) بالیکسرلی ثنائی افندی طرفندن (مطبوعدر)
(٥) بروسه‌لی شوقی محمد بن احمد افندی طرفندن (٩٦٢) ده

یحیی افندی بشیکطاشی

ذوالجناحین برذات عالی اولوب آماسیه‌لی عمرافندینك مخدومیدر . مولداً طربزونی اولوب طریقةً (اویسی) در . در سعادته ورودله زنبیلی علی افندی‌دن اکمال تحصیلدن برمدت صوکره بشیکطاشده اختیار انزوا ایده‌رك ارشاد طالبین ایله مشغول اولدیلر . رحلتلری (ارتحال ایله‌دی قطب العلما) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٩٧٨) تاریخنده‌در . مدرس مخلصیله متصوفانه دیوانچه‌لری واردر . اشعار عارفانه‌لرندن برقسمی (١٣١٣) سنه‌سنده طبع اولونان مناقبنامه‌لرنده مندرجدر. (١٠٦٢) تاریخنده بشیکطاشلی داعی نامنده برشاعر طرفندن یازیلان مفصل ومنظوم مناقبنامه مطبوع دکلدر .

لدن علمینی اهلیله همین مولا بیلور دیرلر
مسائل که اوله شرعی آنی منلا بیلور دیرلر

(١٢٩٢) ده وفات ایدن مشاهیر خطاطیندن (شفیق بك) مرحوم ایله تلمیذ خاصی اولوب (١٣٣١) ده ارتحال ایله‌ین نظیف بك‌ده بودرگاه شریف حظیره‌سنده مدفوندرلر .

یوسف سنان افندی «سنبلی»

مشایخ سنبلیه عرفاسندن (٩٧٨) ده استانبولده وفات ایدن (شیخ یعقوب کرمیانی) نك مخدومی اولوب پدرلری مأموراً للارشاد (یانیه) ده بولوندقلری زمانده یانیه‌ده تولد ایله‌مشلردر. بعده برابرجه درسعادته هجرت وبرمدت صوکره مدینۀ منوره‌یه رحلتله (شیخ اولیا) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (٩٨٩) تاریخنده وفات ایله (بقیع) ده مدفوندر .

آثاری : مطبوع (تنبیه الغبی فی رؤیة النبی) ، (تضلیل التأویل) ایله غیرمطبوع (رسالة الحقیقة لطالب الایقان) ، (مناسك حج) و (جمال خلوتی سنبل ، مرکز ، یعقوب) افندیلرك مناقبی حاکی مطبوع (تذکرة الخلوتیه) در .

بنی بنلکدن آل قورتارالهی
که کیده بنده‌دن بنلك کناهی
قچن بوندن کوچه‌م اولام مسافر
جمالك کعبه‌سنده قیل مجاور

یوسف دده

مشایخ مولویه‌دن فاضل برذات اولوب (قونیه) لیدر . (بستان) افندیدن اخذ فیض ایده‌رك (بشیکطاش) زاویه‌سنه شیخ اولدی (اولدی یوسف دده‌مز مصر نعیم اجره عزیز) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٠٨٠) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب زاویۀ مذکوره‌یه دفن ایدلدی . معجزات نبویه‌یی جامع فارسی العباره اون بیك بیت (روضة النور) آثار فاضلانه‌سندندر . ابیاتندن :

برسینه‌ده‌کیم نار محبت اثری یوق
ظلمتده‌دراول نورخدادن خبری یوق

زاویۀ مذکوره‌ده یتیشن (زهدی یوسف دده) افندی‌ده مشایخ مولویه فضلاسندن اولوب آلتی جلد اوزره مرتب (منهج القوی) اسمنده عربی العباره مثنوی شرحلری (١٢٨٩) ده مصرده طبع اولونمشدر . بشیکطاش زاویه‌سی نامیله وقتیله معروف زاویه‌نك محلنه چراغان سرایی بنا ایدیله‌رك زاویه اولا ماچقه‌یه مؤخراً بورایه‌ده سلاحخانه انشا ایدیله‌رك بهاریه‌یه نقل ایدلمشدر. صاحب ترجمه یوسف دده ایله اون اوچ رجال مولویه الیوم چراغان سراینك آلت قاتنده‌کی برتربه‌ده مدفوندرلر .

یعقوب عفوی

طریقت جلوتیه مشایخندن فاضل برذات اولوب طریق مذکور شیوخ کرامندن (اوطه باشی شیخی) لقبیله بنام (آماسیه) لی (فنائی مصطفی) افندینك مخدومیدر . تحصیل علمیسنی پدرفاضلیله زمانی افاضل علماسندن اکمال ایتدکدن صوکره اسکدارده (چاووش دره‌سی) قربنده بنا ایتدکلری (جلوتی) درگاهنده نشر عرفان ایتمکده اولان (بیله‌جیك) لی شیخ عثمان افندی‌یه انتساب ایده‌رك همت مرشدله تکمیل مراتب ایتمکله شیخلرینك صهریته نائل اولدیلر . و (١١٤٧) تاریخنده اسکدارده جدید والده سلطان ومتعاقباً شهزاده جوامع شریفه‌لری کرسی شیخلکلری توجیه اولوندیسه‌ده آز برمدت ایفای خدمتدن صوکره هرایکیسندنده فراغتله آستانۀ جلوتی‌ده نشر فیض ومعرفت بیوردیلر . و (شیخ راحل) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٤٩) تاریخنده عزم جلوتخانۀ بقا ایله‌یوب وصیتلری اوزره (عادیه) دن (قره‌جه احمد) ه کیدن جاده‌نك صاغ طرفنده ویول کنارنده والدۀ محترمه‌لری یاننده دفن اولوندیلر . آثاری:

(١) علم حديثدن مصابيح شرحى مفاتيح : عربى العباره براثر فاضلانه اولوب خط دستلريله محرر اولان طاقم كتبخانهٔ عموميده (جاراه ولى الدين افندى) كتابلرى آره سنده در .

(٢) الوسيلة العظمى لحضرت النبى نبى المجتبى: سير نبويه وفضائل صلوات شريفه دن باحث بش باب اوزره مرتب ومطبوع عربى براثر كزيندر . صحافلر شيخى احمد افندى طرفندن ترجمه اولونمشدركه برنسخه سى يره باتان محله سنده كى اسعد افندى كتبخانه سنده در .

(٣) نتيجة التفاسير : سورهٔ (يوسف) تفسيرينى مبين بر اثر منيف اولوب عربى العباره ومطبوعدر .

(٤) لمعهٔ نورانيه : پيرعالى حضرت هدائى نك (ازلدن عشقله بز يانه كلدك، حقيقت شمعنه پروانه كلدك) مطلعلى الهيلرينك شرحيدركه نسخه سى خانقاه پير كتبخانه سنده واردر .

(٥) الحاقات على التجليات : حضرت پيرك آثار قدسيه لرندن اولوب عارف صمدانى (عبدالغنى نابلسى) طرفندن (لمعات البرق النجدى شرح تجليات محمود افندى) اسميله شرح اولونان (تجليات) ك مقدمه سنه عائد الحاقاتدر بونكده نسخه سى مذكور كتبخانه ده واردر .

(٦) خلاصة البيان فى مذهب النعمان :حضرت امام اعظمك مناقب عليه لريله اجتهاد واستنباط بيوردقلرى بللى باشلى مسائل فقهيه دن باحث اولوب نسخه سى كتبخانهٔ مذكوره ده در .

(٧) كنز الواعظين (٨) هدية الوعاظ : مجالس طرزنده مواعظ عليه دن باحث اولوب هرايكيسنك نسخه لريده مذكور كتبخانه ده موجوددر .

(٩) هدية السالكين : سلوك جلوتيه يى مبين توركجه بر رسالهٔ عارفانه اولوب اليوم آستانهٔ حضرت پير سجاده نشينى (محمد كلشن) افندى طرفندن طبعنه همت اولونمشدر .

ديوانچه تشكيل ايده جك قادار الهيات عارفانه لرى ده واردر .

برالهيلرى مطلعندن :

نيدر عاشق خيالاتى ، جمالكدر مناجاتى
نيدر معشوق مناجاتى تجلى ايله ياالله

يوسف افندى

طريق نقشبندى مشايخندن وعلم قرائت متخصصلرندن برذات اولوب (شومنى) ليدر . (١٢٨٢) تاريخنده (ادرنه) ده ارتحال ايده رك (بوچوق تپه) قبرستانته دفن ايدلدى . قرآن كريمك جمع وترتيبى حقنده (امعان فى جمع القرآن) اسمنده براثرى واردر .

يوسف يانيه‌وى

مشايخ نقشبنديه اكابرندن صاحب مقامات برذات اولوب ترجمهٔ حالى سبق ايدن بكزاده مصطفى افنديك كزيدهٔ خلفاسيدر . مدت مديده يانيه ده ارشاد عباد ايله مشغول اوله رق (١٢٤٥) تاريخنده ارتحال ايله ديلر. مسترشدانه يازدقلرى اوتوزى متجاوز مكتوبلرينى حاوى مجموعه لرى ايچنده فقهاى عظامدن (احمد الطحطاوى المصرى) يه يازلمش وجوابى آلنمش ايكى مكتوب ده منظور عاجزى اولدى . اشبو مجموعهٔ مكاتيبدن مستبان اولديغى اوزره شيخ مشار اليهك اساس مسلكلرى ورع وتقوى اوزرينه مؤسس در . بومجموعه دن باشقا احوال سلوكه عائد رساله سى ورابطهٔ نقشبنديه يه دائر ديكر براثريده واردر. كنديلرندن صوكره جانشينلرى اولان مشايخ كرامك تاريخ ارتحاللرى بروجه آتى در :

شيخ على الصابرى افنديك	١٢٧٠
شيخ صالح افنديك	
شيخ زين العابدين افنديك	١٢٨٧
شيخ محمد امين احمد افنديك	١٣١١
شيخ على افنديك	١٣١٥

مذكور مكتوبلر ميانده كورولن منظومهٔ آتيه كنديلرينك اولمق احتمال غالبنه بناءً درج ايدلدى :

اولدر طلبكار خدا وقت سحر بيدار اولان
بولور صفا اندر صفا « « « «

شم ايلر اول جان بوينى بلبل كبى ايلر فغان
آرزوسى حقدر بى كمان وقت سحر بيدار اولان

مشایخ فصلنك خطا صواب جدولی :

صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٣	١٠	لمعن	لمعان
٣١	١٠	رجیون	رجبیون
٣٢	١١	نغمه‌سی	نفحه‌سی
٤٠	٢	داود باری	رودباری
٥٩	١٣	سکندر	سنکدر
٧٥	٨	بوکون کوزله‌یوب	بوکون ایز کوزله‌یوب
٨١	٢٢	بوعشق بحر عماندر	بوعشق بر بحر عماندر
٨٣	١٦	کبار خلوتیه‌دن	کبار جلوتیه‌دن
٨٨	٧	١٣٣٥	١٢٣٥
٨٨	١١	١٣٣١	١٢٣١
١٠٤	٣	وارکاندن	وارکان اولاندن
١١١	١٦	سیر	سپر
١٢١	٣	١٧٠١	١٠٧١
١٢٤	١٥	مختصراً	منحصراً
١٦٣	٢١	مؤذن زاده احمد	مؤذن زاده محمد
١٦٣	٢٣	١٢٠٥	١٠٢٥
١٧٨	١١	آن	آلان
١٨٢	٢٠	سرینی	سرّتی
١٩١	٧	١٣٠٤	١٠٣٤

علما فصلی

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الله تعالى « انما يخشى الله من عباده العلماء

(١) « رسول الله « اطلبوا العلم من المهد الى اللحد

(٢) « « « اطلبوا العلم ولو بالصين

(٣) « « « العلم فريضةٌ على كل مسلم ومسلمة

(٤) « « « اتبعوا العلماء فانهم سراج الدنيا ومصابيح الاخرة

(٥) « « « عظموا العلماء فانكم تحتاجون اليهم فى الدنيا والاخرة

(٦) « « « عليكم بمجالسة العلماء واستماع كلام الحكماء

(٧) « « « العلماء ورثة الانبيا

(٨) « « « علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل

(٩) « « « مجلس العلم روضة من رياض الجنة

(١٠) « « « اقرب الناس من درجة النبوة اهل العلم

(١١) « « « عالم ينتفع بعلمه خير من الف عابد

(١٢) « « « وقروا علماء امتى فانهم نجوم الارض

(١٣) « « « لكل شيئٍ طريق وطريق الجنة العلم

(آ)

(آمه بیدك بخشی خلیفه)

افاضل ومظنه‌دن برذات اولوب (آماسیه) نك (صونسه) كویندندر . مقدمات علومی مملكتنده اكمالدن صوكره عربستانه كیدوب مشاهیر فضلادن (امام سیوطی) وشیخ الاسلام (زكریاالانصاری) و (شمس الدین محمدالسخاوی) كبی ذوات عالیه‌دن اخذ علوم ایده‌رك وطننه عودتله نشر علمه باشلادی . وقرق سنه تدریسدن صوكره (٩٣٠) ده ارتحال ایتدی . نامنه مضاف قبرستانده مدفوندر . مفتی الثقلین (ابن كمال) بوذاتدن تفسیر وحدیث اخذ واستماع ایتمشدر .

مفصلجه ترجمهٔ حالی (الكوكب السارى فى اعيان مائة العاشرة) ایله (سلم الوصول) ده مندرجدر . طریقةً خلوتی اولوب مرشدی (جمال خلوتی) خلفاسندن (محی الدین بن محمد) افندیدر . آثاری غیر مطبوعدر :

(١) (معراج العلاء فى تفسير سورة الاسراء) : آماسیه رجالنه دائر اولان (تذكرهٔ عبدی) ده مذكوردر .

(٢) (تنبيه الغبى فى رؤية النبى) : مخدومی شیخ یعقوب افندی طرفندن تذییل ایدلمشدر . طریقت خلوتیه شعباتندن (سنبلیه) شعبه‌سی مشایخندن (یوسف سنان) افندینك‌ده بوموضوع وبواسمده بررساله‌سی واردركه مطبوعدر .

آبادی محمد چلبی

آتی الترجمه مفتی الثقلین (ابن كمال) مرحومك تلامیذندن فاضل فقیه برذات اولوب (آماسیه) نك (محمود آباد ـ خاقاله) قریه‌سندندر . تحصیلنی (استانبول) ده اكمالدن صوكره بالترقی (فتوی امینی) اولدی (آیاصوفیه) كتبخانه‌سنده (مجموعهٔ فتاوا) سی واردر . آثار سائره‌سی اولدیغی‌ده آكلاشیلمقده‌در . (٩٦١) تاریخنده ارتحال ایدن استادی جوارینه دفن ایدلدی .

آلتی پارماق محمد افندی [*]

السنهٔ ثلثه ادبیاتنه واقف فضلای ادبادن برذات اولوب (اسکوب) لیدر . مملکتنده (چیقریقجی زاده) و (آلتی پارماق) شهرتیله بنام اولمش ایسه‌ده اخیراً ایکنجی شهرتیله تشهر ایتمشدر. (نزهت جهان) مقدمه‌سنده اسمنی یازدیغی صیراده (محمد بن محمد الشهیر بالتی پارماق) یازدیغی‌ده ایکنجی شقی تأیید ایدییور . علوم آلیه وعالیه تحصیلنی وطننده اکمال‌دن صوکره مسلك تصوفه‌ده انتساب لزومنی آکلایه‌رق (اسکوب) قلعه‌سنده مدفون طریقت (بایرامیه) رجالندن (شیخ جعفر) افندی‌یه انتسابله غایهٔ تصوف اولان تصفیهٔ وجدانه‌ده موفق اولدی . بعده (استانبول) ه کله‌رك برمدت علم وفضیلت مشهری بولنان فاتح جامعی شریفنده حدیث ، تفسیر تدرس ایله‌دی . داها صوکره (مصر) ه رحلتله بوراده‌کی تدریسیله‌ده علمای عربك انظار تقدیرلرینه مظهر اوله‌رق ایفای حج شریف ایچون جانب (حجاز) ه عزیمت وبعدالحج ینه (مصر) ه عودتله کالاول علوم عالیه تدریسیله مشغول اولوب (١٠٣٣) تاریخنده ارتحال ایتدی . جنازه‌سی برجم غفیر طرفندن قالدیریله‌رق (سوق‌غر) ده بناکرده‌سی اولان مسجد حظیره‌سنه دفن‌ایدلدی : آثار فاضلانه‌سی :

(١) (آلتی پارماق) : مشاهیرعلمادن (ملا مسکین) نك برمقدمه درت رکن برخاتمه اوزره مرتب سیر انبیا وسیرت جناب مصطفی‌دن باحث (معارج‌النبوة فی‌معارج‌الفتوة) اسمنده‌کی فارسی‌العباره اثرمشهورینك ترجمه‌سی اولوب مطبوعدر . بواثر (قوجه نشانجی مصطفی بك) طرفندن‌ده (دلائل‌النبوة المحمدی وشمائل الفتوةالاحمدی) اسمیله ترجمه اولنمشدر .

(٢) (ترجمهٔ نکارستان غفاری) : (غفاری) شهرتیله بنام (احمد بن محمدالقزوینی) نك تاریخ اسلام ایله خلفا وملوك ونوادر حکایاتدن باحث فارسی‌العباره اثرمعروفنك ترجمه‌سی (نزهةجهان ونادرهٔ دوران) درکه موجب استفاده آثاردندر .

نسخه‌لری (استانبول) کتبخانه‌لرینك بعضیلرنده واردر . نکارستان غفاری فضلای عثمانیه‌دن شاعر مشهور شیخ‌الاسلام (یحیی افندی) طرفندن‌ده ترجمه اولونمشدر. فحول علمادن (معین الدین اسفرائینی) نکده (ابی سعید بهادرخان جنکیزی) نامنه (نکارستان) اسمنده فارسی‌العباره برتألیفی اولدیغی کبی علامهٔ روم (ابن کمال) مرحومکده بواسمده براثری واردر .

(٣) (ترجمهٔ ستین لجامع البستانین) : اصل اثر (ابوبکر احمد طرسوسی) نك آلتمش مجلس اوزره مرتب تألیف مقبولی‌اولوب ترجمه‌نك برنسخه‌سی (کوپرولو) کتبخانه‌سنده موجوددر .

[*] (ایزنیق) ده لفکه قاپیسنده تربه‌سی زیارت اولنمقده اولان (آلتی پارماق) آناطولی‌دیارندن (١٠٤٦) ده وفات ایدن علمادن (خیرالدین) افندیدر .

(٤) (کاشف‌العلوم وفاتح الفنون) : (شرح تلخیص‌المعانی) ترجمه‌سی اولوب برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر . بوترجمه‌نك مقدمه‌سنده‌کی (نیجه رسائل دقیقه علم تفسیر وحدیثده ونیجه اوراق منیفه اصول وفروعده تصنیف ایتدم) عباره‌سندن آکلاشیلدیغی اوزره صاحب ترجمه‌نك تعداد ایتدیکمز آثارندن باشقا اثرلری اولدیغی‌ده آکلاشیلیور . تراجم احوال کتابلرمزك بعضیلرنده مشهور (مطول) ی‌ده ترجمه ایتدیکی محررسه‌ده منظور عاجزی اولمامشدر .

نزهت جهان مقدمه‌سنده‌کی اشعارندن :

کار وباری عاقلك دائم خطاپوش اولمه‌در
عیب بین اولمق روادر سرورا جاهللره

دیدهٔ انصاف ایله ناظر اولان اهل کمال
نسبت ایتمز شین وغیبی بر نفس کامللره

آطه‌لی شیخ مصطفی بن حمزه «قوشه آطه‌لی»

علوم آلیه متخصصلرندن اولوب (قوش آطه) سندندر .

بین‌العلما معروفیتنه بادی اولان (برکوی محمد افندی) مرحومك (اظهار) ینه (١٠٨٥) تاریخنده یازدیغی (نتایج‌الافکار) اسمنده‌کی شرحیدر. مولداً (طربزونی) موطناً آماسی اولان مصطفی افندی‌طرفندن (منافع الاخیار) اسمیله ومولداً (آخسخه‌وی) موطناً استانبولی (مصطفی بن دده) طرفندنده (غایة الانظار) اسمیله تحشیه وطبع ایدلمشدر . برکوی مرحومك (امتحان‌الاذکیا) سنی‌ده تحشیه ایلمشدر قوش آطه‌سنده مدفوندر . سنك مزارنده یازی یوقدر.

آینه زاده محمد شمس الدین «سیروزی»

علمادن وطریقت خلوتیه رجالندن برذاتدر . مدت مدیده سیروزده خطابت ونشر علم ایله‌دی . (١١٠٠) کسور تاریخلرنده وفات ایده‌رك سیروز یایلاسنه دفن ایدلدی . آثاری غیر مطبوعدرکه شونلردر :

(حاشیه علی شرح نونیه‌للخیالی ، شرح جزری من القرائة ، شرح قصیدهٔ امام الحرمین ،

شعرای عثمانیه‌دن رسوخی‌نك (ای كه عالمدن خبردارم دیین عالم نه‌در) مصراعیله باشلایان غزلنك شرحیدر .

آقكرمانی محمد افندی « محمد بن مصطفی »

زمرۀ قضاتدن اولوب علوم آلیه وعالیه‌یه انتساب تامی وارایدی. مكۀ مكرمه قاضیسی ایكن (١١٧٤) ده وفات ایله‌دی. آثارندن ازمیر نیابتنده ایكن برطاقم علاوه‌لر یاپه‌رق (اكلیل التراجم) اسمنی ویردیكی حكمت وفلسفۀ عتیقه‌دن قاضی میر (هدایة) ترجمه‌سی و آداب مناظره‌دن (حسینیه شرحی) ایله حدیث اربعین شرحی و (ارادۀ جزئیه رساله‌سی) مطبوعدر .

(شرح حلیة النبی) ، (بسمله شرحی) ، (موضوعات علوم رساله‌سی) ، (تفسیر بیضاوی ایله بخاریٔ شریفه اولان حاشیه‌لری (شرح الحمد الی اجمعین) ، (فوائد المسواك) ، (شرح تخمیس قصیدۀ دمیاطیه) ، (زبدة المنتخب ـ مترجم تعبیرنامه) ، (شرح امكان العلوم والحاصل) ، (عقد اللالی علم الله تعالی بغیر المتناهی) ، (ترجمۀ ذكر سبحان الله وبحمده) ، (ادعیۀ مأثوره) ، (فرق ضاله رساله‌لری غیرمطبوعدر .

امام (زمخشری) نك (اطواق الذهب) نی‌ده یوز مقاله اوزره شرح ایتمشدركه برنسخه‌سی حمیدیه كتبخانه‌سنده واردر . (نحودن مغنی اللبیب) ی‌ده اختصار ایتمشدركه خط دستیله محرر نسخه‌سی عاطف افندی كتبخانه‌سنده‌در .

آلاشهرلی عثمان بن حسن افندی

علمای اعلامدن برذات اولوب (استانبول) ده تدریس وتألیف ایله مشغول اوله‌رق (١١٩٠) ده وفات ایتدی .

آثاری :

(رساله فی علم المناظره) ، (رسالة فی الدخان) ، (رسالة فی التصریف) ، (رسالة فی المنطق) ، (عمدۀ وافیه وزبدۀ شافیه من النحو) در .

آرسلان زاده مصطفی افندی

طریقت خلوتیه مشایخندن دكزلی‌ده مدفون اسپارطه‌لی آرسلان افندینك مخدومیدر . مدینۀ منوره قاضیلكنی متعاقب (١١٨٥) ده (استانبول) ده ارتحال ایتدی . وفادن زیركه

اینن جاده‌نك صولنده مدفوندر . فنون عربیه‌نك اكثرشعباتندن باحث رسائل كیره‌سنی حاوی مجموعه‌لری مغنیساده چاشنیكیر كتبخانه‌سنده موجوددر نهایتنده عربی مكاتب منشیانه‌لریده واردر .

آوه علی افندی « ازمیدی »

علمادن برذات اولوب (قوجه ایلی — ازمیتلی) در. (١١٦٨) تاریخنده (فضائل) نامیله قسماً عقائد وقسماً موعظه‌دن باحث اوچ باب اوزرینه مرتب توركجه بر اثری واردركه بر نسخه‌سی یحیی افندی كتبخانه‌سنده موجوددر. (كوكیلی) قضاسنك نوطیه ناحیه‌سنده مدفوندر. بین الاهالی (آق بابا) نامیله معروفدر . غازی اوره‌نوس بك طرفندن اوقافی احیا اولونان جامع شریفده امامت وظیفه‌سیله موظف ایدی .

آوه عثمان افندی « عثمان بن علی »

فضلادن برذات اولوب (عربكیر) ك (آندری) قریه‌سندندر . (شرح حروف الهجاء وابی جاد) اسمنده محاضراتی آكدیور اثرینك برنسخه‌سی (خالص) افندی كتبخانه‌سنده‌در . بواثرك (١٢٠١) تاریخنده تألیف ایدلدیكی خاتمه‌سنده محرردر .

آیاقلی كتبخانه محمد امین افندی

آنطالیه مفتیسنك مخدوم فضیلتمندیدر . لقبندن دخی استدلال اولونه‌بیله‌جكی اوزره علامۀ زمان عد اولونوردی . مشهور كلنبوی اسماعیل افندی ایله تاتارجق عبدالله افندی تمیز ایدن شاكردانندندر . (١٢٢٣) ده درسعادتده وفات ایله‌دی . معمریندن برذات اولوب یوز سنه عمر سورمشدر . اسكدارده سید احمد دره‌سی قربنده مدفوندر .

آطه‌لی خواجه محمد افندی « آطه بازاری »

متأخرین علمادن اولوب آنقره‌لیدر. (آطه بازار) ی‌نه نقل ایتدیكی جهتله (آطه‌لی) شهرتیله

مشتهر ایدی. (آطه‌پازاری) مفتیلکنده (قدس شریف) قاضیلکنده وآخر عمرنده (زغفرانبولی) نیابتنده بولونه‌رق (١٢٧٨) ده (زغفرانبولی) ده ارتحال ایله‌دی .

آثار مطبوعه‌سی :

(مفصل تفسیر سورة الواقعه) ، (کشف الفرائض) ، (حاشیهٔ مفصله علی حاشیهٔ قره‌تپه‌لی)در.

آقشهرلی حسن فهمی افندی «شیخ الاسلام»

تحصیلی آتی الترجمه (ویدینی) مرحومدن اولوب مسند مشیختی ایکی دفعه احراز ایدن فضلادندر. سلطان عبدالعزیز خان مرحومك معلمی ایدی . خلع وقعه‌سندن صوکره مدینه‌ده اقامته مأمور اولدی . (١٢٩٨) سنه‌سنده (مدینهٔ منوره) ده ارتحال ایله‌دی (جنة البقیع) ده مدفوندر . آق شهرك (ایلغین) قضاسندندر .

آثار مطبوعه‌سی:

(ریاض خاقانیه) معانی ، بدیع ، بیاندن باحثدر .

(رسائل امتحانیه) علوم آلیه‌نك همان هرشعبه‌سندن باحثدر .

(احکام مرعیه) منطقدن منظوم براثردر .

(عزیزیه وشرحی یوسفیه) منطقدن منظوم برمتن ایله شرحدر .

آثار غیر مطبوعه‌سندن :

(شرح علی صلوة فیضیه للشیخ اکبر)

(رساله فی کیفیة ایمان فرعون)

(یوسفیه) منطقنك قیاس بحثی (آتی الترجمه یملیخازاده کامل افندی طرفندن شرح اولونمشدر)

(شرح عقائد) و (قاضی سیلکوتی) لرینه تعلیقات ، سیوطینك‌در منثوری طرزنده (١٢) فندن باحث براثری وارسه‌ده ناتمامدر . حضرت مولانانك (ای خالق هفت آسمان درمانده ام فریادرس) مطلعلی مناجاتنه تخمیسی وبرقاچ قصائد عربیه‌سی واردر . مصرده (جامع الازهر) مشایخندن صاحب التفسیر وحافظ حدیث مشاهیر فضلادن (شیخ سقا) ایله مصاحبتنده شیخ مشارالیه طرفندن قدرت علمیه‌سی تقدیر اولونمشدی. نفیس برخط تعلیق ایله محرر عربی العباره دیوانچه‌سی موزهٔ عثمانیده واردر . خط دستی اولوب آداب قضاة ایله شروط کتابت وحجج

وسجلاتی مبین (مناشیر قضاة) اسمنده (٩٧٣) تاریخنده براثر یازان (علی بن مراد) افندی‌ده (آق شهردن) یتیشن فضلادندر .

آقشهرلی زاده علی حیدر بك

فاضل وصاحب قلم برذات اولوب پدری حسن فهمی افندینك اغترابندن صوکره مدت مدیده نیـابت طریقیله طشره‌لرده بولونه‌رق اعـلان حریتی متعـاقب اقامته مأمور اولدیغی (ازمیر) دن استانبوله کلوب (١٣٣٣) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (قره‌جه احمد) تربه‌سی یاقیننده والده‌لری قبرینه دفن ایدلدی .

آثار مطبوعه‌لری :

(١) شرفنما : مناقب مولانایی مبین رساله‌در .

(٢) فوائد : مختصر تاریخ انبیا ایله عباسیلرك نهایتنه قدر مختصر تاریخ اسلامدر.

(٣) حدیقة العقلاء فی ادخار اذهار الفضلاء : عقائد وکلامدن باحثدر .

(٤) منهاج النجاح الی معراج الفلاح : اصول حدیثدندر . (موساجه‌لی زاده محمد سعید آق حصاری) طرفندن شرح و (عمادالدین طرسوسی) طرفندن ترجمه اولونمشدر .

(٥) ارشاد : اخلاق وعقائده دائردر .

(٦) مزکی الصبیان : ارشادك مختصریدر .

(٧) تحفة اللبیب : فن مناظره‌دندر . (کاف الاریب) اسمیله ینه کندی طرفندن شرح اولونمشدر .

(٨) شمة الاسرار : امام علی کلماتی مفسردر .

(٩) مراصد الحکم : (شمة الاسرار)ك مختصریدر .

(١٠) منظوم ترجمهٔ لمعات : مغنیسـالی صادق زاده (نشـأت) افندی طرفندن شرح اولونمشدر .

(١١) تحقیق التصریف : اعلال قواعدندن باحثدر. غیر مطبوعدر .

(١٢) قدوری ترجمه‌سی : بونلردن باشقا اجتماعیاته متعلق احادیث شریفه ترجمه‌لرینی حاوی غیرمطبوع براثرلری‌ده واردرکه برمقداری (جریدهٔ صوفیه) ایله نشر ایدلمشدر .

(١٣) امثله شرحی.

(١٤) لوایح : تصوف وفقهدن باحث وغیر مطبوعدرلر .

---

(١)

احمد جمال الدين بن مسعود قونوى

اكابر علمادن برذات عاليدر. (٧٣٢) تاريخنده شامده وفات ايله‌دى . مؤلفاتى برنسخه‌سى اسعد افندى كتبخانه‌سنده موجود (قلائد) اسمنده‌كى (عقائد طحاوى) شرحيله درت جلد (التقدير فى شرح جامع الكبير للشيبانى فى الفروع) دركه بونلر مخدومى جمال الدين محمود طرفندن اكمال اولونمشدر .

(٩٤٤) ده وفات ايدن (مصطفى بن ادريس بروسه‌وى) نكده فروع علم فقهه دائر (مجمع الاحكام) اسمنده براثرى واردر .

ابن تركمان علاء الدين على بن عثمان ماردينى

اعاظم فقها ومحدثيندن برذات اولوب علوم سائره‌ده ده بهره‌سى واردر. تحصيلنى مصرده اكمالدن صوكره ديار مصريه‌ده قاضيلقده بولونه‌رق (٧٣٥) ده ارتحال ايله‌دى .

آثارى :

(مختصر الهدايه) ، (سعدية فى اصول الفقه) ، (مختصر علوم الحديث لابن صلاح) ، (الجوهر النقى فى الرد على البيهقى) در . صوك اثرى (١٣١٦) ده هندستانك (حيدرآباد دكن) شهرنده طبع ايديلدى . (امام فخر الدين رازى) نك (محصل افكار المتقدمين والمتأخرين من الحكما) سنى‌ده اختصار ايتديكنى (كشف الظنون) بيان ايدييور . كوچوك برادرى احمد افندى‌ده افاضلدن برذات اولوب (٧٤٤) ده ارتحال ايتدى .

باشليجه آثارى :

(شرح جامع الكبير) ايله (شرح الهداية) ، (بهيمة الاعاريب بمافى القرآن من القريب) ، (مختصر رسالة القشيرية) ، (كتاب الضعفاء والمتروكين) ، (المنتخب فى الحديث) ، (المؤتلف) ، (المختلف) (سنن الصغير والكبير) در .

ابو الثنا محمود بن احمد جمال الدين قونوى

ذكرى سبق ايدن (احمد بن مسعود قونوى) نك مخدوم فضائلوسوميدر. ايكى دفعه (شام شريف) قاضيلغنده بولوندى. متبحريندن برذات اولدوغنه مؤلفاتى شاهددر .

آثارى :

(شرح مغنى المسمى بكتاب المنتهى فى اصول فقه) ، (كتاب القلائد فى شرح العقائد) ، (كتاب الزبدة فى شرح العمدة فى اصول)، (اختصار شرح الهداية المسمى بخلاصة النهاية) ، (كتاب فى شرح التجريد للقدورى) ، (كتاب تذهيب احكام القرآن) ، (كتاب التفريد (كتاب الغنية فى الفتاوى) ، (كتاب التكملة فى فوائد الهداية) ، (كتاب الجمع بين وقفى هلال والخصاف) ، (كتاب الاعجاز فى الاعتراض على ادلة الشرعية) ، (كتاب المعتمد مختصر مسند ابى حنيفة) ، (كتاب مشرق الانوار فى مشكل الآثار) ، (مقدمة فى رفع اليدين فى الصلوة) در .

ابن ملك

اسم عاليلرى (عز الدين عبد اللطيف) اولوب تيره‌ليدر . افاخم علماء عثمانيه‌دن مدقق برفاضل محققدر. (آيدين اوغلو محمد بك) طرفندن (تيره) ده بنا اولونان مدرسه‌ده نشر علوم وكمال بيوردديلر. مدرسهٔ مذكوره‌ده زيارتيله مشرف اولديغم سنك مزار مباركلرنده عربى العباره (٧٩٧) تاريخى محكوكدر . درسعادتده (آقسراى) جوارنده (صوفيلر) محله‌سنده نام عاليلرينه اخيراً برطاش ديكلمشدر . مسلك قويم تصوفه‌ده سالك ايديلر .

آثار فاضلانه‌لرى بروجه آتى‌در :

(١) (شرح مشارق شريف) : متن اثر (٦٥٠) تاريخنده وفات ايدن (امام رضى الدين حسن بن محمد الصاغانى) نك علم حديثدن اثر مشهورى اولوب اسمى (مشارق الانوار النبويه من صحاح الاخبار المصطفوية) دركه برچوق فضلا طرفلرندن شرح اولنمش ايسه‌ده بين العلما مشهور ومتداول اولان صاحب ترجمه ابن ملك مرحومككيدر . بوشرحك اسمى (مبارك الازهار فى شرح مشارق الانوار) در .

(٢) (شرح منار الانوار) : متن اثر (٧١٠) تاريخنده وفات ايدن (حافظ الدين نسفى) لقبيله مشهور (امام ابى البركات عبد الله بن احمد) ك اصول فقهدن اثر مشهورى دركه بواثرده برچوق علما طرفلرندن شرح وتحشيه اولونمشدر .

(٣) (شرح مجمع البحرين) : متن اثر (٩٦٤) تاريخنده وفات ايدن (ابن ساعاتى) شهرتيله بنام (مظفر الدين احمد بن على البغدادى) نك فروع حنفيه دائر اولان تأليف مشهوريدركه بواثرده برچوق افاضل طرفلرندن شرح وتحشيه ايديلمشدر .

(٤) (شرح وقاية) : متن اثر علامه (محمود بن صدر الشريعة) نك اولوب اسمى (وقاية الرواية

فی‌مسائل الهدایة) درکه بواثرده برچوق اکابرعلما طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر . صاحب ترجمه (ابن‌ملك) مرحوم بوشرحی مخادیم علیه‌لرندن (جعفر) افندی نامنده‌کی مخدومنه (وقایه) یی اوقوتدیغی زمان تألیف ایلمش ایسه‌ده خسته‌لك دولاییسیله اتمام تبییضه موفق اوله‌میوب دیکر مخدومی (محمدافندی) طرفندن تبییض ایدیلمشدر. کذا (فی کشف‌الظنون) و (شقایق نعمانیه) .

(٥) (شرح تحفة‌الملوك) : متن کتاب (ابی‌بکررازی) نك فروع‌حنفیه‌یه دائر تألیف ایتدیکی اثر مشهوریدر. بوده بعض علما طرفندن شرح اولونمشدر . کذا فی (کشف‌الظنون) .

(٦) (کتاب من التصوف) : اسم‌اثر (شقایق) ده مندرج دکلدر .

(٧) (شرح مقدمة الفقهیة) : متن‌اثر فقیه مشهور (ابی اللیث سمرقندی) نك اولوب برچوق فقها طرفندن شرح وتحشیه ایدلمشدر .

(٨) (منظوم قانون لغت الهی) : الفاظ قرآن کریمه دائر برلغتچه اولوب (ابن‌فرشته) نامیله بنام برادری (عبدالمجید) كده بووادیده بواسمله منثور برلغتی‌واردر .

(٩) (منیة الصیادین فی‌تعلیم الاصطیاد واحکامه .)

ابن ملك زاده محمدافندی

فاضل ابن فاضل برذات اولوب ارتحالی (٨٥٤) ده قبری پدری یانندەدر. سنك مزارنده تاریخ یوقدر آثاری بروجه‌آتیدر :

(١) (بحرالحکم) علم اخلاق ومحاضراتدن باحث اوچ باب ویوز فصل اوزره مرتب ترکی‌العباره برجلد کبیر اولوب سلطان مراد ثانی نامنه تقدمه ایدلدیکی سلانیکده مطالعه‌کذارم اولان یازمه بر نسخه‌سنك مقدمه‌سنده مذکوردر .

(٢) بدر الواعظین وذخرالعابدین) : اخلاق ومواعظدن باحث عربی‌العباره بر اثردر . بواثرده نصایح وادیسنده (٦٠٠) ابیات عربیه ایراد ایدلدیکی (ترجمهٔ شقایق) ده مندرجدر . ییلدیرم بایزید خانه اهدا ایدلمشدر .

(٢) (فضائل‌رجب، شعبان، رمضان): شهور ثلاثه‌نك فضائلنه دائرعربی‌العباره براثر مفیددر.

(٤) (شرح وقایة) : پدرلرینك شرحندن باشقه برشرح اولدیغی (ترجمهٔ شقایق) ده مصرحدر .

(٥) (روضة‌المتقین فی‌مصنوعات رب‌العالمین) : (٨٤٤) تاریخنده مؤلف‌خطیله محرر نسخه‌سی فضلای عسکریه‌دن بغدادی اسماعیل پاشا کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی . بواثر علمادن

(محمد بن مصطفی) افندی طرفندن اعیاندن محی‌الدین بك نامنه ترجمه ایدلمشدر . صاحب ترجمه محمد افندینك مخدومی اولوب (حفید ابن‌ملك) شهرتیله بنام اولان (عبدالرحمن) افندینك‌ده علم حدیثدن مصابیح شرحی واردر .

ابن همام کمال‌الدین محمد سیواسی

فاتح دوری فضلاسندن وفقهای حنفیه‌دن اولوب تحصیل و تکملی مصرده‌در . فقه اصول وادبیات عربیه‌ده صاحب ید طولا ایدی . مسلك قویم تصوفه‌ده انتسابی واردر . (٨٦١) ده مصرده ارتحال ایله‌دیلر .

آثاری :

(فتح‌القدیر) اسمنده‌کی هدایة شرحیله (فواتح الافکار) اسمنده‌کی (مقدمة‌التشریح) شرحی وفروع حنفیه‌یه دائر (زادالفقیر) وعلم کلامدن مسایره وعلم اصولدن تحریر وسائره‌در . (مسایره) نك (کمال بن ابی شریف) طرفندن اولونان شرحی اخیراً مصرده طبع ایدلمشدر . (شرح بدیع النظام لابن ساعاتی) ایله (شرح حدیث کلمتان خفیفتان) جملهٔ آثارندندر .

ابراهیم بن سلیمان رضی‌الدین

اکابر علمادن برذات اولوب (قونیه) لیدر . مملکتنده تحصیلنی اکمالدن صوکره شامه رحلت وعلماء بلده‌دن استفاده ایده‌رك یدی‌کره حج شریفی ادایه موفق اولدی . (٧٨٢) ده شامده ارتحال ایتدی .

آثاری :

آلتی جلد (شرح جامع‌الکبیر) ایله (شرح منظومهٔ فقهیه) در .

اکمل‌الدین محمد بابیوردی

اکابر علما ومؤلفیندن برذات اولوب (بابیورد) لیدر . ارتحالی (٧٨٦) تاریخنده‌در . قطلو باغانك طبقات حنفیه‌سنده مذکور اولان مؤلفاتی بروجه‌آتی‌در :

(١) عنایة — شرح هدایة
(٢) التقریر — شرح اصول پزدوی
(٣) الانوار — شرح منارالانوار
(٤) شرح‌الفیهٔ ابن معطی فی‌النحو

(۵) شرح تلخيص المعانى (۸) مقدمة الفرائض
(۶) شرح مختصر ابن حاجب من الاصول (۹) شرح تجريد نصير طوسى
(۷) شرح سراجيه من الفرائض (۱۰) حاشيهٔ كشاف
(۱۱) شرح مشارق شريف (حاجى پاشا خطيله محرر نسخه‌سى كتبخانهٔ عمومى) ده‌در . (۱۸۰۷) ده (ذخيرة الملوك) ى ترجمه ايدن (ابراهيم بن خليل) ده (بايبورد) دن يتيشن ارباب معارفدندر .

الياس سينوبى

علوم عربيه‌ده‌كى مهارتى مسلم برفاضلدر بروسه‌ده (سلطانيه) مدرسى ايكن (۸۹۱) ده وفات ايله‌دى . زينيلرده مدفوندر .

مؤلفاتى :

(تفسير بعض) آيات كريمه (شرح فقه اكبر) ، (حاشيهٔ شمسيه من المنطق) ، (حاشيهٔ شرح مقاصد) وساڑه‌در . علم خطه انتسابى وسرعت قلمى اولوب بركونده (قدورى) يازديغى (تاريخ تيمى) ده مضبوطدر . (۹۳۶) تاريخنده وفات ايدن موعظه‌دن (حيات القلوب) صاحبى (نبى بن طورخان) ايله (۹۸۷) ده (۲۹) باب اوزرينه مرتب توركجه (ذخر العارفين فى يوم الدين) يازان (مصلح الدين مصطفى) و (۹۱۴) تاريخنده تفسير بيضاوينك باش طرفنه (مظهر انوار التنزيل فى كشف اسرار التأويل) اسميله حاشيه يازان (احمد) (۷۲۱) ده (طوالع) ى شرح ايدن (احمد بن محمد) و (ربنا انزل علينا مائدةً من السماء) آية كريمه‌سنه داڑ مفصل برتفسير يازان (شمس الدين) وفقهدن (درالمنثور) مؤلفى سلطان ابراهيم معاصرى (عبدالله عهدى بن القاضى على السينوبى) وسلطان سليم اول معاصرى اولوب صدر الشريعه‌يه (اسئلهٔ شرعيه) اسميله حاشيه يازان (يوسف بن طورمش) افنديلرده سينوبدن يتيشن فضلادندرلر .

افضل زاده حميد الدين افندى

فاتح دورى فضلاسندن اولوب حليم الطبع برذات ايدى . : مؤلفاتى (حاشيهٔ على مطالع) ، (حاشيهٔ على شرح مختصر) ، (اجوبهٔ مقنعه على شارح هداية للشيخ اكمل الدين) وساڑه‌در . وفاتى (۹۰۳) ده قبرى ايوب جامع شريفى حريمنده‌در . آثار خيريه‌سندن فاتح قربنده بر مسجديله برمدرسه‌سى واردر .

ابن كمال «شيخ الاسلام»

مولدلرى توقات [۱] منشألرى (ادرنه) در . قوهٔ علميه‌لرندن كنايه اوله‌رق زماننده (مفتى الثقلين) لقبيله ياد اولونورلردى . مجموع آثار فاضلانه‌لرى اوچيوزه قريب اولوب [۲] زمان عاليلرنده متداول همان بالجمله علوم وفنونه واقف ايديلر . اشعارى ساده وحكيمانه‌در .

آثار تحريرانه‌لرندن باشليجه‌لرى شونلردر :

(تفسير شريف) سورهٔ (والصافاته) قدردر ، (تفسير كشافه) ناتمام حاشيه فقهدن (شرح هداية) ايله اصلاح وايضاح اسملرنده برر متن وشرح علم اصولدن تعبير وتنقيح اسملرنده متن وشرح تهافت مولانا طوسى ايله مولانا خواجه زاده‌نك تهافتلرينى محاكمه معانيدن اصلاح مفتاح نامنده بر متن وشرح، حاشيهٔ شرح مفتاح لسيد شريف نكارستان (بهارستانه نظيره) در . اون بيك بيتلى منظومهٔ يوسف وذليخا ، دقايق الحقايق [۳] لغات فارسيه‌نك مترادف ومتشابه اولانلرينك تفريقنه داڑدر . تاريخ آل عثمان (۶۹۹) دن (۸۹۵) سنه‌سنه قادار (حاشيهٔ تفسير قاضى) ، (شرح بخارئ شريف) ، (شرح مشارق الانوار) ، (نجوم الزاهره فى احوال المصر القاهره) [مصر تاريخيدر] . مهمات (فتوادندر) . محيط اللغة (لغات عربيه‌يى فارسى ترجمه‌لريله جمع ايتمشدر) . (رسالة القافية) ، (اشكال الفرائض) ، (شرح حديث اربعين) ، (ديوان اشعار) ، اقدام مطبعه‌سى همتيله طبع اولوندى . مقطعات ابن يمين طرزنده‌در .

اشعارندن :

نا اهل اولور معارض اهل
هر احمده بولونور ابو جهل

*
* *

كوز يوم جهاندن آچ كوزيكى كندى حالكه
سن كوز يوموب آچينجه بو دنيا كلير كيدر

*
* *

---

[۱] رياضى تذكره‌سنده (ديمتوقه) لى كوستريلمش ايسه‌ده موثوق اوليه‌جقدر .
[۲] رسائل محققانه‌لرندن (۳۶) سى ايكى جلد اوزره اقدام مطبعه‌سى همتيله طبع اولوندى ، حروف هجا اوزره مرتب اسامئ مؤلفاتنك قسم اعظمى سوريه ارباب معارفندن عظم زاده جميل بكك (۱۳۲۵) تاريخنده بيروتده طبع ايتديردكلرى (عقود الجوهر) ده مندرجدر ،
[۳] علوى مخلصيله معروف احمد بن حقئ اسكوبى طرفندن مفردات ومركباتى حروف صره‌سيله ترتيب اولونمشدر .

منصبده براولسه دخی کر عالم وجاهل
ظاهرده مساویسه حقیقتده بر اولماز

*
* *

آلتون ایله فرضا که برابر چکیله سنك
وزن ایچره براولمق ایله قیمتده بر اولماز

یاووزسلطان سلیم حضرتلرینه سویله‌دکلری مرثیه‌لری اشعارینك الك مهمیدر. (مات النحریر ارتحل العلوم بالکمال [١] جمله‌لرینك ناطق اولدیغی وجهله (٩٤٠) تاریخنده (استانبول) ده وفات ایده‌رك ادرنه قاپیسی خارجنده امیربخاری تکیه‌سی جوارنده ایوبه کیدن جاده‌نك صول طرفنه دفن اولوندیلر. جدی کمال پاشا ایله پدری سلیمان چلبی آماسیه‌ده مدفوندرلر. تلمیذ خاصلری ابوالسعود افندیدر.

مرثیه‌نك بعض پارچه‌لری :

عزمده نوجوان حزمده پیر
صاحب السیف وصائب التدبیر
آزمدته چوق ایش ایتمشیدی
سایه‌سی اولمشیدی عالمکیر
شمس عصر ایدی عصرده شمسك
ظلی ممدود اولور زمانی قصیر
اومرد اودارکیر اول شیری
آکسون وقانلر آغلاسون
حیف سلطان سلیمه حیف ودریغ
هم قلم آغلاسون هم تیغ

اختری مصطفی

افاضل علمادن اولوب (آفیون قره حصار) لیدر . اکثر علومده علی الخصوص ادبیات عربیه‌ده وعلم لغتده ید طولی صاحبی ایدی . نامنه مضاف اولان مطبوع ومشهور لغت کتابندن

---

[١] (قبر احمد مدام اوله پرنور) ، (اول بارکاهه واردی ابن کمال پاشا) مصرعلری‌ده تاریخ وفاتلرینی مشعردر . کفنی ایچون (هی آخر اللباس) قبری ایچون (هذا مقام احمد) عباره‌لری تاریخ دوشمشدر . حال احتضارنده (یا احد نجا مما نخاف) دیمش ایدی . بونکده تاریخ وفاتی مشعر اولدیغی صوکره‌دن بالحساب آکلاشلمشدر .

باشقا مسائل فقهیه‌یه متعلق (جامع اللسان) وفروعه دائر (جامع المسائل) علم محاضراته عائد (حامل المحاضرات) جمله‌ٔ مؤلفات فاضلانه‌لرندن اولوب بونلردن یالکز لغت مطبوعدر . وفاتی (٩٨٦) تاریخنده قبری (کوتاهیه) ده‌در. قره حصارده‌ده نامنه مضاف برقبر واردر . خلقت آدمدن خاتم الانبیا افندمزه قادار کذران اولان وقایع ایله چهاریار کزین وائمهٔ مجتهدینك احوالندن باحث عربی العباره برجلد تاریخی واردرکه برنسخه‌سی فاتح کتبخانه‌سنده‌در . (٩٧٨) ده (مهمات القضاة لاحتیاجهم الیه فی کل مهمات) ی تألیف ایدن (حمزه) افندی‌ده (قره حصار) دن یتیشن فضلادندر .

احمد بن محمود الاصم قره‌مانی

فضلادن برذات اولوب (لارنده) لیدر . (رحمت بروح او) ترکیبنك دلالتی اولان (٩٨١) تاریخنده قره‌مانده رحلت ایله‌دی .

آثاری :

(تقشیر التفسیر) [١] اسمنده سورهٔ مجادله‌یه قادار اون ایکی جلد تفسیری ایله علم محاضرات واخلاقدن ترکی العباره (لطائفنامه) در (تفسیر سمرقندی) یی‌ده اتمام ایله‌مشدر . طریقت خلوتیه‌دن مستخلف ایدی . تفسیرینك اکماله عمری وفا ایله‌مه‌مشد . (١٠٣٢) ده وفات ایدن (اسحاق قره‌مانی) نکده برمقدمه اون باب اوزره مرتب (لطائف) نامنده براثری واردرکه یدنجی واوتنجی بابلرنده دولت عثمانیه‌نك بعض احوالندن باحثدر . (سلطان سلیمان قانونی) عصری قضاتندن (حسن بن حسنی) افندینکده باب اولی احکام ، ثانیسی سیاسیات ، ثالثی ادبیات ، رابعی اخلاق ، خامسی عجائب مخلوقاتدن باحث (لطائف الافکار وکاشف الاسرار) اسمنده براثری واردر .

ابوالسعود العمادی

سابق الترجمه (علامهٔ ابن کمال) دن استکمال علوم ایله‌دیلر مشایخ فصلنده‌مذکور شیخ (یاوصی) افندینك مخدوم فضائلموسومیدر . زمانمزده موقعی تعین ایده‌مه‌ین استانبول قربنده‌کی مدرس کوینده طوغدقلری مروی ایسه‌ده ایوب جوارنده مدفون اولانلری مبین رساله‌ده پدرلری

---

[١] بوتفسیر شریف شقایق ترجمه‌سنده (حمزهٔ قره‌مانی) یه (کشف الظنون) ده ایسه حاشیهٔ بیضاوی اولمق اوزره بوذاته نسبت اولونیور بوحالده اسمنك نورالدین حمزه بن محمود اولمسی محتملدر .

١٥

نامنه بنا اولونان مؤخراً سيواسى تكيه‌سى ناميله شهرت بولان درگاهده تولدايله‌دكلرى محرردر.

سلطان سليمان قانونى وسلطان سليم ثانى زمانلرنده اوتوزسنه شيخ الاسلاملق ايتمش سردفتر علماء عثمانيان اطلاقنه چسبان برفاضل ذيشاندر . صوقوللى محمد پاشا كبى (سودليجه) ده مقيم ايديلر . (ارشـادالعقل السليم الى مزايا القرآن العظيم) عنوانلى مشهور ومطبوع تفسير شريفلريله (فتاواى ابوالسعود) ناميله معروف فتاوالرى (كشافك) سورهٔ فتحنه و(هدايه) نك كتاب البيوع قسمنه حاشيه‌لرى اولديغى كبى السنهٔ ثلثه‌ده (عربى ، فارسى ، تركى) اشـعاريده واردر اشعار عربيه‌لرينك الك مشهورى (ابعد سلمى مطلب ومرام : وغيرهواهاالوعة وغرام) بيتيله باشلايان (قصيدهٔ ميميه) سيدر. بوقصيده فضلاى عربدن غرس الدين احمدالحلبى وشمس الدين محمدالحلبى طرفلرندن شرح اولونمشدر . صاحب ترجمه‌نك بوقصيده‌سيله ديكرآثار منظومه‌سندن بعضيلرى (عقدالمنظوم) ده مندرجدر . سلطان سليمانه سويله‌ديكى مرثيهٔ غراكه (اصوت صاعقة ام نفحة الصور، فالارض قدملئت من نقرنا قور) بيتيله باشلار انافس عربيه‌دن معدوددر .

اشعار تركيه‌لرندن اولوب كبى رديفنده‌كى منظومهٔ رعنالرندن :

واقف اولماز باركاه عالمك ترتيبنه
بيلمه‌ين صف تعالى مسندعزت كبى

ابيات سائره‌لرندن :

محواولوب كيتمز مرور دهرله باقى قالور
خامه ايله صفحهٔ اوراقده مسطور اولان

رحلتلرى (قدانتقل المولى ابوالسعود) (مات فردالزمان مولانا) تركيبلرينك ناطق اولديغى (٩٨٢) تاريخنده اولوب جوار حضرت خالده‌كى چارشى جاده‌سنده مدفوندرلر .

حرمين محترمين‌ده وفاتى شايع اولونجه علماء مملكت صلوة غائب قيلمشلردر .

(حسم الخلاف فى المسح على الخفاف) ، (موقف العقول فى وقف المنقول) ، (تهافت الامجاد فى اول كتاب الجهاد ، (معاقد الطراف فى اول سورة الفتح من الكشاف) ، (غمرات المليح فى اول مباحث قصر العام من التلويح) ، (ثواقب الانظار فى اوائل المنار) كبى رسائل فاضلانه‌لرى ده واردر.

ابراهيم برهان الدين كورانى

اعظم علمادن ومشايخ نقشبنديه‌دن اولوب (١٠٢٥) تاريخنده (شهر زور) ده دنيايه كلش

وتحصيل علم ايچون شام ومصره كيده‌رك اورالرك علماسندن اخذ وقرائت ايتدكدن صوكره تدريسه باشلايوب علم وفضلى وحسن تقريريله شهرت بولمغله ديار بعيده‌دن برچوق طالب علم كله‌رك خلقهٔ تدريسنه جمع اولورلردى يوزدن زياده مصنفاتى اولوب باشلوجه‌لرى علم صرفه دائر (تكميل التصريف) نام كتابيله قصيدينك (شرح اندلسيه) سنه برحاشيه‌سى (عوامل جرجانيه) يه شرحى : (النبراس للكشف الالتباس فى الاساس)، (جواب العتيد لمسئلة اول واجب ومسئلة التقليد) (ضياء المصباح فى شرح بهجة الارواح) ، (القول الجلى فى تحقيق قول الامام زين الدين بن على)، (تحقيق التوفيق بين كلامى اهل الكلام واهل الطريق)، (قصدالسبيل الى توحيدالحق والوكيل)، (ستر العقيده) ، (الجواب المشكور عن المنظور) ، (اشراق الشمس بتعريب الكلمات الخمس) ، (بلغة المسير الى توحيد العلى الكبير) ، (القول المبين فى مسئلة التكوين) ، (افاضة العلام بتحقيق مسئلة الكلام) ، (الاماع المحيط بتحقيق الكسب الوسط بين طرف الافراط والتفريط) ، (اتحاف الزكى بشرح التحفة المرسلة الى النبى)، (مسلك الابرار الى احاديث النبى المختار)، (مسلك السداد الى مسئلة خلق افعال العباد)، (المسلك الجلى فى حكم سطح الولى) ، (بيت الامم لايقاظ الهمم) ، (حسن الاوبه فى حكم ضرب النوبة) ، (اتحاف الخلف بتحقيق مذهب السلف) ، (حلال الفهوم) عنوانلى اثرلريدر .

(١١٠٢) سنه‌سى ربيع الاخرنده وفات ايده‌رك (بقيع) قبرستاننه دفن ايدلديلر . مذهباً شافعى ، طريقةً بدويدرلر .

ابن فيروز محمد بك «استانبولى»

سلطان سليم ثانى معاصرى سياست شرعيه‌يه واقف برذات اولوب شهيردر . صدراعظم احمدپاشا كتخداسى (فيروز آغا) نك مخدوميدر. (١٠١٨) ده مطعوناً ارتحال ايتدى. مدرسيندن ايدى . خرپوطلى (شيخ محمود بن اسماعيل) ك (٨٤٤) تاريخنده سلطان مصر چاقماق نامنه تأليف ايتديكى (الدرة الغراء فى نصايح الملوك والقضاة والوزراء) اسمنده‌كى اثرينى (غرة البيضاء) اسميله توسيعاً ترجمه ايتمشدركه برنسخه‌سى تيره‌ده (ابن ملك) كتبخانه‌سنده مطالعه كذارم اولدى برنسخه‌سى‌ده اسعد افندى كتبخانه‌سنده واردر .

مندرجاتى بروجه آتيدر :

(١) امامت
(٢) شروط امامت
(٣) حكم امامت
(٤) قواعد امامت
(٥) اصول امامت
(٦) اصول وزارت
(٧) قواعد سپاه جند (عسكرلك)
(٨) احكام سلطانيه

(٩) حيل شرعيه　　(١٠) مسائل متفرقه

(الدرة الغراء) نك برنسخه‌سی حميديه كتبخانه‌سنده واردر.

احمد بن محمد «مغنيساوی»

فضلادن برذات اولوب (مغنيسا) ليدر. علم قرائتدن مشهور قصيدهٔ شاطبيه‌يی توركجه وعلم كلامدن قصيدهٔ نونيه‌يی عربجه وفقهدن (فقه اكبر) كذا عربجه شرح ايتمشدر. (فقه اكبر) شرحنك تاريخی (٩٨٩) در. آثار سائره‌سی‌ده اولديغی آكلاشيليور. (حرزالامانی) يه‌ده (اظهارالمعانی) اسميله شرحی واردر. (١٠٠٠) تاريخلرنده ارتحال ايتدی.

علم قرائت متخصصلرندن (ريزه) لی (حافظ حسين) افندی‌ده (١٢٠١) تاريخنده (قصيدهٔ شاطبيه‌يی) شرح ايتمشدركه نسخه‌سی (عاشر افندی) كتبخانه‌سنده واردر.

اخی‌زاده حليمی افندی

تفسير بيضاوی محشيسی (سعدی چلبی) احفادندن اولوب ابوالسعود افندی تلاميذندندر. اكمال تحصيلدن صوكره دور مراتبله قاضيعسكرلك پايه‌سنه نائل اولمشدی. (جنان اوله اخی زاده افندينك جايی) مصراعنك دلالت ايتديكی (١٠١٣) تاريخنده درسعادتده وفات ايله‌دی. خانه‌سی قارشوسنده‌كی چوقور مدرسه‌يه متصل تربه‌ده مدفوندر.

مؤلفاتی :

(شرح هداية)، (حاشيهٔ جامع الفصولين)، (حاشيهٔ درر)، (حاشيهٔ اشباه)، (حاشيهٔ شرح مفتاح)، (ترجمهٔ شواهد النبوة) [١] (رساله فی السعی والبطالة) وسائره‌در. تسويد بيوردقلری وقفنامه‌لر وحجج شرعيه وتمسكات وصكلر [٢] دستورالعمل اولمشدر. شعره‌ده انتسابی واردی. مصر مولويتندن منفصلاً درسعادته كليرايكن (١٠٢٠) تاريخنده (شام) ده وفات ايدن مخدومی يحيی افندی‌ده فضلادن برذاتدر (بحريه) اسمنده براثری واردر.

---

[١] مطبوع اولان لامعی چلبی‌نكدر.

[٢] (٩٨٢) ده وفات ايدن كول كديسی لقبيله معروف (محمد بن موسای بروسه‌وی) نك (بضاعة القاضی) اسمنده صكوكه متعلق براثری واردر.

ابوبكر كورانی

فضلای اكراددن برذات اولوب سادات حسينيه‌دن (هداية الله) افندينك مخدوميدر. (١٠١٤) ده وفات ايله‌دی. اوچ جلد اوزره مرتب (سراج الطريق) اسمنده‌كی اثر فاضلانه‌سيله (مطول) شرحی واردر.

ابراهيم برغمه‌وی

سابق الترجمه (سنبل سنان) حضرتلرينك خلفاسندن برذاتك مخدومی اولوب (برغمه) ليدر. اكمال تحصيلدن صوكره دور مدارس ايله‌يوب نهايت سنان پاشا دارالحديثنه مدرس تعيين اولوندی. اون سنه بوخدمت تدريسی ايفا ايده‌رك (١٠١٤) تاريخنده ارتحال ايتدی. تفسير، حديث، كلام علملرنده اختصاصی وار ايدی. (انواع البوارق فی ترتيب تشريح المشارق) ايله علم كلامدن (نظم الفرائد فی سلك مجمع العقائد) اسمنده‌كی آثارينه مؤخراً برده شرح يازدی. علم تفسيره متعلق رسائل ايله كتب مدونه‌يه دائر تعليقاتی‌ده واردر. (١٠٢٦) ده وفات ايدن شعرای قضاتدن (قصيدهٔ منفرجه) شارحی (عبدالله) و (سيف الموحدين) مؤلفی (شمس الدين) افنديلرده برغمه‌دن يتيشن علمادندرلر.

احمد بن حسام الدين سيروزی

زمرهٔ قضاتدن اولوب عصرنده ملاجق ناميله معروف ايدی. وفاتی (١٠٣٣) ده قبری (هزار غراد) ده ابراهيم پاشا جامعی حظيره‌سنده‌در.

مؤلفاتی :

(كتاب علی مغلقات من فتاوای قاضيخان)، (القول لمن لم يكمل)، (كتاب مواطن من التفسير)، (حاشية التلويح والهداية) وسائره‌در.

اسماعيل بن سنان سيواسی

فقهای بنامدن برذات اولوب (١٠٤٨) تاريخنده سيواسده ارتحال ايتدی. آثار فاضلانه‌سندن (فرائد) اسمنده‌كی (ملتقی) شرحيله (ابن نجيم) ك، (رسالة الصغائر والكبائر) شرحی تعداد

اولونور . تحصیل واستفاضه‌سی (عبدالمجید سیواسی) دندر. (فرائد) ك برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر . (دررالعقائد وغرر كل سائق وقائد) مؤلفی (شیخ احمد) افندی ایله (مرآت‌البیان فی کرامات آل‌عثمان) مؤلفی (محمد بن خلیل) و(٨٥٦) ده وفات ایدن (شرح‌الانوار لعمل‌الابرار) مؤلفی (نورالدین علی بن‌احمد) ده (سیواس) دن یتیشن فضلادندرلر .

ابراهیم ایزدینی

فقهادن برذات اولوب ایزدینلی‌در . درت جلددن عبارت اولان وبرطاقمی کتبخانهٔ عمومیده موجود بولونان (عدة‌الحکام فی‌شرح غرر الاحکام) اسمنده‌کی (درر) شرحی علم فقهده‌کی اختصاصنه برهان‌جلیدر. بوشرحك ختام تألیفی (١٠٥٧) اولدیغنه نظراً صاحب اثرك بیك‌کسور رجالندن اولدیغی آکلاشیلیور (ایزدین) یونانستانك شمالنده الیوم (زیتون ــ لامیا) دینیلان شهردر .

ابراهیم بن محمد

زمرهٔ قضاتدن فقیه برذات اولوب قاسم پاشالی‌در . (١٠٥٠) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك محله‌سنده‌کی خانه‌سی قربنه دفن ایدیلدی . علم صرفدن (شافیه) یه (صافیه) اسمیله شرحی ومجدول فرائضی واردر .

ابوالبقا ایوب کفه‌وی

کفه مفتیسی شریف موسی افندینك مخدوم فضائلمندی اولوب نیابتله قدس شریف وسائر یرلرده بولوندقدن وکفه‌ده اوتوز سنه اقامتدن صوکره استانبوله عودت ایله‌مشدی (١٠٩٤) تاریخنده رحلت ایده‌رك حضرت خالد تربهٔ شریفه‌سی اتصالنه دفن اولوندی .

مؤلفاتی :

سادەجه (کلیات ابی‌البقا) اسمیله‌ده متعارف اولان عربی (کلیات علوم ابی‌البقا علی وفق‌اللغة) [١] نامنده‌کی اثرفاضلانه‌لری ایله فقهدن ترکی‌العباره (تحفة‌الشاهان) اسمنده‌کی مجموعه‌دن (حاشیهٔ وضعیه) و (القعد الفرید) [٢] دن عبارتدر .

[١] (مختصرکلیات ابوالبقا) اسمیله تلخیص ایدیلن یازمه برنسخه‌سی مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر.

[٢] علماء عربدن (ابن عبد ربه) ایله (ملك‌السعید) ك علم محاضراتدن بواسمده‌کی اثرلری مطبوع اولوب برنجیسی (٣) ایکنجیسی (١) جلددر .

(تحفة السلطان) مؤلفی (حبیب الدین علی) ایله (حدائق‌الاخیار فی حقایق الاخبار) مؤلفی (ابوالفیض محمد بن حیدر) و (اقوم‌الوسائل فی‌ترجمة‌الشمائل) محرری (لطف‌الله) افندیلرده قریمدن نشأت ایدن فضلادندر . (حدائق) (١٠٥٣) ده مؤلف اولوب (٢٠) حدیقه اوزره مرتبدر .

اسحق بن حسن توقادی

فضلادن برذات‌اولوب (١١٠٠) تاریخلرنده توقادده ارتحال ایله‌دی. (شرح جلاء‌القلوب) (منظومهٔ ترتیب‌العلوم) ، (منظومهٔ عقائد) واسطرلابدن (ماردنی) یه حاشیه‌سی کبی آثاری واردر . (١٠٩٨) تاریخنده اتمام ایتدیکی منظومهٔ عقائد بین‌العلما متداولدر .

اسیری محمد افندی « شیخ‌الاسلام »

علم فقه متخصصلرندن برذات‌اولوب (بروسه) لیدر. (اوله اعلای ادم منزالکهك الفاتحه) مصراعنك دلالتی‌اولان (١٠٩٢) ده بروسه‌ده ارتحال ایتدی . برنج خانی یاقیننده بنا کرده‌سی اولان مسجد حظیرسنده مدفوندر. فقهدن (جامع الدعاوی والبینات) وفتاوادن (خلاصتین) اسملرنده اثرلری واردر . کوپرولو زاده فاضل احمد پاشا ایله اولان محاوره‌سی (راشد) تاریخنك برنجی جلدینك یکرمی آلتنجی صحیفه‌سنده محرردر .

مخدومی عبدالباقی افندینك‌ده (میزان المدعیین) اسمنده فقهدن تورکجه براثری واردرکه برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در .

ایزمیری سلیمان افندی

زمرهٔ قضاة وعلم فقه متخصصلرندن برذات اولوب مسقط رأسی (کرید) تحصیل وتفیضی (ایزمیر) ده‌در . (١١٠٢) تاریخنده کوپرولو زاده مصطفی پاشا ایله نمسه سفرنده یاره‌لنه‌رق بلغرادده ارتحال ایتدی . عمارت جامع‌شریفی ساحه‌سنده مدفوندر . علم‌اصول فقهدن مشهور مرآت‌ومرقات‌ایله قهستانیٔ کبیره وحدیث اربعین‌شرحنه حواشیسی ومنطقدن رساله‌سی واردر.

اسحق خواجه‌سی احمد افندی

علمای اعلام وادبای نامدن برذات معارف‌سمات اولوب (آیدین) نواحیسندن (صویجه) لیدر. بدایت تحصیلنی مملکتنده بعد الاکمال سیاحت و (شروان) ده مشاهیر فضلادن خواجه نعمة اللهك درس فضائلتثارینه مداومتله اخذ اجازت ایله‌یوب بروسه‌یه رحلت ایله‌دی . بورادە کمالیلق مظهر احترام اوله‌رق بعض مدارسده تدریسه ابتدار ایتدی . بوآرالق (بروسه) اغنیای قدرشناسانندن (اسحق افندی) نامنده برذاتك مخدومنی‌ده تعلیم وتربیه‌یه باشلادی که مدت مدیده بوذاتله همبزم اولدیغی ایچون بعدما بین الاهالی (اسحق خواجه‌سی) شهرتیله اشتهاره باشلادی . بواثناررده (بروسه) ده ارشاد سالکین ایله مشغول اولان پیران طریقت خلوتیه‌دن شیخ (نیازی مصری)حضرتلرینه انتساب ایده‌رك تصفیهٔ باطن ایله‌مشدی. ایشته بووجهله اوقاتگذار ایکن (ایله‌دی احمد افندی روضهٔ عدنی مقام) و (ایلیه مدرسهٔ جنت علیاده مقام) مصراعلرینك دلالتی اولان (١١٢٠) تاریخنده عازم دارالقرار اولوب (دوه‌جیلر مزارلغی) دنیلان مقابر مؤمنین‌ده تاریخ (روضة الابرار) وسائره صاحبی شیخ الاسلام (قره چلبی زاده عبدالعزیز) افندی یاننده ودیعهٔ خاك فنا قیلندی . اشعارنده (احمدی) تخلص ایدردی .

آثار فاضلانه‌لری بروجه‌آتی‌در :

(١) (ترجمهٔ مقدمة الادب) : (علامهٔ زمخشری) نك لغات عربیه‌نك قواعد وفوائدینی مبین اولان اثر مشهوریدرکه باب اول (اسما) ، باب ثانی (افعال) ، باب ثالث (حروف) ، باب رابع (تصرف اسما) ، باب خامس (تصرف افعال) دن باحث اولمق اوزره بش باب اوزره مرتبدر. علما ومشایخ عثمانیه‌دن (مستقیم زاده سلیمان سعدالدین) افندی طرفندنده ترجمه ایدیلمشدر . صاحب ترجمه احمد افندینك ترجمه‌سی اخیراً مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدیلدی . مترجمك خط دستیله محرر نسخه‌سی درسعادتده (آیاصوفیه) جوارنده (یره باتان) محله‌سنده‌کی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده‌در. قواعد وادبیاتله متوغل ذواته جداً موجب استفاده آثاردندر .

(٢) (منظومهٔ عقائد) : امالی ونونیه قصیده‌لری طرزنده برمنظومه‌در .

(٣) (وحدتنامهٔ عالم انگیز) : قسم اعظمی تورکی وقسم اصغری فارسی اولمق اوزره (٢٩١٨) بیتی حاوی مثنوی طرزنده بر منظومه‌درکه اخیراً طبع ایدیلمشدر .

(٤) (صندوقة المعارف) : علم محاضراتدن قیمتدار براثردر .

(٥) (اقوم الوسائل فی ترجمهٔ شمائل) : اصل اثر (٢٧٩) تاریخنده وفات ایدن کبار ائمهٔ حدیثدن (امام محمد ترمذی) نك اولوب برچوق علما طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر .

(٦) (حاشیهٔ متن طوالع الانوار فی الکلام) آتی الترجمه آیدینلی حاجی پاشانك ترجمهٔ حالنده متن اثره دائر ایضاحات لازمه یازیلمشدر .

(٧) (رسالهٔ ارتفاع) : مقنطرات تحته‌سی وسائره کبی ارتفاع آلتلرینك تعریفات واصول استعمالندن باحث اولوب اسحق افندی نامنه مؤلف اولدیغی ایچون اسمی اسحاقیدر .

(٨) (حدیث اربعین) : قرق حدیث شریفك ترجمه‌لرینی حاویدر .

(٩) (منشآت) : بالمناسبه یازدیغی مکاتیب ادیبانه‌یی جامعدر .

(١٠) (تعلیقات شفاء شریف) : علامه قاضی عیاض سبتی‌نك شفاء شریفنه یازدیغی تعلیقه‌یی محتویدر .

(١١) (حاشیه میر ابوالفتح) : علم آداب مناظره‌دندر .

(١٢) (تعلیقات انوار التنزیل) : تفسیر قاضی بیضاوی‌نك بعض نقاطنه یازدقلری تعلیقه‌لری مبین‌در .

(١٣) (تعلیقات تهذیب المنطق) : علامه تفتازانی‌نك تهذیب المنطق دیباجه‌سنده جلال دوانی وسائر فحولك بیاناتنك تحقیق وخلاصه‌لرینی مشتملدر .

(١٤) (ظل تحدید جهات) .

(١٥) (دائرهٔ هندسیه شرحی) .

اشعار فارسیه‌ده‌کی مخلصی (خواجه) عثمانیه‌ده‌کی (احمدی) در . اشعارندن :

دوران سرشك آلنی بزمه شراب ایدر
سیخ بلاده باغریمی خونین کباب ایدر

معمار کم اساس سپهرك بودر روشی
معمور ایدنجه بردلی بیك دل خراب ایدر

ابوبکر بن رستم شیروانی

فضلادن معارفمند برذات اولوب دفترداراق وسائره کبی خدمات دولتده بولوندی (١١٣٩) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله‌دی . سلیمانیه جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر. متنوع ونفیس کتابلره مالك ایدی .

آثاری :

(مالابد للادیب) ، (شرح تاریخ وصاف) در .

(وفيات الاعيان)ك برقسمنى ده ترجمه ايتمشدركه برنسخه‌سى ولى الدين افندى كتبخانه‌سنده واردر.

اعرج زاده احمد افندى

علم فقهده صاحب اختصاص برذات اولوب (قسطمونى) ملحقاتندن (كرهٔ نحاس — باقير كره‌سى) ليدر. استانبولده اكمال تحصيلدن صوكره (١١١٧) تاريخنده شهزاده جامع شريفى مدرسى اولدى. (١١٢٠) تاريخنده ارتحال ايتدى. آثارندن (جامع الشروح) اسمنده‌كى مفصل (ملتقى) شرحنك خط دستيله محرر نسخه‌سى (لاله‌لى) كتبخانه‌سنده‌در. بهر مجلس بشر موعظه‌دن مركب اولمق اوزره اون ايكى مجلسى حاوى مفصل برموعظه‌سى ده واردر. پدرى شيخ محمد افندى ده علمادن برذات ايدى. هرايكيسى ده طريقهٔ جلوتى درلر.

اسعد خواجه

يانيه‌لى خواجه محمد اسعد بن على

علوم دينيه وفنون عقليه‌ده تميز ايدن فضلا و مؤلفين عثمانيه‌دن برذات عرفان سمات اولوب (يانيه) ليدر. علوم آليه‌يى مملكتى علماسندن مفتى محمد و ابراهيم افنديلردن علوم عاليه‌يى ده (١٠٩٨) تاريخنده استانبولده آق شهرلى زاده ابراهيم افنديدن بالتحصيل شركاسنه فائق برصورتده اخذ اجازه‌يه موفق اوله‌رق تدريسه باشلادى. بواثناده تحصيلنه خواهشكر بولونديغى علوم رياضيه وطبيعيه‌يه اساس اولمق اوزره (تكفور طاغى) مفتئ سابقى فاضل فنون آشنا (محمد) افنديدن حساب وهيأتى ورئيس المنجمين محمد افنديدن اصول ارتفاعى تعلم ايله‌دى. بوتعلمدن صوكره‌ده زبان فارسى يه مراق ايده‌رك بولسان لطافت بيان متخصصلرندن (ملامنجل) دن واصل مرام اولدى. واكتساب ايتديكى شهرت علميه‌سى مكافاتى اولمق اوزره باب مشيختجه رتب علميه‌دن (١١١١) تاريخنده ابتداء خارج و (١١٣٨) ده (غلطه) ملالغى توجيه اولوندى.

وبومولوتى متعاقب اوتاريخده يكى احداث اولونان (دارالطباعة العامره) مصححلكنه تعيين ايدلدى. مبنا وغايه‌سى تزكيهٔ نفس و تصفيهٔ قلب اولان طرق عليه‌دن طريق نقشبندى‌يه انتساب ايله‌يوب نائل فيوضات محمدى اولدى. بووجهله اوقاتكذار ايكن (١١٤٣) تاريخنده

ارتحال داربقا ايدرك (ادرنه قاپيسى) خارجنده امير بخارى دركاهى قربنده‌كى مقابرده و ديعهٔ خاك فنا قيلندى (رحمة الله عليه).

مرحوم مشار اليه علوم وحكميات اسلاميه ايله — زماننه كوره — فنون وفلسفهٔ غربيه‌يه واقف برفاضل حكمت شناس ايدى. السنهٔ اسلاميه‌دن توركجه، عربجه، فرسجه والسنهٔ نصارادن لاتينجه، رومجه‌ده تكلم و كتابت ايله بحق ترجمه‌يه مقتدر و السنهٔ ثلثه‌ده انشاد شعره قادر اولديغنه آثار متنوعه‌سى شاهد عادلدر. فقط اكثر مؤلفين عثمانيه كبى بوذاتكده آثارينك طبعنه همت اولونماديغندن ناشى بالطبع زماننده قازانديغى شهرت علميه‌سى زائل اولديغى جهتله صيت فضلى بالآخره — عددلرى محدود اولان — بويولده‌كى ارباب تحرى وتتبعه منحصر قالمشدر. آثار علميه وحكميه‌سنك بعضيلرينى جامع اولان برمجموعه‌سى راغب پاشا كتبخانه‌سنده موجوددر. استانبول كتبخانه‌لرنده بولابيلديكم آثار سائره‌سى ده بروجه آتى در:

(١) ترجمهٔ شفا لابن سينا
(٢) شرح حكمة الاشراقية
(٣) ترجمهٔ مطالع الانوار
(٤) ترجمهٔ كتب سماوية فى حكمة طبيعيه
(٥) ترجمهٔ شرح الانوار فى المنطق
(٦) شرح منظومهٔ شاهدى (بوشرحدن باشقه متن شاهدى‌يى رومجه‌يه ترجمه ايده‌رك وطننه ارسال ايتديكى تذاكر شعرادن (تذكرهٔ رامز) ده محرردر.)
(٧) مرتب ديوان
(٨) ترجمهٔ كتب ثمانيه لحكيم ارسطو (داماد ابراهيم پاشا ايله شيخ الاسلام يكيشهرلى عبداه افندينك التماسلريله ترجمه ايتمشدر.)
(٩) حاشيهٔ اثبات واجب
(١٠) رسالهٔ لاهوتيه

بوآثاردن باشقه مطالعه ايتديكى كتابلرك همان اكثرنده تعليقاتى كورولمكده‌در.

ابيات متصوفانه‌سندن:

آكله‌ماز فيض خدايى سرين ادراك ايله‌مز
كيرمه‌ينلر حلقهٔ توحيده الله عشقنه

مخدومى (محمد افندى) ده ارباب معارفدن برذات اولوب عربى العبارة هندسه‌سى واردر.

ابن آطه‌وی مصطفی بن ابراهیم

علمادن برذات اولوب قوش اطه‌لی در. اون کسور رساله‌سنی حاوی آیدینده کوردیکم خط دستیله محرر مجموعه‌سنده مندرج رسائلندن بعضلری شونلردر :

(ملاقات‌الارواح) ، (مناسك حج) ، (رساله فی‌الطهارة) ، (رساله فی‌الصلاة) ، (رساله‌فی‌العبر) در. (۱۱٤٦) تاریخنده (آیدین) ده توطن‌ایده‌رك نشر وتألیف ایله اشتغال ایتدیکنی یازییور. (زینی‌زاده) جوارنده مدفون اولدیغی مرویدر. (ابن آطه‌وی) تخلصنك سببی آکلاشیله‌مادی .

اسحاق افندی « شیخ‌الاسلام »

سلطان محمود اول دورنده مسند مشیختی احرازایدن فضلادن اولوب شیخ‌الاسلام شهری ابواسحق اسماعیل‌افندینك ندومی وآتی‌الترجمه اسحق‌افندینك برادریدر. السنهٔ ثلثه‌ده اشعاری ومرتب دیوانی واردر. سائرمؤلفاتی (ترجمهٔ‌شفاءشریف‌المسمی باستشفاء) (ترجمهٔ‌بوستان‌العارفین المسمی بقصرالمتین) (بعثت نامه) دن عبارتدر .

ارتحالی :

(۱۱٤۷) تاریخنده قبری سلطان‌سلیم‌جوارنده چهارشنبه محله‌سنده پدرلرینك بنا ایتدکلری مسجد یاننده‌در .

شعری استادانه اولوب :

حالمی عرض ایت صبا دلداره اه عشقنه
سوزش دلدن خبر ویر یاره اه عشقنه

ای طبیب حاذق نبض اشنای درد دل
خستهٔ مجرم بکا بر چاره اه عشقنه

غزل مشهورینك باخصوص (کشف اسرار ایله‌مه اغیاره اه عشقنه) مصراعی ضروب امثال صره‌سنه کیرمشدر .

ایزمیری

مولانا محمد بن ولی بن رسول

علمای اسلامیه آراسنده (مرأت محشیسی) شهرتیله بنام احاطهٔ علمیه صاحبی افاضل‌امتدن بتخصیص فقیه برذات فضائلسمات اولوب (قیرشهر) لیدر . مقدمات علومی وطننده بعدالتعلم (استانبوله) کله‌رك (میرزا فاضل) دن وجزئیات دینلن فنون سائره‌یی‌ده فضلای سائره‌دن تدرس‌ایده‌رك شرکاسی آره‌سنده پارلاق برصورتده اخذاجازه‌یه موفق اولدقدن‌صوکره اولونان دعوته اجابةً (ایزمیر) ه عزیمتله اصول معروفه وجهله تدریسه باشلادی. برآزصوکره مملکتجه کوریلان فضیلت فوق‌العاده‌سنه بناءً عهده‌سنه (مفتیلك) توجیه ایدلدی والی‌اخرالعمر تدریس وافتا وتألیف آثارایله مشغول اوله‌رق (۱۱٦٥) تاریخنده عازم‌داربقا اولدی. (ایکی چشمه‌لك) جاده‌سنده‌کی (اولو مزارلق)ده مدفوندر . فاضل مشارالیهك تألیفاتی متنوع ومتعدد اولوب تحقیق ایدیله‌بیلنلری بروجه‌آتیدر :

(۱) تفسیردن (قاضی بیضاوی) تفسیرینه حاشیه [قل ان کنتم فی‌ریب مما نزلنا علی‌عبدنا) آیت کریمه‌سنه‌قادار برجلد کبیراولوب اتمامنه دوام ایتدکلری کندی یازدقلری مختصر ترجمهٔ‌حاللرنده مندرج‌سه‌ده نره‌یه قادار موفق اولدقلری مجهولدر .]

(۲) فقهدن (مرأت) حاشیه‌سی (مطبوع ومشهوردر).

(۳) ادعیه‌دن (حزب‌النصر) شرحی (اسمی جلیل‌القدر اولوب غیرمطبوعدر) .

(٤) فقهدن (اشباه) شرحی (غیر مطبوع اولوب بر نسخه‌سی رادوس کتبخانه‌سنده‌در).

(٥) ادعیه‌دن (دلائل‌الخیرات) شرحی [غیرمطبوع. اسمی، استجلاب‌المراداتدر. مؤخراً تورکجه‌یه ترجمه ایدلمشدر . بر نسخه‌سی ازمیر علماسندن بر ذاتده منظورم اولمشدر .]

(٦) کلامدن (زبدهٔ علم کلام) . (برنسخه‌سی آق حصار کتبخانه‌سنده‌در) .

(۸) عقائد وموعظه‌دن (زخرالمتأهلین) شرحی (غیر مطبوعدر) .

(۸) کلامدن (مسائل خلافیات) [اشعری ایله ماتریدیلر آره‌سنده فرعاً التمش یدی موضعده‌کی اختلافاتك حلنه دائر اولوب برنسخه‌سی استانبولده لاله‌لی کتبخانه‌سنده‌در] .

(۹) الهیات ، طبیعیات ومنطقدن باحث هدایة الحکمة حاشیه‌سی (غیر مطبوعدر)

(۱۰) علم منطقدن فناری حاشیه‌سی « »

(۱۱) علم نحودن (امتحان‌الاذکیا) حاشیه‌سی « »

(۱۲) اداب مناظره‌دن (رسالهٔ برکوی) شرحی « »

(١٣) علم كلامدن متن وشرح [بر نسخه‌سی سلطان بايزيد ثانی جامع شريفی ايچنده‌كی ولی‌الدين افندی كتبخانه‌سنده موجود اولوب (شرح عقائد جديد) ناميله مقيددر] .

(١٤) علم سيردن عصامك (شمائل ترمذی) شرحنه حاشيه (غير مطبوعدر) .

(١٥) علم فقهدن سيدشريفك (مختصر المنتهی) شرحی‌حاشيه‌سنه حاشيه (غيرمطبوعدر) .

(١٦) علم نحودن لب‌اللباب شرحنه حاشيه (بواثرك موجوديتی قره‌باش زاده ايزميری احمد افنديتك تاريخ وتراجمدن باحث تأليف كزيننده مندرجدر) .

(١٧) علم اصول وجدلدن مختصر ابن حاجب شرحنه حاشيه (غير مطبوعدر) .

احمد بن ابراهيم

قونيه اركليسندن اولوب مدينۀ منوره‌ده اختيار اقامت ايله‌مشدی. فاضل برذاتدر. مؤلفاتی غيرمطبوع اولوب (شرح شمائل شريف) ، (شرح مقامات حريری) در . علم طبه‌ده انتسابی واردی . وفاتی (١١٦٢) تاريخنده قبری (بقيع) ده‌در .

اسعد محمد افندی «ابواسحق اسماعيل افندی زاده — شيخ الاسلام»

فضلا وشعرای عثمانيه‌دن‌در . علی‌الاصول اكمال تحصيلدن صوكره دورمناصب ايده‌رك شيخ‌الاسلام اولمشلردی . وفاتی (١١٦٦) تاريخنده قبری سلطان سليم جوارنده پدرلرينك احيا كرده‌سی اولان جامع شريف حظيره‌سنده‌در .

شاعره (فطنت خانم) ك پدريدر. فن موسيقی‌يه‌ده منتسب اولديغنه (اطرب‌الآثار فی تذكرة عرفاء ادوار) اسمنده‌كی (تذكرۀ خواندكانی) شاهددر .

اشهر آثار فاضلانه‌لری :

(لهجة‌اللغات) [١] نامنده‌كی تورك‌جه‌دن عربی‌وفارسی‌يه‌اولان اثرمقبولدر. (٨٥٠) صحيفه‌دن

[١] بواثر مقبول الفاظ مترادفۀ غيرمشهوره‌لرندن صرفنظرله مشهور اولان معانی ومترادفات عربيه وفارسيه‌لری ارائه ايديلمك شرطيله (محمد رفعت) اسمنده برذات معارفسمات طرفندن (مرآت‌اللغات) اسميله تلخيص ايديله‌رك (١٢٩٣) ده استانبولده طبع اولونمشدر . موره مهاجرلرندن و دونمای همايون يوزباشی متقاعدلرندن اولوب (كريد) جزيره‌سنك (خانيه) شهرنده اسكله مأمور سابقی حسن افنديتك (١١٨٨) تاريخنده طبع اولونمش .

عبارت اولوب (١٢١٦) تاريخنده طبع اولونمشدر . بوندن باشقه (تفسير سورۀ يسن) و (تفسير آية‌الكرسی) ، (تفسير آية‌النصر) وسائربعض آيات كريمه ايله (نظيرۀ اطواق‌الذهب للزمخشری) (بلبل‌نامه)در . اشعاری لطيف وسليس اولوب (همزيه ، لاميه) اسملرنده ايكی قطعه قصيده‌سی اولديغی كبی (برئه ، دمياطيه، مضريه) كبی قصائد عربيه‌يی‌ده تخميس ايله‌مشدر. (بهجة) اسمنده (لهجه) نك مختصری غيرمطبوع برلغتی داها واردر. (اطرب‌الاثار) عثمانلی موسيقی‌شناسلرينك تراجم احوالنی جامع يكانه بر اثر اولوب اصلنك مطبوعی يوقدر معمافيه (١٣١١) ده نشر اولونان (مكتب) رسالۀ موقوته‌سنده عباره‌سی ساده‌لشديريله‌رك برخيلی قسمی نشراولونمشدی. موسيقی‌شناسان ايچون باعث‌استفاده براثردر . برده (چيچكجيلك) صنعتنه دائر (كلزارابراهيم) اسمنده براثری اولديغی مرويدر .

ابياتندن :

حقيقته‌نظرايت‌دوربين‌ايسه‌ك‌زاهد
مجاز آينه‌سندن ريا كورونور
كمينه منظردهر اول كه‌چشم‌سوزندن
نكاه عبرت ايله ماسوا كورونور

(زبدة‌اللغات اللهجة) اسمنده ايكی‌جلد اوزره مرتب لغتی‌ده بوواديه‌ده‌در. ارباب فضيلتدن (ناظم) افنديتك (ترجمان‌اللغات) اسمنده‌كی ايكی‌جلد اوزره مرتب اولان و(١٢٨٩) تاريخنده درسعادتده طبع اولنان اثری دخی عربی ، فارسی، توركی لغاتنی حاويدر . آنقره علماسندن كاتبی اسميله مشهور (محمد بن ولی) نام ذات دخی فاتح سلطان بن محمدخانك امريله مغنيساده (كاتبيه) اسميله يازديغی منظومۀ لغت عربيه‌سنی لسان‌فارسی اوزرينه شرح ايله‌مشدر. مشايخ مولويه‌دن محمد علی ده‌ده‌نك‌ده بوواديه (كوهرمنظوم) نامنده برلغتی واردر .

احمد بن عبدالله «غراب زاده»

علماء كرامدن برذاتدر. ابراهيم پاشانك بغداد واليلكی زماننده عبدالقادر كيلانی حضرتلرينك جامع شريفلرنده واعظ وناصح ايدی (انوارالتنزيل) ايله حسين‌كاشفك (مواهب لدنيه) سندن انتقاط ايتمك اوزره تاريخ تأليفی اولان (١٠٩٦) سنه‌سنی مشعر اولمق اوزره (زبد آثار المواهب والانوار) اسميله ايكی جلد توركجه بر تفسير ميدانه كتيرمشدركه (١٢٩٤) ده طبع اولونمشدر. خط دستيله محرر نسخه‌سی نورعثمانيه كتبخانه‌سنده‌در . (مولانا يعقوب چرخی) نك

فارسی العباره (تبارك وعم) جزؤلرینی‌ده ترجمه ایتدیکی تفسیرینك مقدمه‌سنده مذكوردر .

احمد عطار افندی

علم قرائت قرآن متخصصلرندن فاضل برذات اولوب (ادرنه) لیدر . (وقایع القرآن) ، (مرشدالحفاظ) ، (كمل الحافظین) ، اسملرنده اثرلری واردر . برنجی اثرینی (١١٦٧) تاریخنده یازمشدر اقراء بنامدن ادرنه‌لی ابراهیم افندی تلامیذندندر .

ابراهیم رومی

آراباجیلر اوجاغنك شیخی فاضل برذاتدر. (١١٨٩) تاریخنده ایفای حج شریفه موفقیتله عودتنده اثنای طریقده (مصر) جوارنده ارتحال ایله‌دی . آثارندن كاتب چلبی‌نك (كشف الظنون) نه یازدیغی ذیلی اصلیله مزج ایدیله‌رك اخیراً درسعادتده طبع اولوندی . علم فقهدن (صدرالشریعه‌یی) ده ترجمه ایله‌مشدر. علم قرائتی آتی‌الترجمه یوسف زاده عبدالله حلمی افندیدن تعلم ایله‌مشدی .

ابوبكر «آمدی»

علماء عصری میاننده (كوچوك احمد زاده) شهرتیله بنام ایدی . (١٩١٠) تاریخنده دیار بكرده وفات ایله‌دی .

مؤلفاتی :

(تفسیر فاتحه) ، (حاشیهٔ علی تفسیرالبیضاوی) ، (شرح بخاری) ، (حاشیه علی الحسینیه) ، (رسالهٔ متشابهات)، (رساله فی‌النسب بین‌القضایا) ، (رساله فی‌الفرق بین‌الشئ ونقیضه) ، (رساله فی‌الفرق السلب والعدول) وسائره‌در .

(١١٩٠) تاریخنده وفات ایده‌رك روم قپوسنه دفن ایدیلن (شرح وجیز) صاحبی عمر بن حسین افندیده دیار بكردن یتیشن مؤلفیندندر .

احمد بن عمر ازمیری

علم وعرفاندن نصیبه‌دار برذات اولوب (تكه) لی عمر افندینك مخدومیدر . پدریله برابر ازمیرده اختیار اقامت ایله‌دی .

آثاری :

(فتح‌المولی لشرح حزب المرضی) ، (فتح‌القوی لحزب النووی) ایله رؤیة‌اللهدن باحث (نهایة المقال فی مباحث الجمال) در . برنجی اثرینی (١١٧٩) ده تألیف ایتمشدر . پدری واعظ عمر افندینكده (حسن كافیٔ آق‌حصاری) نك (روضات‌الجنات فی‌اصول‌الاعتقادات) نه (ازهار الروضات) اسمنده برشرحی ایله عوامل جدیده شرحی واردر. ازمیرلی شیخ (احمد بن مصطفی) افندینكده (المنح الالهیة فی الصلوة علی خیرالبریة) اسمنده براثری واردركه برنسخه‌سی (نورعثمانیه) كتبخانه‌سنده موجوددر .

ابوالسعود محمد افندی بن عبدالواحد افندی

فضلادن برذات اولوب (دده جنكی) احفادندر . یكرمی اوتوز سنه (كفه) مفتیلكنده بولوندی . (١٢١٤) تاریخنده (قاپلان كرای) ك دفعهٔ ثانیه كرایلغی زماننده نفی ایدلدی . (مستقیم زاده) نك تاجنامه‌سنده (رسالة السلسله) اسمنده براثری اولدیغی محرردر . (١١٤٥) تاریخنده مؤلف برده (رسالة فی اباحة الدخان) اسمنده بررساله‌سی واردر . طریقةً جلوتی‌در .

ابوبكر ادیب چورومی «داماد زاده»

فضلادن برذاتدر. درس وكیلی اولمش ایدی سلطان سلیمه خواجه‌لغی واردر. وفاتی (١٢٠٣) تاریخنده مرقدی ابن كمال یاننده یول كنارنده‌در . (شرح نوابع الكلم للزمخشری) ومنظوم ومنثور (كتاب‌الادب) آثار فاضلانه‌سندندر .

ابراهیم بن یعقوب كوموشخانه‌وی

عصراخیر علماء كرامندندر . (١٢٠٧) تاریخنده آماسیه قربنده حوضه‌ده وفات ایله‌دی .

مؤلفاتی :

غیرمطبوع اولوب (زهرةالعروض) ، (شرح عوامل) ، (رسالتان من الاستعاره) در .

ابراهیم الحداوی ارضرومی

(یکدست) شهرتیله معروف عالم برذات اولوب (ارضروم) لیدر. (١٢١٤) ده وفات ایله‌دی .

آثاری :

(شمس القصائد) ، (نصح الواعظین) ، (ردالاقیسه وشرحه) در.

اسکیجی زاده علی مدحی افندی «ادرنه‌وی»

فضلادن برذات اولوب ادرنه‌یه قریب (حلواجی) قریه‌سندندر . (١٢٤٣) ده ادرنه‌ده ارتحال ایده‌رك (زندان آلتی) قبرستانه دفن ایدلدی .

آثارمطبوعه‌سی :

(ایساغوجی شرحی) ، (امثله شرحی) ، (ترجمهٔ جهت وحدت) ایله برکوی مرحومك علم تجویددن (دریتیم) ترجمه‌سیدر . ادرنه‌ده سلطان سلیم کتبخانه‌سنده فنون مختلفه‌دن باحث وخط دستیله محرر ایکی مجموعه‌سی واردر . اك متمیز تلمیذی یکرمی ایکی یاشنده اولدیغی حالده (١٢٢٠) تاریخنده ادرنه‌ده وفات ایده‌رك ابراهیم پاشا جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلن (کراس علی افندی) شهرتیله بنام (علی وحید) افندیدرکه اون آلتی یاشنده ایکن (ایساغوجی شرحی (فناری) یه‌برحاشیه یازدیغی کبی اون دوقوز یاشنده ایکن‌ده (فوائد وحیدیه علی الولدیه) اسمیله براثرعالمانه تألیف ایله‌مشدر. بواثر مؤخراً ادرنه ولایتی مطبعه‌سنده طبع اولونمشدر.

ابن رسول محمد ذکی افندی «سلیمانیه‌وی»

علمای اعلامدن برذات اولوب سلیمانیه قراسندن (چارتا) قریه‌سنده تولد ایتمشدر . مذهباً شافعی‌در . (١٢٤٦) ده وفات ایله‌دی . عقائد سلکوتیسنه یازدیغی مطبوع حاشیه جملهٔ آثار فاضلانه‌سندندر. (ابن حجر هیتمی) نك تحفه‌سنه حاشیه‌سی وفقه شافعیدن (نووی) نك (منهاج) نه‌ده شرحی واردر .

اسماعیل مفید افندی «استانبولی»

شهری الاصل اولوب اکمال تحصیلدن صوکره مکه پایه‌سنه نائل اولمشدی تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایلر همتلی برفاضلدر . (ایله‌سون یزدان مفیدی رحمتندن مستفید) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٢١٧) ده وفات ایده‌رك داود پاشا جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی . (طریقت نقشبندیه‌دن) مستخلف ایدی .

مؤلفاتی :

(حدیث اربعین امام نووی) ، (دلائل الخیرات) ، (شمائل شریف) ، (اخلاق عضدیه) ، (قصیدهٔ نونیه وبرئه) ، (پندعطار)ه برشرح یازدیغی کبی تفسیر بیضاوی‌یه وباشقه‌جه سورهٔ (نبأ) اوزرینه حاشیه یاپمش (شرح فناری) استعاره عصامی طاش کوپرو زاده‌نك (آداب) شرحی اوزرینه تعلیقات یازمش ، ابن ملکك (منار شرحی) وکنزالعمّالی اختصار وقدوری ایله فقه کیدانی‌یی وملا جامی‌نك لوایحنی (بروسه‌لی ده‌ده افندی) نك (سیاست شرعیه) سنی لسان ترکی‌یه ترجمه ایله‌مشدر .

اشعارندن :

باق ساعته بردقیقه فوت ایله‌مه‌یوب
اویناتماده رقاصی دروننده هرگاه
مفتاح انابتله قور ایشیت سن‌ده
دل ساعتنی بصوت الله الله

ابراهیم صدقی افندی «اشقودره‌وی»

علمادن متورع برذات اولوب (اسکدار) ده (شمسی پاشا) مدرسه‌سنده اختیار اقامتله نشر علم وتألیف آثار ایده‌رك امرار حیات ایله‌دی. اون‌ایکی رساله‌سنی حاوی برمجموعه‌سی (بشکطاش) ده یحیی افندی کتبخانه‌سنده واون بش رساله‌سنی حاوی برمجموعه‌سی‌ده یدی قوله‌ده کوچوك افندی کتبخانه‌سنده‌درکه بعضیلری بروجه آتیدر :

(شافیة للمریض وکافیة للمرید ، تحفة الیتمیه ، صدقیه ، درة الیتمیه فی الاحادیث القدسیه ، رساله فی حق اسم اعظم ، منجیة الفقراء ، اصول حدیث) . صوك اثرینی (١٢٤٧) تاریخنده یازدیغی اثرك نهایتنده تصریح ایدییور . اشقودره مضافاتندن ایکن براین عهدنامه‌سیله قره‌طاغه

ترك اولونان (پودغوریجه) دن نشأت ایدن (حسن) افندی‌ده فضلادن برذات اولوب (١١٦٦) تاریخنده امام شعرانی‌نك (لواقح الانوار فی طبقات الاخیار) ینی تلخیص ایله‌مشدر .

امام زاده اسعد افندی «استانبولی»

سلطان محمود عدلی دورنده یتیشن علمادن اولوب زیرك جامعی امامی قونیه‌لی برذاتك مخدومیدر .

آثار مطبوعه‌سی :

عقائددن مشهور (دریکتا) وشرحی ایله (شرح سراجیه) ، (حلبی شرحی حلیة الناجی) واستانبولك فتحنه ودولت علیه‌نك اعلای شانه دائر (لتفتحن القسطنطنیه) حدیث شریفنك شرحنی حاوی اولان وباراده‌سنیه تحریر و(١٢٨٥) ده طبع اولونان (فتح قسطنطنیه) رساله‌سی ومنطقدن قضایانك تصدیق وتفریقنه وصرفدن (انفعال) بابنك تطبیقاتنه متعلق رساله‌لری داها واردر . طریقت خلوتیه‌نك یکیت باشی شعبه‌سندن مستخلف ایدی . (١٢٧٦) ده ارتحال ایده‌رك سلیمانیه جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی .

اسماعیل نبیل افندی «آخسخوی»

فضلادن برذات اولوب (آخسخه) لیدر . کورجی اسماعیل افندی نامیله معروف ایدی . استانبولده نشر علوم ایده‌رك (١٢٧٨) ده وفات ایله‌دی. فاتح تربه‌سی جوارنده مدفوندر. علوم آلیه رسائلنی حاوی اولوب (١٢٨٥) ده طبع اولونان (مفاتیح التحقیق) اسمنده‌کی اثری قوۀ علمیه‌سنه دالدر .

ابراهیم افندی «یالواجی»

فضلادن ناطق برذات اولوب (یالواج) قضاسی قراسندن (حصار آردی) قریه‌سندندر . قره آغاجلی رشدی افندی وسائره کبی فحول علمادن تعلم ایله‌دی . (١٢٩٣) تاریخنده ارتحال ایده‌رك قریه‌سنده بنا ایتدیکی مدرسه قربنده‌کی جامع شریف حظیره‌سنه دفن ایدلدی .

آثاری :

(رسالهٔ اخبار بالذی) ، (اصول المشاوره فی امواج المحاوره) ، (غرائب اعلال) ، (حاشیهٔ دیباجهٔ درالناجی) ، (حاشیهٔ قصیدهٔ برئه) در .

قصائد عربیه‌سی‌ده واردر . برنجی رساله‌سی کندینه انب اولمشدر (١١٤٠) تاریخلرنده ارتحال ایدن (ایپصاله‌لی) (شیخ عبدالله بن شیخ احمد) افندینك‌ده (ارشادیه) اسمنده (قصیدهٔ برئه) شرحی واردر .

اسعد سعدی افندی «قونوی»

فضلادن برذات اولوب قونیه‌لی مصطفی افندینك مخدومی وبالیکسر مفتیسی (صباح الدین علی الشعوری) افندینك متمیز تلمیذیدر . (ادرمید) وحوالیسنده (امیر حافظ) و (امیرخواجه) اسملریله مشهور ایدی. مدت مدیده (ادره‌مید) مفتیلکنده بولوندی . طریقت نقشبندیه‌دن مستخلفدر . (١٢٩٩) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (ادره‌مید) یاقیننده‌کی (حوران کیر) قریه‌سنه دفن ایدلدی . آثارینك اك مشهوری (مرآت حاشیه) سی‌در . عقائددن (انامل الرسائل) اسمنده‌کی برمتن متین ایله (دلائل المسائل) نامنده‌کی شرحی وبونلرك توسیعاً ترجمه‌لری اولان (حمائل الوسائل) درکه هراوچیده مطبوعدر. طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب (دیوان کلزار حافظ) اسمنده‌کی (سعدی) مخلصلی مطبوع دیوانده مشهود اولان اشعار عربیه وترکیه‌لرنده معنیدار پارچه‌لر واردر .

ابراهیم افندی

فضلادن حسن تقریره مالك برذات اولوب (صاروخان) سنجاغنك اشمه قضاسی قراسندن (اینه‌ی) قریه‌سندندر .

تحصیلنی (قرق آغاج) و (صومه) ده بعد الاکمال بروسه‌یه عزیمتله نشر علمه ابتدار ایله‌یوب برقاچ دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولدی . علوم عربیه‌نك اکثر شعباتنده وبتخصیص تفسیر واصول فقه علملرنده معلومات واسعه اصحابندن ایدی . اواخر عمرینه دوغرو (بروسه) مفتیلکنه تعیین اولونمشدی . بروسه‌جه (عشاقی ابراهیم افندی) نامیله بنامدر . (١٣٠٩) ده بروسه‌ده

ارتحال ایله‌دی . فضائل شیخ اکبره دائر (المسك الازفر فی تبرئة شیخ الاکبر) اسمنده غیرمطبوع بیوجك اثری واردر .

تقریرات علمیه‌سنك اکثر نقاطی تلامیذی طرفندن ضبط اولونمشدر .

احمد حمدی افندی «شیروانی»

معارفند بزذات اولوب (شیروان) لیدر . استانبوله ورودندن واکمال تحصیل ایله بعض مأموریتلرده بولوندقدن صوکره ملغا انجمن تفتیش ومعاینه ریاستنه نصب اولونمش برفاضلدر.

آثار مطبوعه‌لری :

(ترجمهٔ مقامات حریری) ، (هندستان سیاحتنامه‌سی) ، (اصول فقه) ، (خلاصة الفرائض) ، (مقالة العرفاء فی مسائل الحکما) ، (علم العروض والقوافی) ، (ترکچه مختصر منطق) ، (قواعد سلیمیه) ، (جغرافیای کبیر) ، (اصول جغرافیا) ، (صور الکواکب) ، (مدخل انشا) ، (نصایح الشبان) وسائره اولوب (١٣٠٧) ده درسعادتده وفات ایله‌دی ایوبده مدفوندر. السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمه مقتدر ایدی .

مولانا جامی‌نك نعت جناب نبویسنی تخمیسندن :

دراز ل داد مرا یار بغم پرورشی
عاشق غمزده ام هست چنینم روشی
شد از نیم فرح وشادئ دل دردکشی
لی حبیب عربی مدنی قرشی
که بود دردوغمش مایهٔ شادی وخوشی

احمد صدقی افندی «بروسوی»

مولداً بروسه‌وی ایسه‌ده طول مدت استانبولده (وفا) قربنده‌کی مدرسه‌ده اقامتندن ناشی بین الطلاب (وفالی) شهرتیله بنام بر فاضلدر . علوم آلیه‌دن تخصیص منطقده‌کی بهره‌لرینه آثاری شاهددر .

تدریس ومذاکره‌یه وقف موجود ایله‌مشدی آثارندن (ایساغوجی شرحی) (ذریعة الامتحان) ایله شمسیه شرحی (میزان الانتظام) مطبوعدر . قواعد تعریفاتی مبین (زنجیر) اسمنده‌کی اثریله

(حاشیهٔ شرح عقائد) ، (تحریرات الانظار) ، (شرح رسالة الاستدلالیه) وآریجه (مجموعهٔ تعریفات) اسملرنده اثرلری واردر . رحلتی (١٣١٢) در ، قبری ادرنه قاپیسنده‌در .

اسحق افندی «خرپوتی»

فضلادن بزذات اولوب (خرپوط) لیدر . (١٣١٠) تاریخنده ارتحال ایده‌رك فاتح تربه‌سی جوارینه دفن اولوندی آثار مطبوعه‌سندن (شمس الحقیقه) [١] ، (ضیاء القلوب) هرایکیسی‌ده

[١](١) بو یولده یازیلان آثار مطبوعه : ــ اظهار الحق : اعاظم علمای اسلامیه‌دن (١٣٠٦) ده مکه‌ده وفات ایدن هندلی (رحمة الله) افندی مرحومك آثارندن اولوب ترجمه‌لرینك برنجی جلدی ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده مذکور (نزهت افندی) طرفندن درسعادتده طبع اولوندیغی کبی ایکنجی جلدی‌ده موالیدن اولوب (١٣١٣) ده درسعادتده وفات ایده‌رك فاتحه دفن ایدیلان آنقره‌وی (عمرفهمی افندی) طرفندن (ابراز الحق) اسمیله (١٢٩٣) تاریخنده (بوسنه) ده طبع اولونمشدر .

(٢) ــ (ترجمهٔ تحفة الاریب فی الرد علی اهل الصلیب : مهتدی (عبدالله ترجمانی) نك اثری اولوب اخیراً ترجمه اولونه‌رق درسعادتده طبع اولونمشدر .

(٣) ــ مدافعه : (احمد مدحت) افندینك اثری اولوب استانبولده طبع اولونمشدر .

(٤) ــ ایضاح المرام فی کشف الظلام : (حاجی عبدی) بکك اثری اولوب استانبولده طبع اولونمشدر.

(٥) ــ الفاصل بین الحق والباطل ترجمه‌سی : (اطنه‌لی اصمعی یوسف افندی) نك اثری اولوب مصرده طبع اولونمشدر . بو اثرك اصلی مصر علماسندن (عزالدین) افندی طرفندن مؤلف ومطبوعدر .

(٦) ــ نور الهدی لمن استهدی : (سری پاشا) مرحومك اثری اولوب دیاربکر مطبعه‌سنده طبع اولونمشدر .

(٧) ــ بیان الحق : هندلی (رحمة الله) افندی‌نکدر. ترجمه‌سی استانبولده طبع اولونمشدر .

(٨) ــ رسالة الصمصامیه : (حاجی عبدی) بك مرحومك اثری اولوب استانبولده طبع اولونمشدر.

آثار عربیه‌دن بروجه زیر محرر اولانلرك جمله‌سی مصرده مطبوعدر .

(١) ــ کتاب الاعلام بما فی دین النصاری من البدع والاوهام : (امام قرطبی)

(٢) ــ هدایة الحباری فی اجوبة الیهود والنصاری : (ابن قیم الجوزیه)

(٣) ــ تخجیل من صرف الانجیل : (ابی البقاء صالح بن حسین جعفری)

(٤) ــ (النصیحة الایمانیه)

(٥) ــ الفارق بین الخالق والمخلوق : (پاچه‌جی زاده بغدادی عبدالرحمن افندی)

(٦) الجوهر الفرید فی ابطال التثلیث : (ایوب صبری بك)

(٧) الاجوبة الفاخره : (شهاب الدین احمد بن ادریس المالکی المعروف بالقرافی)

(٨) (کتاب سفر الخیر) عبدالله سالك انطاکی : اسمنك ابجد حسابیله دلالتی وجهله (١١٨١) تاریخنده (تخجیل من حرف الانجیل) دن تلخیصاً ترجمه ایدلمشدر. (آغری بوز) ده مدفوندر)

(٩) ــ علم الیقین فی الرد علی المتنصر عماد الدین

(١٠) ــ الاسلام والنصرانیه مع العلم والمدنیه

(١١) ــ خلاصة الکلام فی ترجیح دین الاسلام

انجیل شریفك الده بولونان نسخه لرینك محرفیتی وسائره یه دائر اولوب دیكرلری (زبدهٔ علم كلام) (اسئله واجوبهٔ حكمیه) ، (مفتاح العیون) وعلوم آلیه تعریفاتنی مبین (اسئله واجوبه) ، (كاشف الاسرار دافع الاشرار) در .

بونلردن باشقا (ابن سینا) نك مشهور (شفا) سنی ده (استشفافی ترجمة الشفا) اسمیله ترجمه ایتمشدركه غیرمطبوعدر .

اولیا زاده حاجی علی رضا افندی

افاضل علمادن برذات اولوب (مغنیسالی)در . مقدمات علومی حجازده ارتحال ایدن پدری حاجی اولیا زاده حاجی ابراهیم افندیدن تحصیل، علوم آلیه وعالیه یی استانبول علماسندن (یحیی) افندی دن اكمال ایدرك مغنیساده تدریس وافتا ایله مشغول اولدی. برقاچ دفعه اعطای اجازه یه موفق اولان علمادندر . خلقهٔ تدریسنده پك چوق علما وفضلا یتشمشدر .

مشهور قبریسلی خواجه افندی مجازلرینك متمیزلرندندر . (١٣٠١) تاریخنده مغنیساده ارتحال ایدرك (نشانجی پاشا) جامعی حظیره سنده عائله سنه مخصوص قبرستانه دفن ایدیلدی .

زماننده مغنیسا شهری دارالفیض والمعارف اولمش ایدی .

(ملجأ المفتین) اسمنده كی درت جلد كبیر اوزره مرتب فتواسنك بر طاقمی (مغنیسا) فتواخانه سنده موجوددر . فنون عدیده دن باحث امتحان رساله سیله (مرآت) تعلیقاتی ده واردر .

برده فرائضدن براثری اولدیغی مرویدر .

طریقت خلوتیه دن مستخلف ایدیلر .

حسن خطده مالك اولوب خط دستلریله محرر فنون عربیه مجموعه لری واردر . (لاری) حاشیه سنه (١١٤٠) تاریخنده (مرصاد الفؤاد) اسمیله مدققانه تعلیقات یازان (محمد افندی) ده (صاروخان) دن نشأت ایدن فضلادندر .

احمد حمدالله افندی

فضلادن برذات اولوب پدری (آنقره) لیدر . كندیسی غلطه ده قله قپوسنده (مؤیدزاده) محله سنده تولد ایتمشدر. اكمال تحصیلدن صوكره طشره نیابتلرنده بولونه رق (١٢٩٦) ده مجلس تدقیقات شرعیه اعضالغنه تعیین بیورلمش وفاتنه قادار بوخدمتده قالمشدر . (١٣١٧) تاریخنده استانبولده وفات ایله دی ایوبده مدفوندر .

آثاری :

(١) (مضبطة الفنون) : (مجلهٔ جلیله) و (مرآت الاصول)ك توضیحنه دائراولوب برنسخه سی (فاتح ، بایزید ، راغب پاشا ، حمیدیه) كتبخانه لرینه وقف ایدیلمشدر .

(٢) (النجوم الدراری الی ارشاد الساری) بخاری شریفك فهرسی مقامندهدر .

(٣) (مرآت المرافقین) فتاوایه عائد اولوب (٣٥٠٠) مسائلی حاویدر .

(٤) (تذكرة المشتقات) : قواعدفارسیه دن باحث اولوب مطبوعدر .

(٥) (فرائد الآثار وخرائد الاشعار) السنهٔ ثلاثه اشعارینی جامع اولوب ایكی جلد اوزرینه مرتبدر. برنسخه سی ویانه جمعیت شرقیه سی كتبخانه سنه برنسخه سی ده حمیدیه ومصر كتبخانه لرینه كوندرلمشدر .

(٦) (مرآت الاصول) اختصارینه دائراولوب حمیدیه وعاطف كتبخانه لرینه اهدا ایتمشدر .

(٧) (مجلهٔ نفیسه) : تلخیص ده كی آیات ولغاتك تفسیر وایضاحنه دائر اولوب راغب پاشا وبایزید كتبخانه لرینه اهدا ایتمشدر .

ادرنه مفتیسی محمد فوزی افندی

صدوردن طلاقت لسانیه سیله مشتهر بر ذاتدر . مولدی (طواس) قضاسی مركزی اولان (یاران كومه) قصبه سی در .

ابتدائی تحصیلی مولانا (خادمی) نك حفیدی (سعید) افندیدن استكمالی مغنیسالی (حاجی اولیا زاده علی افندی) دندر. اپجه مدت ادرنه مفتیلكنده بولندیغندن ناشی بین العلماء (ادرنه مفتیسی) شهرتیله بنامدر . (١٣١٨) تاریخنده استانبولده ارتحال ایتدی . فاتح جامع شریفی حظیره سنده مدفوندر .

آثاری رسائل طرزنده آلتمشی متجاوز اولوب مطبوع اولانلردن بعضیلری شونلردر :

(جلال شرحی جمال) قصیدهٔ برئه شرحی (فتح الوردة) اظهار شرحی (مفتاح المرام) فناری شرحی (خلاصة المیزان) بنا شرحی (فتح الغنا) (مغنی الطلاب شرحی) (سیف الغلاب) ایله (انس الانتظام) – (كثیر الفرائد) (نجوم الاهتداء فی رجوع الابتداء) (عین موهبة الوهاب)

(تمسك الازيال فى سادات الرجال) (التوسلات الغوثيه فى نعوت النبوية) كلستان وبهارستان طرزنده (ملستان) وسائره‌در.

فوزى مخلصلى ديوانى‌ده واردر.

احمد قدسى افندى «طوپ باشه زاده»

فضلادن وطريقت خالديه مشايخ كرامندن برذات اولوب (قونيه) ملحقاتندن (قادين خانى) دندر. مشاهيردن بوزقيرلى (ممش) افنديدن مستخلفدر. مملكتنده اكمال تحصيلدن صوكره (مكهٔ مكرمه)يه عزيمتله (شيخ قطبى) و (شيخ سنوسى) كبى اكابردن علم حديث وتفسير تحصيل ايله‌مشدر. (١٣٠٥) تاريخنده اختيار اقامت ايتديكى (قونيه)ده ارتحال ايده‌رك تربهٔ مولانا حظيره‌سنه دفن ايدلدى. (هداية المرتاب فى فضائل الاصحاب) اسمنده يكرمى فصل اوزره مرتب اثر فاضلانه‌لرى مطبوعدر. بوندن باشقا آثارى‌ده وارسه‌ده ضياعه اوغرامشدر. علم حديثده صاحب اختصاص ايدى.

احمد فيضى افندى «چورومى»

فاضل برذات اولوب (چوروم) ليدر.

مملكتى مفتيسى ايكن (١٣٢٧) تاريخنده ارتحال ايتدى.

آثارى:

فيض العلى فى شرح حزب النووى

فيض الغفار فى شرح ورد الستار

فيض المولى فى شرح دور الاعلى

فيض الواهب فى نجات ابى طالب

الفحفاح فى معرفة السلاح

الفوائد الفيضيه فى شرح رسالة اللامية

مشهور فتاواى حامديه‌نك منقولاتنى‌ده تحرير ايتمشدر.

(ضياء البدر) مؤلفى (عثمان نورى بن عمر) افندى‌ده چورومدن نشأت ايدن فضلادندر.

اسماعيل افندى «مناسترلى اسماعيل حقى افندى»

افاضلدن ومجلس اعيان اعضاى كرامندن بر ذات فضائل سمات اولوب (مناستر) ليدر. مملكتنجه (سنجاقدار زاده) دنيلن عائله‌يه منسوبدر. تحصيلنك بدايتنى وطننده بالاكمال استانبوله كلوب آتى الترجمه (شوكت) افندى مرحومدن اخذ اجازه‌يه و درسه چيقه‌رق اعطاى اجازه‌يه موفق اولدى. طلاقت لسانيه‌يه مالك اولديغندن كرسى شيخلكنه تعيين اولنه‌رق بو طريقك منتهاسى اولان آياصوفيه شيخلكنه ارتقا ايتمشدى. مكاتب عاليه‌نك اكثرنده‌ده خدمت تعليميه‌ده بولوندى. ارتحالى علم وعرفان نامنه ضايعات عظيمه‌دندر. (١٣٣٠) سنه‌سى نهايتنده اقامتكاهى اولان آناطولى حصارنده فجئةً ارتحال ايده‌رك فاتح جامع شريفى حظيره‌سنه دفن ايدلدى.

مطبوع آثار فاضلانه‌لرى بروجه آتى‌در:

١ تلخيص الكلام فى براهين عقائد الاسلام

٢ وسائل الفلاح فى مسائل النكاح

٣ كتاب الوصايا والفرائض

٤ مواهب الرحمن فى مناقب الامام ابى حنيفة النعمان

٥ مطالب عرفانيه وايضاحات نونيه (شرح قصيدهٔ نونيه)

٦ احكام شهر صيام

٧ الرسالة الحميدية ترجمه‌سى بينات احمدية

٨ حق وحقيقت (اسلاميت عليهنده دوقتور دوزى‌نك نشرياتنه رديه)

٩ موائد الانعام فى عقائد الاسلام

١٠ مواعظ (اوچ جزء انتشار ايتمشدر)

١١ شرح الصدر بفضائل ليلة القدر

(ب)

بهاء الدين افندى «معلقره‌وى»

فضلا و ادباى قديمه‌دن بر ذات اولوب (كليبولى) جوارنده‌كى معلقره‌دندر. ٨٢٧ ده (آيائلوغ) ده مدرس ايكن عربى، فارسى، توركى لسانلرنده نظم ايتديكى (اعجوبة الغرائب

فی نظم الجواهر العجائب) اسمنده‌کی لغت منظومه‌سیله (تاج المناظم والمحمدیه) و (معشرات السحریة فی الابیات الفکریه) اسملرنده آثاری واردر . (اعجوبة) نك برنسخه‌سی حمیدیه‌ده موجوددر .

بدرالدین محمود افندی « آماسیوی »

فضلای مشایخدن محمد افندینك مخدومی اولوب (آماسیه) لیدر . اکمال تحصیلدن صوکره بروسه قاضیلکنده بولونه‌رق (٩١٤) ده وفات ایتدی . فضیلت علمیه‌سی اولدیغی کبی طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر . مشهور (محمدیه) منظومه‌سنه (محمودیة ـ وسیلة) اسمیله نظیره یاپوب سلطان بایزید ثانی‌یه تقدیم ایله‌دی . اخلاق وتصوفدن باحث (فوز وفلاح) نامنده اوتوز باب اوزره مرتب براثری‌ده واردر . (محمودیة) نك مطلعی ابیاتندن :

بدیع رب اعلادر جلالی نوری اجنادر
دو عالم قول او مولادر قمویه حکمی استیلا
آنکله کائنات زنده ایدرلر شکر هر حینده
آنك درکاه عزنده تحیرده قمو احیا
بو موجودات کمالینه نشاندر هم جلالینه
دوعالم پس جمالینه مجلی در اولوب ضوآ

فکر عاجزانه‌مه نظراً کرك منظوم کرك منثور قبول عامه‌یه مظهر اولمش براثره نظیره یاپماغه قالقیشمق کوشش بی فائده قبیلندندرکه بونظیره‌ایله سلیمان ده‌ده‌نك مولدنبی‌سنه خاقانی محمد بکك حلیهٔ نبویه‌سنه یاپیلان نظیره‌لرده بوجمله‌دندر .

بدرالدین محمود افندی « آیدینی »

آکابر علمادن بر ذات اولوب درسعادتده صوفی پاشا مدرسه‌سنده تدریس وتألیف ایله امرار ایام ایده‌رك ٩٥٠ تاریخنده وفات ایله‌دی . مؤلفاتندن نامنه منسوب تفسیر شریفی کماله شاهددر .

(صکوك) ه دائر مکمل براثری اولان (علی بن حمت بن آیدین) اسمنده‌کی ذاتده (آیدین) دن یتیشن علمادندر .

بالی افندی

آتی الترجمه قره داود افندینك دامادی اولوب (ماناو ـ منو) لقبیله مشهور ایدی (٩٥٨) ده بروسه‌ده وفات ایده‌رك قائن پدری یانینه دفن ایدلدی . شرح مفتاحه یازدیغی حاشیه‌ده ابن کمالك مندرج اولان سوآللرینه جواب یازمشدر (صدرالشریعه) یه (حاشیهٔ تجرید) ه حاشیه‌لری واردر .

بوستان زاده مصطفی افندی « تیره‌وی »

مشاهیر فضلادن برذات اولوب (تیره) لیدر . دور مناصب علمیه ایله (٩٦٨) تاریخنده استانبولده وفات ایله‌دی (علامهٔ روم ابن کمال) ك تلامیذندندر .

(ادرنه قاپیسی) خارجنده‌کی امیربخاری زاویه‌سی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی آثاری (حاشیهٔ سورهٔ انعام علی تفسیر بیضاوی) (حاشیهٔ صدرالشریعه) (حاشیهٔ اصلاح وایضاح) (رسالهٔ قضاء وقدر) (رسالهٔ جزء لایتجزی) (نجات الاحباب وتحفة ذوی الالباب فی الکیمیا) وسائره‌در .

جنازه نمازلری امامتی ابوالسعود افندی ادا ایله‌مشدر .

برکوی محمد افندی

مدرس علی افندی نامنده فاضل برذاتك مخدومی اولوب (بالیکسر) لیدر . پدرندن مقدمات علومی تحصیل ایله سرمایهٔ ابتدائیسنی اییجه ایلریلتدکدن صوکره فطرتنده‌کی حب علم سائقه‌سیله درسعادته عزیمت ایتمش وفضلای عصردن اخی زاده محمد افندینك دائرهٔ درس وخدمتنه ملازمته باشلامشدر . صوکره افاضلدن عبدالرحمن افندی‌یه انتساب واختصاص پیدا ایده‌رك بعض مدارس علمیه‌ده بولوندیریلمشلردر . برآرالق مشارالیه عبدالرحمن افندینك دلالتیله ادرنه‌ده قسام عسکری اولمشدی . مرویدرکه بعدالفراغ محصول قسمتدن آلدیغی پاره‌لری اصحابنه رد واعاده ایچون شهر مذکوره کیتمش واخذ ایتمش اولدیغی مبلغی دفتر موجبنجه صاحبلرینه اعاده ایتمشدر . خواجهٔ حضرت پادشاهی عطاء‌الله افندی ایله آره‌لرنده مناسبت وصمیمیت حاصل اولمغله خواجهٔ مشارالیه آیدین ولایتنك اوده‌مش قضاسنه ملحق (برکی) ناحیه‌سنده بیوك برمدرسه تأسیس ووظیفهٔ تدریسی صاحب ترجمه‌یه تفویض ایله‌مشدر . ذکر اولنان مدرسه‌ده نشر علوم ایله اشتغال ایده‌رك ملازمین علمیه‌یی وشهرت فضلنه مجلوب اولوب اطرافدن کلن طلبه‌یی تدقیقاتیله مستفید ایتمشدر . اواخر

عمرینه یاقین استانبوله کلوب، وزیراعظم محمدپاشا ایله ملاقات ایده‌رك تمشیت امور عباد حقنده بعض مسرودات عالمانه‌ده بولونمشدر. تلاوت قرآن وسائره مقابلنده اخذاولونان اجرت خصوصنده‌کی رأیی ابوالسعود افندی ایله مشاهیر قضاتدن بلال زاده طرفلرندن تصحیح اولنمشدر.

طریقت بایرامیه مشایخ عظامندن عبدالرحمن قره‌مانی‌یه انتساب ایتمش ایسه‌ده علوم شرعیه‌ده قابلیت واستعدادی داها زیاده اولوب معنویاتده‌کی نشوه‌سنه غالب بولوندیغنی کورن مرشد مشارالیه محمدافندینك کمافی السابق نشر علوم عالیه وشرعیه ایله اشتغال وبویولده احراز اجر واکتساب فیض وکمال ایتمسنی تنبیه وتنسیب ایله‌مشدر.

(٩٨١) ده اللی بش یاشنده اولدیغی حالده (برکی) ده مطعوناً ارتحال ایله‌دی.

آثاری :

(١) طریقت محمدیه [١]

(٢) تفسیر سورهٔ بقره

(٣) روضات الجنات [٢]

(٤) رسالة فی بیان رسوم المصاحف العثمانیه

(٥) شرح حدیث اربعین [٣]

(٦) جلاء القلوب [٤]

(٧) معدل الصلوة

(٨) ایقاظ النائمین

(٩) متن وشرح من الفرائض

(١٠) شرح المقصود المسمی بامعان الانظار

(١١) انقاذ الهالکین

---

[١] علماء عثمانیه‌دن؛ ابوسعید خادمی ، رجب افندی، آقشهرلی خواجه زاده عبدالنصیر افندی ، چتالجه‌لی حسین افندی ، صماقولی احمد کشفی افندی ، قیصرلی محمد زهدی افندی ، کسروی محمد افندی طرفلرندن شرح، طریقتجی امین افندی، محمد عصمتی افندی؛ بابا طاغی ابراهیم افندی، محمد افندی بن احمد طرفلرندن ترجمه وتیره‌وی محمد عیشی طرفندن دخی اختصار ایدلمشدر.

[٢] فضلای عصردن محمود اسعد افندی طرفندن ترجمه اولونمشدر.

[٣] سکزنجی حدیثدن اشاغیسی (١١٧٤) ده مکهٔ مکرمه قاضیلغنده وفات ایدن مؤلفین عثمانیه‌دن محمد آقکرمانی طرفندن اکمال ایدلمشدر.

[٤] اسحق بن حسن توقادی ومحمد امین ادرنه‌وی طرفلرندن شرح اولنمشدر.

(١٢) (عوامل) [١]

(١٣) احوال اطفال المسلمین

(١٤) ذخر المتأهلین

(١٥) اظهار [٢]

(١٦) علم حال ـ وصیتنامه [٣]

(١٧) نور الاحیاء

(١٨) الدر الیتیم فی علم التجوید [٤]

(١٩) حاشیهٔ هدایه

(٢٠) امتحان الاذکیاء شرح اللب من النحو [٥]

(٢١) کفایة المبتدی فی الصرف [٦]

(٢٢) رسالة فی اصول الحدیث [٧]

---

[١] علمای عثمانیه‌دن عواملی شرحلری :

(١) (١٢٠٧) ده وفات ایدن ابوبکر بن یعقوب کوموشخانه‌وی

(٢) (١٢٤٤) « « مصطفی منطقیٔ فیلورینه‌وی

(٣) (١٢٣٠) « « خلیل نعیمیٔ مغنیساوی

(٤) (   ) « « احمد قوش آطه‌وی

(٥) (   ) « « شیخ مصطفی ابن ابراهیم افندی

[٢] علمای عثمانیه‌دن اظهاری شرح ایدنلر :

(١) (کشف الاسرار) اسمیله صاحب اثرك تلامیذندن اولامشلی مصلح الدین افندی

(٢) (نتایج الافکار) اسمیله (١٠٨٥) ده وفات ایدن قوش اطه‌لی مصطفی افندی بن حمزه

(٣) (فتح الاسرار) اسمیله (١١٤١) ده وفات ایدن صویجه‌لی محمد افندی

(٤) ١٢٥٢ ده وفات ایدن عبداه ایوبی

(٥) ١٢٠٦ ده « « رئیس الکتاب سلیمان فیضی افندی

(٦) ١٢٠٩ ده « « بروسه‌لی قصاب زاده ابراهیم افندی

(٧) رفع الاستار اسمیله عثمان پازارلی نیازی شیخ اسماعیل افندی

(٨) مفتاح المرام اسمیله ١٣١٨ ده وفات ایدن ادرنه مفتیسی محمد فوزی افندی

(٩) حل اسرار الاخبار علی اعراب اظهار الاسرار اسمیله زینی زاده حسین بن احمد افندی طرفندن‌ده اعرابی توضیح ایدلمشدر.

[٣] قاضی زاده ایله نیازی افندی طرفلرندن شرح اولنمشدر.

[٤] (٧٤٢٣) ده وفات ایدن ادرنه‌لی اسکیجی زاده علی افندی طرفندن ترجمه وشرح اولنمشدر.

[٥] اطه‌لی طرفندن تحشیه ایدلمشدر.

[٦] فضلای عصردن ارمناکلی سلیمان سری افندی طرفندن شرح اولنمشدر.

[٧] (١١٥١) تاریخنده داود قارصی طرفندن شرح اولوندیغی کبی مدینهٔ منوره‌ده محمودیه مدرسه‌سی مدرسی ایکن (١٢٩٢) تاریخنده وفات ایدن یوسف خرپوطی طرفندن‌ده مفصل برصورتده شرح ایدلمشدر.

(٢٣) تعليقات على صدرالشريعة

(٢٤) امالى طرزنده فنون عاليه‌دن باحث رساله

(٢٥) سيف صارم

(٢٦) رسالة من الاداب

(٢٧) امثلهٔ فضليه : مخدوملرى فضل‌اه افندى نامنه تأليف وترتيب ايتدكارى علم صرفدن امثلهٔ عربيه اولوب مؤخراً برده شرح يازمشلردر.

باباقوشى عبدالرحمن افندى

رستم پاشا خواجه‌سى بابا افندى اقاربندن اولمغله (بابا قوشى) ديمكله مشهور برذات اولوب ابوالسعود افندى تلميذلرندن‌در . (٩٨٣) تاريخنده (كفه) مفتيلكنده وفات ايتدى . فروع علم فقهدن (بستان شقايق نعمان) اسمنده اثرى واردر . مخدومى مصطفى افنديده فاضل برذاتدر. (نظام التواريخ) ى (انيس الملوك) اسميله ترجمه ايتمشدركه برنسخه‌سى حميديه كتبخانه‌سنده موجوددر .

بابازاده محمد افندى «لارنده‌وى»

زمرهٔ مدرسيندن فاضل برذات اولوب (لارنده) ليدر. (٩٩٥) ده استانبولده وفات ايده‌رك قرب حضرت ايوبه دفن ايدلدى . (تفسير لارنده‌وى) اسميله بنام تفسيريله هدايه‌يه تعليقاتى واردر. صوقوللو محمد پاشانك صاحب ترجمه‌يه حرمتى وحسن ظنى وارايدى .

بوستان زاده محمد افندى «تيره‌وى»

سابق الترجمه بوستان افندينك مخدوميدر . اكمال تحصيلدن صوكره مولويتله برخيلى سياحتدن صوكره استانبوله ورودنده مسند مشيخته نائل اولدى . (وفات بوستان) تركيبله (درس علمك بوزولدى بستانى) مصراعينك دلالتى اولان (١٠٠٦) تاريخنده ارتحال ايده‌رك شهزاده جامعى حظيره‌سنه دفن ايدلدى . (احياى العلوم) ى ترجمه (ملتقى) يى شرح ايله‌مشدر . السنهٔ ثلاثه‌ده بعض اشعارى واردر . آثارى غيرمطبوعدر .

بوستانزاده يحيى افندى «تيره‌وى»

ذكرى سبق ايدن محمد افندى‌نك مخدوم فضائلموسوميدر . اكمال تحصيلدن صوكره دور مناصب علميه ايده‌رك (استانبول قاضيسى) اولمشدى. (١٠٤٩) تاريخنده ارتحال ايله‌يوب پدرى يانـه دفن ايديلدى . علم اخلاقدن سلطان احمد خان اول نامنه يكرمى باب اوزره مرتب تركى العباره (مرآة الاخلاق) نامنده بر كتابيله معجزات نبويه‌دن يوز معجزه‌يى مبين (كل صدبرك) اسمنده توركجه منثور براثر قيمتدارى واردر .

بوائرك خاتمه‌سى قطعهٔ آتيه ايله ختام بولمشدر :

يحيى بيليرم كارمى بن جمله خطادر
هركيمكه ستر ايله‌يه احسان خدادر
اى ناظم آثارم اولان واقف اسرار
ايتمه نظرى عيبمه بى‌عيب خدادر

بكيازارى مصلح الدين

علماى اعلامدن برذاتدر. (١٠٥١) تاريخنده وفات ايله‌دى . نامنه منسوب تفسير شريف ايله علم تاريخ ومحاضراتدن (تذكرة الاوائل) آثار فاضلانه‌سندندر . (تذكره) نك برنسخه‌سى كتبخانهٔ عموميه‌ده واردر .

بالى‌زاده محمد افندى «بروسه‌وى»

علمادن وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب (بروسه) ليدر . (كرم حقه مقارن اوله بالى زاده) مصراعينك دلالتى اولان (١٠٦٠) تاريخنده مملكتى اولان بروسه‌ده وفات ايده‌رك (ابدال محمد) جامعى حظيره‌سنه دفن اولوندى .

آثارينك اك مشهورى بروسه‌ده مدفون اولان مشايخ علما وشعرانك تراجم احوالنى حاكى اولان غير مطبوع (وفياتنامه) سيدركه قره چلبى زاده‌نك منظورى اولدقده تاريخ تأليفى اولمق اوزره (روضهٔ اوليا) تسميه قلنمشدر .

آثار سائره‌سی :

(حاشیه علی شرح السید علی المفتاح) ، (فضائل حرمین شریفین) ، (جوامع المشایخین) ایله صکوکه وبناء کعبه‌یه دائر اوچ رساله‌سیله (حاشیة الاشباه) ، (تاریخ مکه) دن عبارتدر .

اشعارندن :

(آچیلوب ازهار کلدی شمدی بوی نوبهار : وارایدی دیللرده چوقدن آرزوی بهار)
(مقدمندن وار ایسه آلدی خبر بادصبا : دورایدوب اطرافی ایلر جست جوی نوبهار)

(روضة الاولیا) نك برنسخه‌سی (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر .

بالی زاده مصطفی افندی «شیخ الاسلام»

فضلادن صاحب آثار برذات اولوب شهریدر. (۱۰۶۹) تاریخنده وفات ایله‌دی. (سودلیجه)ده مدفوندر .

آثاری :

(شرح کنزالدقایق) ، (شرح قصیدهٔ برئه) ، (السیف المسلول فی شرع الرسول) ، (حاشیه علی شرح مفتاح) ، (میزان الفتاوی) ایله حضرت خالد بن زیدالانصاری (رضه) روایتیله مروی اولان احادیث شریفه مجموعه‌سی (بواثرینی تربهٔ ایوبه وقف ایله‌دی) . برده (فراستنامه) اسمنده تورکجه براثری واردر .

بیاضی زاده احمد افندی «بوسنوی»

فضلادن وتعلیق نویساندن برذات اولوب پدری بوسنه‌لی ایسه‌ده کندیسنك مولدی استانبولدر. قاضیعسکرلك رتبه‌سنه نائل اولدی . مؤلفاتی آلتی فندن باحث (سوانح العلوم) و (اشارات المرام) اسمیله مسمی (فقه اکبر) شرحی ایله (فقه ابسط) ، (کتاب العالم) ، (کتاب الوصیه) در .

وفاتی : (۱۰۹۸) ده ، قبری اسکدارده دیوتجی زاده تکیه‌سی اتصالنده‌در . طریقهٔ (نقشبندی) در . برده (صك) ی واردرکه برنسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده‌در .

بدرالدین «وانی»

علماء کرامدن برذات اولوب تدریس وافتا وتألیف آثارایله مملکتنده ایفای وظائف ایله‌دی.

آثاری :

(اشرف الوسائل فی اوصاف سیدالاواخر والاوائل)، (انیس الرمس فی تفسیر آیة جری الشمس) (تواریخ الائمه) ، (قصیدهٔ نونیه) ، (قصیدهٔ هائیه) در .

بکر بن علی فردی قیصری «آریجی زاده»

فضلادن برذاتدر. (۱۱۳۹) تاریخنده تألیف ایتدیکی (قصیدهٔ برئه) شرحی قوش آطه‌سی کتبخانه‌سنده منظوم اولدی . برده (بخاری شریف) شرحی حاشیه‌سی واردر . (۱۱۴۰) کسور تاریخلرنده مملکتنده ارتحال ایتدی . حکومت دائره‌سی قربنده‌کی بویوك مزارلقده پدری یاننده مدفوندر . (۱۱۲۷) تاریخنده وفات ایدن پدری (علی فردی) افندینکده (حسینیه) و (قاضی میر) حاشیه‌لری واردر .

بابا طاغی ابراهیم افندی

علمادن برذاتدر . آثارینك اك معروفی فقهدن مطبوع (حلبی) [۱] ترجمه‌سیدر . (کلستان) ی‌ده ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی ایوبده خسروپاشا کتبخانه‌سنده واردر .

(طریقت محمدیه) یی‌ده (تسهیل الطریقه) اسمیله (۱۱۸۴) ده ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر . (تکمله) نامیله مطبوع ومشهور اولان طریقت ترجمه‌سی (ودادی) اسمنده برذاتکدر (حلبی) یی (نیکبولی) قضاسندن (آلاکلیسا) ناحیه‌سی قراسندن (شیخ سید علی بن ابراهیم مستان) اسمنده برعالمده ترجمه ایتمشدر .

تاریخ تألیفی (۱۱۳۱) اولوب برنسخه‌سی ابراهیم پاشا کتبخانه‌سنده (فضائل قریش) اسمیله محرر قبائل عربدن باحث اثرك صاحبی (علی بن عثمان) افندی ایله (قاضی) کلمه‌سنك من جهة النحو شرح وایضاحنه دائر (۱۱۰۶) ده اثریازان (شهری زاده اسماعیل) افندی‌ده باباطاغدن یتیشن علمادندرلر .

بطال خطیبی حسن بن علی قیصری

افاضلدن برذات اولوب (قیصریه) لیدر . (۱۱۸۱) تاریخنده مملکتنده وفات ایده‌رك

[۱] حلبی‌نك دیکر مترجملری : (محمود الحمیدی)، (محمد بن علی الارضرومی) ، (محمد بن احمد) افندیلردر .

حسنلی محله‌سنده (ارکوبلی) درویش محمداغا جامع شریفی قربنه دفن ایدلدی . (سمحة الابرار فی‌بیان غموض‌الاسرار) اسمنده برجلد کبیر اوزره مرتب فتاواسی علم اصول کتب علماسندن بغدادی اسماعیل پاشا حضرتلرینك کتبخانه‌لرنده منظوروم اولدی .

(دررالبحار وکنوزالاخبار) اسمنده اوچ جلد (ملتقی) شرحیله (کشف‌الاشتباه) نامنده ایکی جلد (اشباه) شرحی‌ده واردر . (ملتقی) شرحی (ولی‌الدین افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

(پ)

پیر محمد بن یوسف آنقره‌وی

علم لغت وفقه متخصصلرندن ومؤلفین عثمانیه قدماسندن برذات فضیلت‌سماتدر. آثاری غیر مطبوع اولوب صحاح جوهری ایله مغرب وسائره‌دن جمع ایتدیکی لغات عربیه‌یی مقابللریله ترجمه ایده‌رك (ترجمان) اسمنده یکرمی سکز باب اوزره مرتب اوچ جلددن عبارت برلغتنامه ترتیب ایله‌دیکی (کشف‌الظنون) ده مذکوردر .

بوندن باشقا (ملتقط صحاح‌الجوهر والملحق بمختارالصحاح) اسمنده آیریجه برلغتی و (زبدة الفتاوی) نامنده برفتاواسی واردر .

مسقط رأسی قونیه (ارکلی) سیدر . (٨٦٦) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (زبدة‌الفتاوا) نك برنسخه‌سی نورعثمانیه ایله بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌لرنده واردر .

(حاشیه علی شرح دیباجة المصباح) ده جملهٔ آثارندندرکه برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومی‌ده (ترجمان) ایله (ملتقط) ك نسخه‌لری نورعثمانیه‌ده واردر .

پرویز عبدالله افندی

زمرهٔ قضاتدن وشیخ یاوصی منتسبلرندن عالم وعارف بر ذاتدر . علوم رسمیه‌یی علامه ابن کمالدن اکمال ایتدی . مکه ملاسی ایکن (٩٧٨) تاریخنده وفات ایله‌دی . حضرت خدیجه «رضی‌الله عنها» جوارینه دفن اولوندی .

مؤلفاتی :

(شرح تلخیص مفتاح) ، (تعلیقات علی‌الهدایه) ، (رسالهٔ ولایت) ، (رساله فی‌الوضع) ، (تلخیص تحفة‌المعانی لعلم‌المعانی) ، (مرقاة السماء) وسائره‌در .

استانبولده برمدرسه بنا ایتمشدر . (ویدین) قاضیسی ایکن هربحث برطاقم ابوابی جامع اولمق اوزره اوچ بحثی شامل (تسهیل) اسمنده علم طبدنده براثر تألیف ایله‌مشدر .

(مرقاة السماء) علی قوشچی‌نك علم هیئته متعلق فارسی‌العباره اولان رساله‌سنك توسیعاً ترجمه‌سیدر . برنسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر .

پیری زاده ابراهیم بن حسین «برهان‌الدین ابراهیم ابی محمد»

افاضل علمادن برذات اولوب شهیردر . برمدت (مکهٔ مکرمه) مفتیلکنده ایفای وظائف شرعیه ایله‌دی .

اسامیسی آتیده محرر رسائلی حاوی منظوروم اولان برجلد کبیر مجموعه‌سنده‌کی صوك تألیف ایتدیکی رساله‌سنك تاریخی (١٠٩٦) اولدیغنه نظراً بیك تاریخی رجالندن بولوندیغی مستبان اولمقده‌در .

آثاری :

القول الازهر فیما یفتی فیه بقول‌الامام زفر .
القول الفاصل الماضی فی‌بیان حکم عزل السلطان للقاضی .
السؤال والمراد فی‌جواز استعمال المسك والعنبر والزباد .
افراغ‌الجهد فی دعوی الید .
اعلاء الرتب فی‌حکم الایثار بالقرب .
القول التام فی‌عدم انفساخ الدار المستأجرة بالانهدام .
انالة‌الارب فی حکم استعمال اوانی الفضة والذهب .
الفوائدالمهمة الفریدة فی ایضاح الالفاظ الغریبة .
بلوغ‌الارب فی‌بیان ارض‌الحجاز وجزیرة العرب .
الوثیق من‌العروة فی بیان اقسام الرشوة .
رفع‌الضلال فی‌بیان حکم‌التعزیر باخذ‌المال .
القول‌الصواب فی حکم الباب بمنقول الاصحاب .
القول السار فی حکم فناء الدار .
ازالة‌الضك فی‌المراد من‌یوم‌الشك .
اظهار‌الکنز المخفی فی عدم ضمان‌الصیرفی .

الاستدلال فی حکم الاستدلال .

حاشیهٔ اشباه ونظائر (عمدهٔ ذوی البصائر) .

اللمعة فی حکم صلاة اربع بعد الجمعة .

القول البات فی ایصال الثواب للاموات .

برنجیجی زاده سلیمان افندی

علما واتقیادن برذات اولوب مشایخدن خضرزاده حسن افندینک دامادیدر . غلطه‌ده عرب جامع شریفی واعظی ایدی . (١٢٨٠) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله‌دی . (١١٢) مجلس اوزره مرتب ایکی جلد کبیر (تحفة الواعظین) اسمنده اثری واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی اکلاشیلیور . (١١١٠) ده مؤلف (مصطفی بن احمد وارنه‌وی) نك مجلسی وجمال خلوتی خلفاسندن (محترم بن شیخ محمود توقادی) نك (شمس الواعظین) ی (١١٧٦) ده ارتحال ایدن (محمد بن مصطفای سیواسی) نك (شمائل العلماء الاعلام ومجالس الخواص والعوام) ی سلطان بایزید ثانی معاصری (محمد بن کمال) ك (٤١) باب اوزره مرتب (بستان المسلمین) ی (١١٤٤) تاریخنده (قره حصار شرقی) نك (قره کول) ناحیه‌سندن (محمد بن خلیل) افندینك ده (ترغیبات الابرار وترهیبات الاشرار) ی برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده موجود اولان (عبدالکریم بن محمد) افندینك (نصایح الابرار) ی متأخرین علمادن (خوپا) لی عثمان افندینك مطبوع (درة الناصحین) ی وکوسه زاده (عثمان) افندینك مجالسی وبرنسخه‌سی (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده موجود جمال خلوتی خلفاسندن (اعمی شیخ مراد) افندی زاده (شیخ محمود) افندینك (ملاذ المتقین وملجأ الصالحین) و (راحة الارواح) ی مواعظه متعلق آثاردندر .

پیری زاده محمد سعید افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب نیکده قضالرندن (بور) دندر . (١٣٠٢) ده مملکتنده ارتحال ایله‌دی . علوم متنوعهٔ عربیه‌دن باحث غیر مطبوع درت جلد کبیر اوزره مرتب مجموعه‌سی فضیلتنه دالدر .

تاج بك زاده سعدی چلبی «آماسیه‌وی»

بدایت حاللرنده برادری کبی شعرله توغل ایتمشدر . اساساً علم وفضیلتله شهرتی غالب اولوب سید شریفك (شرح مفتاحنه) صدرك (شرح وقایه‌سنه) حاشیه‌لرله (نسفیه) عنوانیله برده منظومهٔ عقائد یازمشدر .

منظوم مؤنثات سماعیه‌سی واردر . اسمی تاریخ تألیفی اولان (خیرالاحلام) ده جملهٔ آثاردندر .

وفاتی : (تاج بکزاده کیتدی دنیادن) مصراعنك دلالتی اولان (٩٢٢) ده‌در .

اشعاردندر :

عشق حالاتنی فرهاد ایله مجنون نه بیلیر
بری طاغ آدمیدر بریسی صحرا دلیسی

قسم اولی اخلاق وسیاستدن قسم ثانیسی موعظه‌دن باحث اولمق اوزره بایزید ثانی‌یه (مرآت الملوك) نامنده تورکجه براثر تقدیم ایدن (احمد بن حسام الدین) ده آماسیه‌دن یتیشن فضلای ادبادندر . بواثرك برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در .

تاج بك زاده جعفر چلبی «آماسیه‌وی»

فضلای شعرادن برذات اولوب سعدی چلبی‌نك کوچوك برادریدر . (هوس نامه) اسمنده براثر منظوم حکیمانه‌لری واردر . هر ایکی برادر سلطان سلیم قربنده (بالاط) سمتنده نشانجی مسجدی پیشکاهنده مدفوندر . (٩٢٠) ده اجل قضا ایله وفات ایله‌دیکه اولجه نظم ایله‌دیکی شو :

بن شهید تیغ عشق اولدقده راه یارده
یومه‌دن دفن ایله بیك تندن غباری کیتمه‌سون

بیتنك حکمی ظاهر اولدی هوس نامه‌سیله نفیس خط تعلیقیله محرر مرتب دیوانك بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر . علم خطی ، قبلة الکتاب (شیخ حمدالله) دن تمشق ایتمشدر . سلطان بایزید ثانی حقنده سویله‌دیکی مرثیه‌سی طبع شاعرانه‌سنه دلالت ایدر آثاردندرکه مطلعی بودر :

دنيا مقام حسرت ودرد وبلا ايمش
محنت اوجاغى غم اوى ماتم سرا ايمش
عذب فراقى ملح اجاج وعذاب نار
داروى درد صحتى رنج عنا ايمش
چون صويه نقش اولور صور جسم آدمى
فكر بقا كشى يه بر اولماز هوا ايمش
ويرمه كوكل زخارف دنيايه اى عزيز
آلور كوزيله ايله نظر هپ هبا ايمش

بر ده فتحنامهٔ استانبول اسمنده منثور بر اثرى واردر كه تاريخ عثمانى انجمنى مجموعه سيله نشر اولونمشدر .

تاج الدين ابراهيم بن عبدالله «حميدى»

فضلادن بر ذات اولوب (حميد ايلى) دندر . آماسيه مفتيسى ايكن (١٠٠٩) ده وفات ايله ديكى (عقدالمنظوم فى ذكرا فاضل الروم) ده مندرجدر . علوم عربيه نك همان هرشعبه سنده يدطولى صاحبى ايدى . فقهدن صدرالشريعه يه وسيد شريفك مفتاح شرحى ايله تجريدينه حاشيه لرى وعلم صرفدن مراح شرحى ومسائل مختاره يى حاوى مجموعهٔ فقهيه سنه وفرائضك مسائل غريبه سنى مبين مجموعه سى واردر .

توفيق افندى «محمد توفيق افندى» استانبولى

فضلادن برذات اولوب شهيردر. سنك مزارنده محرر (ايلدى توفيق افندى قرب اعلاى فنا) مصراعنك دلالتى اولان (١٢٧٤) تاريخنده ارتحال ايده رك (مثنوى خانه) يه دفن ايديلدى . باشليجه تحصيلى مراد ملا شيخى (محمد مراد) افنديدندر . (عروض جامى) يه (قصائد جامى) يه شرحلرى ورجال علميه نك تراجم احوالنه دائر آثارى واردر وغيرمطبوعدر .

مثنوىٔ شريفك برقسمنى ده (انس معنوى) اسميله شرح ايله مشدر كه مطبوعدر . استادينك (قواعد فارسيه) سنى ده شرح ايتمشدر .

ثابت محمد افندى «قيصرى»

عصرمز علماسندن اولوب قيصريه ليدر . (١٣١١) ده مملكتنده ارتحال ايده رك قورشونلى جامع حظيره سنه دفن ايديلدى .

آثارندن :

(مرآة الحامدين فى كشف اسرار المحققين) اسمنده كى فاتحهٔ شريفه تفسيرى (١٣٩٠) ده استانبولده طبع اولونمشدر .

علم بياندن (فريده) عصامى (معين المستعير) اسميله ترجمه ايتديكى كبى (شفاء شريف) ده كى شمائل نبويه يه متعلق مباحثى ده جمع وترتيب ايده رك (عين الرحمة والنور) تسميه ايله مشدركه ايكيسى ده غير مطبوعدر .

(ج)

جمال الدين محمد آقسرايى [١]

خداوندكار غازى دورى مشاهير علما وعرفاسندن اولان بوفاضل بيهمدانى علوم شرعيه وادبيه ده يدطولى صاحبى اولوب (آقسراى) ده امر تدريس (صحاح جوهرى) يى ازبردن بيلمكله مشروط اولان (زنجيرلى) نام مدرسه ده مدرس ايدى .

حلقهٔ تدريسنه طوپلانان طلبه (مشائيون) ناميله يولده، (رواقيون) ناميله رواق مدرسه ده آياقده استفاده ايدنلردن باشقا اصل درسنده حاضر بولونان بللى باشلى فضلادن عبارت اولوب مشهور (ملا فنارى) بو جمله دن ايدى

سيد شريف كبى برفاضل دخى بالخاصه استفاده مقصديله قره مانه قدر كلمشسه ده صاحب ترجمه نك وفاتنه تصادف ايتمشدر .

[١] (٨٠٠) تاريخى رجالندن فقه واخلاقدن (عمادالاسلام) صاحبى (عبدالرحمن بن يوسف) ده (آقسراى) دن يتيشن علمادندر . (عماد الاسلام) اساساً ملا عبدالعزيزك فارسى العباره يازديغى (عمدة الاسلام) نك توسيعاً ترجمه سيدر . (٨٥٠) تاريخنده يازيلمش برنسخه سى آق شهر كتبخانه سنده منظورم اولان (كتاب سياسة الدنيا والدين) مؤلفى اولان (شيخ سعيد بن اسماعيل بن عمر الرومى الاقسرايى) ايله برنسخه سى آياصوفيه كتبخانه سنده موجود اولان :

(نهاية السؤل والامنية فى تعلم الفروسة) مؤلفى (محمد بن عيسى بن اسماعيل الحنفى) و (منار) شارحلرندن اولوب (٧٢٧) ده اثرينى اكمال ايدن (عيسى بن اسماعيل) ده (آقسراى) دن نشأت ايدن مؤلفيندندر .

مؤلفاتی (کشاف) اوزرینه حواشیسی، امام‌بیضاوینك (غاية‌القصوى) سنه شرحی و(رسالة فی‌جواز الدور والسماع) ومعانیدن (ایضاح) و (تلخیص) ه بر شرحیله تصوفدن (شرح ان‌الله خلق آدم علی صورته) و(حدیث‌اربعین) وفقهدن (شرح مجمع البحرین)، (حاشیهٔ‌ملتقی)، طبدن (شرح موجزالقانون المسمى بحل‌الموجز) ، نحودن (شرح لباب المسمى بكشف الاعراب) وعلم اخلاقدن سلطان بایزید اوله اهدا ایتدیکی (اخلاق جمالی) اسمنده‌کی اثری‌درکه اوچ مقاله اوزره مرتب اولوب :

١ ــ نفسه

٢ ــ متعلقاته

٣ ــ معاملاته

دائر اولان اخلاقدن باحثدر . (٧٩١) ده آقسرایده ارتحال ایله‌دیلر . برده بایزید ثانی نامنه مؤلف (شرح مشکلات القرآن الکریم وشرح مشکلات احادیث) اسمنده فارسی العباره برجلد اوزره مرتب بر تألیف عالیلری واردر .

تاریخ تألیفی (٧٧٦) اولان خط دستیله محرر (ایضاح) شرحی نسخه‌سی ابراهیم پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

جلال‌الدین محمد چلبی

فضلادن محقق برذات اولوب (آماسیه) قاضیسی شمس‌الدین احمد افندینك مخدومیدر . (آماسیه) جه (زیاره‌لی اوغلو) دیمکله مشهور اولدیغی کبی (رسول رومی) دیمکله‌ده معروفدر . تحصیلی آماسیه ومصرده‌در . مصرده تدریسی واردر. (٧٩٣) ده مصرده ارتحال ایله‌دی .

(منار ، مشارق ، بخاری ، تلخیص) ه مختصر ومفید شرحلری وایمانك زیاده ونقصانی حقنده رساله‌سی فضیلتنه شاهددر .

جلال‌الدین الاوجی «محمد جلال الدین بن عبدالله برکوی»

(١٠٠٠) کسور تاریخی رجالندن فاضل برذاتدر . زماننده (برکویٔ ثانی) شهرتیله بنام ایدی .

آثاری غیر مطبوع اولوب کوروله‌بیلنلری بروجه‌آتیدر :

حاشیه علی حاشیةالعصام للقاضی‌بیضاوی .

حاشیه علی حاشیة میرزا جان للعلامةالدوانی .

« « حاشیة السید علی شرح مختصرالمنتهی فی‌الاصول .

« « البرجندی فی‌الهیئة .

« « علی شرح امثله للفاضل سروری چلبیٔ تیره‌وی .

جارالله ولی‌الدین افندی «ینکیشهر فناری»

افاضلدن برذات اولوب مولداً (ینکیشهر) لیدر . یدی‌سنه مکهٔ مکرمه‌ده مجاورتندن ناشی (جارالله) لقبیله ملقب اولدی . بوأثناده کبرای نقشبندیه‌دن (یکدست مکی) دن اخذ طریقت ایتدی. فاتح حوالیسنده قره‌قول‌خانه آرقه‌سنده‌کی بنا ایتدیکی مدرسه وکتبخانه حظیره‌سنده مدفوندر. تاریخ وفاتی (١١٥١) در .

آثارینك قسم اعظمی کتبخانه‌سنده موجود ایدی فقط کتبخانه کچن حرکت ارضدن سقطلندیغندن موجود کتابلر کتبخانهٔ عمومی‌یه نقل اولونمشدر .

بعضیلری بروجه‌آتیدر :

(٣١٩ حدیث قدسی‌یی جامع اثرعالی) ، قرآن کریمك قراءتندن، اعرابندن، تراجم قرادن باحث (الفرقان) ، شرح چغمینی‌یه حاشیه ، قول احمده حاشیه ، حسینیه‌یه حاشیه ، تصدیقاته حاشیه ، آداب میری‌یه حاشیه ، طاش کوپری‌یه حاشیه ، شرح مقاصده حاشیه ، تفسیر قاضی حاشیه‌سی عصامه حاشیه ، مرآته حاشیه، اعراب القرآن، فضائل جهاد، آداب برکوی شرحی، کوپرولو زاده نعمان پاشانك (رسالة العدل فی حال الحضر) رساله‌سنه شرح وحاشیه‌در . بو اثرینك نهایتنده استفاده واستفاضه ایتدیکی ذواتی تعداد ایدییور برنسخه‌سی کوپرولو کتبخانه‌سنده‌در .

جمال‌الدین محمد افندی «برکت‌زاده دامادی ــ استانبولی»

سیاست شرعیه‌یه واقف علمای عثمانیه‌دن برذات حمیت‌سمات اولوب شهریدر . علی‌الاصول اکمال تحصیلدن صوکره کتابتله باب‌مشیخت اقلامنده ونیابتله طشره‌لرده ایفای حسن خدمت ایله‌دی ، آتی الترجمه عاطف بکك پدر عالیلریدر .

آخرمأموریتی‌اولان (مصر) قاضیلغنده ایکن (١٣١٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (امام‌شافعی)

حضرتلرینك قبرستاننده كائن (علی حلمی) پاشا مدفننده مرحوم (عثمان ماهر) پاشانك قبری جوارینه دفن ایدیلدی .

آثار فاضلانه‌لری :

١ — (السیاسة الشرعیة فی حقوق الراعی وسعادة الرعیة) : عربی العباره اولان بو اثر حكمتكستر فضلای ارباب قلمدن آطنه‌لی (اصمعی) مخلصیله شهرت شعار (آطنه) لی (یوسف ضیا) افندی طرفندن ترجمه ایدیله‌رك مصرده طبعنه همت اولونمشدر كه بالجمله ارباب سیاسته علم حقوق منتسبلرینه استفاده‌بخش برأثر قیمتداردر .

٢ — (احتجاب) : نسوان اسلامیه‌نك تستر شرعیسندن باحث برأثر مهم اولوب متن عربیسی ایله (اصمعی) افندی طرفندن همت ایدیلن ترجمه‌سی مصرده طبع اولونمشدر .

بونلردن باشقا (المحافظة علی الدین والاهتمام بالصلاة التی هی اهم اركانه) و (بیان الترقی بالدین والرد علی القائلین بالترقی بالوسائل المادیة) و (تحقیق فی مسألة القضاء والقدر وانهما سائقان الی العمل لا الی الكسل) اسملرنده‌كی رسائل تركیه‌سی‌ده بالاده‌كی اسامی ایله (اصمعی) افندی طرفندن تعریب ایدیله‌رك (مصر) ده طبع ایدلمشدر .

(چ)

چیوی زاده محی الدین افندی «منتشاوی»

مسند مشیختی احراز ایدن علمادن اولوب (منتشا) ده مدرسیندن (چیوی) افندی لقبیله ملقب برمدرسك مخدومیدر . برای تحصیل استانبوله كله‌رك (تاج زاده سعدی ، فناری زاده محیی الدین وقره‌بالی) افندیلر كبی مشاهیردن استفاده ایله‌دی . بعد الاكمال (ادرنه، بروسه، چورلی) مدارس مدرسلكلرنده و (٩٣٤) ده مصر قاضیلغنده ایفای خدمت ایتدی . (٩٤٥) ده مسند فتوی ایله بكام اولدی . اوچ سنه طقوزآی مرورنده تقاعد ایدیله‌رك اختیار انزوا قیلدی . علوم شرعیه‌ده صاحب وقوف ایدی . (الایثار فی شرح المختار) و (حسن القاری فی التجوید) اسملرنده علم فقه وتجویده دائر اثرلری واردر. طائفهٔ متصوفه‌یه اولان محبتسزلكی (شقایق) نقل ایدییور . (٩٥٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جوار حضرت خالد (رضه) ده كوچوك امیر افندی قربنه دفن ایدیلدی .

دامادی (فتاوای حامدیه) مؤلفی قونیه‌لی (حامد) افندی ایله مخدومی (محمد) افندیلرده

نائل منصب فتوا اولمشدر . محمد افندینك (الاشباه والنظائر) ه مفصل تعلیقاتی واردر .

برمقدمه ایله اوچ مقاله‌یی حاوی اولان (بسمله) رساله‌سنك مؤلفی (حمزه بن حاجی جنید) افندیده (منتشا) دن یتیشن مؤلفیندندر .

چاووشزاده ابراهیم افندی «استانبولی»

علما وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب شهریدر . (١٠٥٠) تاریخنده ایوب نیابتنده ایكن ارتحال ایتدی . قاسم پاشاده خانه‌سی قربنده مدفوندر . حضرت هدائیدن مستخلفدر .

آثاری :

(الصافیه فی شرح الشافیه ، صحائف فی الفرائض ، مجمع اللطائف) در .

آتی الترجمه مشرب زاده حفیدی شیخ الاسلام عارف افندی معاصری اولان چاووش زاده محمد عزیز افندینكده (درالصكوك) اسمنده اثر مطبوعی واردر .

چومز قاضی احمد افندی «سلفكوی»

فاضل برذات اولوب (سلفكه) لیدر . (١٠٩١) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایله‌دی . (سورهٔ فرقان) ه مفصل برتفسیری ایله (بنا) شرحی وبعض رسائلی واردر . قایغان جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر .

چومز زاده محمد شوقی افندی «بروسوی»

فضلای شعرادن برذات اولوب سابق الترجمه چومز قاضی احمد افندینك مخدومی (ومولداً) بروسه‌لیدر . كنج ایكن (جان شوقی جنته عزم ایلدی) مصراعنك دلالتی اولان (١١٠٠) ده بروسه‌ده وفات ایله‌دی . قایغان جامع شریفی محرابی اوكنده پدری یاننده مدفوندر. آثاری اخلاق وتصوفدن باحث اولوب حروف هجا ترتیبی اوزره مرتب بیك سكزیوز حدیث شریف ، كلام كبار ، ضروب امثالدن مركب (زبدة المقال لارباب العقل والكمال) ایله فقهدن (خواجهٔ قضاة) تاریخ ومحاضراتدن (اولیات) و (شرح مخصوصات) وتراجم احوالدن (مناقب ابواسحق كازرونی) در .

اشعارندن :

آثار تغافل كورونور هر نكهكده   ايا نه كناه ايلهمشز خاك رهكده
اميد صباح ايلهسون شام غمكده   بردل كه اسيرك اوله زلف سيهكده

چلبی زاده عبدالرحمن افندی « استانبولی »

فضلادن بر ذات اولوب شهيردر. (امام فخرالدين رازی) نك علم كلامدن (مطالب عاليه) اسمندهكی اثر مشهورينی شرح ايلهمشدركه فضلنك برهانیدر .

چورباجی زاده محمد بن حسين افندی

فضلادن بر ذات اولوب (ويدين) ليدر . (١١١١) تاريخنده (روسجوق) مفتيسی ايكن (زين العقائد) ناميله تورکجه بر اثر يازمشدر .

(سيليستره) لی (يوسف بن مصطفی) افنديكده (سفينة المتقين) اسمنده تورکجه بر عقائدی واردركه نسخهسی (حكيم اوغلی علی پاشا) كتبخانهسنده موجوددر .

چركشی زاده عثمان وهبی افندی « چركشی »

سلطان عبدالمجيد دوری اوائلنده يتيشن علمادن اولوب كبار (مشايخ شعبانيهدن) چركشلی مصطفی افنديك مخدوميدر .

بروجه آتی رسائلی حاوی مطبوع بر مجموعهسی (تيره كتبخانهسنده) منظورم اولدی .

(١) امثله (٢) كلمات متصرفه وقواعد اعلال (٣) عامل ، معمول ، اعراب ومعربات (٤) معمولات موصوله الی المجهولات (٥) ترجمة الرسالة المتعلقة بتلك المعلومات. اسعد افندی كتبخانهسنده سلطان محمود ثانی نامنه (حصن الحصين) اسمنده براثری ومصرده طبع ايدلمش (ان الله يحب العبد التقی النقی الخفی) حديثنك شرحنه دائر رسالهسی واردر. (١٢٧٧) تاريخنده (آنقره) ده ارتحال ايلهدی . ارضروم محلهسی كنارنده طوپراقلق دنيلن يرده مدفوندر .

چشمی زاده محمد خالص افندی « استانبولی »

علم فقه منتسبلرندن بر ذات اولوب شهيردر. جدی محمد افندی (چشمه) قضاسنك (ككره) قريهسندندر. فتوی امينی ايكن (١٢٩٧) تاريخنده اسكدارده وفات ايلهدی . (قيسيقلی) ده سلامی علی افندی قربنده مدفوندر .

كتب فتوادن نتيجه ، علی افندی ، بهجه ، عبدالرحيم ، ابن نجيم فتوالرندهكی اون بيكی متجاوز فتاوای شريفهيی سهولتله بولمق ايچون جدوللی بر طرزده (خلاصة الاجوبه) اسمنده ايكی جلد مطبوع تأليفی ايله فرائضدن براثری واردر .

چركشی زاده محمد توفيق افندی « استانبولی »

صدور عظامدن فاضل بر ذات اولوب سابق الترجمه چركشی عثمان افنديك مخدوميدر . ولادتلری آنقرهده تحصيل وتفيضلری درسعادتدهدر . اكمال تحصيلدن صوكره نيابتله سياحت ايلهدی . (١٣٠٢) تاريخنده مجلس تدقيقات شرعيه اعضالغی انضماميله مجلس مشايخ ناظرلغنه تعيين اولوندی . (١٣١٩) تاريخنده ارتحال ايدهرك اقسرای جوارنده صوفيلرده شيخ اكمل الدين دركاهنه دفن ايدلدی . آثار مطبوعهسی (مزيت اسلاميه)، (غاية البيان فی علم الميزان)، (بهجة الطرف فی علم الصرف)، (اجمال نحو عربی)، (هدية الصبيان)، (مفتاح العقائد)، (لوائح القدسية فی فضائل شيخ اكبر)، (مجموعهٔ فضائل)، (الاتقان فی تحقيق الايمان)، (تحقيق ادراكات)، (رساله فی قبول التوبة) ايله (١٢٨٣) ده مصر مولويتنده ايكن طبع ايتديرديكی ديوانچهسندن عبارتدر . ديوانچهدهكی (وجود) رديفلی قصيدهٔ نعتيهسندن :

می كبی ويردی صفا خلقه تجلای وجود   بويله پر نشوهميدر جام مجلای وجود
اولدی ديباجه طراز صحف صنع قدير   جوهر حرف كهرپارهٔ اسمای وجود
كشف اولور ديدهٔ صاحب نظره سرقدر   چشم امعاننهدوش اولسه مرايای وجود
ظاهر اولمازسه نوله ديدهٔ ظاهر بينه   سر يكرنكیٔ روی كل رعنای وجود

(ح)

حسن پاشا « قره علاء الدين زاده »

مولانا علاء الدين اسودك برنجی اوغلی اولوب عادت تركان اوزره اكبر اولاده (پاشا) دنيلديكی

ایچون بو وصفله یاد اولونمشدر. مولانا فناری ایله مشارکةً (جمال الدین اقسرایی) دن استکمال علوم ایله‌مشدر .

بر آرالق مناصب دولتده بولونمش ایدی . قبری بروسه‌ده دوه‌جیلر مزارلغی قارشوسنده‌کی مدرسه‌لرنده‌در . مؤلفاتی :

صرفدن (شرح مراح) و (شرح عزی) .

نحودن (افتتاح) اسمنده (شرح مصباح) وسائره‌در .

حسن چلبی « فناری »

مشاهیر فضلادن اولوب محمد شاه فنارینک مخدومیدر . مصرده استکمال فیض علوم ایله وطنی اولان بروسه‌یه رحلت و (پرنور ایده خدای متعال مزارنی) مصراعنك ناطق اولدیغی (۸۴۱) تاریخنده وفات ایده‌رك (زینبلر) نام محلده‌کی جامع شریفك مناره‌سی یاننه دفن اولوندی.

مؤلفاتی : (حاشیهٔ کشاف) ، (حاشیهٔ تلویح) ، (حاشیهٔ شرح مواقف)، (حاشیهٔ وقایه) ، (حاشیهٔ مطول)، (حاشیه علی فصول البدایع) ایله رؤیت وکلامه متعلق فارسی العباره (المطالب العالیه) دن عبارتدر. مسلك قویم تصوفه‌ده انتسابلری وار ایدی . شهیر آثاری مطبوع مطول حاشیه‌سیدر.

حسام الدین « نوقادی »

نعلبند زاده دیمکله معروف اولان بو فاضل فاتح سلطان محمد دوری فضلاسندن اولوب مؤلفات آتیه‌سیله اثبات فضل ایله‌مشدر. (۸۶۰) تاریخنده درسعادتده وفات ایتدی .

(ابن مداس) نامیله معروف بنا ایله‌دیکی جامع شریف قارشوسنده مدفوندر .

تألیفاتی :

(شرح عوامل جرجانی) ، (رساله فی جواز دوران صوفیه)، (شرح شمسیه) ، (رساله فی بیان قوس قزح)، (تعلیقات علی حاشیهٔ تجریدللسید شریف) در .

معانیدن (فرائد هندی) شارحی عرقیه‌جی زاده (شهاب الدین) افندی‌ده متوفادن یتیشن فضلادن برذات اولوب تاریخ تألیفی (۹۹۳) در . خط دستیله محرر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده‌در .

حاجی بابا ابن الشیخ ابراهیم « طوسیه‌وی »

فاتح دوری فضلاسندن اولوب (طوسیه) لیدر .

وفاتی بروسه‌ده قبری سد باشندن چلبی سلطان محمده کیدن جاده‌نك صاغ طرفنده نامنه منسوب مسجد حظیره‌سنده‌در . مؤلفاتی : (لطائف اعراب القرآن)، (شرح عوامل جرجانی)، (شرح قواعد الاعراب)، (معرب کافیه)، (معرب مصباح)، (الوسائل الوسائط)، (اوفی الوافیه فی شرح الکافیه)، (رسالة اللهو) در .

حلیمی

فضلاء ادبادن فارسی‌دان برذات اولوب جدی (سیواس) لی کندیسی (آماسیه) لیدر . (۸۸۲) ده فاتحه تقدیم ایتدیکی عربی العباره قصیدهٔ تائیه‌سنی ینه کندی شرح ایتمشدرکه برنسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده واردر . بو اثرنده سرکذشت احوالندن برخیلیسی نقل ایدییور . بوندن باشقا [۱] (بحر الغرائب) اسمنده‌کی فارسی‌دن تورکجه‌یه اولان مشهور لغتی ، فرائضدن برمتن وشرحی، طبدن(قاسمیه) نامنده برتألیفی‌ده واردر. یاووز سلطان سلیمه معلملك ایدن قسطمونیلی (حلیمی چلبی) ده افاضلدن برذاتدر . مصر سفرندن عودتنده (۹۲۲) ده (شام) ده ارتحال ایله‌دی . پادشاه حضرتلری جنازه نمازلرنده بولونمش وپك چوق بیان تأثر ایله‌مشدر .

حاجی حسن زاده محیی الدین محمد جامی « بالیکسری »

علما وادبای بنامدن اولوب بالیکسرلیدر . تحصیلی بروسه‌ده ییلدیرمده مدفون مجیزین علمادن آیدینلی ملا (یکان) مرحومدن‌در. محمود پاشا دلالتیله حضرت فاتحه تقدیم اولونه‌رق بروسه‌یه قاضی نصب اولنمشدی. بعده قاضیعسکر اولدی .

مؤلفاتی : (میزان التصریف فی علم الصرف)، (حاشیهٔ توضیح)، (ناتمام غرائب لغات)،

[۱] قسم اولی لغات فارسیه ، قسم ثانیسی فوائد شعریه‌دن باحث (۵۲۸۶) لغتی حاوی اولان (۹۴۷) ده وفات ایدن حسن بن حسین عمادالقره حصارینك (شامل اللغه) سی ایله خطیب رستم مولوینك (وسیلة المقاصد) ی وصوفیه‌لی (نعمة الله) افندینك اسمنه مضاف اولان لغتی (برهان قاطع) و(فرهنك شعوری) کبی اثرلرده فرسجه‌دن تورکجه‌یه یازیلان لغت کتابلرینك مقبوللرندندر .

(حاشیهٔ مقدمات اربعه)، (حاشیهٔ تفسیر بیضاوی علی سورة الانعام) در. ادبیات عثمانیه‌یه انتسابلری اولوب اشعارنده (وحید) و (جامی) تخلص ایدر ایدی. (قاضی) کلمه‌سنک دلالتی اولان (۹۱۱) ده استانبولده وفات ایلدی. جوار ایوبده مدفوندر. فقهدن (مجمع البحار) اسمیله ایکی جلد اثری ده واردر.

تاج زاده جعفرچلبی نک (هوس نامه) سنده مدح ایتدیکی درت شاعردن بریدر. اشعارندن:

راه غمکده اولالی کوکام روان سکا
ترک ایله‌دی علاقه‌سنی کیتدی جان سکا

ارادهٔ پادشاهی ایله تحریرینه باشلادیغی غرائب لغاتی جامع اولان اثرینی اکماله موفق اوله‌مامشدر. ایران فضلاسندن حسین واعظک (روضة الشهدا) سنی (سعادتنامه) اسمیله ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی خالص افندی کتبخانه‌سنده واردر. متمیز تلمیذلرندن (احمد بن سیدی) نکده (اسرار فاتحه) اسمنده قیمتدار بر اثری واردر.

(روضة الشهداء) شاعر مشهور (فضولی) طرفندن ده (حدیقة السعداء) اسمیله ترجمه اولنمشدرکه معروف ومطبوعدر.

حسین افندی « حسین شاه چلبی آماسیوی »

علم آداب مناظره‌دن مشهور (حسینیه) اسمنده‌کی اثرک مؤلفی اولوب نیکساریلیدر. تحصیل وتدریسی آماسیه‌ده‌در. (۹۱۸) ده ادرنه‌یه رحلت ایتدیکی قیداً ثابتدر.

شیخ الخطاطین حمدالله افندیدن تمشق ایتمشدر. (واردار یکیجه‌سنده) قرقلر باشی نامیله معروف اولان حسین افندیک بو ذات اولدیغی‌ده مرویدر.

آثارندن برده (منار) حاشیه‌سی واردر.

حمدالله بن خیرالدین

فضلادن وعلم قرائت قرآن متخصصلرندن برذات اولوب (آیاصوفیه) ده خطابت وتدریسله مشغول اولدی. قرائتدن (جواهر العقیان فی شرح عمدة العرفان) و (وسیلة الایقان فی شرح

رسوخ اللسان فی حروف القرآن، شرح عمدة العرفان فی وصف حروف القرآن) اسملرنده اثرلری واردرکه برر نسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده موجوددر.

(وسیله) نک تاریخ ترجمه‌سی (۹۶۰)، (عمده) شرحنکده (۹۵۶) در.

حسام زاده مصطفی افندی

فاتح دوری فضلاسندن وادبادن برذاتدر. طریقت زینیه‌یه‌ده انتسابی واردر. بروسه مفتیسی ایکن وفات ایله‌دی (زینیلر) ده مدفوندر.

آثاری:

(حاشیهٔ شرح مقاصد، حاشیهٔ تلویح، مجموعهٔ انشا) وسائره‌در. تشریح اسمنده‌کی صدرالشریعه شرحنک خط دستیله محرر نسخه‌سی یکی جامع کتبخانه‌سنده‌در. تاریخ تحریری ۸۹۳ در.

اخلاق وتصوفدن باحث (ذوقیه) اسمنده‌کی براثرینک خط دستیله محرر نسخه‌سی‌ده (اندرون) کتبخانه‌سنده‌در.

حافظ محمد بن احمد بن عادل پاشا

فضلادن بر ذات اولوب شهیردر. (۹۵۰) تاریخلرنده استانبولده ارتحال ایتدی. آثاری غیر مطبوعدر.

وزیر اعظم مصطفی پاشا نامنه مفتاح حاشیه‌سی
فرهاد پاشا نامنه شرح مواقفه تعلیقات
(هیئت ـ نجوم) دن السبع الشداد
رسالة الهیولی‌در

حسین حسام الدین افندی « قره چلبی زاده »

اکمال تحصیلدن صوکره دورمناصبله قاضی عسکر اولمشدی. بروسه‌ده متقاعداً عزلت نشین ایکن (تکمیل عزلت) ترکیبنک دلالتی اولان (۱۰۰۷) تاریخنده ارتحال ایده‌رک (امیرسلطان)

جامع شریفی اوکنه دفن ایدلدی . هدایه ایله مفتاحه واقفانه تعلیقاتی ومسائل فقهیه‌یی جامع قیمتلی مجموعه‌سی واردر .

حسین کفه‌وی

فضلا وادبای عثمانیه‌دن بر ذات اولوب دور مدارسله مکه ملالغنه نائل اوله‌رق ختام مدت مأموریتی اولان (١٠١٠) تاریخنده مکهٔ مکرمه‌ده وفات ایله‌دی . طبعی مزاج ادیبانه‌یه مائل ایدی. برنسخه‌سی (حمیدیه) کتبخانه‌سنده موجود اولان (بوستان افروز جنان) اسمنده‌کی (کلستان) شرحنك مقدمه‌سنده ترجمهٔ حالندن وبعض آثارندن بحث ایدییور .

آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه‌آتیدر . (شرح بخاریٔ شریف الی حدیث غسل)، (شرح مسلم الی نصف) ، (شرح دیوان حافظ) ، (شرح لامیةالعجم) وسائره‌در .

برده (سوانح التفأل ولوایح التوفل) اسمنده فالنامه‌سی واردر .

ابیاتندن :

مذاق اهلی لبك یاد ایتسه طوطی قندی وصف ایلر
عجبدر حال عالم بیلمه‌ین سویلر بیلن سویلر

مصارعندن

الکله ایتدیکك خیری دیلکله ایله‌مه ضایع

(فال‌نامه) قسم اعظمی حافظ شیرازی دیواندن ایدیلن تفألاتدن وبونلره دائر ظریفانه حکایاتدن باحث براثردر برنسخه‌سی عاشرافندی‌ده واردر. (رازنامه فی‌مناقب العلماء والمشایخ والفضلاء) اسمنده براثری دها واردر. برنسخه‌سی (حکیم‌اوغلی) کتبخانه‌سنده‌در .

حسام زاده ابراهیم افندی « کرمیانی »

مشاهیرعلمادن اولوب کرمیانی حسام افندینك اوغلیدر . وفاتی (١٠١٦) تاریخنده قبری استانبولده شریفه خاتون مسجدی ساحه‌سنده‌در .

فضائل وکمالات ایله متصف بر ذاتدر .

ابن‌کمالك (مفتاحنه) مکمل بر(تکمله) سی‌اولدیغی کبی (فقه اکبر) وشافیه‌یی‌ده نظماً شرح ایتمشدر .

طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر. (شرینی) تخلص ایدردی .

حسن الکافی « آق حصاری بوسنوی »

فضلادن بر ذات اولوب بوسنه‌نك (تراونیك) [١] سنجاغنه‌مضاف (آق‌حصار ـ دولتی وقف) قصبه‌سندندر .

علوم‌رسمیه‌یی (٩٨٦) تاریخنده بوسنه قاضیسی بولونان (بالی) افندیدن تکمیل‌ایله‌مشدی. وفاتی (١٠٢٥) ده اولوب قبری مملکتنه یاقین (پروساچ) قریه‌سنده‌در . کافی مخلصی علم کافه‌ده‌کی مهارتنه ویاخود (کافیه) یه یازدیغی شرحنه بناءًدر .

آثار فاضلانه‌لری : (شرح‌عقائد طحاوی)، (شرح علی مقدمة الصلاة للفناری)، (شرح قدوری)، (سمط‌الوصول الی علم الاصول)، (متن وشرح فی علم‌المعانی)، (اکری ملحمه‌سی تاریخچه‌سی)، (اصول‌الحکم فی نظام‌العالم) [٢]، (کافی فی‌المنطق) وسائره‌در.

حافظ محمود « وارداری » [٣]

(واردار) یکیجه‌سندن یتیشن فضلادن اولوب آیات قرآنیه‌نك سهولتله بولونه‌بیلمسی‌ایچون

---

[١] فقهدن (شرح مقدمة الغزنویه) صاحبی (شیخ مصلح‌الدین) افندی‌ده (تراونیك) دن نشأت ایدن علمادندر .

[٢] اکری وقعه‌سنده بولوندقدن صوکره عربی‌العباره قلمه آلدیغی بواثر مقبولنی سلطان محمد ثالثه تقدیم ایده‌رك مظهر التفات پادشاهی اولمشدی . لسان عثمانی‌یه ترجمه‌سیله برابر درسعادتده طبع اولوندیغی کبی (آلمانجه) یه‌ده ترجمه اولونمشدر . (اصول‌الحکم فی‌نظام‌العالم) ك فرانسزجه‌یه‌ده ترجمه ایدلدیکی (باغچه) اسمیله (١٢٩٧) تاریخ هجریسنده نشر اولونان رسالهٔ موقونه‌ده مذکوردر . ابراهیم متفرقه طرفندن ینه بواسمده تألیف اولونان اثر دیکر کندی معرفتیله (١١٤٤) سنه‌سنده مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولونمشدر . بو اثرده جغرافیانك منافعیله سیاست عسکریه‌یه دائر مفید ومختصر معلومات واردر . برده (١٠٠٦) تاریخنده عقائددن (روضات‌الجنات) اسمنده تألیف ایتدیکی متنی (١٠١٤) تاریخنده (ازهار-الروضات) اسمیله شرح ایتمشدرکه هر ایکیسی کتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر. (روضات‌الجنات) اثر ذهول اوله‌رق برکوی مرحومه نسبت اولونه‌رق طبع ایدلمشدر.

[٣] وطنداش وتلامیذندن [عالی] نامنده‌کی ذاتکده علم کلامدن باحث عربی‌العباره (طوالع الأنوار من‌مطلع‌الانظار) اسمنده منقح براثری واردر .

تأليفنه همت ايتديكی (ترتيب زيبا) [١] اسمندەكی اثر مطبوع ومشهورك مؤلفيدركه (زهی ترتيب زيبا) تاريخ تأليفيدر . (١٠٤٥) تاريخنده وطننده وفات ايلەدی .
حمام يانندەكی قبرستانده مدفوندر . (مناقب الدرر علی الغرر والدرر)، (شرح مراح)، (شرح بنا)، (هبة الله من الفرائض)، (حاشيۀ شافيه)، (بحر المسائل من الفرائض) اسملرنده غير مطبوع آثاريده واردر .

اشعارندن :

دكل ارض وسما وشش جهتدر حضرت مولا
قديمی ذاتنه اولماز محل حادث اولان اشيا

استانبولده نشانجی محمد پاشا جامعی خطيبی ابراهيم بن مصطفی افنديكده (ترتيب زيبا) طرزنده (كتاب التسهيل والترتيب) اسميله مسما بر كتابی و (شرح عدد آيات) نامنده بر رسالەسی واردر .
تسهيلی (ترتيب زيبا)ی كوردكدن صوكره يازديغی مقدمەده يازييور . اثرلرينك نسخەلری اسكدارده (آطلاما طاش) كتبخانەسنده واردر .

حبری علی افندی

افاضلدن برذات اولوب كوتاهيەليدر . آثارينك اك بويوكی اولان (حديقة الفقها) سنك ينه كندی طرفندن يازيلان شرحنده كنيەسنی بويله يازييور : (ابو محمد حبری علی بن مصطفی بن پير محمد المعروف ببلبل زاده) وطننده اكمال تحصيلدن صوكره سير وسياحت ايدەرك (قيزلحصار) [٢]ده

---

[١] ١١٧٤ تاريخنده دياربكر واليسی ايكن وفات ايدن (چتەجی) عبدالله پاشانك (انهار الجنان من ينابيع آيات القرآن) اسمنده بو طرزده براثری اولديغی كبی (١٢٨٦) تاريخنده كوتاهيه مفتيسی اولان محمد شريف افندی نامنده بر فاضلكده آيات قرآنيه ايله برابر مطبوع ومشهور اولان (مفتاح التفاسير) اسمنده براثری واردركه حافظ كلام اولمايانلرله تفاسيرله متوغل ذواته الزم براثردر . خدمۀ دولتدن عاكف افندی نامنده بر ذاتكده (١٢٦٦) تاريخنده مؤلف (مرآة القرآن) اسمنده مفصل بر اثری واردركه برنسخەسی (خالص افندی) كتبخانەسنده موجوددر . ترجمۀ حالی شعرا فصلنده مذكور توفيق بك طرفندنده اصول وادارۀ عتيقه حقندەكی مباحثی طی ايدلك اوزره (١٢٨٧) تاريخنده ترجمه وطبع اولنديغی كبی (حجاز) والئ اسبق فضلادن احمد رشيد پاشا طرفندنده ترجمه واصليله برابر (١٣٣١)ده مكەده طبع اولنمشدر .
[٢] قيزلحصار : (اغريبوز) اطەسنك جنوب نهايتندەكی (قاريستوس) شهريدركه ادارۀ عثمانيه زماننده (قيزلحصار) ناميله توسيم ايدلديكی (كاتب چلبی) مرحومك (جهان نما) اسمندەكی اثر مشهورينك خريطەسنده محرردر . صاحب ترجمه اختيار اقامت ايتديكی (قيزلحصار)ك بو (قيزلحصار) اولديغنی تصريح ايلەيور . جغرافيون عثمانيەدن بعضيلری طرفندن (مغنيسا) نك (قيزلحصار) اسميله توسيم اولونديغی و (عينتاب) سنجاغنده ينه بو اسمله برناحيه بولنديغی ده (جغرافيا) ايله متوغل ذواتك معلوملريدر .

اختيار اقامتله نشر علومه باشلادی . بووجهله امرار اوقات ايلەيوب (١٠٨٠) كسور تاريخلرنده ارتحال ايتدی . آثاری متنوع اولوب باشليجەلری بروجه آتيدر :

١ — (حديقة الفقها) : برجلد كبير اولەرق تأليف ايتديكی بواثرنی (١٠٥٢) تاريخنده (تلخيص الفتاوی والشروح) اسميله بش جلد اوزرينه شرح ايلەمشدركه برطاقمی مناستر كتبخانەسنده موجوددر . بواثر علم فقهدەكی اختصاص و معلومات واسعەسنه برهان جليدر . بوشرحك مقدمەسنده كنيەسنی و (قيزلحصار) ده شرح ايتديكنی تصريح ايدييور .

٢ — (شفاء الابدان المرضی فی سر منافع القرأن الشريف والاسماء الحسنی) : (قاضی ابوبكر نسائی) نك (الدر النظيم فی فضائل القرأن الكريم) اسمندەكی اثرينك شرحی اولوب نهايتنه لسان دربار نبوتدن شرفصادر اولان ادعيۀ مأثورەيی علاوه ايتمشدر .

٣ — (هدية الحبری فی ترجمة منهاج المحمدی) علم كلامدن باحث بر تأليف كزين اولوب بواثرنی (١٠٧٣)ده تحرير ايتديكنی درميان ايدييور . (منهاج)ده كندی اثريدر . ترجمەنك برنسخەسی حميديەده واردر .

٤ — (زبدة الفكر فی زيارة سيد البشر) : فخر كائنات عليه اكمل التحيات افندمز حضرتلرينك زيارتلری آدابندن وقسماً مدينۀ طاهره فضائلندن باحثدر .

٥ — (عقود الدرية فی شرح فرائض الحبرية) : علم فرائضه دائر تأليف ايتدكاری متن متينك شرحی اولوب برنسخەسی (كوتاهيه) كتبخانەسنده منظورم اولدی .

٦ — (نبذة المناسك) : مناسك حجدن باحث براثر نافعدر .

٧ — (منية الصالحين) : علم عقائده دائردر .

٨ — (شرح حديث اربعين) : طرز معلوم اوزرەدر .

٩ — (ذخر الآخرة) : ملتقی نك توسيعاً ترجمەسی اولوب برنسخەسی كتبخانۀ عموميده واردر .

١٠ — ذخر المصير : عقائده متعلق توركجه بر منظومەدر . برنسخەسی شهيد علی پاشا كتبخانەسنده واردر .

خط دستيله محرر نسخەسی فاتح كتبخانەسنده موجود (شرح نقايه من الفقه) مؤلفی (عبد الواجد بن محمد) افندی ده كوتاهيەدن يتيشن فضلادندر . تاريخ تأليفی (٨٥٦) در .

حاجی محمد بن علی القرەمانی

قرەمان وحوالیسندە (شیخ سیاه سر ـ قزدباش) شهرتیلە معروف اولان شیخ عبداللطیف قرەمانینك نسلندندر .

(شرح بسملە) ، (حاشیه علی التهذیب) ، (تقریب المبتدی الی مطالب المهتدی فی الفقه) ، (رساله فی ایمان ابوی النبی صلعم) وسائره كبی غیر مطبوع آثاری واردر .

حاجب زادە محمد افندی « استانبولی »

علوم آلیه وعالیەنك اكثر شعباتندە وبتخصیص علم فقه وفرائضده صاحب اختصاص برذات اولوب شهیردر . (۱۱۰۰) تاریخندە درسعادتدە وفات ایتدی . (بضاعة الاحكام فی احكام الحكام) اسمندە براثریله فقهدن (صك) ە دائر دیكر بر اثری واردر . (شیخ محمد بن عبدالرشید سجاوندی) نك فرائضنی ده (الفرائض الوافیه) اسمیله ترجمه ایتمشدر .

بردە علم تجویددن (قواعد القرآن فی تجوید القرآن) اسمیله تورکجه بر تجویدی واردر .

حفظی محمد افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب شهیردر . (۱۱٦٥) تاریخندە استانبولدە وفات ایدەرك صاری عبدالله افندی یاننه دفن ایدلدی . طاشندن ملامیهٔ بایرامیەیه منتسب اولدیغی نمایاندر . (فضائل الاعمال) وسائره كبی آثاری واردر . (۱۰٥۱) ده (بیان اوصاف قدس شریف) اسمندەكی اثری یازان محمد حفظی افندی دیكر برذاتدر . رسالەسی مطبوعدر .

حاذق محمد افندی « ارضرومی »

علما وشعرادن برذات اولوب ارضروملیدر . اكمال تحصیلدن صوكره ارضروم مفتیلكندە بولوندی . (معرفتنامه) صاحبی شیخ ابراهیم حقی نك فارسی خواجەسیدر . آثاری (تعلیقات علی تفسیر البیضاوی) ایله مطبوع (دیوان) وسائرەدر . حقی مرحومك (حقه یونلدی حاذق افندی) مصراعنك دلالتی اولان (۱۱۷۷) تاریخندە (ارضروم) ده ارتحال ایلەدی .

ابیاتندن :

خود پرستان زعملە علامهٔ دوران اولور
مكتب عرفانه كلسه طفل ابجد خوان اولور

نور وحدتله ایان قلبنی بیت رحمان
چاك ایدر سینەسنی كوشهٔ محراب كبی

ارضرومدە كل احمد آغا طرفندن قارص جادەسندە انشا اولونان چشمەیه سویلدیكی (كَلْ كُلْ احمد چشمەسندن ایچ كُلاب آسا صوینی) تاریخی لطائف تاریخیەدن اولوب مشهوردر .

حسین بن محمد افندی

فضلا وارباب معارفدن برذاتدر . (۱۱۱٥) تاریخندە (قزوینی) نك (عجائب المخلوقات) نی (مرآت عجائب المخلوقات وكشف غرائب الموجودات) اسمیله توسیعاً ترجمه ایتمشدركه نسخەسی (اسعد افندی) كتبخانەسندە موجوددر . (رسالة النوریه فی العقائد الشرعیه) اسمندە تورکجه براثری ده واردر .

حنیف ابراهیم افندی

(فطین) تذكرەسنك نقلنه كوره خواجكان دیوان همایوندن ، شیخ الاسلام عارف حكمت بك قولنه كوره بالطەجی زمرەسندن علم وقلم صاحبی برذات عرفانسماتدر . مأموریت رسمیەدن فراغتدن صوكره اختیار عزلت ایلەمشدی . بر آرەلق كندیسنه جذبه طاری اولدیسەده آز زمانده عالم صحوه كلەرك خاك پاك حجازه عزیمت وایفای حج شریفه موفق اولەرق (استانبول) ە عودت ایلەدی .

الی آخر العمر تألیف آثار ایله اشتغال ایلەیوب معاصر واحباسندن بولونان شاعر (پرتو) افندینك سویلدیكی : (حزن ایله ناچار تاریخن دیدم ، عدنه محویت ایله كیتدی حنیف) تاریخنك دلالتی اولان (۱۲۱۷) سنەسندە عازم دار عدن اولدی . مستقیم زادە ، مجلس علمندن مستفید اولانلر میاندەدر . مع التأسف مدفنی تعیین ایدیلەمدی .

آثارینك جملەسی غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر :

۱ — تفسیر آیة (ان الصلوة تنهی عن الفحشاء) .

۲ — شرح حدیث اربعین بلفظتین .

۳ — هدیة الاخوان ـ شرح حدیث ام زرع ـ

٤ — تفسير سبع سور بى نقط (ضحى، انشراح، تين، قدر، عصر، كوثر، اخلاص) .
٥ — شرح اسماء النبى ، اسمى : (الدرة العصماء فى بيان ابهى الاسماء) در .
٦ — تخريج احاديث شرعة الاسلام .
٧ — ترجمهٔ صدر الشريعه .
٨ — ترجمهٔ افاضة المنان .
٩ — لوامع الالهام .
١٠ — منهج الاديب فى شرح انموذج الحبيب .
١١ — الاعداد فى اعداد الزاد للمعاد .
١٢ — اسامئ اصحاب بدر .
١٣ — لعل مصفا فى زيارة المصطفى [فضلاى عربدن (زين الدين محمد العباس) ك (نتيجة الفكر فى خبر مدينة سيد البشر) اسمنده كى بش باب و بر خاتمه اوزره مرتب (مدينهٔ منوره) تاريخنك ترجمه سيدر. مستقيم زاده خطيله محرر برنسخه سى اسعد افندى كتبخانه سنده موجوددر] .
١٤ — رسالة الناسخ والمنسوخ .
١٥ — اختصار لغت وصاف .
١٦ — منازل الحرمين .
١٧ — ديوان [برنسخه سى حميديه كتبخانه سنده واردر] .
١٨ — شرح طوفان معرفت [متن اثر خواجه (نشأت) كدر] .
١٩ — رسالهٔ قدم شريف فى ايوب انصارى .
٢٠ — شرح خصائص الصغرى للسيوطى .
٢١ — ضروب امثال تركيه .

اشبو آثارك قسم اعظمنى حاوى خط دستيله محرر برمجموعه (تيره) كتبخانه سنده منظور عاجزى اولمشدر . عاشقانه برغزلى :

ترك جان ايلر وصال بزم جانان ايسته ين
بلبل آسا زار اولور بر ورد خندان ايسته ين
بركلك بيك خارى بريارك نيجه اغيارى وار
عالم لاهوته باقسين اوزكه سيران ايسته ين
عشق ايچون صاف ايله كل صوفى درون قلبى كم
زين ايدر كاشانه سين البته مهمان ايسته ين

سوء حال ورازينى كتم ايله مز مرشدلره
صاقلاماز درد درونن تاكه درمان ايسته ين
رهبر ايت سر منزل عشقه چراغ آهكى
اى حنيف آسا وصال كوى عرفان ايسته ين

(١١٨٩) ده وفات ايدن شارح شفا ابراهيم حنيف بك ديكر برذات عاليدر .

حسين حسنى بن خليل كريدى

فضلادن برذات اولوب (كريد) ك (قنديه) قصبه سندندر .

درسعادتده اكمال تحصيلدن صوكره (قنديه) ده نشر علوم ايده رك (١٢١٨) تاريخنده قصبهٔ مذكورده ارتحال ايله دى .

ازميرده خط دستيله محرر برمجموعهٔ علميه سنده (مناسك حج)، (رساله فى اشراط الساعة)، (حاشيه على رسالة بحث الحدوث)، (فوائد كلاميه)، (رساله فى تعريف الكره)، (تعليقات على السراجيه من الفرائض) اسملرنده آثارى منظورم اولدى .

حفيد محمد افندى « استانبولى »

آثار خيريه سندن درسعادتده باغچه قپوسنده كتبخانه سى اولان شيخ الاسلام عاشر افنديك مخدوم فضائلمندى در . ساده جه (غلطات حفيد) اسميله بنام تركى العباره مطبوع اثر كيرنده برخيلى قواعد وفوائد لغويه وتاريخيه مندرجدركه لسانمزده غلطاته دائر يازيلان آثارك بيوكى واستفاده ليسيدر .

(قيلدى خلدى حفيد افندى مقام)، (قيلدى حفيد افندى مأواى عدنه رحلت) مصراعلرينك دلالتى اولان (١٢٦٦) تاريخنده ارتحال ايده رك كتبخانهٔ عاشر حظيره سنده پدرى يانه دفن اولوندى. قپودان پاشالرك تراجم احوالنى حاكى (سفينة الوزرا)، عربى العباره حديث اربعين شرحى جملهٔ آثارندندر .

استانبول صولرينك انواع وخواصنه دائر (مهاه المياه) اسمنده مطبوع بررساله سى وروان اوطه سنده حق خلافته متعلق برائرى ده واردر .

ضیائی احمد افندی «البستانی»

متأخرین علمادن اولوب (البستان) مفتیسنك مخدومیدر. استانبوله ورودندن صوکره برخیلی اثرلر نشرینه موفق اولمشدر. اشهر آثاری: لسان فارسی قواعدینك دقایقنی مبین اولان مطبوع (تحفهٔ وهبی) شرحیدر. (نخبه) یی دخی شرحه باشلامش ایسه‌ده عمری وفا ایتمیوب اوغلی اکمال ایتمشدر. (اسعاف المنه فی شرح اتحاف الجنه)، (شرح منظومهٔ شاهدی) ایله منطق وآدابه متعلق برمنظومهٔ نونیه‌سی واردر. (١٢٢٩) ده درسعادتده وفات ایده‌رك اسکدارده نوح قیوسی جوارنده سید احمد دره‌سی قبرستانه دفن ایدیلدی. برده (ظهور مهدی) زمانی تعیین ایدنلره قارشی (تهافت مستخرجه) اسمنده اثری واردر.

اشعارندن:

بو کثرت عالمنده سر وحدت بیلمه‌سی مشکل
بیلور آنجق اقالیم حقایقده کزن سوسو

حفظی عارف محمد بك «استانبولی»

علم قرائتده بهره صاحبی ارباب قلمدن برذات اولوب شهیدر. ترسانه‌ده ذمت خلیفه‌سی ایکن (١٢٣٨) ده ارتحال ایتدی.

ایوبده پدری (سید ابراهیم افندی) یاننده مدفوندر. علم قرائتدن (سبط الخیاط) اسمنده براثریله (حفظی) بك مجموعه‌سی نامیله دیکر اثری واردر.

(١١٧٢) تاریخنده (متقن الروایة) اسمنده علم قرائتدن اثرمقبولی اولان (محمد بن مصطفای نعیمی) افندی قرادن برذاتدر.

حافظ سید افندی «سیروزی»

عصر اخیرعلماسندن برذات اولوب (سیروز) قراسندن (طوپولنیك) لیدر. مدت مدیده درسعادتده نشر علوم ایله امرار اوقات ایله‌دی. (١٢٦٩) تاریخنده حج شریفدن عودتنده

(ینبع البحر) ده رحلت ایتدی. آثار مطبوعه‌سی (شرح علاقه) [١]، (حاشیه علی شرح وضعیه لعلی قوشی)، (رسالهٔ لام عهد) ایله فنون متداوله‌یه دائر تقریراتندن عبارتدر.

خادم احمد افندی «نوشهری — روحی زاده»

فضلادن برذات اولوب اکمال تحصیلدن صوکره وطنی اولان (نوشهر) مفتیلکنده بولوندی. ارتحالی (١٦٦٠) تاریخلرنده‌در.

آثارندن: (شرح حدیث لاعدوی ...)، (رساله فی کلام الله تعالی)، (تفسیر وماتشاؤن الا ان یشاء الله)، (رساله فی معنی المصدر) کبی رسائل برآرده مطبوعدر. بونلردن باشقا رسائل امتحانیه‌سی‌ده واردر.

(تعلیقات علی کلام قطب الدین) محرری (عمر بن عثمان) افندی‌ده (نوشهر) دن یتیشن علمادندر.

حامد افندی «قارصی»

فضلادن طبیعت شعریه‌یه مالك برذات اولوب (قارص) لیدر.

(١٢٩١) تاریخنده وطننده ارتحال ایتدی. آثارندن بعضلری (سورهٔ عبس تفسیری)، (اظهار شرحی)، (دیوان) در.

(١٢١٣) تاریخنده (شفاء شریف) ی ترجمه ایدن (طالب خواجه زاده حافظ اسحاق نجیب) افندی‌ده (قارص) دن یتیشن علمادندر. ترجمه‌نك خط دستیله محرر نسخه‌سی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده‌در.

حاجی طورون افندی «قیصری»

عصر اخیرده قیصریدن یتیشن اکابر علمادن اولوب شهرتلری (حاجی طورون افندی)، کنیه‌لری (چوقورلی زاده محمد صالح) افندی‌در. (١٣٠٢) تاریخنده وطننده ارتحال ایله‌یوب

---

[١] (مولانا محمود انطاکی) نك بین العلما مشهور اولان (استعاره) رساله‌سنك شرحیدرکه شرحدن باشقا (قره تپه‌لی) اسمیله بنام (مولانا حسن بن مصطفای آیدینی) نکده مقبول برشرحی وبو شرحه‌ده (محمد بن عثمان حلمی آطه پازاری) نك مفصل برحاشیه‌سی واردرکه محللرنده مذکوردر.

(خواند خاتون) جامع شریفنك حرمی داخلنه دفن ایدلدی . آثاری عربی وغیر مطبوع اولوب بر وجه آتی در :

١ — (رسالة الاندراجیه) علم قرائت قرآندن اولوب (قرائت عشره) نك ترتیبنی مبیندر.

٢ — (حس الحق وظهر) قرآن کریم قرائتندن بعد الفراغ (سبحان ربك رب العزة) آیت کریمه‌سنك (سبحان ربنا) اوقونماسی مرجح اولدیغنی بیان ودلائلنی اتقاندن عبارتدر . رساله‌نك اسمی زمان تألیفی اولان (١٢٦٨) تاریخنی ارائه ایدر .

٣ — (اشارات قرآن) قرآن کریمك رموزاتنی مبین‌در .

٤ — (تنبیه الاغبیاء) آز زمان ایچنده چوق زمان اولور دینلرك اقوالنی رد یولنده قلمه آلنمشدر.

٥ — (رسالة فی تعریفات الاحکام الشرعیة) در .

٦ — (مفتاح الحیاة)

حسین فهمی افندی « یالولی »

فضلای قضاتدن بر ذات اولوب (دیاربکر) ملحقاتندن (پالو) دندر . علوم عربیه‌یه‌ده انتسابی واردر . آثارندن (زبدة الفرائض) ایله (نبذة الحساب) رساله‌لری بر آراده اوله‌رق مطبوعدر . سلطان عزیز دورنده (اسپارطه) نیابتنده بولونمش ایدی . (مفتاح العرفان فی حقیقة الانسان) اسمنده بر اثری داها واردر .

حاجی عبدی بك « یتریجی » !

ارباب فضیلت وعرفاندن بر ذات اولوب سیروز جوارنده‌كی (پتریچ) دندر. بوكونكی كونده الده موجود تورات وانجیللرك محرفیتنه وتثلیثك رد وبطلاننه دائر تورکجه یازدقلری (ایضاح المرام فی کشف الظلام) اسمنده‌كی اثرلری و (فضائل ذکر الله) نامیله‌ده دیکر بر تألیفکرده‌لری درسعادتده طبع اولنمشدر . ینه بو واديده (رسالة الصمصامیه) و(برهان الهدی فی رد قول النصاری) اسمیله اثرلری واردرکه (برهان) ك بر نسخه‌سی کتبخانۀ خدیوی‌ده موجوددر. (برهان) لبیب افندی طرفندن مترجمدر. مشایخ فصلنده ذکری سبق ایدن قوش آطه‌لی ابراهیم افندیدن منتسبدر. (١٣٠٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك مرکز افندی قربنده دفن ایدلدی. خوش صحبت بر رند صاحب ظرافت وحالاً مجلوب ملامت ایدی .

حسین بن محمد « مندالیانی »

منتشا سنجاغی داخلنده میلاس قضاسی نواحیسندن (مندالیات) ناحیه‌سنك (درنیجه) قریه‌سندندر .

تحصیلنی درسعادتده اکمال ایده‌رك بایزید جامع شریفنده نشر علوم واعطای اجازه‌یه موفق اولدی . بعده حضور همایون مخاطبلغی ومؤخراً مقررلکنه نائل اوله‌رق (١٣٠٥) تاریخنده صله طریقیله مسقط رأسنه کلدیکنده ارتحال ایتدی .

علوم عربیه‌نك اکثر شعباتنده و بتخصیص صرف ونحوده اختصاصه مالك ایدی (شرح تعلیم الاوزان)، (رساله فی تعلیم العلم وموضوعه وغایته) ، (رساله فی کلمتی الشهادة)، (رساله فی حق ابن) اسملرنده رسائلی (١٢٨٦) تاریخنده طبع اولونان مجموعه‌سنده موجوددر . (میزان الصرف) (شرح دیباجة مغنی الطلاب) کبی آثار مطبوعه‌سیو (فوائد لامیه شرحی)، (محشی مغنی الطلاب) وسائره کبی آثار غیر مطبوعه‌سی‌ده واردر .

حاجی ابراهیم افندی « استانبولی »

فضلای ادبادن بر ذات اولوب شهیردر . لسان عربینك دقایقنی حجازده شیخ شینقیطی‌دن تعلم ایتمشدر درسعادتده (دار التعلیم) نامیله کشاد ایتدیکی مکتب خصوصیده لسان عربینك اعلایه قریب بر صورتده ادبیاتیله برابر بش سنه ظرفنده تعلم وکتابت اولونه بیله‌جکنی اثبات ایله‌دی. (کیتدی ابراهیم افندی جنته) مصراعنك دلالتی اولان (١٣٠٩)ده استانبولده وفات ایده‌رك ادرنه قپوسی خارجنده شاعر مشهور باقی‌نك مدفنی قارشیسنه دفن ایدلدی، آثار مطبوعه‌لری : (شرح بلاغت عثمانیه)، (بلاغت عثمانیه)، (تمیز تعلیقات)، (نحو عربی ترجمه‌سی) ، (صرف عربی ترجمه‌سی) ، (تفصیل التألیف فی توضیح مسائل التصریف) ، (حکمیات عربیه) وسائره‌در .

حمید افندی « خربوطی » الحاج عبد الحمید حمدی افندی

آتی الترجمه خربوطی عمر نعیمی افندینك اوغلودر . طلبه ایکن دیکر طلبۀ علومه تعلیم علوم ایتدی. السنۀ ثلثه‌ده شاعردر. اون سکز یاشنده عوامل تحفه‌سنی (نزهة الاخوان فی حاشیة تحفة الاخوان) نامیله تحشیه وبر دیوانچه تشکیل ایده‌جك اشعارینی عالم ادبیاته هدیه ایتدی. پدرندن

مجازدر . وزیر فاضل یوسف کامل پاشا مرحوم ، مشارالیهك فضائل علمیه‌سنی تقدیر ایده‌رك خرپوطده انشا ایتدیکی مدرسه‌نك مدرسلك ومتولیلکنه تعیین اولوندی .

محررات عربیه وترکیه‌سی مکمل بر منشآت تشکیل ایدر . علوم متنوعه‌یه دائر هرطرفدن وقوعبولان اسئله‌یه تحریراً جواب ویریردی . بو جوابلرده آثار مهمه‌دن معدوددر .

طریقت ادریسیه‌ده ارشاد ناسه مأذون ایدی . بالدفعات اجازت علمیه ویرمشدر . فضائل علمیه وکمالات ادبیه‌سی کبی ورع وتقواسی‌ده حد غایه‌ده ایدی . ١٣٢٠ ده وفات ایده‌رك پدرینك یاننه دفن اولوندی . آثار وتعلیقاتی کثیردر . مشهورلری شونلردر .

نسایج الابکار فی حاشیة نتایج الافکار [ناتمام] در .

السمط العبقری فی شرح عقد الجوهری فی الفرق بین کسبی الماتریدی والاشعری [مطبوعدر]

الحاشیة الجدیده علی حواشی السلیکوتیه الواقعه علی طرف التصورات [مطبوعدر]

(الحل المکمل علی الحواشی السلیکوتیه علی المطول) .

الفیض الردی فی حاشیة حواشی الجلال للکلنبوی .

تبصرة الحق علی العیان فی حرمة الاستیجار علی قرآة القرآن .

جواب الوزیر فی حرمة امتناع الحاج عن دخول مکة عند الوباء الکثیر .

صفوة افکار العلماء فی اثبات علم نبینا بالاسماء . [مطبوعدر]

مکحلة الابصار فی رؤیة الهلال بالنهار .

بغیة القاصد فی جواب الاسئلة الواردة من آمد .

البرهان المنور فی تحریم التصویر واقتناء المصور .

تخمیس القصیدة المنفرجه [اوغلی کمال الدین افندی طرفندن ترجمه وشرح ایله طبع اولونمشدر] ادبای عصردن ابن الامین محمود کمال بك افندینك تقریض ادیبانه‌لری واردر .

پدری عمر نعیمی‌نك (ولدیه هجاییسی) اوزرینه یازدیغی حاشیه‌یی اکمال ایتمشدر .

حسبی سلیمان افندی «پراویشته‌ری»

ارباب علم ومعارفدن بر ذات اولوب (درامه) سنجاغی مضافاتندن (پراویشته) لیدر . برمدت حاکملکله ایفای وظیفهٔ شرعیه ایده‌رك اخیراً کتابیان شهریاری عدادینه داخل ومؤخراً سرکتابی اولدی . (١٣٢٧) ده ارتحال ایله‌یوب (ادرنه قپوسی) خارجنده ابراهیم حلبی جوارینه دفن ایدیلدی . آثار مطبوعه‌سی :

(تفصیل – قواعد کلیه شرحی)، (ترجمهٔ تعطیر الانام فی تعبیر المنام للنابلسی)، (ترجمهٔ غنیة الطالبین للشیخ حضرت عبدالقادر کیلانی، المسمی بعمدة الصالحین)، (مرقات مراتب علم لدنی فی مناقب عبدالقادر کیلانی)، (شرح وترجمهٔ دلائل عبدالقادر کیلانی) برده (رسالة الاتحادیه لسعادة الملة الاسلامیه) اسمنده غیر مطبوع بر اثری واردر .

کلنبه‌وی زاده احمد توفیق افندی مرحومك ترجمه‌یه باشلادیغی (تهافت الفلاسفه) یی ده اکمال ایله‌مشدر .

حسنی افندی « حسین حسنی افندی » شیخ الاسلام

فقهادن قانون شناس بر ذات اولوب مولداً استانبولی‌در. پدرلری (ارضروم) لو ایسه‌ده اساساً دیاربکرلی مؤلفیندن (ملا چلبی) احفادندندر. اوقاف همایون قاضیلکی ، یمن مفتشلکی کبی خدماتده بولوندقدن صوکره مسند مشیختی احراز ایتمشدی. (١٣٣١) ده معزولاً ارتحال ایده‌رك (جراح پاشا) جامع شریفی حظیره‌سنده پدری یاننه دفن ایدلدی . مستحضراتی کثیر معلوماتی واسع ایدی. آثارندن (اراضی قانونامه‌سی شرحی) مطبوعدر.

(احکام اوقاف)، (مجله‌نك بعض اقسامنه شرح)، (کتاب الدیات) ده جمله آثارندندر .

(خ)

خطاب حیدر بن ابی القاسم قره حصاری

سلطان عثمان غازی دوری فضلا وفقهاسندن اولوب تحصیلنك بدایتی مملکتنده، اکمالی شامده‌در. (٨١٧) ده وطننده ارتحال ایله‌دی. مؤلفاتی علم فقهدن (شرح منظومهٔ نسفیه فی الخلافیات)، (شرح کنز الدقایق)، (شرح المختار فی فروع الحنفیه) ایله اصول فقهدن (شرح المنار) در .

قره‌مانده وفات ایدن تورکجه (مرآت القاضی) صاحبی (علی غالب افندی) ده قره حصاردن یتیشن علمادندر .

خضر شاه منتشاوی

مؤلفین کرامدن بر ذات اولوب « منتشا »لیدر . مقدمات علومی مملکتنده تحصیلدن صوکرا

استکمال فیض علوم سائقه‌سیله اون بش سنه‌قدر خطهٔ مصریه‌ده اقامت ایله‌دی. (علامهٔ طوسی)نك ممالك عثمانیه‌یه کلدیکنی استماع ایتدیکندن کلوب کرارآ علامهٔ مشارالیه ایله مباحثه ومصاحبه ایتدی. اوقاتنی مجرد تحصیل وتکمله صرف ایدن فضلادندر . «٨٥٣» تاریخنده مملکتنده وفات ایله‌دی . (شرح تجوید) ، (تعلیقات علی المواقف) ، (تعلیقات علی التلویح) ، (حاشیه علی ملازاده) کبی آثار علمیه‌سی واردر. « بروسه »ده (زینی‌لر) ده مدفون مخدومی درویش محمد افندی‌ده فضلادندر .

خضر بك [١] سیوری حصاری

فحول علمادن بر فاضل اولوب مشهور خواجـه نصرالدین افندی [٢] احفادندندر . حضرت فاتحك امریله سیوری حصاردن کتیردیله‌رك الك اول استانبول قاضیسی نصب اولوندیلر. پایتختك برنجی قاضیسی اولان بوذاتدر . قیصـه بویلو اولدیغندن کندیسنه (علم طاغارجغی) دیرلردی . عقائده متعلق یازدقلری نونیه قصیده‌لرینه (عریانی زاده وعصمت افندی) وسـائره کبی بر قاچ ذاتك شرحی وارسه‌ده الك مشهوری تلمیذ متمیزلری مولانا خیالینك‌در .

تاریخ وفاتلری (لازال علیـه‌الرحمة) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (٨٦٣) ده قبر عالیلری وفادن زیرکه کیدن جاده‌نك صاغ طرفنده‌کی مسجد حظیره‌سنده‌در [٣] ادبیات عربیه وفارسیه وترکیه‌ده‌کی معلومات واسعه‌لرینه موجود اشعار علیه‌لری دلالت ایدر. (عجالة لیلة اولیلتین) ایله عربی‌العباره دیکر برقصیدهٔ نونیه‌لری‌واردر. برده فاتح سلطان محمد خانك التماسیله (مطالع)ی توسیعاً لسان فارسی‌یه ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

ابجد حسابیله تاریخ سویله‌مکی کندیلری اختراع ایتمشلردر .

---

[١] فقهدن صدرالشریعه ایله (وقایه) یه شرح‌مقبولی اولان و (٨٩١) ده وفات‌ایده‌رك منلافناری جامعی قربنده دفن اولونان بروسه قاضیسی یعقوب پاشا ایله (٩٠١) ده ارتحال ایدوب زینیلرده مدفون اولان (مفتی احمد پاشا) حکیم ومنشی ومشهور (سنان پاشا) مخادیم علیه‌لریدر .

[٢] بوذاتك حقایق ، فلسفه‌یی ، اخلاقی مطایبات وشـطحیات وادیسنده تعلیم ایتمك ایسته‌دیکی آکلاشیلیور اقوالنی جامع اولان رسالةالسنهٔ غربیه‌یه بیله ترجمه اولوندیغندن (غربیون-اوروپالیلر) نزدنده دخی معروفدر. خلاف ادب وحکمت بعض عادی‌قوللر بالطبع اسنادات جمله‌سندندر. اقوالندن (١٢٠) دانه‌سی اولادمولانادن برهان‌الدین چلبی معرفتیله شرح اولونه‌رق (١٣٠٦) تاریخنده (قونیه) ده طبع اولونمشدر.

[٣] تذکرهٔ سهی‌نك : (شیخ وفا قربنده نجاتی مرحوم مرقدی اولدینی تکیه‌ده‌در) افاده‌سنه کوره ایوب انصاری‌ده مدفون اولدیغنه دائر بعض تراجم احوال کتابلرنده‌کی نقلیاتك موثوق اولمدینی آکلاشیلور . مخدومی احمد چلبی‌نك‌ده (انماالاعمال بالنیات) حدیث شریفنك شرحنه دائر براثری واردرکه ایاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

اشعار ترکیه‌لرندن :

ویرمش ضیا بنفشه‌یه پیغام زلف یار
اول لذتك هواسی دماغنده‌در دخی

اشعار فارسیه‌لرندن :

عشقرا بیرون زهفتاد ودو وصلت حالتیست
درمیان جمع وکثرت عاشـقانرا خلوتیست

منلا کورانی‌ایله بینلرنده‌کچن شوفقره مشهوردر. خضربك ایکی کیجه‌ده برقصیده تنظیم ایده‌رك (عجالة لیلتین) نامیله حضور فاتحه تقدیم ایلر . بونی منلا کورانی کوره‌رك (لقد زادالهوی فی‌البعد بینی. و بین‌البین بعدالمشرقین) بیتنه اعتراض ایله (زاد) « فعلی لازم‌اوله‌رق استعمال ایدیلملك‌لازم ایکن‌متعدی اوله‌رق‌ایراد ایدیلمش » دیر بواعتراض ارادهٔ پادشاهی ایله منلاطرفندن قصیده‌نك ظهرینه یازیله‌رق بکه کوندریلور بك جواب اوله‌رق (فی قلوبهم مرض فزاد هم‌الله مرضا) آیت کریمه‌سنی یازار .

خیالی احمد افندی « ملا - ازنیقی »

اکابر فضلادن اولوب (ازنیق) لیدر. خواجه زاده قدمنده برمتبحرایدی. حیفاکه (٣٣) یاشنده ایکن وفات ایله‌دی .

آثار فاضلانه‌لرینك مشهوری :

(حاشیهٔ شرح عقائد) [١] اولوب (شرح قصیدهٔ نونیه ، تعلیقات علی شرح مقاصد ، حاشیه علی اوائل تجرید ، حاشیةالفرائض) دخی مؤلفات فاضلانه‌لرندندر .

رحلتلری (٨٧٥) ده مرقد فاضلانه‌لری بروسه‌ده (زینی) لرده [٢] ملاخسرو قربنده‌در .

---

[١] چلبی سلطان محمد مدرسه‌سی مدرسی ایکن وفات‌ایدن معلم بایزیدخان ثانی (بولو) لو صلاح‌الدین افندینك‌ده مقبول فضلا برحاشیه‌سی واردر .

[٢] زینیلر: بروسه‌نك شرق طرفنده برمحلدرکه طریقت‌زینیه مؤسسی (زین‌الدین حافی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن (عبداللطیف) قدسی مرحوم مأموراً للارشاد بروسه‌یه‌کلدکلری زمان بومحلی‌مسکن ومدفن ایله بعدالوفات دخی بورایه دفن اولوندقلرندن بوطریقه منسـوب ذواتك مسکن ومدفن مخصوصـلری حکمنه کیرمش اولدیغندن دولایی (زینیلر) تسمیه اولونمشدر .

بوطریق رجالنك جمله‌سنك قبرلری اشکال هندسیه‌دن (معین) شکلنی آکدیریر رسمده‌در . مولانا فناری ایله خیالی مرحومك سنك مزارلرینك‌ده بورسمده اولمسی طریقت زینیه‌یه انتسابلرینی ایما ایدییور.

شیخ عبدالرحیم مرزیفونی واسطه‌سیله طریقت زینیه‌یه انتسابلری ترجمهٔ شقایقده مذکوردر . السنهٔ ثلثه‌ده انشاء نظمه مقتدر اولدقلری اثرلرندن مستبان اولور .

ابیاتندن :

دور رخنده سلسلهٔ زلفی دیر کورن
جمع اولدی کور تسلسل ایله دوری جملهٔ

(خیالی) مخلصیچون مورخ عالی (کنه‌الاخبار) ك غیر مطبوع قسمنده بویله سویله‌یور:

(اینجه‌دن اینجه مطالعه‌یه ونازك تقریره مالك اولمغله خیالی دیه شهرت بولمشدر .)

مقدمات علومی قضاتدن اولان پدرندن تعلم ایتدیکی‌ده (عالی)نك جملهٔ روایاتندندر .

خسرو محمد افندی سیواسی « ملا خسرو »

افاخم علمای عثمانیه‌دن اولوب [١] توقات جوارنده‌کی تورکمنلردن (ارساق) قبیله‌سندندر . [٢] (مات رئیس العلما) و (رحمة‌الله علیه دائما) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (٨٨٦) تاریخنده استانبول قاضیسی ایکن وفات ایده‌رك نعش محترمی بروسه‌یه نقل ایدیلدی . زینیلرده بنا کرده‌لری اولان مدرسه حولیسنده مدفوندر .

کتب سالفدن هركون ایکی ورق یازمغی اعتیاد والتزام ایتمشلردی‌که ترکه‌لرنده خط دستلریله پك چوق آثارنفیسه چیقمش وغایت بهالی اوله‌رق صاتلمشدر.

مؤلفاتی :

(تلویح ، شرح مفتاح ، اصول بزدوی ، اوائل تفسیر قاضی و مطوله) حاشیه‌لریله علم

[١] (جامع الموضوعات) اسمنده‌کی اثرینی سلطان محمد ثالثه تقدیم ایدن مصطفی بن ابی بکرافندی ایله (فتاوای بزازیه) یی ترجمه ایدن شیخ احمد بن موسی وسیواسك (دومانیس) قریه‌سندن اولوب (کشف الظنون) ده مذکور اولان (مجمع‌الاقوال فی‌الحکم والامثال) مؤلفی احمد افندیلرده سیواسدن یتیشن صاحب آثار علمادندرلر .

[٢] مولانا خسروك بر مهتدی زاده اولدیغنه دائر (شقایق) ترجمه‌سنك روایتی موثوق دکلدر . چونکه بوترجمه‌نك هامشنده (سیواس) ایله (توقات) آره‌سنده‌کی (یرکوی) قریه‌سندن اولدیغنه وحتی (دررو غرر) نك خاتمه‌سنده (اناالفقیر محمد بن فرامرز بن‌علی عاملهم‌الله بلطفه الجلی والخفی) بویوردیغنه نظراً ابا عن‌جد مسلمان زاده اولدقلری تظاهر ایدر .

فقهدن متن وشرح یعنی (دررو غرر) [١] اصول فقهدن کذا متن‌وشرح یعنی (مرقات‌ومرآت) [٢] وآتی‌الترجمه (علاءالدین رومی) نك (تسمیه،اخبارنبوت، فقه ، اصول، بلاغت، منطق)کبی آلتی فندن باحث رساله‌سنی‌ده (نقدالافکار فی‌ردالانظار) اسمیله شرح ایله‌مشدر . حضرت فاتح بوذات‌حقنده (زمانمزك ابوحنیفه‌سیدر) بویوروورلرمش بعضاً شعرله‌ده اشتغال ایدرلردی .

اشعارندن :

باشمه بزم غم عشقکده جام افسر یتر : زخمکیله قانلی پیراهن قبای زر یتر

سنك مزارنده‌کی عباره :

منبع علم وهنر ، وارث علوم‌خیرالبشر ، فاضل‌خورشید اثر ، صاحب‌الدرر والغرر مولانا محمد خسرو) .

(٨٧٨) تاریخنده فاتح سلطان محمد خانه اهدا ایتدکلری خط دست عالیلریله محرر (درر) نسخه‌سی (کوپرولو) کتبخانه‌سنده‌در . [٣]

خواجه زاده مصلح الدین افندی « بروسوی »

بروسه‌نك مدار مباهاتیدر. وجودیله افتخار اولنور . اکابر علمادن اولوب سابق‌الترجمه خضر بکدن تحصیل علوم ایله‌مشدر .

بك کندیسنی تکریم وسلامت ادراکنی تسلیم ایدردی . بعض مسائل مشکله‌نك حلی اقتضا ایتدکجه مشارالیهدن کنایه اوله‌رق عقل سلیمه مراجعت ایدیکز دیرمش .

[١] (١٠٤٣) ده قضاتدن سلیمان بن ولی آنقره‌وی و (١١٣٦) ده شام قاضیسی ایکن وفات ایدن کلیبولیلی عثمان ویافه نائبی ایکن (١٣١٦) ده وفات ایدن بوی آبادلی قره‌بکر افندیلر طرفندن ترجمه اولونمشدر .

[٢] ایزمیری محمد بن‌ولی، (١٢٩٢) ده درسعادتده وفات‌ایدن (مرسین) مفتیسی احمدحلمی طرسوسی ومصطفای موستاری وفتاوی صاحبی حامد و (١١٦٧) تاریخنده وفات ایدن حمزهٔ دارنده‌وی و (١١١٧) تاریخنده وفات ایدن محمد طرسوسی طرفلرندن تحشیه ایدیلمشدر .

[٣] (٨٧٥) تاریخنده خط دستیله یازوب حضرت فاتحه تقدیم ایتدیکی (مرآت ومرقات) نسخه‌لری یکی جامع کتبخانه‌سنده‌در. کنیه‌لرنده (محمد بن فرامرز بن‌علی) عباره‌سی کورلمکده‌در .

(نصیر طوسی) نك منطقدن فارسی‌العباره (اساس الاقتباس) اسمنده‌کی اثرینی‌ده بالتعریب حضرت فاتحه تقدیم ایتمشدرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی اندرون همایونده (روان اوطه‌سی) کتبخانه‌سنده‌در. باش طرفنده (١٩) بیتلی غایت بلیغ برقصیدهٔ عربیه‌لری‌ده واردر .

آثار فاضلانه‌لری :

(حاشیهٔ شرح مواقف ، حاشیهٔ تنقیح الاصول للصدرالشریعه ، تهافت [١] ، حاشیهٔ شرح هدایةالحکمة ، شرح متن طوالع ، حاشیهٔ تلویح ، شرح عزی) وسائره‌در . تهافتی حضرت فاتحك امریله یازه‌رق بوکتابله ملا زیرکه غلبه ایله‌مشدی . بروسه مفتیسی ایکن (٨٩٣) ده رحلت ایله‌دی . مرقدی امیرسلطان حضرتلرینك مدرسه‌لری مقابلنده جاده‌نك براز اوته‌سنده‌در. کوپرولو کتبخانه‌سنده خط دستیله محرر برمطول واردر .

خطیب زاده محیی الدین افندی

فاتح دوری فضلاسندن اولوب (قسطمونی) لیدر (ایزنیق) ده مدفون پدری تاج‌الدین ابراهیم ایله مولانا علی طوسی ومولانا خضر بکدن اکمال علوم وفنون ایله‌مشدر . اکابر علمایه الزم اولان وقاری غرور درجه‌سنه واردیرمشدی .

مؤلفاتی :

(تعلیقات علی حاشیة تجرید ، تعلیقات علی اوائل کشاف ، حاشیه علی اوائل شرح مواقف ، حاشیهٔ تلویح ، رسالهٔ فی بیان فضائل جهاد ، رساله فی بحث رؤیة وکلام ، حاشیه علی شرح وقایه ، حاشیه علی مقدمات اربع ، حاشیه علی اوائل شرح مختصر ، رساله فی تعیین جهة قبله) وسائره‌دن عبارتدر .

وفاتی (٩٠١) ده قبری جوار حضرت خالدده اکابر مؤلفیندن علی قوشجی قربنده‌در . مجرد داعیهٔ تفوق وسائقهٔ حسدله آتی الترجمه ملالطفینك باعث شهادتی اولدیکه بوحال کندیسنك علماً زنکین اخلاقاً فقیر اولدیغنه دلالت ایدییور . (تأسف اولونور)

خسرو زاده مصطفی افندی

ملا خسروك سبط رشیدی اولدیغی ایچون خسرو زاده لقبیله مشتهردر . اولجه صاچلی امیرافندیدن استفاده ایتدکدن صوکرا مولانا ابوالسعوددن اکمال تحصیل ایله‌مشدر . (١٠٠٠) تاریخنده معزولاً (طرابلس شام) قاضیلغندن عودتنده (آقشهر) ده وفات ایله‌دی .

[١] علامه (جلال الدین دوانی) نك تقدیرینه مظهر اولان بواثر امام غزالی وابن رشدك ایله برابر مصرده طبع اولونمشدر .

کلدستهٔ ریاض عرفان ایله ریاضی تذکره‌سنده‌ده بروسه‌ده جدی (ملا خسرو) یاننده مدفون اولدیغی محرر اولدیغنه کوره عطایی‌نك افاده‌سی شایان تأملدر .

آثاری :

(غلطات العوم ، قراضة الفقهیه وفکاهة الرفقیه) ایله قطب مکینك (البرق الیمانی فی الفتح العثمانی) اسمنده‌کی یمن تاریخنی و (تحفة الملوك) ی ترجمه‌لرندن عبارتدر .

اشعار ترکیه‌سی‌ده واردر ازجمله :

غرضم ملك بقا ایدی عدم راهندن
اوغرایوب شهر وجوده اویالاندم قالدم

خلیل بن رسول «سینوبلی»

فقهادن برذات اولوب (سینوب) سنجاغنك (آنجه چام) ناحیه‌سندندر . (١٠٧٥) ده ارتحال ایله‌دی . ایکی جلد کبیر اوزره (اظهار فرائد الابحر وایضاح فوائد الانهر) اسمنده مفصل (ملتقی) شرحی واردر . فرائض بحثنی‌ده آیریجه شرح ایتمشدر .

خضر بن محمد «آماسیه‌لی»

فضلادن برذات اولوب آماسیه مفتیسی ایکن (١٠٨٦) تاریخنده وفات ایله‌دی .

مؤلفاتی :

(انبوب البلاغة) ایله شرحی (افاضة الانبوب) منارك اختصاری اولان (غصون الاصول) وشرحی (تهییج غصون الاصول)، (حاشیه علی تفسیر البیضاوی) وسائره‌در. فرائض سراجیه‌یی‌ده (لب الفرائض) اسمیله اختصار ایتمشدر .

پدری محمد افندینکده (المعقود فی شرح المقصود) اسمنده مقصود شرحی واردر .

خضرالی عبدالرحمن چلبی

فاضل وشاعر برذات اولوب قره داود زاده سلیمان چلبی‌نك مخدومیدر . (١٠٨٧) ده وفات ایله‌دی. بروسه‌ده جدینك بنا کرده‌سی اولان جامع شریف حظیره‌سنده مدفوندر.

مؤلفاتی :

(ترجیح البینات ، فتاوای خصالی ، دیوان) وسائره‌در . برده (ملتقی) نك مشكلاتنی (عطا) اسمیله شرح ایله‌مشدركه برنسخه‌سی (بشیر آغا) كتبخانه‌سنده‌در . (دشیشی) اسمنده‌كی فارسی لغتنی‌ده اختصار ایتمشدر .

ابیاتندن :

كوردی غم لیلا ایله احوالی دكركون
دیوانه‌لكه اوردی همان صورتی مجنون

خالصی ابراهیم افندی «یساروفجه‌وی»

فضلای مدرسیندن فارسی‌دان برذات اولوب (بلغراد) جوارنده‌كی (یساروفجه ـ پوزرفچه)لیدر. (١١٦٠) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله‌دی . (١١٤٣) تاریخنده (خرقۀشریف) محله‌سنده تألیف ایتدیكی (مجمع الامثال ـ دستور العجم) اسمنده دقایق لغات فارسیه‌یه متعلق برجلد كبیر اثرقیمتدارینك برنسخه‌سی اسعد افندی كتبخانه‌سنده واردر .

مولانا مفتی ابوسعید الخادمی «خادمی»

فحول علمادن فضل وكمال ایله معروف برذات اولوب (١١١٣) تاریخنده (قونیه) ملحقاتندن (بخاری) الاصل اولان بویوك پدرینك اختیار هجرت ایله‌دیكی (خادم) ده تولد ایلدی . مقدمات علومی پدریله اكابر علمادن (قره‌حاجی) شهرتیله بنام (مصطفی) افندیدن بعدالتعلم پدرینك تنسیبیله برای اكمال (استانبول) ه كله‌رك اوعصرك اك بنام فضلاسندن بولنان (قاز آبادی احمد افندی)دن پارلاق برصورتده اخذ اجازه‌یه موفق اوله‌رق وطننه عودتله تدریس وتألیفه باشلادی . آز زمان ایچنده آفاقه انتشار ایدن صیت فضلی دولاییسیله دعوت پادشاهی‌یه اجابةً ایكنجی دفعه پایتخت خلافته كلوب علمای وقت ایله برابر بالذات پادشاه‌ده حاضر اولدیغی حالده (آیاصوفیه) جامع شریفنده‌كی تقریر ایلدیكی فاتحۀ شریفه تفسیری تقدیر عمومی‌یی جالب اولدی . وتلطیفات شهریاری‌یه مظهریتدن صوكرا مطیباً مملكتنه اعزام اولندی .

مملكتنده كراراً اعطای اجازه‌یه موفق‌اوله‌رق (١١٧٦) تاریخنده داربقایه انتقال ایتدی . مذهباً حنفی، طریقةً نقشبندی‌در . خط دست عالیلریله محرر اوراق آره‌سنده: (پدریمك قبر

شریفنده مراقبه‌یه وارمشدم . قارشیمده تمثل ایلدی. نصیحت ایسته‌دم؛ « ایشته بنی كورویورسك‌یا، دنیانك اسباب وعلائقندن عاری‌یم . بوعالمده اونلردن هیچ بری فائده ویرمه‌یور . معیشت خصوصنده حرص وطمع مذمومدن توقی ایده‌رك جناب حقه متوكل وانك احسانته قانع اول. دنیاده خالق الاسبابی اونودوب احتیاجكی سبب صوری اولان قوله بیلدیررسه‌ك حق سنی اك عادی كیمسه‌یه محتاج ایدر . اكر احتیاجكی هركسدن اخفا ایله آنجاق حضرت ذوالجلاله عرض ایدرسه‌ك دنیا بیله سكا عرض روی احتیاج ایدر » بیوردقلری مندرجدر .

آثار فاضلانه‌لری بروجه‌آتیدر :

(١) متن مجامع الحقایق فی علم الاصول . [١]
(٢) شرح طریقت محمدیه.
(٣) شرح بسمله . [٢]
(٤) حاشیۀ درر.
(٥) شرح علی القصیدة المضریة.
(٦) حاشیة علی تفسیر سورة النبأ للبیضاوی .
(٧) رسالة فی حق التسبیح والتحمید .
(٨) تفسیر قوله تعالی (قل اللهم مالك الملك).
(٩) تفسیر قوله تعالی (ان بعض الظن اثم) .
(١٠) رسالة فی سلوك النقشبندیة .
(١١) رسالة النصایح والوصایا.
(١٢) رسالة الخشوع فی الصلوة.
(١٣) شرح ایها الولد .
(١٤) عرائس النفایس فی علم المنطق.
(١٥) عرائس الانظار ونفائس الابكار .

---

[١] علمای عثمانیه‌دن مصطفی بن محمد آیدینی طرفندن (منافع الدقایق) اسمیله عربی العباره شرح اولندیغی كبی شروانی احمد حمدی افندی طرفندن دخی (لوامع الدقایق) نامیله ترجمه اولنان نسخه‌لری مطبوعدر.

[٢] اون سكز فنه تطبیقاً محرر اولان بواثر قیمتدار علماء مصریه‌دن (شیخ علیش) افندی طرفندن تلخیص ایدلمشدر . هرایكیسیده مطبوعدر .

(١١٩٠) كسورده وفات ایدن (احمد بن حسن) قره‌مانی نكده (تحفة البسمله) وسلطان حمیداول معاصری (محمد بن علی القره مانی ثم الارزنجانی) نكده (رسالة البسملة) اسمنده برر شرحلری واردركه برر نسخه‌سی (حمیدیه) ده موجوددر.

(۱٦) رسالة فى ماهية العلوم.

(۱۷) كشف الحدر عن حال الخضر.

(۱۸) رسالة فى الحديث الضعيف.

(۱۹) رسالة المسواك .

(۲۰) رسالة القهوه .

(۲۱) رسالة الدخان .

(۲۲) تفسير سورة الاخلاص .

(۲۳) رسالة فى حق الاستخلاف .

۱۱٦۰ ده وفات ايدن برادر عاليلرى ابى نعيم احمد الخادمى نك آثارندن :

(۱) رسالة فى حق الالفاظ المجازية.

(۲) حاشية على المرأت .

مخدوملرندن اولوب (۱۲۱۳) ده مكه ده ارتحال ايدن سعيد خادمى نك آثارى :

(۱) حاشية على تفسير الفاتحه للبيضاوى.

(۲) شرح البخارى الشريف الى النصف.

(۳) شرح قصيدهٔ برئه.

(٤) حاشية على الخيالى .

(٥) شرح شمائل شريفه .

(۱۱۹۲) ده وفات ايدن عبد اله خادمى نك آثارى :

(۱) شرح مجامع الحقايق .

(۲) شرح ديباجة التايج.

(۳) شرح القصيدة الهمزية .

(٤) حاشيه على شرح بسمله .

(٥) حاشيه على حاشية مير ابوالفتح .

(٦) تفسير قوله تعالى (قدافلح المؤمنون . . .)

امين بن محمد خادمى نك آثارى :

(۱) شرح منار .

(۲) حاشيهٔ قاضى مير .

(۳) حاشيهٔ منتهى.

خليل بن حسن « ابى الفلاح »

فضلادن برذات اولوب (آيدين) ليدر . (۱۱۷۰) تاريخلرنده ارتحال ايتدى .

آثارى :

(حاشيهٔ مختصر منتهى)، سيد شريفك تصورات حاشيه سنه (قره داوود)ك حاشيه سنه حاشيه، علم آداب مناظره دن (طاش كوپرولو) رساله سنه حاشيه وسائره در .

خواهرزاده اسماعيل بن شيخ محمد افندى

فضلاى قضاتدن برذات اولوب (ميرزا مصطفى) افنديك تلميذى وهمشيره زاده سيدر . (۱۱۵۲)ده (بروسه) قاضيسى ايكن (منهاج البيان فى تفسير لغات القرآن) اسمنده براثر يازمشدركه توركجه تفسير يازمق ايسته ينلر ايچون استفاده لى برمأخذدر.

خليل شرف افندى « ميانى زاده »

ترجمهٔ حالى سبق ايدن خياتى احمد افنديك مخدوم فضائل موسوميدر . بغداد ملالغندن عودتى اولان (۱۲٦۷) تاريخنده وطننده ارتحال ايتدى . اكبر آثارى (روضة الاشراف فى المضاف اليه والمضاف) اسمنده كى درت جلد كبير اوزره مؤلف توركجه لغت كتابيدر .

بواثر (ثمار القلوب فى المضاف اليه والمنسوب) ايله (مايعول عليه فى المضاف والمضاف اليه) اسملرنده كى لغت كتابلرى باشليجه مأخذ ايدلمك شرطيله ميدانه كلمشدركه ترتيبى حروف هجا اوزره تراكيب اضافيه دن متشكلدر .

بواثر جسيمدن باشقا (سنبل زاده) نك (نخبه) سنى (وباكولى) (قدسى) نامنده كى ذاتك عربى العباره يازديغى (اسرار الملكوت) اسمنده كى هيأت جديده يه متعلق اولان اثرنى ده (افكار جبروت) اسميله توسيعاً ترجمه وشرح ايتمشدر . كرچه بواثرك ارقام وحساباتنه تعلق ايدن بعض اقسامنده حسابات حاضره يه توافق ايتميه ين نقاطى وارسه ده خاتمه سنده هيأت جديده نك شرعياته تطبيقنه دائر اولان بحث مخصوصى شايان مطالعه در . بواثر (۱۲٦۵) ده استانبولده طبع ايدلمشدر . (ثمار القلوب) (٤۳۰) ده ارتحال ايدن (امام ثعالبى) نك، (مايعول عليه)

(۱۱۱۱) ده وفات ایدن (محمد امین محبی) نکدر . (مایعول) ك نفیس بر نسخه‌سی وفا کتبخانه‌سنده واردر .

خلیل کرمیری «قیصری»

علمای بنامدن برذات اولوب (قیصری) نك (کرمیر) قریه‌سندندر. (۱۱۹۰) تاریخلرنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی .

آثاری :

(حاشیهٔ عقائد ، حاشیهٔ قاضی میر ، شرح منظومهٔ اسحق افندی) در .

(محمد بن ابوبکر الحلبی القیصری الحصاری) اسمنده برذاتك (۱۱۵۷) تاریخنده مؤلف (فوائدالحصاریة فی شرح مفاتیح الدریة فی الامثلة الفارسیة) نامنده عربی العباره اثری قوش آطه‌سی کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . برنسخه‌سی یحیی افندی‌ده واردر .

خلیل افندی «بوردوری»

فضلادن برذات اولوب (بوردور) نواحیسندن (کول حصار) ناحیه‌سی قراسندن (قیزیللر) قریه‌سندندر .

اکمال تحصیلدن صوکرا (بوردور) ده نشر علم وتألیف آثار ایله‌دی . (۱۲۶۹) ده ارتحال ایده‌رك (دمیر اوغلی خیراتی) مقبره‌سنه دفن ایدیلدی .

آثاری :

اصول حدیثدن (ارشادالقاری) اسمنده (علی القاری) حاشیه‌سی .

نحودن (غنیةالابصار) اسمنده (نتایج الافکار) حاشیه‌سی.

قرائتدن (نویری) حاشیه‌سی.

(تفسیر قاضی) نك اکثر مواضعنه تعلیقات .

(مطول) ك اکثر مواضعنه تعلیقات وسائره‌در .

خواجه تحسین افندی «فیلاتی»

متأخرین علمادن اولوب یانیه جوارنده‌کی (فیلات) لیدر. علوم عقلیه ونقلیه بیلیر شرق

وغرب لسانلریله اکثر فنون جدیده‌یه واقف فاضل، حکیم برذات ایدی. مفصلجه ترجمهٔ حالی شمس‌الدین سامی بکك (هفته) اسمنده‌کی رسالهٔ موقوته‌سنده مندرجدر .

آثارندن :

(تاریخ تکوین ، اساس علم هیئت ، روح ، اسرار آب وهوا) کبی بعض رسائلی مؤخراً طبع اولوندی آنجق معلومات واسعه‌سی نسبتنده اثر براقمه‌یه موفق اوله‌مامشدر . اکثر ممالك عثمانیه‌نك آفاقنده رؤیت اولوندیغی اوزره قبهٔ مکوکبه‌نك رسم مسطحنی مبین (مرآت السما) اسمنده مطبوع لوحه‌سی ده واردر . وفاتی (۱۲۹۸) تاریخنده (أرن) کوینده‌در .

اشعار حکیمانه‌لرندن اولان قطعهٔ آتیه زبانزددر :

کتاب عالمك اوراقیدر ابعاد نامحدود
سطوری حادثات دهردر اعصار نامعدود

باصیلمش دستگاه لوح محفوظ طبیعتده
مجسم لفظ معنیداردر عالمده هرموجود

اواخر عمرنده انشاد ایتدیکی مثمنلری‌ده عبرت آمیز برمنظومه‌در . هیئت عوالمه دائرده برمنظومه‌سی واردر . علوم ریاضیه‌دن (هیأت)ه مراقی زیاده ایدی .

پارس آرقداشلرندن مشهور طراقجی سعید آغانك مناقبیله تاریخ وفاتی متضمن (مجموعهٔ علوم) ده تحف ومفصل برقصیده‌سی‌ده واردر .

هیئت کائناته دائر مرحوم مومی الیهك نظم ایتدکلری منظومه‌در :

روی مرآت العوالمدر بورسم دلنشین
صورت زیبای مصنوعات خیرالخالقین
طارم مینادە خوش الوان کوناکون ایله
زین اولنمشدر مصابیح السما للناظرین

ارتفاع قدر اجرام فلك حقنده هم
نازل اولمشدر نیجه آیات قرآن مبین
سورهٔ والشمس والنجمنده باواوقسم
آنلرك حقیچون ایتمش حق کلامنده یمین

حیرت افزای عقول اهل فکرتدر نجوم
حبذا صنع بدیع الهیئه در رفعت رهین
اشرف جمله معارفدر بوفن موضوعی وش
علم هیئت اوزره موقوف اکثر احکام دین

مهر حکمت لمعه ریز کشور ارواحدر
فیض نوریله بولورنشوونما عقل فطین
باجناح علم هیئت دم بدم اولمق محال
اوج ادراك كمال قدرت حقه قرین

ایشته برآینهٔ هیئنما کیم وجهنك
انجمندن منتشردر پرتو علم الیقین
مطلعی تابنده در چشمی حقایق بیندر
اخترپروین صفت هر نقطه سی در ثمین

برج عالیٔ سپهر ارتقایه نیل ایچون
انقسامات مدارج خطلری حبل متین
عالمك احوال اجمالیه سن ادراك ایچون
شکلی کورمك بیك کتابن اوقومقدن بهترین

خربوطی عمر نعیمی افندی

محمد سعید افندی فتاواسی نامنده کی مجموعه نك صاحبی خربوط مفتیسی امام زاده محمد سعید افندینك اوغلی مفتی احمد افندینك مخدومیدر .

خربوطده ، عینتابده ، قیصری ده تحصیل علوم ایتدی . خربوطده اون بش سنه مفتیلکده بولوندی . السنهٔ ثلاثه ده انشاء شعره مقتدردر . (اظهـار) و (فریده عصامنی) شرح وعلم مناظره وآدابدن (ولدیه حجابیسنی) تحشیه ایتدی . (بو ناتمامدر)

بعض مسائل مهمه یه دائر رسـائل متعدده سی وخواجه لرینك متعدد رسـاله لرینه تعلیقات عدیده سی واردر .

اشـعاری جمع اولونمامشدر . بادیٔ اشتهاری (العصیدة الشهدیه فی شرح قصیدة البرده) نامنده کی اثریدر .

بو اثری ایلك دفعه مصر والیسی محمد علی پاشـا طبع ایتدیردی . مکرراً اجازت علمیه

ویردی . بالآخره اعمی اولدیغی حالده ینه نشر علوم ایتدی . (منظومهٔ نعیمیه) نامنده کی اثر مطبوعنی بوصره ده تألیف ایتمشدر .

(۱۲۹۹) ده خربوطده وفات ایله دی. خربوطده کی قبرستانه دفن اولوندی. پك مسن اولدیغی حالده شعور وحافظه سی فوق العاده ایدی . (دین محمدی) یه خدمت ایدنلر بوناماز، ذلیل اولماز دینی اعزاز ایدنلر دارینده عزیزدر .

مشارالیه (لطیف الطبع) ایدی. لطائفی پك چوق پك خوشدر.

خالصی محمد افندی «شیروانی»

علوم عربیه نك تخصیص ادبیات شعبه سی متخصصلرندن فاضل برذات اولوب (شیروان) لیدر . مقدمات علومی مملکتی ایله (آماسیه) ده تحصیل ایده رك استانبوله کلوب افاضـل زمانه دن تیکوشلی یوسف افندیدن اکمال ایله اجازت آلدی . فاتح جامع شریفنده تدریسـه باشلایوب اعطای اجازه یه موفق اولدی . عین زمانده مؤسسلرندن بولوندیغی (دارالشفقه) ده ده تدریسده بولوندی . مستحضراتی کثیر احاطهٔ علمیه یه مالك برذات ایدی . صوك مأموریتی اولان درس وکالتندن متقاعداً (۱۳۳۱) تاریخنده ارتحال ایده رك فاتح جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدیلدی. مدارسك اصلاحی ایله طلبهٔ علومه فنون جدیده تدریسی خصوصنده همتی سبق ایتمشدر .

آثاری :

(تلخیص النحو ، میزان الاذهان فی المنطق ، علم کلام ، اصول عقائد) کبی رسائل علمیه سی دارالشفقه ده تدریس اولونمقده در .

(د)

دیوریکی فخرالدین محمد افندی

سلطان عثمان غازی دوری اکابر فضلاسندندر . ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (یار علی) چلبی نك جدی بوذاتك عمجه زاده سیدر . (۷۲۳) ده (شام) ده وفات ایله دی . علوم عربیه نك هرشعبه سیله نظم ونثرده صاحب ید طولادر . مشهور (ابو حیان) اندلسی (کتاب شعرای عصر) نده صاحب ترجمه حقنده جملهٔ مؤلفاتندن اولان نحو عربی منظومه سنی بکا عرض

ایتدی . الحق موجب استحسانم اولدی وکندیسندن لسان ترکی وفارسی‌یی تعلم ایله‌دم. قواعد لسان ترکی‌یی مبین (امهات الکلمتین) اسمنده برقصیده‌سی اولدیغی کبی کوزل برلغتی وقصائد سائره‌سی واردر دیور. بوقصیده (کشف الظنون) ده (قصیده فی‌قواعد لسان‌الترك) ماده‌سنده مذکوردر .

کتاب القدوری‌یی سلك نظمه چکدیکی‌ده تحقیق ایدیلدی . صاحب ترجمه‌دن استفاده وعلم ادب ایله‌ینلردن بریسیده (مولانا قاضی محمد بن المنصوری قلاؤن) اولدیغی قرشینك طبقات الحنفیه‌سنده محرردر . السنهٔ ثلاثه‌ده نثر ونظمه مقتدر ایدی .

برآرالق (غزه) ده (حسبة) یعنی شمدیکی پولیسلك وظیفه‌سنی ایفا ایتدی. قبائل اترا کدن صالور (صلغر) قبیله‌سندندر .

دولت‌اوغلی یوسف « بالیکسری »

علمادن طبیعت شعریه‌یه مالك برذات اولوب (بالیکسر) لیدر . (٨٢٧) تاریخنده فقهدن مشهور وقایه‌یی نظماً ترجمه ایله‌دی . بوترجمه‌نك الیمه کچن بر نسخه‌سنی بالیکسر کتبخانه‌سنه اهدا ایله‌دم .

ترجمه‌نك مطلعندن :

اول اسم‌الله ایله بشلایلم
ایشی بسم‌اللهله ایشلایلم

ایش‌که بسم‌الله ایله باشلانسه‌کر
عاقبت خیریله اولور معتبر

ایش‌که بسم‌الله ایله باشلانمایه
عاقبت ابتر اولور ایشلنمه‌یه

(یونس بن احمد صوفیه‌وی) اسمنده برذاتك (٩٧٧) تاریخنده یازدیغی مفصل بروقایه شرحی واردر .

« دیکقوز – دیقوز » احمد افندی « بروسوی » [١]

فاتح دوری علماسندن اولوب (تکه) لیدر . بروسه‌ده ییلدیرم بایزید خان مدرسی ایکن وفات ایله‌دی . علم صرفده (مراح) و (مقصود) ه برر شرح یازمشدرکه برنجیسی مطبوع وبین الطلاب مشهوردر . مسعود رومینك (آداب‌الجدل) عنوانلی کتابیله (حاشیهٔ تجرید) ه و(فرائض سیدی) نه (آداب فاضله) یه‌ده حاشیه‌لری واردر .

دده جنکی افندی : « آماسیه‌وی »

اسمی ابراهیم کمال‌الدین شهرتی (قره دده) مولدی آماسیه جوارنده‌کی (صونسه) قریه‌سیدر .

دباغتله مشغول ایکن الفدن باشلامق شرطیله تحصیل علمه‌قویولمش سعی واستعداد طبیعیسی یاردیمیله آز مدت ظرفنده اکمال علوم متداوله ایدوب مدرس اولمش ودور مناصب علمیه‌دن صوکره بروسه‌ده اختیار اقامت ایله‌مشدر .

(کلشن جنات آکا مأوی اوله) مصراعنك ناطق اولدیغی (٩٧٥) تاریخنده وفات ایده‌رك سد باشنده بویوك کلیسا قارشوسنده‌کی سوقاق ایچنده خواجه محمد قره‌مانی مسجدی حظیره‌سنه دفن اولوندی ذوفنون بر فاضلدر .

مؤلفاتی : علم‌نحو وادب علماسنك طبقات وتراجم‌احوالنی مبین (طبقات النحاة) و (تفسیر قاضی)، (صدر الشریعه)، (مواقف)، (خیالی) حاشیه‌لریله بین الطلاب (دده جنکی) اسمیله موسوم اولوب صرف نحو لغت وسائره‌دن باحث اولان مطبوع (عزی شرحی سعدالدین حاشیه‌سی) ایله (لجة‌الفوائد) اسمنده‌کی مجموعه و(مناقب اولیا) (مصارف بیت‌المال) و (سیاستنامه)‌در .

فقهدن (وهبانیه) طرزنده برده منظومه‌سی واردر .

یدی سنه کفه‌ده مفتیلکی واردر .

سیاستنامه‌سی مشرب زاده حفیدی (شیخ الاسلام) عارف افندی طرفندن ترجمه وطبع اولونمشدر .

---

[١] بوکلمه بروسه‌جه صحیح‌الوجود مقامنده قوللانیلور برتعبیردر . مولانای مشار الیهك مدفنی اولوق اوزره کوکوردلو جوارنده چکرکه جاده‌سی اوزرنده برقبری زیارت اولونمقده ایسه‌ده (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده مولویخانه قارشیسنده‌کی مزارستانده مدفون اولدیغی محرردر .

دشيشى محمد افندى «آماسيەوى»

علم لغت متخصصلرندن لسان فارسىنك غوامضنه واقف بر ذات اولوب (آماسيه) ليدر. (مصر) اميرالامراسى (حسن پاشا) نامنه (٩٨٨) ده تأليف ايتديكى (تحفةالسنية الى حضرت الحسنية) اسمندەكى لغات فارسيەسى بين‌العلماء والادبا (لغت دشيشى) ناميله معروفدركه لغات فارسيەيى تورکجه مقابللريله شرح ايتمشدر.

بو لغتك (١٠٨٠) تاريخنده تلخيص ايدلمش بر نسخەسى کتبخانهٔ عموميده موجوددر.

دوقەکين زاده عثمان بك [١]

علما ومورخين عثمانيەدن بر ذات اولوب امام سيوطىنك مفردات تواريخ ايله بعض فوائدى مشتمل اولان (اوليات) نى بر طاقم علاوات ايله ترجمه وحروف هجا اوزرينه ترتيب ايتديكى (ازهار الجمائل فى وصف الاوائل) [٢] نامنده اثرينى سلطان مراد ثالثه تقديم ايدەرك مظهر مکافات اولمشدى. برده (ابن عربشاه) ك (فاکهة الخلفاء) سنى ترجمه ايلەمشدرکه بر نسخەسى خالص افندى کتبخانەسنده واردر. يلديز کتبخانەسنده‌ده منظوم خمسەسى موجوددر. (١٠١٢) تاريخنده استانبول قضاسندن منفصلاً وفات ايلەدى. فاتح جوارنده (عاشق پاشا) حظيرەسنده مدفوندر. [ملتقى شارحلرندن ومصرى نيازى خلفاسندن مدرس عشاقى مصطفى افندى‌ده اوراده مدفوندر]. طرز عتيق اوزره کوزل يازان ارباب قلمدن اولوب بعض مکاتبى (کلزار منشأت) اسمنده رسالهٔ مطبوعه‌ده واردر. استانبول قاضيلرينك تراجم احوالنى جامع بر اثرى اولديغى کبى محمديه صاحبى يازيجى زاده محمد افنديك (مغارب الزمان) نى‌ده اختصار ايلەمشدر.

درويش محمد افندى

علماى عثمانيەدن عبدالجبار افنديك مخدوميدر. دور مناصب عاليه ايله استانبول قاضيسى اولمش

[١] برادرى (دوقەکين زاده احمد) پاشاده عرفاى شعرادن بر ذاتدرکه آماسيەده مدفوندر. اشعارندن :

جان يوسفنى مصروجودکده بولورسەك — کنعان ايلنه اسمکى سلطان ايله ديرلر
واعظ بزى قورقتمه جهنمده اوداولماز — هر کيشى او دين يانمغه بوندن ايله ديرلر

[٢] بر مقدارى (اقدام) غزتەسى ايله تفرقه صورتنده نشر اولونمشدى.

ايدى. (١٠٢٣) ده متقاعداً استانبولده وفات ايلەدى. آثارى (شرح هدايه)، (حاشيهٔ شرح مفتاح)، (حاشيهٔ شرح تجريد) وسائرەدر.

دباغ زاده نعمان افندى «استانبولى»

خواجه سعدالدين افنديك طورونى ابوسعيد افنديك کريمەسى اوغلودر. مصر ملالغيله بکام اولمشدى. (١١١٤) ده استانبولده وفات ايتدى. بتخصيص علم فقه وفرائضده بهرهٔ کلى صاحبى‌در. (فتواى نعمانيه)، (تحفةالصکوك) آثارينك باشليجەسى اولوب (صکوك) ى مطبوعدر.

فضلا وادبادن بر ذات اولوب اساساً (ارضروم) ليدر. بعض مناصب علميەده بولونەرق (١١٤٧) تاريخنده بروسەده ارتحال ايتدى.

دده افندى «بروسەوى»

فضلا وادبادن بر ذات اولوب اساساً (ارضروم) ليدر. بعض مناصب علميەده بولنەرق (١١٤٧) تاريخنده بروسەده ارتحال ايتدى.

حصارده (سعدى فقيه) محلەسنده بنا ايتديکى دارالقرا حظيرەسنه دفن ايديلدى. السنهٔ ثلثەده اشعارى واردر. (١٠٩٦) ده اکمال ايتديکى (المدحة الکبرى من الکلام القديم فى حق سيدنا محمد المصطفى) اسمندەکى اثرى هامشنده جملهٔ تأليفاتندن اولان (الوسيلة العظمى فى شمائل المصطفى خيرالورى) نامندەکى اثريله برابر (١٣٠١) تاريخنده مصرده (بولاق) مطبعەسنده طبع اولونمشدر. (المدحة الکبرى) يى تورکجەيه ترجمه ايتمشدرکه نسخەسى نور عثمانيه کتبخانەسنده موجوددر.

برده (النسخة الکبرى فى ولادة خيرالورى) اسمنده تورکجه بر اثرى واردرکه (ماغوسه) ده ايکن بعض علاوات ايله عربجەيه نقل ايدەرك (کتاب الشمائل فى حق خيرالاواخر والاوائل) تسميه ايتمشدر.

اواخر عمرنده رئيس المدرسين ودارالحديث مدرسى اولمش ايدى.

بنا ايتديکى دارالقرا (١٢٧٠) حرکت ارضنده منهدم اولمشدر. (احکام مفيده) اسمنده بر اثرى داها واردر.

(وصف المحمود فی مناقب الآباء والجدود) اسمنده کی اثرنده سلسلهٔ نسبنی تعداد ایده رك (شمس الدین تبریزی) حضرتلرینه پیوسته اولدیغنی ذکر ایدییور .

داغ مفتی احمد افندی «مرعشی»

مرعشدن یتیشن فضلادندر . (١١٦٥) ده وطننده ارتحال ایتدی . فاتحهٔ شریفه شرحنه حاشیه‌سی ، وضعیه رساله‌سی کبی آثاری واردر .

برده سورهٔ انبیاده (قل انما یوحی الی انما الهکم اله واحد فهل انتم مسلمون) آیت کریمه‌سنك تفسیرنده صاحب کشف طرفندن کشاف وبیضاوی اوزرلرینه ایراد اولونان اشکالدن قاضی محشیسی سعدی چلبی‌نك ویرمش اولدیغی جوابك تحقیقی ضمننده شیخ الاسلام افندی طرفندن واقع اولان امره امتثالاً قاز آبادی واسعد یانیه‌وی طرفلرندن یازیلان رساله‌یه ذیل اولمق اوزره آیریجه بر رساله‌سی واردرکه بعد البسمله ابتداسی (اوحد من دل علی وحدته نظام الشواهد واصلی علی من خوطب بقل انما یوحی الی انما الهکم اله واحد) در . مخدومی مفتی محمد افندینکده (رشحة النصیح) اسمنده بر اثری واردرکه بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

(مواهب العزیز فی شرح الوجیز) مؤلفی (علی بن فضل الله) ده مرعشدن یتیشن فضلادندر . بو اثرینی سلطان احمد بن محمد خانه تقدیم ایتمشدی . خط دستیله محرر نسخه آیاصوفیه کتبخانه‌سنده‌در .

دری زاده مصطفی افندی «شیخ الاسلام»

شیخ الاسلام اسبق دری افندینك مخدومیدر . (١١٧٥) ده وفات ایده رك ادرنه‌قپوسی خارجنده لعلی زاده چشمه‌سی آرقه‌سنده‌کی جاده کنارینه دفن ایدیلدی. علم فقهدن (درهٔ بیضا) نامنده تألیف معتبری واردرکه مستقیم زاده خطیله محرر بر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در . کمال عدل وعفتله اجرای احکام شرعیه ایلر و صلوات خمسی جماعتله ادایه مداومتله برابر آقشام نمازندن صوکرا یاتسویه قدر سجاده اوزرندن قالقمایوب خالق بی انبازه تضرع ونیاز ایدردی .

داود قارصی

متأخرین علمادن زهدی غالب بر ذات اولوب (قارص) لیدر . تحصیلنی درسعادت ومصرده اکمال ایله‌دی . بین العلما متداول اولان آثارینك مشهوری (١١٥١) تاریخنده (مصر) ده تألیف ایتدیکی (شرح علی اصول الحدیث للبرکوی) در . (رساله من التفسیر)، (شرح قصیدهٔ نونیه من العقائد)، (شرح مختصر التهذیب المسمی بتکمله من المنطق والآداب)، (شرح ایساغوجی من المنطق)، (رساله فی بیان القضاء والقدر من الکلام)، (شرح امثله من الصرف) کبی آثار سائره‌سیده واردر .

اشبو آثاردن اصول حدیث ایله نونیه وامثله شرحلری مطبوعدر . (١١٦٠) کسور تاریخنده (برکی) ده ارتحال ایده رك (برکوی محمد افندی) مرحومك یاننه دفن ایدیلدی . مخدومی عمر افندینکده برابرنده مدفون اولدیغی سنك مزارندن آکلاشلمقده‌در . (عثمان افندی) اسمنده اولان دیکر مخدومنکده (تفسیر المشکلات وکاشف الغلطات) و (مفتاح الفاتحه) اسملرنده اثرلری واردر .

دامار حسین افندی «دیناری»

(دینار) قضاسی ملحقاتندن داز قیری ناحیه‌سی قراسندن (که‌میشی) قریه‌سندندر . اکمال تحصیلدن صوکرا (بوردور) ده تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایله‌دی. آثاری : (حاشیهٔ قاضی میر، حاشیهٔ جلال، رسالهٔ روح، رسالهٔ نفس) وسائره‌در. وفاتی (١٢٩٣)ده قبری (بوردور) ده‌در .

اصول حاشیه‌سیله کتب مدونه‌یه بر خیلی تعلیقات یازان و (١٣٠٣) ده (بوردور) ده وفات ایدن (بولغور زاده حسن افندی) ده فضلادن بر ذاتدر .

دووالارلی – دعالرلی حاجی عثمان افندی «کوتاهیه‌وی»

افاضلدن بر ذات اولوب مولداً (کوتاهیه) لیدر . صباوتنده (دووالار) قریه‌سنه کیده رك اوراده بویودیکی ایچون (دووالارلی) شهرتیله بنام اولدی . تحصیلی خادمی زاده‌لردن شهید احمد افندیدندر . اکمال تحصیلدن صوکرا وطننه عودتله دفعاتله اجازت ویرمکه موفق اولدیلر.

(١٢٩٧) ده ارتحال ایده‌رك (جامع کبیر) جوارینه دفن ایدیلدی. ولی‌تانبك ولی غیرتانیدن قرق وجهله افضلیتنه دائر بر رساله‌سیله رسائل سائره‌سی‌ده وارسه‌ده غیر مطبوعدر . مخدومی احمد عاصم افندی‌ده علمادن برذات ایدی . ارادهٔ جزئیه تحقیقاتنه دائر مطبوع رساله‌سی واردر . (١٣٠٧) ده ازمیرده ارتحال ایده‌رك کاتب اوغلی قبرستاننه دفن ایدیلدی .

دانش احمد افندی « مناستری »

علمای شعرادن برذات اولوب مناسترلیدر . لسان عربی وبتخصیص زبان فارسی‌یه وقوف تاملری وار ایدی . درسعادتده اکمال تحصیلدن صوکرا مناستره عودتله مدت مدیده تدریس وتألیف ایله امرار ایام ایله‌دی . رحلتلری (١٣١٦) ده ، قبری مناسترده چنکل قره‌غولی جهتندن پرلپه‌یه کیدن جاده‌ده‌کی مقابر مسلمین کنارنده علمای عرفادن بروسه‌لی کتابجی مصطفی افندی مرحومك یانده‌در .

آثاری : تحلیلات لغویه‌سیله برابر (ترجمهٔ مقامات حریری) [١] (شرح دیوان سلطان سلیم اول) [١] (مجموعهٔ قواعد فارسیه) ایله دیوانچه‌لرندن عبارتدر .

اشعارندن :

فلاطون حقیقت اتکا ایتمز امر تدبیره   زمام اختیارك ایله تسلیم حکم تقدیره

ذلیلی یوسف بن مصطفی

فقهادن طبیعت شعریه‌یه مالك برذات اولوب (برغمه) لیدر . (٩٩٠) تاریخنده علم فقهك عبادات قسمنه عائد (مهمات) اسمنده مهم براثر تألیف ایتمشدر. (ذلیلی) مخلصلی اشعاری‌ده واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیور .

حاجی محمد ذهنی افندی

مشارالیه استانبولده ملکیه قائممقاملرندن محمد رشید افندی نامنده برذاتك صلبندن دنیایه کلمشدر . زماننده علوم عربیه متخصصلرینك سرفرازی اوله‌رق طانمشدر . سلطانیه‌ده، مکتب

---

[١] مؤلفی طرفندن وقف ایدیلمشدر .

ملکیه‌ده ادبیات عربیه ، فقه ، کلام معلملکلرنده ؛ مجلس معارف اعضالقلرنده بولنه‌رق عرفان عثمانی‌یه جداً بویوك خدمتلر ایله‌مش؛ بالخاصه تدریسات عربیه وفقهیه خصوصنده بوسبوتون یکی ونافع بر چیغیر آچمشدر . کمالات علمیه‌سی بو درجه فراوان اولان مرحوم مشارالیه فضائل اخلاقیه‌سی، بالخاصه ورع واتقاسی ایله‌ده اندرالامثال برذات عالیشان ایدی . حدیث وتصوف علملرنده‌ده بضاعهٔ کامله اصحابندن اولوب طرق علیه‌دن « خلوتیه » منتسبلرندن ایدی . آثاری احاطهٔ علمیه ومساعئ متوالیه‌سیله برلکده متین ومنقح اسلوب بیانینك پك کوزل برمعکسی‌در . دینه‌بیلیرکه ذهنی افندی نوعنده یکتا برعالم بی همتا ایدیلر . (٣٢٩) سنه‌سی اواخرنده مرتحل دارالبقا اولمشدر . مدفنلری بکلربکنده‌کی خانه‌لری جوارنده (کوپلیجه) نام محل قبرستاننده‌کی عائله‌سی حظیره‌سنده‌در . آثاری بروجه آتیدر :

آثار فاضلانه‌لری :

(١) عربی العباره صرف عربی : (١٨) یاشنده تألیف ایتدکلری ایلك اثرلری اولوب غیرمطبوعدر .

(٢) نحودن تسهیل التحصیل شرحی : غیرمطبوعدر .

(٣) الحقایق مما فی جامع الصغیر والمشارق : کتب احادیثدن مذکور ایکی کتابده‌کی احادیث شریفه ترجمه‌لرینی مبین اولاجقدی . فقط مع التأسف بوترجمه‌لره موفق اولامامشلردر . مع هذا اسملری لکن رواة حدیثك حروف هجا ترتیبی اوزره ترجمهٔ حاللرینه دائر اولان قسمندن (ع) حرفنه قادار ایکی جلدی منتشر اولمقله برابر (ی) حرفنه قادارده اکمال بیورمشلردر.

(٤) مشاهیر النساء : نسوان اسلامك تراجم احوالنی مبین ایکی جلد اوزره مرتب ومطبوعدر . اخیراً (خیرات حسان) نامیله لسان فارسی‌یه ترجمه وطبع ایدلمشدر .

(٥) المنتخب فی تعلیم لغة العرب : پك چوق دقایق لغویه‌یی‌ده جامع مفصل برصرف عربی‌در . (مطبوع)

(٦) المقتضب من المنتخب : منتخبك ملخصیدر . (مطبوع)

(٧) المقتضب فی نحو لسان العرب : مفصل نحو عربی‌در . (مطبوع)

(٨) القول الجید : معانی وبیاندن غایت موجز ودقیق براثردر. اخیراً (قازان) ده‌ده آیریجه طبع اولونمشدر .

(٩) کتاب التراجم : مشاهیر مؤلفیندن بعضلرینك مختصر ترجمهٔ حاللریله عبارات بلیغانه وحکیمانه‌لرینی مبین‌در . (مطبوع)

(١٠) القول السدید فی علم التجوید : طرز مخصوص اوزره تجویددر . (مطبوع)

(١١) الغاز فقهيه : اسمى مسماسنه دال فقهى براثردر . (مطبوع)

(١٢) فيض يزدان : امام (ماوردى) نك نصيحة الاخوان قصيده‌سنك ترجمه‌سيدر . (مطبوع)

(١٣) المشذب من الصرف: مختصر صرفدر . (مطبوع)

(١٤) نعمت اسلام : (كتاب الصلوة ، كتاب الصوم ، كتاب الحج ، كتاب الزكات ، كتاب الطهارة) اسميله بش كتاب اولوب هرمسلمانه الزمدر .

(١٥) ترجمهٔ سهام الاصابة فى كنزالدعوة المستجابة : امام سيوطى‌نك بواسمده‌كى اثرينك ترجمه‌سيدر . (مطبوع)

(١٦) مناكحات ومفارقات : اسمى مسماسنه دالدر . (مطبوع)

(١٧) شرح ابيات اصفهندى : نحويوندن (اصفهندى) نك (كافيه) اوزرينه اولان شرح مطبوعنك حاوى اولديغى شواهد ابياتى شارح عربى العباره‌ددر . (غيرمطبوع)

(١٨) اقتباس الانوار فى ترجمة المنار : فقهدن معروف (منار) ك ترجمه‌سيدر. (غيرمطبوع)

(١٩) دستور الموحدين : عقائددن . (غيرمطبوع)

(٢٠) قواعد تركيه رساله‌سى (غيرمطبوع)

(٢١) شيخ رضى ، سيد عبد الله منار شرحى ابن ملك هامشلرينه تعليقات (غيرمطبوع)

(٢٢) ترجمهٔ تحفة الملوك : فقهدن (غيرمطبوع)

(٢٣) المنقذ من الضلال ترجمه‌سى : رفقاى كرامندن محمد سعيد افندى ايله مشتركاً ميدانه كلمشدر . اصل اثر امام (غزالى) نكدر . (مطبوع)

(٢٤) اطواق الذهب ترجمه‌سى : اصل اثر امام (زمخشرى) نكدر . (مطبوع)

(٢٥) تحفة الاريب فى رد اهل الصليب : اصل اثر (عبدالله ترجمانى) نكدر . (مطبوع)

(٢٦) بغية الطالب فى ترجمة تحفة الراغب (علماى شافعيه‌دن احمد شهاب الدين قليوبى‌نك تحفة الراغب فى سيرة جماعة من اعيان اهل بيت الاطايب اسمنده‌كى رساله‌لرينك ترجمه‌سيدر) .

بونلردن باشقه (هندى رحمه الله) افندى مرحومك (اظهارالحق) ترجمه‌سنده‌ده معاونت قلميه‌لرى سبق ايتمشدر .

(٢٧) المختصرات فى مسائل الطهارات والعبادات : نعمت اسلام كلياتنك مختصرى اولوب اخيراً طبعنه همت ايدلمشدر .

(ر)

رسول بن صالح افندى « آيدينى »

علم فقهده صاحب اختصاص علمادن برذات اولوب آيدينليدر .

(فتاواى عدليه) ناميله تأليف كرده‌سى اولان عربى العباره بر جلددن عبارت فتاواسنى (٩٦٦) تاريخنده اليوم آق حصاره تابع بر ناحيه اولان « مرمره » قاضيسى ايكن سلطان سليمان قانونى‌نك امر واشارتيله تأليف وترتيب ايله‌ديكى « كشف الظنون » ده محرردر .

تاريخ وفاتى (٩٧٨) ده ، قبرى ازميرده سيد مكرم الدين دركاهنده‌در .

رمضانه زاده احمد چلبى

تاريخ صاحبى رمضان زاده نشانجى محمد پاشانك مخدوميدر . دور مناصب علميه ايله (مكهٔ مكرمه) قاضيسى اولمش ايدى . عودتنده شام شريفه ايكى قوناق برمحلده (٩٨٦) تاريخنده وفات ايله‌دى . جنازه‌سى شامه نقل ايديله‌رك قبور صالحينه دفن ايديلدى .

فاضل ، شاعر برذاتدر .

تواريخ عموميه‌مزدن (مرآة الكائنات) مؤلفى محمد افنديك پدريدر .

مؤلفاتى : (سورهٔ اعرافه قدر اعراب قرآن)، (تعليقات على البيضاوى)، (حاشيهٔ شرح مفتاح)، (حاشيهٔ شرح مواقف)، (شرح حرز امام على) در .

ابياتندن : طالعده دولت اولماسه خدمت نه فائده
حقدن عنايت اولماسه طاعت نه فائده

رضائى على چلبى « آماسيه‌وى »

فضلاى ادبادن اولوب آماسيه‌لى پير محمد افنديك مخدوميدر . مصر القاهره مولويتنده ايكن ارتحال ايله‌دى . قرافهٔ مصريه‌ده على پاشا قربنده مدفوندر . تاريخ ولادتى (رضا) رحلتى (داغ دل) تركيبنك دلالتى اولان (١٠٣٩) در . آثارى (مرتب ديوان) و نقد المسائل

فی جواب السائل) اسمنده‌کی فتاوادر . (کاتب اصفهانی)نك (خریدة القصر و جریدة اهل العصر) اسمنده‌کی تاریخنی‌ده (عود الشباب) اسمیله اختصار ایله‌مشدر .

قطعه

مدح ایله جناب مصطفایی — اولادینی آل مرتضایی
کلدك چو بوتنکنای دهره — مخلص ایده‌کور علی رضایی

هر سنه بر نعت شریف انشا ایله‌مك معتادی ایدی .

رجب افندی « آمدی »

مشاهیر علمادن بر ذات اولوب منظور عاجزی اولان بر اجازتنامه‌ده (دیار بکر) لی (آمدی) اولمق اوزره محرردر .

مواعظ واخلاقه متعلق (۹۷) باب اوزره مرتب عربی العباره (جامع الازهار ولطائف الاخبار) اسمنده‌کی اثرینی (۱۰٦۰) سنه‌سنده (تیره) ده جامع عتیق وجدید واعظی ایکن تألیف ایتدیکنی خاتمهٔ کتابده ذکر ایدییور. (الوسیلة الاحمدیة والذریعة السرمدیة) اسمنده‌کی (۱۰۸۷) تاریخنده اکمال ایلدیکی طریقت محمدیه شرحی میان علماده متداولدر. تیره‌ده بین الخواص دارالحدیث جامعی نامیله بنام اولوب یکیجه کوی محله‌سی جوارنده کائن مسجدك جنوبنده‌کی واسع قبرستانده مدفوندر .

سنك مزارنده یازی یوقدر .

رمزی مصطفی افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب پدری (انطاقیه) لیدر . استانبول قاضیسی ایکن (۱۱۰۰) تاریخنده ارتحال ایتدی . (لمعة الانوار) اسمنده (بیضاوی) حاشیه‌سیله قرآن ، حدیث ، اسماء اجله وبلدانه عائد معرب کلماتك شرح وایضاحنه دائر (نقد اللسان وعقد الحسان) اسمیله مدققانه بر اثر یازمشدرکه بر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیور .

ردوسی زاده محمد افندی « آیاثلوغی »

فضلا وارباب قلمدن برذات اولوب (آیاثلوغ) لیدر. تحصیل وتفیضی استانبولده‌در. (۱۱۱۳) تاریخنده ارتحال ایده‌رك مهماندار جناب پیغمبری حضرت « خالد بن زید الانصاری » جوارنده صاحب تاریخ هشت بهشت مولانا ادریس بتلیسی‌نك بنا ایتدیردیکی ادریس کوشکی دنیلن محله دفن ایدیلدی . آثارینك مشهوری ابن خلکان شهرتیله معروف (٦۸۱) تاریخنده وفات ایدن قاضی « شمس الدین ابی العباس احمد » ك (وفیات الاعیان فی انباء ابناء الزمان) اسمنده‌کی تراجم احوال کتابینك ترجمه‌سیدر . بوندن باشقه « خمسهٔ نظامی » یی « خراج ابی یوسف » ی « دیوان عرفی » دن درت قصیده‌یی‌ده ترجمه ایلدیکی کبی کتب متداوله‌نك بعضیلرینه‌ده حواشی وتعلیقاتی واردر.

آثارندن :

یالکز ابن خلکان ترجمه‌سی مطبوعدر. خط دستیله محرر خراج ابی یوسف ترجمه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

(سروری) نك باشلادیغی (عجائب المخلوقات) ی‌ده ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (روان اوطه‌سی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

رمزی محمد افندی « قیصری »

قیصریدن یتیشن فضلادن اولوب آتی الترجمه (نثاری علی) افندی‌دن اکمال نسخ ایله‌دی . طریقت محمدیه اوزرینه (کنوز الرموز) اسمیله مفصل بر حاشیه یازمشدرکه بر نسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر . طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب مرتب دیوانچه‌سنك مطلعی بروجه آتیدر:

عنوان شرف بسملهٔ مصحف اسما — سرلوحهٔ لوح ازلی فخر مسما
محبوب خدا مؤتمن ان هو الا — مضمون هدا واقف اسرار خفایا

(۱۱۳۱) ده ارتحال ایده‌رك (سید برهان الدین) تربه‌سی جوارنده دفن ایدیلدی .

رفقی مصطفی افندی « شیخ خسرو زاده قیصری »

فضلادن بر ذات اولوب آتی الترجمه (نثاری علی افندی) تلامیذندندر. (۱۱٤۰) کسور تاریخلرنده (قیصریه) ده ارتحال ایله‌دی .

قيصريه مفتيسى ايكن (١١٣١) تاريخنده (فراضة الفقهيه وفكاهة الرفقيه) اسميله براثر مقبول تأليف ايتمشدر .

رحمى عبد الرحيم افندى

فضلادن لسان تصوفه‌ده آشنا برذات اولوب (ارضروم) ليدر . طبيعت شعريه‌سى وشيخ الاسلام عارف حكمت بكك پدرينه خواجه‌لغى واردر .

(١٢٢٣) ده (استانبول) ده ارتحال ايله‌دى .

(قاسم خانى) نك (سيرسلوك الى ملك الملوك) نى (رفيق طريق) اسميله ترجمه ايتديكى كبى عوامل عتيقى‌ده نظماً ترجمه ايتمشدر .

رشدى احمد افندى «قره آغاجى»

متبحريندن برذات اولوب شرقى (قره آغاج) ليدر . پدرلرى قونيه ملحقاتندن (سلّه) دن قره آغاجه هجرت ايله‌مشدر . سلسلهٔ نسبى امام بغوى‌يه منتهى‌در. طريقةً نقشبندى‌در .

خادم مفتيسى محمد امين افندى ايله درسعادتده اسكدارى ولى امين افنديلردن اجازه آلمشدر. مفتى ايكن (١٢٥١) ده ارتحال ايله‌دى . (قره آغاج) ده (شيخ منتشى) قبرستاننده مدفوندر.

آثارندن (بنا شرحى اساس) و (ايساغوجى شرحى تحفة الرشدى) ايله (عصمت بخارى) نك :

سرخوش از كوى خرابات كذر كردم دوش
بطلبكارئ ترسابچهٔ باده فروش

مطلعلى غزلنك شرحى اولوب (حل رموز) اسمنده‌كى رساله‌سى مطبوعدر .

(آيات سجده رساله‌سى)، (مصدر رساله‌سى)، (كلمهٔ توحيد رساله‌سى)، (ملك وجنك تدقيقنه دائر رساله‌سى)، (قرانتينه‌نك جوازينه رساله) جملهٔ آثارندندر .

يوزه قريب ذواته اجازه اعطاسنه موفق اولمشدر . عشاق علماسندن عينتابى حاجى احمد ودكزلى‌لى حافظ شريف صارى كچيلى حاجى احمد آق شهرك اوكس قريه‌لى حاجى على افنديلر مشهور تلميذلرندندر .

راغب افندى «حاجى محمد راغب افندى» آمدى

فحول علمادن برذات اولوب دياربكر (آمد) ليدر . ترجمهٔ حالى سبق ايدن كوچوك احمد زاده ابوبكر آمدى‌نك حفيدينك اوغلودر. اكمال تحصيلدن صوكرا مملكتده تدريس وتأليف ايله اوقاتكذار اولدى . وفاتى (١٢٦٤) ده قبرى بنا كرده‌سى اولان مدرسه حظيره‌سنده‌در .

آثارى :

رساله مهمه فى تفسير الآيات وشرح الاحاديث الواردة فى حق الغزاة .

رساله فى تحقيق التاريخ .

ترجمة التراجم فى تراجم البخارى .

رساله فى تسبيحات الطيور .

رساله فى لام التعريف .

رساله فى تحقيق الامكان على الحسينيه .

رساله فى تحقيق عبارة النص واشارته ودلالته واقتضائه فى الاصول .

رساله فى تحقيق تحويل القبله .

رساله فى تحقيق لفظ ماذا .

شرح لغز اسم فرزدق لقاسم راسم آمدى .

رسالهٔ نفيسه فى علايق المجاز .

وسيلة الوحى .

رساله فى لفظ الكفر والاكفار والتكفير.

السنهٔ ثلاثه‌ده اشعارى‌ده واردر . جد عاليلرى (صبغةاه) افندى‌ده افاضلدن برذات ايدى. (لب البيان) اسمنده براثرى واردر .

رشيد احمد افندى «نوشهرى»

كبار مدرسيندن نوشهرلى (كوچوك سليمان) افنديك مخدومى اولوب طريقةً نقشبنديدر. اوقاف همايون مفتشى ايكن (١٢٨٢) تاريخنده درسعادتده وفات ايله‌دى .

طبع شاعرانه‌سى و (فيوضات الجبيه على الصلوة المشيشيه)، (كشكول الصافية على الواردات السعدية) اسملرنده آثارى واردر .

ابياتندن :

طريق نقشبندی اهلنك فيضی خدادندر   اولارك نسبتی جمله رسول مجتبادندر

(كشكول) پيران طريقتدن شيخ سعدالدين جباوی حضرتلرينك (وان سئلوا عن الرجال فنسبتی) مطلعلی قصيده‌لرينك تورکجه شرحيدر .

رائف افندی « استانبولی »

زمرهٔ مواليدن وطريقت نقشبندی منتسبلرندن فاضل برذات اولوب شهيدر. (١٣٠٩) تاريخنده درسعادتده وفات ايتدی. ايوبده پيران خلوتيه‌دن (امی سنان) درگاهنده مدفوندر.

آثار مطبوعه‌سی : (شمائل شريفه ترجمه‌سی)، (مقاصد الطالبين) ، (ميزان السلوك)، (آداب المسجد والجامع)، (مختصر شمائل شريفه ترجمه‌سی) .

آثار غير مطبوعه‌سی : (تفسير شريف)، (تفسير سورهٔ يوسف)، (بعض احاديث شريفه شرحی).

رجب افندی « حجر زاده - قره جيكی »

فضلا وارباب تأليفدن مجاهد علم برذات اولوب (قره جيك) ليدر . تحصيل وتعليمی استانبولده‌در . (١٣١١) تاريخنده اجازه اعطاسنه موفقيتی متعاقب ارتحال ايله‌دی . (اسكدار)ده (قره‌جه‌احمد) مزارستانده‌مدفوندر. كوچوك بويوك اون بش قدر مؤلفاتندن مطبوعلری بونلردر.

(تفسير سورهٔ مطففين)، (شرح رسالهٔ جديده علی قواعدالوضعيه)، (تفسير سورهٔ نبأ) در. (سورهٔ نبأ) دن آشاغيسنی‌ده كاملاً تفسير ايتمشدر. خواجه‌سی خليل افندی ايله بر كونده وفات ايتدی .

رفيع افندی « يانيه‌وی »

مكتب سلطانی‌نك بدايت كشادندن بری عقائد دينيه وعلوم عربيه تدريس ايله‌مش معارفمند برذات اولوب (يانيه) ليدر . طريقت نقشبنديه‌دندر . (١٣٢٠) تاريخنده وفات ايده‌رك جوار

حضرت خالدده كاشغری درگاهنه دفن ايديلدی . آثار مطبوعه‌سی علم صرفدن (المختصر) علم تصوف وكلامدن (رهبر حق) و (امالی ترجمه‌سی)، (آيات واحاديث اربعين ترجمه‌سی) اطاعت سلطان حقنده‌كی احاديث شريفه‌در . فنار روم مكتب كبيريله تقسيمده‌كی روم مكتبنده‌كی تدريساتندن متحصل استفاده‌يی (مالياقاس) افندينك آثارندن بولنان غرامر ايله تورکجه رومجه لغت كبيرينه معاونت علميه وقلميه‌ده بولونه‌رق تتميم ايله‌مشدر . تورکجه ، عربجه ، رومجه تكلم وكتابته مقتدر ايدی .

رحمی افندی « اكينی »

فضلادن بر ذات اولوب (اكين) ليدر . اكمال تحصيلی استانبولده (اخوين) خواجه افنديدندر . (١٣٢٧) تاريخنده يكی تعيين اولونديغی مكتب نواب مديری ايكن هنوز گنج دينه‌جك بر سنده ارتحال ايله‌دی .

ادرنه قپوسی خارجنده (حلبی) مرحوم قربنده دفن ايديلدی .

آثاری (انموذج الفقه) : سؤال وجوابلی منقح بر طرزده‌در .   (مطبوع)

(عصارة الفنون) : اون ايكی فندن باحث اولوب بوده سؤال وجوابلی بر طرزده‌در.   »

شرح مقصود   »

العقدالنامی علی الجامی : نحودن   »

دوحة العنادل علی تحفة العوامل : نحودن   »

العجالة الرحمية علی الوضعية : وضعدن   »

تفجير التسنيم فی القلب السليم : موعظه‌دن   »

الفيض القدسی علی الطرسوسی : اصول فقهدن (غير مطبوع) حاشيهٔ طرسوسی

ترجمهٔ مرآت :   »   »

معنای مطاوعته دائر رساله .   »

غالية النوافج علی النتايج (نحودن اطه‌لی‌يه حاشيه)

بونلردن باشقه اوقوتديغی كتابلرك همان كافه‌سنده فاضلانه مطالعاتی واردر .

(ز)

زيرك محمد افندی

آناطوليدن يتيشن فضلادن اولوب علوم متنوعه‌يه وقوف تامی، حاجی بيرام ولی حضرتلرينه

انتسابی وارایدی . (زیرك) لقبنی ولی مشارالیه تلقیب ایله‌دی . حضرت فاتح حضورنده (ملا خسرو) حکم اولدیغی حالده بروسه‌لی خواجه زاده ایله اولان مباحثهٔ علمیه‌لرنده مغلوب اولدقلرندن بروسه‌یه کیده‌رك برمدت اقامتدن صوکرا (۹۱۲) ده وفات ایله‌دی .

قبری (پونار) باشنده‌کی درکاه یانندەدر .

بحث علمه دائر بررساله ایله بعض کتب معتبره‌یه حاشیه‌لری واردر . استانبولده‌کی زیرك محله‌سی بوذات نامنه‌در. طبیعت شاعرانه‌لری واردرکه ملمع برغزلی بروسه وفیاتنی مشعر اولان (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده محرردر .

زنبیلی علی افندی «شیخ الاسلام»

ترجمهٔ حالی سبق ایدن جمال‌الدین آقسرایی نسلندن اولوب سلاطین عثمانیه‌دن بایزید ثانی وسلیم وسلیمان دورلرنده یکرمی درت سنه شیخ‌الاسلاملق ایتمش متقی برفاضلدر . ملاخسرو ایله حسام‌زاده‌دن استفادهٔ علوم ایله‌مشلردر . مستفتیلری بکلتمه‌مك ایچون قوناغنك پنجره‌سندن آشاغی زنبیل صارقیتدقلری ایچون زنبیللی نامیله بنام اولدیلر . فقهدن (مختارات‌الفتاوی) ایله اولوقتکی علما ومشایخ آرالرنده‌کی بینونتی موجب اولان دوران صوفیه‌نك جوازینه دائر بری منثور ، دیکری منظوم ایکی رساله‌سی‌ده واردر . بایزید ثانی نامنه علم اخلاقه متعلق بر اثرده تحریر ایتمشلردر .

وفاتلری (وفات عالم ربانی) ، (تم فتواه) ترکیبلرینك دلالتی اولان (۹۳۲)ده، مرقدلری استانبولده‌زیرك محله‌سنده‌در. ترجمهٔحالی مشایخ فصلنده مذکور اولان (شیخ وفا) حضرتلرینه نسبتی واردی .

اثرلرندن :

فروع فقهدن اولان (آداب الاوصیاء) اسمنده‌کی رساله‌سی (۱۳۰۰) سنهٔ هجریه‌سنده ایکی جلد اوزره مصرده طبع اولونان (جامع الفصولین) ده مندرجدر .

زنبیلی زاده فضیل چلبی

فاضل ابن‌فاضل برذاتدر . درسعادتده اکمال تحصیلدن‌صوکرا تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایله‌دی . (۹۹۱) ده وفات ایده‌رك پدری یاننه دفن ایدیلدی. کتابلرینی فاتح کتبخانه‌سنه وقف ایتدی .

مؤلفاتی :

(تعلیقات علی صحیح‌البخاری) ، (مسائل اوصیا) ، (درت جلد ضمانات) ، (تنویع الاصول فی‌علم‌الاصول) ، (عون‌الرائض فی‌شرح‌الفرائض) ، (حاشیهٔ‌وافیه) ، (وظائف‌فی‌النحو) ، (حاشیهٔ شرح شریفی) ، (اجوبه علی جامع الفصولین) ، (مختصر کافیه) ، (اعانة الفارض فی‌تصحیح الفرائض) وسائره‌در .

زکریا افندی «شیخ الاسلام»

سلطان مرادثالث دوری علماسندن اولوب (انقره) لیدر . اکمال تحصیلنی متعاقب مسلك قضایه سالك اوله‌رق اپیجه دولاشدقدن صوکره استانبوله عودتنده قاضیعسکرلك رتبه‌سنه نائل اولمسنی متعاقباً مسندمشیختی احراز ایله‌مشدر . شعرده (میلی) تخلص ایدرلردی .

وفاتی : (رضا) کلمه‌سیله (کیتدی دیوان جهاندن زکریاء سعید) مصراعنك دال اولدیغی (۱۰۰۱) تاریخنده، قبری سلطان سلیم جوارنده‌کی (دار الحدیث) قربنده‌در.

مؤلفاتی:

(تفسیر فاتحه ، شرح هدایه ، حاشیهٔ صدرالشریعه ، تعلیقات علی شرح مفتاح ، حاشیه‌علی شرح‌مواقف ، حاشیه علی‌الدرر ، تعلیقه علی‌البیضاوی ، دیوان) در .

اشعارندن :

یولنه جان ویرنه وصلم دریغ ایتمم دیمش
کر بو عهدینه وفا ایلرسه جانان ایشته‌بن

زینی‌زاده حسین‌افندی «بروسوی»

علوم آلیهٔ عربیه‌نك اکثرنده وبتخصیص علم نحوده صاحب اختصاص تام برذات اولوب (بروسه) لیدر . (۱۱۶۷) تاریخنده (آیدین) ده ارتحال ایله‌دی . (صوبیجه) قپوسی اسمنده‌کی قبرستانده مدفوندر . طلبهٔ علومك تسهیل تحصیللرینی موجب اولان مطبوع (عوامل ، اظهار کافیه) معربلری آثارینك مشهورلرندندر . زیارت ایتدیکم سنك مزارنده یازی یوقدر. باش طرفنده‌کی طاشك باشنده (حلقه‌وی) بردلیك واردر .

(حل اسرار الاخیار) اسمنده‌کی (١١٦٠) تاریخنده تألیف ایتدیکی (اظهار) معربنک خط دستیله محرر نسخه‌سی عاطف افندی کتبخانه‌سنده‌در .

زهاوی محمد فیضی افندی « سلیمانیه‌وی »

عصرمزده وجودیله افتخار اولونور افاضلدن بر ذات ایدی. سلیمانیه‌نک بابان خاندانندن اولوب عائله‌لرینک (زهاو) ناحیه‌سنه هجرتندن ناشی (زهاوی) نامیله یاد اولونمغه باشلادیلر. تحصیللری سلیمانیه‌ده رسول ذکی افندیدندر . بغداد مفتیلکنی احرازدن صوکرا یارم عصر افتا ، تدریس ، تألیف ایله امرار اوقات بیوردیلر .

حلقهٔ تدریسلرندن استفاضه ایدن طلاب علمک مقداری آلتی بیکه بالغدر . رحلتلری (١٣٠٨) تاریخنده‌در .

اشعار عربیه وفارسیه‌لری معنیداردر .

ازجمله :

درمیان جبر وتفویض اختیاری هست ونیست
همچو آن ماهی که می آید فرود ازآبشار

(س)

سید علی قومه‌نانی « توقادی »

زمرهٔ مؤلفیندن بر ذات اولوب (توقات) قراسندن قومه‌نات اسمنده‌کی قریه‌دندر . (سیواس) ده اختیار اقامتله تدریس وتألیفله مشغول اولدی .

مؤلفاتی : (عنایه) اسمنده‌کی (وقایه) شرحیله (زیج شامل) شرحلرندن عبارتدر .

وفاتی (٨٤٠) ده ، قبری (آماسیه) ده‌در .

فروعدن (منحة السلوک فی شرح تحفة الملوک) صاحبی (شمس الدین محمد) افندی ایله (١٠٢٧) ده وفات ایدن (عرائس الخط) مؤلفی (درویش احمد بن محمد) و (١٠١٨) ده وفات ایدن

(شرح حدیث اربعین) صاحبی (شیخ احمد بن محمد) افندیلرده (توقات) دن یتیشن فضلادندرلر .

سلیمان بن علی « قره‌مانی »

علم فقه متخصصلرندن فاضل بر ذات اولوب (قره‌مان) لیدر. (٩٢٤) تاریخنده ارتحال ایتدی. آثاری : (شرح مجمع البحرین)، (حاشیهٔ شرح وقایه)، (رسالهٔ عروض)، (شرح فرائض)، (شرح خلافیات)، (شرح قصیدهٔ برده)، (جامع الفصولین‌ده‌کی ٣٨٠ عدد اسئله به اجوبه)، (شرح ملتقی)، (رسالهٔ سمت قبله)در.

سعدی چلبی « شیخ الاسلام »

محشیٔ بیضاوی شهرتیله بنام اولوب (قسطمونی) جوارنده‌کی (طاطای) لیدر .

(بقایه کچدی سعدالدین ثانی) مصراعنک دلالتی اولان (٩٤٥) تاریخنده ارتحال ایدرک ایوب سلطان حریمنده ودیعهٔ خاک غفران قیلندی .

اشهر آثاری (تفسیر بیضاوی حاشیه‌سی)در. دیکرلری (مجموعهٔ فتاوی ، حاشیه علی شرح الهدایه ، حاشیه علی القاموس) ایله رسائل عدیده‌در.

طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر . ابیاتندن :

عالمه طولدی مسرت لیک بن شاد اولمدم
آه کیم بن بنده بردم غمدن آزاد اولمدم

سودی « بوسنوی »

علمای عثمانیه‌دن اولوب (بوسنه) قطعه‌سنده‌کی (فوچه) لیدر .

لسان فارسی‌یی دیار بکرده (مصلح الدین لاری) دن تعلم ایتمشدر .

استانبوله عودتنده (مثنویٔ شریف ، کلستان ، بوستان ، دیوان حافظ شیرازی) یه شرح یازمشدر . مطبوع اثرلرنده قواعد فارسیه‌جه بعض خطالره تصادف اولونمقله برابر باعث استفاده‌در.

بونلردن باشقه (ابن حاجب) ك (شافيه) و (كافيه) سنى ونحودن (ضوء) ى توكجه‌يه ترجمه ايتديكى كبى (هداية‌الحكمه) شرحى اوزرينه‌ده حاشيه‌سى واردر .

(١٠٠٥) تاريخنده درسعادتده‌وفات ايده‌رك (آقسراى) ده (يوسف‌پاشا) جامعى حظيره‌سنه دفن ايدلمشدر .

ميركه زاده ابراهيم افندى «بروسوى»

فضلادن وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب بروسه‌ليدر . علم احوال روحه دائر (مفاتيح الفتوح فى‌احوال الروح) اسمنده مقبول علما برائرى واردر . (١٠٩٢) ده وفات ايلدى . اورخان غازى تربه‌سى قارشوسنده‌كى مكتب‌ابتدائى ساحه‌سنده مدفوندر. طريقت خلوتيه‌دن مستخلف ايدى .

علم روحه دائر يازيلان آثاردن بعضيلرى :

(٢) باب الفتوح فى‌احوال الروح (ابوالنجا الابيارى المصرى) مطبوعدر

(٣) كتاب سرّ الروح (ابى الحسن ابراهيم البقاعى المصرى)

(٤) كتاب الروح والنفس (ابن قيّم جوزيه)

(٥) منازل الارواح (محمد وجودىٔ لارنده‌وى) كتبخانهٔ عموميده واردر .

(٦) ابن سينانك قصيدهٔ روحيه‌سنك شرحلرى .

(٧) روح (سرى پاشا) مطبوعدر .

(٨) روح (خواجه تحسين افندى) مطبوعدر .

(٩) علم احوال روح (على عرفان بك) مطبوعدر .

(١٠) علم احوال الروح (شهبندر زاده حلمى بك) مطبوعدر .

(١١) پسيقولوژى ـ علم روح (بها توفيق بك) مطبوعدر .

(١٢) فن روح (دوقتور عبدالله جودت بك) مطبوعدر .

(١٣) علم الروح واحواله (ازميرلى ييچاقجى زاده حقى افندى) مطبوعدر .

(١٤) علم احوال روح (يوسف كمال بك)

(١٥) رساله فى‌تحقيق الروح (ابن كمال)

سليمان افندى «مفتىٔ كليبولى»

فقهادن بر ذات اولوب مدت مديده (كليبولى مفتيلكنده) بولوندى . (١١١٠) تاريخنده ارتحال‌ايده‌رك (غازى سليمان پاشا) جامعى حظيره‌سنه دفن‌ايديلدى. آثارندن (موضح) اسمنده ملتقى شرحى واردركه بر نسخه‌سى آياصوفيه‌ده موجوددر .

(درر) مترجمى (سليمان بن ولى آنقره‌وى) نك بو ذات اولماسى مأمول قويدر .

(مكهٔ‌مكرمه) قاضيلغنده بولونوب (١٠٣٦) ده (شام) ده وفات‌ايدن (تسهيل مرآت‌الاصول فى ترجمة مرقات‌الوصول) صاحبى (عثمان بن عبدالله) ده (كليبولى) دن يتيشن فضلادندر .

سليمان فاضل افندى «استانبولى»

فقيه محدث ومفسر وعلم‌قرائته‌ده حقيله واقف برذات اولوب شهيردر. آتى‌الترجمه يوسف زاده عبدالله افنديك استاديدر . تحصيلنى عربستانده اكمال ايتدى . آياصوفيه واعظى ومعلمى ايكن (قدمات استادالانام) مصراعنك دلالتى‌اولان (١١٣٤) تاريخنده وفات ايله‌دى. اوق‌ميدانى جوارنده اينجيلرتكيه‌سى قربنده‌كى مقابرده مدفوندر . تفسير بيضاوى‌ايله بخارى وشفا ومشارق شريفى دفعاتله ختم ايله‌مشدر . مؤلفاتى: علم اخلاقدن (مفتاح‌الفلاح)، (شرح حديث‌اربعين للنووى)، (شرح عقائد عضديه‌المسمى بفوائدالسنيه)، (رسالهٔ خلوت)، (شرح كلمتى‌الشهاده)، (حاشيهٔ تهذيب)، (فوائد صلوات شريفه) ، (شرح مسند مسلم‌المسمى ببغية المسلم وغنية‌المغنم)، (تفسير آية ومالله يريد ظلماً للعباد)، (رساله فى‌الكبائر)، (رسالة‌التقوى)، (شرح آداب‌عضديه).

ساچاقلى‌زاده محمد بن ابى بكر «مرعشى»

علماى عثمانيه ايچنده احاطهٔ علميه‌سيله مشتهر برذات اولوب (مرعش) ليدر . مقدمات علومى وطنى علماسندن بعدالاكمال (تفسير تبيان‌مؤلفى محمد ودارنده‌وى حمزه) افنديلرك درسلرينه‌مداومت وعلى‌الاصول تكميل تحصيل‌ايله وطننه عودت وبراز صوكرا (شام‌شريف) ه كيده‌رك (عبدالغنى نابلسى) حضرتلرندن (حديث ، تفسير ، تصوف) كبى علوم عاليه تحصيلنه بذل مقدرت ايله‌يوب اخذ اجازت وخلافتله مرعشه معاودت ايده‌رك برطرفدن حلقهٔ تدريسنه طوپلانان طلابه تدريس علومه برطرفدن‌ده تأليف آثار نافعه‌يه مبادرت ايله‌دى . بووجهله

نشر علم ايله مشغول ايكن (الشيخ سچاقلى) تركيبيله (سچاقلى‌زاده دنيادن بقايه ارتحال ايتدى) مصرعنك دلالتى اولان (١١٤٥) تاريخنده ارتحال ايتدى . مرعشك قبله جهتنده‌كى مزارستانده مدفوندر . (سجل عثمانى) ده اسكدارده مدفون اولديغى كوسترلمه‌سى اثر ذهولدر .

آثار فاضلانه‌سى بروجه آتى‌در :

(١) حاشيهٔ تفسير كشاف على سورة البقرة.
(٢) عين الحيات فى بيان المناسبات فى سورة الفاتحه.
(٣) رساله فى الآيات المتشابهات .
(٤) رساله فى ايمان والدى رسول الله .
(٥) غاية البرهان فى تفسير آية الكرسى .
(٦) حاشيه على شرح ديباجهٔ طريقت محمديه .
(٧) تسهيل الفرائض .
(٨) عصمة الاذهان .
(٩) سبحة القدر فى مدح ملك القدير .
(١٠) سلسبيل المعانى .
(١١) توضيح زبدة المناظر .
(١٢) نهر النجاة فى تفصيل عين الحيات .
(١٣) عندليب المناظر .
(١٤) حاشيه على شرح رسالة الاداب لطاش كوپرى زاده .
(١٥) تقرير القوانين من المنطق والمناظره .
(١٦) رسالة فى تجديد ايمان .
(١٧) رسالة فى الفتاوى .
(١٨) جامع الكنوز .
(١٩) جهد المقل من التجويد .
(٢٠) تحرير التقرير من المناظره .
(٢١) رسالهٔ عادليه .
(٢٢) تهذيب القراءه (اوتوز اوچ جزؤ مقدارنده‌در) .
(٢٣) عرائس فى المنطق .
(٢٤) ولديه .

(٢٥) حاشيه على شرح مطالع .
(٢٦) حاشيه على الخيالى .
(٢٧) رساله فى اتلاف الكلاب المضره (محروقى‌زاده جعفربك طرفندن ترجمه وطبع ايدلمشدر) .
(٢٨) ترتيب العلوم (بو اثرده برسنه اقدمنه كلنجه‌يه قدر مدارسده تدريسى التزام اولونان حواشينك تدريسندن فائده اولماديغى وهرفن ايچون متخصصلرى طرفندن - اوروپاليلرك قلاسيق تعبير ايتدكلرى - آيريجه آثار مفيده تأليف ايدلمه‌سى لزومى‌ده مصرحدر) .
(٢٩) رسالة التنزيهات مع الحاشيه .
(٣٠) نشر طوالع (طوالع متن و شرحلرينك تدقيقندن صوكرا حقيقت محضه‌نك نه‌دن عبارت اولديغنه دائردر) .

سكونى محمد افندى « قولدرى »

فضلاى مشايخدن برذات اولوب سابق الترجمه (شيخ نزولى) افنديك مخدوم فضائلموسوميدر. مواعظه متعلق اولوب بين العلماء « مجالس » تعبير اولونان اثرلر واديسنده (بضاعة الواعظين وفلاح المتعظين) اسمنده عربى العباره مفصل براثريله زماننه قدر موجود اولان (ايساغوجى) شرحلرينك همان كافه‌سنك محتوياتنى جامع اولمقله برابر علاوات ومباحث لازمه‌ده درج ايدلمك شرطيله (جامع الشروح) نامنده عربى العباره برده (ايساغوجى) شرحى واردركه غيرمطبوع اولان هرايكى اثرى‌ده علوم آليه وعاليه‌ده‌كى اختصاصنه دليل كافيدر .

پدرلرينك ارتحالندن اول طريق حجده وفات ايله‌دى .

سيد محمد سعيد افندى « قره حصارى »

(١١٥٩) ده دياربكرده وفات ايدن صدر اسبق قره‌حصارى سيد حسن پاشانك مخدوميدر. اكمال تحصيلدن صوكره دور مناصب علميه ايله استانبول قاضيسى اولمشدى. (١١٩٠) تاريخنده مطعوناً وفات ايتدى . بوغاز ايچنده كوك صو حواليسنده بنا كرده‌سى اولان چشمه صفه‌سنده مدفوندر .

آثارى : (شرح كلمهٔ تهليل)، (تفسير سورهٔ زلزال)، (شرح آداب كلنبوى) در. بو اثر علما بيننده حسن پاشا زاده اسميله معروف اولوب مطبوعدر .

سیروزی مصطفی افندی [١]

سلطان محمود عدلی دوری علماسندن اولوب فی‌الاصل طربزون حوالیسندن (ریزه)دن ایسه‌ده فتوی مسودلکیله مدت مدیده سیروزده اقامت ایله‌دیکندن ناشی سیروزی نامیله یاد اولونور . مدفنی (دمیر حصار) قضاسی قراسندن (وه‌تیرنا) قریه‌سنده‌در .

آثاری : (حاشیهٔ برهان کلنبوی) ایله او عصرك سیروز مفتیسی بولونان فضلادن شوقی افندینك علم وضعه دائر یازدیغی متنه (خلاصة الافكار) اسمیله مفصل شرحدن عبارتدر .

سلیمان افندی « قره آغاجی »

عصر اخیر افاضلندن بر ذات اولوب (قرق آغاج) لیدر . بدایت تحصیلی مشاهیر فضلادن آلا شهرلی [٢] حاجی ابراهیم افندیدن نهایتی مولانا خادمی‌نك طورونی ایله قونیه علماسندن (مفتی ملا) افندیدندر. اكمال تحصیلدن صوكرا مملكتنه عودتله نشر علمه باشلایوب اوچ دفعه اجازت ویرمكه موفق اولمشدر . (١٢٦٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسكی مزارلق) دینیلن قبرستانده یول كنارینه دفن ایدلدی . بوحوالیجه (قرق آغاج)ك (مقرعلما) وصفیله شهرتنه باعث وجود فاضلانه‌لری اولمشدر .

كتب موجوده‌لری نام فاضلانه‌لرینه منسوب مدرسه‌نك وسطنده‌كی كتبخانه‌ده موقوفدر . آثار علمیه‌لرندن علم آداب مناظره‌دن (قره‌تپه‌لی) حاشیه‌سی مطبوع (شرح مجامع‌للخادمی)، (شرح خاتمة‌الاصول) غیر مطبوعدر . طریقت نقشبندیه‌دن مستخلفدرلر .

سعاوی افندی « علی سعاوی افندی »

ذكای فوق‌العاده اصحابندن برذات اولوب‌شهریدر . آز زمانده تحصیلنی اكمال ایده‌رك كندینه خاص بر طرزده تدریسه باشلادی . برمدت (سیماو) ، (بروسه) ، (صوفیه) ، (فلبه) ده

[١] (جنك نامهٔ‌الهی) مؤلفی (محمد) و (تحفة‌الطلاب) مؤلفی (عبدالله) افندیلرده سیروزدن‌نشأت ایدن فضلادندرلر .

[٢] (١٢٢٢) تاریخنده آلاشهرده ارتحال‌ایده‌رك استاسیوندن شهره كیدن جاده كنارنده‌كی قبرستانده مدفون اولان بو ذاتك بعض آثار علمیه‌لری اولدیغی مروی ایسه‌ده بو خصوصه دائر آلاشهرجه یاپیلان تتبعاتدن بر ثمره اقتطاف ایدیله‌مدی .

رشدیه معلملكی‌وسائره كبی خدمتلرده ، استانبوله ورودندن صوكراده سائقهٔ سیاستله اوروپایه كیده‌رك (پارس) و (لوندره) ده نشریاتده بولوندی . استانبوله عودتنده (مكتب سلطانی) مدیریتنده ایفای خدمت ایتدی . (١٢٩٤) ده سلطان مراد خامسی اجلاس ایچون قسم‌اعظمی روم ایلی خلقندن عبارت اولمق اوزره باشنه طوپلادیغی اهالی ایله (چراغان) سراینه كیتدیكی زمان حیاتنه خاتمه چكلدی . جسدی دیكر همپالریله برلكده ییلدیز جامعی قبله جهتنك صول كوشه‌سی اوستنده او تاریخده موجود اولان قبرستانه دفن ایدلدیسه‌ده بر از صوكرا قبرستان امحا ایدلدی. لسان مادرزادی اولان توركجه‌دن باشقه عربجه، فارسیجه، فرانسزجه، انكلیزجه‌نك ادبیاتنه واقف وتكلم وكتابتنه مقتدر ایدی . مطلع اولابیلدیكم آثاری بروجه آتیدر :

١ — علوم غزته‌سی [پارسده اون بش كونده بر نشر اولنوردی .]

٢ — شباك‌العلوم (عنوان الشرف) ، نظیره‌در . هر سطر ٢١ فنی جامعدر . بروسه‌ده نظم ایتمشدر .

٣ — ترجمهٔ ترتیب‌العلوم (ساچاقلی زاده).

٤ — ترجمهٔ جوامع‌العلم‌الریاضی.

٥ — حقوق‌الشوارع [اخیراً استانبولده طبع ایدلدی .]

٦ — خیوه [١٢٩٠ ده پارسده باصیلان بو اثر ایكی قسم اولوب برنجی قسمی روسیه‌نك اسیای وسطی‌ده ترقیسنی، ایكنجی قسمی خیوه خانلغنی میندر].

٧ — كرید تاریخچه‌سی .

٨ — تورك.

٩ — یارم فقیه دین ییقار .

١٠ — قدرت سیاسیه دردول اسلامیه .

١١ — علم اصول‌الحقوق .

١٢ — كیوتیوس [حكمای‌یونانیه‌دن افلاطونك شریكی اولان (كیوتیوس)ك میلاددن ٤٥٠ سنه اول یازدیغی ادب واخلاقه دائر رساله‌سنك ترجمه‌سیدر] .

١٣ — مخبر غزته‌سی [٥٥ نومرویه قدر استانبولده بوندن اشاغیسی اوروپاده نشر اولونمشدر]

١٤ — تحریات سعاوی علی تاریخ ترك .

١٥ — قیدالموجود وصیدالمفقود .

١٦ — مختصر احیاءالعلوم ترجمه‌سی [اثرك فارسی نسخه‌سی درسعادتده عاطف افندی كتبخانه‌سنده‌در .]

۱۷ — تدبیر ثروت [احیاءالعلومک حال کتابی اساس اتخاذ ایدیله‌رك توسیعاً ترجمه ایدلمشدر . قلبه‌ده یازمشدر .]

۱۸ — علما [تراجم احوال علمادر]

۱۹ — هرسکلیلرك افاداتی [فرانسزجه] (۱۸۷۵) ده پارسده طبع اولونمشدر .

۲۰ — عالی پاشانك سیاستی [اخیراً استانبولده طبع اولوندی] .

۲۱ — ۱۲۸۸ ، ۱۲۸۹ ، ۱۲۹۰ سنه‌لرینه مخصوص معلومات تاریخیه وسائره‌یی حاوی سالنامه .

۲۲ — ذیل تقویم‌التواریخ [نا تمامدر] پارسده طبع اولونمشدر .

۲۳ — ترجمهٔ لغز قابس افلاطون [عربی‌یه مترجمی ابن مسکویه، تورکی‌یه مترجمی علی سعاوی افندی‌در پارس‌ده مطبوعدر] .

سلیمان مفتی افندی « اسکیشهری »

فضلادن بر ذات اولوب اسکیشهر قراسندن (مطّلب) قریه‌سندندر . تحصیل ابتدائیسنی مکتبلرده، عالیسنی درسعادتده اکمال ایده‌رك اسکیشهره مفتی تعیین اولونوب الی آخرالعمر افتا وتدریس ایله مشغول اولدی .

(ایلدی مفتیٔ اکمل ارتحال) مصراعنك ناطق اولدیغی (۱۳۱۵) ده ارتحال ایتدی. شهر مذکورده مدفوندر .

علم کلامدن (روح کملة‌التفرید شرح کلمة‌التوحید) ایله ینه علم کلامده (تلخیص‌التوحید) وشرحی (تخلیص‌التحتید) اسملرنده‌کی اثرلری بر یرده اوله‌رق مطبوعدر .

برده غیر مطبوع (اسماء حسنی) منظومه‌سی واردر .

(۱۳۰٤) تاریخنده (آفیون قره حصار) نده وفات ایدن قضاتدن یکی کوی نائبی شهرتیله بنام محمد امین افندی‌ده ارباب فضیلتدن بر ذات اولوب (زبدة‌العقائد)، (جامع‌الجمعه)، (اکمل ماتم‌العتری)، (عمدة الجهاد) کبی رسائل مطبوعه‌سی واردر . (تفسیرالنجات) اسمیله مسما تورکجه‌یه‌مفصل‌سورهٔ نبأدن آخر قرآن کریمه قدر اولان تفسیرك مؤلفی اولوب (۱۲۹۳) ده ارتحال ایده‌رك اسکدارده (قره‌جه‌احمد) مزارستانه دفن ایدیلن طوپخانه مفتیسی (عثمان‌نجاتی) افندی وفضلای قضاتدن اولوب (مرضات‌الفحول) اسمنده‌منظوم مسائل فقهیه‌مؤلفی (احمدفرید)

افندی‌ده (اسکی‌شهر) دن یتیشن علماداندر . (مرضات) ی (عینتاب) نیابتنده تألیف ایتدیکی ایچون معاصری اولان علماء بلده‌نك وازجمله مترجم طحطاوی عبدالحمید افندینك تقریضلری بدری مفتی حسین‌افندینك قهوه‌ایله انفیه‌استعماللری‌حقنده رساله‌لری‌واردر. (۱۱۸۹) تاریخنده فاتح جامعشریفنده شمائل شریفه تدریس‌ایدن (عثمان‌بن‌موسی) افندی‌ده (اسکی‌شهر) دن نشأت ایدن علمادن اولوب حجامت ایله فصده دائر تورکجه مطبوع رساله‌سی واردر .

شمس‌الدین محمد « آقشهری »

علمای اعلامدن برذات اولوب اواخر عمرنده (مدینهٔ منوره) ده اختیار اقامت ایده‌رك (۷۳۹) ده ارتحال ایتدی . تحصیل علم کمال ایچون مغرب دیارینه قدر شد رحل ایتدیکنی (اتحاف الاحضار) صاحبی ذکر ایدییور . (جنة الفردوس) ، (منسك القاصد الزائر) اسملرنده اثرلری واردر .

(الانتقاد فی شرح عمدة الاعتقاد) صاحبی اولوب (۸۰۰) ده وفات ایدن (احمد بن اوغوز دانشمند) ایله طریقت محمدیه شارحلرندن (خواجه‌زاده‌عبدالنضیر) افندیده‌آق‌شهردن نشأت ایدن فضلادندرلر .

شاد کلدی شمس‌الدین چلبی پاشا « آماسیه‌وی »

مولانا عبدالملك‌آماسی تلامیذندن اولوب آماسیه امیری ایکن (۷۸۲) ده سیواس حاکمی قاضیٔ غدار برهان‌الدین النده شهید اولمشدر . (پیر الیاس) جوارنده مدفوندر . واقعات وفتاوادن مسائل غریبهٔ فقهیه‌یی حاوی (الدررالمنثوره) اسمنده اثر کبیری واردر .

شمس‌الدین محمد بن یوسف القنوی

اکابر علمادن و غازی خداوندکار دوری رجالندندر . اکمال تحصیل ایچون شام‌شریفه رحلت ایتمشدی . تاج‌الدین تبریزی وسائره کبی فضلادن اخذ علم ایتدی . (۸۸۸) تاریخنده بوراده ارتحال ایله‌دی .

مؤلفاتی :

(شرح مسلم ، اختصار مفصل للزمخشری ، شرح تلخیص المفتـاح ، شرح مجمع البحرین ، کتاب درر البحار الجامع لمذاهب الائمة الکبار فی الفروع ، شرح عمدة النسفی) وسائره‌در .

(درر البحار) (٨٥٠) تاریخنده (محمد البخاری) طرفندن شرح اولونمشدر که برنسخه‌سی عاشر افندی کتبخانه‌سنده واردر .

شکر الله « آماسیه‌وی »

سلطان مراد ثانی وفاتح دورلرنده وسعت معلومات وفضل وعرفان ایله تمیز ایتمش برذات اولوب علم طب ایله موسیقی‌یه‌ده انتسابی واردی .

ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور شیخ یار علی‌نك برادر زاده‌سیدر .

هرایکی پادشاهه‌ده مشاور خاص اولمق شرفنه مظهر اولمشدر . رحلتی (٨٩٤) ده اولوب شیخ وفا حظیره‌سنده مدفوندر . حج شریفه عزیمتنده علماء مصردنده استفاضه ایله‌دی .

(بهجة التواریخ) [١] نامنده فارسی العباره برتاریخی اولدیغی کبی کندی آثارندن (ریاض العلوم) طرزنده فارسی العبـاره (منهج الرشاد فی سـلوك العباد) اسمنده‌کی اثر فاضلانه‌لرینك خاتمه‌سنده (١٤٥) فنون متداوله‌دن اقتباس ایتدکلرینی حکایه ایدییورلر . (فتوحات فی الجفر) اسمنده بر اثریله بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود (جامع الدعوات) اثری‌ده واردر . (انیس العارفین ، شرح قصیدهٔ امالی) ده آثارندندر .

علوم مختلفه‌دن باحث انموذج العلوم طرزنده فارسی العباره اثرینی (ریاض القلوب) نامیله (٨٩٤) تاریخنده سلطان بایزید ثانی‌یه تقدیم ایدن (شکر الله شیروانی) ده فضلادن برذاتدر .

(ریاض) ك برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر .

[١] غیرمطبوع اولان بوتاریخ خلقتدن اعتباراً فاتح دورینه‌قدر اون‌اوچ باب اوزره مرتب برجلددن عبارت اولوب جغرافیای قدیمه وطبقات رجاله دائرده معلومات مفیده واردر . فارسی مخلصلی برشاعر طرفندن ترجمه اولونه‌رق سلطان سلیمان قانونی‌یه تقدیم اولوندی . بوترجمه‌نك برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده واردر .

شمس الدین « آیدینی »

فضلای شعرادن ذوفنون برذات اولوب آیدینلی‌در . تحصیلنك بدایتی مملکتنده نهایتی ایرانده‌در .

عودتنده فاتح سلطان محمد خانك مظهر تقدیر والتفاتلری اولدی . سلطان مشار الیهك ارزولریله کبار علماء ایراندن (عبدالقادر عجمی) ایله مباحثاتده بولونه‌رق اثبات فضیلت ایله‌دی . السنهٔ ثلثه‌ده انشادشعره قادر بر شاعر مقتدر ایدی . مخلصی نحیفی در . (٩٠٠) تاریخی حدودنده بروسه‌ده ارتحال ایتدی .

دده افندی مسجدی حظیره‌سنده مدفوندر . علم ادواره دائر تألیف قیمتداری اولدیغی ترجمهٔ شقایقده مندرجدر .

شیخ سنان رومی « بوردوری »

فضلای مشایخدن بر ذات اولوب (بوردور ـ حمیدایلی) دندر . ٩١١ ده وطننده ارتحال ایله‌دی. متجردانه عمرسورمشدر. بروسه‌ده احمدپاشا مدرسه‌سی مدرسلکنده بولوندی. آثاری غیرمطبوع اولوب بروجه‌آتیدر :

(حاشیهٔ شرح عقائد)، (حاشیهٔ شرح مفتاح)، (حاشیهٔ تجرید)، (حاشیهٔ مطول) در.

شجاع بن نورالله « آنقره‌وی »

علم فقه و فرائض متخصصلرندن بر ذات اولوب (٩٦٠) ده ارتحـال ایتدی. فرائضدن (جواهر المسائل) و (حل المشکلات) اسملرنده آثار مقبوله‌سی واردر .

شجاع الدین الیاس رومی « دیمتوقه‌وی »

دیمتوقه‌دن نشأت ایده‌رك شهرت علمیه‌سی آز وقتده پك چوق اولدی. ادرنه‌ده مدرس ایکن صمم عارض اوله‌رق تقاعد اولمشدی . مشایخ صوفیه‌یه محبت کامله‌سی واریدی . وفاتی (٩٢٠) ده

قبری استانبولده یکی قپو خارجنده بنا ایتدیکی مسجد حظیره‌سنده‌در . سید شریف جرجانینك (تجرید)، (مطالع)، (شمسیه)، (عضدیه) شرح وحاشیه‌لرینه حاشیه‌لریله (حاشیه‌علی حاشیة الخیالی) وسائره‌در. افضل زاده مدرسه‌سی مدرسی ایکن ٩٤٠ ده وفات ایدن کوچوك مخدومی (لطف الله) افندیده مصنفیندن برذاتدر. (حاشیه علی شرح آداب العمادی)، (حاشیه علی حاشیة عقائد لمولانا کستلی)، (حاشیه علی شرح هدایه‌لملا زاده) وسائره‌در.

شیخ زاده محی الدین محمد افندی « ازمیتی » [1]

قاضی بیضاوی مرحومك مشهور آفاق اولان تفسیرینی محققانه برصورتده تحشیه ایدن فاضل اولوب قوجه ایلی (ایزمیت) دندر . تحصیلنی استانبولده افضل زاده‌دن اکمال ایله‌دی . دور مدارسدن صوکرا تقاعداً اختیار عزلت ایتدی . وفاتی (٩٥١) ده قبری استانبولده امیربخاری قربنده خواجه خیرالدین مسجدی حظیره‌سنده‌در .

مؤلفاتی : (شرح مصابیح)، (شرح قصیدۀ برئه)، (شرح مفتاح العلوم للسکاکی)، (شرح مشارق)، (شرح قواعد اعراب)، (شرح فرائض سراجیه)، (تفسیر سورۀ اخلاص)، (شرح وقایه) وسائره‌در .

امیر احمد بخاری خلفاسندن مصلح الدین افندیدن مستخلفدر .

تفسیر قاضئ بیضاوی‌یه حاشیه یازانلر علمای عثمانیه‌دن مشهورلری

١	ابن کمال	المتوفی ٩٤١	٤	شیخزاده محی الدین محمد	٩٥١
٢	عطوفی	٩٤٨	٥	شیخ جمال الدین اسحق قرامانی	٩٣٣
٣	سید احمد قریمی	٨٦٢	٦	ملا کورانی	٨٩٣

[1] علمای عثمانیه ایچنده (شیخزاده) اسمنده (ملتقی) شارحی دیکر برذات واردرکه شیخ الاسلام عبدالرحیم افندی‌یه مصاهرتندن ناشی شهرتی (داماد) اسمی عبدالرحمن بن شیخ محمد مسقط رأسی کلیبولی اولوب آناطولی قاضی عسکری ایکن (١٠١٣) تاریخنده وفات ایده‌رك امیربخاری‌یه دفن ایدلدی . (ماتریدی) و(اشعری) لر بیننده مختلف مسائل فرعیه‌نك حل وتألیفنه دائر (١١٣٧) تاریخنده (نظم الفرائد فی جمع الفوائد) اسمنده‌کی اثرك صاحبی بافره مفتیسی شیخ زاده افندی‌ده ینه باشقه بر ذاتدر . (١٠٣٢) تاریخنده وفات ایده‌رك درسعادتده مسکین دده مزارلغنه دفن ایدیلن قزانلقلی شیخ زاده احمد بن زاهد محمد افندی‌ده دیکر بر ذاتدرکه (شرح مفتاح) ، تعلیقاتی حاشیۀ کشافك استعاره بحثنه آیریجه رساله‌سی وسائر رسائلی واردر .

٧	خطیب زاده	٩٠١	٢٧	نورالدین احمد حمزۀ قره‌مانی	٩٧١
٨	سروری مصطفی افندی	٩٦٩	٢٨	سعدی چلبی	٩٤٥
٩	قاضی‌زاده شمس الدین احمد افندی	٩٨٨	٢٩	عبدالکریم زاده محمد افندی	٩٧٥
١٠	دده جنکی	٩٧٥	٣٠	حسن آلایدینی (قره تپه‌لی)	١١٩١
١١	یوسف زاده عبدالله حلمی	١١٦٧	٣١	محمد بن یوسف الاستانبولی	
١٢	قینالی زاده علاءالدین بن علی	٩٧٩	٣٢	اسماعیل قونوی	١١٩٥
١٣	صدرالدین شروانی	١٠٠٠ تقریباً	٣٣	اسماعیل مفید افندی	١٢١٠
١٤	محمد بن جمال الدین شیروانی		٣٤	یوسف سنان الدین آماسیه‌وی	٩٨٦
١٥	محمد بن ولی الازمیری	١١٦٥	٣٥	ملا احمد شمس الدین قره‌باغی	١٠٠٩
١٦	حمزه افندی	١٠٨١	٣٦	عبدالله کردی	١٠٦٤
١٧	مصطفی بن حمزه الطرسوسی	٨٧١	٣٧	کمال الدین اسماعیل قرامانی	٩٢٠
١٨	غزی زاده شیخ عبداللطیف	١٢٤٧	٣٨	محمد افندی	٩٧٣
	بروسه‌وی		٣٩	محمد آق کرمانی	١١٧٤
١٩	محمد مکی افندی	١٢١٢	٤٠	علامك محمد بوسنه‌وی	١٠٤٦
٢٠	خضر بن محمد آماسیه‌وی	١٠٦٧	٤١	عشاقی زاده عبدالباقی افندی	١٠٩٠
٢١	فیض الله افندی	١٠٩٩	٤٢	مستجی زاده عبدالله افندی	١١٤٨
٢٢	خلیل نعیمی مغنیساوی	١٢٣٠	٤٣	احمد قازآبادی	١١٦٢
٢٣	غنی زاده نادری	١٠٣٤	٤٤	شیخ بابا نعمة الله	٩٠٢
٢٤	اخی‌زاده یوسف بن جنید توقادی	٩٠٥	٤٥	عثمان کامی	١١٧١
٢٥	ملا عوض علائیه‌وی	٩٩٤	٤٦	محمود بن نورالله روشنی	
٢٦	ملا خسرو	٨٨٦			

تعلیقات

١	بستان افندی المتوفی	٩٧٧	٦	آنقره‌وی زکریا افندی	١٠٠١
٢	محمد بن مصطفی افندی	٩٧١	٧	محمد امین بن صدرالدین شروانی	١٠٣٦
٣	نصرالله رومی المناستری	٩٧٦	٨	هدایة الله علائیه‌وی	١٠٣٩
٤	شیخ محی الدین محمد اسکلیبی	٩٢٢	٩	محمد الخادمی	١١٧٦
٥	محی الدین محمد الشهیر باخوین	٩٠٤	١٠	عمر بیاسی	

١١	عبدالغفورالمعروف‌بابيب آمدی	١١٨٥	١٩	رمضان زاده احمد چلبی	٩٨٦
١٢	محمد نیکساری	١٠٥٢	٢٠	امامزاده محمد استانبولی	٩٧٦
١٣	سید عبدالله سیواسی		٢١	قدوسی عبدالرحمن مغنیساوی	١٠٨٠
١٤	حسن فهمی افندی	١٢٩٤	٢٢	غزی‌زاده شیخ مصطفی نسیب بروسه‌وی	١٢٠٢
١٥	محی‌الدین محمد قره‌باغی	٩٤٢			
١٦	آلتونی چوق زاده حاجی عبدالله	١١٨٣	٢٣	نورالله شیروانی	١٠٦٥
١٧	خیره بولیلی صیامی	٩٧١	٢٤	عبدالرحمن رحیمی بروسه‌وی	١١٦١
١٨	شیخ زاده محمد واردادی	١٠٥٧	٢٥	مفتیٔ ارضروم حاذق محمدافندی	١١٧٧

تراجم احوالی بوانرده مذکور ذواتدن باشقه علمای عثمانیه ایچنده تفسیر و حاشیه یازان ذوات کرامدن بعضیلری :

١ — (تفسیر شیخ اسماعیل) استروجه‌وی المتوفی ١١١٠ تقریباً تفسیر مواکب طرزنده تورکجه بر جلد کبیر بر تفسیردر. اوستروجه کنارنده‌کی تربه‌سنده منظور عاجزی اولدی .

٢ — (حاشیه علی تفسیر کشاف) قاضیٔ سلانیك حامد بن مصطفی .

٣ — (تفسیر جامع الاسرار) شیخ عبدالمحسن بن سلیمان کورانی فی عصر سلطان مراد رابع. بر نسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر .

٤ — (حاشیه علی مختصر الکشاف المسمی بتوضیح مشکلات التقریب) علی بن عمر ارزنجانی .

٥ — تفسیر سلانیکی علی بن ولی : (حسین کاشفی) نك تفسیرینك توسیعاً ترجمه‌سیدر . تاریخ ترجمه (٩٥٢) در .

بر نسخه‌سی اینه‌کولده اسحق پاشا کتبخانه‌سنده منظورم اولدی .

شاه محمد بن احمد

فضلادن و تفسیر قاضی‌یه تعلیقات یازانلردن مناسترلی نصرالله رومی تلامیذندن اولوب مناسترلیدر. (١٠٥٢) تاریخنده مناسترده ارتحال ایلدی . (منتهی الانهر فی شرح ملتقی الابحر)، (شرح بدایع الصنایع فی ترتیب الشرایع) اسملرنده آثاری اولدیغی (کشف الظنون) ذیلی (آثارنو) ده مذکوردر . علوم عربیه‌یه دائر بعض تعلیقاتی ده واردر . آثاری غیرمطبوعدر .

خط دستیله محرر ملتقی شرحی طرف عاجزیدن مناستر کتبخانه‌سنه وقف ایدلمشدر .

(تأویلات نجمیه) شهرتیله بنام اولان (بحرالحقایق) اسمنده‌کی تفسیر شریفك خلاصه‌سنی ده (نهرالدقایق) اسمیله تورکجه‌یه ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده موجوددر.

شعبان افندی « مؤذن زاده ایوبی »

فاضل بر ذات اولوب (ایوب سلطان) محله‌سندندر . فاضل احمد پاشا نامنه تفسیری واردر. (١٠٩٩) ده وفات ایده‌رك ایوبه دفن ایدیلدی .

شهاب کردی

افاضلدن لسان تحقیق و تصوفه‌ده واقف بر ذاتدر .

(تحقیق التکلیف علی مشرب اهل الکشف والشهود)، (تنبیه العقول علی تنزیه الصوفیه)، (جلاء الانظار بتحریر الجبر والاختیار) اسملرنده آثار محققانه‌سی واردر . برنجی اثرینی (١٠٩١) ده تألیف ایتمشدر .

شریف محمد افندی « شیخ الاسلام — استانبولی »

فاضل بر ذات اولوب شیخ الاسلام اسعد افندینك مخدومیدر. (خلاصة التبیین فی تفسیر سورة یس) ایله السنهٔ ثلثه‌ده‌کی اشعارینی حاوی دیوانیله منتخبات اشعاره دائر (لطائف الکمال) اسمنده بر مجموعه‌سی و (فصول الآراء فی شان الملوك والوزراء) عنوانلی دیگر بر اثری واردر.

(١٠٢٤) تاریخنده وفات ایده‌رك (سلطان سلیم) ده جدی اسماعیل افندی جامعی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی .

اشعار فارسیه‌سندن :

حق علیمست ندانی بحقیقت احکام	چون تحقیق درافلاك مقوم باشی
عالم الغیب خداوند حکیمست همان	سخنت کذب بود گرتو منجم باشی

شوقی احمد افندی

فضلادن بر ذات اولوب کنیه‌سی (احمد شوقی بن عبدالله) در. (١٢٢٤) تاریخنده ارتحال ایلدی .

آثارندن :

(حاشیه علی الفناری) ایله تورکجه فقهدن (نجاة المصلی) مطبوع؛ آدابدن تألیف ایتدیکی متنیله شرحی غیر مطبوعدر .

شمعی محمد افندی « کوستندیلی »

عالم ، شاعر ، خطاط برذات اولوب مدت مدیده کوستندیل مفتیلکنده بولونمشدر . (۱۲۷۲) ده ارتحال ایله‌دی .

آثاری غیر مطبوع اولوب بونلردر :

(مرتب دیوان ، تحفة الخطاطین) ایله فضائل جهاده متعلق ترکی العباره مفصل (رایات النصر والارشاد) در .

علم خطی (۱۲۶۰) ده ارتحال ایدن خطاط شهیر (اسماعیل زهدی) دن تعلیم ایتمشدر .

(تحفة الخطاطین) ی اوچ قطعه (۱۸) سطر اوزره مرتبدر . برنسخه‌سی فضلادن بغدادی اسماعیل پاشانك کتبخانه‌سنده واردر .

ترجمۀ حالی مشایخ فصلنده مذکور (نورالدین زاده) خلفاسندن (ترحاله) لی (علاءالدین کاملی) افندینك‌ده قرق باب اوزره مرتب (عجالۀ فصول اربعین فی اصول الدین) اسمیله فضائل جهاده دائر تورکجه براثری واردر .

شعوری صباح الدین علی افندی « بالیکسری »

فضلا وعرفادن برذات اولوب درسعادتده مشاهیر علمادن (آق شهر) لی عمر افندیدن اکمال تحصیلدن صوکره وطنی اولان (بالیکسر) ده وظیفۀ افتا وتدریس ایله مشغول اوله‌رق (۱۲۸۵) تاریخنده ارتحال ایتدی . (دارالنافعه) اسمیله بنا کرده‌سی اولان مدرسه‌ده مدفوندر .

آثار خیریه‌سندن برکتبخانه‌سی وعلم لغتدن براثریله برمقدمه یدی باب اوزره مرتب (کاشفه) اسمنده تصوفدن برتألیفی واردر .

شوکت مصطفی افندی « استانبولی »

فضلادن مدقق برذات اولوب (شهری) در . طبیب میرآلایلرندن مترجم صالح رفقی

بکك اوغلیدر . حلقۀ تدریسنده یتیشن تلامیذینه اجازه ویره‌جکی صیره‌ده یعنی (۱۲۹۱ - ۱۲۹۲) تاریخنده‌کی رحلتی جمله‌سنی داغدار ایله‌دی . ادرنه قپوسی خارجنده ودنی مرحوم قبرینه یقین دفن اولوندی. حین وفاتنده اوتوز سکز یاشنده ایدی .

مؤلفاتی :

علی العموم تدریس ایتدیکی فنونه دائر حواشی وتعلیقاتی ایله علم حقنده‌کی رساله‌سیدر . تقریراتندن حصوله کلن (مجموعة الفوائد) ایله (حاشیه علی شرح اصول حدیث لداود قارصی) و (تعلیقات علی شرح العلاقة لحافظ سید) اخیراً طبع ایدیلدی .

محققانه تدریس خصوصنده زماننك فریدی اولدیغنی قدرشناسان علما تسلیم ایتمشلردر . طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب مشاهیر فضلادن قرین آبادی عبدالرحمن افندی مرحومك سنك مزارنده کوریلن تاریخ سلیس فاضل مشار الیهك محصول طبع عارفانه‌لریدر . عدلیه نظارتی مستشارلغنده وفات ایدن متوفی واحان افندیدن احکام عدلیه اعضالغنده بولوندقلری صره‌ده رفاقت وسیله‌سیله فرانسزجه لسانی‌ده تحصیل ایله‌مشلردر .

شعبان کامی افندی « آمدی »

افاضلدن ذوفنون برذات اولوب (آمد - دیار بکر) لیدر . صوك اجازه‌سی مصر اعاظم علماسندن (ابراهیم باجوری) دندر . تدریس وتألیف ایله مملکتنده امرار حیات ایده‌رك (۱۳۰۱) ده ارتحال ایله‌دی . طبیعت شعریه‌سی علم خط وموسیقی‌یه‌ده انتسابی واردر . ترجمۀ حالی مشایخ فصلنده مذکور (عبدالرحمن طالبانی) حضرتلرندن مستخلفدر .

آثاری :

مولد (مطبوع) .

دیکر مولد (غیر مطبوع) .

مباحث حضرت عیسی ودجال (عربی‌در) .

منشآت .

رد پروتستان .

دیوان (مطبوع) .

فاتح مشکلات («۱۸» مباحثی مشتمل اولوب برنسخه‌سی سلطان عبدالعزیزه تقدیم اولونمشدر) .

قصیدۀ قیمیه .

شريف افندی « محمد شريف افندی »

فضلادن قرّا وحملهٔ قرآندن برذات اولوب (كوتاهيه) مفتيسی (عبدالله صدقی) افندينك مخدوميدر . ترجمهٔ حالی سبق ايدن (حافظ محمود واردراری) نك (ترتيب زيبا) سی طرزنده وساده‌جه (مفتاح التفاسير) اسميله معروف ومطبوع اولان اثرنده آيات قرآنيه‌يی حروف هجا اوزره ترتيب ايده‌رك هرآيتك هانكی جزء وصحيفه‌ده اولديغنی وبين العلما متداول ومطبوع اولان تفاسيردن يدی تفسيرك هانكی جلد وصحيفه‌سنده بولونديغنی مبين (مصباح الايات الجليلة الفرقانيه ومفتاح التفاسير الجميلة القرآنيه) ناميله براثر قيمتدار تأليف ايله‌مشدر .

آثار سائره‌سی كوروله‌مدی . (١٣٠٨) تاريخنده (حجاز) ده ارتحال ايله‌دی . پدری (عبدالله) افنديك‌ده (مفتاح البخاری) سی ايله بواثرك تكمله‌سی اولمق اوزره (الفيض الجاری علی رياض جامع احاديث الصحيح وابوابه وكتبه اللآلی) اسمنده برتأليفی اولديغی كبی جدی (عبدالباقی) افنديك‌ده (تلويح حاشيه‌سی ، اسماء حسنی شرحی ، سراج المصلی شرحی) واردر .

شاكر احمد افندی « حافظ - استانبولی »

علوم عربيه‌ده زمانك يكانه‌لرندن معدود برفاضل اولوب شهيردر . مشاهير فضلادن روسجقلی شيخ مصطفی افنديله صدر اسبق شيروانی زاده رشدی پاشا وخواجهٔ بنام حافظ غالب افنديك درسلرينه مداومةً تكميل ايتمشدر .

متأخرين علمای عثمانيه ايچنده اك زياده نشر علمه مظهر اولان برذاتدر . برنجيسنده اوچيوزه قريب ايكنجيسنده يوزاللی‌يی متجاوز اوچنجيسنده سلطان سليم جامعنده قاضی ميردن باشلايه‌رق اللی آلتمش طلبهٔ علومه اجازه‌نامه اعطاسنه موفق اولدی . فاتح عسكری رشديسنده وفاتنه قدر عربی اوقوتدی .

بوجهتله اكثر زمانلری تدريس ايله كچديكندن تأليف آثاره وقت بوله‌مامشلردر . صرب محاربه‌سنده اوچنجی علميه طابوری بيكباشيلغيله حربه اشتراك ايده‌رك علكسانيچك جمعه‌يه مصادف يوم فتحنده اورانك اك بويوك كليساسنده كرسی‌يه چيقوب نام خليفه‌يه خطبه اوقومغه موفق اولمشدر .

طلبه‌سندن برچوق قاضی وآلای مفتيسی ، معلم ، مدرس واردر .

علم اصول فقهدن (مرآت)ك بعض مسائلنك حلنه دائر تعليقاتی ، علم نحودن مطبوع (تبصرة

الطلاب فی الاعراب) رساله‌سی وتلاميذی طرفلرندن ضبط وقيد اولونان تقريرات علميه‌سی واردر. (١٣١٥) ده وفات ايده‌رك (فاتح) جامع شريفی حظيره‌سنه دفن ايديلدی .

« ص »

صاری يعقوب « قره‌مانی »

چلبی سلطان محمد دوری افاضل علماسندن واصحاب احوالدن برذات اولوب (قره‌مان) ليدر. (رسالهٔ مناسك حج) ايله (انا لننصر رسلنا) و (يقتلون النبيين بغير حق) آيت كريمه‌لرينك بيننده صورتا كوريلن تناقضی مفصلاً ايضاح يولنده قلمه آلدقلری اثرفاضلانه جملهٔ مؤلفاتندندر. (قونيه)ده نامل‌رينه منسوب مسجد حظيره‌سنده مدفوندر. قره يعقوب ايله برابر ملا فناريدن استفاده ايله‌مشلردی .

صاری كرز نورالدين افندی « باليكسری »

ناطق بالحق فقيه محدث برذات اولوب (قره‌سی) دندر . بروسه‌لی خواجه زاده ايله سنان پاشادن تلمذ ايله‌دی . سلطان سليم اول زماننده قاضی عسكرلك رتبه‌سنه نائل اولمش ايدی . فقهدن مختارات مسائلی جامع (مرتضی) اسمنده برمتن متينی وقره سيدیٔ حميدينك اسئله‌سنه اجوبه‌سی واردر . وفاتی (٩٢٧) ده، قبری استانبولده فاتح جوارنده (يايلا) جامعی قربنده‌كی مكتب حظيره‌سنده‌در .

مؤلفاتی: (حاشيهٔ شرح مفتاح)،(حاشيهٔ شرح مواقف)،(تعليقات علی الهدايه)،(رسالهٔ قلميه)در. حلب قاضيسی ايكن (٩٩٠) ده وفات ايدن حفيدی (محمد افندی) ده فضلادن برذاتدر . صاری تويلی قيصه‌بويلی وملاحم اولديغيچون زماننده (صاری كرز) شهرتيله بنام اولمشدر.

صولاق زاده خليل بن حاجی محمد افندی « استانبولی »

زمرهٔ قضاتدن فاضل برذات اولوب شهيردر. (١٠٩٥) ده (مغنيسا) قاضيسی ايكن وفات ايله‌دی . (طبقات حنفيه) سی (عروض اندلسی) شرحی اولديغی ذيل شقايق عشاقی‌ده مذكوردر. طبقات حنفيه‌سی ايكی‌در . بريسی (قطلوبغا) نك (تاج التراجم) نك تلخيصی اولان (تحفة التراجم) در.

دیکری‌ده بونك مفصلیدر . هر ایکیسنکده خط دستیله محرر نسخه‌لری ولی‌الدین افندی‌ده واردر .

صادق محمد افندی « ساقزی »

فضلای قضاتدن برذاتدر . (١٠٩٩) ده ارتحال ایتدی . آثاری (صرة الفتاوی)، (بدایع الصکوك)، (نوادرالفقهیه فی مذهب الائمة الحنفیه) اولوب صوك اثرینی قدس شریف قاضیسی ایکن تألیف ایله‌دی .

(١١٣٤) ده (الفیض الارحم فی شرح الحزب الاعظم)ی تألیف ایله‌ین (ابراهیم) افندی‌ده ساقزدن نشأت ایدن علمادندر . بو ذات منظومهٔ شاهدی‌یی‌ده شرح ایتمشدر .

ساقز مفتیلرندن (حسین حسنی) افندینکده ایمان ابوین رسوله دائر رساله‌سیله قصیدهٔ منفرجه شرحی واردر .

صادق افندی « صدرالدین شیروانی زاده شیخ‌الاسلام محمد صادق افندی »

دفعاتله مسند مشیختی احرازایدن فضلا وارباب تقوادن برذات اولوب مشاهیر علمادن صدرالدین شیروانی احفادندندر . (١١٢١) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (فندقلی) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی . مسلك قویم تصوفه انتسابی وبر خیلی آثاری واردر . آثاری غیر مطبوع اولوب بعضیلری بروجه آتیدر :

رسالهٔ عقائد .
رساله فی بیان ان النبوة افضل من الولایة .
رساله فی بیان اقسام الذکر .
رسالهٔ موجزه فی بیان المصافحه .
رسالهٔ مرغوبه فی التصوف .
رساله فی التصلیه والترضیه .
رساله فی بیان فضیلة الذکر الخفی علی الجهری .
رساله فی اثبات الصانع .

رسالهٔ منتخبه من اغاثة اللهفان فی مکاید الشیطان .
رسالهٔ نفی الشرکة .
وسائره .

صوبیجه‌لی محمد افندی

زمرهٔ مؤلفیندن برذات اولوب آیدین نواحیسندن صوبیجه‌لیدر . ناحیهٔ مذکوره قراسندن (دده) قریه‌سنده مدفوندر .

(شرح الاظهار المسمی بفتح الاسرار)، (شرح مقصود)، (شرح کفایة المبتدی) کبی آثاری اولدیغی قره باش زادهٔ ازمیرینك اثرنده محرردر .

سنك مزارنده محرر عباره بروجه آتیدر :

زیارتدن مراد اولان دعادر
بوکون بکا ایسه یارین سکادر

مرحوم ومغفور شیخ محمد افندی روحنه فاتحه سنه ١٢٦١

صو ایجمز مصطفی افندی « قیصری »

مظنه‌دن وعلمای عاملیندن بر ذات اولوب (قیصری) لیدر . اصول فقه قواعدینه تطبیقاً (مروحه) اسمنده‌کی مفصل (ملتقی) شرحی آثارینك مشهوریدر . سنه‌لرجه صوایجمه‌دیکی مرویدر . (١١٧٠) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك (سیدبرهان الدین) جوارینه دفن ایدیلدی .

صادق افندی « خواجه — پراوادی »

بلغارستانك (پراوادی) قصبه‌سندن اولوب تحصیل وتفیضی درسعادتده‌در . بوغاز ایچنده (صاری یار)ده اختیار اقامت ایتدیکی ایچون صاری یارلی شهرتیله بنام ایدی . فنون الٰهیه وعلمیه‌ده لسان فارسی‌ده علی الخصوص علم حدیث وتفسیرده صاحب اختصاص ادیب ، نکته‌پرور بر ذاتدر .

آثار علميه وادبيه‌لرندن سورشريفه‌دن بعضلرينه تفسيرى حديث اربعين شرحى (١٠٠١) كلام ، (بحريه) اسمنده برر رساله‌سى ، (مناجات) نامنده بر رساله‌ٔ عارفانه‌سى يوسف پاشا مرحومك تلاق ترجمه‌سنه نظيره‌سى واردر . منفياً درت سنه عكاده بولوندقدن صوكرا استانبوله عودتلرينى متعاقب (١٢٩٠) تاريخنده ارتحال ايده‌رك بكقوز جوارنده (يوشع) طاغنك بوغاز جهتنده‌كى شهيدلك تپه‌سنه دفن ايديلدى . بعضاً ظاهر بينانه قارشى زهد بارد اصحابندن كورونمك معتادندن ايدى .

طريقهٔ نقشبندى خالديدر. علوم عربيه‌يى (مزلف شهرى احمد) افنديدن اخذ ايتمشدر. عرب، تورك، فارسى، لسانلرينه بحق واقف اولديغى كبى فرانسزجه وروجه‌يه‌ده آشنا ايدى.

صاريرلى محمد افندى «المالى»

عصر اخير فضلاسندن برذات اولوب قونيه ولايتى داخلنده‌كى المالى قضاسنك (صاريلر) قريه‌سندندر .

(١٢٧٨) تاريخنده (المالى) ده ارتحال ايله‌دى .

آثارى :

(شرح استعارهٔ جديده) علوم سياسيه‌دن (ناموس اعظم) اسميله متن وشرح علم مناظره‌دن (مظهر معالم على مفتاح مكالم) اسميله متن وشرح علم وضعدن (قاضى عضد) رساله‌سنه (مشربة العيون) اسميله شرحدر .

(٨٩٣) ده سلطان بايزيد ثانى نامنه فقهدن مشهور (كنز الدقايق)ى (عيون الحقايق) اسميله شرح ايدن (بالى بن عيسى فقيه) ده (المالى) دن يتيشن فضلادندر .

صارى ابراهيم افندى «آيدينى»

اوده‌ميشلى چاقر احمدزاده مرحومك اك بنام مجازلرندن اولوب (آيدين يكى پازار) ندندر . (اوده‌مش) ده اكمال تحصيلدن صوكرا آيدينده نشر وافتا ايله امرار حيات ايله‌دى .

(١٣١٢) تاريخنده ايفاى حج شريفدن صوكرا (مدينهٔ منوره) يه برقوناق مسافه‌ده واقع (بئر الماشى) نام محلده رحمت رحمانه مقارن اولدى . دوقوز دفعه اعطاى اجازه‌يه موفق اولان افاضلدندر .

(جلال وامكان كلنبوى)لرينه (عقائد عصامى)نه تعليقاتيله توركجه (استعاره) رساله‌سى واردركه جمله‌سى غير مطبوعدر .

....

« ض »

ضحكى مصطفى افندى

قضاتدن وعلم فقه متخصصلرندن فاضل واديب برذات اولوب (سيروز) ليدر. (عدنى مأوا ايده ضحكى يه اله) مصراعنك ناطق اولديغى (١٠٩٠) تاريخنده استانبولده ارتحال ايله‌دى . شيخ وفا قربنده‌كى ملاكورانى جامع شريفى حظيره‌سنده مدفوندر .

آثارندن خط دستيله محرر (لوازم القضاة والحكام) ايله (مطلوب الفقهاء ومرغوب النبهاء) اسملرنده‌كى اثرلرى (قره مصطفى پاشا) كتبخانه‌سنده‌در .

(جامع العيوب) نامنده اثريله قواعد انشادن باحث منشآتى ده واردر .

ضياء الدين على «آيدونالى»

فضلادن برذات اولوب (بانيه) ولايتى داخلنده (چاملق) قطعه‌سى قصباتندن آيدوناتليدر . اصحاب كرامك تعريفات وفضائلنه دائر (١١١٢) تاريخنده مؤلف رساله‌سى واردر .

ضيا افندى «اولياءزاده احمد ضياء الدين افندى»

زمانمز علماسندن غيور برذات اولوب (قسطمونى) ليدر . (١٣٣٣) تاريخنده مملكتنده فجأةً ارتحال ايتدى .

آثار مطبوعه‌سى :

(١) خلاصة الافكار (مختصر منار شرحيدر) .

(٢) وسيلة السعادة (مختصر تجويددر) .

(٣) وسيلة النجات (ترتيبى لطيف قيمت علميه‌يى حائز برعلمحال اولوب سنه‌لرجه عسكرى رشديه‌لرنده تدريس ايديله‌رك شاكردانك استفاده‌لرينى موجب اولمشدر) .

(ط)

طرسوسی قاضی نجم الدین افندی

کبار علماء ومصنفیندن بر ذات اولدقلرینه آثار فاضلانه‌لری شاهددر . رحلتلری (٧٥٨) تاریخنده‌در .

مؤلفاتی : (اشارات فی ضبط المشکلات) ، (الاعلام بمصطلح الشهود والحکام) ، (تحفة الترك فیما یجب ان یعمل فی الملك) ، (رافع الکلفة عن الاخوان فیما تقدم فیه القیاس علی الاستحسان) ، (فتاوای طرسوسیه) ، (الفوائد الفقهیه) ، (سراج الوهاج) ، (مناسك طرسوسی) ، (وفیات الاعیان من مذهب ابی حنیفة النعمان) وسائره‌در .

طاشکوپری زاده احمد افندی

اسمی احمد ، کنیه‌سی ابوالخیر ، مسقط رأسی (بروسه) وفاتی (٩٦١) ده اولوب فاتح جوارنده عاشق پاشا محله‌سنده مدفوندر . اکثر علومده باخصوص تفسیر معانی وکلام وتراجم احوالده کمالی مسلم انام ایدی .

دقایق ادبیات عربیه‌یه وقوفلرینه‌ده آثار شعریه‌لری شاهددر . مؤلفات فاضلانه‌لرینك باشلیجه‌لری (شقایق نعمانیه) [١] ، (صورة الخلاص فی الاخلاص) ، (الرسالة الجامعة لوصف العلوم النافعة) ، (مسالك الخلاص فی مهالك الخواص) ، (مفتاح الاعراب) ، (الجامع فی المنطق) ، (المعالم فی علم الکلام) ، (رسالة فی تفسیر آیة الوضوء) ، (القواعد الجملیات فی تحقق مباحث الکلیات) ، (فتح الامر المغلق فی مسئلة المجهول المطلق) ، (اصل المواهب فی معرفة وجوب الواجب) ، (فن وشرح فی الفرائض) ، (شرح علی عوامل المائة لعبد القاهر الجرجانی) ، (شرح دیباجة الهدایة) ، (حاشیه من اول شرح المفتاح لسید شریف جرجانی) ، (حاشیه علی حاشیة الکشاف للسید شریف) ، (شرح حدیث اربعین) ، (شرح الفوائد الغیاثیه) ، (رسالة التعریف والاعلام فی حل مشکلات التام) ، (حاشیه علی حاشیة التجرید للسید شریف من اول الکتاب الی مباحث الماهیة) ، (شرح دیباجة الطوالع) ، (مختصر فی علم النحو) ،

---

[١] (اسمی الشقایق النعمانیه فی علماء الدولة العثمانیه) اولوب آلتی یوزه قریب مشایخ علما و ادبانك تراجم احوالندن باحثدر . بو اثرك ترجمه‌سیله ذیللرینه دائر تفصیلات ایچون مورخین فصلی نهایتنه مراجعت بیوریله .

(نوادر الاخبار فی مناقب الاخیار) ، (شرح اخلاق عضدیه) . اشهر مؤلفاتندن بری‌ده (مفتاح السعاده ومصباح السیادة) درکه مخدومی طرفندن (موضوعات العلوم) اسمیله ترجمه ایدلمش موخراً کندی طرفندن‌ده (مدینة العلوم) اسمیله تلخیص اولونمشدر .

(کتاب الشفافی دواء الوبا) اسمنده‌کی اثری مصرده طبع اولونمشدر .

آثار مهمه‌سندن بری‌ده (نوادر الاخبار فی مناقب الاخیار) اسمنده‌کی تراجم احواله متعلق اثر کبیری‌درکه برنسخه‌سی ولی الدین افندی وراغب پاشا کتبخانه‌لرنده موجوددر . اوچ فصل اوزره مرتب اولان بو اثرك مندرجاتی :

(فصل اول) صحابه وعُبّاد
(فصل ثانی) اصحاب الاجتهاد } در .
(فصل ثالث) حکما واطبا ومنجمین

طاشکوپری زاده محمد کمال الدین افندی

سابق الترجمه طاشکوپری زاده احمد افندینك مخدوم فضائلموسوملری اولوب پدر عالیلری ایله مولانا ابوالسعود کبی اساتذه‌دن اکمال تحصیلدن صوکرا مسلك قضایه سالك اوله‌رق (١٠٣٠) ده قره چلبی زاده یرینه صدر العلما اولمشلردی . سنهٔ مزبوره خلالنده سلطان عثمان ثانی معیتیله لهستان سفرینه کیدرکن (ایساقجی - اسحاقجی) ده رحلت ایتدیکندن نعشلری استانبوله نقل اولونه‌رق عاشق پاشا جامعی حظیره‌سنه وپدری یاننه دفن ایدلدی .

مؤلفاتی : (ترجمهٔ موضوعات العلوم) ، (ترجمهٔ رسالهٔ حسین واعظ) ، (ترجمهٔ تاریخ قحط مصر) ، ایله سلطان عثمان خانك امریله یازدیغی (منثور شهنامه) و (هدایه) نك مسائلنی عللدن تجرید ایده‌رك یازدیغی (عدة) اسمنده‌کی اثری واوفاق تفك بعض رسائلی و (برئه) قصیدهٔ عربیه‌سنه تخمیسی (تاریخ صاف) و (تحفة الاحباب) اسمنده‌کی مطبوع تاریخچه‌سی وکمال مخلصیله بعض اشعاری واردر .

تاریخ صاف اوچ باب اوزره مرتب اولوب (١) آل عثمان (٢) آل عباس (٣) ملوك متفرقه وبعض حکایات غریبه‌دن باحثدر .

موضوعات العلوم اقدام مطبعه‌سی همتیله ایکی جلد اوزره طبع اولوندی لسان عثمانی‌ده علم احوال کتبه دائر یازیلان آثارك مهملرندندر .

ابو نعیم اصفهانی‌نك جملهٔ آثار فاضلانه‌سندن اولوب (٣٥٠٠) صحابی‌نك تراجم احوالنی جامع

بولنان (كتاب الاستيعاب فى معرفة الاصحاب) اسمنده كى اثر جسيمك ترجمه‌سنه سلطان احمد خان اول امريله امام سلطانى مصطفى افنديك باشلايوبده عمرينك عدم وفاسنه مبنى حرف خاده ناتمام قالان اثر مذكورى صاحب ترجمه كمال الدين افندى اكماله باشلامشسه‌ده سلطان مشاراليهك وفاتيله ناقص قالمشدر . مصطفى افنديك ترجمه ايتديكى قسمنك برنسخه‌سى نورعثمانى كتبخانه‌سنده واردر .

(عدة) علم فقهده كى اختصاصنك برهانى اولوب برنسخه‌سى (بشير آغا) كتبخانه‌سنده‌در . اسمى (عدة اصحاب البداية والنهاية فى تجريد مسائل الهداية) در . قحط مصر تاريخچه‌سنك بر نسخه‌سى ولى الدين افندى كتبخانه‌سنده‌در .

طورسون زاده عبدالله فيضى افندى « استانبوللى »

فضلاى ادبادن ومشاهير خطاطيندن برذات اولوب اسكدار نيابتندن معزول ايكن « قيلدى عبدالله افندى يرينى داربقا » مصراعنك دلالتى اولان (١٠١٩) ده استانبولده وفات ايله‌دى . فاتح جوارنده قاضى چشمه‌سى قربنده عابد چلبى مسجدى حظيره‌سنده مدفوندر .

آثارى : (حاشيه على شرح الفتاح) ، (حاشيه على شرح الهداية) ، (رساله فى بيان معجزات انبيا) ، (ديوان) ، (رسالهٔ قلميه) ، (رسالهٔ فتح الالغاز) ، (حاشيه على الجامى) ، (تحفة الحسناء فى الشرح على مائة حديث من مشارق الانوار) در . السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمه مقتدر وتخصيص فن معماده ماهرايدى . خطجلى وتعليقده مهارتى واردر . مطولك بعض مباحثنه دائر سكز مفتاح شرحنك مباحثنه عائد اون بش رساله‌سنى حاوى آياصوفيه كتبخانه‌سنده بر مجموعه‌سى واردر .

طرسوسى محمد افندى « مفتى »

فضلاى بنامدن بر ذاتدر . (١١٤٥) ده طرسوسده ارتحال ايتدى . علم اصول فقهدن مشهور (مرآة) ه مكمل بر حاشيه‌سى واردر .

بوندن باشقه (٢٤) فندن باحث (انموذج) اسمنده (١٢٧٥) تاريخنده باصيلمش بر اثر عربيسى‌ده واردر . منطقدن (رسالة الاستدلاليه) وسائره مؤلفى عثمان افندى‌ده (طرسوس) دن يتيشن علمادندر .

طريقتجى سيد مصطفى افندى « طريقتجى امير »

فضلادن برذات اولوب (چوروم) سنجاغى ملحقاتندن (عثمانجق) ليدر . (كوپرو) مفتيسى ايكن (١١٤٣) تاريخنده وفات ايله‌دى .

مؤلفاتى : (روح الصلوة) ، (المجالس الزهراء فى خدمة الشريعة الغراء) ، (ترجمهٔ طريقت محمديه) ، (حاشيهٔ عقائد نسفيه) ، (شرح عقائد عضديه) ، (شرح رسالهٔ حمزه افندى فى حق البيع والشرا المسمى بتبيين الحرام) وسائره‌در .

طواسى على افندى

علوم عربيه‌نك باخصوص فقه شعبه‌سنده صاحب اختصاص برذات اولوب (طواس) قضاسنك مركزى اولان (باران كومه) قصبه‌سنه برساعت مسافه‌ده واقع (اوزون بونار) قريه‌سندندر . (مجمع النقول عن العلماء الفحول) اسمنده برجلد كبير اوزره مرتب عربى العباره منقولاتى محرر توركجه فتاواسنك بر نسخه‌لرى طواس مفتيسى افندى ايله (قلعهٔ طواس) ده منظور اولدى . «اوزون بونار» ده زيارت ايتديكم سنك مزارنده يازيلى يوقدر . انجق فتاواسنك (١١٦١) تاريخنده يازيلديغنه كوره او تاريخ رجالندن اولديغى آكلاشيليور .

طاهر محمد افندى « لاله‌زارى »

فضلاى قضاتدن برذاتدر . (١٢٠٤) تاريخنده درسعادتده ارتحال ايله‌دى .

آثارى :

(شرح قصيدهٔ نونيه ، ميزان المقيم فى معرفة القسطاس المستقيم ، دفع اعتراض راغب فى حق الفصوص) وسائره‌در .

اكابر امتدن بعض ذواتك اقوالنك شرحلرينى حاوى اولان مجموعه‌سى عاشر افندى كتبخانه‌سنده‌در كه مندرجاتى بروجه آتيدر :

جواهر الزاهرة (شرح كلام غزالى) .

ياقوتة الحمراء (شرح كلام امام ابومنصور ماتريدى) .

« الخضراء (شرح كلام بركوى) .

زمردة « (شرح كلام عبدالقادر كيلانى) .

درة الزهراء (شرح حزب البحر) .

الكوكب الدرى (شرح كلام ابن مشيش) .

(لاله زار) درسعادتده فاتح جوارنده بر محله‌در .

طاط زاده حسين افندى

علمای اعلامدن برذات اولوب قره‌عثمان زاده‌لر طرفندن (تيره) دن (مغنيسا)يه جلب ايدلمشدر . الى آخر العمر مغنيساده نشر علمله مشغول اولدى . (١٢١٤) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (پاشامزارلغى) دينلن قبرستانه دفن ايدلدى . (جلال حاشيه‌سى)، (قاضى اوزرينه عم حاشيه‌سى)، (مختصر منتهى حاشيه‌سى) (قاضى مير حاشيه‌سى) وسائره كبى آثار علميه‌سى واردر. حواشئ مذكوره (مغنيسا) ده (مسلم جامعى) مدرسه‌سى كتبخانه‌سنده واردر .

طاهر افندى « قاضى زاده — شيخ الاسلام »

مسند مشيختى احراز ايدن فضلادن برذات اولوب قضاتدن (توقاتلى) عمر افنديك مخدوميدر. (١٢٥٤) ده ارتحال ايله‌دى . ايوبده بوستان اسكله‌سى مقبره‌سنده مدفوندر .

(مجموعة الفتاوى)، (شرح كلمة التوحيد)، (نوريه)، (تفسير سورۀ اخلاص) اسملرنده آثارى (طلاق) حقنده رساله‌سى واردر .

مسلك قويم تصوفه‌ده منتسب ايدى .

(١٢٤٢) تاريخنده يكيچرى اوجاغنك الغاسنه دائر فتوى ويرن بو ذاتدر .

آلتى مرمر جوارنده كوچوك حمام اتصالنده‌كى قادرى درگاهى احيا كرده‌سيدر .

طه افندى « كورانى »

مشايخ نقشبنديه فضلاسندن بر ذات اولوب مولداً (بغداد) ليدر . موصل نائبى ايكن (١٣٠١) تاريخنده ارتحال ايله‌دى .

آثارى :

(شرح تهذيب المنطق)، (رساله فقهيه على مذهب الشافعى)، (ردالنصارى)، (اللآلى المنضده - مكاتيب عربيه)، (شرح تهذيب الكلام - هدى الناظرين) ، (شرح منار) وسائره‌در .

(منار) متنى اولاً نظم ايدوب بعده شرح ايتمشدركه (نظم وشرح مختصر المنار) اسميله مطبوعدر .

« ع »

عبدالمحسن قيصرى

سلطان اورخان غازى دورى فضلاسندن اولوب اولا مملكتنده بعده سوريه‌ده اكمال تحصيلدن صوكرا وطننه معاودتله نشر علومه همت ايله‌دى. (٧٥٥) ده (قيصرى) ده ارتحال ايتدى. مؤلفاتى : (متن وشرح منظومۀ فرائض) ، (شرح عروض اندلسى)، (حاشيۀ غاية البيان)، (رساله فى الفقه) در .

(عاشر افندى) كتبخانه‌سنده ادبياتدن (شرح النجديات) اسمنده براثرى‌ده واردر .

عمر وجيه الدين بن عبدالمحسن ارزنجانى

زمرۀ مصنفيندن بر ذات اولوب مولداً (قارص) ليدر . ماوراء النهره كيده‌رك فقيه شهير صدرالشريعه‌دن اكمال تحصيل ايتدى . علم حديثدن مشهور (مشارق الانوار) ى (حدائق الازهار) اسميله شرح ايتديكى كبى علم اصول فقهدن (كشف بزدوى) يى‌ده شرح ايتمشدركه هرايكيسى‌ده اوعلملرده اولان اختصاصنه دالدر . (تبيين المعارف) اسمنده رساله‌سى‌ده واردر. (٧٤٣) ده ارتحال ايتمشدر. مخدومى (شرف الدين محمد) ده فضلادن برذات اولوب آماسيه‌ده مدفوندر . پدرينكده آماسيه‌ده مدفون اولماسى مأمولدر. (كشف) شرحنك برنسخه‌سى ادرنه‌ده سلطان سليم كتبخانه‌سنده واردر .

علاء الدين على اسود « قره خواجه »

خداوندكار غازى دورى مشاهير علماسندن اولوب (افيون قره‌حصارلى) در. استكمال تحصيلى ايرانده‌در . سابق الترجمه جمال الدين آقسرايى‌دنده استفاده ايتمشدر . مؤلفاتى فروع علم

فقهدن ایکی جلد (وقایةالروایة فی مسائل‌الهدایة) اسمنده‌کی شرحله ینه علم اصول فقهدن (مغنی) شرحندن عبارتدر. رحلتی (٨٠٠) ده‌در . ازنیقده شرف زاده محله‌سنده‌کی تربه‌ده مدفوندر . مولانا فناری برمدت بوذاتدن استفاده ایله‌مشدر .

سلطان مراد خداوندکار نامنه اصول فقهدن (رموز الاسرار)ی (کنوز الانوار) اسمیله شرح ایتمشدرکه (٨٢٦) تاریخنده محرر برنسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر .

علاءالدین علی بن موسی « قوچ حصاری »

سلطان‌مراد ثانی دوری فضلاسندندر . استکمال علوم ایچون (ایران) و (ماوراءالنهره) کیده‌رك سید شریف جرجانی وسعدالدین تفتازانی‌نك مجالس علمیه‌لرندن استفاضه ایله‌یوب عودت وبعده‌مصره عزیمتله (٨٤١) تاریخنده رحلت ایله‌دی. فنون متفرقهٔ متداوله‌ده اسئلهٔ [١] غامضه‌یی مشتمل براثری واردرکه فضلنك برهانیدر . برده (اوراد زینیه) شرحی واردرکه بواثرندن طریقت زینیه‌یه منتسب اولدیغی آکلاشلمقده‌در. سعدالدین تفتازانی‌نك مفتاح شرحنه‌ده حاشیه‌سی واردرکه برنسخه‌سی ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده موجوددر .

عبدالکریم افندی

سلطان مراد ثانی دوری فضلای بنامندندر. ادرنه‌ده وفات ایده‌رك سلطان جامعی قربنده بنا ایله‌دیکی مکتب ساحه‌سنده دفن ایدلدی . آثاری (حاشیهٔ تلویح)، (حاشیهٔ مطالع) ایله سید شریفك کشاف حاشیه‌سنه حاشیه‌سیدر .

عینی بدرالدین ابی محمد محمود العینی

متبحرین علماء حنفیه‌دن اولوب (عینتاب) لیدر . تحصیل تعلیم تألیف زمانلرینك قسم اعظمنی مصرده‌کچیرمشدر. مؤلفاتی :(شرح بخاری) [٢]، (مغانی الاخبار فی رجال معانی الآثار)، (شرح کلم الطیب لابن تیمیه)، (زین المجالس)، (شرح عروض الساوی)، (شرح درر البحار)،

---

[١] سراج الدین توفیقی وملاخسرو طرفلرندن شرح اولونان بواسئله‌سی بروجه آتی آلتی فصل وبرخاتمه‌یی حاویدر. (فصل اول) تسمیه (٢) اخبارالنبوة (٣) فقه (٤) اصول فقه (٥) بلاغت (٦) منطق .

[٢] اون جلد کبیردن عبارت اولان بو اثر جلیلك اخیراً درسعادتده طبعنه همت اولوندی .

(شرح الکنز) ، (شرح المجمع) ، (مشارح الصدور) ، (طبقات حنفیه) ، (تاریخ الاکاسره) ، (طبقات شعرا) ، (شرح مراح) ، (اختصار تاریخ دمشق لابن عساکر) ، (شرح هدایه) ، (شرح ملتقی) ، (تاریخ البدر فی اوصاف اهل العصر) ، (میزان النصوص فی علم العروض) ، (شرح تحفة الملوك فی الفروع) وسائره اولوب (عقد الجمان فی تاریخ اهل الزمان) [١] اسمنده جغرافیا وطبقات الارضه متعلق معلومات نافعه‌یی‌ده محتوی برده تاریخ کبیری واردر .

بوتاریخ برادری شهاب‌الدین احمد طرفندن اختصار ایدلمشدر .

وفاتی (٨٥٥) ده ، قبری مصرده‌در . استادی (حسام رهاوی) نك (البحار الزاخرة فی‌المذاهب الاربعة) سنی‌ده شرح ایله‌مشدر .

عینی عبدالرحمن زین‌الدین

عینتابدن نشأت‌ایدن علما واعلامدن برفاضلدر . شام قاضیسی ایکن استعفا ایده‌رك ٨٩٣ ده وفات ایلدی . مؤلفاتی : (شرح الدرر) ، (شرح النقایه) ، (شرح شمسیه) ، (منظوم الدرة المضیئة فی اللغة الترکیه) در . صوك اثری لغت وتاریخ ادبیات عثمانیه ایچون آثار مهمه‌دندر .

---

[١] سلطان‌احمد ثالثك اراده‌لریله برجمعیت‌علمیه طرفندن (میرخواند) همشیره‌زاده‌سی (خواندمیرك) آثار مشهورهٔ تاریخیه‌سندن اولان فارسی‌العباره (حبیب‌السیر) ایله برابر لسان عثمانی‌یه ترجمه ایدلدیکی چلبی زاده عاصم تاریخنده مذکوردر . (عقدالجمان) بهرجلدی سکز یوز صحیفه اولمق‌اوزره یکرمی‌درت جلددن عبارت اولوب عادتا متفننانه برصورتده یازلمشدر. شویله‌که : اهل هیئات وطبقاتك شمدیکی نظریات فنیه‌لرینه توافق ایدر پك چوق ماده‌لر سرد اولوندیغی کبی علم حیواناته دائرده مدققانه معلوماتی‌حاویدر . بوندن‌باشقه جغرافیایه تعلق ایدن بحثلرنده دخی موجب استفاده مندرجاتی واردر .

بواثر کبیرك نسخهٔ مترجمه‌سی شهزاده باشنده داماد نوشهرلی ابراهیم پاشا کتبخانه‌سنده‌در . عربی نسخه‌لریده بایزیدده جامع شریف وعاشر افندی کتبخانه‌لرنده واردر . بر طاقمی‌ده اندرون‌ده سلطان‌احمد ثالث کتبخانه‌سنده‌در . بو طاقمك برنجی جلدی مؤلف خطیله‌در . (فرانسه) انجمن دانشنك قراریله اهل صلیب وقایعنه تعلق ایدن اثارك متن وترجمه‌لری نشر اولوندیغی زمان‌تعریفی صددنده بولوندیغمز اشبو تاریخك برقسمی‌ده متن وترجمه‌سیله برابر طبع ونشر اولونمشدر .

علی بن حسین آماسی « علاءالدین چلبی »

تورکجه (تاج الادب) [۱] اسمنده بر اثریله (نصایح المسلمین) نامنده بر منظومه‌سی وبر نسخه‌سی یره باتانده اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجود تورکجه (سورهٔ یس) تفسیری واردر . (۸۷۵) تاریخلرنده ارتحال ایتدی . صاحب ترجمه علی افندی نیکبولی محاربه‌سنده شهید اولان یورکچ پاشا زاده خضر بکك معلمی ایدی . رسم خط قرآنه دائر رساله‌سی اولان علی بن حسین آماسی ایسه اثرینك مقدمه‌سنده طاش کوپرو زاده‌دن نقل ایتدیکنه ورساله‌سنك (۱۰۹٦) ده اولدیغنه کوره دیکر برذاتدرکه استانبولده سلطان محمد جامعنده امام ایدی . بو ذاتك برده تورکجه عروض رساله‌سی واردر .

عبدالمجید بن نصوح بن اسرافیل « اسرافیل زاده »

زمرهٔ مؤلفیندن برذات اولوب (آماسیه) جوارنده‌کی (لاذقیه ـ لادیق) دندر . (۸۸۷) ده (آماسیه) ده ارتحال یله‌دی . آثاری: (صلوات زاکیات) ، (شرح تعلیم المتعلم ـ ارشاد الطالبین)، (تلخیص جامع الفتاوی لفرق امرة الحمیدی ـ تحفة الاحباب) ، (مفتاحك قسم ثالثنی اختصار) ، (الاصطفاء فی مناقب المصطفی) در .

عبدالمجید افندینك برادری (یحیی) افندی‌ده فضلادن بر ذات اولوب آثارندن (عوامل جرجانیه) شرحی مطبوعدر . فرشته اوغلونك لغت منظومه‌سنی‌ده شرح ایتمشدر .

علاءالدین علی فناری [۲]

مولانا (فناری) نك حفیدی اولوب اکمال تحصیل ایچون ایران واسیای وسطی‌ده برخیلی سفر ایتدکدن صوکرا مملکتی اولان بروسه‌یه عودتنده حضرت فاتح طرفندن قاضیعسکرلك له تلطیف بیورلدیلر . ایام صیفده کشیش طاغی اتکنده الیوم (قاضی یایلاسی) دینلن محلده اقامت ایتمکی معتاد ایدنمشلر ایدی . علوم آلیه وعالیهٔ عربیه‌دن باشقه فنون ریاضیه‌یه‌ده انتسابی اولدیغی کبی

[۱] تورکجه اولان بو اثرك موضوعی آداب وتربیه‌یه دائر اولوب (کشف الظنون) ده (تاج الادب) اسمیله محررسه‌ده (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده موجود نسخه‌سنك مقدمه‌سنده (طریق الادب) نامیله موسومدر. استانبولك فتحی تاریخی اولان (۸۵۷) ده تألیف ایدلمشدر. بو اثرك بعض فقراتی زمانمز ارباب علم ودانشندن (دیار بکر) لی (علی امیری) افندی طرفندن تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سنك (۲۹) نجی نسخه‌سنده نشر ایدلدی.

[۲] ۹۵۷ ده وفات ایدن مخدوم عالیلری (محمد چلبی) ده فضلادن برذات اولوب علم لغته دائر (لسان الحکمه) اسمنده عربی فارسی ممزوج اوله‌رق بر لغتی وملا زاده‌نك هدایه شرحنه حاشیه‌سی واردر .

علم تصوفدن‌ده بهرهٔ کلیلری واردر . طریقت (زینیه) یه منتسب ایدیلر . شو قدر وارکه کثرت مطالعه‌سی تحریر و تألیفه مساعده ایتامشدر . وفاتی (۹۰۳) ده بروسه‌ده جد عالیلری مولانا فناری قبرینه دفن ایدلدی .

آثاری : (شرح کافیه) ایله علم حسابدن (تجنیس) شرحندن عبارتدر. اشعارنده (غمی) تخلص ایدرلردی . بر غزلندن :

سوزدل آرتار مدام اول روی آتشتابدن   آتش سوزان بولور کرچه سکونت آبدن

عبدالرحمن آماسیوی « مؤید زاده »

افاضل علمای عثمانیه‌دندر . ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور یار علی‌نك احفادندندر . علم خطی‌ده اسکدارده قره‌جه احمدده مدفون رئیس الخطاطین مشهور شیخ حمدالله‌دن تمشق ایله‌دی . ایرانه کیده‌رك علامه (جلال دوانی) دن اجازه آلدی . عودتنده بعض مناصب علمیه‌ده بولونمقله برابر تدریس ایله‌ده مشغول اولوردی . وفاتنده یدی‌بیك جلد کتابلری ظهور ایتمشدر. ارتحالی (۹۲۲) قبری حضرت ایوب تربهٔ شریفه‌سنك باش طرفنده‌در [۱] . مؤلفاتی : (تفسیر سورهٔ قدر) ، (رساله فی اشهر معلومات) ، (حاشیهٔ شرح مفتاح) ، (رساله فی تحقیق جزء لایتجزی)، (حاشیهٔ شرح واقف) ، (فتاوی) ، (رسالهٔ فی الکرة المدحرجة) وسائره‌در . علم کلامك مواضع مشکله‌سنك حلنه دائر رساله‌سی‌ده واردرکه شهزادهٔ معارفمند (قورقود) ه کوندره‌رك مظهر تقدیرات اولدی . السنهٔ ثلثه‌ده انشا وشعرده مقتدر ایدی . مخلصی (خاتمی) در.

بر غزلندن :

چاك اولان دست جفا ایله کریبانمدر
ایلیشن خار غم و محنته دامانمدر

عطوفی

خیرالدین خضر بن محمود بن عمر عطوفی

اکابر علمای عثمانیه‌دن احاطهٔ علمیه صاحبی متفنن برذات اولوب (مرزیفون) لیدر . (شقایق نعمانیه) ترجمه‌سنده (قسطمونی) لی اولدیغی کوسترلمکده ایسه‌ده خط دستیله محرر

[۱] خط وخطاطان نام اثرده مکهٔ مکرمه‌ده وفات ایتدیکی محررسه‌ده موثوق دکلدر .

آثارينك برقاچنده (مرزيفون) لى اولديغنى تصريح ايتمشدر. اصول معروفه دائره‌سنده تحصيلنى اكمالدن صوكرا مولانا بختى خليفه‌دن علم تفسير وحديث واماسيه‌لى مولانا عبدى‌دن علم معانى ورياضى؛ شهير قاضى زاده حفيدى قطب‌الدين محمددن علوم رياضيه وبروسه‌لى مولانا خواجه زاده‌دن علم اصول ومولانا افضل‌زاده‌دن علم فقه تعلم ايده‌رك زماننده مشار بالبنان علما عدادينه داخل اولدى. صيت واشتهارينه بناءً سلطان بايزيد ثانى طرفندن سراى همايون معلملكنه تعيين ايدلدى. برمدت صوكرا بوخدمتدن فراغتله جوامع شريفه‌ده تفسير شريف تدريسنه ودها صوكرالرى بسبتون انزوا عالمنى اختيار ايله‌يوب مختلف علم وموضوعلرده تأليف آثاره باشلادى. كرك تدريس وكرك تأليف عالملرنده طرف سلطانيدن مستوفى مبالغ تخصيص قيلنه‌رق حق فاضلانه‌لرنده معاملهٔ قدردانى ايفا اولندى. بووجهله اوقاتكذار ايكن (٩٤٨) تاريخنده ارتحال ايده‌رك جوار حضرت خالد (رض) ده مشاهير فضلادن (خطيب قاسم اوغلو) قربنه دفن ايدلدى. (استانبول) كتبخانه‌لرنده كوروله‌بيلن آثارى بروجه‌آتى‌در :

(١) حاشيهٔ تفسير كشاف
(٢) « « بيضاوى
(٣) شرح مشارق شريف (خط دستيله محرر نسخه‌سى اسكدارده سليم اغا كتبخانه‌سنده‌در)
(٤) شرح قصيدهٔ برده (« « ايا صوفيه «)
(٥) الانظار (بعض احاديث شريفه‌نك شرحنى مبين‌در)
(٦) حصن الآيات العظام (سورهٔ انعامدن بعض آيات كريمه‌نك تفسيرينى مبين‌در)
(٧) روض الانسان فى تدابير صحة الابدان (طب نبوى‌دن باحثدر. سلطان بايزيد ثانى‌يه اهدا ايلديكى خط دستيله محرر نسخه اندرون همايون‌ده‌كى سلطان احمد ثالث كتبخانه‌سنده‌در)
(٨) كتاب العطاس
(٩) مرآت التأويل فيما هو انموذج التقويل
(١٠) مرآت الرؤيا
(١١) حفظ الابدان (علم طبدن منظوم برأثردر)
(١٢) الجوهرة الجنانية فى المسائل الايمانية

بونلردن باشقه علم كلامدن برقاچ رساله‌سى وبعض آثار شعريه‌سى‌ده واردر.

(ترغيب المتعلمين) صاحبى (محرم بن پير محمد) افندى‌ايله (شرح جهة وحدت من المنطق) صاحبى (ثابت بن احمد)، (شرح زوراء) مؤلفى (مصلح بن احمد) و (رساله على التلخيص) ايله (انما الاعمال بالنيات) حديث شريفنك شارحى (سليمان) و (شرح قصيدهٔ دمياطيه) صاحبى

(ابراهيم القادرى) و(٩٧٨) ده (كلمات چاريار) ى توركجه شرح ايدن (مصطفى بن محمد) احوال صلوة وتفرعاتنه دائر اولان (مسجل الامام) مؤلفى (على بن ابراهيم) وفاتح زمانى استانبول قضاتندن اولان محشىٔ مقدمات اربعه ومختصر (حسن بن عبدالصمد) افنديلرده قسطمونيدن يتيشن فضلادندرلر.

عبدالقادر حميدى افندى «شيخ الاسلام»

علم فقه متخصصلرندن برذات اولوب (اسپارطه) ليدر. (٩٥٥) ده (بروسه) ده ارتحال ايتدى. (موسى بابا) تربه‌سى قربنده مدفوندر. فقهدن قيمتدار مجموعه‌سى ورسائل سائره‌سى واردر. ابياتندن :

زركبى سوز وكداز ايچره صفادن رقصه كير
پركدر اوله بولوطدن نم قاپوب آهن كبى
كوشه كير اول پرده آلتندن جهانى سير قيل
دوربين اول كورمه كندك ديدهٔ روشن كبى

عبدالكريم زاده محمد افندى

مسلك علمده ترقى ايده‌رك قاضيعسكرلك رتبه‌سنه نائل اولمش شهرى فضلادندر. وفاتى (٩٧٥) ده، قبرى علامه ابن كمال يانيده‌در. مؤلفاتى: (نظيرهٔ مقامات حريرى)، (حاشيهٔ تفسير بيضاوى)، (حاشيهٔ تجريد) وسائره اولوب السنهٔ ثلثه اوزره اشعار كثيره‌سى و (ليلى ـ مجنون) منظومه‌سى واردر. شعرده (خيالى) تخلص ايدردى.

مصارعندن : صدهزاران آفرين اول صورتك نقاشنه

عبدالرحمن علمشاه «قاضى»

علماى اعلامدن وابوالسعود افندى تلاميذندن برذات فضائلسمات اولوب صاحلى اميرك مخدوميدر. (صفد) قاضيسى ايكن (٩٨٧) ده وفات ايتدى. آثارى: برنسخه‌سى آياصوفيه كتبخانه‌سنده موجود اولان (تحفة الغرائب فى خواص الاشياء وانواع الحيل) ايله (شرح على قصيدهٔ

خمريهٔ ابن‌فارض) ، (شرح علی قصيدهٔ ميميه لابی‌السعود) ، (شرح‌المنار) (تعليقات علی‌شرح المواقف) ، (عجائب‌البحر) ، (حاشيهٔ شرح مفتاح) وسائره‌در .
السنهٔ ثلاثه‌ده اشعاری‌ده واردر .

عوض علائيه‌ری

زمرهٔ مؤلفيندن برذات‌اولوب دورمناصبله روم‌ايلی قاضيعسكری اولمشدی . (٩٩٤) تاريخنده وفات‌ايلدی . اكری‌قپو جوارنده بنا ايله‌ديكی مسجد حظيره‌سنده مدفوندر . آثاری : (حاشيه علی‌البيضاوی) ، (حاشيه علی‌شرح مواقف) ، (حاشيه علی‌شرح‌المفتاح) ، (حاشيه علی‌الهدايه) ، (حاشيه علی‌التلويح) در .

عبدالغنی افندی

زمرهٔ قضاة وفضلای شعرادن اولوب (بولو) سنجاغنك (كرده‌ده) قصبه‌سندندر . (فی جنان الخلد سكناه) تركيبنك دلالتی اولان (٩٩٥) ده بروسه‌ده وفات ايده‌رك زينيلره دفن‌ايدلدی . طريقت نقشبنديه‌دن مستخلف‌ايدی . اشعاری‌ده واردر . آثاری : (حاشيه علی تفسير بيضاوی) ، (حاشيه علی‌شرح تجريد) ، (ترجمهٔ فضائل شام) ، (رساله فی‌بيان‌احوال‌الايام) در. صوك‌اثرنی شام شريف نيابتنده ايكن ترتيب ايله‌يوب خاكپای شاهانه‌يه تقديم ايله‌مشدی. ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده محرر (محمد نادری ــ غنی زاده) نك پدريدر .

عبدالله بن يوسف بن محمد بن بختی الكستلی

علوم عربيه‌نك بتخصيص علم لغت شعبه‌سنده صاحب احاطه بر ذات اولوب آيدين سنجاغی ملحقاتندن « نازللی » قضاسی قراسندن (كستل) قريه‌سندندر . يازمه بر نسخه‌سی سلانيكده ساعتلی جامعشريف كتبخانه‌سنده منظورم اولان (مرقات) اسمنده توركجه برجلد كبير اثر لغويسنده‌كی لغاتدن (١٤) بيكنی صحاح جوهريدن (١٦) بيكنی قاموسدن آلديغنی مقدمه‌ده ذكر ايله‌يور . آثار مهمهٔ لغويه‌مزدن اولان بو اثرك اهميتی مستغنیٔ تعريف وايضاحدر .

عيشی محمد افندی

علماء اعلام ومؤلفين‌بنامدن برذات اولوب (تيره) ليدر . مبادئ علومی مملكتی علماسندن بعدالاخذ (معلم عطاءالله) افنديدن اكمال تحصيل ايله‌يوب (بايندير) ده (حاجی‌سنان) مدرسه‌سی مدرسلكنه تعيين‌اولونه‌رق آز زمانده صيت فضيلتی انتشاره‌باشلادی. (٩٩٠) تاريخنده (استانبول) ه كله‌رك او اثناده انحلال ايدن قرق اقچه وظيفه‌لی برمدرسه مدرسلكيچون صدر اناطولی زكريا افندی حضورنده آچيلان مسابقه امتحانه كيره‌رك بالوجوه اثبات لياقت ورجحان ايلدی . بر مدت صوكرا اختيار انزوا ايده‌رك تأليف آثاره شروع ايتدی و مشهود اولان آثارينك مكافات علميه‌سی اولمق‌اوزره (تيره) ده (ابن‌ملك) مدرسلكی توجيه اولندی . بودارالفيض‌ده بر قاچ سنه‌لر تدريس وتأليف‌ايله مشغول اوله‌رق لمصلحة (استانبول) ه كلديكی زمان (اولدی عيشی جنانده واصل عيش) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٦١) تاريخنده ارتحال ايليوب (ادرنه قاپيسی) خارجنده‌كی (امير بخاری) زاويه‌سی قربنه دفن ايدلدی . (رحمة‌الله عليه) آثار فاضلانه‌لری غير مطبوع اولوب بروجه آتيدر :

(١) نصف قرآنه قدر تفسيرشريف (٢) شرح وردستار (٣) شرح گلستان (٤) اصول فقهدن بر متن متين (٥) تلخيص طريقت محمديه (٦) تلخيص روضة‌العلما (٧) شرح ملتقی (٨) علم معانيدن منقحات مشروحه (٩) مختار صحاح طرزنده بر لغت (١٠) حقايق‌الاصول (برنسخه‌سی اقحصار كتبخانه‌سنده منظورم اولدی) (١١) نتايج الاذهان من‌الكلام (برنسخه‌سی قصبه كتبخانه‌سنده منظورم اولدی) آثارندن بعضلری استانبول كتبخانه‌لرنده موجوددر .

بونلردن باشقه رسائل متنوعه‌سی اولديغی كبی طبيعت شعريه‌سی‌ده واردركه بيت آتی قوهٔ شاعرانه‌سنه دالدر :

روشن ايلر اهل دردك ديدهٔ اميدينی   قوپسه ناكه جنبش پای سمندندن غبار

مخدومی (نوشی‌احمد) افندی‌ده پدری كبی فضلای ادبادن برذات اولوب آثارندن مشهور (قصيدهٔ طنطرانيه) نظيره‌سی منظور عاجزانم اولدی .

عبدالرحيم شيروانی

علمای اعلامدن برذات اولوب آتی‌الترجمه نورالدين شيروانی‌نك جدی (محمدامين‌شيروانی) نك معلم فضائلنديدر . (١٠٢٤) ده وفات ايتدی .

آثاری : (رساله فی‌المنطق)، (حاشيه علی‌شرح آداب مسعودی) ، (حاشيه علی شرح

مطالع الانوار) وسائره‌در . (مفتاح السعادة) مؤلفی (عمر بن علی) ده شیروانden یتیشن فضلادندر .

عبدالجلیل بن یوسف

فضلا وادبادن وسلطان سلیمان قانونی دوری رجالندن بر ذات اولوب (آق حصار) لیدر. عاشر افندی کتبخانه‌سنده بروجه‌آتی آثاری موجوددر :
(در بحری) ، (سکر صافی وشرحی ـ منظوم‌لغت) ، (ذخر الآخرة ـ حدیث اربعین شرحی) ، (سبعة ابحر وشرحی ـ منظوم‌لغت) . (جلیلی) مخلصلی اشعاری‌ده واردر. مخدومی (عبدالمحیی) افندی‌ده باباسی کبی فاضل ومنشی بر ذاتدر . (مطالع الانوار) اسمنی ویردیکی منشآتی واردر .

عبدالکریم آق حصاری

کبار علما و مشاهیر منشیاندن بر ذات اولوب علماء مشهوره‌دن (آق حصاری سنان) افندینک فرزند ارجمندیدر . تحصیلنی استانبول علماسندن بعدالاکمال (مصر) ه عزیمتله اتمام تحصیل ایله‌دی . بعده (حلب ، مصر ، غلطه) مولویتلرنده ایفای وظائف شرعیه ایتدی . (١٠٣٨) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك « ادرنه قپوسی » خارجنده پدری یاننه دفن ایدلدی. (شقایق نعمانیه) ذیلی معناسنده اولمق اوزره تألیفنه خامه‌ران فضیلت اولدیغی عربی‌العباره وفیاتی اخیراً تورکجه‌یه ترجمه ایلمشدر. یازدیغی مختلف‌المآل حکایتدن مرکب ذکرلی بر منشآتی واردر .

علامك محمد بن موسی

زمرهٔ قضاتدن عالم بحاث برذات اولوب (بوسنه) لیدر . (حلب) ملالغندن انفصالنی متعاقب (١٠٤٦) تاریخنده استانبولده وفات ایلدی . روم‌ایلی حصارنده مدفوندر . آثاری : (حاشیه علی تفسیر بیضاوی) ، (حاشیه علی الجامی) ، (اعتراضات علی العصام) ، (شرح شمسیه)، (حاشیه علی شرح المفتاح) در بونلردن باشقه (عبدالرؤف مناوی) نك (الجواهر المضیئة فی الاحکام السلطانیه) سنی ترجمه ایده‌رك سلطان مراد رابعه تقدیم ایله‌مشدر .

بر نسخه‌سی کوپرولو کتبخانه‌سنده موجود اولوب (١٠١٠) ده وفات ایدن (لوایح لبدیعیه فی حل الرموز الحمیدیه) صاحبی محمود افندی ایله نیت حقنده‌کی احادیثك شرح و تفصیلنی مبین حکیم‌اوغلی علی پاشا نامنه مؤلف (تحقیق النیات) مؤلفی (عثمان بن ابراهیم) و (مجمع ترجیح بینات) مؤلفی (حسن بن نصوح) وفقهدن (مقدمة الغزنویة) شارحی تراونیكلی شیخ ابوبکر وامام دمیری‌نك (حیوة الحیوان وسطی) سنی ترجمه ایدن (محمد) و (شرح الفریده فی الاستعارات) ی (شرح مفید) اسمیله شرح ایدن سلطان محمود اول کیلار خاصه غلمانندن (احمد بن حسن) افندیلرده بوسنه قطعه‌سندن یتیشن مؤلفیندندرلر .

عروضی محمد افندی

علوم عربیه منتسبلرندن برذات اولوب (بوسنه) لیدر . (١٠٨٣) ده استانبولده ارتحال ایتدی . علم عروضه دائر رسائلی اولدیغی کبی (تلخیص) ك ابیاتی‌ده ترجمه ایتمشدر .

عبدالحلیم افندی

پیر قدم بن شیخ نصوح افندینك مخدومی اولوب (صندقلی) دندر . شام ملالغندن عودتنده (عبدالحلیمه جنت مأوی اوله مقر) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٨٩) تاریخنده وفات ایلدی . ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر . (زهراوینه یعنی سورهٔ بقره ایله سورهٔ آل عمرانه) وسورهٔ نبأدن سورهٔ حجراته قدر حاشیه‌لری مفتاحه تعلیقاتی مطولدن قصر بحثنه قدر حاشیه‌سی فقهدن (درر) ه (تنویر) اسمنده حاشیه‌سی کافیه شرحی ملاجامی‌یه (ان) آخرینه ومنار ابن ملکی اوزرینه (ثم) یه‌قدر حاشیه‌لری و(حاوی الفوائد فی شرح جامع القواعد) اسمنده اثر قیمتداری واردر .

عبدالحلیم کرمیانی

فضلادن برذات اولوب (کرمیان) لیدر . اکمال تحصیلدن صوکرا استانبولده ملا کورانی‌ده مدرس اولمشدی . (١٠٥٥) تاریخنده تألیف ایتدیکی (حاشیهٔ مطول الی بحث قصر) ك خط دستیله محرر نسخه‌سی نور عثمانی‌ده‌در . بو تألیفنده درت حاشیه‌سی‌ده اولدیغنی بیان ایدیور . استانبولده ارتحال ایتدی .

عالم محمد بن حمزه « حاجی امیر زاده »

علوم دینیه‌نك اكثرنده بالخاصه فن جلیل (فقه) ده صاحب ید طولی بر ذات اولوب (آیدین) لیدر. مدت مدیده آیدین مفتیلكنده ایفای وظائف شرعیه ایلدی . تاریخ ارتحالی سنك مزارنده (١٢٠٤) اولمق اوزره منقوشدر . (زینی زاده) مرحوم قارشیسنده یول كنارنده مدفوندر . قربنده (آیدین) علماء بنامندن (١٢٥٣) تاریخنده وفات ایدن سجودی ابراهیم افندینك قبری مشهوددر .

آثاری : رسائل طرزنده اولوب قسم اعظمی فقهه عائددر . بعضیلرینك اسملری بروجه آتیدر : (رساله فی بیان احكام جمعه) ، (احكام الشهید) ، (الدود فی الطعام هل یؤكل) ، (القدر المسنون فی اللحیة) ، (احادیث موضوعه) ، (تعریف الطلاق) ، (رسالة الجمعه) ، (فی مسألة الفیل) در . (٤٨) رساله‌یی حاوی بر مجموعه‌سیده (مغنیسا) ده (حاجی حسین آغا) كتبخانه‌سنده (٥٣) رساله‌سنی محتوی ایكی مجموعه‌سیده (سلیمانیه) كتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی . آتی الترجمه خواجه عبدالرحیم افندینك بیوك برادرلری (پالابیق) مرحومك استاد اكرمیدر . برده علم تفسیردن (ازهار التنزیل) اسمنده بر اثری واردر .

عبدالباقی عارف افندی

فضلای موالیدن بر ذات اولوب مخزن كاتبی محمد افندینك مخدومیدر . مولویتله سیاحت وایفای خدمتله نهایت قاضی عسكر اولدی . (كیدوب عارف افندی قالدی اسمی دهرده باقی) مصراعنك دلالتی اولان (١٢٢٥) ده درسعادتده وفات ایلدی . ایوب سلطان تربه‌سی اتصالنده مدفوندر . صنعت خطه‌ده واقف ایدی . آثاری : علم كلامدن توركجه (مناهج الاصول الدینیه الی مواقف المقاصد العینیه) ایله (مقدمهٔ اخلاق ناصری معربی) ، (مقامهٔ فتحیه) ، (معراجنامه) ، (مقالهٔ قندیه) ، (رسالهٔ لام) ، (سیر) ونحودن (امرأ ونفسه) در .

عاطف افندی كتبخانه‌سنده‌كی بر مجموعه‌ده بروجه آتی رسائلی ده واردر :

(١) معنی البدعة
(٢) امرأ ونفسه
(٣) المعرفة والنكرة
(٤) شرح قصیدهٔ عبدالله پاشا

(٥) تعریب رسالة العصام فی الحقیقة والمجاز .

السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمه مقتدر ایدی . ایوبده مدرسه‌سی واردر . معراجنامه‌سی مطلعندن :

صد حمد او قدیم كار سازه ؛ اول صانع آسمان طرازه
صد شكر وستایش اول خدایه ؛ كیم آدمی قیلدی عرش پایه

عبدالرحمن رحمیٔ بروسوی « موج زاده »

ذوالجناحین بر ذات اولوب بروسه قراسندن (قایاپا) قریه‌سی جوارنده‌كی (ایلبسه) كویندندر . طریقت خلوتیه رجالندن بروسه حصارنده‌كی نصوحی دركاهی مشایخندن كمتر علی افندی خلفاسندن اولوب شیخ اسماعیل حقی ایله‌ده مصاحبه‌لری واردر . علوم رسمیه‌یی عریانی علی افندیدن تعلیم ایله‌مشدر . (١١٦١) ده وفات ایلدی . قبری بروسه حصاری داخلنده زندان قپوسی جاده‌سنده بنا كرده‌لری اولان یكی مدرسه‌ده‌در. مؤلفاتی: (شرح علی مفتاح الغیب) ، (تعلیقات علی البیضاوی) ، (شرح بهائیه من الحساب) ، (حاشیه علی میر ابو الفتح) ، (حاشیه علی قول احمد من المنطق) در .

مفتاح الغیب شرحنك بر نسخه‌سی ولی الدین افندی كتبخانه‌سنده‌در .

(بروسه) مدرسلری عرفاسندن (مالقوچ زاده مصطفی) افندینكده (١١٧٣) تاریخنده مؤلف (مفتاح الغیب) شرحی واردركه بر نسخه‌سی اسعد افندی كتبخانه‌سنده‌در .

عبدالله افندی « شیخ الاسلام »

فتاوای مشهوره‌دن (بهجة الفتاوی) نك مؤلفی اولوب روم ایلی یكیشهرندندر. (١١٥٥) ده درسعادتده وفات ایده‌رك (قاكلیجه) ده (اسكندر پاشا) جامعی حظیره‌سنده دفن ایلدی . كتب فقهیه‌دن باشقه كتابلرك طبعنه دائر فتوا ویرمشدی. (مرآت) ده حاشیه‌سی واردر.

عصمت محمد افندی

(حاجی چلبی) نامیله بنام اولوب شهریدر . علمادن ابراهیم افندینك مخدومیدر. خطاط شهیر حافظ عثمان افندیدن ماذوندر . (١١٦٠) ده درسعادتده وفات ایتدی . مركز افندی

قبرستاننده مدفوندر . آثاری : (شرح علی قصیدهٔ نونیه لمولانا خضر بك) ، (رفدالنصر) ، (شرح استعاره) ، (حاشیه علی الجامی) ، (الدرر السنیة فی فضائل الدولة العثمانیه) ، (فیض الهادی فی حل مشکلات شاهدی) ، (سماط عصمت ـ مجموعهٔ علوم) در . طریقت نقشبندیه‌یه منتسب ایدی . طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر . (قاضی میرحسین میبدی) نك حکمت قدیمه‌دن باحث (جام گیتی‌نما) سنی‌ده ترجمه ایتمشدر. (١١٤٥)ده وفات ایده‌رك (اسکدار) ده (قره‌جه‌احمد) مزارستاننده خرمنلکه گیدن جاده‌نك صولنه دفن ایدیلن شهری عصمت سلیمان افندی‌ده معارفمند برذات ایدی . (پند عطار) ه مفصل برشرحی واردر .

عبدالله پاشا « کوپرولو زاده ابو نائله عبدالله پاشا »

صدر شهید کوپرولو زاده مصطفی پاشانك اوغلی وشیخ الاسلام فیض‌الله افندینك دامادی اولوب سیفاً، قلماً خدماتی سبق‌ایدن علماء وزرادندر. والیلك وقوماندانلقله برخیلی سیاحتدن صوکرا شرق سر عسکری تعیین اولونه‌رق (١١٤٨) ده شهیداً ارتحال ایله‌دی . علوم عربیه‌دن باخصوص علم قرائت قرآن‌ده صاحب اختصاص ایدی . جد عالیلرینك بنا کرده‌لری اولان کتبخانه‌ده (الافادة المقنعة فی قراءة الائمة الاربعة) اسمنده قرائتدن براثریله اشعار عربیه‌سندن برقسمنی حاوی (دریات ـ نخبة الاشعار) نامنده ادبیاتدن برتألیفی واردر .

بو عائله‌دن (اسعد پاشا) (قصهٔ یوسف وزلیخا) یی ترجمه (نعمان پاشا) ده (رسالهٔ قشیریه) یی تلخیص ایتمشدرکه هر ایکیسی‌ده مذکور کتبخانه‌ده موجوددر .

یوسف زاده عبدالله حلمی افندی

آماسیه فضلاسندن شیخ‌القراء یوسف افندی زاده محمد افندینك صلبندن بیك سکسان بش تاریخنده آماسیه‌ده تولد ایله‌دی . علم قرائتده یگانهٔ دوران اولان صاحب ترجمه علوم وفنون سائره‌ده دخی وقوف تام اصحابندن برکنز فضل وعرفان ایدی. وجوه قرائتی پدرندن علوم عربیه‌یی مصاحب‌پاشا خواجه‌سی فاضل ابراهیم افندیدن، علوم عقلیه‌یی قره‌خلیل افندیدن اخذ و تحصیل ایتدی . قرق سکز تاریخنده چورلیلی علی پاشانك صدارتنده سرای همایون خواجه‌لغنه تعیین اولونوب فیوضات علمیه‌سندن استفاضه اولوندی . صوکرالری تألیف آثاره باشلایه‌رق اخلافه یادکار براقدیغی تألیفاتی تدقیقات علمیه‌سنه دالدر .

بخاریٔ شریفه یکرمی سکز سنه ظرفنده اوتوز جلد اوزره برشرح مفصل یازمشدر .

تألیف بهین مذکوری حضور شهریاری‌یه اهدا ایلیه‌رك پك زیاده تقدیر وتحسین وبیك آلتون وبرقات لباس فاخر ، بر سمور کورك احسانیله تلطیف وتسریر بیورلمشدر .

مشار الیهك سرای همایون کتبخانه‌سنده تدریس ایلدکاری بخاریٔ شریفی اکمال ایله ختام دعاسی ایچون ترتیب اولنان مجلسده ذات شاهانه‌دخی حاضر بولونه‌رق تحقیقات عقلیه‌ونقلیه‌سندن کسب انشراح بیورمشلردر .

بخاریٔ شریف شرحنی فاتح سلطان محمد خان غازی جامع شریفنده‌کی کتابخانه‌یه وضع ایلدیکی وقت صاحب ترجمه حضور پادشاهی‌یه دعوت اولونه‌رق بو دفعه دخی التی بیك غروش عطیه‌یه مظهر اولمشدر . ذکر اولونان شرح لطیف شروح متداوله‌نك مباحث و تدقیقات مفیده‌سنی وبر چوق زوائد نوادری محتوی بر اثر بهتردر . فاضل مشار الیه حج شریفه نیت ایتدیکندن فضل و کمالندن حصه‌یاب تعلم اولمش اولان اسبق صدر اعظم یکن احمد پاشا تهوین احتیاجات سفریه‌یه مداراولمق اوزره بیك آلتون اهدا ایتمشدر. حجاز وشام علماسی مشارالیهك احاطه و قدرت علمیه‌سنه ، بالخاصه علم تفسیر و حدیث وقرائتده اولان اختصاص عظیمنه واونسبتده دلپذیر تقریرینه مفتون وبرچوغی فرصتی غنیمت بیله‌رك مجاز ومأذون اولمشلردر .

یارم عصر جوامع ومدارسده نشر علوم ایله اشتغال ایلدیلر . طریقت علیهٔ خلوتیده اورتا قول تعبیر اولونان (یکیت باشی احمد شمس‌الدین مرمره‌وی) شعبه‌سی مشایخ کرامندن (شیخ الیاس ساقیزی) دنده اکمال سلوك طریقته موفق اولدیلر .

شعرده‌ده انتسابلری اولمغله حلمی مخلصیله عربی ، فارسی و ترکی منظوماتی واردر . ازجمله بر نعت نبویسندن :

فضای درکهك کان عطادر یا رسول‌الله
جناب ملجأ اهل رجادر یا رسول‌الله

سکسان ایکی یاشلرنده ایکن (توفی علامة الزمان) ترکیبنك دلالتی اولان بیك یوز آلتمش یدی تاریخنده ارتحال ایده‌رك (طوپ قپو) خارجنده (مالتپه) جاده‌سنده‌کی قبرستانك صاغ طرفی وسطنه دفن اولوندیلر .

مؤلفات فاضلانه‌لرینك بعضیلری بر وجه آتیدر :

١ ـ بخاریٔ شریف شرحی (نجاح القاری) : اوتوز جلد اوزره مرتب اولوب خط دستیله محرر برطاقمی فاتح کتبخانه‌سنده بر طاقمی‌ده حمیدیه ایله ولی‌الدین افندی ، برطاقمی‌ده (سیروز) کتبخانه‌سنده‌در .

۲ — مسلم شریف شرحی (عنایة المنعم) : یدی جلد اوزره نصفه قادار برشرح اولوب برطاقمی (حمیدیه) کتبخانه‌سنده‌در .

۳ — النفحة الفائحه فی تفسیر سورة الفاتحه

٤ — حاشیهٔ بیضاوی علی سورة الملك

٥ — حاشیه علی آداب میرابی الفتح

٦ — حاشیة علی الخیالی

۷ — حاشیة علی قره داود من المنطق

۸ — حاشیة علی شرح قاضی میر

۹ — روضة الواعظین

۱۰ — قافیه نامه : هرعربی لغت فارسی ایله شرح ایدلمشدر . برنسخه‌سی (نور عثمانی) کتبخانه‌سنده‌در .

۱۱ — رد القرائة بالشواذ . علم قرائتدن

۱۲ — بیان مراتب المدات »

۱۳ — تحفة الطلبة فی بیان مدات طرف الطیبة »

۱٤ — ایتلاف »

۱٥ — مخارج الحروف

۱٦ — زهرة الحیوة الدنیا »

۱۷ — رسالهٔ حرف الضاد الصحیحه » وسائره‌در .

۱۸ — کلام السنی فی مولود المصطفی

مجموع آثاری (٥٥) پارچه اولوب (۲۸) ی‌ده علوم سائره‌یه دائردر . تلامیذینك الك مشهوری اسکدارده مدفون (مفتی زاده محمد صادق ارزنجانی) ایله بروسه‌ده مدفون (بندر) لی شیخ القرا (ابو بکر) افندیلردر .

عثمان نائل افندی «کورجی زاده»

علمای ادبادن برذات اولوب (آماسیه) لیدر . (۱۱٥۱) ده وطننده ارتحال ایتدی . بورمه مناره اتصالنده بنا کردسی اولان کتبخانه جوارنده مدفوندر .

مرتب دیوانیله ملا علی القارینك احادیث اربعیننه مفصل شرحی واردر .

عربانی عثمان افندی [۱]

فضلای بنامدن برذات اولوب (کلیس) لیدر . (۱۱٦۸) ده مدینهٔ منوره‌ده ارتحال ایده‌رك حضرت عثمان جوارینه دفن ایدلدی .

بروجه آتی آثارندن باشقه‌لری مخدومنك خانه‌سنده یانمشدر :

(خیر القلائد شرح جواهر العقائد) اسمنده‌کی مطبوع (قصیدهٔ نونیه) شرحیله (شرح قصیدهٔ همزیه ، شرح حزب الاعظم ، شرح قصیدهٔ ابن قضیب البان ، شرح عوامل ، شرح الالفیة ، مرصاد المراد شرح تخمیس بانت سعاد ، شرح الحجازیة)

مخدومی محمد افندینك‌ده (ولدیه) شرحی واردر .

(قصیدهٔ نونیه) شرحنك خط دستیله محرر نسخه‌سی نور عثمانیه کتبخانه‌سنده‌در .

عثمان بن یعقوب «کماخی» واعظ

زمرهٔ مصنفیندن برذات اولوب (۱۱۷۱) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایله‌دی .

آثاری :

(حاشیه علی تفسیر النبأ للبیضاوی ، حاشیه علی تفسیر الفاتحه ، شرح حزب اعظم ، توضیح الاسرار شرح برکات الابرار فی العقائد ، المهیأ فی کشف اسرار الموطأ للامام محمد الشیبانی ، تنویر السند فی ایضاح رموز المسند - اعنی ابا حنیفه ، سلم الفلاح فی شرح نور الایضاح ، تسهیل السلم - شرح دیباجهٔ سلم) ومشهور (مطول) ی‌ده (محاسن الادب) اسمیله اختصار ایتمشدر.

عاکف مصطفی افندی «مفتی»

فضلا وادبادن برذات اولوب (آماسیه) لیدر . (کلدی یتمش اوچده امر ارجعی) دلالتی اولان (۱۱۷۳) ده وطننده ارتحال ایتدی . مقاصده تعلیقاتی ، مرتب دیوانی ، مقامات حریری طرزنده (۳۲) مقامه اوزره (بدیعه) اسمنده براثری واردر. اواخر حیاتنده مفتیلکدن چکیله‌رك سلطان بایزید ثانی مدرسی اولمشدی . پدری بایرام افندی‌ده علما وشعرادن اولوب (عیدی) مخلصلی دیوان صاحبیدر.

---

[۱] ایزمیتلی عریانی علی افندی (۱۱۱۲) تاریخنده بروسه‌ده وفات ایده‌رك (پونار باشی) قپوسی مزارستاننه دفن اولوندی . (لوکان فیهما الهة) آیت کریمه‌سنك تفسیرینه دائر اثری واردر .

عثمان بن علی موقوفاتی

سلطان محمود اول دوری فضلاسندن اولوب (١١٧٩) ده درسعادتده وفات ایتدی . اخلاق وتصوفدن باحث (طریقة الابرار) اسمنده‌کی غیر مطبوع اثری واردر .

عبدالرحمن بن احمد افندی

فضلا وارباب تقوادن برذات اولوب (بشکطاش) لیدر . (١١٧٠) تاریخلرنده مجاور بولوندیغی (مکهٔ مکرمه) ده ارتحال ایتدی .

آثاری :

(رسالة الهادیة الی جادة الفرقة الناجیة ، ترتیب اللآلی فی سلك الامالی ، تورکجه منظوم کلشن راز) در

علی افندی

زمرهٔ مؤلفیندن برذات اولوب (برکی) لیدر . (آق‌حصار) ده تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایده‌رك (١١٨٥) ده ارتحال ایتدی . (شرح مواقف ، تفسیر بیضاوی) یی ترجمه ایتدیکی (المشهود والمسموع) ده مندرجدر .

عبدالله افندی

علوم عربیه متخصصلرندن برذات اولوب (همشین) لیدر . (١١٩٠) تاریخنده استانبولده وفات ایتدی .

آثاری :

(حاشیه علی ابی‌الفتح ، رساله من‌الفرائض ، رساله فی‌الاختیار الجزئی ، رساله من‌الحساب ، حاشیه علی مختصر المنتهی) در .

عبدالله افندی « عبدالله بن محمد »

معلومات واسعه صاحبی فاضل برذات اولوب (کوتاهیه) لیدر . (١١٩٩) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك (مسکینلر اوکی) دینیلن موقعده‌کی قبرستانه دفن ایدیلدی .

(انموذج العلوم) طرزنده یوز یکرمی فندن باحث (فرائد الفنون) اسمنده باعث استفاده براثری واردر . (١٢٦٠) تاریخلرنده ارتحال ایدن (هدیهٔ ابرار) مؤلفی مدرسیندن (مصطفی رشدی) افندی‌ده (کوتاهیه) دن یتیشن علمادندر .

عمر بن علی ایسپیری

فضلادن وفاتح جامع شریفی درسعاملرندن برذات اولوب (ارضروم) ملحقاتندن (ایسپیر) لیدر. (اسکدار) نیابتندن صوکرا (١٢٠٢) تاریخنده ارتحال ایتدی . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتی‌در : (لب التصریف)، (لسان الانسان فی المنطق)، (حصول المطالب فی التصوف)، (هدیة الحاج فی المناسك) در. (رسالهٔ جودیه تفسیر آیة فی القصة النوحیه)، (رسالهٔ مختصره فی الفرائض)، (معین الاخوان فی المنطق) اسملرنده‌کی خط دستیله محرر رسائلی‌ده اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در.

فاتح کتبخانه‌سنده اون بش فصل اوزره مرتب عربی‌العباره (سرور قلوب الناظرین فی بیان معجزات سیدالمرسلین) اسمنده براثری‌ده واردر .

عصام‌الدین افندی « ابوالعصمة مصطفی عصام‌الدین افندی »

فضلای قضاتدن برذات اولوب (اسکدار) لیدر. طریقهٔ نقشبندیدر (١٢٠٣) تاریخنده (اسکدار) ده ارتحال ایلدی . آثاری :

اقصی المفاد فی ترجمة الشرحین وکنه المراد فی بیان بانت سعاد [١] .

میزان العجم .

التحفة الضاریة فی شرح قصیدة الانصاریة .

الشعشعة القمریة فی شرح القصیدة المضریة .

التنصیص المنتظر فی شرح ابیات التلخیص والمختصر (مطبوعدر) .

[١] ١٠٢٨ ده استانبولده وفات ایده‌رك ترسانه آردینه دفن ایدیلن (محمد فائز بن احمد طربزونی) نکده تورکجه بر شرحی واردر .

ترجمهٔ مفاتيح الدرية .

شرح نوابغ الكلم .

شرح عروض اندلسی . (مطبوعدر)

زاد العباد فی شرح زخر المعاد .

(مفاتيح الدرية) عربی العباره قواعد فارسيه‌درکه مؤلفی ابو بکر سيواسی زاده مصطفی افندی‌در .

عمر فيضی افندی

علمای متأخرین‌دن برذات اولوب (توقات) ليدر . (١٢٦٥) تاريخنده مملکتنده ارتحال ايلدی . آثارينك اك مشهوری اولان (درالناجی) اسمنده‌کی بين الطلاب متداول اولان مطبوع (ايساغوجی) شرحيدر. آثار سائره‌سی (حاشيه علی شرح السيد علی المختصر)، (شرح رسالة الموسوية فی الاقيسه)، (حاشيه علی بحث جهت وحدت للفناری) در.

علی شکری افندی

عصر اخيرده يتيشن علمای بنامدن اولوب كريدك قنديه قصبه‌سندندر . مقدمات علومی سابق الترجمه حسين حسنی کريدیدن تعلم ايتدکدن صوکرا درسعادته عودتله آتی الترجمه (ويدينی) مرحومدن تکميل تحصيل ايده‌رك مملکتنه عودتله نشر علوم وافتا ايله اشتغال ايله‌دی . (١٢٥٧) ده مملکتنده ارتحال ايتدی . ويرديکی فتوالری ايکی جلد کبير اوزره جمع ايتديکی کبی آيريجه بر فتوا کتابی‌ده تأليف ايتدی . بونلردن باشقه فرائضدن تورکجه بر اثر مستقلی وسلطان محمود عدلی دورنده منجم باشی اولان حسين حسنی افندينك علم زيجدن تأليف ايتديکی رساله‌سنه شرحی واردرکه آثارينك جمله‌سی ازميرده منظورم اولدی .

عبدالله اخيسقه‌وی

ابو محمد عبدالله ضياءالدين آخيسقه‌وی

ذوفنون، فاضل برذات اولوب (١١٤٦) تاريخنده (آخيسقه) نواحيسندن (اوزغور) ناحيه‌سنك (اورپالا) قريه‌سنده دنيايه کلمشدر . زمان صباوتنده علمادن بولنان پدريله برابر (شام)ه کيده‌رك برمدت (صالحيه) ده اقامت اثناسنده علوم ابتدائيه تحصيلنه مبادرت ايليوب ينه برلکده وطننه عودتله پدرندن مع تجويد قرآن کريم وعلوم آليه تعلم ايله‌دی . پدرينك وفاتندن صوکرا (قارص)ه کيده‌رك مشاهير فضلادن (اسماعيل بن محمد برکشادی)دن علم اصول فقه وعلم حديث قرائتله معلمی طرفندن (ضياءالدين) لقبنی آله‌رق اجازت آلدی . بر آز صوکرا (ارضروم)ه رحلت وعلماء بلده ايله مصاحبت ايليوب (دياربكر)ه عزيمتله فحول علمادن (کوچك احمد زاده ابی بکر) افنديدن صحيح بخاری و (مختصر ابن حاجب) و (بوزجی زاده عمر) افنديدن علم تفسير وعروض ايله فنون رياضيه‌دن حساب، هندسه، ميقات (اصول ارتفاع) اوقويه‌رق بوندن اخذ اجازته موفق اولدی .

بعده استادی عمر افندينك فضلای مصردن شيخ عبدالسلام ارزنجانی‌يه خطاباً يازيلان مکتوبنی حاملاً (مصر)ه کيده‌رك فاضل مشاراليهدن بخاری ، اصول حديث ، دررالاحکام ، علم قرائت وسائره اوقويه‌رق اصولی دائره‌سنده تکميل نسخ ايله‌دی و (١١٧٥) تاريخنده (استانبول)ه کله‌رك برطرفدن نشر علومه، برطرفدن‌ده تأليف آثاره باشلادی .

بر آرالق ادرنه طريقيله بوسنه قطعه‌سنه سياحتله ايکی سنه دوام ايدن بوسياحتی اثناسنده و (١١٨١) تاريخنده اکبر مؤلفاتی اولوب تفصيلی آتيده مندرج (روامزالاعيان) نی تأليفه مباشرت ايتدی . بعدالسياحه استانبوله عودت وفريضهٔ حج شريفی ايفا مقصديله شام، قدس طريقيله حرمين شريفينی زيارتدن صوکرا (استانبول)ه معاودتله ساکن اولديغی (آياصوفيه) مدرسه‌سنده و (١١٩١) تاريخنده مارالبيان (روامزالاعيان)ی اکماله موفق اولدی . (١٢٢٨) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (اسکدار) ده (قره‌جه احمد) مزارستانك (سکودلی‌چشمه) دينيلن جهتنه دفن ايدلدی .

آثار فاضلانه‌لری :

(١) روامزالاعيان فی بيان مزامير العهود والازمان جلد ٥

(٢) لوامع النور (مختصر الکتب السته بحذف المکررات) « ٤

(٣) حاشيه علی الدرر .

(٤) مرقاة الطريقة المحمدية ومرضاة الشريعة الاحمدية .

(٥) جامع الفصول فی علمی الفروع والاصول .

(٦) مباهج ألاخوان ومناهج قوانين الميزان (شرح ايساغوجی) .

(٨) منسك لطيف .

(٨) رساله فی حق المسافر .

(٩) رساله فی الطب والقیافة

(١٠) رموز الحقایق وکنوز الدقایق فی الطب .

(١١) بدیع النظام فی الجغرافیا .

(١٢) مختصر روامیز الاعیان .

*
* *

روامیز الاعیان حقنده تفصیلات

عربی العباره ، بش جلد کبیر اوزره مرتب اولان بواثر جسیمك مؤلف یازیسیله محرر ایکی طاقمندن بری (غلطه) مولویخانه‌سی کتبخانه‌سنده ، دیکری (یره باتان) محله‌سنده‌کی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده موجود اولوب جلد اعتباریله حاوی اولدیغی مندرجاتنك خلاصهٔ فهرستی بروجه آتیدر :

جلد ١ : مناقب العلم وفضائل اهله وتفاصیل فنونه وذکر الملائکة والجن والشیاطین واصنافهم وبیان حقیقة الانسان وتفصیل الافلاك ومافیها وتفصیل العناصر والارض ومافیها من البحار والاقالیم ومافیها .

جلد ٢ : سیر محمد (صلعم) ومناقب اصحابه .

جلد ٣ : مناقب کبار تابعین وائمهٔ محدثین ومناقب امام اعظم وطبقات اصحابه .

جلد ٤ : مناقب امام مالك وطبقات اصحابه ومناقب امام شافعی وطبقات اصحابه ومناقب امام احمد بن حنبل وطبقات اصحابه .

جلد ٥ : طبقات الملوك الجاهلية والملوك الاسلامية والحکماء والشعراء وبیان ملل الناس ونحالهم.

ابواب وفصول اعتباریله یدی باب اوزره مرتب اولان برنجی جلد مندرجاتنك فهرسی :

برنجی باب

مباحث علمه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : مناقب العلم وفضائل اهله .

ایکنجی فصل : کشف العلم وبیان ماهیته وتقسیمه .

اوچنجی فصل : اسماء العلوم والفنون .

ایکنجی باب

اولی العلم وذوی العقوله دائر اولوب ایکی فصلدر :

برنجی فصل : مباحث الملئکة وبیان اصنافهم .

ایکنجی فصل : مباحث الجن والشیاطین .

اوچنجی باب

مباحث انسانه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : مباحث النفس الناطقة وقوی الانسانیة .

ایکنجی فصل : مباحث بدن الانسان وبیان کیفیة ترکیبه وعجایبه .

اوچنجی فصل : مباحث اصناف الانسان و بیان تفرقهم فی اقطار الارض .

دردنجی باب

فلکیات ایله طبقات الافلاك وعناصره دائر اولوب درت فصلدر :

برنجی فصل : بیان فلك الافلاك والعرش والکرسی.

ایکنجی فصل : بیان الکواکب الثوابت والبروج الاثنی عشر ومنازل القمر .

اوچنجی فصل : الکواکب السبعة السیارة .

دردنجی فصل : مباحث الزمان وحرکة الافلاك .

بشنجی باب

عنصریات ایله کرات العناصره دائر اولوب درت فصلدر :

برنجی فصل : کرة النار واحوالها .

ایکنجی فصل : کرة الهواء .

اوچنجی فصل : کرة الماء .

دردنجی فصل : کرة الارض .

آلتنجی باب

اقالیم حقیقت وعرضیه‌یه دائر اولوب ایکی فصلدر :

برنجی فصل : خط استواء .

ایکنجی فصل : اقالیم سبعه .

يدنجی باب

مركبات عنصريه‌يه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : معدنيات وكيفية تكوناتها .

ايكنجی فصل : نباتات .

اوچنجی فصل : حيوانات ..

عصمت ابراهيم بك

فضلادن بر ذات اولوب ملاطيه‌لی رائف اسماعيل پاشانك مخدوميدر . دور مناصب علميه ايله روم ايلی قاضيعسكری اولدی . اواخر عمرنده سليميه شيخی نقشبنديه‌دن (شيخ نعمة‌الله) افندی‌يه انتساب ايتمشـدی . اوغلو حكمت بكك سويله‌ديكی (كوچدی عصمت بك افندی عالم ماهرايدی) مصراعنك دلالتی اولان (١٢٢٢) ده وفات ايده‌رك (اسكدار) ده (نوح‌قيوسی) قبرسـتانه دفن ايدلدی . امام زمخشرينك (اساس‌البلاغة) سـنك مجازياتنی اختصار ايده‌رك (الايجاز فی‌اختصاص‌المجاز) تسميه ايله‌دی . (حاشيهٔ فناری) وسائره كبی آثاری‌ده واردر .

محرمك اون يدنجی جمعه كونی تولد ، ينه محرمك اون يدنجی كونی وفات ايتمشدی‌كه روز وفاتلری يوم ولادتلرينه تصادف ايله‌ديكی اتفاقات غريبه‌دندر . احوال سياسيه‌يه‌ده واقف ايدی مكالمه‌لرده مرخص صفتيله بولنور ابراز لياقت ايدردی. طبيعت شعريه‌سی‌ده واردر .ترجمهٔ‌حالی شعرا فصلنده محرر شيخ‌الاسلام عارف حكمت بكك پدرلريدر .

عبدالرحيم بن اسماعيل (عاكف زاده ـ حفيد عاكف)

فضلادن برذات اولوب اماسيه‌ليدر. استانبول‌قاضيسی‌ايكن (١٢٢٣) تاريخنده‌وفات ايده‌رك شهزاده جامع شريفی حظيره‌سنه دفن ايدلدی . مؤلفاتی غير مطبوعدر . (شعلة‌اليقين)، (عنوان المشايخ)، (تقريب‌المبتدی)، (سبيل‌السالكين)، (مهمات صوفيه)، (كتاب‌المشهودوالمسموع فی‌تراجم المشايخ والعلما) ، (مرآت الناظرين فی‌منبهات المتصوفة‌الطاهرين) در. طريقة نقشبندی اولديغی بر نسخه‌سی يحيی افندی كتبخانه‌سنده موجود (مرآت الناظرين)ك نهايتنده مذكوردر . برده (مجلة المحاكم) اسمنده فتاواسی واردر . (١١٩٢) تاريخنده وطنی اولان (آماسيه) ده وفات

ايدن پدری (اسماعيل بن عاكف مصطفی) ده فضلادن برذاتدر. (مقسم‌الفنون) ، (قصائد ميميه وعينيه) جملهٔ آثارندندر .

مترجم قاموس احمد عاصم افندی

فضلا وادبادن متفنن ومتبحر برذات اولوب (عينتاب) ليدر . علوم آليه‌يی وطنی علماسندن عمر زاده حافظ وحاجی حسن زاده افنديلردن وعلوم عاليه‌يی مشاهير فضلادن صاحب تأليفات (خواجه نجيب) افنديدن تحصيل وفنون شـعر وادبی پدرندن تكميل ايده‌رك (قالمادن خاك مذلتده همان ای عاصم ـ عازم سوی سماسای ستانبول اوله‌لم) زمزمه‌سيله (١٢٠٤) تاريخنده استانبوله كلوب برمدت صوكرا ترجمه‌سنه موفق اولديغی (برهان‌قاطع) ه مكافاةً طريق‌علميه‌ده حركت خارج رتبه‌سنه نائل و (١٢٣٠) سنه‌سنده ترفيعاً (سلانيك) مولويتنه واصل اولدی . وبومولويتدن معزولاً (١٢٣٥) تاريخنده اسكدارده نوح‌قويوسنده‌كی خانه‌سنده‌ارتحال ايله‌يوب خرمنلقدن مسكينلره كيدن يولك صاغ طرفنده‌كی سد اوزرينه دفن ايدلدی .

(١٢٥٨) تاريخنده‌وفات‌ايدن‌مخدومی خواجه‌حامدافنديده‌يانده‌مدفوندر. كتابهٔ‌سنك‌مزاری بروجه‌آتيدر: ولنعم هذاقبر فاضل‌الزمان‌وحيدالدوران‌مترجم القاموس‌المحيط‌والبرهان‌القاطع‌ومترجم سيرالمنظومة‌الحلبی‌وشارح منظومة‌الامالی وصاحب التصانيف فی‌الفنون المتنوعه‌اعنی‌والدنا واستاذنا ابی‌الكمال‌الحاج السيد احمد عاصم‌العينتابی المأمور فی‌تحرير وقايع‌الدولة المحمودية‌العثمانية سـابقاً رحمة‌الله عليه الی يوم البقا : لروحه الفاتحه (١٢٣٥)

لسان مادر زاديله برابر عربی‌وفارسی كبی ايكی‌اساسلی‌لسانه‌وقوف‌تامی وبولسانلرادبياتنده‌كی اقتدار وكمالی شاعر نابی‌نك (ان‌اثارنا تدل علينا. فانظروا بعدنا الی‌الاثار) بيتی مصداقنجه كون كبی اشكاردر .

صدراسبق سعيد پاشانك (غزته‌جی‌لسانی) اسمنده‌كی رساله‌سنده فرانسزجه‌يه‌ده واقف اولديغی محرردر .

فقط‌مسلم انام اولان‌بوقادار فضيلتيله‌برابر من‌جهة‌الدنيا رفاه وسعادته‌نائل اولاماديغی (رقيب ويااردن‌شكواسی يوقدر عاصم زارك. انك فريادی آنجق بخت ناهمواردندر هپ) (نيجه برخدمت مخلوق ايله مخذول اوله‌لم . سائل‌حق اولالم نائل مسؤل اولالم) ترانه‌لرندن‌ده اكلاشيلمقده‌دركه بالوجوه شـايان نظر بولونان بو نقطه طالعی سرنكون اولان بعض ارباب فضيلتی حسب‌البشريه دوچار تأمل ايتمكده‌در .

عينتاب اعياندن نوری پاشا وقعه‌سنده كتابلری اشياسيله برابر تباه اولديغی واستانبولده‌كی

خانه‌سی‌ده یانه‌رق بو وجهله‌ده فلكك سله‌سنه اوغرادیغی یازیلان بیتلرنده‌کی تلهفاتنه سبب اولان وقایعدندر .

وقعه نویسلك مأموریتنه تعیینی (١٢٢٢) سنه‌سی استعفا ایدن عاصم بكدن صوكرادر .

آثار فاضلانه‌لری : (١) (ترجمهٔ قاموس)

متن اثرفاضل بیدانی (مجدالدین فیروز ابادی) آثار مخلده‌سندن اولوب التمش بیك ماده‌یی جامعدر. مؤلفك خط دستیله محررنسخهٔ اصلیه‌نك خطهٔ یمانیه‌نك (زبید) قصبه‌سی کتبخانه‌سنده محفوظ اولدیغی مرویدر .

بواثر (٩٦٣)ده وفات‌ایدن مرکزافندی زاده شیخ احمد افندی طرفندن (بابوس) اسمیله وبر جلد کبیر اوزرینه ترجمه ایدلمش‌اولدیغی مشایخ فصلنده مذکوردر .

علماء عثمانیه‌دن (١٠١٠) ده وفات ایدن (داود زاده محمد) افندی طرفندن‌ده (الدراللقیط فی‌اغلاط القاموس المحیط) اسمیله تنقیح ایدلمشدرکه بونکده نسخه‌لری استانبول کتبخانه‌لرینك بعضیلرنده واردر .

عصر اخیر فضلاسندن لبنانی (فارس) افندینك (الجاسوس علی‌القاموس) اسمنده‌کی اثر مطبوعلری ذهولات قاموسی مبین اولمق دولاییسیله دقایق علم لغتله متوغل ذوات ایچون باعث استفاده آثاردندر .

عاصم افندینك ترجمه‌لری بر کره مصرده ایکی دفعه استانبولده طبع اولونمشدر .

(برهان قاطع) ترجمه‌سندن صوکرا بش سنه‌ده اکمالنه موفق اولدیغی بو اثر قیمتداری سلطان محمود عدلی‌یه تقدیم ایده‌رك مظهر تقدیر ومکافات شهریاری اولمشدی .

(٢) (ترجمهٔ برهان قاطع) متن اثر (حسین بن‌خلف تبریزی) نك اولوب (هندستان)ك (کالکته) شهرنده طبع اولونمشدر . عاصم افندی بو ترجمه‌سنی شهید سعید سلطان سلیم ثالثه تقدیم ایده‌رك نائل تقدیرتاجداری اولمش وبو تقدیر جمله‌سندن اولمق‌اوزره مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولنه‌رق نسخ مطبوعه‌سنك کندوسنه اعطا واحسانی فرمان بیورلمشدر.

(٣) (ترجمهٔ سیرحلبی)

سیر و غزوات پیغمبریدن باعث اولان متن اثر راغب پاشا خواجه‌سی شهرتیله بنام حلبی الاصل ابراهیم افندی طرفندن تألیف وعاصم افندی طرفندن ترجمه اولنمشدر .

(٤) (مرح‌المعالی فی‌شرح قصیدة‌الامالی)

متن قصیده مشاهیرعلمادن (سراج‌الدین علی بن عثمان اوشی) نك مسائل اعتقادیه‌یی مبین (قصیدهٔ امالی) شهرتیله بنام اولان منظومه‌سی‌اولوب صاحب ترجمه عاصم‌افندی‌طرفندن تورکچه ومفصل برصورتده شرح اولنمشدرکه متداول شرحلرك جمله‌سنه فائقدر .

(٥) (تحفهٔ لغت عربیه)

مبتدی و متوسطلرك لغات عربیه تعلمنی تسهیل مقصدیله یازلمش بر اثردر .

(٦) (تاریخ عثمانی)

زمانی وقایعنی حاوی ایکی جلد بر اثردرکه طرز تحریرینه دائر (جودت) تاریخنده براز معلومات واردر .

(٧) (ترجمهٔ مظهرالتقدیس بخروج طائفة الفرانسیس)

فرانسزلرك مصره دخوللرندن خروجلرینه قدر یومیه ظهوره کلن وقایع مصریه حقنده علماء مورخیندن (شیخ عبدالرحمن جبرتی) نك قلمه الدیغی اثر تاریخیسنك ترجمه‌سیدرکه (١٢٤٨) تاریخنده وفات ایده‌رك اسکدارده (حضرت نصوحی) درکاهنه دفن ایدیلن حکیم باشی (مصطفی بهجت) افندی طرفندن‌ده ترجمه ایدلمشدر .

نتیجه : حضرت مترجم عثمانلیلرك اولیای‌عرفانندن معدود باخصوص (قاموس) و(برهان) ترجمه‌لریله ایتدیکی خدمت علمیه‌سی اونودلماز بر همتدر .

عطاءالله محمد افندی

(شیخ الاسلام) شریف محمد افندینك مخدومیدر . (ابو اسحق زاده) شهرتیله بنامدر . (١٢٣٦) تاریخنده (کوزل حصار ـ آیدین) ده وفات ایتدی . جامع عتیق ساحه‌سنده مدفوندر . سکوتی مقالنه ، حلمی انفعالنه غالب ایدی . مرتب دیوانی تقریضات و منشأتی عقائد وهابیه‌نك رد وابطالنه دائر قاضیعسکر (علی زاده) افندینك رساله‌سنه شرحی واردر .

فتاوادن (بهجه ، نتیجه ، فیضیه) نك الفاظ و عباراتنی تلخیص وتنقیحه همت ایله‌مشسه‌ده تفسیر بیضاوی‌یه یازدیغی ترکی حاشیه‌یی اتمامه موفق اولامامشدر . (برهان قاطع) ه کوزل برتقریضی واردر . (علی القاری) نك‌ده مناسك حجنی اختصار ایتمشدر .

عبدالله افندی «قیم زاده»

فضلای متأخریندن برذات اولوب (کنغری ـ چانغری) لیدر . آثارینك الك مشهوری بین‌العلما متداول اولان فناری حاشیه‌سی‌در . (١٢٣٩) تاریخنده قدس شریف مولویتنی اکمالدن صوکرا یولده کلیرکن (شعور) نام محلده وفات ایله‌دی .

آثاری :

(حاشیهٔ فناری ، حاشیه علی الجلال ، حاشیه علی الخیالی ، حاشیه علی التهذیب ، حاشیهٔ آداب میری) در .

عبدالله افندی «تیره‌وی»

علوم عربیه‌ده اکتساب رسوخ ایله‌ین علمادن اولوب (تیره) لیدر . فرائضدن (سراجیه)یه (فوائد سراجیه) نامیله مکمل برشرحی (وعملوا الصالحات) آیت کریمه‌سنده‌کی صالحات کلمه‌سنك مفعول مطلق اولدیغنه قائل اوله‌رق (صرف ، نحو ، وضع، کلام ، حکمت ، الهی ، معانی ، اصول) علملرینه تطبیقاً شرحنه دائر رساله‌سیله (رسالة فی کرامة بنی آدم ، رساله فی قوله تعالی المال والبنون زینة الحیوة الدنیا ، رساله فی الاختلافات فی العقل، رساله فی کلمة دون، رساله فی حدیث احب الکلام الی الله سبحان الله والحمدلله ، رساله فی لااله الاالله ، رساله فی حدیث آخر مایخرج من قلوب الصدیقین حب الجاه ، رساله فی الخضر والالیاس ، رساله فی العلم ، رساله فی قوله تعالی انا نزلنا) اسملرنده رساله‌لری واردر . لسان تصوفه‌ده واقف اولدقلری اثرلرندن استدلال اولونمقده‌در .

بوولایت مشاهیر علماسندن اوده‌مشلی (چاقر احمد زاده) بدایهٔ صاحب ترجمه‌دن تعلم ایلمشدر . (١٢٤٩) تاریخنده (تیره) ده ارتحال ایله‌دی . استاسیوندن حکومته کلن یول اوزرنده‌کی اوفق قبرستانده مدفوندر .

سنك مزارنده عبارهٔ آتیه محکوکدر :

«مصنفیندن تیره‌وی السید عبداللهزهدی روح شریفلرینه فاتحه اهدا اولنه سنه ١٢٤٩»

(١٢٥٥) ده وفات ایدن مخدومی احمد افندیده یاننده مدفوندر .

نحودن (امتحان الاذکیا) یه حاشیه یازان (عبدالعزیز) افندی ایله و (٩٦٠) ده (سورهٔ تغابن) ایله (سورهٔ معوذتین) ه تفسیر یازان (رمضان بن محمد الشهیر بسعي) و (١٠٠٠) ده (تیره) ده مفتی اولان فقهدن (بحارالزاخرة) شارحی (حاجی محمد) ده (تیره) دن یتیشن فضلادندر .

عبدالرحیم افندی «خواجه»

مشاهیر علمادن منتشالی (پالا بیق محمد) افندی مرحومك برادر فضیلتمندیدر .

کندیسندن صوکرا میدان فضیلتده اوکبده برذاتك کورولمدیکنی مورخ فاضل (جودت پاشا) تاریخنده ذکر ایدییور . مدت مدیده فاتح مدارسنده اختیار انزوا ایله‌دی .

(علی قوشجی)نك علوم عربیه‌نك همان کافه‌سندن باحث اولان (عنقود الزواهر) ینه یازدیغی مطبوع شرحدن فضلی مستبان اولور .

بعض تعلیقاتی‌ده واردر . (١٢٥٢) تاریخنده وفات ایده‌رك ادرنه‌قپوسی خارجنده (ابراهیم حلبی) مرحومك یاننه دفن ایدیلدی . برمدت سرای همایون معلملکنده بولوندیلر .

عبدالله ایوبی

رئیس القراء عبدالله بن محمد صالح ایوبی

افاضل عثمانیه‌دن برذات اولوب (ایوب سلطان) محله‌سندندر . علوم آلیه‌یی زمانی مشاهیر فضلاسندن وعلوم عالیه‌یی شیخ الاسلام حمیدی زاده مصطفی افندیدن تعلم ایده‌رك علی الاصول اخذ اجازت ایتدی . برآرالق فاضل ذوفنون (کلنبه‌وی اسماعیل افندی) مرحومدن (کرماستیلی یوسف افندی) نك علم اصول فقه‌دن (وجیز) نام اثرینی تدرس ایلدی . وعلم قرائت قرآن متخصصلرندن ابراهیم وصالح افندیلر مثللو حملهٔ قرأندن سبعه عشره ، وجوه تعلم ایتدیکی کبی کبرای نقشبندیه‌دن (مراد بخاری) درکاهی شیخی (محمد افندی) یه‌ده انتساب ایده‌رك بعده نشر علوم وتألیف آثاره باشلادی . بو وجهله اوقاتکذار ایکن (انتقل معلم قرآن الحکیم) ترکیبنك ناطق اولدیغی (١٢٥٢) سنهٔ هجریه‌سنده ارتحال ایله‌یوب حضرت (خالد) (رضه) ك قدم جهتنده‌کی پنجره کنارینه دفن ایدلدی .

ترجمهٔ حال عالیلرینك تفصیلی (الولد صنوابیه) سرینه مظهر اولان مخدوملری (ملا افندی) شهرتیله بنام (محمد امین) افندینك آثار فاضلانه‌لرندن (کلشن مشایخ سلاطین) نام اثر قیمتدارنده مذکوردر .

مؤلفات فاضلانه‌لری :

(١) تفسیر سورهٔ فتح .

(٢) مجالس المواعظ .

(٣) امام شاطبینك عدآی القرآن حقنده‌کی (ناظمة الزهر) قصیده‌سنه (لوامع البدر) اسمیله شرح .

(٤) (ملاعلى القارى) نك جمع ايتديكى ايكى كلهلى احاديث اربعينه (منحة البارى) اسميله شرح .

(٥) مهماندار حضرت رسالتپناهى حضرت (خالد بن زيد الانصارى) دن مروى اولان احاديث شريفهنك ترجمه وشرحى .

(٦) (ولى الدين) افنديك (١٠٩٩) تاريخنده جمع ايتديكى احاديث قدسيهيه شرح .

(٧) فضلادن (آماسيه) لى (عاكف زاده) نك (مرآت الناظرين) اسمندهكى اثرينه شرح .

(٨) مناقب (ابوالحسن الشاذلى) ترجمهسى .

(٩) سلوك نقشبنديهيه دائر (خادمى) مرحومك رسالهسنك ترجمهسى .

(١٠) (سلسلة الذهب) ك شرح عربىسنك ترجمهسى .

(١١) (مستجى زاده) مرحومك (فضائل جماعت) رسالهسنك ترجمهسى .

(١٢) آداب المسافرين (حضرت خالدك مناقبيله آداب زيارتندن باحثدر) .

(١٣) هدية الحجاج ـ مناسك حج .

(١٤) تحفة الامام فى فضائل الصيام .

(١٥) جوار تربهٔ (خالد) ده مدفون اولان ذواتك مناقبنى مبين (احكام المسافرين فيمن دفن فى جوار ابى ايوب) .

(١٦) نحودن (محرم) ك تكملهسى .

(١٧) (فوائح الاذكار) اسميله (شرح اظهار) .

(١٨) حاشيه على الخيالى .

(١٩) نحودن (امتحان الاذكيا) شرحى [ناتمامدر] .

(٢٠) مفتاح السعادة المدينة ـ فضائل مدينهٔ منوره .

(٢١) محمودية .

(٢٢) مجموعة الفوائد .

(٢٣) (حياتى) افنديك جمع ايتديكى احاديث اربعينه شرح .

(٢٤) رحمانية من التفسير .

(٢٥) ايقاظ القراء .

(٢٦) نصائح الملوك .

(٢٧) امام سيوطى تلاميذندن (احمد الانصارى) نك اثرى اولان (نفحات العبير السارى فى فضائل ابى ايوب الانصارى) ترجمهسى .

(٢٨) شرح ميزان القراء العشرة .

(٢٩) (تذكرة الرماة) : فضائل رمى ايله تعليم و تعلمى حقندهكى قرق حديث شريفك ترجمهلرينى جامع اولان بو اثر ، سلطان محمود عدلىنك قهوهجى باشيسى (مصطفى كانى بك) طرفندن ترتيب وتأليف اولونوب (١٢٦٣) تاريخنده طبع ايديلن (تلخيص رسائل الرماة) ك مقدمهسنده محرردر .

عبد السلام افندى « سيد عبد السلام افندى »

فحولندن بر ذات اولوب (ماردين) ليدر . تحصيلى ماردين ، ديار بكر ، حلب ، شام ، مصر ، استانبول دهدر . اكمال تحصيلدن صوكرا مملكتى مفتيلكنده بولونهرق افتا وتدريسده بولوندى . (١٢٥٩) تاريخنده ارتحال ايدهرك (تكيه) محلهسنده (ابراهيم بك) حظيرهسنه دفن اولندى . آثارى غير مطبوع اولوب بر مقدارى بروجه آتىدر :

(١) شرح الفاتحة الشريفة [بحروف مهملة من صناعة فن البديع قدمها لوالى بغداد على رضا پاشا]

(٢) رساله فى الصفات .

(٣) رساله فى الرد على الطاعنين فى اعجاز القرآن .

(٤) رساله فى عدم جواز الاعتقاد بالقرطاسية والتسخير وما اشبه .

(٥) رساله فى مسائل اثنى عشر المنازع فيها بين ابالحسن الاشعرى وابى منصور الماتريدى .

(٦) القيراطية الصغرى فى الفرائض .

(٧) القيراطية الكبرى فى الفرائض .

(٨) كتاب فى علم البيان .

(٩) حاشيه على الحاشية اللارية فى الحكمة .

(١٠) خلاصة المنطق .

(١١) زوال الترح فى شرح منظومة ابن فرح فى اصول الحديث .

(١٢) كتاب اسماء رجال الحديث وتراجم احوالهم .

(١٣) شرح نوابغ الكلم من بلاغات الزمخشرى .

(١٤) الشافى فى شرح الكافى فى علمى العروض والقوافى .

(١٥) مختصر معاهد التنصيص على شواهد التلخيص .

(١٦) ام‌العبر [عربی‌العباره بر جلد تاریخ عمومی اولوب ماردین ودیار بکر حوالیسیله قبائل اکرادك اخلاق واحوال تاریخچه‌سندن وبومیانده یزیدی طائفه‌سنك احوالندن باحثدر]

(١٧) مجموعهٔ فتاوا .

طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب بر خیلی اشعاری واردر .

عمرشوقی افندی « ماردینی »

فضلادن برذات اولوب آتی‌الترجمه (یوسف صدقی) افندی‌نك پدریدر . تحصیلنك بدایتنی مملکتی علماسندن (زینی‌زاده محمود) افندیدن تعلم ایتدیکی کبی نهایتنی‌ده (قیصریه) علماسندن (خواجه قاسم) افندیدن اکمال ایده‌رك وطننه عودتله تدریس وتألیفله امرار حیات ایله‌دی .

وفاتی (١٢٦٨) تاریخنده‌در .

آثاری غیرمطبوع اولوب باشلیجه‌لری بروجه‌آتی‌در :

(مجموعهٔ فتاوی) ، السنهٔ ثلثه اوزرینه (دیوان)، (منیة‌المصلی ترجمه‌سی) ، عروضدن (کافی شرحی) طبدن فارسی براثرك ترجمه‌سیدر .

(مجموعهٔ فتاوا) سی مفتیلکی زماننده ویردیکی فتاوایی جامع‌در. طریقهٔ قادری ورفاعی‌در.

علی‌حجابی‌افندی « یورغانجی‌زاده »

علماء مشهوره‌دن برذات اولوب (دکزلی) دندر . (شرح عروض اندلسی) ایله (شرح شاهدی) کبی آثاری اولدیغی (دکزلی) ده تحقیق ایدیلدی .

وفاتی سنك مزارنده محرر شو : (١٢٥٣) رحلتی (فاتحه وهم سورهٔ اخلاص بخوان) تاریخنده‌در . آتی‌الترجمه یایا کویلی (حاجی احمد) افندی باشلیجه مجازلرندندر .

(دکزلی) نك براسمی‌ده (لاذقیه) اولدیغی سیاح مشهور (ابن بطوطه) نك (تحفة النظار فی‌غرائب الامصار وعجائب الانظار) اسمنده‌کی سیاحتنامه‌سنك برنجی جلدینك (٢١٧) نجی صحیفه‌سنده وترجمهٔ شقایقده مرکز افندی بحثنده مصرحدر . اساساً لاذقیه‌نك اسمی‌ده دکزلی‌یه برساعت مسافه‌ده الیوم خرابهٔ جسیمه‌سی مشهود اولان قدیم (لائودیقیا) شهرندن آلنمه‌در .

عارف افندی « شیخ‌الاسلام »

بش سنه‌یه قریب امور مشیخت اسلامیه‌یی حسن اداره ایله برخیلی نظامات وتنسیقاته ومکتب نوابك تأسیسنه موفق اوله‌رق (١٢٧٥) ده وفات ایله‌دی . (مشرب زاده حفیدی) شهرتیله بنامدر . ادرنه قپوسی خارجنده‌کی مصطفی پاشا درکاهی جوارنده مدفوندر . فاضل وعدل وحقانیتدن آیرلماز امور آشنا برذات‌ایدی. (جامع الاجارتین) عنوانلی اثرمشهوره‌برطاقم تطبیقات‌وتعلیقات علاوه‌ایده‌رك نشرایتدیکی کبی سابق‌الترجمه (دده) افندینك (سیاستنامه)سنی‌ده ترجمه ایله‌مشدرکه مطبوع وموجب استفاده‌در.

عاصم افندی « سید عاصم افندی »

ارباب علم ودانشدن برذات اولوب شهیردر . (تصوف ، حکمت ، تاریخ ، جغرافیا) وسائره‌دن باحث (حکمت‌نما) اسمنده تورکجه یازمه بویوجك براثری واردرکه باعث استفاده آثاردندر . بواثرینی (١٢٤٨) تاریخنده یازدیغنه کوره متأخریندندر .

عبدالرحمن فوزی افندی « خواجه »

لسان عثمانی قواعدینی اساسلی برصورتده تدوینه همت بویوران برفاضلدر. بدایت تحصیلنی وطنی اولان (کوتاهیه)ده پدرندن نهایتنی‌ده درسعادتده امام زاده اسعد افندی مرحومدن اکمال ایله اللی تاریخنده آچیلان رؤس امتحاننده اثبات فضیلتله استانبول مدرسلکنه نائل‌اولمشدی. برسنه صوکرا مکتب حربیه علوم عربیه معلملکنه تعیین اولنه‌رق (١٢٨٠) تاریخنه قدر ایفای حسن خدمتله تقاعد اولمش (١٢٨١) ده وفات ایده‌رك جوار حضرت خالدده واقع عبدالودود مرقد شریفی قربنه دفن اولونمشدر . مکتب حربیه‌ده (کتابسز) شهرتیله بنام اولوب ریاضیون عثمانیه‌دن مصطفی پاشا بوذاتك مخدومیدر .

آثارینك باشلیجه‌سی (١٢٦٣) تاریخنده تألیف ایتدیکی (مقیاس‌اللسان وقسطاس‌البیان) [١]

---

[١] فؤاد وجودت پاشالرك ترتیب وتألیفنه همت بیوردقلری قواعد عثمانیه کتابنه مأخذ اولدیغی مروی اولان والسنهٔ شرقیه علماسندن (رودهوس Radhaure) اسمنده‌کی انکلیزك اثری اولوب (١٨٤٦) تاریخ میلادیسنده قسم جزئیسی تورکجه اوله‌رق اساساً فرانسزجه اولمق اوزره : grammaire raisonnée de langue Ottomane طبع اولونان اثر دخی لسان عثمانی قواعد صرفیه ونحویه‌سنه دائر یازیلان آثارك اسکیلرندندر . انجق (رودهوس) وفیق پاشا مرحومك لهجهٔ عثمانیه‌سیله اوزبکلر شیخی سلیمان افندی مرحومك جغتای لغاتی بنمسه‌مسنه پك ایناندیلاماز چونکه مشارالیهمانك علم لغته اولان وقوف تاملری مومی الیهك واهی ادعاسنه مانعدر .

اسمندەکی مطبوع اثردرکە لسان عثمانینك باخصوص صرفیله برازده نحوینه دائر قواعد متینه‌یی محتویدر . قواعد عثمانیه‌ایله متوغل ذواته الزم آثاردندر .

عبدالعزیز احمد افندی

علماء قضاتدن برذات اولوب (بابا قلعه) لیدر . (١٢٧٧) تاریخنده غلطه قاضیسی ایدی . (مناسك حج ـ تحفةالمؤمنین)، (موضح‌التحفة)، (دائرةالمؤمنین فی‌النکاح والطلاق)، (نجات المؤمنین فی‌البیع والشرا) اسملرنده رسائلی مطبوعدر . (داود قارصی) نك اصول حدثینی‌ده (مقرب‌الطالبین) اسمیله ترجمه وطبع ایتمشدر .

(هدیةالمؤمنین فی اضحیةالمسلمین)، (موضح‌التحفة علی العوامل)، (مواصلةالمؤمنین)، (تحفة الطالبین ترجمةالعوامل)، (توضیح‌التحفة فی تحفةالعوامل) اسملرنده‌کی رسائلنی حاوی خط‌دستیله محرر اولان مجموعه‌سی فضلای عصردن بغدادی اسماعیل پاشانك کتبخانه‌سنده‌در . حدیث اربعین شرحیله (مواهب‌العزیزیه) اسملرنده اثرلری اولدیغنی‌ده (دائرةالمؤمنین) نهایتنده ذکر ایدییور .

علی بن عثمان اقشهری

علمای اعلامدن برذات اولوب آقشهرك (اوکەس) قریه‌سندندر . ترجمهٔ حالی سبق ایدن قره‌آغاجی رشدی احمد افندینك متمیز مجازلرندندر. تحصیلنی اکمالدن صوکرا آقشهرده تدریس وافتا ایله مشغول اوله‌رق (١٢٨٥) تاریخنده آق شهرده ارتحال ایله‌دی . آثار علمیه‌سنك قسم اعظمی مطبوعدرکه شونلردر .

(تلخیص‌الاساس ـ شرح بنا)، (شرح ابیات الکافیه والجامی)، (قیاسیةالفناری)، (مختصر دسوقی)، (شرح قصیدهٔ اثنی‌عشریه) ، (شرح رسالةالوضعیه العضدیه) ، (شرح اداب‌البرکوی)، (قصیدهٔ لامیه من‌الکلام)، (شرح رسالهٔ طاش کوپرو من‌الاداب) در . (١١٨١) ده وفات ایدن (جامع‌الفرائد) صاحبی مصطفی کشفی افندی‌ده (آق شهر) دن یتیشن علمادندر .

عثمان عبدالمنان افندی

علما ومشایخ نقشبندیه‌دن بر ذات اولوب (صندوقلی) قضاسنك (شینملو ـ چیوریل)

ناحیه‌سندندر . علوم رسمیه‌یی پدرندن تحصیل ایده‌رك درسعادته عزیمتله سیوری حصاری عثمان افندیدن انابت واخذ اجازته موفق اولدی . بو آره‌لق (دکزلی) ده اختیار اقامت و (١٢٧٢) تاریخنده دارعقبایه رحلت ایده‌رك (دره تکیه) نام محله دفن ایدیلان خلفای نقشبندیه‌دن (شیروانی حاجی احمد) مرحومك کریمه‌سنی تزوجله مقامنه قائم اوله‌رق تدریس وارشاده باشلادی .

١٣٠١ تاریخنده ارتحال ایده‌رك قائن پدری یاننه دفن ایدلدی . (شرح علی قصیدةالمعشرات للشیخ‌الاکبر) المسمی (بمأوی‌الرغائب فی مجدالنصایح)، (ترجمهٔ مفتاح‌المعیة فی طریقةالنقشبندیه)، (خلاصةالمنطق فی شرح تهذیب‌المنطق) اسملرنده‌کی مطبوع و (ایهاالاخوان)، (مجلس عیدین)، (رسالهٔ نطقیه) اسملرنده غیر مطبوع آثاری واردر .

عبدالستار افندی

علم فقه متخصصلرندن بر فاضل اولوب (قریم) لیدر . مدت مدیده درسعادت مکاتب عالیه‌سنده (فقه) تدریس ایله‌دی . (١٣٠٤) تاریخنده ایفای حج شریفی متعاقب (طائف) ده وفات ایتدی . مؤلفات مطبوعه‌لری: (شرح قواعدالمجلة)، (مدخل فقه)، (تشریح‌القواعدالکلیة فی احکام الفرعیة العملیة) .

عبدالله افندی

حواشیٔ جدیده مؤلفی کلیسلی خواجه زاده عبدالله انوری افندی

(١٢٤١) سنهٔ هجریه‌سنده حلب ولایتنه ملحق کلیس قصبه‌سنده تولدایله‌یوب پدری عبدالرحمن افندیدن تکمیل نسخ ایله (١٢٦١) ده اجازتنامه آلدی ومشایخ نقشبندیه‌دن مولانا (محمدجان) حضرتلرینك خلیفه‌سی (بای‌تاز زاده‌حاجی عبدالله‌شاه‌سرمست‌ولی) افندیدن‌ده اکمال سلوك ایله‌دی.

بوندن‌صوکرا اجدادینك تدریسگاهی اولان کسیك مناره مدرسه‌سنده نشرعلومه باشلایوب صرف نظریاتدن عبارت قاله‌رق هیچ بر تطبیقات کوره‌مه‌ین نظریات منطقیه‌یی تطبیقاته توفیق ایده‌رك اوزمانلره قادار منطقك یالکز عربجه‌یه عربجه کتابلره منحصر ومخصوص اولماسی کبی حاصل اولان فکر ضعیفی اساسندن چوروته‌رك تدریس اثناسنده یاپیلان قیاسلرك اك چوغنی تورکجه عباره ایله متنوع موضوعلردن ترتیب وتطبیقه موفق اولدی .

وبو وجهله قواعد منطقیه‌یی تطبیق ایچون مدارسده یاپیلان و « العالم حادث . لانه متغیر .. »

و « ان كانت الشمس طالعة فالنهار موجود . . » کبی محدود بر قاچ مثال وموضوعه منحصر قالان وعادتاً اقسام قیاسه عائد بونلرك خارجنده موضوع ومثال بولونامیه‌جغنه دائر حاصل اولان ذهاب ناقصی فاتحهٔ شریفه ایله منطقك (دلالت) بحثنك هر برندن متنوع اون بیك قیاس یاپیله‌بیله‌جکنه وبناءً علیه هرهانکی لسانده اولورسه اولسون هیچ برسوزك ، هیچ برعباره‌نك منطق خارجنده اولامیه‌جغنه دائر سرد ایله‌دیکی براهین منطقیه ایله تصحیح واثبات یلدی .

همان هرسنه ممالك اسلامیه‌نك هرطرفندن ـ اکثری مجاز ذوات اولمق اوزره ـ یوزلرجه طالب علم حلقهٔ تدریسنه داخل اولوردی . سنهٔ تدریسیه ابتداسنده مخاطبنه هیچ بر کتاب استصحاب ایتدیرمه‌دن منطقك خلاصه‌سنی اك غبی بر کیمسه‌نك آکلایه‌بیله‌جکی طرزده تقریر ایدر ، صوکرا صیره‌سیله تصورات وتصدیقاتك اك لزوملی بحثلرینی ، اونلره ترديفاً ده علم کلامدن یا شرح عقائد نسفی‌یی ، یاخود جلال الدین دوانی‌یی ، قرائت عشره وسبعه‌یی و بر مقدار تفسیر شریف تدریس ایلر ، هرسنه رجب ابتدالرنده اجازتنامه ویرردی . قرائت سبعه وعشره اوزره دفعاتله ختم قرآن عظیم الشان ایتمش وایتدیرمش ؛ یکرمی‌یی متجاوز رمضان شریفده ختم ایله تراویح قیلدیرمشدی .

هرهانکی علمی تدریس ایدرسه ایتسین ، کتاب طوتمقدن مستغنی هرقاچ ساعت تقریر وخطابه‌ده بولونورسه بولونسون برلفظ ، یاخود عباره‌یی مدار بیان وکلام ایده‌رك تکرارلامق نقیصه‌سندن معرا ایدی .

(١٢٧٢) سنه‌سنده استانبوله کله‌رك تصدیقات حاشیه‌سنی جنتمکان سلطان عبدالمجیده تقدیم ایتمش ، یوزلیرا احسانه نائل اولمش ، مذکور حاشیه بااراده‌سنیه مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدلمشدر . (١٢٧٥) ده ولایت واسطه‌سیله تصورات حاشیه‌سنی تقدیم ایتمه‌سیله‌ده باقید حیات یوز اللی غروش معاشله تلطیف اولونمشدر .

(١٣٠٣) سنهٔ هجریه‌سنده آلتمش اوچ یاشنده اولدیغی حالده ارتحال داربقا ایله پدری یاننه دفن ایدلمشدر .

مطبوع اثرلری :

منطقدن عربجه (تصورات ، تصدیقات ، فناری وایساغوجی حاشیه‌لری) ایله تورکجه (منطق زبده‌سی) وفن اداب مناظره‌دن (حسینیه حاشیه‌سی) .

غیرمطبوع آثاری :

علم کلامدن (جلال الدین دوانی ، شرح عقائد نسفی ، خیالی) حاشیه‌لریله منطقدن (تهذیب المنطق) ، فن اداب مناظره‌دن (میرابوالفتح) ، نحودن (ملاجامی) حاشیه‌لریله قرائت سبعه

وعشره‌یه دائر تورکجه (زبده) نامیله بر رساله ، واواخر عمرینه تصادفله ناتمام قالان (قاضی بیضاوی) تفسیر شریفی حاشیه‌سندن عبارت اولمق اوزره اون درت دانه‌در .

عمرحلمی افندی

(مجله) جمعیتنی تشکیل ایدن فقهادن اولوب استانبول فقهای بنامندن (قرین آباد) ی خواجه (عبدالرحمن) افندی مرحومك مخدوم فضائلموسومیدر. مشاهیر علمادن تیکوشلی یوسف افندینك حلقهٔ تدریسنه مداومتله علوم آلیه وعالیه‌یی اکمال ایتدی .

(١٣٠٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (فاتح) ده ودیعهٔ خاك مغفرت قلندی .

آثار مطبوعه‌لری :

(احكام الاراضی) (کتاب الدیات) ه عائد (معیار العدالة) ایله (اتحاف الاخلاف فی احکام الاوقاف) درکه بوآثر فرانسزجه‌یه‌ده ترجمه اولونمشدر .

(احکام الاوقاف) اوقافك نه‌دیمك اولدیغنی بیلمه‌لری لازمکلن بالعموم اوقاف مأمورلریله متولیلره الزم تورکجه برأثردر .

عبدالنافع عفت افندی « رمضانزاده »

آطنه مفتیٔ اسبقی اسحق افندینك حفیدی اولوب فضلا وادبای عصرك سرآمدانندندر . اخر مأموریتی انتخاب مأمورین قومیسیونی ریاستی ایدی . (١٣٠٨) تاریخنده قطعهٔ حجازیه‌ده ارتحال ایتدی . طائفده مدفوندر .

آثار مطبوعهٔ ترکیه‌سی :

(ترجمهٔ مطول ـ النفع المعول فی ترجمة التلخیص والمطول) ، (ترجمهٔ نخبة الفکر من اصول الحدیث) ، (منتخبات رسالهٔ قشیریه من التصوف والاخلاق) ، (ترجمهٔ برهان کلنبوی من المنطق) ، (ترجمهٔ تلخیص المسمی بروضة الفصاحة) وسائره‌در .

(نافع الاثار نوباوهٔ ثمار الاسمار) اسمنده ایکی قسم اوزره مرتب اثرلری‌ده محاضرات واخلاقه عائددر . اشبو آثاردن تخصیص ایکی جلد مطول ترجمه‌سی علوم عربیه‌ده‌کی بهرهٔ کلیلرینه شاهددر . مؤدب ومتواضع ایدی . آثار شعریه‌سی‌ده چوقدر .

ابیات حکیمانه‌لرندن :

ایدوب سرگشته اصحاب عقولی گردش گردون
نیجه روشندلی لغزیده پای غفلت ایتمشدر

عاطف محمد بك « قویوم‌جاقلی زاده »

عصریمزده وجودیله افتخار اولنور ذکای فوق‌العاده اصحابندن فاضل مدقق بر ذات اولوب مصر ملاسی قویوجاقلی زاده عبدالرحمن نافذ افندینك مخدوم فضائل موسومیدر. استانبولده تحصیلدن صوكرا مصر علماسندن صاحب‌التفسیر (شیخ ابراهیم السقا) نام ذاتدن ده آیریجه تفسیر وحدیث تعلم ایله‌یوب درسعادتده تدریسه باشلایه‌رق اجازت ویرمکه موفق اولدی . آخر مأموریتلری اوقاف همایون مجلس اداره ریاستی ایدی . حیفا که کنج دینه‌جك بر سنده ایکن (١٣١٦) ده وفات ایده‌رك سلیمانیه جامع شریفی حظیره‌سنه دفن اولوندی . تدریس ایلدكلری کتب عدیده هامشنده تعلیقاتی وبعض مباحثك حلنه دائر رساله‌لری کتاب شرکتك نهایتنه قدر مجله شرحی واراضی قانونی شرحی واخذ علوم ایتدیکی فضلانك سلاسل علمیه‌لرینی مبین (الامداد بمعرفة علوالاسناد) اسمنده‌کی رساله‌لری مطبوع اولان آثار فاضلانه‌لری جمله‌سندندر . (قویوجاق) آیدین جوارنده بر ناحیه‌در . ترقیات غربیه‌دن‌ده خبردار افاضلدن غایت فطین بر ذات ایدی .

ابیات حکیمانه‌لرندن :

ارتفاع قدر ایچون لازم تواضع آدمه
شمسی کورکیم سایه‌سن صالمش آیاقلر آلتنه

علی حیدر افندی « حیدر ملا – بویوك حیدر افندی »

صدور عظامدن فقیه ، فاضل ، ادیب ، تاریخشناس ، نکته‌دان بر ذات اولوب ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (حضرت نصوحی) احفادندندر . مجلس کبیر معارف ریاستی ایله روم ایلیٔ شرقی جماعت اسلامیه‌سی ناظرلغی عهدهٔ فاضلانه‌لرنده ایکن (١٣٢١) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جد عالیلری نصوحی افندی درگاهنه دفن اولوندیلر . ادبیات عربیه وعثمانیه‌ده بهرهٔ تام اصحابندن ایدیلر. طبیعت شعریه‌لریده شایان تقدیر اولوب دیوان تشکیل ایده‌جك درجه‌ده اشعاری واردر.

آثار مطبوعه‌لری:

١ — روماینا، بلغارستان ، صربستان ، یونانستان ایله بوسنه وهرسك وقره‌طاغده بولنان اهالیٔ اسلامیه‌نك خصوصات مذهبیه‌لرینه دائر با امر مشیختپناهی قلمه آلنان رساله .

٢ — شرقی روم ایلی ایله بلغارستانده بولنان جماعات اسلامیه‌نك امور وقفیه‌لریله مفتیلری وجماعت مجلسلری حقنده تعلیماتدر .

٣ — مجلهٔ احکام عدلیه شرحی — متفرق صورتده مکتب حقوقك مرحومدن تدرس ایدن طلبه‌سی نزدنده موجوددر .

٤ — مکتب حقوقده تدریس ایلدیکی اصول فقه (١٣٠٧) تاریخنده طاش باصمه‌سی اوله‌رق طبع اولونمش ایسه‌ده موجودی قالمامشدر. مؤخراً بر مقداری‌ده ورثه‌سی طرفندن طبع ایدلدی.

فقط بو تقریرلر نقصان قالمش ایسه‌ده قیمت شناس وفضیلتلی تلمیذلرندن حاجی عادل بك افندی طرفندن ضبط اولونان تقریرات فاضلانه‌لری (صراط مستقیم) اسمنده‌کی مجلهٔ علمیه‌یه تفرقه ایدلمك صورتیله و (١٣٢٦) تاریخنده بویوك صحیفه‌لی (٥٥٨) صحیفه اولمق اوزره آیریجه کتاب اوله‌رق نشر ایدلمشدر که حکمت حقوق اسلامیه ایله متوغل ذواته الزم آثار نفیسه‌دندر. بو اثرك مدخلنده صاحب ترجمه‌نك حیات علمیه‌سنك بر نبذه‌سی مندرجدر .

ابیاتندن :

جلهٔ وحدتی منصور کبی چکمش یوغیدی
اسمی حلاج ایدی آخراوده قیردی کیریشی

حکیمانه بر غزلی :

تزاحم ایتسه‌ده اسباب تأثیری هدر در هپ   امور خلق عالم بستهٔ حکم قدردر هپ
بساط کائناتی اویله کوردمکه جهان‌در خواب   همیشه گفت‌وگو افسانهٔ بی‌پاوسردر هپ
رك غنجه کبی پای نکه پرخون اولمازمی   بزه خارستم بو کلستانده نیشتردر هپ
مطولدر معانیٔ بدیع حال دل شرحی   بیان سر کونین آ که نسبت مختصردر هپ
ویرر هر حادثه بر شکل ایچون بیك صورت معنی   بو اوضاع فلك حیرت‌ده عقل بشردر هپ
کتاب صنعه (حیدر) چشم دقتله نظر ایله   که هر سطر و ورق زیبندهٔ نقش عبردر هپ

« غ »

غواص افندی «سوکوی»

علوم عربیه‌ده اکتساب رسوخ ایله‌ین فضلادن اولوب (سوکه) لیدر . بعض مرویاته کوره مخلصلری (خواصی) در . اظهار شارحی (اطه‌لی) مرحومك استادی اولدیغی مرویدر . (سوکه)ده مدفون اولوبسنك مزارنده یازیدن اثر یوقدر. آثارندن علم فقهدن (ملتقی) وعلم نحودن (کافیه) شرحی اولدیغی مرویدر .

غلطه‌لی محمد افندی

ارباب علم وقلمدن برذات اولوب علمادن (ابراهیم) افندینك اوغلودر . (٩٩٤) تاریخنده (سورهٔ یوسف) ه یازدیغی تورکجه تفسیری مطبوعدر . بواثرنده (سورهٔ هود) ایله سورهٔ ابراهیم) ه‌ده آیری آیری تفسیر یازدیغنی بیان ایدییور. آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیورسه‌ده کوروله‌مدی . اخی چلبی متولیسی ایدی .

« ف »

فناری شمس‌الدین محمد بن حمزه «ملا»

احاطهٔ علمیه‌لری مثل سائر حکمنده اولان وجودیله افتخار اولونور اعاظم وافاخم علمادن اولوب تحصیللری آناطولیده (علاءالدین اسود) و (جمال‌الدین آقسرایی) ایله مصرده (شیخ اکمل‌الدین) حضراتندندر.

غازی خداوندکار زماننده برنجی دفعه اولمق اوزره شیخ‌الاسلاملق رتبهٔ علیاسیله کامران اولمشلردر .

وفات عالیلری (جنة‌الفردوس) ترکیبی اولان (٨٣٤) تاریخنده اولوب قبر مبارکلری بروسه‌ده بنا کرده‌لری اولان جامع شریف حظیره‌سنده‌در. وفاتلرنده اون بیك مجلد کتابلری ظهور ایتمشدر.

صدرالدین قونوی خلفاسندن اولان پدر عالیلری مولانا حمزه‌دن اکبریه عبداللطیف قدسی‌دن زینیه حامد قیصری‌دن اردبیلیه طریقتلرینه منسوب ایدیلر . الیوم مزار مبارکلرنده مشاهده اولونمقده اولان طاشـده زینیه علامتی مشهوددر . مؤلفات علیه‌لری یوزی متجاوز اولوب مشهورلری شونلردر :

(شرح علی نصوص للشیخ صدرالدین قونوی)

(شرح علی مفتاح‌الغیب للشیخ صدرالدین قونوی)

(تفسیر فاتحه) .

[تفسیر فاتحه‌نك مؤلف خطیله محرر نسخه‌سی درسـعادتده چهارشنبه‌ده (مراد ملا) کتبخانه‌سنده مسوده‌سی‌ده محمود پاشا کتبخانه‌سنده‌در .]

(فصول بدایع لاصول الشرایع) [١]

یوز فندن باحث (انموذج العلوم)

(اساس التصریف)

(عویصات الافکار فی اختیار اولی الابصار)

(رسالهٔ اصول‌الدین فی اسرار الوصول والیقین)

(رساله فی بیان وحدة وجود)

(شرح ایساغوجی)

(حاشیهٔ دیباجهٔ اصول بزودی)

(حاشیهٔ تلخیص جامع اخلاطی)

(حاشیهٔ جعبری)

(شرح متن فرائض سجاوندی)

(مهمات فناری) اسمنده‌کی مجموعهٔ قیمتدار

(شرح مواقفه تعلیقات) و(شرح مختصر مواقف)

(تعلیقات علی اصطلاحات التصوفیة للقاشانی) در . آثار فاضلانه‌لرندن یالکز فاتحه تفسیریله (فصول بدایع) و (ایساغوجی شرحی) مطبوعدر . (انموذج) مخدومی محمد شاه طرفندن شرح اولونمشدر .

فناری لقبنی بعضیلر (فنار) اسمنده ماوراءالنهرده بر قریه‌دن اولمق اوزره نقل ایدییورلر. بعضیلرده پدرلرینك (فنارجیلك) صنعتیله متوغل اولدیغنه حمل ایدییورلر .

بروسه وفیاتی مبین اولان (کلدستهٔ ریاض عرفان) ك یازمه بر نسخه‌سنك کنارنده ایسـه صاحب ترجمه‌نك امیر سلطانه تقدیم ایتدیکی مصنع بر فناردن ناشی سلطان مشارالیه طرفندن فناری تلقیب ایلدیکی کورولمشدر .

---

[١] متن بزدوی‌یی منار و امام فخرالدین رازینك محصولی وابن حاجبك مختصرنی وزبدهٔ معتبرات اصولی بالتمام جامع اولوب مخدوم فضائلموسوملری محمد شاه طرفندن تحشیه ایلدیکی کبی شیخ یوسف مغربی طرفندن‌ده اختصار اولونمشدر .

علامهٔ مشار الیهك اولادی شونلردر . محمد شـاه ، یوسف بالی ، حسن پاشـا ، اخی یوسف ، خلیل پاشا ، ام کلثوم .

فتح الله شیروانی

فضلای ریاضیوندن اولوب سلطان مراد ثانی دوری رجالندندر . باشلیجه مؤلفاتی (حاشیهٔ تلویح) ، (حاشیهٔ مواقف) ایله ریاضیاتدن (شرح اشـکال تأسیس) ، (حاشیهٔ شرح چغمینی) وسائره‌در .

سمرقنده کیده‌رك علوم شرعیه‌یی سـید شریفدن وعلوم ریاضیـه‌یی علی قوشـجی‌دن تعلم ایله‌مشدی . (۸۵۷) ده وفات ایلدی . قبری وطن ثانی اتخاذ ایتدیکی قسطمونی‌ده‌در .

(فتح الله زاده) شهرتیله بنـام اولان مخدومی‌ده (شرح مفتاح الغیب) ، (حاشیهٔ تلویح) کبی آثاریله فاضل ابن فاضل اولدیغنی اثبات ایله‌مشدر .

خواص قرآن کریمه دائر قرق ایکی باب اوزره مرتب (مفتاح النجاة) اسمنده‌کی اثر صاحبی اولان (محمد بن محمود) ایله فقهدن (مفتاح السعادة) مؤلفی (کمال الدین) ده (شیروان) دن یتیشن فضلادندر .

فوری احمد افندی

علمای شعرادن بر ذات اولوب (دراج) لیدر . صبی ایکن غزاة عثمانیه النه اسیر دوشه‌رك استعداد طبیعیسیله تحصیل علم ایتمش وعالم معناده محی الدین عربی حضرتلری طرفندن کندوسنه تلقین دین اولنه‌رق اهتدا ایلمشدر . بعده طریق علمی‌یه سلوك ایله بعض مدرسـه‌لرده مدرس اولمش ومعیت سلطان سلیمانده نخجوان سفرینه دخی کیتمش ایدی . نهایت شام مفتیسی اولوب (روان اولدی بقا (جنان) دارینه فوری) مصراعیله (فوری برفت) جمله‌سنك ناطق اولدیغی (۹۷۸) ده وفات ایده‌رك شاعر اسحق چلبی یاننه دفن ایدلدی . شعر وانشاسی وعلوم متداوله‌یه وقوفی اولوب تفسیر بیضاوینك بعض نقاطنه (درر غرر) ه حاشیه‌لری وسائر کتب تدریسیه‌یه تعلیقاتی و(علم خط) ه متعلق بر اثری والسـنهٔ ثلاثهٔ اسـلامیه‌ده کوزل اشعاری منظوم حدیث اربعین شرحی وعلم لغتدن (مفتاح المعانی) اسمنده فارسی‌دن تورکی‌یه بر اثری واخلاقه متعلق سلطان سلیمان قانونی نامنه (اخلاق سلیمانی) اسمنده بر تألیفی واردر .

علم خطه‌ٔ متعلق یازدیغی اثرك مقدمه‌سی (عقد المنظوم فی ذکر افاضل الروم) ده مندرجدر.

قانونی سلطان سلیمان خانك دیوانی جمع وترتیب ایدن دخی بو ذاتدر . غیر مطبوع بویوك دیوانی واردرکه برنسخه‌سی مغنیساده چاشنیکیر کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . شو بیت جملهٔ اشعارندندر.

(دنیاده مرده‌لری صانمه عبور ایله‌دیلر)
(یاتدیلر آرقه‌لری اوزره حضور ایلدیلر)

اخلاق اسمنده‌کی تألیفنك بر نعتندن :

وصفنك اجمالیدر تفصیل حال کائنات
قال ایله ای دل خدا قطعاً بیلنمز سوزی کس

دیکر بر نعتندن :

بر دمده کچدی عالمی وماوراسـنی	بی شك وشبهه کوردی جمال خداسنی
شق ایتدی بدری شرعله اثبات ایلدی	خلق ایچره ایکی شاهد ایله مدعاسـنی
طاووس باغ قدس دخی سدره‌ده اوچار	اول بولدی قرب کلشـننك منتهاسـنی
خیل رسل اوکنجه‌یورور عسکری‌درر	سلطان اودرکه صکره‌دن آچدی لواسنی

شعرای عثمانیه ایچنده ابتدا تخمیس وتسدیس یازان بو ذات اولدیغنی تذکرهٔ شعرا صاحبی ریاضی افندی بیان ایدیور . طریقت مولویه‌یه نسبتی و (یوسف سینه چاك) و (شـاهدی) و (شمعی) ایله مصاحبتی اولدیغنی (سماعخانهٔ ادب) روایت ایله‌یور .

سلطان سلیمان قانونی‌نك اوصاف واحوالنی‌ده (اخلاق سلیمانیه) اسمیله نظماً بیان ایتمشدر .

فرج بن عبد المحسن افندی

فضلا وارباب قلمدن برذات اولوب (موره) لیدر. موضوعات العلوم طرزنده (خیار المعقول ومعیار المنقول) اسمنده قیمتدار براثری واردرکه برنسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر . بو اثرینی بیك تاریخنده (شریف ابی البرکات) نامنه تألیف ایتمشدر .

فیض الله افندی « شیخ الاسلام »

اذکیای علمادن اولوب (ارضروم) لیدر. اکمال تحصیلدن صوکرا استانبوله کله‌رك آتی الترجمه وانی محمد افندی‌یه "داماد" اولمش وبو سایه‌ده تمیز ایده‌رك شیخ الاسلاملغه قدر ارتقا ایلمش سه‌ده

تفصيلی تواريخ عثمانيه‌ده مذكور اولديغی اوزره مع التأسف صفت علميه‌سيله متناسب اولميان احوال اخيره‌سندن ناشی (١١١٥) ده ادرنه‌ده اجل قضايه اوغرامشدر . بعدالسياسه جسدينك طونجه نهرينه آتيلديغی (شيخی) ده و تاريخ راشدده محرردر . ايكی دفعه مسند مشيخته نائليتدن دولايی (جامع الرياستين) دينمشدی . آثاری (ترجمهٔ روضهٔ خطيب قاسم)، (مجموعهٔ فتاوی)، (حاشيهٔ بيضاوی)، (نصايح الملوك)، (رياض الرحمه)، (لطائف نامه ـ سلطان مصطفی خان نامه‌در)، (اذكار الابكار)، (حاشيه علی سورة نبأ علی العصام)، (تعليقات علی شرح العقائد علی الخلخالی). تاريخچه مدخول اولمقله برابر جامع ، كتبخانه كبی بعض خيراتی واردر.

تاريخ عثمانيده « ادرنه وقعه‌سی » ناميله معروف اولان وقعه صاحب ترجمه‌نك خطيئاتنه عطف اولونمقده‌در . مورخين فصلنده (شفيق) افنديك ترجمهٔ حالنده بو ماده‌يه دائر براز ايضاحات واردر .

كندی ترجمهٔ حالنه دائر يازديغی اثرك بر نسخه‌سی عاشر افندی كتبخانه‌سنده‌در .

فطری ابراهيم « ادرنه‌وی »

محدثين عظامدن بر فاضلدر . تأليفنه موفق اولديغی (بخاریٔ شريف) شرحی بو مدعايه دالدر . (تحفة النبی) اسميله حديث اربعين شرحی‌ده واردر . (١١٣٥) تاريخنده ادرنه‌ده وفات ايده‌رك (بوچوق تپه) قبرستاننده (قواق قپو) نام محله دفن اولوندی .

فيض الله نافذ افندی « لاذيقی زاده »

فضلای قضاتدن بر ذات اولوب شيخ الاسلام محمد افنديك مخدومی‌در . نيابتله بر خيلی سياحتدن صوكرا استانبوله عودتله (١١٨١) ده رحلت ايتدی . ايوبده كوچك امير افندی قارشيسنده مدفوندر . فقهدن (درة المحاكات) اسمنده بر اثری وبعض آثاره حواشی وبرمقدار اشعاری واردر .

فرخ اسماعيل افندی

فضلای شعرادن ومتفكريندن برذات اولوب قريمی الاصلدر . (مثنویٔ شريف)ك جلد سابعی ظنيله تحقيقيه ذيلاً يازديغی منظوم جلد سابع ترجمه‌سيله تركی العباره مفيد ومختصر

بر صورتده تحريرينه همت ايتديكی (مواكب) اسمنده‌كی تفسير شريفی مشهوردر . (مبارك آدم ايدی كوچدی فرخ) مصراعنك دلالت ايتديكی (١٢٥٦) تاريخنده استانبولده ارتحال ايتدی . اورته كوی سرايلری آرقه‌سنده يحيی افندی دركاهنه متصل مزارستانه دفن اولونديغی موسيقهٔ همايون فارسی خواجه‌سی امين افندی مرحومك (مناقب كتخدا زاده) سنده محرردر. مع التأسف خاقان سابق عبدالحميدك امريله بو مزارستان ييلديز سرايی باغچه‌سنه علاوه اولونمشدر . مواكبك خط دستيله محرر نسخه‌سی كتبخانهٔ عمومی‌ده‌در .

سنك مزارنده (عالم عامل ، كامل فاضل ، فرخ اسماعيل افنديك قبريدر) عباره‌سی منقوش ايدوكی مذكور مناقبنامه‌ده محرردر . طبيعت شاعرانه‌سی‌ده واردر .

مصاريعندن :

بو كون شادم كه يار اغلار بنمچون

فهمی علی افندی « عثمانه بك زاده »

علمادن متفنن برذات اولوب روسجقليدر . تحصيل ونشری درسعادتده وفاتی (١٢٧٤) ده قبری حضرت خالد جوارنده‌در . قوش آطه‌لی ابراهيم افندی حضرتلرينه منتسب ايدی . آثار مطبوعه‌سی: (الخير الحسن فی شرح المستشار مؤتمن)، (ترجمهٔ كلام اربعين حضرت علی)، (حليهٔ سلطانی) وبعض احاديث شريفه ترجمه و شرحلرينی حاوی (سرمايهٔ نجات) ايله (علم طبقات الارض) ، (ترجمهٔ نصايح افلاطون) وسائره‌در . اشعاريده واردر .

استانبول كتبخانه‌لرينك اسامیٔ كتبنی حاوی اولمق اوزره ترتيبنه باشلايه‌رق جلد اولنی اكمال ايتديكی اثرينك بر نسخه‌سی كتبخانهٔ عموميده (الآثار العلية فی خزائن الكتب) اسميله موجود اولوب آثارينك اك بيوكی‌در . و (طبقات الارض) ی مصرده مطبوعدر . بو اثرده شمديكی تدقيقات فنيه‌يه مغاير بعض ماده‌لر وارسه‌ده شايان استفاده نقاطی‌ده واردر .

فوزی خليل افندی « فلبه‌لی ـ درس وكيلی »

افاضلدن بر ذات اولوب مدت مديده درس وكالتنده بولونديغندن ناشی بين العلما (فلبه‌لی درس وكيلی خواجه افندی) شهرتيله بنام ايدی . مؤلفات مطبوعه‌سی (حاشيهٔ جديده علی شرح عصام الفريدة) وعلم اصولدن (توشيح الاصول) وعلوم آليه‌نك كافه‌سندن باحث (حدائق الامتحان)

وعقائدن (سیوف القواطع) وسائره‌در. (١٣٠٢) ده ایفای حج شریفدن صوکرا مدینهٔ منوره‌ده وفات ایلدی . اشبو آثاردن باخصوص (حاشیهٔ جدیده) خزینة القواعد حکمنده اولدیغندن علوم عربیه ایله متوغل ذواته الزمدر .

فیض الله افندی « حاجی »

فضلادن برذات اولوب (ارزنجان) سنجاغندندر. تحصیلنی استانبولده بعدالاکمال (اکریدیر) ه رحلتله تدریسه ابتدار ایده‌رك اوچ دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولدی. (١٣٢٣) تاریخنده نقل ایتدیکی (سوکه) ده ارتحال ایله‌دی . آثاری : (قصیدهٔ جونیه) وشرحی (رسالهٔ دوزبان)، (تصحیح الالباب) ، (شرح پندعطار) وسائره‌در . طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر .

« ق »

قاضی احمد برهان الدین « ارزنجانی »

فضلادن ومع التأسف آرزوی حکومتله باشنی بلایه اوغراتان بر ذات اولوب اساساً قیصریه‌لیدر . شهرتی « امیرقاضی » در. تحصیلنی مصرده اکمال ایلدی، مؤلفاتی : برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود اولوب عربی العباره (اکسیر السعادات فی اسرار العبادات) ایله تلویح اوزره (ترجیح) اسمنده حاشیهٔ مفیده ومقبوله اولوب السنهٔ ثلثه‌ده منظومه‌لری‌ده واردر . حب ریاست سائقه‌سیله (٨٠٠) ده (آق قویونلو عشیرتی بکی قره ایلیك عثمان) بکله ایتدیکی غوغاده مقتولاً وفات ایله‌دی . سیواسده مدفوندر . (عفاالله عنه) احوال تاریخیه‌سنه دائر (عبدالعزیز استرابادیٔ بغدادی) نك (بزم ورزم) اسمنده فارسی بر تاریخی واردرکه برر نسخه‌سی (آیاصوفیه) و(یره‌باتان) کتبخانه‌لرنده موجوددر. دیوانتك یکانه نسخه‌سی (لوندره) کتبخانه‌سنده‌در. مفصل ترجمهٔ حالی تاریخ عثمانی انجمنی اعضاسندن توحید بك افندی طرفندن انجمن مجموعه‌سیله نشر ایدلمشدر.

انکلیز مستشرقلرندن متوفی (مستر کیب) ك تاریخ اشعار عثمانیه‌سنده‌کی اشعارندن :

همیشه عاشق کوکلی بریان اولور — هر نفس غریب کوزی کریان اولور
صوفیلرك دیله‌کی محراب و نماز — أرکشینك آرزوسی میدان اولور

قره یعقوب بن ادریس

فحول علمادن برذات اولوب (نیکده) لیدر . اولا مملکتنده بعده بلاد عرب و عجمده اکمال تحصیلدن صوکرا (لارنده) قصبه‌سنده تدریس وتألیف ایله مشغول اولدی . (حاشیه علی البیضاوی) ایله مصابیح وهدایه اوزرینه شرحلری واحوال انبیا وصحابه ایله اصحاب مذاهب ومحدثین و مصنفین مشهورینك تراجم احوالنی جامع (اشراق التواریخ) ی واردر . بواثر برمقدمه اوچ قسم، برخاتمه اوزره مرتب اولوب عربی العباره‌در .

مقدمه : مشاهیر انبیا

قسم اول : نسب ، ولادت ، وفات نبی .

قسم ثانی : ایکی نمط اوزره‌در . (١) اولاد وازواج النبی (٢) عشرهٔ مبشره .

قسم ثالث : ایکی قانون اوزره‌در . (١) فضائل الصحابه (٢) فقهاء وحفاظ .

خاتمه : ایکی نوعدر . (١) ائمهٔ مذاهب (٢) ائمهٔ علم حدیث .

وفاتی (٨٣٣) ده قبری لارنده‌ده‌در .

قره سنان

فاتح سلطان محمد خان عصری مشاهیر علماسندن علوم وادبیات عربیه‌ده مهارت تامه‌سی اولان بر فاضلدر . علم فقهدن (منارالانوار) ی علم صرفدن (مراح) و (شافیه) یی وعلم هیئتدن (چغمینی) نك (ملخص) نی شرح ایتدیکی کبی (وقایه) یه دخی حواشی یازمشدر. (ضمائر) و (هزم الجیوش والغالب والمغلوب) اسملرنده دیکر بر اثری دها واردر . (٨٥٢) تاریخنده ارتحال ایلدی .

قریمی سیدی احمد بن عبدالله [١]

فاتح سلطان محمدخانك مظهر حرمت والتفاتی اولان فضلا وارباب تحقیقدن وملا شرف الدین

[١] مرادثانی دورنده قریمدن هجرت ایدوب (٨٤٠) ده ادرنه‌ده وفات ایده‌رك زندان آلتنده تاتار خان قبرستاننده مدفون اولان (شارح منار) (شرف الدین قریمی) نك تلامیذندن اولوب (٨٨٣) ده وفات ایدن (احمد بن محمدالقریمی) ده فضلادن برذات اولوب آثاردن اولان (شرح بخاریٔ شریف) فضلنه دالدر . (١٢٧٩) ده وفات ایدن و (فاتح) ده مدفون اولان فقهدن (قریمی زاده مجموعه‌سی) صاحبی (رشید) افندی ایله (لوایح فائقه و علائق رائقه علی التفسیر والفقه والحدیث والفرائض) و(التصریح) اسمنده‌کی تلویح محشیسی (فاضل علی) افندیلرده بو جمله‌دندر .

قریمی تلامیذندندر . آثاری : (حاشیهٔ تفسیر بیضاوی)، (حاشیهٔ شرح عقائد)، (حاشیهٔتلویح) (حاشیهٔ لب الالباب)، (حاشیهٔ مطول) وسائرهدر . برنسخهسی (اسکدار) ده (اطلاماطاشی) کتبخانهسنده موجود و(۸۷٤) ده اکمال ایتدیکی خاتمهسندن مستبان اولان (مفتاح الغیب) شرحی واردرکه تحقیق وعرفانه برهان جلیدر. برده (۸۷۹) ده استانبولده اکمال ایتدیکی فارسی العباره (کلشن راز) شرحی واردرکه بر نسخهسی آیاصوفیه کتبخانهسنده موجوددر .

بیضاوی حاشیهسنك اسمی (مصباح التعدیل فی کشف انوار التنزیل) اولوب بر نسخهسی (اسکدار) ده (عتیق والده) کتبخانهسندهدر.

وفاتی (۸۷۹) ده قبری فاتح جوارنده ملا کستل مسجدی یانندهدر . (کنهالاخبار) ده بروسهده مدفون اولدیغی محررسهده موثوق دکلدر .

(۱۰۷۹) تاریخنده خط دستیله محرر نسخهسی (قلیچ علی پاشا) ده موجود اولان (قاضیحاشیهسی) مؤلفی (محمد بن قدرش) ایله فقهدن (منار) شارحی (شرف بن کمال) ده قریمده یتیشن فضلادندر . بوشرحك خطدستیله محررنسخهسی کوچوك افندی کتبخانهسندهدر.

قره سیدی

علمای اعلامدن برذات اولوب (حمیدایلی) دندر . (علاءالدین علی فناری) نك تلامیذندن ایدی . استانبول قاضیسی ایکن (۹۱۳) ده وفات ایلدی . شرح مفتاحك اوائلنه حاشیهسی واشعار عربیهسی واردر . (قره سیدی سؤاللری) نامیله متعارف اولان سؤاللر ـ كه سیدشریفك شرح مفتاح وشرح مواقفنه دائردر ـ بوذاتکدر . علمای عثمانیهدن (شیخزاده محمد محی الدین) افندیایله شرعةالاسلام شارحی مولانا یعقوب و (۹۲۳) ده استانبولده وفات ایدهرك بنا ایتدیکی دارالتعلیمده دفن اولونان سیدیٔ قرامانی طرفلرندن شرح اولونمشدر . (رسالةالجعل) ده جملهٔ مؤلفاتندندر .

قره باغی محی الدین محمد

قانونی سلطان سلیمان دوری علماسندن اولوب اکمال تحصیلدن صوکرا درسعادته کلهرك سید علی زادهیه معید (معاون) اولمش بعده بعض مدارسه ونهایت ازنیق مدرسهسی مدرسلکنه تعیین اولونمش و (۹٤۲) تاریخنده (ازنیق) ده وفات ایتمشدر . علوم عقلیه ونقلیهیه واقف برذات ایدی . مؤلفاتی (۲۳) مقالهاوزره مرتب محاضراته دائر (جالب السرور) ایله کشاف ،

بیضاوی، تلویح ، هدایه تعلیقاتی وشرح وقایهیه، (جلال دوانی) نك (اثبات الواجب) رسالهسنه حواشیسندن واداب عضدیه شرحندن عبارتدر .

قره داود «ایزمیتی»

فضلای عثمانیهدن اولوب ایزمیتلیدر . مولانا لطفی ومؤیدزاده کبی فضلادن تعلم ایلهمشدی . (مسکنن پرنور ایده داود افندینك ودود) مصراعنك دلالتی اولان (۹٤۸) تاریخنده بروسهده وفات ایلهدی . ییلدیرم جوارنده بنا ایلهدیکی مسجد حظیرهسنده مدفوندر . مؤلفاتی : (شرح دلائل خیرات) [۱]، (شرح قصیدهٔ نونیه)، (حاشیهعلی التصورات)، (حاشیهعلی التصدیقات)، (حاشیهٔ شرح مطالع)، (حاشیه علی شرح الشمسیه)، (تلخیص تقریر قوانین)، (حاشیه علی التهذیب) وسائرهدر . بردهعقائد وکلامدن(معلومات) اسمنده برمجموعهسی واردرکه برنسخهسی (مناستر) کتبخانهسنده موجوددر . بروسه اوقاف وسجلاتیده کمال دقتله ضبطوتحریر ایلهمشدر .

قره حیدر

فضلادن بر ذات اولوب (منتشا) لیدر . همشهریسی (چیوی زاده) دن تلمذ ایتدی . (۹۵۵) ده (اسکوب) ده وفات ایلهدی . آثاری :

(حاشیه علی شرح مفتاح) ، (حاشیه علی الخیالی) ، (حاشیه علی المسعودی) در .

قاضی زاده حسین بن حسن افندی

فضلا وارباب قلمدن بر ذاتدر . (۹٤٤) ده مقتول ابراهیم پاشا نامنه درت باب اوزره مرتب (لطائف الافکار وکاشف الاسرار) اسمنده بر اثر یازمشدركه برنجی باب سیاستدن ایکنجی تاریخدن اوچنجی ادبیاتدن دردنجی اخلاقدن باحثدر .

---

[۱] (فاضل ازمیری) نك (محمد حلمی) افندینك (صالح قدسیٔ توقادی) و (۱۲۱۰) تاریخنده وفات ایدن اکین مفتیسی (حاجی عثمان) افندینك و (۱۱۷۳) ده وفات ایدن قبریسلی ابراهیم افندینك وواعظ شیخ محمد افندینكده آیریجه شرحلری واردر . قره داود افندینك شرحی مطبوعدر .

قاسم بن سليمان نيكده‌لى

علوم عربيه وتخصيص علم فقهده صاحب وقوف بر ذات اولوب مملكتنده واستانبولده اكمال تحصيلدن صوكرا (٩٦٦) ده سيروزده سلچوق سلطان مدرسه‌سى مدرسلكنه تعيين اولوندى. و (٩٧٠) ده بوراده ارتحال ايله‌دى. آثارى : (شرح وقايه المسمى بتطبيق)، (شرح ملتقى) در.

قينالى زاده علاء الدين على چلبى

مشاهير علما وادبادن اولوب اسپارطه‌ده تولد ايله‌مشدر . پدرلرى استعمال حنا ايله مشهور اولان (عبدالقادر حميدى) دركه حضرت فاتحه معلم اولمق شرفنى احراز ايله‌مش ايكن محمود پاشانك سعايتيله بزم همايوندن دور اولمش و آز وقت صوكرا وفات ايله‌مشدر . طريق علميه‌يه سالك اوله‌رق قاضى عسكرلكه قدر ترقى ايتمشدى. (ارتحال ايله‌دى قطب العلما)، (الن حنالى زاده يودى كور آب حياتندن) مصراعنك دلالت ايتديكى (٩٧٩) ده ادرنه‌ده وفات ايده‌رك استانبول يولنده سيد جلالى تربه‌سى جوارنده ناظر چشمه‌سى نام محله دفن ايدلدى . (تذكرة الشعرا) صاحبى (حسن چلبى) نك پدريدر . مؤلفاتى : لسانمزده علم اخلاقه دائر يازيلان آثارك مشهورلرندن اولان مطبوع (اخلاق علائى) ايله (حاشيهٔ درر وغرر الى نصفه)، (حاشيه على كتاب الكراهة من الهداية)، (رسالتان فى حق الوقف) و (اسعاف) (رسالة السيفيه والقلميه)، (حاشيه على حسن چلبى لشرح المواقف)، (منشآت)، (حاشيهٔ تجريد)، (حاشيهٔ كشاف)، (حاشيهٔ بيضاوى)، (طبقات حنفيه)، (شرح قصيدهٔ برئه) وسائره‌دن عبارتدر . السنهٔ ثلثه‌ده نظم اشعاره مقتدر ايدى . مرتب ديوانى ده واردر . طبقات حنفيه‌سى امام اعظمدن علامه ابن كماله قدردر .

اشعارندن :

اكرچه خانهٔ پر نقشدر سراى جهان
ولى كتابه‌لرى « كل من عليها فان »

زمين محل بلاً وزمان مدار عنا
بودر سراى جهان نقشنه زمين وزمان

اخلاق علائى علم اخلاقه دائر يازيلان آثار عثمانيه‌نك اك اسكى واك قيمتليسيدر . عباره‌سى ساده‌لشديريله‌رك وعلاوات لازمه‌ده درج ايديله‌رك يكيدن طبع اولونماسنده فوائد عظيمه واردر. (٩٨٣) تاريخنده بروسه‌ده ييلديرم بايزيد خان مدرسى ايكن وفات ايده‌رك امير سلطان قربنه دفن ايديلن (شق القمر احمد) افنديك ده رسالهٔ قلميه وسيفيه‌سى واردر .

قيزبل منلا « عبدالرحمن بن سيدى على »

آماسيه‌دن يتيشن علمادن اولوب استانبولده ابن كمال وسعدى چلبى كبى افاضلدن اكمال تحصيل ايده‌رك صدر روم اولمش و (٩٨٣) ده وفات ايله‌مشدر . بركوى محمد افندى بر مدت بوذاتدن درس كورمش وقساملقله معيتده بولونمشدر . آثارى :
(شرح الهدايه)، (حاشيهٔ عنايه)، (حاشيهٔ قاموس) در . درسعادتده امير بخارى تربه‌سى حذاسنده بنا كرده‌سى اولان مكتبى ساحه‌سنده مدفوندر .

قاضى زاده شمس الدين احمد افندى « شيخ الاسلام »

فضلادن بر ذات اولوب ذكرى سبق ايدن مولانا بدرالدين محمودك مخدوميدر . مؤلفاتى : (حاشيهٔ بيضاوى)، (حاشيهٔ تجريد من بحث الماهية)، (حاشيه على اوائل صدر الشريعة)، (شرح الهداية من اول كتاب الوكالة الى آخر الكتاب)، (تعليقات على المواقف)، (تعليقات على التلويح)، (حاشيهٔ شرح مفتاح من اوله الى آخر الفن الثانى)، (ترجمهٔ معدن الجواهر وروضة الخواطر) وسائره‌در .

فتاواده براثرى واردر . وفاتى : (مفتى احمد چلبى ايله‌دى عقبايه عزم) مصراعنك ناطق اولديغى (٩٨٨) ده، قبرى استانبولده كوچوك قرامان رهكذارنده‌در . (چيرچير) مسجدى جملهٔ آثار خيريه‌سندندر .

قره‌جه احمد حميدى

علماى بنامدن بر ذات اولوب حميد ايلندندر . قدس شريف نيابتنده ايكن (١٠٢٤) تاريخنده وفات ايله‌دى . مؤلفاتى : (حاشيه على شرح عقائد)، (حاشيهٔ شمسيه)، (حاشيه على السيد)،

(حاشیهٔ‌درر)، (حاشیهٔ‌شرح کافیه)، (ذیل شقایق نعمانیه) در . بوذات (تاج‌التواریخ) ك ایکنجی جلدی نهایتنده مذکور اولان (قره‌جه احمد) دن باشقه اولماسی لازم کلیور . تاریخ نعیماده مدینه‌ده وفات ایتدیکی محرردر .

قاضی مصطفی افندی «اورله‌لی»

سلطان مراد ثالث دوری علماسندن بر ذات اولوب (ازمیر) جوارنده‌کی (اورله) دندر. قبرس سفرنده بولونمشدی .

آثاری : عربی (رسالهٔ جهادیه) وترجمه‌سی ایله اون بش فصل اوزره مرتب عربی‌العباره (تنبیهه) اسمنده برتعبیرنامه‌سی واردرکه هرایکیسنك‌ده نسخه‌لری (نورعثمانیه) ده موجوددر.

قاضی زاده محمد افندی

علماء رسومدن بالیکسرلی طوغانی زاده مصطفی افندی نامنده برقاضی‌نك اوغلودر . مقدمات علومی وطننده برکوی محمد افندی شاکردانندن بعدالتحصیل استانبوله کله‌رك برآرالق ترجمان تکیه‌سی شیخی عمرافندی‌یه انتساب ایتدیسه‌ده حسب‌الاستعداد بومسلکدن فیضیاب اولامادیغندن ینه‌مسلك قدیمنه رجوع ایده‌رك واعظلغه وعلوم رسمیه تدریسنه باشلادی . (١٠٤٥) ده (آیاصوفیه) واعظی‌ایکن وفات ایتدی . طوپ‌قاپی خارجنده شیخلر قبرستاننه دفن ایدلدی . احوال واطواری (نعیما) تاریخنك آلتنجی جلدینك اون سکزنجی صحیفه‌سنده مبسوطدر . احوال مبسوطه‌دن استنباط اولوندیغنه کوره علما واسلاف صالحین اوصافندن اولان تقوای حقیقیدن محروم ایمش . توحید قلوب اسلامیان نقطهٔ اهمنه خدمت ایده‌مین علمادندر . (مناقب‌الصحابه)، (کتاب‌المقبول فی‌حال‌الجیول) اسملرنده اثرلری واردر .

قاضی محمود بن احمد مناستری «نزی زاده»

زمرهٔ قضاتدن ایکن مؤخراً تذکره‌جی‌اولمشدی. (١١٢٦) ده حجازده وفات‌ایله‌دی . فضائل جهادی مبین رساله‌سیله تفسیره متعلق اثری و (چلبی) کله‌سنك تحقیق وایضاحنه دائر رساله‌سی واردر . فضائل جهاد رساله‌سنك خط دستیله محرر نسخه‌سی شهید علی پاشاده‌در . مولانا (ابوالسعود) ك ده مذکور کله‌نك شرح وایضاحنه دائر اولان رساله‌سی واردر .

قدری محمد افندی

علماء اعلامدن طبیعت شعریه‌یه مالك فاضل بر ذات اولوب (بیغا) لیدر . علی‌الاصول تحصیل واخذ اجازه‌دن صوکرا توسیع معلومات واکمال تحصیل ایچون عربستانك بالخاصه (یمن) قطعه‌سنه کیده‌رك سنه‌لرجه اقامت ونخبهٔ آمالی بولونان تحصیل علمه مواظبتله استحصال معرفت ایله‌دی . بعده مملکتنه دها صوکرا استانبوله کله‌رك تدریس وتألیفه باشلادی . (یمن) ده‌کی مدید اقامتندن ناشی آثارینك بعضلرنده (وهبیٔ یمانی) تخلص ایتدیکی کورولمکده‌در . تاریخ وفاتیله مدفننه دسترس اولونامادی . کوروله‌بیلن آثاری بروجه‌آتیدر :

(١) — ترجمهٔ جامع‌الصغیر : اوچ جلد اوزره مرتب‌اولوب (١٠٤٢) تاریخنده ترجمه‌وترتیب ایدیلن بواثر سلطان مراد رابعه اهدا ایدلمشدر . بوترجمه‌نك بر طاقمی (حمیدیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

مترجم حضرتلری بوترجمه‌نك مقدمه‌سنده (تفسیر بغوی) یی‌ده ترجمه ایتدیکنی واون‌بش پارچه دها تألیف وترجمه‌سی اولدیغنی تصریح ایدیور .

(٢) — کنزالمعانی : مثنوی طرزنده بر منظومه اولدیغی (جامع الصغیر) ترجمه‌سنده مذکوردر .

(٣) — شرح‌قصیدهٔ‌ابن‌درید : (١٠٦٥) تاریخنده یازدقلری شرح‌قیمتداردرکه برنسخه‌سی (عاشر افندی) کتبخانه‌سنده واردر . اشبو آثاردن صاحب ترجمه‌نك جامع‌الکمالات بر ذات اولدیغی اکلاشیلمقده‌در .

قره خلیل افندی

علمای بنامدن بر ذات اولوب (بوی‌آباد) لیدر . (١١٢٣) تاریخنده وفات ایله‌دی . جوار ایوبده صدراسبق سیاوش‌پاشا تربه‌سی خارجنده مدفوندر. شیخ‌الاسلام (عبدالله وصاف‌افندی) بو ذاتك شاکرد ودامادیدر . دامادیله بریرده مدفوندر .

مشهوراثری بین‌العلما متداول‌اولان (فناری) حاشیه‌سیدر. سائرآثاری: (حاشیهٔ‌حکمة‌العین)، (حاشیهٔ‌طوالع)، (حاشیهٔ‌مختصر منتهی)، (حاشیهٔ‌آداب‌طاش کوپری)، (شرح ولدیه)، (حاشیهٔ هدایه)، (رسالهٔ‌احقاب)، (تفسیرسورهٔ‌ملك)، (حاشیه علی رسالة محمدامین فی‌جهت‌وحدت) در.

قاز آبادی احمد بن محمد افندی

متأخرین فضلادن اولوب اکمال تحصیلی سیواسده تفسیری محمد افندیدندر . مذاق صوفیه‌یه عدم وقوفندن ناشی متعرض بولنوردی . درسعادتده نشر علوم ایله مشغول اولدی . (١١٦٣) تاریخنده وفات ایده‌رك اقسرایدن قوجه مصطفی پاشایه کیدن جاده‌نك صاغ جهتنه دفن ایدلدی. تلامیذینك اك مشهوری خادمی مرحومدر .

تفصیل احوالی عزی تاریخنده مذکوردر . آثاری : (حاشیه علی سورة الفاتحه للبیضاوی)، (حاشیه علی حاشیة میرزا جان)، (تنویر البصائر)، (حاشیة الاصول)، (نتایج الانظار)، (شرح فوائد السنیه)، (شرح الفریده)، (شرح اداب برکوی)، (حاشیهٔ اثبات واجب)، (شرح نونیه) در. (١١٩١) ده وفات ایده‌رك یانه دفن اولونان مخدومی نافع محمد افندی ده عالم بر ذاتدر. (فریده) یی شرح ایله‌مشدر . (قاز آباد ـ قاز اووه) توقات سنجاغی نواحیسندن بر ناحیه‌در .

قره حصاری محمد بن شیخ علی المعروف بمحمیدی

افاضلدن ذوفنون بر ذات اولوب اکمال تحصیلدن صوکرا بر مدت وطننده مفتی بولوندی . بعده مصر قاضیلغنده ایفای خدمت شرعیه ایله‌دی . (١١٧٠) ده مصرده ارتحال ایتدی. باشلیجه آثاری : (تلمیح الافواه فی ترتیب الاشباه)، (رسائل فی الهیأت والریاضیات) در . بر مقدمه اون باب برخاتمه اوزره مرتب (مهمات القضاة لاحتیاجهم الیه فی کل المهمات) اسمیله صکوکدن بر اثر کبیر تألیف ایدن (حمزه) افندی ده قره حصاردن نشأت ایدن علمادندر .

قاضی زاده محمد افندی

افاضلدن بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر . مملکتی مفتیسی ایکن (١١٧٣) ده ارتحال ایتدی . آثاری : (بحر الفتاوی)، (شرح روضات الجنات)، (شرح کلمهٔ توحید)، (رسالهٔ احوال قبر)، (رسالة السعدیة) وسائره‌در .

مخدومی مفتی (ابراهیم ادهم) افندینك ده (نهریة الفتاوی) اسمنده تورکجه بر فتوا کتابی واردر .

قورشونلی زاده مصطفی افندی

علمای اعلامدن برذات اولوب (دیاربکر) لیدر (١١٩٠) ده مملکتنده ارتحال ایتدی . آثاری : (شرح مسلم)، (رسالة من النحو)، (خمسین کراسة من الفوائد) وسائره‌در .

قونوی حافظ اسماعیل افندی

علمای عثمانیه‌نك متمیزلرندن اولوب یدی جلد کبیر اوزره تفسیر قاضی بیضاوی‌یه یازدیغی مطبوع حاشیهٔ مشهوره‌سیله بین العلما ابقای نام ایله‌مشدر . (رسالة العلمیه)، (حاشیه علی المقدمات لصدر الشریعة)، (رسالهٔ انصاریه) جملهٔ مؤلفاتندندر . (١١٩٥) تاریخنده شام شریفده ارتحال ایده‌رك صالحیه‌ده ذی الکفل علیه السلام مقامی قربنه دفن ایدلدی . (قلیچ علی پاشا) کتبخانه‌سنده برمجموعه‌ده (شرح رسالة العلم القدیم)، (ان العلم تابع للمعلوم)، (شرح لیس فی الامکان ابدع مما کان)، (رساله فی برهان تمانع)، (معاد جسمانی)، (تفسیر آیة یخادعون الله) کبی رساله‌لری ده واردر .

قوسه آطه‌لی شیخ احمد افندی

آطه‌لی نامیله مشهور اظهار شارحلرندن شیخ مصطفی بن حمزه‌نك تلامیذندن اولوب (کسکین) لقبیله بنامدر . قوش آطه‌سنده پاشا چشمه‌سی قربنده مدفوندر . سابق الترجمه برکوی محمد افندینك صرفدن (کفایة المبتدی) سنی (عنایة المبتغی) اسمیله شرح ایتدیکی کبی (نحودن عوامل) نی ده شرح ایله‌مشدر که هر ایکیسی ده مطبوعدر .

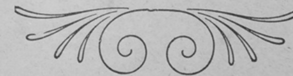
قره تپه‌لی حسین بن مصطفی

علوم آلیه‌ده کسب اختصاص ایدن علمادن اولوب (ابن قره تپه‌لی) شهرتیله بنامدر . (آیدین) قراسندن (قره تپه) قریه‌سندندر . اکمال تحصیلدن صوکرا برمدت مفتیلکده ایفای وظائف شرعیه ایده‌رك بعده (آطنه) یه هجرت مؤخراً مسقط رأسنه عودت ایله‌یوب (١١٩١) تاریخنده رحلت ایتدی . (قره تپه) ده مدفوندر . مولانا (محمود انطاقی) نك بین العلما متداول اولان (استعاره) رساله‌سنه واقفانه برشرحله برده آیریجه تعلیقاتی واردر که هر ایکیسیده

مطبوعدر . برکوی محمد افندینك علم صرفدن (کفایةالمبتدی) سنی‌ده (بحرالقواعد) اسمیله شرح ایتمشـدر . بونلردن باشقه فنون سائره‌دن باحث غیر مطبوع آثاری‌ده اولدیغی موثوقاً مروی‌در . تفسیر قاضی‌نك برقسمنه حاشیه‌سی واردر . محمد حلمی آطه پازاری‌نك حاشیه‌سنده بر مدت آطنه‌ده توطن ایله‌دیکی مذکوردر .

قره مصطفی افندی

فضلادن برذات اولوب (علائیه) نك (قیوراصیل) کویندندر . تحصیلی (مدینهٔ منوره) ده ارتحال ایدن اسکدار مدرسی (آنقره) لی (قره حسین) افندیدندر . (١٣٠٤) تاریخنده (مکهٔ مکرمه) ده وفات ایتـدی . آثارندن (لمعات البرقیه فی شرح قصیدة المیمیه) اسمنده‌کی (قصیدهٔ خمریه) شرحی مطبوع ، ثانیه شرحی غیر مطبوعدر .

علما فصلنك خطا وصواب جدولی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢١٠	٣	ولو بالعین	ولو بالصین
٢١٢	٢٥	ابوبکر احمد طرسوسی	ابوبکر احمد طوسی
٢٢٣	٠٧	تعبیر	تغییر
٢٢٦	٢٥	اعظم	اعاظم
٢٢٥	١٢	عواملی شرحلری	عوامل شارحلری
٢٦٦	١٠	برده بایزید ثانی	بایزید اول
٢٦٧	٢٣	آتی الترجمه عاطف بکك پدر عالیلریدر	بوعباره سهواً دیزلشدر صحیحی : بك مرحومك پدری قویوجاقلی مصر ملاسی عبدالرحمن نافذ افندیدر
٢٧٢	١٣	شهر آثاری	اشهر آثاری
٢٧٢	٢١	متوفادن	توقاتدن
٢٧٣	١٦	مجیزین	متبحرین
٢٧٧	١٩	المانجه‌یه ترجمه اولونمشدر	بو عباره‌دن صوکرا ٢٧٨ نجی صحیفه‌نك ٢٣ نجی سطرنده‌کی (ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده مذکوردر .) عباره‌سی اوقونمق لازمدر .
٢٧٧	٥	دولتی	دولتی
٢٨٥	٣	خادم	حازم
٢٨٥	٥	١٦٦٠ تاریخلرنده‌در	١١٦٠ تاریخلرنده‌در
٣٠٤	٥	وعلم ادب ایله‌ینلردن	وعلم ادب تحصیل ایله‌ینلردن
٣٠٧	٩،٨		بوسطرلر مکرردر .
٣٣٠	٢٣	تورکجه‌یه مفصل	تورکجه مفصل
٣٣٣	١٩	پك چوق اولدی	پك چوق شایع اولدی .
٣٤٣	٢٠	فنون الهیه	فنون آلیه
٣٤٤	٢	یوسف پاشا	یوسف کامل پاشا
٣٤٦	١٦	فن وشرح	متن وشرح
٣٤٩	٩	باران کومه	یاران کومه
٣٥٢	٢	شرف زاده	اشرف زاده
٣٥٦	٢	مولا بختی	مولا بخشی
٣٦٠	١٦	حکایتندن	مکاتیبندن
٣٦١	١	لوع لبدیعیه	لوایح البدیعیه
٣٦٣	٥	عبدالرحمن رحمی	عبدالرحمن رحیمی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٣٦٣	٩	تعلیم ایله مشدد	تعلم ایله مشدد
٣٦٥	٣٠	جناب ملجاء	جنابك ملجاء
٣٧٥	١٨	شاعر نابی نك	شاعر عربی نك
٣٧٦	٢٤	باعث اولان	باحث اولان
٣٨٤	٢٣	شینملو	شیخلو

